

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Krajský akční plán
Libereckého kraje

Krajský akční plán rozvoje vzdělávání Libereckého kraje I.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Krajský akční plán
Libereckého kraje

Krajský akční plán rozvoje vzdělávání Libereckého kraje I.

Tento dokument vznikl v rámci projektu Strategické plánování rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje (projekt KAP LK) CZ.02.3.68/0.0/0.0/15_002/0000002 a je financován z Evropských strukturálních a investičních fondů prostřednictvím Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání (OP VVV), ze státního rozpočtu ČR a z rozpočtu Libereckého kraje.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Krajský akční plán
Libereckého kraje

A.	ÚVOD	17
B.	ANALÝZA POTŘEB V ÚZEMÍ	18
1	Úvod	18
2	Struktura	18
3	Metodika	19
4	Demografický vývoj	20
5	Odvětvová struktura hospodářství	22
5.1	Klíčovní zaměstnavatelé	22
6	Trh práce	23
6.1	Zaměstnanost v Libereckém kraji	24
6.2	Nezaměstnanost v Libereckém kraji	25
7	Vzdělávací systém	27
7.1	Přehled škol a školských zařízení všech zřizovatelů na území Libereckého kraje	27
7.2	Oborová struktura v Libereckém kraji	29
7.3	Absolventi a trh práce	30
8	Oblasti intervence	35
8.1	Odborné minitymy	35
8.2	Klíčová témata KAP LK	35
8.2.1	Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol se zaměstnavateli	36
8.2.1.1	System podpory odborného vzdělávání včetně spolupráce škol se zaměstnavateli v České republice	36
8.2.1.2	Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol se zaměstnavateli ve strategických dokumentech	37
8.2.1.2.1	Evropské strategické dokumenty	37
8.2.1.2.2	Národní strategické dokumenty	39
8.2.1.2.3	Krajské strategické dokumenty	43
8.2.1.3	Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol se zaměstnavateli v Libereckém kraji	48
8.2.1.3.1	Významné organizace	48
8.2.1.3.2	Nejvýznamnější zaměstnavatelé	49
8.2.1.3.3	Zajímavé akce/činnosti/soutěže/programy	49
8.2.1.3.4	Realizované projekty v území	50
8.2.1.3.5	Analýza dotazníkového šetření na školách (NÚV)	51
8.2.2	Podpora polytechnického vzdělávání	54
8.2.2.1	System podpory polytechnického vzdělávání v České republice	55

8.2.2.2	Polytechnické vzdělávání ve strategických dokumentech -----	56
8.2.2.2.1	Evropské strategické dokumenty -----	56
8.2.2.2.2	Národní strategické dokumenty-----	56
8.2.2.2.3	Krajské strategické dokumenty -----	62
8.2.2.3	Polytechnické vzdělávání v Libereckém kraji -----	66
8.2.2.3.1	Struktura vzdělávání-----	66
8.2.2.3.2	Realizované projekty a aktivity v území -----	69
8.2.2.3.3	Analýza dotazníkového šetření na školách (NÚV) -----	70
8.2.2.3.4	Dotazníkové šetření realizované MŠMT – potřeby MŠ a ZŠ ----	73
8.2.2.3.4.1	MŠ-----	74
8.2.2.3.4.2	ZŠ -----	75
8.2.3	Rozvoj kariérového poradenství -----	77
8.2.3.1	Systém podpory rozvoje kariérového poradenství v České republice	77
8.2.3.2	Rozvoj kariérového poradenství ve strategických dokumentech-----	79
8.2.3.2.1	Evropské strategické dokumenty -----	79
8.2.3.2.2	Národní strategické dokumenty-----	79
8.2.3.2.3	Krajské strategické dokumenty -----	83
8.2.3.3	Rozvoj kariérového poradenství v Libereckém kraji -----	85
8.2.3.3.1	Realizované projekty v území-----	89
8.2.3.3.2	Analýza dotazníkového šetření na školách (NÚV) -----	90
8.2.3.3.3	Dotazníkové šetření realizované MŠMT – potřeby MŠ a ZŠ ----	94
8.2.4	Podpora inkluze -----	95
8.2.4.1	Systém podpory inkluze v České republice – vymezení pojmu inkluze (společné vzdělávání)-----	96
8.2.4.1.1	Novela školského zákona-----	96
8.2.4.2	Podpora inkluze ve strategických dokumentech-----	97
8.2.4.2.1	Evropské strategické dokumenty -----	97
8.2.4.2.2	Národní strategické dokumenty-----	98
8.2.4.2.3	Krajské strategické dokumenty -----	108
8.2.4.3	Podpora inkluze v Libereckém kraji -----	111
8.2.4.3.1	Významní aktéři v oblasti inkluze-----	111
8.2.4.3.2	Realizované projekty v území-----	112
8.2.4.3.3	Analýza dotazníkového šetření na školách (NÚV) -----	114
8.2.5	Rozvoj cizích jazyků -----	117
8.2.5.1	Systém podpory pro rozvoj cizích jazyků v České republice-----	118
8.2.5.2	Rozvoj cizích jazyků ve strategických dokumentech -----	119

8.2.5.2.1	Evropské strategické dokumenty-----	119
8.2.5.2.1.1	Společný evropský referenční rámec pro jazyky -----	120
8.2.5.2.2	Národní strategické dokumenty -----	123
8.2.5.2.3	Krajské strategické dokumenty-----	126
8.2.5.3	Rozvoj cizích jazyků v Libereckém kraji -----	128
8.2.5.3.1	Realizované projekty a aktivity v území -----	128
8.2.5.3.2	Analýza dotazníkového šetření na školách (NÚV)-----	130
8.2.6	Rozvoj škol jako center dalšího profesního vzdělávání-----	132
8.2.6.1	System podpory rozvoje škol jako center dalšího profesního vzdělávání v České republice -----	133
8.2.6.2	Rozvoj škol jako center dalšího profesního vzdělávání ve strategických dokumentech -----	134
8.2.6.2.1	Evropské strategické dokumenty-----	134
8.2.6.2.2	Národní strategické dokumenty -----	134
8.2.6.2.3	Krajské strategické dokumenty-----	142
8.2.6.3	Rozvoj škol jako center dalšího profesního vzdělávání v Libereckém kraji 145	
8.2.6.3.1	Přehled akreditovaných kurzů nabízených na školách v Libereckém kraji-----	148
8.2.6.3.2	Realizované projekty v Libereckém kraji-----	157
8.2.6.3.3	Analýza dotazníkového šetření na školách (NÚV)-----	160
8.2.7	Zkvalitnění péče o žáky nadané a talentované -----	163
8.2.7.1	System podpory pro zkvalitnění péče o žáky nadané a talentované v České republice -----	164
8.2.7.1.1	Dotace, programy, soutěže-----	165
8.2.7.1.2	System podpory nadání-----	166
8.2.7.2	Péče o žáky nadané a talentované ve strategických dokumentech --	166
8.2.7.2.1	Evropské strategické dokumenty-----	166
8.2.7.2.2	Národní strategické dokumenty -----	167
8.2.7.2.3	Krajské strategické dokumenty-----	168
8.2.7.3	Péče o žáky nadané a talentované v Libereckém kraji -----	171
8.2.7.3.1	Realizované projekty a aktivity v území -----	171
8.2.7.3.2	Analýza dotazníkového šetření na školách (NÚV)-----	173
8.2.8	Čtenářská a matematická gramotnost-----	175
8.2.8.1	System podpory čtenářské a matematické gramotnosti v České republice -----	180
8.2.8.1.1	OECD PISA (Program for International Student Assessment)-	181

8.2.8.1.1.1	Čtenářská gramotnost	183
8.2.8.1.1.2	Matematická gramotnost	184
8.2.8.2	Čtenářská a matematická gramotnost ve strategických dokumentech	185
8.2.8.2.1	Evropské strategické dokumenty	185
8.2.8.2.2	Národní strategické dokumenty	186
8.2.8.2.3	Krajské strategické dokumenty	188
8.2.8.3	Čtenářská a matematická gramotnost v Libereckém kraji	189
8.2.8.3.1	Realizované projekty a aktivity v území	189
8.2.8.3.1.1	Čtenářská gramotnost	189
8.2.8.3.1.2	Matematická gramotnost	191
8.2.8.3.2	Analýza dotazníkového šetření na školách (NÚV)	191
8.2.9	Podpora kompetencí k podnikavosti, kreativitě a iniciativě	195
8.2.9.1	Systém podpory pro podporu kompetencí k podnikavosti, kreativitě a iniciativě v České republice	198
8.2.9.2	Podpora kompetencí k podnikavosti, kreativitě a iniciativě ve strategických dokumentech	199
8.2.9.2.1	Evropské strategické dokumenty	199
8.2.9.2.2	Národní strategické dokumenty	199
8.2.9.2.3	Krajské strategické dokumenty	200
8.2.9.3	Podpora kompetencí k podnikavosti, kreativitě a iniciativě v Libereckém kraji	204
8.2.9.3.1	Realizované projekty a aktivity v území	204
8.2.9.3.2	Analýza dotazníkového šetření na školách (NÚV)	205
8.2.9.3.3	Dotazníkové šetření realizované MŠMT – potřeby MŠ a ZŠ	209
8.2.9.3.3.1	MŠ	210
8.2.9.3.3.2	ZŠ	211
8.2.10	ICT kompetence	212
8.2.10.1	Systém podpory ICT kompetencí v České republice	213
8.2.10.2	ICT kompetence ve strategických dokumentech	214
8.2.10.2.1	Evropské strategické dokumenty	214
8.2.10.2.2	Národní strategické dokumenty	216
8.2.10.2.3	Krajské strategické dokumenty	220
8.2.10.3	ICT kompetence v Libereckém kraji	221
8.2.10.3.1	Struktura vzdělávání	222
8.2.10.3.2	Realizované projekty a aktivity v území	223

8.2.10.3.3	Analýza dotazníkového šetření na školách (NÚV)	224
9	Finální souhrn výsledků Analýzy potřeb v území	227
9.1	Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů	227
9.2	Podpora polytechnického vzdělávání	230
9.3	Rozvoj kariérového poradenství	234
9.4	Podpora inkluze	238
9.5	Rozvoj cizích jazyků	242
9.6	Rozvoj škol jako center dalšího profesního vzdělávání	245
9.7	Zkvalitnění péče o žáky nadané a talentované	249
9.8	Čtenářská a matematická gramotnost	253
9.9	Podpora kompetencí k podnikavosti, kreativitě a iniciativě	257
9.10	ICT kompetence	260
C.	ANALÝZA POTŘEB ŠKOL	264
1	Úvod	264
2	Důležitost jednotlivých oblastí intervence pro školy	264
2.1	Povinné oblasti intervence	264
2.2	Nepovinné oblasti intervence	265
3	Hodnocení uplatňování jednotlivých oblastí intervence ve školách	266
3.1	Povinné oblasti intervence	266
3.1.1	Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů	266
3.1.1.1	Aktivita, na nichž se školy podílí	266
3.1.1.2	Překážky, na které školy naráží	266
3.1.1.3	Opatření, která školy navrhuji	267
3.1.2	Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě	268
3.1.2.1	Aktivita, na nichž se školy podílí	268
3.1.2.2	Překážky, na které školy naráží	268
3.1.2.3	Opatření, která školy navrhuji	269
3.1.3	Podpora polytechnického vzdělávání	270
3.1.3.1	Aktivita, na nichž se školy podílí	270
3.1.3.2	Překážky, na které školy naráží	270
3.1.3.3	Opatření, která školy navrhuji	271
3.1.4	Rozvoj školy jako centra celoživotního vzdělávání	272
3.1.4.1	Aktivita, na nichž se školy podílí	272
3.1.4.2	Překážky, na které školy naráží	272
3.1.4.3	Opatření, která školy navrhuji	273

3.1.5	Rozvoj kariérového poradenství	274
3.1.5.1	Aktivity, na nichž se školy podílí	274
3.1.5.2	Překážky, na které školy naráží	274
3.1.5.3	Opatření, která školy navrhují	275
3.1.6	Inkluzivní vzdělávání	276
3.1.6.1	Aktivity, na nichž se školy podílí	276
3.1.6.2	Překážky, na které školy naráží	276
3.1.6.3	Opatření, která školy navrhují	277
3.2	Nepovinné oblasti intervence	278
3.2.1	Jazykové vzdělávání	278
3.2.2	ICT včetně potřeb infrastruktury	278
3.2.3	Rozvoj matematické gramotnosti	279
3.2.4	Rozvoj čtenářské gramotnosti	280
3.3	Investice do infrastruktury	281
4	Cíle, které si v návaznosti na současný stav školy kladou	282
4.1	Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů	282
4.2	Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě	283
4.3	Podpora polytechnického vzdělávání	285
4.4	Rozvoj školy jako centra celoživotního vzdělávání	286
4.5	Rozvoj kariérového poradenství	288
4.6	Inkluzivní vzdělávání	289
D.	PRIORITIZACE	291
1	Úvod	291
1.1	Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů	292
1.2	Podpora polytechnického vzdělávání	292
1.3	Rozvoj kariérového poradenství	293
1.4	Podpora inkluze	294
1.5	Rozvoj cizích jazyků	294
1.6	Rozvoj škol jako center dalšího profesního vzdělávání	295
1.7	Zkvalitnění péče o žáky nadané a talentované	296
1.8	Čtenářská a matematická gramotnost	296
1.9	Podpora kompetencí k podnikavosti, kreativitě a iniciativě	297
1.10	ICT kompetence	298
E.	KRAJSKÝ AKČNÍ PLÁN VZDĚLÁVÁNÍ LIBERECKÉHO KRAJE I.	299
1	Úvod	299
2	Krajský akční plán vzdělávání Libereckého kraje I.	300

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Krajský akční plán
Libereckého kraje

2.1	Kategorie A – potřeby s nejvyšší důležitostí -----	300
2.2	Kategorie B – potřeby se střední důležitostí -----	325
2.3	Kategorie C – potřeby s nejnižší důležitostí -----	354
F.	SEZNAM ZDROJŮ -----	363
G.	SEZNAM ZKRATEK-----	395

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek č. 1: Mapa ČR – Liberecký kraj

Obrázek č. 2: Administrativní členění Libereckého kraje

Obrázek č. 3: Podíl nezaměstnaných osob v mikroregionech LK k 31. 12. 2015

SEZNAM TABULEK

Tabulka č. 1: Vybrané základní údaje pro Liberecký kraj

Tabulka č. 2: Klíčoví zaměstnavatelé v Libereckém kraji

Tabulka č. 3: Věková struktura zaměstnaných v letech 2014 a 2015 (v tis.)

Tabulka č. 4: Vzdělanostní struktura zaměstnaných v letech 2014 a 2015 (v tis.)

Tabulka č. 5: Zaměstnanost v Libereckém kraji dle CZ-NACE v letech
2014 a 2015 (v tis.)

Tabulka č. 6: Struktura uchazečů v Libereckém kraji dle věku

Tabulka č. 7: Počet školských zařízení v členění podle zřizovatele v Libereckém kraji

Tabulka č. 8: Střední školy v Libereckém kraji

Tabulka č. 9: Struktura údajů za oborové skupiny škol v roce 2014/2015

Tabulka č. 10: Vývoj počtu nezaměstnaných absolventů a mladistvých v LK
v letech 2010–2015

Tabulka č. 11: Přehled o nezaměstnanosti „čerstvých“ absolventů škol v Libereckém kraji
(duben 2015)

Tabulka č. 12: Přehled počtu absolventů

Tabulka č. 13: Přiřazení úrovní počátečního vzdělání v ČR k úrovním EQF

Tabulka č. 14: Přehled prioritních cílů a směrů vedoucích k jejich dosažení

Tabulka č. 15: SC 6 – Zlepšovat podmínky pro zaměstnanost a zaměstnatelnost mládeže

Tabulka č. 16: Přehled jednotlivých potřeb rozvoje

Tabulka č. 17: Přehled jednotlivých cílů a aktivit pro oblast lidských zdrojů

Tabulka č. 18: Přehled opatření, cílů a aktivit naplňujících daná opatření

Tabulka č. 19: Přehled aktivit k danému strategickému cíli

Tabulka č. 20: Přehled cílů a opatření pro oblast středního a vyššího odborného
vzdělávání

Tabulka č. 21: Přehled opatření Dlouhodobého záměru ČR

Tabulka č. 22: Přehled cílů a opatření Koncepce podpory mládeže

Tabulka č. 23: Přehled cílů a aktivit Národní RIS3 strategie

Tabulka č. 24: Přehled cílů a aktivit RIS3 LK

Tabulka č. 25: Přehled opatření EVVO Dlouhodobého záměru LK

Tabulka č. 26: Přehled přijatých žáků SŠ a VOŠ dle skupin oborů

Tabulka č. 27: Průměrné hodnocení aktuálního stavu v rámci kraje (oblast Podpora
polytechnického vzdělávání – MŠ)

Tabulka č. 28: Průměrné hodnocení aktuálního stavu v rámci kraje (oblast Podpora
polytechnického vzdělávání – ZŠ)

Tabulka č. 29: Opatření Dlouhodobého záměru ČR

Tabulka č. 30: Přehled strategických a dílčích cílů (včetně konkrétních opatření)

Tabulka č. 31: Strategický cíl: Kvalitní a zdravé lidské zdroje

Tabulka č. 32: Přehled aktivit

Tabulka č. 33: Přehled společných aktivit, projektů aj.

Tabulka č. 34: Opatření Dlouhodobého záměru ČR v návaznosti na opatření Strategie
2020

- Tabulka č. 35: SC 10 – Usnadňovat začlenění dětí a mládeže s omezenými příležitostmi
- Tabulka č. 36: Problémy a potřeby rozvoje
- Tabulka č. 37: Strategické cesty
- Tabulka č. 38: Opatření zajišťující rovný přístup ke vzdělávání pro všechny
- Tabulka č. 39: Aktivity naplňující opatření B1.3
- Tabulka č. 40: Jednotlivé aktivity naplňující opatření č. 4
- Tabulka č. 41: Počty a úvazky asistentů pedagoga pro žáky zdravotně postižené v LK
- Tabulka č. 42: Počty žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v SŠ
- Tabulka č. 43: Přehled středních škol v Libereckém kraji nabízejících „E“ obory
- Tabulka č. 44: Časové dotace předmětu cizí jazyk dle RVP pro střední školy
- Tabulka č. 45: Obecná opatření
- Tabulka č. 46: Společné referenční úrovně
- Tabulka č. 47: Opatření na podporu výuky cizích jazyků Národní RIS3 strategie
- Tabulka č. 48: Cíle a opatření pro rozvoj cizích jazyků vyplývající z Koncepce 2020
- Tabulka č. 49: Návaznost opatření Strategie 2020 a Dlouhodobého záměru ČR ve středním vzdělávání
- Tabulka č. 50: Klíčová oblast změn A. Lidské zdroje pro inovace, vědu a výzkum
- Tabulka č. 51: Evropská jazyková cena LABEL v Libereckém kraji
- Tabulka č. 52: Přehled hlavních cílů
- Tabulka č. 53: Přehled opatření
- Tabulka č. 54: Přehled oblastí rozvoje
- Tabulka č. 55: Strategický cíl – Kvalitní a zdravé lidské zdroje
- Tabulka č. 56: Přehled aktivit
- Tabulka č. 57: Cíle a opatření pro další vzdělávání
- Tabulka č. 58: Cíle a opatření pro postavení pedagogických pracovníků
- Tabulka č. 59: Přehled zabezpečovaných rekvalifikačních kurzů hrazených z prostředků APZ
- Tabulka č. 60: Přehled zabezpečovaných rekvalifikačních kurzů hrazených z prostředků ESF
- Tabulka č. 61: Přehled akreditovaných kurzů
- Tabulka č. 62: Přehled akreditovaných kurzů (soukromé školy, školy zřizované MŠMT a obcemi)
- Tabulka č. 63: Faktory a aktivity ovlivňující čtenářskou gramotnost
- Tabulka č. 64: Přehled realizovaných cyklů mezinárodního šetření PISA
- Tabulka č. 65: Přehled hodnotících bodů na škále pro šetření PISA
- Tabulka č. 66: Rozložení chlapců a dívek dle úrovně gramotností v ČR – porovnání jednotlivých testovaných oblastí (PISA 2012)
- Tabulka č. 67: Výsledky českých žáků ve čtenářské gramotnosti – podle druhů škol
- Tabulka č. 68: Výsledky českých žáků v matematické gramotnosti – podle druhů škol
- Tabulka č. 69: Přehled cílů
- Tabulka č. 70: Přehled specifických cílů
- Tabulka č. 71: Přehled cílů a opatření
- Tabulka č. 72: Průměrné hodnocení aktuálního stavu v rámci kraje (oblast Podnikavost, iniciativa, kreativita – MŠ)
- Tabulka č. 73: Průměrné hodnocení aktuálního stavu v rámci kraje (oblast Podnikavost, iniciativa, kreativita – ZŠ)
- Tabulka č. 74: Přehled opatření Digitální agendy pro Evropu
- Tabulka č. 75: Přehled směrů intervencí a opatření Strategie digitálního vzdělávání
- Tabulka č. 76: Přehled opatření Dlouhodobého záměru ČR

Tabulka č. 77: Přehled cílů a opatření Dlouhodobého záměru LK

Tabulka č. 78: Přehled přijatých žáků SŠ a VOŠ dle skupin oborů

Tabulka č. 79: Vybavení škol počítači

SEZNAM GRAFŮ

- Graf č. 1: Vývoj počtu uchazečů připadajících na 1 VPM v Libereckém kraji v letech 2014–2015
- Graf č. 2: Vývoj podílu nezaměstnaných osob v LK a ČR v letech 2014–2015
- Graf č. 3: Vývoj míry nezaměstnanosti absolventů v Libereckém kraji (k 30. 4.) – denní studium
- Graf č. 4: Na kterých činnostech se Vaše škola v rámci podpory odborného vzdělávání včetně spolupráce škol se zaměstnavateli podílí?
- Graf č. 5: Na jaké překážky při realizaci spolupráce Vaší školy se zaměstnavateli narážíte?
- Graf č. 6: Jaká opatření by pomohla Vaší škole k dosažení Vámi zvoleného cíle ve spolupráci Vaší školy se zaměstnavateli?
- Graf č. 7: Hodnocení žáků v ČR v šetření TIMSS (1995, 1999, 2007, 2011)
- Graf č. 8: Počet nově přijatých žáků SŠ a VOŠ – školní roky 2014/2015 a 2015/2016
- Graf č. 9: Přehled polytechnických činností, na kterých se školy podílí
- Graf č. 10: Překážky v polytechnickém vzdělávání
- Graf č. 11: Opatření ke zlepšení polytechnického vzdělávání
- Graf č. 12: Klienti pedagogicko-psychologických poraden v LK podle důvodu příchodu
- Graf č. 13: Na kterých činnostech se Vaše škola v rámci rozvoje kariérového poradenství aktivně podílí?
- Graf č. 14: Na jaké překážky při realizaci činností v rámci rozvoje kariérového poradenství narážíte?
- Graf č. 15: Jaká opatření by pomohla Vaší škole k dosažení Vámi zvoleného cíle v rozvoji kariérového poradenství?
- Graf č. 16: Žáci se zdravotním postižením – podíl na celkovém počtu žáků ve SŠ
- Graf č. 17: Počty a úvazky asistentů pedagoga pro žáky zdravotně postižené v LK
- Graf č. 18: Počty dětí a žáků ve všech školách ve školních letech 2012/2013 až 2014/2015
- Graf č. 19: Na kterých činnostech se Vaše škola v rámci rozvoje inkluzivního vzdělávání aktivně podílí?
- Graf č. 20: Na jaké překážky při realizaci činností v rámci rozvoje inkluzivního vzdělávání narážíte?
- Graf č. 21: Jaká opatření by pomohla Vaší škole k dosažení Vámi zvoleného cíle v rozvoji inkluzivního vzdělávání?
- Graf č. 22: Žáci učící se cizí jazyky ve středních školách v Libereckém kraji ve školním roce 2014/2015
- Graf č. 23: Opatření, která by pomohla školám k dosažení jimi zvoleného cíle v oblasti jazykového vzdělávání
- Graf č. 24: Podíl dospělé populace na dalším vzdělávání v letech 2004–2014

- Graf č. 25: Na kterých činnostech se Vaše škola v rámci rozvoje školy jako centra CŽU aktivně podílí?
- Graf č. 26: Na jaké překážky narážíte při realizaci činností v rámci rozvoje školy jako CŽU?
- Graf č. 27: Jaká opatření by pomohla Vaší škole k dosažení Vámi zvoleného cíle v rozvoji školy jako CŽU?
- Graf č. 28: Na kterých činnostech se Vaše škola v rámci inkluzivního vzdělávání aktivně podílí?
- Graf č. 29: Jaká opatření by pomohla Vaší škole k dosažení Vámi zvoleného cíle v oblasti rozvoje čtenářské gramotnosti?
- Graf č. 30: Jaká opatření by pomohla Vaší škole k dosažení Vámi zvoleného cíle v oblasti rozvoje matematické gramotnosti?
- Graf č. 31: Na kterých činnostech se Vaše škola v rámci rozvoje kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě aktivně podílí?
- Graf č. 32: Na jaké překážky v rámci rozvoje kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě narážíte?
- Graf č. 33: Jaká opatření by pomohla Vaší škole k dosažení Vámi zvoleného cíle v rozvoji kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě?
- Graf č. 34: Opatření ke zlepšení ICT
- Graf č. 35: Prioritizace povinných oblastí pro Krajský akční plán
- Graf č. 36: Důležitost nepovinných oblastí v Krajských akčních plánech
- Graf č. 37: Na kterých činnostech se Vaše škola v rámci spolupráce se zaměstnavateli aktivně podílí?
- Graf č. 38: Na jaké překážky při realizaci spolupráce Vaší školy se zaměstnavateli narážíte?
- Graf č. 39: Jaká opatření by pomohla Vaší škole k dosažení Vámi zvoleného cíle ve spolupráci vaší školy se zaměstnavateli?
- Graf č. 40: Na kterých činnostech se Vaše škola v rámci rozvoje kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě aktivně podílí?
- Graf č. 41: Na jaké překážky v rámci rozvoje kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě narážíte?
- Graf č. 42: Jaká opatření by pomohla Vaší škole k dosažení Vámi zvoleného cíle v rozvoji kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě?
- Graf č. 43: Na kterých činnostech se Vaše škola v rámci rozvoje polytechnického vzdělávání aktivně podílí?
- Graf č. 44: Na jaké překážky při realizaci činností v rámci podpory polytechnického vzdělávání narážíte?
- Graf č. 45: Jaká opatření by pomohla Vaší škole k dosažení Vámi zvoleného cíle v rozvoji polytechnického vzdělávání?
- Graf č. 46: Na kterých činnostech se Vaše škola v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení aktivně podílí?
- Graf č. 47: Na jaké překážky narážíte při realizaci činností v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení?
- Graf č. 48: Jaká opatření by pomohla Vaší škole k dosažení Vámi zvoleného cíle v rozvoji školy jako centra celoživotního učení?
- Graf č. 49: Na kterých činnostech se Vaše škola v rámci rozvoje kariérového poradenství aktivně podílí?

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Krajský akční plán
Libereckého kraje

- Graf č. 50: Na jaké překážky narážíte při realizaci činností v rámci kariérového poradenství?
- Graf č. 51: Jaká opatření by pomohla Vaší škole k dosažení Vámi zvoleného cíle v rozvoji kariérového poradenství?
- Graf č. 52: Na kterých činnostech se Vaše škola v rámci rozvoje inkluzivního vzdělávání aktivně podílí?
- Graf č. 53: Na jaké překážky narážíte při realizaci činností v rámci rozvoje inkluzivního vzdělávání?
- Graf č. 54: Jaká opatření by pomohla Vaší škole k dosažení Vámi zvoleného cíle v rozvoji inkluzivního vzdělávání?
- Graf č. 55: Jaká opatření by pomohla Vaší škole k dosažení Vámi zvoleného cíle oblasti jazykového vzdělávání?
- Graf č. 56: Jaká opatření by pomohla Vaší škole k dosažení Vámi zvoleného cíle v oblasti ICT včetně potřeb infrastruktury?
- Graf č. 57: Jaká opatření by pomohla Vaší škole k dosažení Vámi zvoleného cíle v oblasti rozvoje matematické gramotnosti?
- Graf č. 58: Jaká opatření by pomohla Vaší škole k dosažení Vámi zvoleného cíle v oblasti čtenářské gramotnosti?
- Graf č. 59: Oblasti, v jejichž rámci školy plánují čerpání finančních prostředků
- Graf č. 60: Současná úroveň podpory odborného vzdělávání, spolupráce škol a zaměstnavatelů a předpokládaný posun
- Graf č. 61: Současná úroveň podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativě a předpokládaný posun
- Graf č. 62: Současná úroveň podpory polytechnického vzdělávání a předpokládaný posun
- Graf č. 63: Současná úroveň rozvoje školy jako centra celoživotního učení a předpokládaný posun
- Graf č. 64: Současná úroveň inkluzivního vzdělávání a předpokládaný posun

PODĚKOVÁNÍ

Rádi bychom touto cestou poděkovali všem, kteří se svými náměty, připomínkami a postřehy podíleli na zpracování tohoto dokumentu.

Jednalo se zejména odborníky zapojené do tzv. odborných minitýmů:

Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol se zaměstnavateli

Bartošová Eva	Kaňáková Martina	Novotná Jitka
Černá Gabriela	Kočová Lenka	Pecka Vlastimil
Hart Pavel	Landová Martina	Procházka Martin
Holubec Milan	Mužiček Oskar	Vojtíšková Naděžda
Jindrová Ilona	Nováková Lenka	Zelinková Markéta

Podpora polytechnického vzdělávání

Brzezina Miroslav	Havlík Radek	Picek Jan
Cimbálník Tomáš	Holubec Milan	Ptáčková Ivana
Čech Petr	Kaprálek Vítamvasová Kateřina	Tichý Václav
Černá Gabriela	Křeček Leoš	Urban Rudolf
Desenský Petr	Křimská Janina	Vochomůrková Barbora
Dvořák Jaromír	Losová Alena	
Havlíček Jan	Modrý Martin	

Rozvoj kariérového poradenství

Cvrčková Dagmar	Obajdinová Monika	Tillner Jiří
Černá Gabriela	Pekařová Jana	Ullmannová Ivana
Jetelová Věra	Prachařová Šárka	
Mužiček Oskar	Tesarčík Luděk	

Podpora inkluze

Černá Gabriela	Karbanová Petra	Skutil Martin
Hanyková Milena	Kubáč Martin	Štěpánová Dana
Hlavová Jana	Nešporová Markéta	Veselý Jiří
Hubertová Lucie	Pech Pavel	

Rozvoj cizích jazyků

Černá Gabriela	Šipová Renata	Valeš Miroslav
Fantová Štěpánka	Šoltys Jiří	
Kutrová Iva	Štěpánová Dana	

Rozvoj škol jako center dalšího vzdělávání

Bydžovská Jana	Jindrová Ilona	Rašín Ivo
Černá Gabriela	Kocourová Veronika	Růžičková Věra
Ditrich Martin	Otavová Jana	Švábová Markéta
Gamba Robert	Rajmová Miroslava	Zábranská Magdaléna

Zkvalitnění péče o žáky nadané a talentované

Černá Gabriela	Hodbořová Eva	Smolová Pavla
Desenský Petr	Leitnerová Jana	Šimůnková Martina
Dudková Jaroslava	Pavlíková Jana	

Čtenářská a matematická gramotnost

Černá Gabriela	Kozlovská Blanka	Vítková Kateřina
Desenský Petr	Pekařová Jana	Zoubková Klára
Konvalinková Blanka	Šťastný Pavel	
Kopáčková Alena	Štěpánová Dana	

Podpora kompetencí k podnikavosti, kreativě a iniciativě

Černá Gabriela	Kopřiva Pavel	Pavlíková Jana
Foff Václav	Landová Šárka	Procházka Martin
Hanzlová Gabriela	Martinovská Darina	Štěpánová Dana
Hula Lukáš	Morávková Květa	
Jelínek Jakub	Motyčková Věra	

ICT kompetence

Černá Gabriela	Jiříčková Eva	Šmída Jiří
Ditrich Martin	Šefl Martin	
Havlík Radek	Šimůnek Václav	

Dále bychom rádi poděkovali za účast v projektu všem ředitelům škol a školských zařízení v Libereckém kraji, kteří se zapojili do dotazníkového šetření Národního ústavu pro vzdělávání, a ředitelům škol a školských zařízení, kteří se dne 6. 4. 2016 účastnili workshopu v rámci „Porady ředitelů škol a školských zařízení v Libereckém kraji“. V neposlední řadě patří naše díky také všem členům Pracovní skupiny Vzdělávání (PS Vzdělávání) a Regionální stálé konference (RSK).

A. ÚVOD

Tento dokument vznikl v rámci projektu Strategické plánování rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje (projekt KAP LK) CZ.02.3.68/0.0/0.0/15_002/0000002 a je financován z Evropských strukturálních a investičních fondů prostřednictvím Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání (dále jen OP VVV), ze státního rozpočtu ČR a z rozpočtu Libereckého kraje.

Krajský akční plán rozvoje vzdělávání Libereckého kraje I. (dále jen KAP LK I.) má na území kraje přispět ke zlepšení řízení škol, k rozvoji hodnocení kvality vzdělávání a plánování strategických kroků vedoucích ke zvýšení kvality vzdělávací soustavy kraje i jednotlivých škol. Tento dokument má mimo jiné umožnit plánovat, koordinovat a sledovat tematické intervence v OP VVV a Integrovaném regionálním operačním programu (dále jen IROP) ve shodě s dlouhodobými potřebami a prioritami kraje a škol v území s respektem k záměrům vzdělávání ČR.

KAP LK I. nelze chápat jako novou strategii v území, jeho principem je stavět na tom, co v kraji již vzniklo (Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje, RIS 3 – Strategie inteligentní specializace, Sektorová dohoda, v případě Libereckého kraje v oblasti sklářského průmyslu, aktivity Regionálního akčního plánu /RAP/ zaměřené na oblast vzdělávání) a využít těchto výstupů při diskuzi s partnery v území, příp. po dohodě partnerů v území tyto výstupy přenést do zacílených a konkrétních aktivit.

KAP LK I. řeší prioritně střední a vyšší odborné vzdělávání, některá klíčová témata jsou však průřezová a zahrnují i oblast předškolního a základního vzdělávání.

B. ANALÝZA POTŘEB V ÚZEMÍ

1 Úvod

Analýza potřeb v území je první povinnou částí dokumentu Krajský akční plán rozvoje vzdělávání Libereckého kraje I. (KAP LK I.).

Tato analýza popisuje stav demografického vývoje, vývoje trhu práce a situaci ve vzdělávání v Libereckém kraji. Na základě uvedených skutečností je definován prostor pro zlepšení, tj. jsou určeny klíčové oblasti podpory (klíčová témata projektu KAP LK), konkrétní problémy a jejich příčiny, základní návrhy řešení a požadované obecné či dílčí cíle.

2 Struktura

Analýza potřeb v území je rozdělena do několika základních celků.

Úvodní kapitoly popisují současný stav hlavních oblastí ovlivňujících vzdělávání v kraji, včetně uvedení relevantních dat a dostupných údajů. Tyto kapitoly popisují demografický vývoj, podobu odvětvové struktury hospodářství a její krajská specifika včetně klíčových zaměstnavatelů, vývoj trhu práce a jeho problémy a charakteristiku vzdělávacího systému v Libereckém kraji, která popisuje jeho hlavní problémy, strukturu oborů a škol v kraji, jejich naplněnost žáky, vývoj počtu žáků a absolventů atd.

Nejdůležitější a zároveň nejobsáhlejší částí Analýzy potřeb v území je kapitola 8. Oblasti intervence, která se věnuje popisu a zhodnocení aktuálních potřeb území na základě klíčových témat projektu KAP LK.

Každé z klíčových témat je rozpracováno do několika částí. Na začátku je vždy uveden obecný úvod k danému tématu (např. definice pojmu, historický vývoj apod.). Druhá část řeší téma v České republice (např. legislativa a významné instituce věnující se danému tématu). Třetí část obsahuje rešerši stávajících strategických a koncepčních dokumentů věnujících se dané problematice na evropské, národní a krajské úrovni. Závěr je věnován situaci v kraji, kde jsou vyjmenovány významné instituce a subjekty, projekty, soutěže, dotační programy a další aktivity probíhající v regionu v souvislosti s daným tématem. Součástí závěrečné části je také zhodnocení dotazníkového šetření Národního ústavu pro vzdělávání, do kterého se zapojily všechny střední a vyšší odborné školy v Libereckém kraji.

Závěr Analýzy potřeb v území tvoří tabulka s finálním souhrnem výsledků. Tato tabulka obsahuje identifikaci problémů v dané vzdělávací oblasti, jejich příčiny a navrhované obecné i dílčí cíle, kterých má být v průběhu realizace projektu dosaženo.

3 Metodika

Pracovní tým projektu KAP LK vycházel při tvorbě Analýzy potřeb v území, respektive části věnující se rešerši stávajících strategických a koncepčních dokumentů u každého z klíčových témat, ze základních dokumentů na evropské, národní a krajské úrovni – níže uvedeny příklady.

Základní evropské dokumenty:

- Strategický rámec evropské spolupráce ve vzdělávání a odborné přípravě (ET 2020)
- Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění (Evropa 2020)

Základní národní dokumenty:

- Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020 (Strategie ČR 2020)
- Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2015–2020 (Dlouhodobý záměr ČR)
- Národní výzkumné a inovační strategie pro inteligentní specializace České republiky (Národní RIS 3 strategie)
- Koncepce podpory mládeže na období 2014–2020
- Strategie mezinárodní konkurenceschopnosti České republiky pro období 2012–2020
- Strategie celoživotního učení České republiky

Základní krajské dokumenty:

- Program rozvoje Libereckého kraje 2014–2020 (PRLK 2014–2020)
- Strategie rozvoje Libereckého kraje 2006–2020 (SRLK 2006–2020)
- Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje 2016–2020 (Dluhový záměr LK)
- Výzkumná a inovační strategie pro inteligentní specializaci Libereckého kraje (RIS3 LK)
- Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Libereckém kraji za školní rok 2014–2015

U některých témat byly užity specifické strategické dokumenty zaměřené na dané téma – viz příklady níže.

Specifické evropské dokumenty:

- Úmluva OSN o právech osob se zdravotním postižením
- Digitální agenda pro Evropu
- Koncepce podpory rozvoje nadání a péče o nadané na období let 2014–2020
- Dohoda o partnerství pro programové období 2014–2020
- Národní inovační strategie ČR
- Akční plán inkluzivního vzdělávání na období 2016–2018
- Implementační plán Strategie celoživotního učení
- Nová opatření na podporu odborného vzdělávání
- Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020

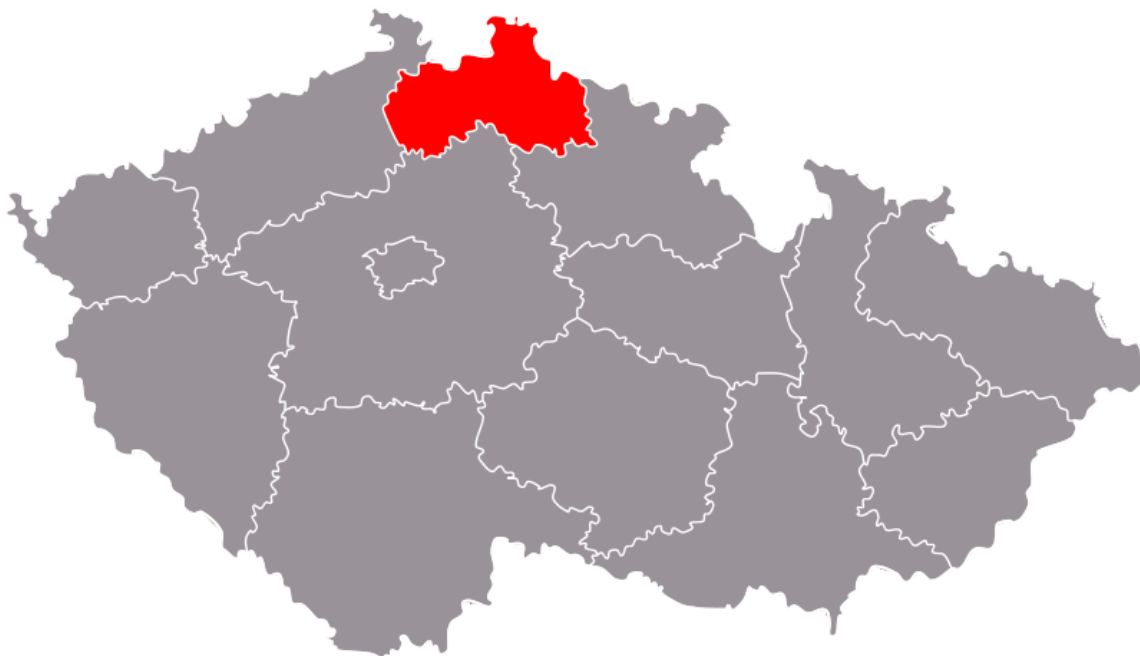
Specifické krajské dokumenty:

- Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Libereckém kraji za školní rok 2014/2015
- Koncepce vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami v Libereckém kraji 2013–2018
- Regionální sektorová dohoda pro Liberecký kraj
- Koncepce environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty Libereckého kraje na období 2011–2020

Výstupy z těchto dokumentů sloužily k identifikaci problémů v dané vzdělávací oblasti. Zároveň byly základním podkladem pro jednání, diskuzi a tvorbu SWOT analýzy v rámci tzv. minitýmů. Členy těchto minitýmů jsou zástupci subjektů z veřejné správy, veřejných a soukromých vzdělávacích/výzkumných institucí – formální i neformální vzdělávání, NNO, sdružení, asociací atd. Při zpracování analýzy dále realizační tým pracoval s podněty, které vzešly z porady ředitelů škol a školských zařízení v Libereckém kraji. Analýza byla dále diskutována v rámci projektu P-KAP (projekt jehož nositelem je Národní ústav pro vzdělávání a zabývá se metodickou podporou krajských akčních plánů) s odborným garantem KAP za Liberecký kraj a dalšími metodiky projektu P-KAP. Analýza potřeb v území tedy reflektuje názory a postoje různých subjektů.

4 Demografický vývoj

Obrázek č. 1: Mapa ČR – Liberecký kraj

Zdroj: Regionálně specifická data – Liberecký kraj, NÚV

Liberecký kraj je svojí rozlohou 3 163 km² druhým nejmenším krajem České republiky. Sídelní strukturu regionu tvoří 4 okresy, 10 správních obvodů obcí s rozšířenou působností (obce III. stupně), 21 správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem (obce II. stupně), 215 obcí, 39 měst a 3 městyse.

Tabulka č. 1: Vybrané základní údaje pro Liberecký kraj

Ukazatel	Liberecký kraj	ČR
Počet obyvatel k 31. 12. 2014	438 851	10 538 275
Průměrný věk obyvatel v roce 2014	41,4	41,7

Údaje o ekonomické aktivitě obyvatel ve věku 15–59 let (rok 2014; zdroj VŠPS)		
Podíl ekonomicky aktivních obyvatel (v %)	77,2	78,1
Podíl ekonomicky aktivních mužů (v %)	84,6	84,8
Podíl ekonomicky aktivních žen (v %)	69,6	71,1
Míra nezaměstnanosti (v %)	6,7	6,3
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných (v %)	40,5	43,7

Makroekonomické údaje (rok 2013)		
Podíl kraje na tvorbě HDP (v %)	3,3	-
HDP na 1 obyv. (%; průměr ČR = 100)	78,0	100,0

Zdroj: Regionálně specifická data – Liberecký kraj, NÚV

Obrázek č. 2: Administrativní členění Libereckého kraje

Zdroj: Administrativní členění Libereckého kraje, ČSÚ

Ke konci roku 2014 měl Liberecký kraj celkem 438 851 obyvatel (4,2 % z České republiky) a podle tohoto ukazatele je tak druhý nejmenší. Průměrná hustota 138,7 obyvatel na km² převyšuje republikový průměr. Nejvyšší koncentrace obyvatel je v okresech Jablonec nad Nisou (223,8 obyvatel na km²) a Liberec (173,6 obyvatel na km²). K 31. 12. 2014 bylo na území kraje 215 obcí a průměrná rozloha obce činila 14,7 km². Podíl městského obyvatelstva činil 77,5 %. Méně urbanizován je pouze okres Semily, kde ve městech bydlelo pouze 57,3 % obyvatel. Se 102 562 obyvateli je hlavním centrem kraje Liberec, druhým největším městem je Jablonec nad Nisou s více než 45 tisíci obyvateli.

Populační vývoj Libereckého kraje se výrazně neodchyluje od vývoje v ostatních krajích České republiky. Obyvatelstvo má proti republikovému průměru nepatrně mladší věkovou strukturu. Průměrný věk obyvatel kraje je 41,4 let, což je o 0,3 let méně, než je republikový průměr. Věková skladba obyvatel je v jednotlivých oblastech kraje značně rozdílná. Zatímco na Českolipsku patří populace k nejmladším v republice, naopak na Semilsku a Turnovsku je jednou z nejstarších. [1]

5 Odvětvová struktura

Liberecký kraj má stále převážně průmyslový charakter. V průběhu dvaceti let tradiční textilní průmysl ztratil své dominantní postavení, hospodářská recese z konce roku 2008 oslabila průmysl skla a bižuterie. Zpracovatelský průmysl je zaměřen na výrobu automobilů a výrobu pryžových a plastových výrobků. V zemědělství, které je pouze doplňkovým odvětvím, jsou hlavními plodinami obiloviny a píce v návaznosti na chov skotu. Nezanedbatelnou součástí ekonomiky Libereckého kraje je cestovní ruch. [1]

5.1 Klíčoví zaměstnavatelé

Tabulka č. 2: Klíčoví zaměstnavatelé v Libereckém kraji

Zaměstnavatel	Počet zaměstnanců
Krajská nemocnice Liberec, a. s.	cca 2 438
Johnson Controls automobilové součástky, k. s.	cca 2 431
Preciosa, a. s.	cca 2 080
Denso Manufacturing Czech, s. r. o.	cca 1 935
Magna Exteriors and Interiors (Bohemia), s. r. o.	cca 1 765
Fehrer Bohemia, s. r. o.	cca 1 658
MONROE CZECHIA, s. r. o.	cca 1 400
Technická univerzita v Liberci	cca 1 168
DIAMO, státní podnik	cca 1 166
Bombardier Transportation CR, a. s.	cca 1 087
Benteler ČR, s. r. o.	cca 1 040
Devro, s. r. o.	cca 941
IAC Group Czech, s. r. o.	cca 937

Nemocnice s poliklinikou Česká Lípa, a. s.	cca 849
Ontex CZ, s. r. o.	cca 845
Preciosa Ornela, a. s.	cca 837
TRW Automotive Czech, s. r. o.	cca 809
Nemocnice Jablonec nad Nisou, p. o.	cca 758
Crystalex CZ, s. r. o.	cca 710
Johnson Controls Autobaterie, s. r. o.	cca 574
Preciosa – Lustry, a. s.	cca 569

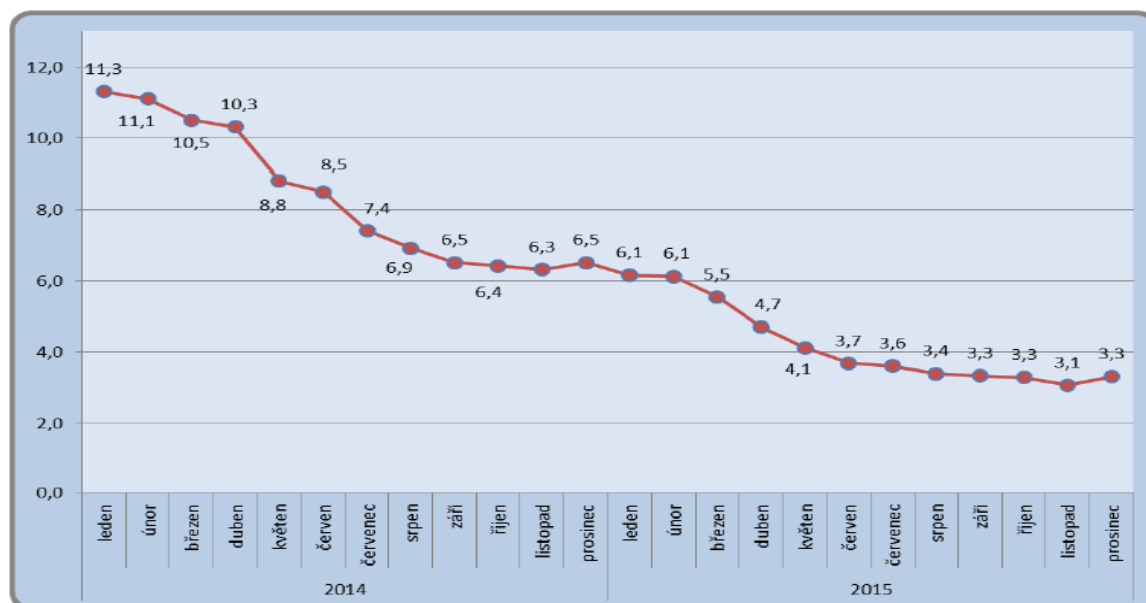
Zdroj: Úřad práce Krajská pobočka v Liberci (k 20.7. 2016)

6 Trh práce

Zpráva o situaci na krajském trhu práce uvádí, že „k 31. 12. 2015 bylo prostřednictvím Krajské pobočky ÚP ČR v Liberci a jejích kontaktních pracovišť evidováno celkem 5 947 volných pracovních míst. Meziročně tak došlo k nárůstu o 2 351 míst (na konci roku 2014 bylo v LK evidováno 3 596 volných pracovních míst). Průměrně bylo v roce 2015 nabízeno 5 175 volných pracovních míst, což je ve srovnání s rokem 2014 o 2 128 více.“ [2]

Vývoj počtu uchazečů na jedno volné pracovní místo v Libereckém kraji ve dvou předchozích letech znázorňuje graf č. 1. Na jedno volné místo připadalo v kraji 3,3 uchazeče. K 31. 12. 2014 to bylo 6,5 uchazeče. Nejvyšších hodnot za rok 2015 dosahoval tento ukazatel v lednu a únoru, nejnižší byl pak v listopadu, kdy bylo zároveň evidováno nejvíce volných pracovních míst.

Graf č. 1: Vývoj počtu uchazečů připadajících na 1 VPM v Libereckém kraji v letech 2014–2015

Zdroj: Zpráva o situaci na krajském trhu práce, o realizaci APZ v roce 2015 a strategie APZ pro rok 2016

6.1 Zaměstnanost v Libereckém kraji

Podle statistik Krajské pobočky ÚP v Liberci bylo v roce 2014 v kraji ke konci třetího čtvrtletí zaměstnáno 199,9 tisíc osob. Ke konci třetího čtvrtletí roku 2015 to bylo již 204,5 tisíc osob. Meziročně tak přibýlo 4 900 zaměstnaných osob.

Z věkové struktury zaměstnaných (tabulka č. 3) vyplývá, že došlo k nárůstu počtu zaměstnaných osob ve všech věkových skupinách, i nadále však největší podíl na celkovém počtu tvoří osoby ve věku 30–44 let (42,0 %).

Tabulka č. 3: Věková struktura zaměstnaných v letech 2014 a 2015 (v tis.)

Věk	9/2014	9/2015	Rozdíl	% celku
15–29 let	35,9	36,5	+0,6	17,9 %
30–44 let	83,7	85,9	+2,2	42,0 %
45–59 let	67,6	68,8	+1,2	33,6 %
60 a více let	12,4	13,3	+0,9	6,5 %

Zdroj: Zpráva o situaci na krajském trhu práce, o realizaci APZ v roce 2015 a strategie APZ pro rok 2016

Z hlediska vzdělanostní struktury, jak dokládá tabulka č. 4, je zaměstnáváno nejvíce osob se středním vzděláním bez maturity. Oproti roku 2014 však došlo k nárůstu o 3 000 u druhé nejpočetnější skupiny, a to u středního vzdělání s maturitou.

Tabulka č. 4: Vzdělanostní struktura zaměstnaných v letech 2014 a 2015 (v tis.)

Vzdělání	9/2014	9/2015	Rozdíl	% celku
základní a bez vzdělání	10,6	11,4	+0,8	5,6 %
střední bez maturity	82,7	82,7	-	40,4 %
střední s maturitou	71,6	74,6	+3,0	36,5 %
vysokoškolské	34,6	35,9	+1,3	17,5 %

Zdroj: Zpráva o situaci na krajském trhu práce, o realizaci APZ v roce 2015 a strategie APZ pro rok 2016

Nejvíce zaměstnaných osob v kraji pracuje ve zpracovatelském průmyslu, ve velko a maloobchodu a v oblasti vzdělávání. Z tabulky níže je patrné přesné rozdělení zaměstnaných v Libereckém kraji dle odvětví, v němž pracují.

Tabulka č. 5: Zaměstnanost v Libereckém kraji dle CZ-NACE v letech 2014 a 2015 (v tis.)

Zaměstnanost dle CZ-NACE (zdroj ČSÚ) v tis. osob					
CZ-NACE		9/2014	9/2015	Rozdíl	% celku
A	zemědělství, lesnictví, rybářství	3,1	3,4	+0,3	1,7
B	těžba a dobývání	1,5	0,9	-0,6	0,4
C	zpracovatelský průmysl	76,1	76,9	+0,8	37,8
D	výroba a rozvod elektřiny, tepla, plynu	1	0	-1,0	0,0
E	zásob. vodou, činnost související s odpady	1,4	2,9	+1,5	1,4
F	stavebnictví	14,6	12,9	-1,7	6,3

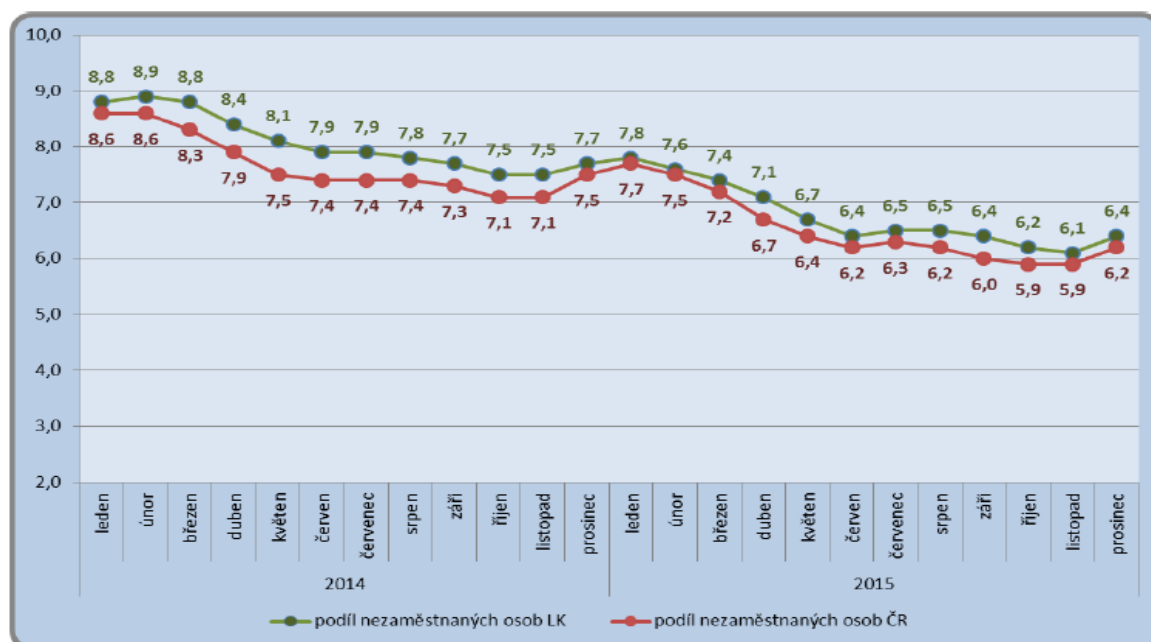
G	velko a maloobchod, oprava mot. vozidel	21,6	25,1	+3,5	12,3
H	doprava a skladování	10,9	8,7	-2,2	4,3
I	ubytování, stravování, pohostinství	7,5	7,5	-	3,7
J	informační a komunikační činnosti	3,6	3,3	-0,3	1,6
K	peněžnictví a pojišťovnictví	3,9	3,6	-0,3	1,8
L	činnosti v oblasti nemovitostí	1,1	1,5	+0,4	0,7
M	profesní, vědecké a technické činnosti	6,2	6,4	+0,2	3,2
N	administrativní a podpůrné činnosti	3,9	4,0	+0,1	2,0
O	veřejná správa a obrana, pov. soc. zabezpečení	11,4	10,4	-1,0	5,1
P	vzdělávání	10,9	14,6	+3,7	7,2
Q	zdravotní a sociální péče	14,3	13,9	-0,4	6,8
R	kulturní, zábavní a rekreační činnosti	3,8	3,4	-0,4	1,7
S	ostatní činnosti	2,3	4,0	+1,7	2,0

Zdroj: Zpráva o situaci na krajském trhu práce, o realizaci APZ v roce 2015 a strategie APZ pro rok 2016

6.2 Nezaměstnanost v Libereckém kraji

Podíl nezaměstnaných osob přesahuje celorepublikový průměr, na konci loňského roku byl o 0,2 p. b. vyšší. Z grafu č. 2 je zřejmé, že vývoj nezaměstnanosti měl obdobný charakter jako celorepublikový – tj. až do podzimu letošního roku docházelo k poklesu počtu nezaměstnaných, od listopadu 2015 však došlo ke změně tohoto trendu.

Graf č. 2: Vývoj podílu nezaměstnaných osob v LK a ČR v letech 2014–2015

Zdroj: Zpráva o situaci na krajském trhu práce, o realizaci APZ v roce 2015 a strategie APZ pro rok 2016

Shrnutí věkové struktury uchazečů (tabulka č. 6) uvádí, že došlo k meziročnímu poklesu počtu uchazečů o zaměstnání ve všech věkových skupinách mimo kategorii 65 a více let. Nárůst u této skupiny je způsoben problémem nalézt práci v předdůchodovém věku. K nejvýraznějšímu poklesu uchazečů došlo ve věkové skupině 20–24 let (o 26,8 %).

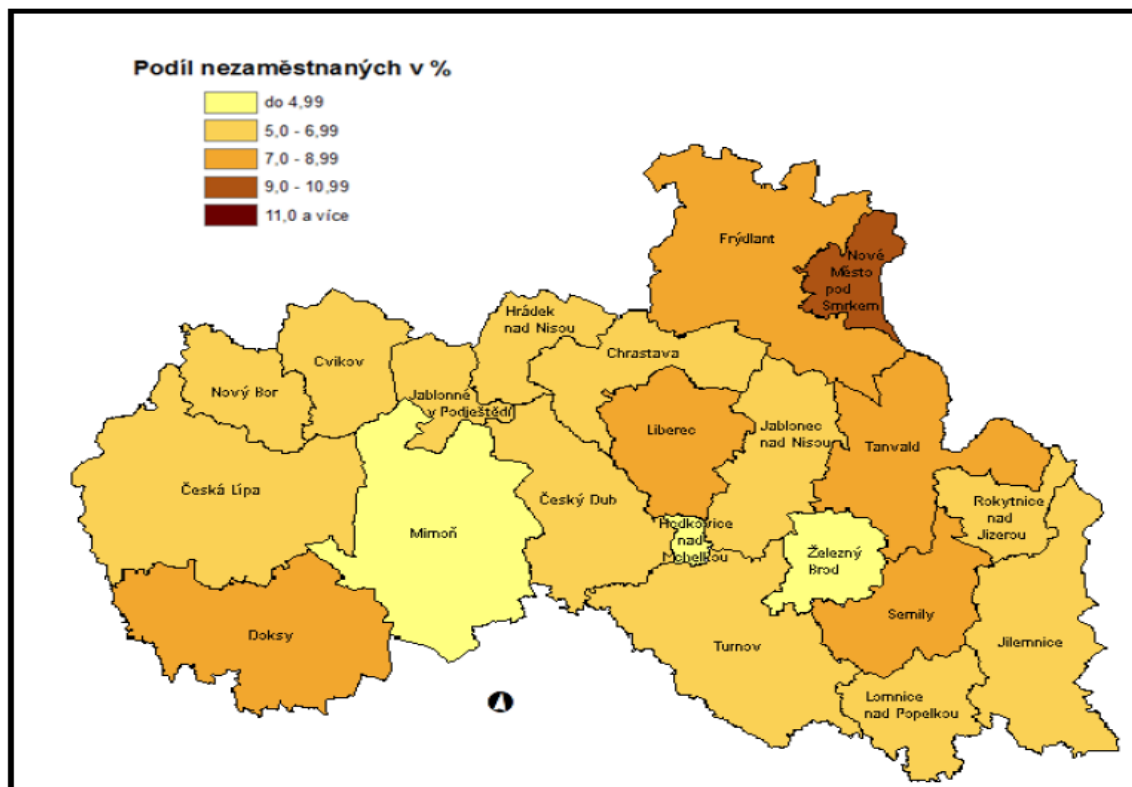
Tabulka č. 6: **Struktura uchazečů v Libereckém kraji dle věku**

Věková struktura	Počet k 31. 12. 2014	Počet k 31. 12. 2015	Rozdíl
do 19 let	891	763	-128
20–24 let	2 830	2 071	-759
25–29 let	2 491	2 055	-436
30–34 let	2 468	2 003	-465
35–39 let	2 964	2 417	-547
40–44 let	2 867	2 427	-440
45–49 let	2 393	1 984	-409
50–54 let	2 612	2 232	-380
55–59 let	2 902	2 527	-375
60–64 let	1 042	982	-60
65 a více let	36	46	10
Celkem	23 496	19 507	-3 989

Zdroj: Zpráva o situaci na krajském trhu práce, o realizaci APZ v roce 2015 a strategie APZ pro rok 2016

Z hlediska územního rozložení nezaměstnanosti v kraji je nejhorší situace v mikroregionu Novoměstsko, s ním sousedící mikroregion Frýdlantsko dosahuje druhé nejvyšší hodnoty. Nejlepší situace z hlediska počtu nezaměstnaných osob je v mikroregionu Mimoňsko a Hodkovicko. Podíl počtu nezaměstnaných v jednotlivých mikroregionech kraje zachycuje obrázek č. 3.

Obrázek č. 3: Podíl nezaměstnaných osob v mikroregionech LK k 31. 12. 2015

Zdroj: Zpráva o situaci na krajském trhu práce, o realizaci APZ v roce 2015 a strategie APZ pro rok 2016

7 Vzdělávací systém

7.1 Přehled škol a školských zařízení všech zřizovatelů na území Libereckého kraje

Ve školním roce 2014/2015 bylo v Libereckém kraji evidováno celkem 351 příspěvkových organizací zřizovaných obcemi, Liberecký kraj zřizoval 61 příspěvkových organizací. Na území Libereckého kraje působilo celkem 31 soukromých škol a školských zařízení a 3 církevní. MŠMT zřizovalo na území Libereckého kraje 3 školská zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy. [3]

Tabulka č. 7: Počet školských zařízení v členění podle zřizovatele v Libereckém kraji

Zřizovatel	Obec	Kraj	Soukromé	Církev	Celkem
Mateřská škola	219	8	13	1	241
Základní škola	187	11	3	3	204
Střední škola	3	37	10	-	50
Vyšší odborná škola	-	6	-	-	6
Základní umělecká škola	20	-	-	-	20
Dětský domov	-	7	-	-	7
Domov mládeže a internát	-	17	1	-	18

Pedagogicko-psychologická poradna	-	4	-	-	4
Středisko volného času	15	1	-	1	17
Školní družina	183	9	4	3	198
Školní klub	17	1	-	1	19
Školní jídelna	327	33	24	2	386

Zdroj: Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Libereckém kraji za školní rok 2014/2015 (všechny následující údaje o počtech škol se vztahují k 31. 8. 2015)

Z tabulky č. 8 je patrný nejen vývoj počtu středních škol podle druhu vzdělávání, ale i vývoj počtu žáků středních škol mezi lety 2010–2016. Tabulka dále ukazuje počet žáků nově přijatých do 1. ročníků i počet absolventů středních škol.

Tabulka č. 8: Střední školy v Libereckém kraji

	Školní rok					
	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016
Školy	53	52	51	51	50	50
podle druhu vzdělávání:						
Střední vzdělávání	2	2	2	2	2	3
Střední vzdělávání s výučním listem	18	17	17	17	17	17
Střední vzdělávání s maturitní zkouškou (všeobecné)	14	14	14	14	14	14
Střední vzdělávání s maturitní zkouškou (odborné)	40	38	38	38	37	36
Nástavbové studium	17	15	16	14	12	12
Zkrácené střední vzdělávání s výučním listem	-	-	-	-	-	-
Zkrácené střední vzdělávání s maturitní zkouškou	-	-	1	1	-	-
třídy celkem	853	806	754	722	704	683
z toho třídy denní formy vzdělávání	794	754	708	686	674	653
žáci celkem	20 376	19 078	17 723	16 873	16 334	15 916
z toho žáci denní formy vzdělávání	19 049	17 992	16 889	16 192	15 808	15 409
podle druhu vzdělávání:						
střední vzdělávání	67	74	71	69	65	70
střední vzdělávání s výučním listem	4 975	4 672	4 428	4 332	4 248	4 103

střední vzdělávání s maturitní zkouškou (všeobecné)	4 703	4 575	4 340	4 211	4 086	4 036
střední vzdělávání s maturitní zkouškou (odborné)	8 753	8 253	7 714	7 281	7 154	7 016
nástavbové studium	1 878	1 504	1 146	959	781	691
zkrácené střední vzdělávání s výučním listem	-	-	-	-	-	-
zkrácené střední vzdělávání s maturitní zkouškou	-	-	24	21	-	-
učitelé (přepočtení na plně zaměstnané)	1 726	1 666	1 561	1 529	1 483	1 444
nově přijatí žáci do 1. ročníku	5 423	5 069	4 690	4 498	4 397	4 369
absolventi	3 948	3 601	3 416	3 229	2 958	-

Zdroj: Ministerstvo mládeže, tělovýchovy a sportu ČR

7.2 Oborová struktura v Libereckém kraji

Struktura údajů za oborové skupiny škol v roce 2014/2015 je uvedena v tabulce č. 9. Údaje jsou uspořádané podle velikosti rozdílu kapacity oborů zřizovaných všemi subjekty v LK a kapacitou oborů zajišťovaných pouze zřizovatelem LK. [4]

Tabulka č. 9: Struktura údajů za oborové skupiny škol v roce 2014/2015

Oborové skupiny	Počty žáků	Kapacita, zřizovatel LK	Kapacita, všichni zřizovatelé v LK
Ekonomika a administrativa	1 588	1 964	3 460
Obecně odborná příprava	732	1 025	1 757
Právo, právní a veřejnosprávní činnost	578	372	1 062
Umění a užité umění	860	1 167	1 807
Zpracování dřeva a výroba hudebních nástrojů	375	678	1 293
Obchod	239	345	895
Gastronomie, hotelnictví a turismus	1 394	2 729	3 157
Podnikání v oborech, odvětví	589	1 615	2 005
Obecná příprava	4 086	4 927	5 307
Zemědělství a lesnictví	316	405	750
Pedagogika, učitelství a sociální péče	225	633	753
Textilní výroba a oděvnictví	282	568	683
Ekologie a ochrana životního prostředí	64	248	248

Informační technologie	254	368	368
Strojírenství a strojírenská výroba	1 708	4 216	4 216
Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika	886	2 053	2 053
Technická chemie a chemie silikátů	176	812	812
Potravinářství a potravinářská chemie	282	605	605
Stavebnictví, geodézie a kartografie	756	1 880	1 880
Doprava a spoje	126	330	330
Speciální a interdisciplinární obory	263	703	703
Veterinářství a veterinární prevence	89	120	120
Zdravotnictví	458	700	700
Osobní a provozní služby	322	446	446

Zdroj: Strategie rozvoje lidských zdrojů LK 2014+ (příloha č. 7)

Kapacita oborů zajišťovaná všemi zřizovateli LK je tedy 35 410 žáků a studentů (z toho LK zajišťuje 28 909 žáků a studentů, jiné subjekty než LK zajišťují 6 501 žáků a studentů).

7.3 Absolventi a trh práce

Absolventi škol patří podle *Zprávy o situaci na krajském trhu práce* k dlouhodobě obtížně umístitelným skupinám osob v kraji, a to společně s mladistvými bez kvalifikace, osobami pečujícími o děti do 15 let věku, uchazeči se zdravotním postižením, uchazeči s nízkým stupněm maximálního dosaženého vzdělání, uchazeči ve věku 50 a více let a dlouhodobě nezaměstnaní uchazeči o zaměstnání.

Tabulka č. 10: Vývoj počtu nezaměstnaných absolventů a mladistvých v LK v letech 2010–2015

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Absolventi	1 167	1 211	1 574	1 469	1 036	760
Mladiství bez kvalifikace	223	245	214	210	212	216

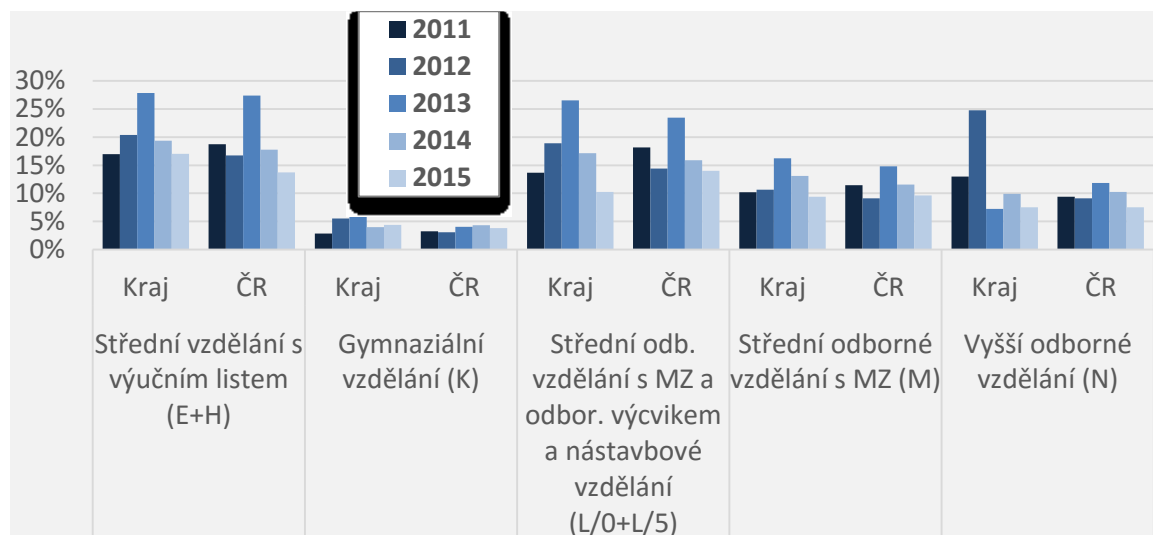
Zdroj: Zpráva o situaci na krajském trhu práce, o realizaci APZ v roce 2015 a strategie APZ pro rok 2016

Z tabulky č. 10 vyplývá, že v roce 2012 bylo nejvíce nezaměstnaných absolventů v rámci sledovaného období (2010–2015). Od té doby dochází k neustálému poklesu, a to až na hodnotu 760, již bylo dosaženo v loňském roce. Oproti tomu nejméně nezaměstnaných mladistvých bez kvalifikace bylo ve sledovaném období v roce 2013, od té doby dochází opět k pozvolnému nárůstu jejich počtu.

Mezi důvody horší zaměstnatelnosti absolventů na trhu práce se může řadit vystudovaný obor, který mnohdy nenachází uplatnění v pracovním prostředí (graf č. 3, tabulka č. 11),

ale i nadále platí, že při nábore nových zaměstnanců zaměstnavatelé často preferují osoby s praxí.

Graf č. 3: Vývoj míry nezaměstnanosti absolventů v Libereckém kraji (k 30. 4.)
– denní studium

Zdroj: Data NÚV (k 30. 4.) – denní studium

Tabulka č. 11: Přehled o nezaměstnanosti „čerstvých“ absolventů škol v Libereckém kraji (duben 2015)

	Střední vzdělání s výučním listem (E+H)		Střední odborné vzdělání s MZ a odb. výcvikem a nástavbové vzdělání (L/0+L/5)		Střední odborné vzdělání s MZ (M)		Vyšší odborné vzdělání (N)	
	MN v %	ČR %	MN v %	ČR %	MN v %	ČR %	MN v %	ČR %
Celkem	17,0	13,7	10,2	14,0	9,4	9,6	7,5	7,5
16 Ekologie a ochrana život. prostředí	-	-	-	-	0,0	12,5	-	8,7
18 Informační technologie	-	-	-	-	2,0	10,2	-	-
21 Hornictví, hutnictví a slévárství	-	2,4	-	3,8	-	0,0	-	-
23 Strojírenství a strojírenská výroba	14,0	10,2	5,9	7,8	7,1	6,4	-	7,6
26 Elektrotech., telekom. a výpočet. technika	8,2	7,6	0,0	10,0	4,3	7,7	0,0	7,6

28 Technická chemie a chemie silikátů	14,3	10,8	-	13,3	0,0	9,8	-	8,3
29 Potravinářství a potravinářská chemie	14,3	13,9	-	-	-	16,9	-	10,0
31 Textilní výroba a oděvnictví	50,0	20,3	-	16,7	30,0	21,1	-	-
32 Kožed. a obuv. Výroba a zprac. plastů	-	0,0	-	-	-	66,7	-	-
33 Zprac. Dřeva a výroba hudeb. nástrojů	20,0	11,9	33,3	17,4	-	10,9	-	11,1
34 Polygrafie, zprac. papíru, filmu, fotografie	-	10,5	-	16,6	-	12,7	-	-
36 Stavebnictví, geodézie a kartografie	17,9	16,1	-	7,6	12,0	8,9	-	16,1
37 Doprava a spoje	-	12,9	20,0	26,7	6,3	9,9	-	4,3
39 Speciální a interdisciplinár. tech. obory	33,3	23,8	11,7	9,9	-	11,2	-	13,2
41 Zemědělství a lesnictví	23,0	13,1	-	14,3	0,0	12,1	-	8,6
43 Veterinářství a veterinární prevence	-	-	-	-	11,1	11,8	-	-
53 Zdravotnictví	13,0	13,2	-	0,0	4,9	6,6	0,0	3,4
61 Filozofie, teologie	-	-	-	-	-	-	-	20,0
63 Ekonomika a administrativa	-	-	-	-	12,0	10,5	10,8	9,5
64 Podnikání v oborech, v odvětvích	-	-	9,3	15,5	-	-	-	12,4
65 Gastronomie, hotelnictví a turismus	20,3	17,0	40,0	18,3	13,3	13,7	-	12,9
66 Obchod	15,5	16,2	10,0	19,5	-	7,5	-	13,8
68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost	-	-	-	30,0	15,9	11,3	-	10,7
69 Osobní a provozní služby	22,0	17,2	7,1	21,5	-	-	-	-

72 Publicistika, knihovnictví a informatika	-	-	-	-	-	14,3	-	12,6
75 Pedagogika, učitelství a sociální péče	0,0	21,1	-	-	2,6	8,1	-	4,0
78 Obecně odborná příprava	-	-	-	-	7,6	6,9	-	-
82 Umění a užité umění	20,0	12,8	-	13,7	4,8	10,8	10,5	11,0
Gymnaziální vzdělání – K	-	-	-	-	4,4	3,8	-	-

Zdroj: Data NÚV k dubnu 2015

Struktura absolventů za oborové skupiny v roce 2014/2015 uváděná ve *Strategii rozvoje lidských zdrojů Libereckého kraje 2014+* [4] byla doplněna na základě dat poskytnutých Krajskou hospodářskou komorou o přehled počtu zaměstnanců v jednotlivých oborech. Tabulka č. 12 však neuvádí oborové skupiny v souladu s klasifikací ekonomických činností (CZ NACE), proto nebylo možné některá data blíže specifikovat.

Tabulka č. 12: Přehled počtu absolventů

Oborové skupiny	Počty absolventů	Počet právnických subjektů	Počet pracovníků v práv. subjektu	CZ-NACE
Ekonomika a administrativa	387	401	3 073	K64,66+N 77-82
Obecně odborná příprava	189	-	-	-
Právo, právní a veřejnosprávní činnost	88	1 056	6 548	M69,70+O
Umění a užité umění	149	131	1 026	R 90,91
Zpracování dřeva a výroba hudebních nástrojů	101	197	820	C16
Obchod	68	3 704	8 517	G45,46,47
Gastronomie, hotelnictví a turismus	263	676	1 391	I55,56
Podnikání v oborech, odvětvích	164	-	-	-
Obecná příprava	703	-	-	-
Zemědělství a lesnictví	78	765	1 952	A 01,02,03
Pedagogika, učitelství a sociální péče	16	616	12 682	P
Textilní výroba a oděvnictví	22	173	2 335	C 13,14,15

Ekologie a ochrana životního prostředí	19	91	789	E38
Informační technologie	50	217	783	J62, 63
Strojírenství a strojírenská výroba	273	209	8 426	C 28, 33
Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika	158	193	3 896	C 26,27 + S 95
Technická chemie a chemie silikátů	30	186	5 514	C 19,20,22
Potravinářství a potravinářská chemie	42	145	2 223	C 10,11 ,21
Stavebnictví, geodézie a kartografie	220	1 643	4 933	F 41,42,43
Doprava a spoje	21	403	5 195	H 49-53
Speciální a interdisciplinární obory	69	-	-	-
Veterinářství a veterinární prevence	19	6	4	M75
Zdravotnictví	101	389	11 355	Q 86,87,88
Osobní a provozní služby	55	79	128	S 96
Výroba motorových vozidel a výroba ostatních dopravních prostředků a zařízení	-	474	11 487	C 29,30
Celkem	-	11 754	93 077	-

Zdroj: Strategie rozvoje lidských zdrojů LK 2014+ (příloha č. 7) a data poskytnutá Krajskou hospodářskou komorou

8 Oblasti intervence

8.1 Odborné minitýmy

Při tvorbě Analýzy potřeb v území spolupracoval realizační tým projektu KAP LK se skupinami odborníků – tzv. odbornými minitýmy.

Celkem bylo utvořeno 10 minitýmů – ustanoveny pro každé z klíčových témat. V průměru bylo zapojeno 8–10 členů v každém minitýmu. Nejvíce členů měl minitým k tématu Podpora polytechnického vzdělávání a Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů.

Spolupráce s odborníky v minitýmech probíhala v několika fázích. Před samotným jednáním členové odborného minitýmu připomínkovali analýzy strategických a koncepčních dokumentů. Při samotném jednání pak probíhala diskuze k připomínce a zaslánému analytickému podkladu. Při jednání byly diskutovány problémy klíčových témat KAP LK ve středním a vyšším odborném vzdělávání. Výstupem prvního jednání byla tvorba SWOT analýzy. Předmětem druhého, popřípadě třetího jednání byla příprava podkladů pro finální prioritizaci. Realizováno bylo celkem 21 setkání odborných minitýmů.

8.2 Klíčová témata KAP LK

Klíčových témat je celkem 11 a dělí se na povinná a nepovinná.

Povinná klíčová témata:

- Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů
- Podpora polytechnického vzdělávání
- Rozvoj kariérového poradenství
- Podpora inkluze
- Rozvoj škol jako center dalšího profesního vzdělávání
- Podpora kompetencí k podnikavosti, kreativitě a iniciativě

Nepovinná klíčová témata:

- Rozvoj cizích jazyků
- Zkvalitnění péče o žáky nadané a talentované
- Čtenářská a matematická gramotnost
- ICT kompetence

Posledním klíčovým tématem KAP LK je Infrastruktura, která není řešena jako samostatné téma, ale prolíná se všemi ostatními.

Podpora polytechnického vzdělávání, Rozvoj kariérového poradenství a Podpora kompetencí k podnikavosti, kreativitě a iniciativě jsou definovány metodickým dokumentem *Postupy KAP* jako tzv. průřezová témata – jsou zaměřena na propojenost,

návaznost a spolupráci škol na téměř všech stupních formálního vzdělávání (MŠ/ZŠ/SSŠ/VOSŠ).

Liberecký kraj je jediný z krajů, který řeší téma Zkvalitnění péče o žáky nadané a talentované jako samostatnou oblast podpory. Ostatní kraje se věnují problematice nadaných a talentovaných žáků v rámci tématu Podpora inkluze.

8.2.1 Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol se zaměstnavateli

Zpráva o ČR uvedená v *Monitoru vzdělávání a odborné přípravy 2015* uvádí, že celkové výsledky vzdělávání a zaměstnatelnost absolventů škol a vysokých škol v ČR jsou dobré. Míra předčasného ukončení školní docházky zůstává i nadále na nízké úrovni a pokrok v oblasti míry dosažení terciárního vzdělávání je rychlý. Zpráva dále uvádí, že platy učitelů jsou ve srovnání s jinými zeměmi nízké, populace učitelů stárne a absolventi odborného vzdělávání a přípravy nemají vždy dovednosti, kterých je zapotřebí na trhu práce. [6]

Kvalita středního odborného vzdělávání je velice živé téma. Odborné vzdělávání vždy bylo podstatnou součástí českého vzdělávacího systému. „Kromě toho, že tato oblast těží z tradice kvality, dochází v ní v posledních desetiletích také k intenzivnímu vývoji.“ [7]

Sepětí výuky s praxí a intenzivnější spolupráce se sociálními partnery je jedním z nejdůležitějších předpokladů, které v budoucnu mohou ovlivnit uplatnění absolventa střední odborné školy na trhu práce. Nastavení spolupráce škol se zaměstnavateli by mělo vést k lepší přípravě absolventů škol v reálném pracovním prostředí. „Praxe ve firmě je důležitou složkou výuky, která rozvíjí celou řadu kompetencí jak obecných, tak odborných“. [8] Realizací odborných praxí ve firmách mohou žáci zlepšit nejen své odborné poznatky, ale také komunikační schopnosti a schopnosti sebe prezentace.

8.2.1.1 Systém podpory odborného vzdělávání včetně spolupráce škol se zaměstnavateli v České republice

Od roku 2016 mohou absolventi středních škol získat Europass – dodatky k osvědčení s údajem o úrovni vzdělání podle mezinárodní klasifikace vzdělávání ISCED 2011 a o úrovni EQF. Dle vyhlášky č. 3/2015 Sb. z roku 2015, o některých dokladech ve vzdělávání, bude zkratka EQF uvedena na vysvědčeních, výučních listech a diplomech o absolutoriu. Základní, střední, vyšší odborné školy a konzervatoře budou od 1. 10. 2017 povinně uvádět údaj o EQF na absolventských vysvědčeních, výučních listech a diplomech o absolutoriu. Údaj o EQF najdeme také na osvědčení o získání profesní kvalifikace. Tyto mezinárodně srovnatelné údaje o úrovni vzdělání umožňují porovnání a porozumění kvalifikaci v cizí zemi, a jsou proto důležité pro každého, kdo hledá pracovní nebo studijní příležitosti v zahraničí. Mezinárodní klasifikace vzdělání ISCED 2011 používá trojmístný číselný kód. První číslo kódu označuje úroveň programu či dosaženého vzdělání = úroveň EQF (viz. tabulka č. 13), druhé číslo kódu označuje kategorii zaměření (všeobecné – 4, odborné – 5), třetí vypovídá o tom, do jaké míry program / dosažené vzdělání umožňuje další postup ve studiu. [9]

Tabulka č. 13: **Přiřazení úrovní počátečního vzdělání v ČR k úrovním EQF**

Úroveň EQF	Dosažené vzdělání
8	vysokoškolské – doktorský studijní program
7	vysokoškolské – magisterský studijní program
6	vysokoškolské – bakalářský studijní program, vyšší odborné vzdělání (vč. konzervatoří)
5	programy krátkého cyklu (v ČR se teprve budou vytvářet)
4	střední vzdělání s maturitní zkouškou (všeobecné, s odborným výcvikem, odborné)
3	střední vzdělání s výučním listem (délka studia 3 roky)
2	základní vzdělání, střední vzdělání bez výučního listu, střední vzdělání s výučním listem (délka studia 2 roky)
1	základy vzdělání (základní škola speciální)

Zdroj: NÚV

V ČR zajišťují střední odborné vzdělávání a počáteční přípravu na povolání zejména střední odborné školy, střední odborná učiliště a konzervatoře. Úkolem odborných vzdělávacích institucí je poskytnout mladým lidem vědomosti, dovednosti a kompetence, které jim umožní kvalifikovaně se uplatnit se na trhu práce. Odborné vzdělávání zároveň rozvíjí všeobecné vědomosti, dovednosti a klíčové kompetence potřebné pro soukromý, občanský a pracovní život a pro další vzdělávání. Střední odborné školy tvoří v souladu s RVP vydanými MŠMT pro všechny obory středního odborného vzdělávání své školní vzdělávací programy. [10]

„Nesoulad struktury učebních a studijních programů s požadavky trhu práce se projevuje především nezaměstnaností absolventů na trhu práce nebo uplatněním v jiném oboru, než který vystudovali.“ [11] Pro školský systém v Libereckém kraji je příznačné, že jsou zde silně zastoupeny střední umělecké školy nadregionálního charakteru, a to především střední uměleckoprůmyslové školy sklářské a bižuterní. Počet studentů na VOŠ mírně klesá vlivem rozšiřování nabídky studia na VŠ. Oborová struktura VOŠ je zaměřená na tradiční uměleckoprůmyslové obory i na další regionálně nespécifické studijní obory. [12]

8.2.1.2 Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol se zaměstnavateli ve strategických dokumentech

Problematika podpory odborného vzdělávání včetně spolupráce škol se zaměstnavateli je ukotvena v mnoha strategických dokumentech na evropské, národní i krajské úrovni.

8.2.1.2.1 *Evropské strategické dokumenty*

Nejvýznamnějšími evropskými dokumenty, které poukazují na důležitost podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli pro nové referenční období do roku 2020 jsou: *Strategický rámec evropské spolupráce ve vzdělávání a odborné přípravě a Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění*.

Strategický rámec *ET 2020* vyjmenovává celkem čtyři strategické cíle. Druhý z těchto cílů je zaměřen na zlepšení kvality a efektivity vzdělávání a odborné přípravy. Nejdůležitějším úkolem by měla být nejen snaha o to, aby každý získal klíčové kompetence, ale také snaha rozvíjet špičkovou úroveň a atraktivitu všech úrovní vzdělávání a odborné přípravy. Čtvrtý cíl strategie se pak věnuje zlepšení kreativity a inovacím. Zdůrazňuje, že partnerství mezi světem podnikání a různými sektory a úrovněmi vzdělávání a odborné přípravy může napomoci zajistit lepší soustředění se na ty dovednosti a kompetence, které jsou vyžadovány na trhu práce. Jde především o podporu a rozvoj partnerství mezi poskytovateli vzdělávání a odborné přípravy a podniky, výzkumnými institucemi, kulturními subjekty a kreativními odvětvími. [13]

Strategie Evropa 2020 předkládá tři vzájemně se posilující priority, které nabízí vizi evropského sociálně tržního hospodářství pro 21. století. Současně s prioritami Komise předkládá ještě sedm stěžejních iniciativ. Iniciativa s názvem *Mládež v pohybu* poukazuje na to, že na úrovni EU bude Komise pracovat mimo jiné na záměru snížit nezaměstnanost mladých lidí a podpořit jejich vstup na trh práce prostřednictvím odborného vzdělávání, stáží nebo dalších forem odborné praxe. [14]

Iniciativa dále specifikuje níže uvedené činnosti, na které se musí členské státy zaměřit:

- „zajistit účinné investice do systémů vzdělávání a odborné přípravy na všech úrovních (od předškolní po vysokoškolskou),
  - pomocí integrovaného přístupu zahrnujícího nejdůležitější dovednosti a zaměřeného na snížení počtu předčasných odchodů ze škol zlepšit výsledky vzdělávání všech složek (předškolního, základního, středního, odborného a terciárního vzdělávání),
  - zvýšit otevřenost a význam vzdělávacích systémů pomocí vytvoření národních rámců kvalifikací a lepšího zacílení výsledků vzdělávání na potřeby pracovního trhu;
  - zlepšit vstup mladých lidí na trh práce prostřednictvím integrované činnosti zahrnující mimo jiné poskytování informací a poradenství a odborné vzdělávání“.
- [15]

V souvislosti s novým referenčním obdobím do roku 2020 a novým rozpočtovým obdobím 2014–2020 vznikají nové evropské iniciativy a podpůrné nástroje jako např. *Evropská aliance pro učňovství* či *Erasmus+*.

Evropská aliance pro učňovskou přípravu, která sdružuje veřejné orgány, zástupce regionů, obchodní a průmyslové komory, podniky, sociální partnery, poskytovatele vzdělávání a odborné přípravy, mládežnické a neziskové organizace aj., byla založena v roce 2013. Cílem této aliance je zlepšit kvalitu a nabídku učňovské přípravy a pomoci tak řešit nezaměstnanost mladých lidí v Evropské unii. K tomu má dojít prostřednictvím širokého partnerství relevantních subjektů v oblasti zaměstnanosti a vzdělávání. ČR se k alianci připojila dne 23. 6. 2015. [16]

Důležitou organizací EU, která sdružuje tvůrce politik, organizace zaměstnavatelů, odborové svazy, vzdělávací instituce, učitele, školitele a studenty všech věkových skupin, je *Evropské středisko pro rozvoj odborného vzdělávání* (Cedefop). Toto evropské středisko

monitoruje trendy na trhu práce a pomáhá Evropské komisi, členským státům, organizacím zaměstnavatelů a odborovým svazům upravovat vzdělávací programy podle potřeb na trhu práce. Díky tomu, že funguje na pomezí vzdělávacích systémů a pracovního procesu, umožňuje všem zainteresovaným organizacím si předávat nápady a diskutovat o tom, jak zlepšit odborné vzdělávání a odbornou přípravu. [17]

Dalším významným subjektem v oblasti odborného vzdělávání je *Evropská nadace odborného vzdělávání* (ETF), která pomáhá partnerským zemím modernizovat systémy vzdělávání a odborné přípravy. [18]

8.2.1.2.2 *Národní strategické dokumenty*

Důležitost odborného vzdělávání pro konkurenceschopnost EU je unijními institucemi přenášena do národních vzdělávacích politik. Nejvýznamnějším dokumentem vzdělávací politiky ČR je *Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020*, která v roce 2014 definitivně nahradila tzv. *Bílou knihu*. Strategie vymezuje prioritní cíle a směry vedoucí k jejich dosažení. Pro vzdělávání v ČR jsou specifikovány tři průřezové priority, z nichž první je zaměřena na snižování nerovností ve vzdělávání. Tato průřezová priorita specifikuje v jednotlivých kapitolách opatření a cíle, které by měly být v následujících letech v ČR rozvíjeny (viz. tabulka č. 14). [19]

Tabulka č. 14: **Přehled prioritních cílů a směrů vedoucích k jejich dosažení**

3.1.3 Posilovat společné prvky v oborech středního vzdělání
<ul style="list-style-type: none"> • posilovat společný základ v oborech středního vzdělání, středního vzdělání • s výučním listem a středního vzdělání s maturitní zkouškou, zaměřený především na rozvoj základních znalostí, dovedností, schopností a postojů, a to v zájmu dlouhodobé uplatnitelnosti absolventů na pracovním trhu a vyšší úspěšnosti v dalším studiu i v osobním životě,
<ul style="list-style-type: none"> • nenavyšovat počet oborů středního vzdělávání a efektivněji jejich strukturu provázat s potřebami trhu práce,
<ul style="list-style-type: none"> • provést důkladnou reformu oborů navazujících na obory středního vzdělání bez maturitní zkoušky v zájmu zvýšení jejich kvality a efektivity,
<ul style="list-style-type: none"> • podpořit další profesní růst absolventů oborů středního vzdělávání bez maturitní zkoušky zavedením mistrovské zkoušky, kterou by mohli skládat absolventi těchto oborů nejdříve 3–5 let po absolutoriu a jejíž úspěšné složení by umožňovalo vstup do terciárního vzdělávání.

3.1.5 Vytvářet podmínky pro snazší přechod absolventů na trh práce

- modernizovat systém odborného středního vzdělávání tak, aby směřovalo k intenzivnějšímu a efektivnějšímu rozvoji přenositelných znalostí, dovedností a schopností, ale zároveň aby v závěrečných fázích studia zahrnovalo větší podíl praktické výuky v zájmu dostatečného osvojení profesních dovedností,
- zohlednit popisy profesních kvalifikací obsažené v Národní soustavě kvalifikací při aktualizaci rámcových vzdělávacích programů pro střední odborné vzdělávání,
- motivovat vysoké školy ke zvyšování podílu studentů v profesně orientovaných studijních programech a oborech a k rozšiřování nabídky profesně zaměřených kurzů celoživotního vzdělávání; posílit podíl výuky založené na přímé praktické zkušenosti v profesně orientovaných studijních programech vysokých škol,
- vytvářet podmínky pro systematické využívání vzdělávacího potenciálu veřejných výzkumných institucí, například Akademie věd České republiky,
- podporovat systémové využívání stáží ve firmách jako efektivního nástroje podpory zaměstnatelnosti,
- podporovat rozvoj sociálního partnerství škol a zaměstnavatelů s cílem usnadnit přechod absolventů škol do praxe.

3.1.6 Podporovat dostupnost a kvalitu dalšího vzdělávání

- prostřednictvím Národní soustavy kvalifikací usměrňovat rozvoj nabídky dalšího vzdělávání úzce provázaného s potřebami trhu práce a umožňovat její propojování s nástroji aktivní politiky zaměstnanosti (např. rekvalifikace).

Zdroj: Strategie ČR 2020

Významným implementačním dokumentem *Strategie ČR 2020* je *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2015–2020*, který sjednocuje přístup státu a jednotlivých krajů k záměrům a cílům vzdělávací politiky. *Dlouhodobý záměr ČR* uvádí, že jednou z cest zvýšení uplatnitelnosti absolventů na trhu práce může být „systematické navázání RVP na Národní soustavu kvalifikací (NSK), která reflektuje požadavky zaměstnavatelů nejen aktuální, ale i perspektivní. S ohledem na uplatnitelnost na trhu práce bude podporována mj. také výuka cizích jazyků. Zejména v technických oborech je nedostatek kvalifikované pracovní síly se znalostí dvou cizích jazyků. Pozornost bude také věnována rozvoji přenositelných dovedností, které umožňují flexibilitu a snadnou adaptaci na měnící se sociální, ekonomické a environmentální podmínky“. [20]

Dokument s názvem *Koncepce podpory mládeže na období 2014–2020* určuje celkem 13 strategických cílů státní politiky ve vztahu k mládeži. Strategický cíl č. 6 je zaměřen na zlepšení podmínek pro zaměstnanost a zaměstnatelnost mládeže. V tabulce č. 15 nalezneme rozpracované dílčí cíle a konkrétní opatření, která by měla vést k jejich naplnění. [21]

Tabulka č. 15: **SC 6 – Zlepšovat podmínky pro zaměstnanost a zaměstnatelnost mládeže**

DC A: Usnadňovat mladým lidem přechod mezi školním a pracovním prostředím a vytvářet podmínky k jejich plynulému zapojení do pracovního procesu	
Opatření:	1. Podporovat soutěže a přehlídky žáků, zaměřené na praktické činnosti a učební obory
	2. Podporovat propojování poskytovatelů informací a poradenských služeb v oblasti studijní a profesní orientace, zaměstnanosti a podnikání mladých lidí
	3. Podporovat motivaci mladých lidí k aktivnímu vytváření podnikatelského prostředí, k vlastnímu podnikání a přeměnu jejich kreativních a inovativních nápadů do podnikatelských záměrů
	4. Podporovat rozvoj kompetencí usnadňujících rovný přístup na trh práce
	5. Podporovat transgenerační přenos pracovních zkušeností a dovedností
DC B: Podporovat hlubší spolupráci mezi školami, školskými zařízeními a jejich zřizovateli, dalšími vzdělavateli, zaměstnavateli, profesními a sektorovými sdruženími a úřady práce pro zlepšení uplatnění mladých lidí na trhu práce	
Opatření:	1. Motivovat zaměstnavatele v nabízení stáží pro mladé lidi
	2. Motivovat zaměstnavatele pro posílení uznávání výsledků zájmového, neformálního a dalšího vzdělávání
	3. Zvyšovat efektivitu a kvalitu kariérového poradenství prostřednictvím zájmového a neformálního vzdělávání
	4. Podporovat systematický rozvoj a uplatnění nadaných dětí a mladých lidí
	5. Motivovat zaměstnavatele k zapojení do volnočasových aktivit mládeže, např. personální a materiální podporou technických kroužků

Zdroj: Koncepce 2020

Dohoda o partnerství pro programové období 2014–2020 stanovuje cíle a priority pro efektivní využívání Evropských strukturálních a investičních fondů za účelem naplňování *Strategie Evropa 2020* na základě vydefinovaných národních priorit. Kapitola zaměřující se na moderní a kvalitní vzdělávací systém uvádí jako jeden z hlavních problémů a potřeb rozvoje nesoulad vzdělávání s požadavky trhu práce. Je zde uvedeno, že střední odborné vzdělávání často neodpovídá potřebám zaměstnavatelů. Může pak docházet k paradoxní situaci, kdy zaměstnavatelé budou mít problémy při obsazování řady pracovních míst, ale nezaměstnanost přitom může stoupat. *Dohoda o partnerství* uvádí nejen hlavní identifikované problémy, ale také potřeby rozvoje (viz. tabulka č. 16). [22]

Tabulka č. 16: **Přehled jednotlivých potřeb rozvoje**

<ul style="list-style-type: none"> • Posílení přenositelných kompetencí potřebných pro dlouhodobou uplatnitelnost na trhu práce v SŠ oborech na úkor jejich přílišné specializace, a to včetně kompetencí k podnikavosti v souladu s programem Záruky pro mládež. Přenositelné kompetence zajistí, že absolventi budou schopni se přizpůsobovat novým technologickým nárokům a vyrovnat se se změnou pracovního místa.
<ul style="list-style-type: none"> • Rozvoj strategické spolupráce škol a aktérů trhu práce – spolupráce na inovacích vzdělávacích programů a na realizaci odborné a praktické výuky, zavádění prvků rozvoje kooperativního modelu spolupráce škol a zaměstnavatelů zejména na regionální úrovni.
<ul style="list-style-type: none"> • Rozvoj systému kariérního poradenství.
<ul style="list-style-type: none"> • Podpora zájmu dětí a mládeže zejména o technicky a znalostně náročné obory (nabídka polytechnických aktivit v MŠ a ZŠ, popularizace technických a přírodovědných oborů na SŠ a VŠ, spolupráce s institucemi mimoškolního vzdělávání v této oblasti).
<ul style="list-style-type: none"> • Možnost využití kapacit odborných středních škol i vysokých škol pro vzdělávání za účelem zlepšování uplatnitelnosti dospělých především se středním vzděláním. Zjednodušení prostupnosti mezi programy počátečního a dalšího vzdělávání a zvýšení jejich kompatibility a relevance ke kvalifikačním požadavkům trhu práce.

Zdroj: Dohoda o partnerství

Vláda ČR v roce 2008 schválila materiál s názvem *Akční plán podpory odborného vzdělávání*, který se vztahoval na období 2009–2011. Pokračování z roku 2013 tzv. „*Nová opatření na podporu odborného vzdělávání*“ krajům, obcím a dalším zřizovatelům doporučují pro oblast odborného vzdělávání na období 2011–2015 následující cíle:

- „*motivovat žáky základních škol k výběru oborů středního vzdělání na základě jejich zájmu a schopností a žáky středních a vyšších odborných škol k pozitivnímu vztahu ke zvolenému oboru v procesu přípravy na povolání i k dalšímu vzdělávání,*
- *úpravami vzdělávacích programů a procesu ukončování vzdělávání v oborech středního vzdělání dosáhnout úplnou prostupnost vzdělávací soustavy mezi jednotlivými stupni středního vzdělání a vytvořit podmínky pro další zkvalitnění úrovně středního vzdělávání,*
- *úpravou systému financování regionálního školství vytvořit podmínky pro střední vzdělávání v příslušných oborech vzdělávání s ohledem na jejich specifické zvláštnosti,*
- *zlepšovat podmínky pro spolupráci škol, zřizovatelů škol, zaměstnavatelů a dalších subjektů, které se podílejí na procesu odborného vzdělávání, včetně jejich motivace, a odstraňovat bariéry této spolupráce,*
- *vytvořením systému přípravy a získáváním odborné kvalifikace pedagogických pracovníků zlepšovat podmínky pro další zkvalitnění úrovně vzdělávání.*“ [23]

Smyslem *Národní výzkumné a inovační strategie pro inteligentní specializaci České republiky* je vytvořit podmínky pro rozvoj ekonomiky postavené na inovacích, výzkumu a vývoji. Jednou ze základních oblastí klíčových změn je oblast lidských zdrojů, která vyjmenovává strategické cíle, specifické cíle a jednotlivé aktivity (viz. tabulka č. 17). [24]

Tabulka č. 17: **Přehled jednotlivých cílů a aktivit pro oblast lidských zdrojů**

D.1: Zvýšit kvalitu absolventů škol
<p>D.1.1: Vytvořit funkční vztah mezi školami a zaměstnavateli</p> <ul style="list-style-type: none"> Definice očekávaných výstupů vzdělávání (kompetenčních modelů absolventů), které budou pro jednotlivé úrovně systému počátečního vzdělávání uvádět nejen požadované kompetence, ale také jejich obsah a jejich cílové úrovně; tyto očekávané výstupy budou zpracovány pro jednotlivé skupiny povolání a budou tak představovat doporučení pro úpravu kurikul jednotlivých škol (cílem tohoto opatření je konkrétní popis cílů vzdělávání na základě potřeb zaměstnavatelů). Ke zpracování kompetenčních modelů lze využít např. relevantní vstupy z Národní soustavy kvalifikací a Národní soustavy povolání Zavedení systému stáží pedagogů působících v počátečním vzdělávání u zaměstnavatelů a jeho propojení s kariérní dráhou učitele Realizace aktivit vedoucích k praktické orientaci výuky na VŠ, SŠ např. ve formě stáží, stínování nebo zadávání prací zaměstnavateli
D.2: Identifikovat a využít talenty
<p>D.2.1: Vytvořit systém identifikace a rozvoje přirozeného nadání</p> <ul style="list-style-type: none"> Tvorba a zavedení nástrojů na identifikaci přirozeného nadání žáků pro podnikání, pro technické profese a pro výzkum a vývoj Tvorba a aplikace rozvojových programů pro uvedené typy přirozeného nadání, včetně přípravy poradců k práci s nimi
<p>D.2.2: Připravit inovátory příští generace</p> <ul style="list-style-type: none"> Realizace vysoce individualizovaných programů na rozvoj jedinců s mimořádným podnikatelským talentem, technickým talentem nebo talentem pro výzkumnou a vývojovou práci

Zdroj: Národní RIS3 strategie

8.2.1.2.3 *Krajské strategické dokumenty*

Mezi nejvýznamnější krajské strategické dokumenty patří: *PRLK 2014–2020*, *Strategie rozvoje lidských zdrojů LK 2014+* a *Dlouhodobý záměr LK*.

PRLK zdůrazňuje mimo jiné důležitost provázanosti vzdělávání s trhem práce. Jednotlivá opatření a aktivity naplňující daná opatření jsou uvedeny v tabulce č. 18. [25]

Tabulka č. 18: Přehled opatření, cílů a aktivit naplňujících daná opatření

Opatření: B2 Zvýšení zaměstnatelnosti a zaměstnanosti obyvatel
<p>Vize 2020:</p> <ul style="list-style-type: none"> Vzdělávací nabídka v oblasti dalšího vzdělávání reflektuje potřeby zaměstnavatelů a umožňuje zaměstnancům a zaměstnavatelům přizpůsobit se změnám na trhu práce.
<p>Cíl opatření:</p> <ul style="list-style-type: none"> B2.2 Sladit nabídku vzdělávání s potřebami trhu práce
<p>Aktivity naplňující opatření:</p> <ul style="list-style-type: none"> B2.2.a Tvorba a inovace vzdělávacích programů dalšího vzdělávání zaměstnanců podporované zaměstnavateli, zaměřené na odborné a klíčové kompetence B2.2.b Tvorba vzdělávacích programů dalšího vzdělávání pro zaměstnance ohrožené propouštěním či spadající do ohrožených skupin na trhu práce B2.2.c Posilování přenositelnosti a uznávání dalšího vzdělávání, zejména ve vazbě na Národní soustavu kvalifikací B2.2.d Rozvoj kompetencí poskytovatelů dalšího vzdělávání, zejména lektorů B2.2.e Rozvoj sítě poskytovatelů dalšího vzdělávání s důrazem na posilování kvality dalšího vzdělávání B2.2.f Rozvoj spolupráce mezi zaměstnavateli a poskytovateli dalšího vzdělávání při přípravě, tvorbě a realizaci vzdělávacích programů dalšího vzdělávání B2.2.g Zapojování škol, zejména středních a vysokých, do poskytování dalšího vzdělávání a propojování počátečního a dalšího vzdělávání B2.2.h Analýza účasti zaměstnanců a potřeb v oblasti dalšího vzdělávání
<p>Cíl opatření:</p> <ul style="list-style-type: none"> B2.4 Zapojit zaměstnavatele do odborné přípravy žáků a studentů
<p>Aktivity naplňující opatření:</p> <ul style="list-style-type: none"> B2.4.a Rozvoj spolupráce mezi školami a zaměstnavateli při zajišťování odborné přípravy žáků a studentů B2.4.b Realizace praktického vyučování, praxí a stáží (včetně pedagogů) u zaměstnavatelů B2.4.c Vytvoření systému realizace praxí a stáží žáků a pedagogů u zaměstnavatelů včetně hodnocení žáků ze strany zaměstnavatelů

Zdroj: Program rozvoje Libereckého kraje 2014–2020

Dalším významným krajským dokumentem je *Strategie rozvoje lidských zdrojů Libereckého kraje 2014+*. Strategie systematicky propojuje tři klíčové oblasti rozvoje lidských zdrojů – oblast vzdělávání, sociální oblast a oblast služeb a obchodu. [26]

V analytické části strategie nalezneme níže uvedená doporučení pro zajištění potřeb zaměstnavatelů v oblasti vzdělávání.

- „Vzdělávací aktivity zaměřit, kromě standardního vzdělávání v odborných vědomostech, na rozvoj žáků a studentů v komunikačních kompetencích.
- Posilovat aktivity zaměřením na příklady dobré praxe, na besedy s odborníky v různých specializacích, jejichž cílem by bylo nabídnout mladé generaci co nejširší přehled o výhodách či problematických okolnostech konkrétních profesí se současným výhledem potenciálního uplatnění na trhu práce.
- Zajistit zvýšení informačního přehledu rodičům žáků a studentů o možnostech uplatnění na trhu práce, neboť rodiče mohou nejvyšší mírou ovlivnit profesní směřování svých dětí. Umožnit jejich dětem výběr dobré školy či studia, o které mají opravdu zájem.
- Vyhledávat příklady dobré praxe ve všech zaměstnaneckých oborech a profesích.
- Zaměřit výuku ve školách na možnosti uplatnění co nejrůznějších řemesel.
- Rozvíjet praktická cvičení doprovázená exkurzemi a praxemi ve firmách spolupracujících s relevantními školami, podporující rozvoj řemesel.
- Využívat nejrůznější motivační prostředky, odměny nemateriální i materiální, (např. různé formy vyznamenání, reklamní publikace směřované i na studenty a žáky, marketingové prvky) s cílem zaujmout jednotlivé žáky pro daný obor.
- Podporovat výchovu žáků a studentů směrem k rozvíjení manuálních dovedností zajištěním návazných kroužků a skupinek s možností propojení s odborníky či učiteli působícími ve firmách umístěných v blízkosti škol a učilišť.
- Rozvíjet zájem žáků o řemesla, podporovat rozvoj řemesel.
- Vzdělávací aktivity všech úrovní, tedy nejen středoškolských a vyšších stupňů, ale i učebních oborů, zaměřit nikoliv na kvantitu, ale kvalitu studentů, orientovanou zejména na zájem o obor. Množství absolventů devalvuje takové jednotlivce, kteří mají o práci zájem, a není možné je odlišit od těch, kteří pracovat nechťejí. (Jedná se o všechny obory, od učebních až po vysokoškolská studia.)“ [27]

Strategie dále uvádí konkrétní doporučení ke spolupráci firem a škol. Jednotlivá doporučení jsou uvedena níže.

- „Rozvíjet komunikaci a spolupráci mezi školami a firmami.
- Ze strany Libereckého kraje vytvořit možnosti pobídek pro firmy, které dosud spolupráci se školami smluvně zajištěnou nemají a motivovat je například prostřednictvím zvýšení jejího statusu jako „společensky odpovědná firma“, případně systémem specifických bonusů.
- Podporovat spolupráci škol a firem i v oblasti průmyslových vzorů, např. automotive, s možností sdílet různé firemní praktiky. Pro některé subjekty k zajištění spolupráce postačuje pouze formální dohoda k výkonu povinné praxe studentů“. [28]

Další oblastí jsou doporučení v oblasti odborného vzdělávání a budoucího vývoje týkající se spolupráce škol s dalšími subjekty. Jednotlivá doporučení jsou uvedena níže.

- „Pokračovat v rozvíjení vzájemné spolupráce s firmami Libereckého kraje a pokračovat v rozvíjení vzájemné spolupráce s odpovídajícími fakultami Technické univerzity Liberec dle oborů.
- Ve firmách i na půdě univerzity a technik probíhají stáže studentů, také odborné vedení jejich maturitních prací, je potřebné rozvíjet stávající aktivity.
- Zajistit podporu nadaných žáků a jejich přínos pro budoucí volbu VŠ.
- Spoluprací s VŠ zajistit přímou návaznost vzdělávacího procesu středních škol na potřeby VŠ, umožnit plynulý přechod absolventů škol na vyšší stupeň vzdělávání.“ [29]

V návrhové části strategie je pro oblast vzdělávání definováno celkem 7 opatření, z nichž problematice spolupráce vzdělávacích institucí se zaměstnavateli je věnováno opatření O 1 (VZD). Jednotlivé aktivity k opatření „O 1“ nalezneme v tabulce č. 19.

Tabulka č. 19: Přehled aktivit k danému strategickému cíli

Strategický cíl: Oblast vzdělávání (VZD)
<p>Opatření:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zajištění spolupráce vzdělávacích institucí s ostatními sociálními partnery, zejména zaměstnavateli
<p>Aktivity:</p> <ul style="list-style-type: none"> • A 1.1. Rozvoj systému strategického a akčního plánování rozvoje vzdělávací soustavy a jednotlivých škol • A 1.2. Přizpůsobování struktury oborů a kapacit středních škol potřebám trhu práce • A 1.3. Inovace vzdělávacích programů v návaznosti na potřeby zaměstnavatelů • A 1.4. Spolupráce a výměna zkušeností mezi vzdělávacími institucemi a aktéry na trhu práce • A 1.5. Spolupráce a výměna zkušeností mezi vzdělávacími institucemi navzájem • A 1.6. Realizace odborných praxí a stáží žáků, studentů, pedagogů u zaměstnavatelů a zapojování zaměstnavatelů do výuky • A 1.7. Dotvoření systému interního a externího hodnocení kvality vzdělávání

Zdroj: Strategie rozvoje lidských zdrojů Libereckého kraje 2014+

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje 2016–2020 pro oblast vzdělávání na území Libereckého kraje vymezuje základní strategický rámec pro rozvoj školství. Konkrétní cíle a opatření pro oblast středního a vyššího odborného vzdělávání blíže specifikuje tabulka č. 20. [30]

Tabulka č. 20: **Přehled cílů a opatření pro oblast středního a vyššího odborného vzdělávání**

Střední vzdělávání
<p>Cíle:</p> <ul style="list-style-type: none">
• Upravovat síť oborů středních škol dle demografického vývoje a požadavků trhu práce
• Pokračovat v systému společného přijímacího řízení
• Zvyšovat uplatnitelnost a flexibilitu absolventů na trhu práce
• Snižovat předčasné odchody ze vzdělávání
• Zvyšovat znalosti, schopnosti a dovednosti žáků a pedagogů odpovídající potřebám trhu práce
• Zlepšit efektivitu a kvalitu vzdělávání v oborech nástavbového studia
<p>Opatření:</p> <ul style="list-style-type: none">
• Zabezpečit vertikální i horizontální prostupnost oborů
• Stanovovat odpovídající limity úspěšnosti ve vybraných kategoriích vzdělávání při přijímacím řízení na střední školy
• V rámci ŠVP podporovat měkké dovednosti jako komunikativnost, znalost cizích jazyků, přístup k moderním technologiím
• Rozšířit pravidelnou spolupráci s partnery při tvorbě oborové nabídky ve vztahu k aktuálním požadavkům zaměstnavatelů a trhu práce
• Vytvořit metodiku pro posuzování sítě oborů v návaznosti na předpokládané potřeby trhu práce
• Podporovat technické a přírodovědné vzdělávání
• Pokračovat ve stipendijním programu Libereckého kraje pro vybrané obory středních škol a zvyšovat podíl zaměstnavatelů na jeho finančním zabezpečení
• Činnosti kariérového poradce a školního metodika prevence na středních školách více zacílit na snižování předčasných odchodů ze vzdělávání
• U oborů s předpokladem nižšího počtu uplatnitelných absolventů na trhu práce podporovat víceoborové třídy
• Spolupracovat se zaměstnavateli na realizaci odborného výcviku a odborné praxe
• Podporovat možnosti získávání kvalifikovaných odborníků z praxe pro praktickou výuku na školách, popřípadě realizace DVPP a stáží pedagogů odborného výcviku v reálném prostředí zaměstnavatelů
• Nezvyšovat stávající kapacity oborů nástavbového studia
• Zaměřit se na přijímání žáků do oborů nástavbového studia, průběžné hodnocení a motivaci k dokončení vzdělávání

Vyšší odborné vzdělávání

Cíl:

- Zachování sítě vyšších odborných škol v kraji

Opatření:

- Podporovat obory vyšších odborných škol, které umožňují oboustrannou prostupnost na vysoké školy
- V síti vyšších odborných škol upřednostňovat obory technicky zaměřené, obory ojedinělé a prakticky zaměřené
- V rámci praktické přípravy studentů vyšších odborných škol podporovat úzkou spolupráci se zaměstnavateli s možnostmi uplatnění po absolvování vyšších odborných škol

Zdroj: Dlouhodobý záměr LK

Specifickým dokumentem věnujícím se oblasti sklářského průmyslu je *Regionální sektorová dohoda pro Liberecký kraj*. Tato dohoda by měla sklářskému průmyslu pomoci zajistit dostatek potřebných odborníků. Tvůrčí tým regionální sektorové dohody si stanovil vizi zajistit více kvalifikovaných odborníků, ať již absolventů škol či dalšího vzdělávání, větší provázanost vzdělávání s praxí a kvalitní připravenost absolventů škol dle požadavků zaměstnavatelů. Jedním z opatření, které povede k tomuto cíli, je úzká spolupráce zaměstnavatelů, vzdělavatelů, představitelů Libereckého kraje, krajské pobočky Úřadu práce ČR v Liberci a dalších partnerů. [31]

8.2.1.3 Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol se zaměstnavateli v Libereckém kraji

8.2.1.3.1 Významné organizace

Krajská hospodářská komora (KHK) Liberec podporuje podnikatelské aktivity, prosazuje a chrání zájmy svých členů. Předmětem činnosti je mimo jiné poskytovat poradenské a konzultační služby v otázkách souvisejících s podnikatelskou činností, organizace vzdělávacích činností aj. Zajímavým projektem, který KHK od září 2014 do července 2015 realizovala, je projekt s názvem *Partnerství škol a zaměstnavatelů pro rozvoj podnikavosti*. Partnery projektu bylo devatenáct ZŠ a 5 SŠ Libereckého kraje. V rámci projektu byly uděleny tituly: *Podnikavá škola* a *Podnikatel junior*. [32]

Svaz výrobců skla a bižuterie (SVSB) je dobrovolné zájmové sdružení založené v r. 1991. Reprezentuje zájmy bižuterního a souvisejícího sklářského průmyslu České republiky. Členy SVSB jsou nejdůležitější výrobci skla a bižuterie, bižuterních polotovarů, svítidel a lustrových ověsů, mincí a medailí, též některých zlatnických a šperkařských výrobků a dalších výrobků. Mezi členy patří též obchodní organizace a další subjekty spjaté s tímto oborem, jako odborné školy a muzeum. [33]

8.2.1.3.2 Nejvýznamnější zaměstnavatelé

Mezi největší zaměstnavatele Libereckého kraje patří Krajská nemocnice Liberec, a. s. společnost Johnson Controls automobilové součástky, k. s., Preciosa, a.s., Denso Manufacturing Czech, s. r. o., Magna Exteriors and Interiors (Bohemia), s. r. o., Fehrer Bohemia, s. r. o., MONROE CZECHIA, s. r. o., Technická univerzita v Liberci, DIAMO, státní podnik, Bombardier Transportation CR, a. s., Benteler ČR, s. r. o., Devro, s. r. o., IAC Group Czech, s. r. o., Ontex CZ, s. r. o., Crystalex CZ, s. r. o., společnost Kamax aj.

8.2.1.3.3 Zajímavé akce/činnosti/soutěže/programy

Dne 11. května 2016 se v budově TUL uskutečnilo krajské kolo 38. ročníku soutěže *Středoškolská odborná činnost (SOČ)*. Pořadatelem akce je Dům dětí a mládeže Větrník v Liberci ve spolupráci s Technickou univerzitou v Liberci. V letošním roce byly zastoupeny práce v 17 oborech z celkem 18 možných. Do SOČ se zapojilo 11 škol, z toho 5 gymnázií a 6 středních odborných škol. Do krajského kola bylo přihlášeno 88 prací. Do celostátního kola, které proběhne v Praze dne 17.–19. června 2016, postupuje 16 prací z prvních míst a 10 prací bylo porotou doporučeno k licitaci. [34]

LK realizuje *Stipendijní program* pro podporu 13 řemeslných oborů vyučovaných na devíti středních školách v Libereckém kraji. Tento stipendijní program je určen pro žáky středních škol zřizovaných Libereckým krajem, kteří se vzdělávají v podporovaných oborech vzdělání. Nově se ve školním roce 2016/2017 do programu zapojí i obory Zemědělec – farmář a Agropodnikání. Žáci mohou obdržet měsíčně od 250 Kč do 500 Kč a pololetně 1 000 Kč. Je to podpůrné opatření, které nemůže být hlavní motivací pro studium technických oborů. [35]

V září letošního roku se uskuteční pátý ročník *Symposia středních uměleckých škol*. Společným tématem letošního roku jsou „*Horizonty*“, kromě uměleckých středních škol z Libereckého kraje se Symposia zúčastní i školy polské, německé a slovenské. [36]

Každý rok je v Liberci připravován veletrh vzdělávání a pracovních příležitostí s názvem „*EDUCA MYJOB Liberec*“. Představením škol a vzdělávacích institucí společně se společnostmi nabízejícími praxi, pracovní stáž nebo zajímavé pracovní místo na jednom místě nabízí veletrh kompletní nabídku příležitostí pro budoucnost mladé generace. [37]

Týden vědy a techniky AV ČR je nejrozsáhlejší a největší vědecký festival v České republice. Každoročně se koná začátkem měsíce listopadu a přináší na 500 akcí po celé České republice (přednášky, výstavy, dny otevřených dveří, dokumentární filmy workshopy, vědecké kavárny a mnohé další aktivity napříč všemi vědeckými obory). Studentům středních škol jsou určeny především přednášky a exkurze v dopoledních hodinách. Odpolední, podvečerní program a doprovodné akce jsou vhodné pro širokou veřejnost. V roce 2016 se uskuteční v pořadí 16. ročník. [38]

8.2.1.3.4 Realizované projekty v území

V Libereckém kraji v posledních letech probíhala realizace velkého počtu projektů financovaných z EU zaměřených na problematiku odborné přípravy a spolupráce škol a firem. Příklady některých realizovaných projektů v kraji jsou uvedeny níže.

Projekt s názvem *Podpora spolupráce škol a firem se zaměřením na odborné vzdělávání v praxi* (IPn „*Pospolu*“) byl zahájen 7. 12. 2012 a ukončen 31. 10. 2015. Realizátorem projektu bylo MŠMT a partnerem byl NÚV. Záměrem projektu bylo zmapovat stav problematiky spolupráce středních škol a zaměstnavatelů v ČR, vytvořit a pilotně ověřit vybrané nástroje na podporu spolupráce konkrétních škol a zaměstnavatelů a rozšířit sdílení příkladů dobré praxe. Aktivity škol a firem byly cíleny na prohloubení přípravy žáků v reálném pracovním prostředí a k hledání dalších možností spolupráce. Do pilotního ověřování se zapojilo celkem 49 škol a jejich 149 partnerských zaměstnavatelů. Z Libereckého kraje se do monitoringu zapojila Střední průmyslová škola stavební a firma Stylstav, s. r. o. [39]

Projekt *Odborné praxe pro mladé do 30 let v Libereckém kraji* se rozběhl v červenci roku 2013 a ukončen byl 30. 11. 2015. Realizátorem byl ÚP ČR – krajská pobočka v Liberci. Cílem projektu bylo pomoci mladým lidem (do 31 let) se zvýšením uplatnitelnosti na trhu práce a prohloubení jejich odborných znalostí a dovedností za účelem předcházet jejich opakované evidenci na úřadech práce. Cílovou skupinou byli uchazeči o zaměstnání v Libereckém kraji, kteří byli evidováni na Úřadu práce ČR, jejichž praxe nepřesáhla 2 roky. Klíčovou aktivitou projektu byly odborné praxe. Mladí uchazeči tak měli možnost vyzkoušet si pracovní pohovor u firem, které v rámci projektu nabízely volná pracovní místa. Do projektu vstoupilo celkem 989 osob z Libereckého kraje spadajících do výše definované cílové skupiny. [40]

Centrum vzdělanosti Libereckého kraje v období od 1. 9. 2014 do 31. 7. 2015 realizovalo projekt s názvem *Učíme se pro trh práce*. Žáci dvou partnerských škol studující obory Mechanik-elektrotechnik a Stavebnictví se setkávali každý měsíc s odborníky z praxe, kteří pro ně ve spolupráci s odbornými konzultanty a zástupci škol připravovali odborné přednášky na různá témata vztahující se k praktickému působení v pracovním životě, k němuž žáci směřují. Projekt se zaměřil také na podporu učitelů odborných předmětů. [41]

Nově schváleným projektem, jehož realizátorem je CVLK, je projekt s názvem *Gemini*. Tento projekt umožní českým a německým žákům/studentům prvotní společnou přeshraniční diskuzi o možnostech profesního vzdělávání v Euroregionu NISA. Veškeré přeshraniční aktivity povedou ke zvýšení šancí mládeže na česko-německém přeshraničním trhu, k posílení euroregionální identity a k vytvoření nových přeshraničních kooperací. [42]

Vzdělávací program Evropské unie na období 2014–2020 s názvem *Erasmus+* podporuje spolupráci a mobilitu ve všech sférách vzdělávání, v odborné přípravě a v oblasti sportu, mládeže a neformálního vzdělávání. Vzdělávací program je rozdělen na tři klíčové akce: KA 1 – Vzdělávací mobilita jednotlivců, KA 2 – Spolupráce na inovacích a výměna osvědčených postupů a KA 3 – Podpora reforem vzdělávací politiky. Klíčová akce 1 (KA1) – Vzdělávací mobilita jednotlivců podporuje mobility v oblasti vzdělávání, odborné přípravy a mládeže, rozsáhlé akce Evropské dobrovolné služby a sdílené magisterské studium. Účastníky mobility mohou být studenti, stážisté, učni, mladí lidé,

dobrovolníci, pracovníci s mládeží či odborní pracovníci působící v oblasti vzdělávání, odborné přípravy a mládeže. Klíčová akce 2 (KA2) – Spolupráce na inovacích a výměna osvědčených postupů podporuje mezinárodní spolupráci v oblasti vzdělávání, odborné přípravy a mládeže. V rámci KA2 je možné se zapojit do několika typů projektů. Jedním z nich jsou strategická partnerství, která se zaměřují na sdílení a výměnu zkušeností mezi organizacemi působícími v oblasti vzdělávání a práce s mládeží, na přenos a realizaci inovativních postupů na organizační, místní, regionální, národní nebo evropské úrovni. [43]

V Libereckém kraji bylo v rámci globálních grantů realizováno velké množství projektů. Do realizace projektů se zapojila např. Integrovaná střední škola ve Vysokém nad Jizerou, Vlastivědné muzeum a galerie v České Lípě, TUL, Střední průmyslová škola v České Lípě, Střední škola a Mateřská škola Na Bojišti v Liberci, Střední škola hospodářská a lesnická ve Frýdlantu aj. [44]

Zajímavým nástrojem k podporování vzájemné důvěry a mobility v odborném vzdělávání a přípravě je *Evropský systém přenosu kreditů pro odborné vzdělávání a přípravu („ECVET“)*. Tento nástroj vytvořily členské státy ve spolupráci s Evropskou komisí v roce 2009. ECVET podporuje celoživotní učení, mobilitu žáků i učitelů, transparentnost kvalifikací a flexibilitu vzdělávacích cest vedoucích k získání kvalifikace. Hlavním cílem tohoto nástroje je napomáhat spolupráci škol a podniků a zároveň přispívat ke zvýšení kvality i počtu stáží žáků střední odborných škol. „*Spolupráce škol a firem spočívá v tom, že se nejprve škola a firma předem dohodnou, co bude žák v souladu s jeho vzdělávacím programem na praxi dělat a jaké znalosti, dovednosti a kompetence by měl během stáže získat*“. [45]

8.2.1.3.5 *Analýza dotazníkového šetření na školách (NÚV)*

Tvůrcem této analýzy je Národní ústav pro vzdělávání. Do dotazníkového šetření bylo zapojeno v rámci celé ČR celkem 1 304 respondentů středních a vyšších odborných škol. Z Libereckého kraje se zapojilo všech 51 středních škol. Krajský úřad Libereckého kraje jako zřizovatel 37 středních škol má v kraji dominantní postavení. Dále 10 středních škol má zřizovatele v rámci privátního sektoru, 3 střední školy jsou zřízeny obcemi a 1 střední škola je zřízena MŠMT. V Libereckém kraji se v rozdělení typu školy nachází 37 středních odborných škol, 17 středních odborných učilišť, 15 gymnázií, 6 vyšších odborných škol a 3 praktické školy.

1) Na kterých činnostech se Vaše škola v rámci podpory odborného vzdělávání včetně spolupráce škol se zaměstnavateli podílí?

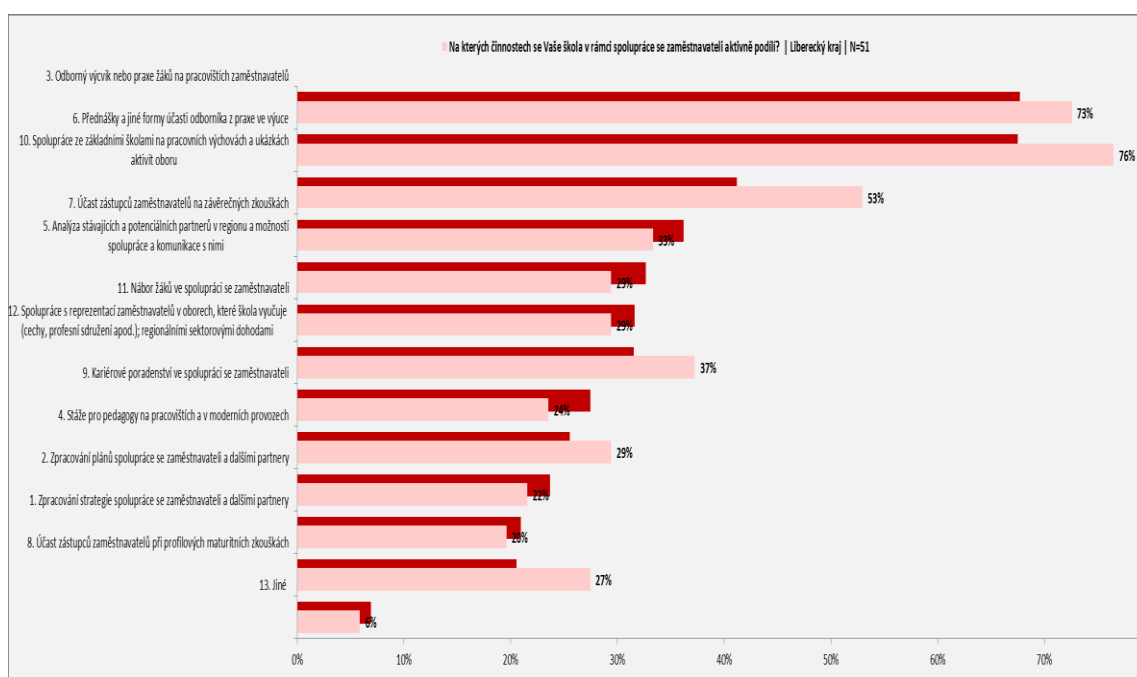
Na tuto otázku odpovídalo všech 51 respondentů z Libereckého kraje. Z odpovědí vyplývá, že nejčastěji se školy v rámci podpory odborného vzdělávání včetně spolupráce škol se zaměstnavateli podílí na následujících aktivitách: *Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce* (tuto možnost volilo celkem 39 respondentů), *Odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů* (tuto možnost volilo celkem 37 respondentů) a *Spolupráce se základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru* (27 respondentů).

„*Pro SOU, SOŠ, VOŠ a praktické školy je nejčastěji deklarovanou aktivitou odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů. Pro tyto školy je dále významnou*

aktivitou také spolupráce se základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit z oboru. Pro SOU patří k dalším významným aktivitám účast zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách (88 %). Tato aktivita je významná také pro praktické školy (67 %). Pro gymnázia jsou nejčastěji uváděnou aktivitou přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (87 %). Tuto aktivitu uvádějí také SOŠ, VOŠ a praktické školy. Další významnou aktivitou probíhající na gymnáziích je kariérové poradenství ve spolupráci se zaměstnavateli (40 %). Nejméně často pak vytváří plány a strategie spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery (10 respondentů)“: [46]

V rámci celorepublikového průměru (celkový počet respondentů byl 1 304) je umístění činností, na kterých se školy nejvíce podílejí podobně jako v Libereckém kraji: *Odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů* (tuto možnost volilo celkem 883 respondentů), *Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce* (tuto možnost volilo celkem 880 respondentů) a *Spolupráce se základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru* (tuto variantu volilo 537 respondentů).

Graf č. 4: Na kterých činnostech se Vaše škola v rámci podpory odborného vzdělávání včetně spolupráce škol se zaměstnavateli podílí?

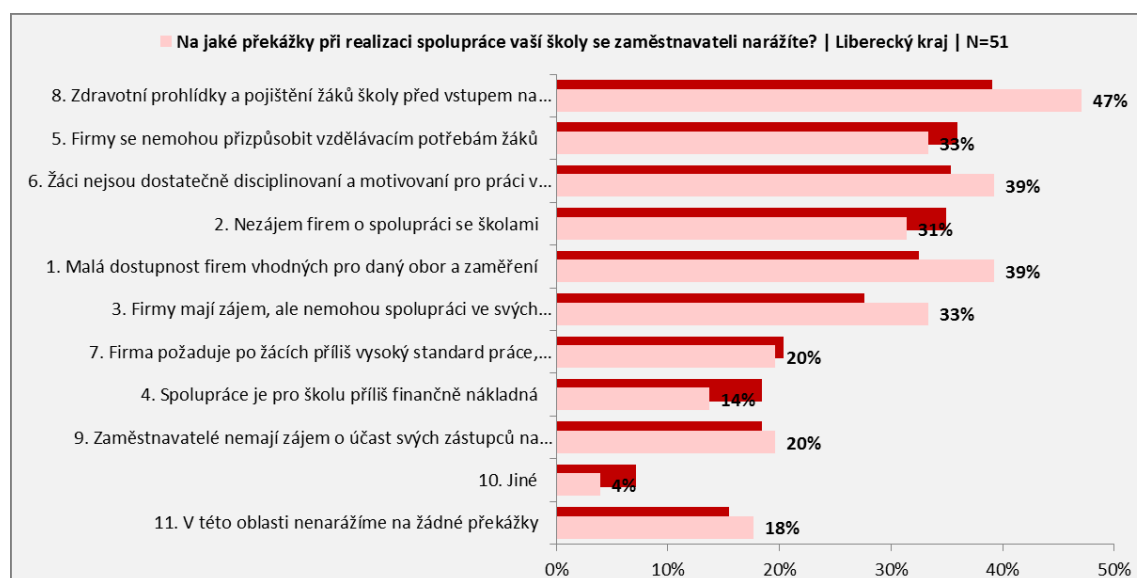
Zdroj: NÚV

2) Na jaké překážky při realizaci spolupráce Vaší školy se zaměstnavateli narážíte?

Druhá otázka byla zaměřena na identifikaci překážek, s nimiž se školy při realizaci činností zaměřených na spolupráci školy se zaměstnavateli nejčastěji setkávají. Nejvíce byly voleny možnosti: *Zdravotní prohlídky a pojištění žáků školy před vstupem na pracoviště zaměstnavatele – finanční náročnost* (tuto možnost volilo celkem 24 respondentů), *Žáci nejsou dostatečně disciplinovaní a motivovaní pro práci v reálném pracovním prostředí* (tuto možnost volilo celkem 20 respondentů), *Malá dostupnost firem vhodných pro daný obor a zaměření* (tuto možnost volilo také 20 respondentů). Devět respondentů uvedlo, že v této oblasti nenaráží na žádné překážky.

V rámci celorepublikového průměru respondenti nejvíce volili varianty: *Zdravotní prohlídky a pojištění žáků školy před vstupem na pracoviště zaměstnavatele – finanční náročnost* (celkem 509 respondentů), *Firmy se nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků* (celkem 469 respondentů), *Žáci nejsou dostatečně disciplinovaní a motivovaní pro práci v reálném pracovním prostředí* (celkem 461 respondentů) a *Nezájem firem o spolupráci se školami* (celkem 455 respondentů). Zajímavostí je, že celkem 202 respondentů uvedlo, že v dané oblasti nenaráží na žádné překážky.

Graf č. 5: Na jaké překážky při realizaci spolupráce Vaší školy se zaměstnavateli narážíte?

Zdroj: NÚV

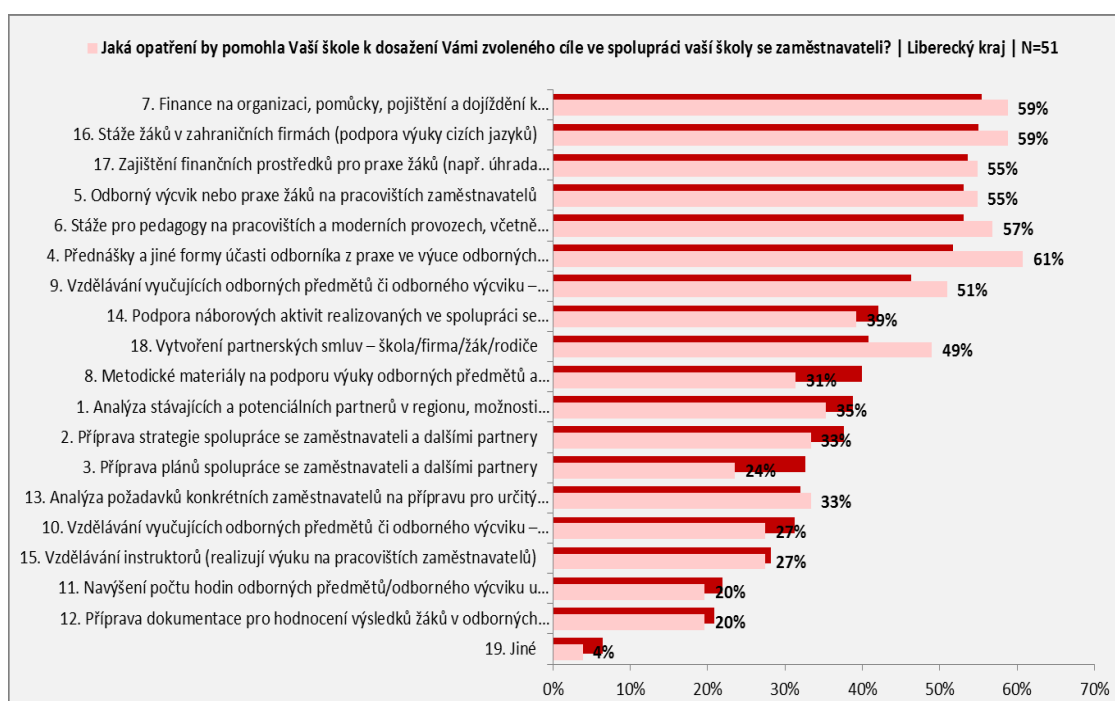
3) Jaká opatření by pomohla Vaší škole k dosažení Vámi zvoleného cíle ve spolupráci Vaší školy se zaměstnavateli?

Školám v Libereckém kraji by nejvíce pomohla následující opatření: *Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce odborných předmětů či odborného výcviku* (tuto variantu volilo celkem 31 respondentů), *Finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik / odborné předměty* (tuto variantu volilo celkem 30 respondentů) a *Stáže žáků v zahraničních firmách – podpora výuky cizích jazyků* (tuto variantu volilo celkem 30 respondentů).

„Pro SOU a SOŠ patří mezi hlavní opatření, která by školám pomohla v realizaci spolupráce se zaměstnavateli, zajištění finančních prostředků pro praxe jak na straně žáků, tak na straně škol, stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech a odborný výcvik žáků na pracovištích zaměstnavatelů. Pro gymnázia patří mezi hlavní opatření, která by školám pomohla realizovat spolupráci se zaměstnavateli, přednášky odborníků ve výuce (67 %), stáže žáků v zahraničních firmách (47 %) a analýza stávajících a potenciálních partnerů v regionu (33 %). Pro praktické školy jsou hlavními opatřeními, která by školám pomohla v realizaci spolupráce se zaměstnavateli, zajištění finančních prostředků pro praxe na straně škol, stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech a stáže žáků v zahraničních firmách (67 %)“. [46]

V rámci celorepublikového průměru byla nejvíce uváděna následující opatření: *Finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik / odborné předměty* (723 respondentů), *Stáže žáků v zahraničních firmách – podpora výuky cizích jazyků* (718 respondentů), *Zajištění finančních prostředků pro praxe žáků – např. úhrada zdravotních prohlídek* (699 respondentů) a *Odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů* (693 respondentů).

Graf č. 6: **Jaká opatření by pomohla Vaší škole k dosažení Vámi zvoleného cíle ve spolupráci Vaší školy se zaměstnavateli?**

Zdroj: NÚV

8.2.2 Podpora polytechnického vzdělávání

Je všeobecně přijímanou skutečností, že vývoj naší společnosti do značné míry určuje vědecký a technologický pokrok. Spoluurčuje rychlé a často nepředvídatelné společenské, ekonomické a environmentální změny, které kladou vysoké nároky na všechny členy společnosti, na jejich dovednosti a vzdělání. [47]

V celosvětovém měřítku je kladen důraz na schopnost společnosti realizovat udržitelný rozvoj, jeho ekonomickou, sociální i environmentální úroveň. V evropském kontextu je dále akcentována potřeba rozvoje klíčových kompetencí obyvatelstva, společně s rozvojem a uchováním nejvyšší kvality vzdělávání a odborné přípravy tak, aby Evropa i nadále celosvětově obstála v konkurenci ostatních zemí a celků. Rozvoj v oblastech vědy a technologií je chápán jako nástroj udržení konkurenceschopnosti a růstu coby východisek z hospodářské krize, jak je uváděno ve *Strategii Evropa 2020* [48]. Specificky je uváděno, že „je třeba věnovat více pozornosti zvýšení úrovně základních dovedností, jako je schopnost psát, číst a počítat, zvýšení atraktivity matematiky, přírodních věd a technologií a posílení jazykových znalostí.“ [49]

Nicméně evropská společnost čelí v oblastech vědy a techniky nezájmu a nedostatečným dovednostem žáků a studentů. V budoucnu tedy hrozí nedostatek kvalifikovaných pracovníků, kteří by navázali na své předchůdce v oblastech inovací a technologického pokroku a udržovali vysoký standard pokročilých technologií. Trend podpory polytechnického vzdělávání je tedy v Evropě a potažmo v České republice velmi markantní, a to již po relativně dlouhou dobu.

Příčiny nezájmu žáků o přírodovědné obory řešila např. studie expertní skupiny Evropské komise *“Science education now: A renewed pedagogy for the future of Europe“* [50], kde je mimo jiné uvedeno, že jedním z faktorů nezájmu žáků jsou metody výuky přírodovědných předmětů. Dle autorů by se výuka přírodovědných předmětů měla více ubírat směrem k badatelsky orientovanému vzdělávání (tzv. IBSE metoda) hlavně na základních a také středních školách, samozřejmě za souběžného vzdělávání pedagogů.

Oblast podpory polytechnického vzdělávání pro potřeby tohoto dokumentu zahrnuje následující témata, která, ačkoli má každé svá specifika, se do značné míry prolínají: technické, přírodovědné a environmentální vzdělávání. Koncept slučování technického a přírodovědného vzdělávání je uplatňován v celosvětovém měřítku, např. v podobě tzv. STEM (Science, Technology, Engineering and Mathematics) přístupu. Jedná se o společné uvádění vědeckého, technického a technologického a matematického vzdělávání, vzhledem k jejich příbuznosti a překryvům [51], např. v rámci různých analýz, studií a koncepčních dokumentů.

Environmentální vzdělávání sice na první pohled není součástí STEM konceptu, ani není v jiných dokumentech uváděno společně se zbylými dvěma oblastmi, nicméně svou charakteristikou i obsahem zasahuje do přírodovědných a technických oblastí.

8.2.2.1 Systém podpory polytechnického vzdělávání v České republice

V České republice je přírodovědné a technické vzdělávání také často pojímáno společně, příkladem je individuální národní projekt Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy *„Podpora technických a přírodovědných oborů“*, který s cílem zatraaktivnit uvedené obory kromě jiného přinesl metodiky pro komunikaci, motivační akce a podporu výuky. V jednom ze závěrů je uvedeno, že ačkoli jsou technické a přírodovědné obory žáky vnímány pozitivně jako perspektivní a praktické, myslí si žáci na druhou stranu, že jsou obtížné a náročné. Zda si žáci obor vyberou k dalšímu studiu na střední či posléze na vysoké škole, záleží ve velké míře na přístupu pedagogů a také obdržení známek [52]. Autoři metodiky k podpoře výuky rovněž akcentují potřebu intenzivnějšího uplatňování badatelsky orientovaného vyučování, nejlépe od základních škol, včetně kvalitní přípravy pedagogů [53].

Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta (dále jen EVVO) se dle *zákona o životním prostředí č. 17/1992 Sb., § 16 „provádějí tak, aby vedly k myšlení a jednání, které je v souladu s principem trvale udržitelného rozvoje, k vědomí odpovědnosti za udržení kvality životního prostředí a jeho jednotlivých složek a k úctě k životu ve všech jeho formách“* [54].

Polytechnické vzdělávání, jak je pojímáno v tomto dokumentu, je tedy komplexní téma. Reflektuje to i skutečnost, že jej či některé jeho části v České republice realizuje rozsáhlé

množství subjektů. Formálně je součástí rámcových vzdělávacích programů (RVP) a zahrnuto do povinné části výuky ve školách.

Technická, přírodovědná i environmentální témata jsou dále předmětem mnohých aktivit jak v rámci zájmového, tak neformálního vzdělávání, tj. volnočasových aktivit nabízených přímo školskými zařízeními nebo subjekty mimo formální vzdělávací systém, jako jsou např. science centra, střediska ekologické výchovy nebo různě zaměřené nestátní neziskové organizace.

8.2.2.2 Polytechnické vzdělávání ve strategických dokumentech

Jak bylo naznačeno v předchozí části, problematika technického, přírodovědného a environmentálního vzdělávání se objevuje v množství dokumentů – strategických, koncepčních, studiích a analýzách – na úrovni nadnárodní, jak evropské, tak např. na poli OECD, národní i regionální. Jednotlivé oblasti jsou v dokumentech pojednávány někdy společně, jindy jsou zmíněny samostatně.

8.2.2.2.1 *Evropské strategické dokumenty*

Základním strategickým dokumentem Evropské unie současnosti určujícím vývoj vzdělávání v souvislosti se zmíněnou strategií *Evropa 2020* je *Strategický rámec evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy* z roku 2009. Specificky pro oblast přírodních věd uvádí *ET 2020* následující referenční hodnotu: „V roce 2020 by podíl 15letých žáků, kteří mají problémy se čtením, matematikou a přírodními vědami, měl být nižší než 15 %,“ [55]. V rámci Strategického cíle č. 2: Zlepšit kvalitu a efektivitu vzdělávání a odborné přípravy je pak návazně uveden záměr pokračovat ve spolupráci a vytyčení konkrétních opatření za účelem zvýšení znalostí v oblasti přírodních věd na vyšších stupních vzdělávání a odborné přípravy. Z hlediska environmentálního vzdělávání je v rámci Strategického cíle č. 3: Podporovat spravedlivost, sociální soudržnost a aktivní občanství kromě jiného uvedeno, že vzdělávání by mělo reflektovat ohleduplnost k životnímu prostředí.

V roce 2015 Evropská rada a komise zveřejnily společnou zprávu o implementaci *ET 2020* [56], kde je potvrzeno, že po uplynutí 6 let stále přetrvávají některé problémy, definované v *ET 2020*. Mimo jiné se nepodařilo dosáhnout hranice max. 15 % podílu 15letých žáků, kteří mají problémy s přírodními vědami, tento podíl činil dle údajů 18 %. Zpráva tedy hovoří i nadále o nutnosti cílených opatření ke zvýšení nízké úrovně základních dovedností, včetně znalostí v přírodních vědách. Zároveň je nutné ve vzdělávání zohlednit rostoucí potřeby společnosti, jako je např. tzv. zelená ekonomika, tj. environmentálně zaměřená.

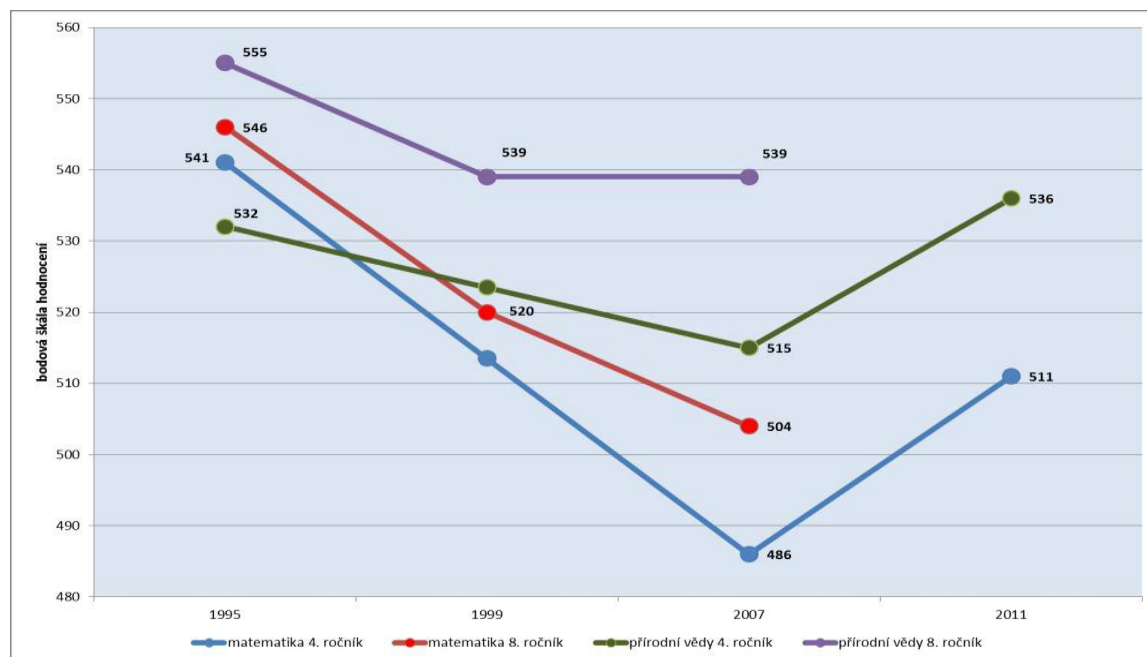
8.2.2.2.2 *Národní strategické dokumenty*

V roce 2014 byla publikována *Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020* [57], včetně s ní spojených implementačních dokumentů. Pro oblast polytechnického vzdělávání jsou zásadními hlavně *Dlouhodobý záměr vzdělávání*

a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2015–2020 [58], a také *Koncepce podpory mládeže na období 2014–2020* [59].

V *Dlouhodobém záměru ČR* je uvedeno, že z důvodu změn ve společnosti bude všeobecně nutné přizpůsobit jak obsah vzdělávání, tak personální a materiální zabezpečení škol. Na poli přírodních věd *Dlouhodobý záměr ČR* uvádí mimo jiné grafické znázornění výsledků českých žáků v šetření TIMSS (jedná se o šetření znalostí žáků 4. a 8. tříd v oblastech matematické a přírodovědné gramotnosti, které koordinuje Mezinárodní asociace pro hodnocení výsledků vzdělávání).

Graf č. 7: Hodnocení žáků v ČR v šetření TIMSS (1995, 1999, 2007, 2011)

Zdroj: *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2015–2020*, str. 46

Z grafu č. 7 je zřejmé, že se žáci 8. ročníků v roce 2011 šetření neúčastnili, nicméně i tak lze vyčíst, že v případě úrovně přírodovědné gramotnosti je v posledních letech trend vzestupný či minimálně přetrvávající. Přesto jsou v dokumentu uvedeny cíle a konkrétní opatření pro další zlepšení pro jednotlivé stupně vzdělávání v návaznosti na opatření *Strategie ČR 2020*. Jejich přehled je uveden v následující tabulce.

Tabulka č. 21: Přehled opatření Dlouhodobého záměru ČR

Opatření Strategie 2020	Opatření Dlouhodobého záměru ČR
Předškolní vzdělávání	
<p>A.6 s využitím nástrojů a metod pedagogického výzkumu vyhodnotit praktické zkušenosti s kurikulární reformou v oblasti předškolního, základního a středního vzdělávání</p>	<p>A.6.4 Podpořit manuální zručnost a prvky polytechnické výchovy ve vzdělávání v mateřských školách (např. technické hračky a stavebnice, metodické doporučení vč. příkladů dobré praxe)</p>
Zlepšení podmínek základního vzdělávání	
<p>B.4 specificky zlepšovat kvalitu vzdělávání na druhém stupni základní školy jako hlavního vzdělávacího proudu</p>	<p>B.4.2 V rámci OP VVV při rozvoji gramotností, kompetencí, manuální zručnosti a technického vzdělávání využívat finanční prostředky i na potřebné vybavení.</p> <p>B.4.3 Zvyšovat kompetence pedagogů, zejména na 2. stupni ZŠ, které povedou k lepším vzdělávacím výsledkům žáků včetně schopnosti vyhodnocovat kvalitu výuky, dále ji rozvíjet a poskytovat zpětnou vazbu žákům i jejich rodičům, s akcentem na čtenářskou, matematickou a přírodovědnou gramotnost (v rámci OP VVV).</p> <p>B.4.5 Zlepšit materiální, finanční aj. podmínky pro činnost 2. stupně ZŠ.</p> <p>B.4.6 Zlepšovat vybavení a zvyšovat kvalitu vzdělávání na 1. stupni ZŠ jako základního předpokladu pro úspěšné vzdělávání žáků na 2. stupni ZŠ.</p>
<p>B.6 jasněji vymezit očekávané cíle vzdělávání jako referenční body srozumitelné pro učitele, žáky a studenty, rodiče, zaměstnavatele i veřejnost</p>	<p>B.6.1 Provést obsahové úpravy Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání (RVP ZV) tak, aby</p> <ul style="list-style-type: none"> a) zdůrazňovaly očekávané výstupy v rozhodujících složkách vzdělávání, b) směřovaly ke zřetelnějšímu vymezení cílů (např. ve formě standardů) v RVP ZV, c) podpořily matematické, jazykové, polytechnické (včetně manuální zručnosti), občanské a ICT vzdělávání, d) zahrnovaly popisy očekávaných úrovní znalostí, dovedností a postojů vytvářejících předpoklady pro aktivní občanství a udržitelný rozvoj.

<p>B.9 podporovat propojování školního a mimoškolního vzdělávání</p>	<p>B.9.1 Podporovat spolupráci škol a školských zařízení pro zájmové vzdělávání a dalších mimoškolních organizací při výuce a rozvoji nadání včetně nabídky vzdělávacích služeb školám, programů, soutěží a stimulujících mimoškolních aktivit (odborná soustředění, přípravné kurzy, on-line vzdělávání, zájmová činnost aj.). Zvyšovat přístupnost zájmového a neformálního vzdělávání žákům s potřebou podpůrných opatření.</p>
<p>Střední vzdělávání</p>	
<p>C.4 modernizovat systém odborného středního vzdělávání tak, aby směřovalo k intenzivnějšímu a efektivnějšímu rozvoji přenositelných znalostí, dovedností a schopností, ale zároveň aby v závěrečných fázích studia zahrnovalo větší podíl praktické výuky v zájmu dostatečného osvojení profesních dovedností</p>	<p>C.4.1 Zhodnotit strukturu RVP a obsah učiva inovovat v oblasti středního vzdělávání, zejména v oborech technického a přírodovědného zaměření s ohledem na technický pokrok a požadavky trhu práce a inovovat ty oblasti, které nejsou v souladu s pracovní realitou.</p>
<p>C.7 jasněji vymezit očekávané cíle vzdělávání jako referenční body srozumitelné pro učitele, žáky a studenty, rodiče, zaměstnavatele i veřejnost</p>	<p>C.7.1 Provést obsahové úpravy rámcových vzdělávacích programů (RVP) ve středním vzdělávání tak, aby a) zdůrazňovaly očekávané výstupy v rozhodujících složkách vzdělávání, b) směřovaly ke zřetelnějšímu vymezení cílů (např. ve formě standardů) v jednotlivých RVP, c) podpořily matematické, jazykové, ICT a polytechnické vzdělávání (včetně výuky k manuální zručnosti), d) zahrnovaly popisy očekávaných úrovní znalostí, dovedností a postojů vytvářejících předpoklady pro aktivní občanství a udržitelný rozvoj.</p>

Zdroj: Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2015–2020

Přírodovědné a technické vzdělávání jsou zmíněny i v souvislosti s rozvojem soustavy škol, kdy tyto obory jsou vyjmenovány jako jedny z mála, kdy bude možné zřízovat nové školy.

Dále se *Dlouhodobý záměr ČR* věnuje oblasti vzdělávání pro udržitelný rozvoj (dále jen VUR), jehož důležitou součástí je environmentální vzdělávání, přičemž dokument akcentuje především nutnost pochopení a integrace udržitelného rozvoje jako komplexního tématu v rámci formálního i neformálního vzdělávání i chodu škol, a tím poskytnutí žákům možností rozvoje kompetencí v rámci udržitelného rozvoje. Opatření v této oblasti zahrnují

hlavně kvalitní přípravu pedagogických pracovníků a možnosti využívání prostředků z evropského sociálního fondu pro rozvoj VUR.

Koncepce podpory mládeže také zahrnuje cíle a opatření související s polytechnickým vzděláváním. Přehled strategických a dílčích cílů včetně konkrétních opatření je uveden v následující tabulce.

Tabulka č. 22: **Přehled cílů a opatření Koncepce podpory mládeže**

SC 4: Rozšiřovat a zatraktivnit nabídku činností ve volném čase a motivovat děti a mládež k jejímu aktivnímu využití
DC B: Motivovat děti a mládež k aktivnímu využívání volného času
Opatření <ul style="list-style-type: none"> • 5. Podněcovat zájem dětí a mládeže o přírodní vědy a technické disciplíny
SC 6: Zlepšovat podmínky pro zaměstnanost a zaměstnatelnost mládeže
DC B: Podporovat hlubší spolupráci mezi školami, školskými zařízeními a jejich zřizovateli, dalšími vzdělavateli, zaměstnavateli, profesními a sektorovými sdruženími a úřady práce pro zlepšení uplatnění mladých lidí na trhu práce
Opatření <ul style="list-style-type: none"> • 5. Motivovat zaměstnavatele k zapojení do volnočasových aktivit mládeže, např. personální a materiální podporou technických kroužků
SC 11: Motivovat děti a mládež k životu s principy udržitelného rozvoje a rozvíjet jejich environmentální gramotnost
DC A: Přispívat k propojení environmentálního vzdělávání a výchovy v oblastech formálního, neformálního a zájmového vzdělávání
Opatření <ul style="list-style-type: none"> • 1. Podporovat zavádění efektivních pedagogických přístupů ve vzdělávání pro udržitelný rozvoj v oblasti zájmového a neformálního vzdělávání • 2. Prosazovat rozvoj kompetencí pro environmentálně odpovědné jednání v rámci výchovně vzdělávacích programů v oblasti zájmového a neformálního vzdělávání • 3. Podporovat činnost nestátních neziskových organizací a školských zařízení pro zájmové a neformální vzdělávání v oblasti environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty • 4. Podporovat společné projekty a iniciativy organizací z veřejné, neziskové a komerční sféry na národní i mezinárodní úrovni • 5. Podporovat Národní síť středisek ekologické výchovy
DC B: Posilovat přímý kontakt dětí a mládeže s přírodním prostředím
Opatření <ul style="list-style-type: none"> • 1. Podporovat konkrétní výchovně vzdělávací aktivity, které umožní dětem a mládeži přímý kontakt s živou i neživou přírodou v jejím přirozeném prostředí • 2. Působit na rodičovskou veřejnost, vysvětlovat význam přímého kontaktu dětí a mládeže s přírodou

DC C: Podporovat zapojení dětí a mládeže do řešení otázek udržitelného rozvoje na místní úrovni („jednej lokálně, myslí globálně“)
<p>Opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1. Podporovat vytváření a realizaci aktivit prohlubujících vztah k místu a zapojení mládeže do života komunity a do řešení environmentálních problémů v regionu • 2. Podporovat volnočasové aktivity a dobrovolnické akce zaměřené na konkrétní pomoc přírodě a životnímu prostředí v obcích a městech • 3. Podporovat sdílení příkladů dobré praxe
DC D: Podporovat šíření informací o principech udržitelného rozvoje a ochraně životního prostředí
<p>Opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1. Zvyšovat environmentální povědomí dětí a mládeže o životním prostředí podporou systematické informovanosti, osvěty a ekoporadenství • 2. Podporovat informovanost dětí a mládeže o cílech, principech a tématech souvisejících s globálními, rozvojovými a environmentálními problémy dnešního světa v rámci nabízených mimoškolních aktivit • 3. Seznamovat děti a mládež s principy udržitelného rozvoje prostřednictvím konkrétních modelových příkladů zahrnujících veřejnou, neziskovou a komerční sféru • 4. Podporovat udržitelný rozvoj v oblasti cestovního ruchu se zaměřením na děti a mládež

Zdroj: Koncepce podpory mládeže na období 2014–2020

Specificky VUR či EVVO se národní úrovni věnují i další dokumenty, jako je *Strategie vzdělávání pro udržitelný rozvoj České republiky (2008–2015)* [60], včetně Opatření pro roky 2011 a 2012 [61], nebo *Státní program environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty v České republice* [62]. Jelikož *Dlouhodobý záměr ČR v oblasti VUR* i *Koncepce podpory mládeže* vychází ze *Strategie VUR* i *Státního programu EVVO*, jsou v nich uvedené základní myšlenky obdobné, případně jsou rozpracovány v krajských dokumentech stejného zaměření (viz další kapitola).

Pro polytechnické vzdělávání jsou dále směrodatné závěry *Národní výzkumné a inovační strategie pro inteligentní specializaci České republiky (Národní RIS3 strategie)* [63], která vztahuje rozvoj lidských zdrojů, zejména výzkumných a inovativních kompetencí obyvatel k potenciálu ekonomiky obzvláště ve znalostně náročných oblastech. V České republice jsou mezi tzv. znalostní domény, tj. zjednodušeně prioritní obory, řazeny: nanotechnologie, mikroelektronika, pokročilé materiály, fotonika, průmyslové biotechnologie a pokročilé výrobní technologie. Všechny tyto obory mají souvislost s polytechnickým vzděláváním. Následující tabulka shrnuje cíle a aktivity *Národní RIS3 strategie* zaměřené na polytechnické vzdělávání, které se všechny zaměřují na vyhledávání a práci s talentovanými jedinci.

Tabulka č. 23: Přehled cílů a aktivit Národní RIS3 strategie

Strategický cíl D.2: Identifikovat a využít talenty
Specifický cíl D.2.1: Vytvořit systém identifikace a rozvoje přirozeného nadání
<p>Typové aktivity/projekty/operace</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tvorba a zavedení nástrojů na identifikaci přirozeného nadání žáků pro podnikání, pro technické profese a pro výzkum a vývoj
Specifický cíl D.2.2: Připravit inovátory příští generace
<p>Typové aktivity/projekty/operace</p> <ul style="list-style-type: none"> • Realizace vysoce individualizovaných programů na rozvoj jedinců s mimořádným podnikatelským talentem, technickým talentem nebo talentem pro výzkumnou a vývojovou práci

Zdroj: Národní RIS3 strategie

8.2.2.2.3 Krajské strategické dokumenty

Základními strategickými dokumenty Libereckého kraje jsou *Strategie rozvoje Libereckého kraje 2006–2020* [64] a *Program rozvoje Libereckého kraje 2014–2020* [65], které zahrnují vzdělávání jako jednu z oblastí rozvoje. Oba dokumenty věnují pozornost EVVO v Libereckém kraji, která je na velmi dobré úrovni, *PRLK 2014–2020* navrhuje opatření na její další rozvoj. Oba dokumenty také zmiňují technické a přírodovědné vzdělávání, přičemž je kladně hodnocena šíře odborných (technických) škol, je navrhována další podpora technických a řemeslných oborů a všeobecně rozvoj přírodovědného a technického vzdělávání, mj. pomocí modernizace vybavení a investic.

V souladu s výše uvedeným jsou závěry *Problémové analýzy potřeb Libereckého kraje ve vazbě na nové programovací období EU 2014–2020* [66], v níž je navíc uvedeno porovnání žáků v šetření PISA (srovnává čtenářskou, matematickou a přírodovědnou gramotnost žáků na mezinárodní úrovni). Žáci Libereckého kraje dosáhli v celorepublikovém srovnání nadprůměrného výsledku (3. místo celkově). Zároveň ale dokument uvádí informaci, že Liberecký kraj se umístil na posledních místech v počtu studentů technických a přírodních věd, což ukazuje na nízký zájem o tyto studijní obory mezi žáky a upozorňuje na riziko nedostatku odborníků v budoucích letech.

Pro oblast polytechnického vzdělávání jsou směrodatné některé závěry *Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje 2016–2020* [67], a také *Výzkumné a inovační strategie pro inteligentní specializaci Libereckého kraje (příloha Národní RIS3)*. [68]

Oba dva dokumenty zdůrazňují potřebu podpory zájmu o přírodovědné a technické vzdělávání, které je přímo navázáno na znalostní domény Libereckého kraje, jak je definuje *RIS3 LK*: Výroba strojírenských technologií, Optika, dekorativní a užitné sklo, Pokročilé separační a sanační technologie, Pokročilé materiály na bázi textilních struktur, Progresivní kovové a kompozitní materiály a technologie jejich zpracování, Nanomateriály a Komponenty pro dopravní zařízení. Hlavním důvodem jsou požadavky trhu práce, který se začíná potýkat s nedostatkem kvalifikovaných pracovníků jak v technických oborech, tak ve výzkumu a vývoji. Současná struktura oborů ani kvalifikace absolventů není

s požadavky trhu práce v souladu, což vede jednak ke zmíněnému nedostatku pracovníků a na druhou stranu ke zvýšené nezaměstnanosti absolventů.

Podpora zájmu o uvedené obory je v Libereckém kraji již realizována formou projektů a programů. Navíc ale oba dokumenty uvádí nutnost investic do moderního vybavení v rámci formálního i zájmového vzdělávání, které může zkvalitnit vzdělávání v rámci přírodovědných a technických předmětů, a tím zatraktivnit tyto obory pro cílovou skupinu žáků. Přehled cílů a aktivit *RIS3 LK* souvisejících s polytechnickým vzděláváním je uveden v tabulce č. 24.

Tabulka č. 24: Přehled cílů a aktivit *RIS3 LK*

Strategický cíl A.1: Zvýšení počtu pracovníků (jak se středoškolským, tak vysokoškolským vzděláním) v oblasti VaV a inovací u firem, výzkumných institucí a škol
Specifický cíl A.1.1: Zvýšení počtu žáků/studentů technických a přírodovědných oborů
Typové aktivity/projekty/operace <ul style="list-style-type: none"> • A.1.1.1 Podpora aktivit neformálního vzdělávání všech věkových skupin v přírodních a technických vědách • A.1.1.2 Soutěže a ocenění žákovských i studentských projektů • A.1.1.3 Stipendijní programy • A.1.1.4 Kariérní poradenství • A.1.1.5 Podpora vzniku infrastruktury pro informální učení v přírodních a technických vědách • A.1.1.6 Aktivity propagující technické vzdělávání • A.1.1.7 Podpora začleňování výukových celků zaměřených na cílený rozvoj inovačního potenciálu žáků/studentů do vzdělávacích programů
Specifický cíl A.1.4: Zvýšení specializace a rekvalifikace pracovníků v technických a přírodních vědách
Typové aktivity/projekty/operace <ul style="list-style-type: none"> • A.1.4.1 Program pokrývající část nákladů dalšího vzdělávání či specializační vzdělávání ve firmách, na školách či jiných institucích
Strategický cíl A.2: Zvýšení kvality vzdělání absolventů všech stupňů škol technických a přírodovědných oborů a zajištění kvalitního a praxi blízkého dalšího vzdělávání pracovníků firem, škol i jiných institucí
Specifický cíl A.2.1: Vytvoření systému monitorování a evaluace středních škol, vč. zpětné vazby zaměstnavatelů
Typové aktivity/projekty/operace <ul style="list-style-type: none"> • A.2.1.1 Tvorba a rozvoj statistické a datové základny o školství (zejména o absolventech a jejich uplatnění) • A.2.1.2 Tvorba systému evaluace a zpětné vazby škol • A.2.1.3 Inovace školních vzdělávacích programů

Specifický cíl A.2.4: Zvýšení mezinárodní mobility studentů, pracovníků VaV, pedagogů
<p>Typové aktivity/projekty/operace</p> <ul style="list-style-type: none"> • A.2.4.2 Stipendijní program pro stážisty • A.2.4.3 Systém párování poptávky a nabídky a hodnocení kvality
<ul style="list-style-type: none"> • A.2.4.4 Vyhledávání a příjem zahraničních stážistů vč. Poradenství pro administrativní a metodické otázky
Specifický cíl A.2.6: Podchycení potenciálu talentů
<p>Typové aktivity/projekty/operace</p> <ul style="list-style-type: none"> • A.2.6.1 Dlouhodobé stáže (6–12 měsíců)

Zdroj: RIS3 LK

Stejně jako *Dlouhodobý záměr ČR* uvádí i *Dlouhodobý záměr LK* úmysl zřizovat nové střední a vyšší odborné školy pouze v mimořádných případech. Přírodovědné a technické obory jsou jednou z mála výjimek, kdy lze o zřízení nové školy uvažovat.

Dalším ze strategických dokumentů z poslední doby je *Strategie rozvoje lidských zdrojů Libereckého kraje 2014+* [69]. Se závěry předchozích dvou dokumentů koresponduje, některé problematické oblasti více rozvádí. K tématům řešení dopadu nepříznivého demografického vývoje na trh práce, zajištění potřeb zaměstnavatelů a odborné vzdělávání jsou uvedena následující doporučení:

1) Je vhodné podporovat obory náležející do oblasti zpracovatelského průmyslu, dále do stavebnictví a zdravotnictví.

- Zpracovatelský průmysl: nástrojář, soustružník, obráběč, frézař, chemik, seřizovač výrobní linky, údržbář, strojní zámečnick, montážní dělník, elektromontér.
- Speciální obory, např. autotronik.
- Obory textilního průmyslu – obsluha tkacích strojů, mechanici opraváři průmyslových strojů a zařízení, pomocná tkadlena.
- Stavebnictví: obory zedník, stavbyvedoucí, železobetonář.
- Profesionální, vědecké a technické činnosti: pracovníci dělnických i specializovaných pozic (inženýři, chemici, dělníci technologové apod.)
- Perspektivní obory: zaměřené na strojírenství, strojírenskou výrobu, na automobilový průmysl.
- Chybí obory textilní výroba a oděvnictví, strojírenství a strojírenská výroba, technická chemie a chemie silikátů, potravinářství a potravinářská chemie.
- Průměrně potřebné obory: ekologie a ochrana životního prostředí, doprava a spoje, elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika, umění a užité umění.

- 2) Podporovat obory a školy s nově poptávanými profesemi, zejména ve sklářství.
- 3) Zaměřit výuku ve školách na možnosti uplatnění řemesel.
- 4) Podporovat výchovu žáků a studentů směrem k rozvíjení manuálních dovedností zajištěním návazných kroužků a skupinek s možností propojení s odborníky či učiteli působícími ve firmách umístěných v blízkosti škol a učilišť.
- 5) Rozvíjet zájem žáků o řemesla, podporovat rozvoj řemesel.
- 6) Podporovat a medializovat atraktivitu vzdělávání na středních průmyslových školách technického zaměření.
- 7) Motivovat rodiče dětí ve prospěch výběru technických oborů a řemesel pro další vzdělávání jejich dětí.

Strategické a koncepční dokumenty Libereckého kraje se věnují i samostatně environmentálnímu vzdělávání. *Dlouhodobý záměr LK* akcentuje nutnost začleňovat EVVO průřezově do RVP všech úrovní vzdělávání. Kromě již dříve zmíněných kompetencí, které žáci prostřednictvím EVVO získávají, jsou zde zmíněny i zvyšování přírodovědné gramotnosti, rozvoj badatelských dovedností, mezipředmětových vztahů ve výuce a kompetence k řešení praktických problémů. Všeobecným cílem pro tuto oblast je udržení nabídky kvalitních programů EVVO na úrovni nejrůznějších institucí, jejich koordinace a vzdělávání pedagogických pracovníků. Konkrétní cíle a opatření jsou uvedeny v následující tabulce.

Tabulka č. 25: Přehled opatření EVVO *Dlouhodobého záměru LK*

Cíle
<ul style="list-style-type: none"> • Udržet stabilní krajský systém EVVO a VUR pokrývající všechny oblasti a stupně vzdělávání a celoživotní vzdělávání
Opatření
<ul style="list-style-type: none"> • Popularizovat oblast EVVO a VUR
<ul style="list-style-type: none"> • Podporovat vzájemnou spolupráci škol a spolupráci škol s dalšími organizacemi v oblasti EVVO a VUR
<ul style="list-style-type: none"> • Oceňovat školy, školská zařízení, neziskové a další vzdělávací organizace s kvalitními programy EVVO a VUR
<ul style="list-style-type: none"> • Podporovat ekologicky šetrné provozy škol a školských zařízení Libereckého kraje

Zdroj: Dlouhodobý záměr LK

EVVO v Libereckém kraji je řešena dále v *Koncepci environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty Libereckého kraje na období 2011–2020* [70], (dále jen *Koncepce EVVO LK*), ze které *Dlouhodobý záměr LK* vychází, hlavní teze jsou tedy v souladu. *Koncepce EVVO LK* předkládá širší vizi cílového stavu EVVO v Libereckém kraji v roce 2020: „*Pestrá nabídka kvalitních programů environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty vytváří základ pro porozumění environmentálním vazbám na místní, regionální a globální úrovni a pro odpovědný přístup občanů, veřejné správy a podnikatelů Libereckého kraje k budoucnosti. Poskytovatelé služeb v oblasti EVVO mají k dispozici profesionální zázemí pro přípravu kvalitních programů na odborné úrovni odpovídající potřebám jednotlivých*

cílových skupin. Stabilizovaný krajský systém EVVO vytváří vhodné zázemí pro poskytovatele programů, zajišťuje rovnoměrné pokrytí území kraje nabídkou programů, monitoruje poskytované programy a hodnotí jejich kvalitu.“

V souladu s dokumenty zabývajícími se EVVO na národní úrovni, uvedenými v předchozí části, zdůrazňuje *Koncepce EVVO LK* nutnost zahrnout EVVO v adekvátní formě do vzdělávání na všech stupních vzdělávacího systému, do provozu škol a dále kvalitní přípravu pedagogů jak stávajících, tak v přípravě na pedagogické fakultě Technické univerzity v Liberci. Dále akcentuje záměr zachovat a udržovat vzájemnou spolupráci mezi nejrůznějšími aktéry, kteří se věnují EVVO, kvalitu nabízených programů včetně jejich monitoringu, a také nutnost využívat pro realizaci EVVO finanční zdroje, ať už z rozpočtu Libereckého kraje, státního rozpočtu či evropských a jiných zdrojů.

8.2.2.3 Polytechnické vzdělávání v Libereckém kraji

Pro přehled polytechnického vzdělávání v Libereckém kraji jsou v následující části předloženy přehledy počtů přijatých žáků v rámci středních a vyšších odborných škol, jsou shrnuty základní údaje k EVVO, projekty a jiné aktivity, které byly či jsou v Libereckém kraji realizovány a na závěr jsou shrnuta zjištění dotazníkového šetření ve středních školách.

8.2.2.3.1 *Struktura vzdělávání*

Všechny mateřské, základní a střední školy v Libereckém kraji mají do výuky zahrnuty prvky polytechnického vzdělávání dle požadavků RVP. Celkem 41 středních a vyšších odborných škol z celkového počtu 51 nabízí v Libereckém kraji obory, spadající do polytechnického vzdělávání.

Dle dostupných dat o struktuře oborů a počtu žáků, poskytnutých Národním ústavem pro vzdělávání (NÚV) bylo do polytechnických oborů středních a vyšších odborných škol (včetně gymnázií a lyceí) za školní rok 2014/2015 přijato celkem 2 892 žáků, a za školní rok 2015/2016 celkem 2 871 žáků, což je 66 % z celkového počtu přijatých v obou školních letech. Meziroční srovnání žáků přijatých dle jednotlivých skupin oborů je uvedeno v následující tabulce.

Tabulka č. 26: Přehled přijatých žáků SŠ a VOŠ dle skupin oborů

Skupiny oborů	2014/2015	2015/2016	Rozdíl %
16 Ekologie a ochrana životního prostředí	13	9	-31
18 Informatické obory	74	68	-8
23 Strojírenství a strojírenská výroba	601	585	-3
26 Elektrotech., telekom. a výpočet. technika	258	282	+9
28 Technická chemie a chemie silikátů	74	62	-16
29 Potravinářství a potravinářská chemie	103	100	-3
31 Textilní výroba a oděvnictví	53	38	-18
33 Zprac. dřeva a výroba hudeb. nástrojů	120	119	-1
36 Stavebnictví, geodézie a kartografie	217	185	-15
37 Doprava a spoje	37	38	+3
39 Speciální a interdisciplinár. tech. obory	53	44	-17
41 Zemědělství a lesnictví	108	122	+13
43 Veterinářství a veterinární prevence	23	27	+17
53 Zdravotnictví	136	111	-18
78 Obecně odborná příprava*	99	96	-3
82 Umění a užité umění	228	263	+15
Gymnázium**	695	722	+4

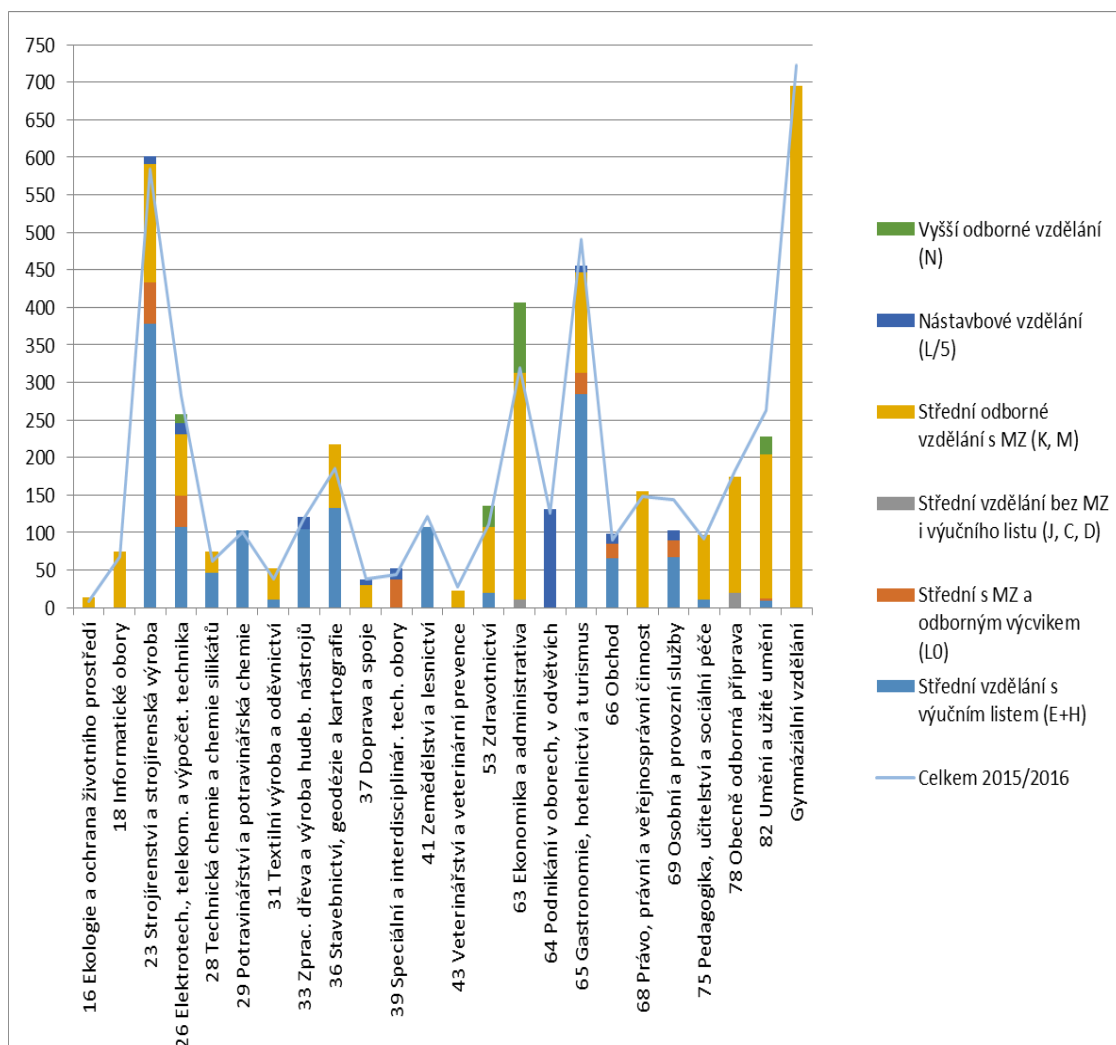
Zdroj: Národní ústav pro vzdělávání – regionálně specifická data, MŠMT Výkazy k 30. 9. 2014 a 30. 9. 2015

* V počtu přijatých žáků jsou započítána pouze Technická, Zdravotnická a Kombinovaná lycea

** Gymnaziální vzdělávání je uvedeno samostatně, nikoli jako součást jednotlivých oborových skupin

V následujícím grafu č. 8 jsou znázorněny počty přijatých žáků v jednotlivých kategoriích oborů ve členění dle kategorie vzdělávání ve školním roce 2014/2015 se současným uvedením celkové hodnoty přijatých za kategorie oboru ve školním roce 2015/2016. Pro porovnání jsou uvedeny všechny kategorie oborů. Nejvíce žáků v absolutním počtu bylo přijato v rámci gymnaziálního vzdělávání a kategorie 23 Strojírenství a strojírenská výroba, následují 65 Gastronomie, hotelnictví a turismus a 63 Ekonomika a administrativa, a to v obou školních letech. Poslední dvě kategorie ovšem nejsou zahrnuty do polytechnického vzdělávání. Na druhou stranu počet kategorií oborů, které do polytechnické oblasti zahrnuty jsou, je rozsáhlý, celkem tedy podíl žáků přijatých do skupin oborů spadajících do polytechnického vzdělávání činí již zmíněných 66 %.

Graf č. 8: Počet nově přijatých žáků SŠ a VOŠ – školní roky 2014/2015 a 2015/2016

Zdroj: Národní ústav pro vzdělávání – regionálně specifická data, MŠMT Výkazy k 30. 9. 2014 a 30. 9. 2015

Kromě formálního vzdělávání se polytechnické disciplíny samozřejmě objevují i v rámci neformálního vzdělávání. Kromě nepovinných předmětů, kroužků na školách je realizují instituce, jako je např. iQLANDIA, science centrum s nadregionálním přesahem, které popularizuje vědu a techniku jak pro širokou veřejnost, tak pro žáky škol prostřednictvím rozsáhlé expozice interaktivních exponátů a také vědecko-naučných výukových programů. Mezi další instituce, které se zabývají polytechnickým vzděláváním dětí, patří např. Technická univerzita v Liberci s programy, jako je *Dětská univerzita*, která dlouhodobě nabízí možnosti využívání laboratoří a zázemí univerzity pro aktivity dětí a žáků.

V rámci environmentálního vzdělávání hrají ve formálním vzdělávání významnou roli koordinátoři EVVO, kteří absolvují studium „výkonu specializované činnosti v oblasti environmentální výchovy“ dle §9 vyhlášky č. 317/2005 Sb. o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků, kteří zastrešují vzdělávání a ostatní environmentální aktivity školy. V neformálním vzdělávání jsou zásadní příspěvkové organizace, jako je Středisko ekologické výchovy Libereckého kraje (STŘEVLIK). Stěžejní činností organizace

STŘEVLIK jsou pobytové i kratší výukové programy pro školní kolektivy. Dále se STŘEVLIK věnuje přípravě a realizaci programů pro další vzdělávání pedagogických pracovníků. Dalšími organizacemi působícími v EVVO jsou např. SEV Divizna při Zoologické zahradě Liberec, Vlastivědné muzeum a galerie v České Lípě [71], SEV Český ráj, ekocentra, jako je Semínko země Semily, Ekocentrum Jizerka nebo Ekocentrum Brniště [72] a další. Mezi subjekty jsou příspěvkové organizace, soukromé i nestátní neziskové organizace.

Informovanost o polytechnickém vzdělávání je kromě výše uvedených institucí zprostředkována také např. prostřednictvím vzdělávacího a informačního portálu Libereckého kraje www.edulk.cz a specificky pro EVVO prostřednictvím portálu www.ekovychovalk.cz.

8.2.2.3.2 *Realizované projekty a aktivity v území*

Polytechnické vzdělávání, nebo jeho jednotlivá témata, bylo podporováno v rámci řady projektů. Liberecký kraj realizoval následující z nich:

TechYes – projekt, financovaný z Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost, probíhal v letech 2007–2010 a byl zaměřen na zvýšení zájmu žáků o technické obory formou informování o jejich nabídce, trhu práce a možnostech uplatnění absolventů. Hlavním nástrojem byly webové stránky projektu, které jsou i nyní v provozu (<http://www.techyes.cz>). V návaznosti na projekt byly realizovány další aktivity, podporující technické a odborné vzdělávání, jako je např. Stipendijní program pro žáky středních škol Libereckého kraje, kdy je z rozpočtu Libereckého kraje poskytováno stipendium žákům 13 vybraných oborů, a to stipendium motivační a prospěchové. V roce 2015 bylo v rozpočtu Libereckého kraje pro potřeby Stipendijního programu alokováno 2,3 mil. Kč.

NadoTech – projekt, který byl financován z rozpočtu Libereckého kraje, probíhal v roce 2012 a cílil na žáky základních škol, kteří měli možnost se seznámit s vybranými středními školami, zapojenými do Stipendijního programu Libereckého kraje a technickými a řemeslnými obory formou exkurzí do škol, podniků a roadshow.

TechUp – projekt probíhal v letech 2013–2015 ve spolupráci s 29 partnerskými středními školami a byl realizován v rámci Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost. Hlavním cílem bylo motivovat žáky základních i středních škol ke studiu přírodovědných a technických oborů formou široké nabídky volnočasových aktivit, exkurzí, projektových dnů a také pořízením moderního vybavení do partnerských škol. Pedagogové měli možnost účastnit se metodických setkání a také kurzů badatelsky orientované výuky. Kromě středních škol se projektu účastnilo více než 100 základních škol v rámci celého Libereckého kraje.

V rámci environmentální výchovy dlouhodobě fungují na všech úrovních vzdělávání programy jako Mrkvička, M.R.K.E.V., Škola pro udržitelný život a Ekoškola. První dva mají za cíl vybudovat a udržet síť škol, pedagogů a organizací tak, aby byla rozvíjena ekologická výchova v kraji. Škola pro udržitelný život je celonárodní program, který má za

cíl zapojit školy do komunitního života a přispět tak k rozvoji kompetencí žáků v oblasti udržitelného rozvoje [73].

Na badatelsky orientované formy práce s dětmi v mateřských školách byl zaměřen individuální projekt ostatní realizovaný Městským střediskem ekologické výchovy DIVIZNA při ZOO Liberec v rámci Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost, který měl za cíl rozvíjení schopností pedagogů mateřských škol v oblasti polytechnického vzdělávání [74].

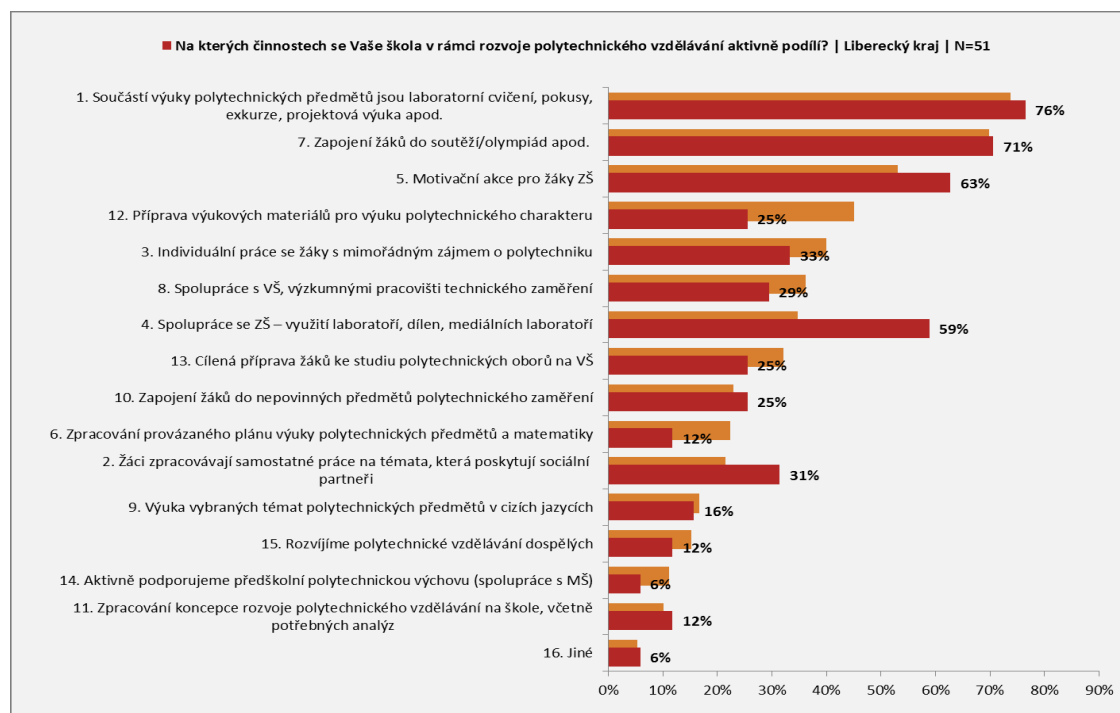
Environmentální výchova je také specificky podporována v rámci Dotačního fondu Libereckého kraje, konkrétně tematického programu 8.1 Podpora ekologické výchovy a osvěty resortu životního prostředí a zemědělství [75].

V Libereckém kraji byly dále v rámci Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost nejrůznějšími subjekty (školy, podnikatelskými i nepodnikatelskými subjekty atd.) realizovány projekty v rámci tzv. globálních grantů, přičemž mnohé z nich byly zaměřeny na techniku, přírodovědu, řemesla či environmentální výchovu.

8.2.2.3.3 Analýza dotazníkového šetření na školách (NÚV)

V rámci dotazníkového šetření bylo 51 středních škol v Libereckém kraji dotazováno i na specifické otázky, týkající se polytechnického vzdělávání. První otázka se týkala činností, které škola aktivně v rámci polytechniky realizuje. Následující graf shrnuje odpovědi.

Graf č. 9: Přehled polytechnických činností, na kterých se školy podílí

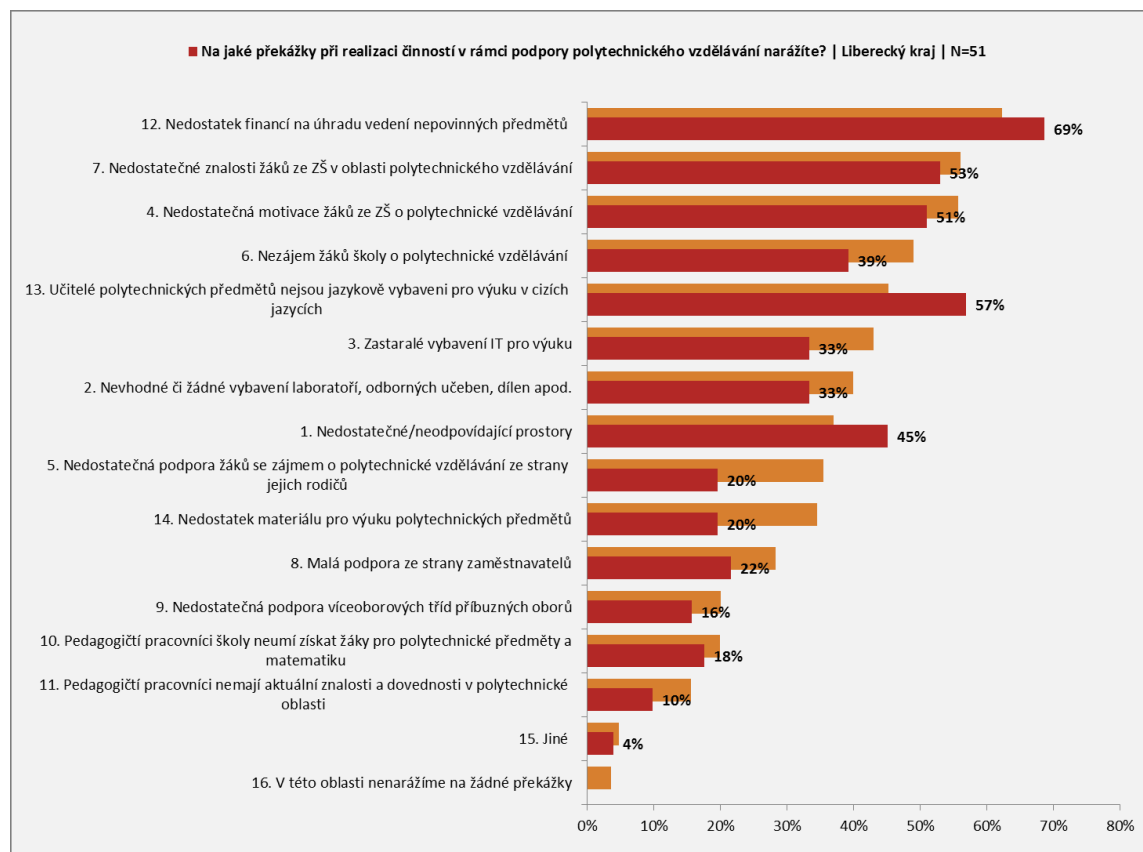
Zdroj: NÚV

Z odpovědí vyplývá, že výrazně častěji jsou v polytechnickém vzdělávání využívány laboratorní experimenty, projektová výuka apod., motivace žáků formou účasti na olympiádách a jiných soutěžích, dále motivační akce pro žáky základních škol a s tím související využívání prostor středních škol školami základními. Všechny tyto aktivity jsou školami Libereckého kraje uváděny relativně častěji, než je tomu v celorepublikovém měřítku, statisticky významný rozdíl lze ovšem uvést pouze v případě využívání zázemí základními školami.

Naopak nejméně často je uváděna spolupráce s mateřskými školami a vzdělávání dospělých, a také koncepční pojetí polytechnického vzdělávání, ať už ve formě tvorby všeobecného dokumentu, nebo plánu propojujícím polytechniku s matematikou (ten se dle odpovědí zdá být pro školy nedůležitý). V porovnání s celorepublikovým průměrem statisticky významně méně často školy pouze tvoří výukové materiály pro polytechnické vzdělávání.

V další části odpovídali zástupci škol na otázku, jaké faktory jsou pro ně překážkou při realizaci aktivit v rámci polytechnického vzdělávání, uvedených v předchozím grafu.

Graf č. 10: Překážky v polytechnickém vzdělávání

Zdroj: NÚV

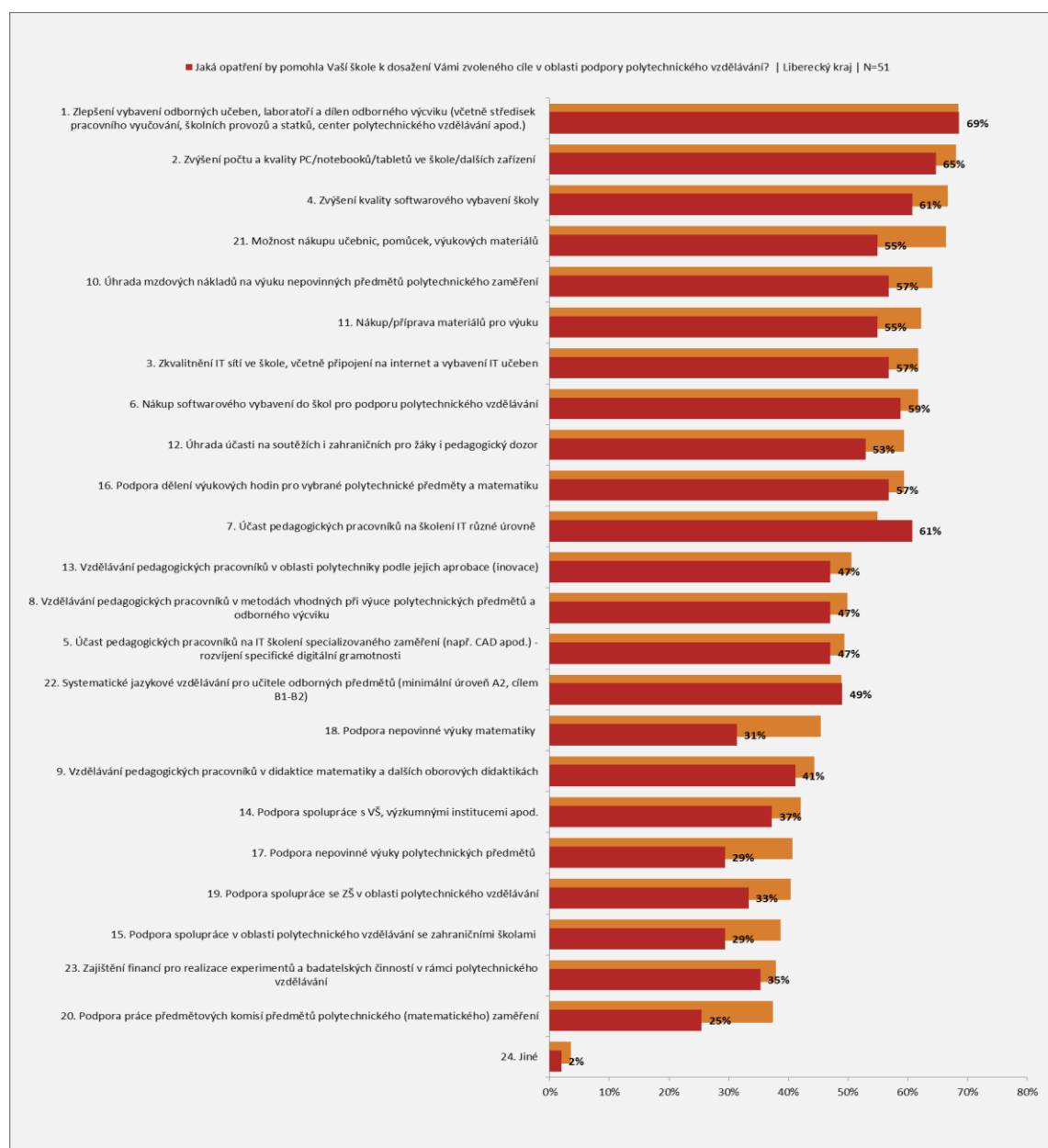
Nejčastěji (a relativně častěji než je celorepublikový průměr) uváděli zástupci škol nedostatek financí na realizaci nepovinných předmětů, což koresponduje s odpovědí v první otázce, kdy aktivitu „Zapojení žáků do nepovinných předmětů polytechnického zaměření“ zvolilo pouze 25 % respondentů. Bezmála 60 % respondentů uvedlo, že bariérou

ve výuce jsou nedostatečné jazykové dovednosti pedagogů polytechnických předmětů pro výuku v cizím jazyce. Četnost odpovědí opět odpovídá tomu, že pouze 16 % respondentů uvedlo, že při rozvoji polytechnického vzdělávání používají cizí jazyky pro výuku vybraných témat. Bez zajímavosti není, že v ostatních ohledech (motivace žáků, znalosti oboru) nejsou kompetence pedagogů vnímány jako nedostatečné.

Naopak nedostatečnou motivaci a znalosti žáků základních škol vidí více než polovina respondentů jako překážku intenzivnější spolupráce se základními školami. Ačkoli patřily v předchozí otázce k nejčastějším odpovědím ty, které zahrnovaly využívání prostor a vybavení vlastními žáky či základními školami, patří dle min. třetiny respondentů mezi překážky realizace polytechnického vzdělávání stále nedostatečné vybavení a prostory.

Graf č. 11: Opatření ke zlepšení polytechnického vzdělávání

Zdroj: NÚV

Zřetelně nejvíce preferovaná opatření jsou ta, která souvisí s pořízením a modernizací vybavení pro polytechnické vzdělávání, ať už se jedná o vybavení učeben či laboratoří, IT vybavení, nebo pořízení učebnic a pomůcek. Zjištění je v souladu se závěry národních i krajských strategických dokumentů. Nutno podotknout, že četnost odpovědí u těchto opatření není vyšší než celorepublikový průměr. Co se týká investičních záměrů zaměřených na praktické a polytechnické vyučování, 12 ze 41 středních škol, které uvedly, že obecně chtějí realizovat investiční záměry, chtějí investovat do zařízení a vybavení pro polytechnické vyučování, 18 těchto škol pak zamýšlí pořízení strojů či jiného vybavení nad 40 tis. Kč (vyjma strojů řízených počítačem pro praktické vyučování), 9 pořízení strojů řízených počítačem (např. CNC stroje) pro praktické vyučování a 7 pořízení softwaru pro tyto stroje.

Další kategorií opatření, jejichž preference byla zjištěna u více než poloviny respondentů, je úhrada nákladů spojených s výukou nepovinných předmětů a také s účastí na soutěžích.

Ačkoli dovednosti pedagogů nejsou vnímány jako bariéra realizace aktivit, jsou pro respondenty značně důležité i možnosti dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, které jsou zmiňovány např. i v *Dlouhodobém záměru ČR a LK*. Hlavní oblastí vzdělávání jsou respondenty vnímány IT kompetence, pro necelou polovinu respondentů pak vzdělávání spojené přímo s polytechnickým a odborným vzděláváním, o něco méně důležité je pak vzdělávání v rámci didaktiky matematiky.

Stejně jako v případě realizovaných aktivit není ani u opatření matematika mezi největšími prioritami škol, podporu nepovinné výuky matematiky by uvítala jen necelá třetina respondentů. Ještě méně z nich považují za potřebnou podporu nepovinné výuky polytechnických předmětů. Pokud shrneme odpovědi v oblasti nepovinného vzdělávání ve všech třech otázkách, nemají školy dostatek prostředků na realizaci nepovinné výuky polytechnických předmětů, tudíž ji v mnoha případech nerealizují, nicméně zřejmě ale ani nechtějí, protože podporu považuje za potřebnou pouze 29 % z nich. Co se týká struktury výuky, naopak bezmála 60 % respondentů by uvítalo podporu dělení výuky pro polytechnické předměty a matematiku.

Podporu spolupráce s jinými institucemi, ať už základními, vysokými či zahraničními školami, nebo výzkumnými institucemi, považuje za potřebnou průměrně zhruba třetina respondentů, kdy důvodem může být např. už dobře fungující stávající nastavení spolupráce.

Nejméně respondentů uvedlo jako potřebnou podporu předmětových komisí.

8.2.2.3.4 *Dotazníkové šetření realizované MŠMT – potřeby MŠ a ZŠ*

Jelikož je toto klíčové téma definováno podle metodického dokumentu Postupy KAP jako téma tzv. průřezové, mělo by být zaměřeno na propojenost, návaznost a spolupráci škol na téměř všech stupních formálního vzdělávání (MŠ/ZŠ/SSŠ/VOŠ).

Zpracovatelé Krajského akčního plánu proto museli v plánování aktivit dané intervence úzce spolupracovat se zpracovateli Místních akčních plánů (MAP) v kraji tak, aby byly chystané aktivity v souladu se záměry mateřských a základních škol na území kraje.

Vzhledem k výše zmíněné podmínce byli do odborného minitýmu Podpora polytechnického vzdělávání zapojeni zástupci všech výše zmíněných stupňů vzdělávání.

Pro tento účel byla mimo jiné realizačnímu týmu KAP LK poskytnuta shrnující data z dotazníkového šetření MŠMT. Zasláné soubory představují agregovaný výstup z výzkumu potřeb základních a mateřských škol uskutečněného v období 24. 11. 2015 – 30. 1. 2016.

Toto dotazníkové šetření se zaměřovalo na ne zcela totožný okruh klíčových témat, jako je tomu u KAP LK – Podpora inkluzivního/ společného vzdělávání, Čtenářská gramotnost, Matematická gramotnost, Jazyková gramotnost, Podpora kompetencí k iniciativě a kreativitě, Podpora polytechnického vzdělávání, Podpora sociálních a občanských dovedností a dalších klíčových kompetencí, Podpora digitálních kompetencí pedagogických pracovníků, Rozvoj infrastruktury u mateřských a základních škol.

8.2.2.3.4.1 MŠ

Ukazatel je spočítán jako průměr za výsledky různých typů škol a různého počtu pracovišť jednotlivých ředitelství v rozsahu hodnotící škály od 1 do 4. Průměrné hodnocení aktuálního stavu má pro interpretaci pouze orientační charakter.

Průměrné hodnocení aktuálního stavu v rámci kraje vychází z hodnocení aktuálního stavu jednotlivých MŠ na následující škále:

hodnota 1 – Vůbec nebo téměř se neuplatňuje (tzn. stadium prvotních úvah, jak stav řešit)

hodnota 2 – Rozvíjející se oblast (tzn. promyšlené části, počáteční realizace)

hodnota 3 – Realizovaná oblast (tzn. funkční části systému realizovány na základní úrovni, je prostor na zlepšení)

hodnota 4 – Ideální stav (tzn. funkční systém, vytvořené podmínky, zodpovědnost, pravidelnost, aktualizace na vnitřní i vnější podněty)

Tabulka č. 27: **Průměrné hodnocení aktuálního stavu v rámci kraje (oblast Podpora polytechnického vzdělávání – MŠ)**

Podpora polytechnického vzdělávání	Průměrné hodnocení aktuálního stavu v rámci kraje
1. Technické, přírodovědné a environmentální vzdělávání je na naší škole realizováno v souladu s RVP PV	2,84
2. Ve škole existuje osoba zodpovědná za rozvoj polytechnického vzdělávání, schopná poradit, doporučovat dětem nebo učitelům	1,79
3. Učitelé MŠ rozvíjejí své znalosti v oblasti polytechnického vzdělávání a využívají je ve výchově (kurzy dalšího vzdělávání, studium literatury aj.)	2,51
4. Učitelé MŠ využívají poznatky v praxi a sdílejí dobrou praxi v oblasti rozvoje polytechnického vzdělávání mezi sebou i s učiteli z jiných škol	2,30

5. Škola disponuje vzdělávacími materiály pro vzdělávání polytechnického charakteru	2,34
6. Škola aktivně spolupracuje s jinými MŠ a ZŠ v oblasti polytechniky	1,63
7. Škola podporuje samostatnou práci dětí v oblasti polytechnického vzdělávání	2,57
8. Škola podporuje individuální práci s dětmi s mimořádným zájmem o polytechniku	2,29
9. Škola informuje a spolupracuje v oblasti polytechnického vzdělávání s rodiči (např. výstavky prací, představení systému školy v oblasti polytechnického vzdělávání, kroužků, aktivit apod.)	2,40
10. Škola disponuje dostatečným technickým a materiálním zabezpečením pro rozvíjení prostorového a logického myšlení a manuálních dovedností	2,41
11. Škola využívá informační a komunikační technologie v oblasti rozvoje polytechnického vzdělávání	1,98

Zdroj: Dotazníkové šetření MŠMT

8.2.2.3.4.2 ZŠ

Ukazatel je počítán jako průměr za výsledky různých typů škol a různého počtu pracovišť jednotlivých ředitelství v rozsahu hodnotící škály od 1 do 4. Průměrné hodnocení aktuálního stavu má pro interpretaci pouze orientační charakter.

Průměrné hodnocení aktuálního stavu v rámci kraje vychází z hodnocení aktuálního stavu jednotlivých ZŠ na následující škále:

hodnota 1 – Vůbec nebo téměř se neuplatňuje (tzn. stadium prvotních úvah, jak stav řešit)

hodnota 2 – Rozvíjející se oblast (tzn. promyšlené části, počáteční realizace)

hodnota 3 – Realizovaná oblast (tzn. funkční části systému realizovány na základní úrovni, je prostor na zlepšení)

hodnota 4 – Ideální stav (tzn. funkční systém, vytvořené podmínky, zodpovědnost, pravidelnost, aktualizace na vnitřní i vnější podněty)

Tabulka č. 28: **Průměrné hodnocení aktuálního stavu v rámci kraje (oblast Podpora polytechnického vzdělávání – ZŠ)**

Podpora polytechnického vzdělávání	Průměrné hodnocení aktuálního stavu v rámci kraje
1. Technické vzdělávání je na naší škole realizováno v souladu s RVP ZV	2,78
2. Přírodovědné a environmentální vzdělávání je na naší škole realizováno v souladu s RVP ZV	2,96
3. Příslušní učitelé rozvíjejí své znalosti v oblasti polytechnického vzdělávání a využívají je ve výuce (kurzy dalšího vzdělávání, studium literatury aj.)	2,50
4. Učitelé 1. i 2. stupně využívají poznatky v praxi a sdílejí dobrou praxi v oblasti rozvoje polytechnického vzdělávání mezi sebou i s učiteli z jiných škol	2,19
5. Škola má zpracovány plány výuky polytechnických předmětů (matematiky, předmětů přírodovědného a technického směru, vzdělávací oblasti Člověk a svět práce), které jsou vzájemně obsahově i časově provázány	2,67
6. Škola podporuje zájem žáků o oblast polytechniky propojením znalostí s každodenním životem a budoucí profesí	2,64
7. Škola disponuje vzdělávacími materiály pro vzdělávání polytechnického charakteru	2,30
8. Součástí výuky polytechnických předmětů jsou laboratorní cvičení, pokusy, různé projekty apod. podporující praktickou stránku polytechnického vzdělávání a rozvíjející manuální zručnost žáků	2,36
9. Škola spolupracuje se SŠ, VŠ, výzkumnými pracovišti technického zaměření	1,75
10. Na škole probíhá výuka vybraných témat polytechnických předmětů v cizích jazycích – metoda CLILL	1,18
11. Škola podporuje samostatnou práci žáků v oblasti polytechnického vzdělávání	2,21
12. Škola podporuje individuální práci s žáky s mimořádným zájmem o polytechniku	1,95
13. Ve škole existují kroužky / pravidelné dílny / jiné pravidelné mimoškolní aktivity na podporu a rozvoj polytechnického vzdělávání	1,95
14. Na škole se realizují mimovýukové akce pro žáky na podporu polytechnického vzdělávání a zvýšení motivace žáků (např. projektové dny, realizace exkurzí, diskuse s osobnostmi apod.)	2,29
15. Škola aktivně podporuje předškolní polytechnickou výchovu (např. spolupráce s MŠ)	1,83
16. Škola spolupracuje s místními firmami/podnikateli	1,69

17. Škola informuje o oblasti polytechnického vzdělávání rodiče (publicita akcí, kroužků, aktivit – projektové dny, dny otevřených dveří apod.)	2,24
18. Ve škole existuje podnětné prostředí/prostor s informacemi z oblasti polytechnického vzdělávání pro žáky i učitele (fyzické či virtuální místo s možností doporučovat, sdílet, ukládat či vystavovat informace, výrobky, výsledky projektů...)	2,02
19. Škola disponuje dostatečným technickým a materiálním zabezpečením na podporu a rozvoj polytechnického vzdělávání (např. učebny pro výuku chemie, fyziky, přírodopisu ad.)	2,01
20. Škola využívá informační a komunikační technologie v oblasti rozvoje polytechnického vzdělávání	2,44

Zdroj: Dotazníkové šetření MŠMT

8.2.3 Rozvoj kariérového poradenství

Volba dalšího směru vzdělávání a profesní orientace jsou jedny z nejdůležitějších životních kroků, které každý z nás musí učinit. Důležitou roli při rozhodování v těchto otázkách by měla mít škola, která je, jakožto instituce, žákovi nejbližší. Cílem těchto poradenských služeb, nabízených ve školách či školských zařízeních, je vybavit žáka a jeho rodiče dostatečným množstvím adekvátních informací, které zajistí lepší orientaci v možnostech dalšího vzdělávání a na trhu práce.

Kariérové poradenství v roce 2004 definovala OECD jako systém poradenských služeb, jejichž cílem je pomáhat jednotlivcům jakéhokoli věku při rozhodování v otázkách vzdělávání, profesní přípravy, volby zaměstnání a při rozvoji kariéry v kterékoli fázi života. [76]

Novější definici nalezneme v publikaci „Rozvoj politik celoživotního poradenství: Evropský nástroj pro tvůrce politik“, která definuje kariérové poradenství takto: „Celoživotní kariérové poradenství je systém komplexních služeb, které podporují jedince různého věku a v jakémkoliv období jejich života při řízení vlastní kariéry“. [77]

8.2.3.1 Systém podpory rozvoje kariérového poradenství v České republice

Poskytování poradenských služeb ve školách a školských zařízeních upravuje vyhláška č. 116/2011 Sb., kterou se mění vyhláška č. 72/2005 Sb. Tato vyhláška definuje konkrétní oblasti, na které má být poradenství ve školách a školských zařízeních zaměřeno. Nicméně pozice kariérového poradce ve školách již legislativně ukotvena není. Činnosti, které výše uvedená vyhláška specifikuje, nejčastěji vykonávají výchovní poradci. [78]

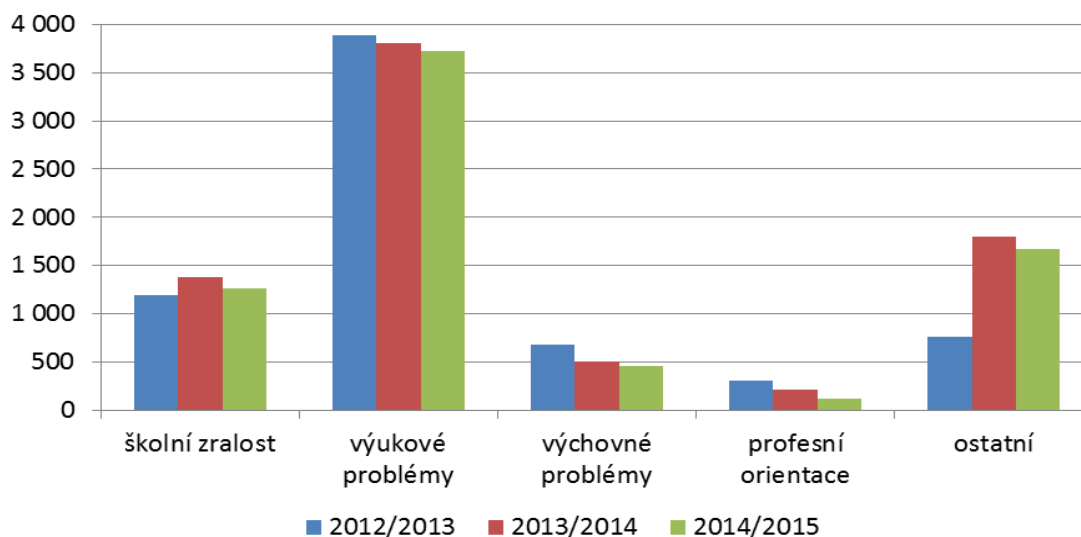
Resort školství

V působnosti resortu školství poskytují kariérové poradenství primárně jednotliví pracovníci působící přímo na školách. Zpravidla se jedná o pracovní pozici s označením „výchovný poradce“ či „školní metodik prevence“, jenž spolupracuje s třídními učiteli, učiteli výchov, někdy i s dalšími pedagogickými pracovníky školy. Poskytování

poradenských služeb ve škole může být zajišťováno i školním psychologem nebo školním speciálním pedagogem. [79]

Jedním z hlavních partnerů škol při zabezpečování kariérového poradenství jsou PPP, které poskytují skupinovou a individuální psychologickou a speciálně pedagogickou diagnostiku jako podklad pro pomoc žákům základních a středních škol v případech komplikací při volbě další školy či povolání. Současně také poskytují individuální psychologickou a speciálně pedagogickou diagnostiku žákům středních škol jako podklad pro pomoc při reorientaci a přestupu na jinou střední školu. [80] Přehled poskytnutých konzultací PPP z Libereckého kraje v oblasti profesní orientace jsou uvedeny v následujícím grafu č. 12.

Graf č. 12: **Klienti pedagogicko-psychologických poraden v LK podle důvodu příchodu**

Zdroj: Výroční zpráva LK za školní rok 2014/2015

Žákům se zdravotním postižením či zdravotním znevýhodněním integrovaným v běžných školách poskytují poradenské služby SPC. Střediska výchovné péče pak poskytují služby kariérového poradenství jako součást preventivně výchovné péče o děti a mládež s rizikem či s projevy poruch chování a negativních jevů v sociálním vývoji. [80]

Resort práce a sociálních věcí

V resortu práce a sociálních věcí poskytují kariérové poradenství primárně Informační a poradenská střediska při úřadech práce. Tato střediska disponují odbornými informacemi o jednotlivých typech škol, učilištích a oborech, o jejich náročnosti, požadavcích na zdravotní stav žáků, o počtu přijímaných žáků a zejména o situaci a vývoji na trhu práce se specifikací na zvláštnosti v daném regionu. Současně poskytují informace o povoláních, předpokladech a způsobilosti pro výkon určitého povolání, přípravy na povolání a možnostech pracovního uplatnění. Jsou nápomocni také při tvorbě životopisu, motivačního dopisu či při přípravě na přijímací pohovor. [81]

8.2.3.2 Rozvoj kariérového poradenství ve strategických dokumentech

Problematika kariérového poradenství ve školách je ukotvena v mnoha evropských, národních i krajských strategických dokumentech.

8.2.3.2.1 *Evropské strategické dokumenty*

Jedním ze zásadních evropských dokumentů je *ET 2020*. Strategický cíl č. 1 je zaměřen na dokončení procesu zavádění vnitrostátních strategií celoživotního učení. Současně uvádí, že by speciální pozornost měla být věnována validaci neformálního a informálního učení a poradenství. [82]

Druhým ze zásadních strategických dokumentů EU je *Evropa 2020*. Jádrem této strategie pro období 2010–2020 jsou tři následující priority: inteligentní růst, udržitelný růst a růst podporující začlenění. Na problematiku poradenství je zaměřena (v rámci první z priorit) stěžejní iniciativa s názvem „*Mládež v pohybu*“, jež členským státům na vnitrostátní úrovni ukládá povinnost zaměřit se na „*zlepšení vstupu mladých lidí na trh práce prostřednictvím integrované činnosti zahrnující mimo jiné poskytování informací a poradenství a odborné vzdělávání*“ a dále „*pomocí integrovaného přístupu zahrnujícího nejdůležitější dovednosti a zaměřeného na snížení počtu předčasných odchodů ze škol zlepšit výsledky vzdělávání všech složek (předškolního, základního, středního, odborného a terciárního vzdělávání*“. [83]

8.2.3.2.2 *Národní strategické dokumenty*

Novým zastřešujícím rámcem vzdělávací politiky je *Strategie ČR 2020*, která v roce 2014 definitivně nahradila *Národní program rozvoje vzdělávání* (tzv. *Bílou knihu*) z roku 2001. Obecným cílem této strategie je snaha zlepšit nejen výsledky vzdělávání, ale současně také posílit motivaci dětí, žáků a studentů ke vzdělávání, a to na všech stupních školského systému. Aby mohlo být tohoto cíle dosaženo, jsou pro vzdělávací soustavu ČR specifikovány tři průřezové priority: snižovat nerovnosti ve vzdělávání, podporovat kvalitní výuku a učitele jako její klíčový předpoklad a odpovědně a efektivně řídit vzdělávací systém. Ke každé z priorit jsou pak navržena jednotlivá opatření a specifikovány cíle, které by měly vést k naplnění jednotlivých opatření. [84] Pro oblast kariérového poradenství je stěžejní průřezová priorita zaměřená na snižování nerovností ve vzdělávání. V úvodu této kapitoly je upozorňováno na některé nedostatky v oblasti poradenství v českém vzdělávacím systému. Strategie uvádí: „*segment se dlouhodobě potýká s nedostatkem finančních prostředků i lidských zdrojů, zejména s ohledem na rozšíření záběru poskytovaných služeb. Služby školních psychologů a školních speciálních pedagogů zavedené v rámci školské reformy nejsou poskytovány v odpovídající míře na většině škol. Kariérové poradenství je často vykonáváno pedagogy bez potřebné kvalifikace a nezřídka i bez adekvátního ohodnocení*“. [85] Jedním z opatření, které by mělo pomoci nerovnosti ve vzdělávání snížit, je individualizace nabídky poradenských služeb. V rámci tohoto opatření strategie specifikuje níže uvedené cíle, které by měla ČR v následujících letech rozvíjet:

- „vytvářet podmínky pro to, aby poradenské služby vycházely více vstřícně individuálním potřebám dětí, žáků a studentů s cílem poskytnout dostatečně systematickou podporu dítěti, rodině i škole,
- v zájmu včasné a efektivní intervence dostupné všem dětem, žákům a studentům zajistit dostatečnou dostupnost poradenství přímo ve školách a průběžně zlepšovat kvalitu poradenství na všech úrovních školského systému, tedy od vzdělávání předškolního až po vysokoškolské,
- podpořit služby školních psychologů a školních speciálních pedagogů v běžných školách hlavního vzdělávacího proudu,
- rozvíjet a podporovat efektivní poradenskou činnost v oblasti primární prevence rizikového chování u dětí, žáků a studentů,
- zpřístupnit informace o charakteru a zaměření škol způsobem umožňujícím dálkový přístup a rozšiřovat nabídku vzdělávacího poradenství, které bude žákům, včetně žáků nadaných, pomáhat nejen s volbou školy, ale rovněž s volbou vzdělávacích možností v rámci školního a zájmového vzdělávání, s orientací v mimoškolních vzdělávacích příležitostech, zdrojích a službách,
- zlepšit metodické vedení školských poradenských zařízení na systémové úrovni,
- vytvářet podmínky pro lepší spolupráci mezi různými druhy poradenských služeb, zejména lépe provázat služby pedagogicko-psychologické se službami preventivními, sociálními a zdravotnickými, jakož i se systémem služeb zaměstnanosti,
- zlepšovat dostupnost a kvalitu kariérového poradenství zaměřeného na rozvoj dovedností potřebných pro řízení vlastní profesní dráhy,
- rozvíjet informační, vzdělávací a metodickou podporu služeb poradenství v celoživotní perspektivě včetně dostupné a kvalitní poradenské služby pro dospělé zájemce o návrat do formálního vzdělávání nebo o další vzdělávání.“ [86]

Jedním z implementačních dokumentů *Strategie ČR 2020* je *Dlouhodobý záměr ČR*, který sjednocuje přístup státu a jednotlivých krajů k záměrům a cílům vzdělávací politiky. Oblasti kariérového poradenství je věnována kapitola „G“ s názvem „*Rovné příležitosti ve vzdělávání, poradenství, vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami*“. [87] V následující tabulce č. 29 nalezneme jednotlivá opatření *Dlouhodobého záměru ČR* v návaznosti na opatření *Strategie ČR 2020*.

Tabulka č. 29: **Opatření Dlouhodobého záměru ČR**

Opatření Strategie 2020	Opatření Dlouhodobého záměru ČR
G.15 zlepšovat dostupnost a kvalitu kariérového poradenství zaměřeného na rozvoj dovedností potřebných pro řízení vlastní profesní dráhy	G.15.1 V rámci opatření na podporu odborného vzdělávání se v oblasti kariérového poradenství zaměřit především na následujících kroky: a) rozvíjet informační systém na podporu kvalifikovaného rozhodování o volbě profese a k ní vedoucí vzdělávací dráhy, splnit koncept informačně poradenské podpory

	<p>dalšího vzdělávání pomocí propojení stávajících datových zdrojů a informačních systémů, b) metodicky podpořit vedení školských a školních poradenských služeb včetně vytvoření metodického portálu pro poradenské pracovníky škol a školských poradenských zařízení, c) rozvíjet systém dalšího vzdělávání poradenských pracovníků v oblasti kariérového poradenství, zajistit lepší dostupnost vzdělávání v oblasti kariérového poradenství pro stávající pracovníky, d) provázat kariérové poradenství s potřebami trhu práce (např. zajištění vzdělávání kariérových poradců 2. stupně ZŠ a SŠ ke znalostem reálného pracovního prostředí), e) rozvíjet informační systém na podporu kvalifikovaného rozhodování o volbě profese a k ní vedoucí vzdělávací dráhy (www.infoabsolvent.cz), f) podpora informačního systému www.infoabsolvent.cz, který propojuje informace ze světa vzdělávání a světa práce, g) připravit podklady pro činnosti kariérového a výchovného poradce a s ohledem na dosavadní náplň pozice výchovného poradce rozhodnout o jeho dalším uplatnění, h) propojit a posilovat spolupráci a koordinaci poskytovatelů kariérového poradenství z různých sektorů a oblastí kariérového poradenství.</p>
<p>G.16 rozvíjet informační, vzdělávací a metodickou podporu služeb poradenství v celoživotní perspektivě včetně dostupné a kvalitní poradenské služby pro dospělé zájemce o návrat do formálního vzdělávání nebo o další vzdělávání</p>	<p>G.16.1 Rozvíjet informační systém na podporu kvalifikovaného rozhodování o volbě profese a k ní vedoucí vzdělávací dráhy (www.infoabsolvent.cz), splnit koncept informačně poradenské podpory dalšího vzdělávání pomocí propojení stávajících datových zdrojů a informačních systémů. G.16.2. Navrhnout systém kariérového poradenství tak, aby kariérové poradenství bylo jedinci přístupné po období celého života a posílit roli kariérového poradenství vytvořením profesní kvalifikace pro realizaci kariérového poradenství v rámci Národní soustavy kvalifikací.</p>

Zdroj: Dlouhodobý záměr ČR

V Dlouhodobém záměru vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové a inovační, umělecké a další tvůrčí činnosti pro oblast vysokých škol na období 2016–2020 je problematika kariérového poradenství řešena v rámci druhého prioritního cíle, který je zaměřen na diverzitu a dostupnost. V rámci tohoto cíle je vysokým školám doporučováno poskytovat kvalitní poradenské služby v otázkách studia, profesní kariéry, osobní a sociální situace a dalších. Poradenství (formální i neformální) by mělo být zaměřeno na „získávání zájemců o studium, snižování studijní neúspěšnosti, zkvalitňování poskytovaného vzdělání a zlepšování uplatnění absolventů na trhu práce. Poradenské služby by měly být

uzpůsobeny i potřebám studentů ze znevýhodněných skupin. Vysoké školy by měly soustavně rozvíjet odborné způsobilosti pracovníků zodpovědných za poradenství.“ [88]

Dalším implementačním dokumentem navazujícím na *Strategii 2020* je *Koncepce podpory mládeže na období 2014–2020*. Jejím cílem je „přispět ke zvyšování kvality života mladých lidí, zejména prostřednictvím rozvoje jejich osobnosti tak, aby dokázali adekvátně reagovat na neustále se měnící prostředí a využívat svůj tvůrčí a inovativní potenciál v praxi i v aktivní participaci ve společnosti.“ [89] *Koncepce 2020* jako jedna z mála dokumentů poukazuje také na důležitost poradenství v kontextu zájmového a neformálního vzdělávání a současně vyzdvihuje důležitost spolupráce různých institucí v oblasti kariérového poradenství. Přehled strategických a dílčích cílů včetně konkrétních opatření vztahujících se k této problematice je uveden v následující tabulce č. 30.

Tabulka č. 30: Přehled strategických a dílčích cílů (včetně konkrétních opatření)

SC 3: Vytváření příznivých a udržitelných podmínek pro účast dětí a mládeže v zájmovém a neformálním vzdělávání	
DC C: Podporovat vzájemnou spolupráci škol a školských zařízení s nestátními neziskovými organizacemi, kulturními institucemi a dalšími zařízeními pracujícími s dětmi a mládeží	
	3. Poskytovat poradenství a metodickou podporu v oblasti zájmového a neformálního vzdělávání
SC 6: Zlepšovat podmínky pro zaměstnanost a zaměstnatelnost mládeže	
DC A: Usnadňovat mladým lidem přechod mezi školním a pracovním prostředím a vytvářet podmínky k jejich plynulému zapojení do pracovního procesu	
	2. Podporovat propojování poskytovatelů informací a poradenských služeb v oblasti studijní a profesní orientace, zaměstnanosti a podnikání mladých lidí
DC B: Podporovat hlubší spolupráci mezi školami, školskými zařízeními a jejich zřizovateli, dalšími vzdělavateli, zaměstnavateli, profesními a sektorovými sdruženími a úřady práce pro zlepšení uplatnění mladých lidí na trhu práce	
	3. Zvyšovat efektivitu a kvalitu kariérového poradenství prostřednictvím zájmového a neformálního vzdělávání

Zdroj: Koncepce podpory mládeže na období 2014–2020

Společně s novou koncepcí vzdělávání (tzv. kurikulární reformou) došlo v českém školství ke zvýšení akcentu na získávání klíčových kompetencí důležitých pro osobní rozvoj jedince a jeho aktivní zapojení do společnosti a uplatnění v životě. Samotná změna kurikula započala tvorbou RVP pro jednotlivé stupně vzdělávání. Formálně je kariérové poradenství součástí RVP pro základní vzdělávání, gymnázia i odborné střední vzdělávání. Vzdělávací oblast „*Člověk a svět práce*“ postihuje široké spektrum pracovních činností a technologií, vede žáky k získání základních uživatelských dovedností v různých oborech lidské činnosti a přispívá k vytváření životní a profesní orientace žáků. Povinná implementace tohoto průřezového tématu do ŠVP má zajistit adekvátní přípravu na kariérové rozhodování žáků. [90], [91], [92]

S novým programovacím obdobím 2014–2020 vyvstaly nové možnosti čerpat prostředky z evropských fondů. Základem pro toto čerpání bylo zpracování *Dohody o partnerství*, jejíž

součástí je soubor závazných opatření, která musí být splněna. Nedostatečná míra zaměstnanosti má několik příčin, na které chce ČR za pomoc finančních prostředků z ESI fondů reagovat. Dohoda poukazuje na nesoulad kvalifikace pracovní síly s požadavky trhu práce (chybí orientace v nabídce dalšího vzdělání a schopnost identifikovat nejvhodnější vzdělávací směr pro zvýšení uplatnitelnosti). Další problematickou oblastí je nesoulad vzdělávání s požadavky trhu práce (nedostačující spolupráce škol s kariérními poradci a omezený přístup k informacím o trendech a budoucím vývoji v poptávce po kvalifikacích). [93] Na základě těchto ale i jiných podnětů je pro ČR jednou z priorit financování právě „*zvýšení dostupnosti a kvality služeb zaměstnanosti s důrazem na obtížně zaměstnatelné skupiny osob, ke zvýšení souladu kompetencí pracovní síly s požadavky trhu práce zejména prostřednictvím dalšího vzdělávání a služeb kariérního poradenství, a ke zlepšení postavení žen na trhu práce, včetně zajištění příznivějších podmínek pro sladění pracovního a soukromého života.*“ [94]

Problematice kariérového poradenství se věnuje také *Strategie mezinárodní konkurenceschopnosti ČR pro období 2012–2020*, předložená Ministerstvem průmyslu a obchodu. V kapitole 5.21 specifikuje tento dokument jednu z klíčových iniciativ v oblasti vzdělání, která je zaměřena na změny v základním a středním školství. Mezi jednotlivými klíčovými opatřeními této iniciativy nalezneme opatření zaměřené na zkvalitnění kariérního poradenství ve školách. [95]

Akční plán Národního poradenského fóra pro 2014–2016 se soustředí na tři hlavní cíle: Vytvořit dokument, ve kterém budou uvedeny konkrétní kroky a závazky pro gestory kariérového poradenství na vládní úrovni (tedy MŠMT a MPSV), které umožní zavedení integrovaného systému kariérového poradenství v celoživotní perspektivě do praxe; Podpora vzdělávání kariérových poradců; Podpora rozvoje CMS (dovednosti pro řízení vlastní kariéry) a jeho zakomponování do RVP. [96]

8.2.3.2.3 *Krajské strategické dokumenty*

Mezi nejvýznamnější strategické dokumenty Libereckého kraje, které se věnují problematice kariérového poradenství lze zahrnout: *PRLK 2014–2020*, *Strategii LK* a *Dlouhodobý záměr LK*.

PRLK 2014–2020 obsahuje 5 strategických cílů rozdělených do 25 hlavních opatření. [97] Pro oblast kariérového poradenství je důležitý strategický cíl „*Kvalitní a zdravé lidské zdroje*“ a jeho opatření uvedené v tabulce č. 31.

Tabulka č. 31: Strategický cíl: Kvalitní a zdravé lidské zdroje

Opatření: B1 Podpora celoživotního učení s důrazem na kvalitu života
<p>Vize 2020:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Existuje aktuální databáze vzdělávací nabídky a poptávky. • Nabídka vzdělávání je vhodně doplňována poradenskými službami. • Absolventi škol získávají odpovídající uplatnění na trhu práce a jsou schopni vést plnohodnotný osobní a profesní život.
<p>Cíl opatření:</p> <ul style="list-style-type: none"> • B1.3 Podporovat rovné příležitosti ke vzdělávání a poradenský systém
<p>Aktivitty naplňující opatření:</p> <ul style="list-style-type: none"> • B1.3 c Rozvíjení poskytování kariérového poradenství na ZŠ, SŠ
Opatření: B2 Zvýšení zaměstnatelnosti a zaměstnanosti obyvatel
<p>Vize 2020:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jsou rozvinuty služby zaměstnanosti založené na spolupráci a partnerství aktérů na trhu práce, poskytující zejména efektivní poradenství v oblasti kvalifikace a uplatnění.
<p>Cíl opatření:</p> <ul style="list-style-type: none"> • B2.3 Posílit služby zaměstnanosti
<p>Aktivitty naplňující opatření:</p> <ul style="list-style-type: none"> • B2.3 d Rozvoj systému kariérového poradenství v celoživotní perspektivě

Zdroj: PRLK 2014–2020

Dalším významným dokumentem zabývajícím se problematikou kariérového poradenství je *SRLK 2006–2020*. Tento dokument systematicky propojuje tři klíčové oblasti rozvoje lidských zdrojů. Oblast vzdělávání, sociální oblast a oblast služeb a obchodu. Pro oblast vzdělávání bylo definováno celkem 7 opatření, z nichž problematice kariérového poradenství je věnováno druhé opatření (viz tabulka č. 32). [98]

Tabulka č. 32: Přehled aktivit

Strategický cíl: Oblast vzdělávání (VZD)
<p>Opatření:</p> <ul style="list-style-type: none"> • O 2. Rozvoj celoživotního kariérového poradenství
<p>Aktivity:</p> <ul style="list-style-type: none"> • A 2.1. Sdílení informací o situaci na trhu práce, zprostředkování statistických a analytických údajů, příkladů dobré praxe • A 2.2. Zapojení zaměstnavatelů do poradenských aktivit při volbě vzdělávací dráhy • A 2.3. Vytváření možností praktického seznámení se žáků se vzdělávacími obory / povoláními • A 2.4. Rozvoj systému metodického řízení kariérové poradenství • A 2.5. Zvyšování kompetencí kariérových poradců

Zdroj: Strategie rozvoje lidských zdrojů Libereckého kraje 2014+

Nejnovějším koncepčním dokumentem Libereckého kraje je *Dlouhodobý záměr LK*. Jedním z hlavních cílů tohoto dokumentu je nastavit poradenství a poradenský systém tak, aby byl rovnoměrně dostupný všem. Současně je nezbytné snížit předčasné odchody ze systému vzdělávání (indikátor uvádí o 5 %). Navrhovanými opatřeními v oblasti kariérového poradenství je posílení působnosti školních poradenských pracovišť (indikátor uvádí o 10 %) a posílení poradenského systému až na úroveň obcí s rozšířenou působností. [99]

8.2.3.3 Rozvoj kariérového poradenství v Libereckém kraji

V březnu roku 2016 byl Statutárním městem Liberec zpracován dokument s názvem „*Přehled základních škol v Liberci a kritéria jejich srovnávání platný pro rok 2015/2016*“. Tento dokument mapuje situaci v základních školách zřizovaných statutárním městem Liberec. Srovnávací kritéria uvedená v tomto dokumentu lze rozdělit do pěti celků: Pedagogický sbor, školní klima, vzdělávací proces, zázemí školy a škola, její zřizovatel a hospodaření. Kapitola 2.11 se věnuje prostupnosti a spolupráci základních škol s MŠ a SŠ. Je zde zmiňována důležitost hladkého a dobře naplánovaného přechodu mezi jednotlivými úrovněmi vzdělávací soustavy. V tabulce č. 33 je uveden přehled konkrétních příkladů společných aktivit, projektů MŠ/ZŠ (adaptační dny, zápisy nanečisto aj.), dále je patrná úzká spolupráce ZŠ/SŠ před přijímacími zkouškami. Zřejmý je také dobře zavedený systém posloupnosti mezi oběma stupni základních škol. Všechny výše uvedené skutečnosti napomáhají snazší adaptaci a harmonizaci dětí v novém prostředí. [100]

Tabulka č. 33: Přehled společných aktivit, projektů aj.

P.č.	Základní škola	ZŠ a MŠ A/N	Příklady aktivit (max. 2 významné)	1. a 2. st. A/N	Příklady aktivit (max. 2 významné)	ZŠ a SŠ A/N	Příklady aktivit (max. 2 významné)
1	ZŠ Aloisina výšina 642	A	Předškoláček, Škola hravě, Škola nanečisto	A	Školní výlet Harmonizační programy pro třídní kolektivy	A	Profitesty v 8. r. Veletrh vzdělávání EDUKA
2	ZŠ a MŠ Barvířská 38/6	A	Dny ve škole, Sportovní den pro MŠ	A	Projektové dny Den dětí	A	Dny otevřených dveří SŠ TechUp
3	ZŠ Broumovská 847/7	A	Společný sportovní den dětí, předškoláci navštěvují naši školu, kde se jim věnují deváťáci	A	Žáci devátých tříd vyučují jeden den na prvním stupni, organizují pro ně soutěže	A	Projektové dny na SŠSSD Truhlářská (návštěvy dílen a odborných učeben) TechUp
4	ZŠ Česká 354	A	Návštěva dětí z MŠ ve výuce v 1. třídách, účast elementaristek na tř. schůzkách v MŠ	A	Zapojení žáků 2. st. do organizace akcí pro žáky 1. st. (Nocování s čerty, Nocování žáků 1. tříd atd.)	A	Účast na projektových dnech SPŠ stavební Liberec
5	ZŠ Dobiášova 851/5	A	Olympiáda MŠ v hale školy, Pravidelné využívání učebny ICT a tělocvičny pro MŠ	A	Děti učí děti	A	Účast v projektu TechUp Exkurze žáků na SŠ v Liberci
6	ZŠ s RVJ Husova 142/44	A	Návštěvní dny MŠ, Škola před školou,	A	Celoškolní projekty 4–5 ročně	A	Spolupráce se SŠ – stavební, textilní, strojní
7	ZŠ a ZUŠ Jabloňová 564/43	A	Dny otevřených dveří, vzájemné návštěvy, koncerty	A	Hudební aktivity napříč ročníky	A	TechUp

8	ZŠ Ještědská 354/88	A	Školička sovy Matyldy (odpolední aktivita pro předškoláky), Školička pro předškolní děti (adaptace předškoláků probíhá v rámci výchovně- vzdělávací práce MŠ)	A	Projekt „Sazka Olympijský víceboj“ – projektový den, kdy se žáci 2. stupně organizačně starají o žáky 1. stupně	N	
9	ZŠ Kaplického 384	A	Společné divadelní představení, jarmark, Den otevřených dveří, Mikulášská nadílka	A	Patroni	A	Dny otevřených dveří SŠ Educa Spolupráce se SPŠT

p. č.	Základní škola	ZŠ a MŠ A/N	příklady aktivit (max. 2 významné)	1. a 2. st. A/N	příklady aktivit (max. 2 významné)	ZŠ a SŠ A/N	příklady aktivit (max. 2 významné)
10	ZŠ Křížanská 80	A	DOD + rozsvícení stroměčku; Jarmark	A	DOD + rozsvícení stroměčku; Jarmark	A	Organizované exkurze, semináře na GFXŠ
11	ZŠ Lesní 575/12	A	„Pohádková stezka“, dobrovolnická činnost DoFe	A	Projektové dny “Žáci 2. st. vedou pracovní dílny pro žáky 1. st.“	A	Projektový den „První pomoc“
12	ZŠ nám. Míru 212/2	A	Předškoláček, Dílny tvořivosti...	A	Výtvarná soustředění Drakiáda...	A	Dny otevřených dveří na různých SŠ EDUCA
13	ZŠ Na Výběžku 118	N		A	Projektové dny Školní parlament	N	
14	ZŠ Oblačná 101/15	N		A	Patronát 9. třídy nad 1. třídou,	A	Dny otevřených dveří SŠ

					Den dětí, Karneval, Čertovské skotačení,		TechUp, EDUCA
15	ZŠ Sokolovská 328	A	Předškoláček – kroužek pro předškoláky, Návštěva dětí z MŠ, Přítomnost ve výuce	A	Pavlovická olympiáda, Školní jarmark	A	Projektové dny – spolupráce se zdravotní školou TechUp
16	ZŠ Švermova 403/40	A	Klub předškoláků, Závěrečná celoškolní akce	A	Závěrečná celoškolní akce Ekoškola	A	Dílenská činnost
17	ZŠ U Soudu 369/8	A	Vánoční akce, ukázky vystoupení, Jarmark	A	Jarmark, Patronát 9. roč. nad prvňáky	A	dílny a exkurze
18	ZŠ U Školy 222/6	A	Týden otevřených dveří pro MŠ	A	Společné mimoškolní akce, Společné projekty	N	
19	ZŠ ul. 5. května 64/49	A	Návštěva předškolních dětí v základní škole, Mikulášská nadílka	A	Den učitelů – dětí 2. stupně vyučují na 1. stupni, Den dětí	A	SPŠSE – výuka prac. činností v dílnách a odb. učebnách, TUL – partnerská škola v několika projektech s tech. zaměřením
20	ZŠ Vrchlickéh o 262/17	A	Společná vystoupení sborů, Dílničky	A	Zápis, Projektový den, Dílničky, Sběr, Pavlovická olympiáda	A	GFXŠ, SPŠSE – technické dny

Zdroj: Přehled základních škol v Liberci a kritéria jejich srovnávání platný pro rok 2015/2016

Pozn. TechUp – projekt na podporu přírodovědného a technického vzdělávání byl ukončen 30. 6. 2015. Některé střední školy nabízejí základním školám projektové dny i po ukončení projektu.

<http://www.edulk.cz/P%C5%99%C3%ADsp%C4%9Bvky/tabid/72/EntryId/3737/Projekt-TechUp-konci-realizaci-zverej-uje-Prirucku-dobre-praxe.aspx> [100]

Za účelem podpory celoživotního vzdělávání je v Libereckém kraji každoročně organizován veletrh vzdělávání a pracovních příležitostí Educa My Job Liberec. V roce 2015 proběhl již devátý ročník tohoto veletrhu, kterého se zúčastnilo 70 středních a vysokých škol a dalších vzdělávacích zařízení a 46 firem a institucí. V rámci veletrhu bylo ve spolupráci s partnerskými společnostmi nabízeno také několik tisíc volných pracovních pozic. [101]

Obdobná akce jako Educa My job Liberec probíhá pravidelně na podzim v Jablonci nad Nisou v areálu Eurocentra. Akce s názvem „AMOS“ je burzou škol, vzdělávání, pracovních příležitostí a volnočasových aktivit. Pro všechny budoucí zájemce o profese je výstavní plocha místem setkání zástupců středních škol, firem, školských zařízení, ale také organizací s volnočasovým zaměřením. V loňském roce veletrh tradičně zpestřily svým doprovodným programem Střední škola uměleckořemeslná a Střední škola gastronomie a služeb z Liberce. Na módní přehlídce byly představeny nejnovější modely pro různé účely, denní i sváteční oděvy předváděly studentky školy. V roce 2015 se akce zúčastnilo celkem 53 vystavovatelů (přehled najdete zde:

<http://www.eurocentrumjablonec.cz/akce/veletrhy-a-vystavy/euroregion-amos>

Další akcí zaměřenou na žáky základních škol je akce s názvem „Turnovská burza škol“. V loňském roce akci hostila Obchodní akademie, Hotelová školy a Střední odborná škola Turnov v Alšově ulici a představilo se na ní 41 středních škol. Nad akcí převzal záštitu Liberecký kraj ve spolupráci s Úřadem práce, Krajskou pobočkou v Liberci a kontaktním pracovištěm v Semilech. Jednalo se již o 21. ročník burzy středních škol v Turnově. Cílem Turnovské burzy škol je pomoci žákům zorientovat se v nabídce možnosti dalšího studia na střední škole. Návštěvníci akce se dozvěděli veškeré potřebné informace o studijních a učebních oborech. Těm, kteří dosud nevěděli, jaké zaměstnání si v budoucnu zvolit, poradili pracovníci úřadu práce. Na burze se prezentovalo i sedm firem, které s některými středními školami spolupracují a jejichž absolventi jsou posléze na trhu práce velice žádaní. Kromě získání informací týkajících se budoucího studia se žáci zároveň mohli zúčastnit rozmanitých soutěží a kvízů, sledovat barmanskou show, odzdobit si a ochutnat upečené perníčky. Burzu navštívilo celkem 743 zájemců z řad žáků základních škol a jejich rodičů. [102]

8.2.3.3.1 *Realizované projekty v území*

Realizované projekty v území

V Libereckém kraji v posledních letech probíhala realizace několika projektů financovaných z ESF zaměřených na problematiku kariérového poradenství. Příklady realizovaných projektů uvedeny níže.

Individuální projekty národní

Projekt „*RAMPS VIP III*“ (Rozvoj a metodická podpora poradenských služeb) „*navazuje na projekty VIP-Kariéra, RŠPP-VIP II, které se věnovaly především zavedení pozic „školní psycholog“ a „školní speciální pedagog“ do systému práce ve škole. Projekty vytvořily koncepční dokumenty, výkazy práce a zdokumentovaly klíčové úkoly těchto odborníků ve školách. Jejich služba byla orientována na práci v systému a se systémem školy, pozornost byla věnována žákům, pedagogům, rodičům stejně tak jako i spolupráci s vnějšími subjekty.*

Projekt RAMPS je poprvé orientován na celý systém školních a školských poradenských služeb, které jsou poskytovány také PPP, SPC a pracovišti diagnostických ústavů SVP. Cílem projektu je nastavit systém poradenských služeb jako integrovaný, vydefinovat klíčové kompetence pracovníků v systému, navrhnout jeho případnou restrukturalizaci.“ [103] V Libereckém kraji jsou do realizace tohoto národního projektu zapojeny 3 základní školy.

Individuální projekty ostatní

Cílem projektu „*Poradenství v Libereckém kraji*“ bylo rozšíření a zkvalitnění poradenských služeb v Libereckém kraji. Díky realizaci tohoto projektu byl dán prostor pro výměnu zkušeností, poznávání a navazování kontaktů mezi jednotlivými poskytovateli poradenských služeb v kraji. Projekt přispěl také ke zlepšení vybavenosti poradenských pracovišť (zejména diagnostickými testovacími materiály a pomůckami pro poradenské činnosti a díky nabídce celkem 28 vzdělávacích programů pro učitele a poradenské pracovníky pomohl zvýšit úroveň poradenství v kraji. Do projektu bylo zapojeno několik základních a středních škol, dětské domovy a PPP z Libereckého kraje. V rámci tohoto projektu také vznikl „*Katalog poskytovatelů poradenských služeb v Libereckém kraji*“ dostupný na:

<http://www.edulk.cz/P%C5%99%C3%ADsp%C4%9Bvky/tabid/72/EntryId/1887/Katalog-poskytovatelu-poradenskych-sluzeb-v-Libereckem-kraji.aspx> [104]

Globální granty

V rámci globálních grantů bylo v Libereckém kraji realizováno několik grantových projektů zaměřených na problematiku kariérového poradenství na školách. Velké množství žáků Libereckého kraje prošlo např. projekty „*Volba budoucího povolání žáků Libereckého kraje*“ a „*Volím správnou kariéru*“. Tyto dva projekty byly zaměřeny na žáky 8. a 9. ročníků ZŠ a na žáky končící studium na gymnáziu. V rámci obou projektů probíhalo na školách v Libereckém kraji testování v počítačovém programu COMDI, který je zaměřen na profesní diagnostiku.

8.2.3.3.2 Analýza dotazníkového šetření na školách (NÚV)

Tvůrcem této analýzy je Národních ústav pro vzdělávání. Do tohoto dotazníkového šetření bylo zapojeno v rámci celé ČR celkem 1 304 respondentů. Z Libereckého kraje se zapojilo celkem 51 středních škol. Některé otázky tohoto šetření byly specificky zaměřeny na oblast kariérového poradenství.

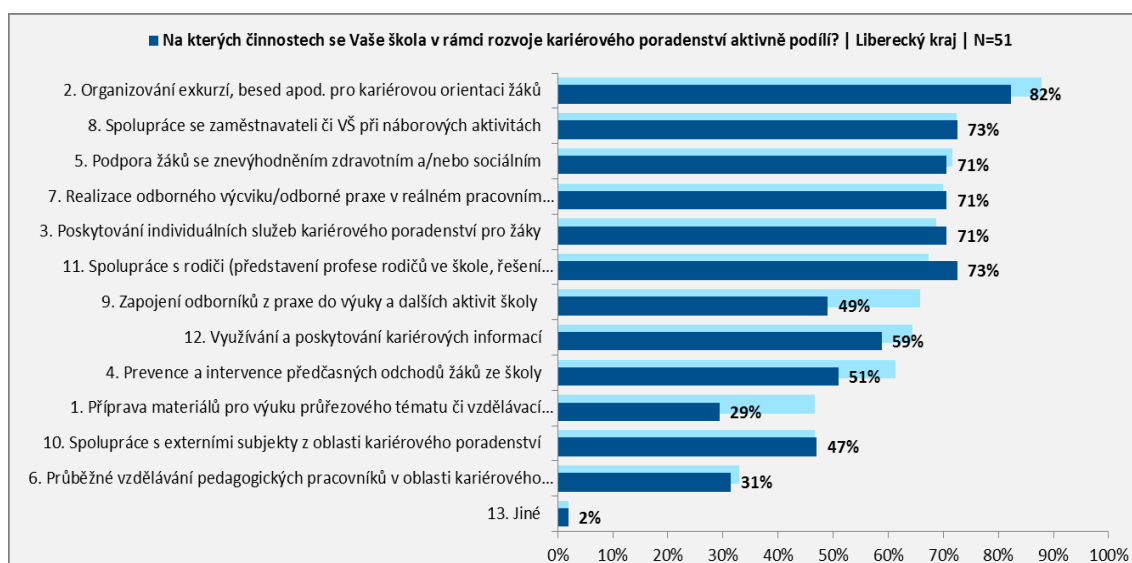
1) Na kterých činnostech se Vaše škola v rámci rozvoje kariérového poradenství aktivně podílí?

Na tuto otázku odpovídalo všech 51 respondentů z Libereckého kraje. Z odpovědí vyplývá, že nejčastěji se školy v rámci rozvoje kariérového poradenství aktivně podílí na následujících aktivitách: *Organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků* (tuto možnost volilo celkem 42 respondentů), dále *Spolupráce se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách* (tuto možnost volilo celkem 37 respondentů) a *Spolupráce s rodiči (představení profese rodičů ve škole, řešení předčasných odchodů ze školy)*. Tuto možnost volilo celkem také 37 respondentů. V rámci celorepublikového průměru je umístění činností, na kterých se školy nejvíce podílejí, obdobné jako v Libereckém kraji. Na tuto otázku odpovídalo celkem 1 304 respondentů. Z odpovědí vyplývá, že nejčastěji se školy v rámci rozvoje kariérového poradenství aktivně podílí na následujících aktivitách: *Organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků* (tuto možnost volilo celkem 1 146 respondentů), *Spolupráce se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách* (tuto možnost volilo celkem 945 respondentů) a *Podpora žáků se znevýhodněním zdravotním a/nebo sociálním* (tuto možnost volilo celkem 934 respondentů).

Naopak nejméně často (pomineme-li možnost „jiné“) byla respondenty z Libereckého kraje uváděna aktivita: *Příprava materiálů pro výuku průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce* (tuto možnost volilo pouze 15 respondentů) a *Průběžné vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti kariérového poradenství* (tuto možnost volilo 16 respondentů). Ani z jedné z výše uvedených činností ovšem nebyla respondenty zvolena varianta „zcela nedůležité“.

Z grafu č. 13 je patrné, že školy v Libereckém kraji se neaktivněji podílejí na organizování exkurzí, besed apod.. Oproti celorepublikovému průměru je dle tohoto šetření v Libereckém kraji málo zapojených odborníků z praxe do výuky a dalších aktivit školy a menší pozornost je také věnována přípravě materiálů pro výuku průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce.

Graf č. 13: Na kterých činnostech se Vaše škola v rámci rozvoje kariérového poradenství aktivně podílí?

Zdroj: NÚV

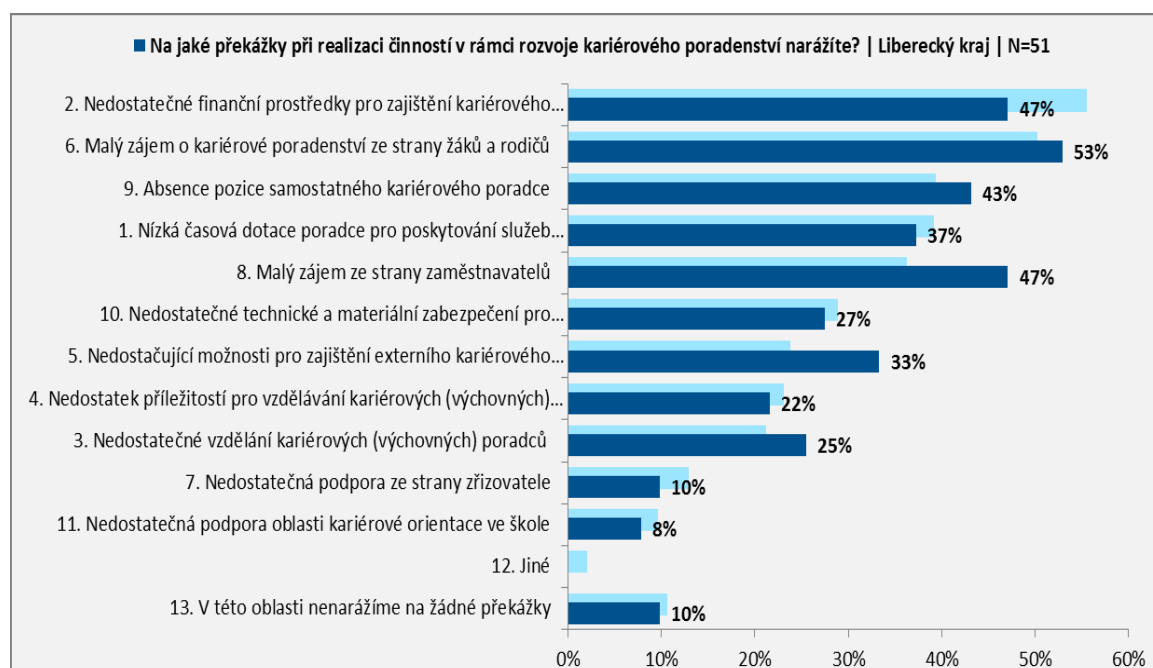
2) Na jaké překážky při realizaci činností v rámci rozvoje kariérového poradenství narážíte?

Další otázka byla zaměřena na to, se kterými překážkami se školy při realizaci činností v rámci rozvoje kariérového poradenství setkávají. Z celkového počtu 51 respondentů byla nejčastěji zvolena možnost: *Malý zájem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů* (tuto variantu zvolilo celkem 27 respondentů). Na druhém místě se pak umístily možnosti: *Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění kariérového poradenství ve škole* (tuto variantu zvolilo celkem 24 respondentů) a *Malý zájem ze strany zaměstnavatelů* (tuto variantu zvolilo také 24 respondentů). U těchto tří nejčastěji volených překážek bylo respondenty nejčastěji uvedeno, že s danou překážkou se setkávají „často“. Možnost *Malý zájem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů* (odpověď „často“ uvedlo 13 z 27 respondentů), možnost *Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění kariérového poradenství ve škole* (odpověď „často“ uvedlo 8 z 24 respondentů) a možnost *Malý zájem ze strany zaměstnavatelů* (odpověď „často“ uvedlo 9 z 24 respondentů). V rámci celorepublikového průměru byly pak respondenty nejčastěji voleny tyto možnosti: *Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění kariérového poradenství ve škole* (tuto možnost volilo celkem 725 respondentů), *Malý zájem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů* (tuto možnost volilo celkem 656 respondentů) a *Absence pozice samostatného kariérového poradce* (tuto možnost volilo celkem 514 respondentů).

Nejméně často (pomineme-li možnost „jiné“) byla školami z Libereckého kraje volena varianta: *Nedostatečná podpora oblasti kariérové orientace ve škole* (tuto variantu zvolili 4 respondenti) a *Nedostatečná podpora ze strany zřizovatele* (tuto variantu zvolilo 5 respondentů). Celkem 5 respondentů uvedlo, že v této oblasti nenaráží na žádné překážky.

Z odpovědí na tuto otázku (viz. graf č. 14) tedy vyplývá, že pro školy v Libereckém kraji je oproti celorepublikovému průměru, větší překážkou malý zájem, a to nejen ze strany žáků a rodičů, ale především ze strany zaměstnavatelů. Současně v kraji oproti celorepublikovému průměru vnímána jako více problematická oblast zajištění externího kariérového poradenství. Naopak nižší hodnoty oproti ČR vykazuje Liberecký kraj v možnosti nedostatečných finančních prostředků pro zajištění kariérového poradenství ve škole.

Graf č. 14: Na jaké překážky při realizaci činností v rámci rozvoje kariérového poradenství narážíte?

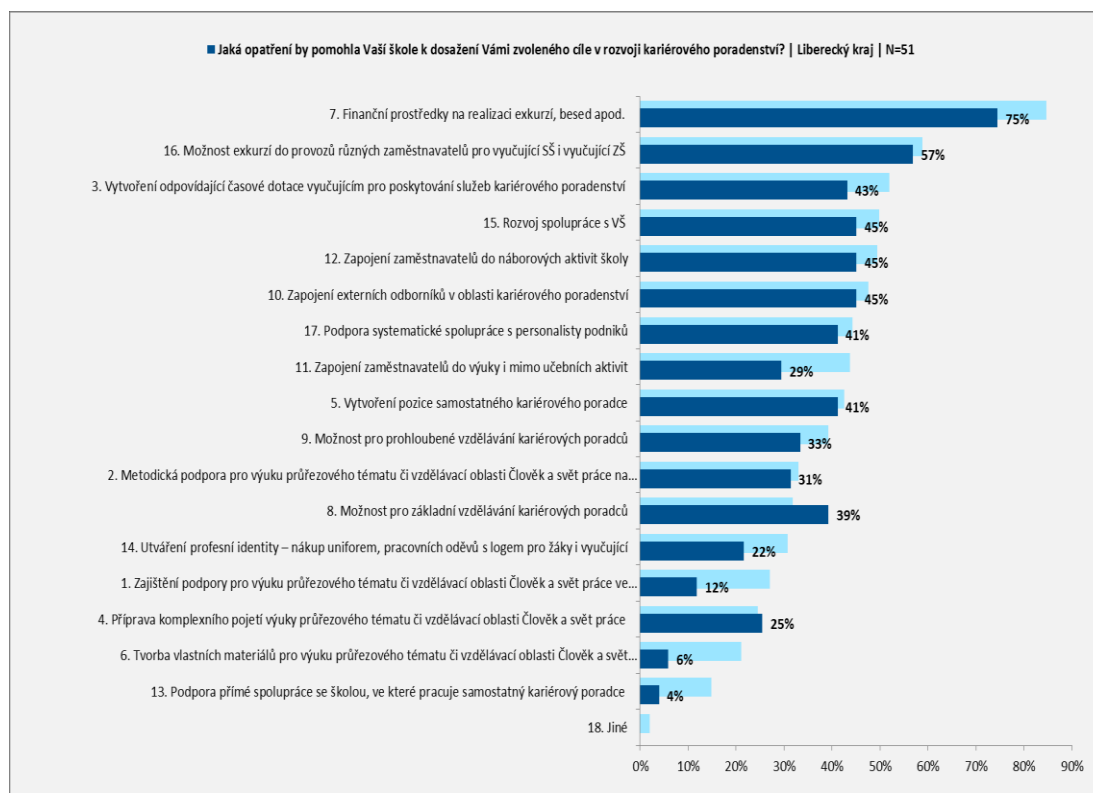
Zdroj: NÚV

3) Jaká opatření by pomohla Vaší škole k dosažení Vámi zvoleného cíle v rozvoji kariérového poradenství?

Nejvíce preferovanými opatřeními, která by školám v Libereckém kraji pomohla naplnit zvolený cíl v oblasti rozvoje kariérového poradenství, byla opatření: *Finanční prostředky na realizaci exkurzí, besed apod.* (tuto variantu zvolilo 38 respondentů) a *Možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i vyučující ZŠ* (tuto variantu zvolilo 29 respondentů). V rámci celorepublikového průměru byly situace stejná jako v Libereckém kraji. Nejvíce zastoupeny byly možnosti: *Finanční prostředky na realizaci exkurzí, besed apod.* (tuto variantu zvolilo 1 104 respondentů) a *Možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i vyučující ZŠ* (tuto variantu zvolilo 767 respondentů). Zajímavostí je, že v žádné z možných odpovědí nebyla respondenty zvolena možnost „zcela nedůležité“. Většina respondentů naopak volila možnosti „velmi důležité“ či „spíše důležité“.

Z výsledků šetření (viz. graf č. 15) je patrné, že nejdůležitějším opatřením, které by rozvoji kariérového poradenství na školách nejen v Libereckém kraji, ale i v celé České republice nejvíce napomohlo, je zajištění finančních prostředků na realizaci exkurzí, besed apod. Nižší hodnoty oproti celorepublikovému průměru vykazovaly školy v Libereckém kraji především v opatření zaměřeném na zajištění podpory pro výuku průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce ve škole.

Graf č. 15: Jaká opatření by pomohla Vaší škole k dosažení Vámi zvoleného cíle v rozvoji kariérového poradenství?

Zdroj: NÚV

8.2.3.3.3 Dotazníkové šetření realizované MŠMT – potřeby MŠ a ZŠ

Jelikož je toto klíčové téma definováno podle metodického dokumentu Postupy KAP jako téma tzv. průřezové, mělo by být zaměřeno na propojenost, návaznost a spolupráci škol na téměř všech stupních formálního vzdělávání (ZŠ/SŠ/VOŠ).

Zpracovatelé Krajského akčního plánu proto museli v plánování aktivit dané intervence úzce spolupracovat se zpracovateli Místních akčních plánů (MAP) v kraji tak, aby byly chystané aktivity v souladu se záměry mateřských a základních škol na území kraje.

Vzhledem k výše zmíněné podmínce byli do odborného minitýmu Rozvoj kariérového poradenství zapojeni zástupci všech výše zmíněných stupňů vzdělávání.

Pro tento účel byla mimo jiné realizačnímu týmu KAP LK poskytnuta shrnující data z dotazníkového šetření MŠMT. Zasláné soubory představují agregovaný výstup z výzkumu potřeb základních a mateřských škol uskutečněného v období 24. 11. 2015 – 30. 1. 2016.

Toto dotazníkové šetření se zaměřovalo na ne zcela totožný okruh klíčových témat, jako je tomu u KAP LK – Podpora inkluzivního/ společného vzdělávání, Čtenářská gramotnost, Matematická gramotnost, Jazyková gramotnost, Podpora kompetencí k iniciativě a kreativitě, Podpora polytechnického vzdělávání, Podpora sociálních a občanských

dovedností a dalších klíčových kompetencí, Podpora digitálních kompetencí pedagogických pracovníků, Rozvoj infrastruktury u mateřských a základních škol.

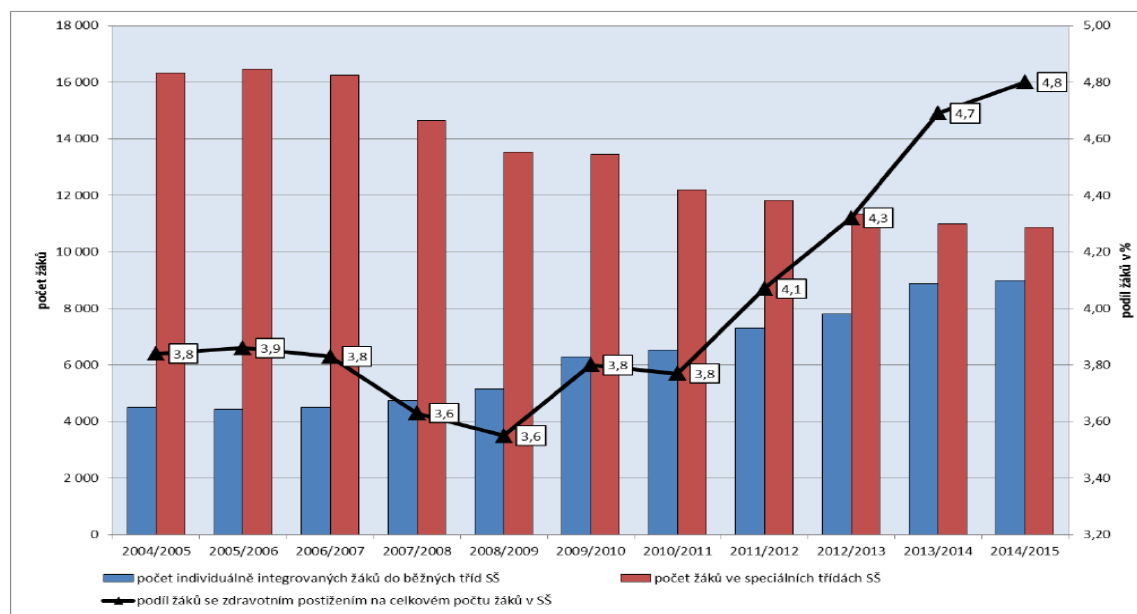
I přes to, že je toto téma definované jako téma průřezové, z výše uvedeného je zřejmé, že se dané dotazníkové šetření MŠMT tomuto tématu bohužel nevěnovalo.

8.2.4 Podpora inkluze

Škola je místem, kde žáci tráví velké množství svého času. Ve třídě by měl každý najít své místo, kde ho ostatní budou respektovat a pokud bude potřebovat, pomohou mu. Měla by zde panovat důvěra, tolerance a vzájemná podpora. Hlavní snahou ČR je především odstranit potenciální překážky, které by ohrožovaly nebo dokonce znemožňovaly vzdělávání žáků s potřebou podpůrných opatření ve školách hlavního vzdělávacího proudu. Dobré klima třídy, které utvářejí žáci, učitelé, ostatní pracovníci školy ale i rodiče, vede k úspěšné inkluzi. [105], [106], [107]

ČR se již několik let snaží aktivně zařazovat žáky s různými handicapy do běžných tříd. Z grafu č. 16 je patrné, že na středních školách dochází ke stálému snižování počtu žáků ve speciálních třídách SŠ a narůstá počet individuálně integrovaných žáků se zdravotním postižením ve středních školách (počet se zvýšil z cca 5 tisíc v roce 2008/09 na cca 9 tis. v roce 2012/13). [108]

Graf č.16: Žáci se zdravotním postižením – podíl na celkovém počtu žáků ve SŠ

Zdroj: Dlouhodobý záměr ČR

8.2.4.1 Systém podpory inkluze v České republice – vymezení pojmu inkluze (společné vzdělávání)

Poprvé se pojem inkluze objevil v politické diskuzi v Evropě v 90. letech. Na světové konferenci pořádané organizací UNESCO a španělskou vládou roku 1994 v Salamance, podepsaly vlády 92 zemí rezoluci, ve které propagovaly a stanovily si za cíl zásadní politickou a pedagogickou změnu ve vývoji inkluzivní pedagogiky, tzn. pedagogiky a školy pro všechny děti (neboli „inkluzivní vzdělávání“). [109]

Jedním z nejdůležitějších principů inkluze a inkluzivního prostředí školy je dle Chris Berberichové a Grega Langa poznání, že všechny děti mají nějaké dary nebo nadání, které mohou být přínosem pro ostatní a jejich odlišnost obohacuje učení a vyučování. Každý žák je jedinečná osobnost, přináší do školy své životní zkušenosti a přesvědčení. Připuštění odlišností, jejich respektování a využívání jako výhod by mělo být principem inkluzivního vzdělávání. Inkluzivní škola by měla vytvořit přirozené a vstřícné prostředí pro každého. Autoři dále uvádějí, že inkluze je cíl i metoda, s jejíž pomocí učitelé vytvářejí ve třídě společenství, které si váží spolužáků s postižením a pomáhá jim cítit se ve třídě dobře. [110]

Portál věnovaný inkluzi (www.inkluzie.cz) popisuje inkluzivní neboli společné vzdělávání jako proces založený na „přesvědčení, že všichni žáci mají právo být vzděláváni ve skupinách se svými vrstevníky a mohou mít anebo mají prospěch ze vzdělávání ve školách v místě bydliště“. [111]

8.2.4.1.1 *Novela školského zákona*

Inkluze neboli nově společné vzdělávání bude vstupovat do školského systému postupně. Ředitelé a pedagogové ve školách budou podrobněji seznamováni s obsahem jednotlivých podpůrných opatření. Změna školského zákona dává žákům možnost vzdělávat se dle jejich vzdělávacích potřeb. Současně s touto možností přináší zlepšení finančních podmínek pro zajištění vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Školské poradenské zařízení zvažuje společně s rodiči, co je v zájmu žáka a doporučuje vhodnou skladbu podpůrných opatření. [112], [113]

„Tato opatření pomohou překonávat jejich znevýhodnění – ať už se jedná o děti a žáky ze sociálně znevýhodněného a kulturně odlišného prostředí, děti a žáky zdravotně postižené a znevýhodněné nebo žáky (mimořádně) nadané“. Pozn. Žáci (mimořádně) nadaní jsou v rámci dokumentu KAP samostatně řešeni v kapitole s názvem „Zkvalitnění péče o žáky nadané a talentované“. [114]

Zákon č. 82/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony byl vyhlášen ve Sbírce zákonů v částce 37 dne 17. 4. 2015. Tato novela především §16 upouští od kategorizace žáků podle jejich diagnózy. Diagnóza je pouze prostředkem pro nastavení cílené podpory ve vzdělávání žáků podle jejich vzdělávacích potřeb. §16 konkrétně uvádí, že dítětem, žákem a studentem se SVP se rozumí osoba, která „k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění nebo užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření.

Podpůrnými opatřeními se rozumí nezbytné úpravy ve vzdělávání a školských službách odpovídající zdravotnímu stavu, kulturnímu prostředí nebo jiným životním podmínkám dítěte, žáka nebo studenta. Děti, žáci a studenti se speciálními vzdělávacími potřebami mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření školou a školským zařízením“. [115]

Novela školského zákona garantuje s účinností od 1. září 2016 právo dětí na tzv. podpůrná opatření, která mohou být poskytována široké škále žáků: „těm, kteří mají jen menší a dočasné obtíže ve vzdělávání, žákům nadaným i žákům zdravotně postiženým (dle novely zákona znevýhodněným). Nastavují se také pravidla pro podporu žáků z odlišného kulturního prostředí a s odlišnými životními podmínkami (cizinci, minority, sociálně znevýhodnění žáci)“. [116]

Blíže vzdělávání žáků se SVP, uvedených v § 16 zákona č. 82/2015 Sb. a vzdělávání žáků nadaných upravuje vyhláška č. 27/2016, přijata v lednu 2016 s účinností od 1. září 2016, která ruší vyhlášku č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných.

8.2.4.2 Podpora inkluze ve strategických dokumentech

Problematika podpory inkluze je ukotvena ve velkém množství strategických dokumentů na evropské, národní i krajské úrovni.

8.2.4.2.1 Evropské strategické dokumenty

Podpora vzdělávání v oblasti zvláštních potřeb je v EU řešena několika iniciativami. Mezi nejvýznamnější patří *Úmluva OSN* o právech osob se zdravotním postižením. Dalšími významnými dokumenty jsou *ET 2020* a *EVROPA 2020*, které poukazují především na spravedlivý individuální přístup ve vzdělávání a posílení kvality poskytovaného vzdělávání.

Jménem ČR byla *Úmluva o právech osob se zdravotním postižením* podepsána dne 30. března 2007 a v platnost vstoupila dne 28. října 2009. Státy, které Úmluvu podepsaly, mají zajistit osobám se zdravotním postižením přístup k inkluzivnímu, kvalitnímu a bezplatnému základnímu a střednímu vzdělávání v místě, kde žijí bez diskriminace a na základě rovných příležitostí. [117]

Dokument *ET 2020* v souvislosti s inkluzí hovoří o tom, že členské státy by měly zajistit úspěšné začlenění všech žáků a studentů, a to včetně jedinců se zvláštními potřebami. Strategický cíl č. 3, který je zaměřen na podporu spravedlnosti, sociální soudržnosti a aktivní občanství, uvádí, že v oblasti podpory osob předčasně ukončujících vzdělávání a odbornou přípravu je potřeba se zaměřit na posílení preventivních přístupů, rozvíjení užší spolupráce mezi sektory všeobecného a odborného vzdělávání a odstranění překážek, které brání těm, kdo předčasně ukončili školní docházku, v návratu ke vzdělávání a odborné přípravě. [118]

Dokument dále uvádí, že by pozornost měla být zaměřena také na následující oblasti:

- „*předškolní vzdělávání: podporovat všeobecně spravedlivý přístup a posílit kvalitu poskytovaného vzdělání a podporu učitelů,*
- *přistěhovalci: vypracovat systém vzájemného učení na základě osvědčených postupů výuky osob z přistěhovaleckého prostředí,*
- *studenti a žáci se zvláštními potřebami: podporovat vzdělávání přístupné všem a individuální přístup ve vzdělávání prostřednictvím vhodně načasované pomoci a dobře koordinovaných služeb. Integrovat služby do běžné výuky a zajistit přístup k dalšímu vzdělávání a odborné přípravě“.* [119]

Dalším významným dokumentem je *Strategie Evropa 2020*. Strategie předkládá tři vzájemně se posilující priority, které nabízí vizi evropského sociálně tržního hospodářství pro 21. století. Současně s prioritami Komise předkládá sedm stěžejních iniciativ. Jednou z nich je iniciativa s názvem „*Mládež v pohybu*“, která se zaměřuje mimo jiné na „*zvýšení celkové kvality všech úrovní vzdělávání a odborné přípravy v EU, jež by spojovala vysokou úroveň a spravedlivý přístup, podporu mobility studentů a stážistů a zlepšení situace v oblasti zaměstnanosti mladých lidí*“. [120]

8.2.4.2.2 *Národní strategické dokumenty*

Jeden z prvních dokumentů, který se zabíral problematikou inkluze, byl *Národní program rozvoje vzdělávání* (tzv. *Bílá kniha*) z roku 2001. Tento dokument byl v roce 2014 definitivně nahrazen novým zastřešujícím rámcem vzdělávací politiky tzv. „*Strategií ČR 2020*“. Tento dokument vymezuje na období 7 let především prioritní cíle a rámcově určuje směry vedoucí k jejich dosažení. Pro vzdělávání v ČR jsou specifikovány tři průřezové priority, z nichž první je zaměřena právě na problematiku snižování nerovností ve vzdělávání. V této kapitole je uvedeno, že charakteristickým problémovým bodem vzdělávací soustavy ČR jsou přetrvávající a dále se prohlubující vzdělanostní nerovnosti mezi dětmi a mladými lidmi. Tyto nerovnosti způsobuje především rozdílná úroveň příležitostí a aspirací k učení, výrazně předurčená zejména rodinným prostředím a dále prohlubovanou příliš časnou vnější diferenciací žáků ve vzdělávacím systému. [121]

Cílem vzdělávací politiky pro následující roky by mimo jiné mělo být snížení nerovností ve vzdělávání komplexním posilováním kvality celé vzdělávací soustavy. „*Strategie usiluje o to, aby žádná skupina nebyla v přístupu ke školnímu vzdělávání znevýhodněna a aby vzdělávací příležitosti i výsledky byly co nejméně ovlivněny takovými faktory, jako je pohlaví, socioekonomický status, region, národnost, původ v kulturně odlišném prostředí (imigranti) apod., které jedinec nemůže ovlivnit*“. [122]

Významným implementačním dokumentem *Strategie ČR 2020* je „*Dlouhodobý záměr ČR*“, který sjednocuje přístup státu a jednotlivých krajů k záměrům a cílům vzdělávací politiky. V souvislosti s problematikou rovných příležitostí ve vzdělávání, poradenství, vzdělávání dětí, žáků a studentů se SVP v kapitole „G“ uvádí, že „*rovnost ve vzdělávání znamená, že osobní a společenské okolnosti, jako je pohlaví, etnický původ či rodinné zázemí, nepředstavují překážky při dosahování maxima vzdělávacího potenciálu*“. [123] Tato kapitola poukazuje také na to, že do budoucna je třeba se zaměřit na „*zkvalitnění vzdělávání pro cílové skupiny dětí a žáků s problémovým socioekonomickým a kulturním*

zázemím tak, aby jejich vzdělanostní potenciál mohl být maximálně naplňován. Tomu by mělo napomáhat zpřesnění diagnostiky a následné intervence ve formě podpůrných opatření, navrhovaných školskými poradenskými zařízeními“. [124]

Aby byly jednotlivé priority a cíle vzdělávací politiky efektivně naplňovány, jsou v *Dlouhodobém záměru ČR* pro oblast rovných příležitostí definována konkrétní opatření (viz. tabulka č. 34).

Tabulka č. 34: **Opatření Dlouhodobého záměru ČR v návaznosti na opatření Strategie 2020**

Opatření Strategie 2020	Opatření Dlouhodobého záměru ČR
G.1 – Přesněji vymezit typy a stupně znevýhodnění a nadání dětí a žáků a jim odpovídající podpůrná opatření včetně financování	<p>G.1.1 – Zákonem zavést systém podpůrných opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.</p> <p>G.1.2 – vyhláškou stanovit</p> <ul style="list-style-type: none"> seznam podpůrných opatření ve vzdělávání pro všechny skupiny žáků s potřebou podpory, definovat podmínky uplatňování a financování podpůrných opatření.
G.2 – Podporovat kompenzaci všech typů znevýhodnění a rozvoj všech typů nadání, a to na principu individualizace podpory	<p>G.2.1 – Přejít od diagnostiky zaměřené primárně na zjišťování konkrétní diagnózy k diagnostice zaměřené na zjišťování míry podpory, kterou žák potřebuje při vzdělávání a navrhování konkrétních podpůrných opatření.</p> <p>G.2.2 – Zavést diagnostické postupy zaměřené na vyhodnocení potřebnosti a efektivity konkrétních podpůrných opatření ve vzdělávání každého jedince s potřebou podpůrných opatření a zajistit kvalitní proškolení v postupech identifikace vhodných podpůrných opatření žáka.</p> <p>Realizovat následující kroky:</p> <ul style="list-style-type: none"> vytvoření standardů diagnostiky všech žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a jednotnou metodikou následných intervencí, metodické vedení poradenských zařízení v oblasti diagnostiky a následných intervencí, v používání testů a práce se závěry vyšetření a stanovování jednotlivých doporučení. <p>G.2.3 – Podpořit vhodnými prostředky (financování, DVPP, metodické vedení apod.) práci škol v začleňování cizinců do výuky ve školách.</p> <p>G.2.4 – Vytvořit i obecné standardy kvality školského poradenského zařízení, které by se týkaly interních procesů, nakládání s dokumentací, personálního zajištění a kvalifikace pracovníků, materiálního</p>

	<p>a technického zajištění služeb apod. Tyto standardy by měly sloužit i jako podklad pro zřizovatele v procesu vytváření jednotného rámce (standardu) pro poskytované poradenské služby a posuzování kvality ŠPZ.</p> <p>G.2.5 – Každoročně vyhlašovat dotační programy na poskytnutí finančních prostředků k nákupu nových diagnostických nástrojů a k zajištění zaškolení v práci s těmito diagnostickými nástroji pro pracovníky poradenských zařízení.</p>
<p>G.3 – Podporovat efektivní a cílené primárně preventivní aktivity určené žákům i pedagogům s cílem minimalizace či oddálení rizika spojeného s výskytem rizikového chování</p> <p>+ G.10 – Rozvíjet a podporovat efektivní poradenskou činnost v oblasti primární prevence rizikového chování u dětí, žáků a studentů</p>	<p>G.3.1 – Vyhlašovat víceleté dotační programy, které zajistí kontinuitu realizovaných činností, stabilitu financování programů primární prevence a současně budou adekvátněji reagovat na školní rok (nikoliv na fiskální dotační rok). Spolupráce s kraji, podíl na financování.</p> <p>G.3.2 – Pravidelně organizovat a zajišťovat koordinační a metodická setkání s krajskými školskými koordinátory prevence a metodiky prevence v poradnách a ve školách.</p> <p>G.3.3 – Vytvořit a zavést do praxe jednotný systém sběru a výkaznictví v oblasti primární prevence.</p> <p>G.3.4 – Dopracovat doporučený model minimálního preventivního programu ve školách a dbát na jeho implementaci do škol a školských zařízení.</p> <p>G.3.5 – Naplňovat cíle Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2013–2018 včetně specifických cílů v oblasti legislativy.</p>
<p>G.4 – Tvorba systému specializovaných pedagogických, sociálních a psychologických služeb, které pomohou pedagogům vyrovnat se s péčí o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a s žáky mimořádně nadanými</p>	<p>G.4.1 – Vytvoření návrhu specializovaných služeb pro pedagogy. Vytvoření chybějících metodik práce s žáky s různými SVP ve školním prostředí na základě důkladné analýzy materiálů vytvořených v rámci OP VK a OP PA.</p>
<p>G.5 – Zavést systém diagnostiky speciálních vzdělávacích potřeb pro děti a žáky ze sociálně znevýhodněného prostředí tak, aby bylo možno vyhodnocovat úspěšnost opatření na podporu jejich vzdělávání</p>	<p>G.5.1 – Využít výstupů projektů OP VK ke stanovení postupů identifikace podpůrných opatření, která reagují na potřeby žáka s překážkami v učení v důsledku sociálního znevýhodnění.</p> <p>G.5.2 – V kontextu návrhu podpůrných opatření pro danou cílovou skupinu vypracovat metodické dokumenty.</p>

<p>G.6 – Systémově nastavit podmínky pro činnost specialistů ve školách a školských poradenských zařízeních</p>	<p>G.6.1 – Nastavit jednotná pravidla jak financování, tak i přidělování asistenčních služeb. G.6.2 – Posílit odborné kompetence asistentů pedagoga a zajistit jejich metodické vedení – vypracování metodických materiálů. G.6.3 – Připravit kvalifikační kurzy pro asistenty pedagoga včetně programů DVPP zaměřené na celou strukturu speciálních vzdělávacích potřeb a připravovaného systému podpůrných opatření. G.6.4 – Vydefinovat a vytvořit podmínky pro činnost školních speciálních pedagogů a školních psychologů ve školách za jednotného metodického vedení.</p>
--	--

Zdroj: Dlouhodobý záměr ČR

Na princip rovných příležitostí poukazuje také dokument s názvem *Koncepce 2020*, která garantuje právo každého mladého člověka na respekt, pomoc ze strany státu a na rovné zacházení. Rovným příležitostem se věnuje první z horizontálních priorit *Koncepce*. Snahou by mělo být usnadnění plného začlenění mladých lidí do společnosti na principu rovných příležitostí tak, aby měl každý zajištěny stejné šance v každodenním životě bez ohledu na gender, zdravotní postižení, příslušnost k rase, menšinám nebo národnosti, na své náboženské přesvědčení a další rozlišovací faktory. [125] *Koncepce 2020* určuje 13 strategických cílů státní politiky ve vztahu k mládeži, které jsou dále rozpracovány do dílčích cílů a opatření. Dílčí cíle zaměřené na usnadňování začlenění dětí a mládeže s omezenými příležitostmi jsou blíže popsány v tabulce č. 35. [126]

Tabulka č. 35: **SC 10 – Usnadňovat začlenění dětí a mládeže s omezenými příležitostmi**

DC A: Zlepšovat přístup dětí a mládeže s omezenými příležitostmi ke službám v oblasti vzdělávání, zaměstnanosti, zdravotnictví a sociální péče	
<p>Opatření:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Podporovat sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi • Podporovat u dětí a mládeže vytváření povědomí o jejich vlastní hodnotě, zvyšovat jejich sebeúctu • Podporovat organizace a instituce, které se zabývají pomocí dětem a mládeži s omezenými příležitostmi, bez ohledu na jejich právní status • Zlepšovat přístup dětí a mládeže s omezenými příležitostmi k informacím způsobem pro ně dostupným
DC B: Zlepšovat přístup dětí a mládeže s omezenými příležitostmi k zájmovému a neformálnímu vzdělávání	
<p>Opatření:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Podporovat využití potenciálu kulturních, společenských a vzdělávacích center k poskytování příležitostí k neformálnímu vzdělávání • Podporovat projekty zájmového a neformálního vzdělávání zaměřené na integraci dětí a mládeže s omezenými příležitostmi

	<ul style="list-style-type: none"> Podporovat další vzdělávání a sdílení dobré praxe pracovníků s dětmi a mládeží s omezenými příležitostmi
DC C: Podporovat rozvoj kompetencí dětí a mládeže pro posilování snášenlivosti napříč kulturními a sociálními skupinami	
Opatření:	<ul style="list-style-type: none"> Podporovat aktivity směřující k vzájemnému poznávání tradic a kultur, odbourání předsudků a stereotypů Podporovat aktivity vedoucí k rozvoji a uchování si vztahu k vlastní identitě, kultuře, tradicím a jazyku Podporovat šíření pozitivních osobních a pracovně profesních vzorů, které motivují děti a mládež ohrožené sociálním vyloučením k plnohodnotnému zapojení do vzdělávacího a pracovního procesu Podporovat rozvoj a aplikaci pedagogických přístupů v oblasti výchovy a vzdělávání k toleranci a prevenci rasismu a extremismu Podporovat spolupráci škol a školských zařízení s organizacemi a institucemi, které se zabývají pomocí dětem a mládeží s omezenými příležitostmi Podporovat sdílení národních i zahraničních příkladů dobré praxe v oblasti zlepšení sociální soudržnosti

Zdroj: Koncepce podpory mládeže na období 2014–2020

Dohoda o partnerství stanovuje cíle a priority pro efektivní využívání Evropských strukturálních a investičních fondů za účelem naplňování *Strategie Evropa 2020* na základě vydefinovaných národních priorit. Tabulka č. 36 přibližuje hlavní identifikované problémy a potřeby rozvoje v souvislosti s problematikou nerovného přístupu a nízké schopnosti rozvíjet individuální potenciál žáků a studentů. [127]

Tabulka č. 36: **Problémy a potřeby rozvoje**

Problémy	Potřeby rozvoje
<ul style="list-style-type: none"> Nedostatečné soustředění se na pokrok a výsledky žáků ze strany vedení škol, pozdě nebo nedostatečně identifikované vzdělávací potřeby (nedostatečné dovednosti pedagogů, nerovnoměrná kvalita a kapacita systému pedagogicko-psychologického poradenství). Nedostatečná návazná rozvojová, podpůrná a vyrovnávací opatření pro žáky, nedostatečná otevřenost škol (nízká spolupráce s rodinou a sociálními službami a nízká prostupnost s mimoškolním vzděláváním) jsou příčiny vedoucí k nízké úrovni 	<ul style="list-style-type: none"> Podpora inkluzivního vzdělávání v regionálním školství a individuálního přístupu na všech stupních vzdělávání, práce s veřejností pro zvýšení pochopení a zlepšení přístupu k inkluzivnímu vzdělávání, podpora otevřenosti škol a infrastruktury pro tyto účely. Komplexní řešení situace dětí z vyloučených či ohrožených skupin obyvatel zejména v sociálně vyloučených lokalitách – místní vzdělávací soustava musí reagovat na potřeby dětí se sociálním

<p>individualizace vzdělávání každého dítěte tak, aby mohlo dosáhnout svého osobního maxima.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Přetrvává závislost úspěchů ve vzdělání (a návazně i v zaměstnání) na rodinném a sociálním původu a zvyšuje se podíl socioekonomického okolí školy na úspěšnosti žáků. Problémy přetrvávají především v případě dětí z vyloučených či ohrožených skupin obyvatel a sociálně vyloučených lokalit, rodiče z majoritní společnosti a veřejnost se k inkluzivnímu vzdělávání staví spíše odmítavě. 	<p>znevýhodněním komplexním způsobem v celé délce vzdělávací dráhy, resp. nejméně od předškolní přípravy k ukončení sekundárního vzdělávání a podporovat jejich vzdělávání v hlavním vzdělávacím proudu. Nezbytné je propojení podpory v oblasti vzdělávání (včetně neformálního a zájmového), sociálního začleňování a zaměstnanosti.</p>
---	--

Zdroj: Dohoda o partnerství

V roce 1991 Česká republika implementovala na základě *zákona č. 3/1993 Sb.* do svého právního řádu *Úmluvu o právech dítěte*. Zařazením této Úmluvy do legislativních norem se ČR zavázala, že bude dodržovat všechny zásady, které Úmluva specifikuje. Každých pět let je podávána podrobná zpráva Výboru OSN pro práva dětí o stavu dětské populace a úrovně naplňování dětských práv. Poslední podrobnou zprávu o naplňování *Úmluvy o právech dítěte* doložila ČR Výboru OSN 17. června 2011. Výbor OSN mimo jiné pozitivně hodnotí přijetí „*Akčního plánu inkluzivního vzdělávání*“, který nabyl účinnost v roce 2010. [128]

Za účelem zlepšení inkluzivních podmínek ve školách vydalo MŠMT dokument s názvem „*Akční plán inkluzivního vzdělávání na období 2016–2018*“, který vymezuje hlavní oblasti vzdělávání, obsahy vzdělávání a prostředky. Tento dokument je důležitým podkladem proto, aby od 1. září 2016 bylo možné začít provádět změny, které přinesla novela školského zákona. Realizace *Akčního plánu inkluzivního vzdělávání* je rozdělena do tří ročních etap, které sledují školní rok. Na konci každé etapy bude zpracována zpráva o průběžném vyhodnocení plnění. *Akční plán inkluzivního vzdělávání* se dělí na tři části. V první části „A“ jsou definovány prioritní úkoly MŠMT (zrušení přílohy *RVP ZV – LMP*, revize *RVP ZV*, vznik prováděcího předpisu k § 16 *novely školského zákona* a tvorba diagnostických nástrojů). Druhá část „B“ s názvem „*Inkluzivní a kvalitní vzdělávací systém*“ je rozdělena do pěti strategických cest (viz. tabulka č. 37), které vedou k naplnění vize inkluzivního a kvalitního vzdělávacího systému. Na každé strategické cestě jsou stanoveny milníky (indikátory), které je nutné naplnit. [129]

Tabulka č. 37: **Strategické cesty**

Cíle	Milníky – indikátory pro rok 2018
1. Čím dříve, tím lépe	
<p>Včasná a účinná podpora všestranného rozvoje každého dítěte a žáka ze strany rodiny, pedagoga, dalších odborníků a okolní společnosti musí stát na počátku vzdělávací dráhy i ve všech situacích, kdy dítě nebo žák potřebuje zvýšenou podporu.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cílem je, aby podpora pro děti a žáky byla poskytnuta: „co nejdříve, co nejflexibilněji (pokud nefunguje jeden přístup, zvolte jiný), co nejlehčeji (bez negativních vedlejších účinků), co nejbliže (proto přednostně v rámci třídy v hlavním vzdělávacím proudu a v rámci školy v hlavním vzdělávacím proudu), pouze po nezbytnou dobu. <p>Tato aktivita je propojena se systémovou podporou kvality poradenského systému a s financováním podpůrných opatření (viz Strategická cesta 4).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zvýší se podíl dětí ve věku od 4 let, které se účastní předškolního vzdělávání oproti současnému stavu (dlouhodobým cílem je do roku 2020 dosáhnout v předškolním vzdělávání alespoň 95 % dle ET 2020). • Jsou vytvořeny metodické pokyny pro zřizovatele, jak řešit koncepci spádových oblastí ve vztahu k desegregaci. • Sníží se podíl odkladů povinné školní docházky. • Místní partnerství zaměřená na mezioborovou spolupráci pro včasnou podporu dětí se znevýhodněním jsou vytvořena nejméně na 30 % území ČR.
2. Inkluzivní vzdělávání je přínosem pro všechny	
<p>Nedílnou součástí podpory inkluze je rozvoj potenciálu každého žáka. Pro rozvoj potenciálu každého žáka je nezbytná nejen odborná podpora, ale i pozitivní postoje žáka ke vzdělávání a dobré klima ve třídách a školách.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Novela školského zákona § 16 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozvíjí se dlouhodobá spolupráce mezioborové partnerské platformy k inkluzivnímu vzdělávání na národní úrovni. • Probíhá vzdělávací, osvětová a informační kampaň seznamující s novinkami v oblasti podpory žáků se speciálními vzdělávacími potřebami zacílená na posílení motivace pedagogických pracovníků k práci s touto cílovou skupinou a zvýšení porozumění veřejnosti. • Většina krajů má zpracované školské inkluzivní koncepce a zahájila jejich realizaci.

	<ul style="list-style-type: none"> • Realizace místních ucelených strategií pro inkluzivní a kvalitní vzdělávání probíhá minimálně na 50 územích (území v hranicích spádového obvodu obce s rozšířenou působností). • V rámci podpořených projektů se realizuje minimálně 5 příkladů dobré praxe řešení situace škol oslabených územní segregací, které budou uvedeny v metodických pomůckách pro obce. • 600 běžných škol směřuje ve svých plánech a konkrétních krocích k vyšší kvalitě a inkluzivitě za podpory OP VVV.
<h3>3. Vysoce kvalifikovaní odborníci</h3>	
<p>Stěžejním předpokladem pro maximální rozvoj žáků je kvalitní výuka. Pro inkluzivní přístup je naprosto klíčový postoj ředitele školy a porozumění ze strany zřizovatele školy. Kvalita práce pedagogických pracovníků je považována za jeden z nejdůležitějších aspektů ovlivňujících výsledky žáků a určujících tak kvalitu vzdělávacího systému jako celku. Podpora ze strany systému pedagogicko-psychologického poradenství je postavena na kvalitě odborníků, kteří pomoc a podporu poskytují.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Jsou vytvořeny metodické materiály na pomoc pedagogickým pracovníkům, které mají pomoci při aplikaci podpůrných opatření v podpoře konkrétních žáků a jsou využívány ve školách. • Je vytvořen systém metodické podpory školám a školským zařízením v oblasti poskytování podpůrných opatření. • Je zpracována analýza naplněnosti škol samostatně zřízených pro žáky se zdravotním postižením ve vztahu k druhům zdravotního postižení jejich žáků a navržena koncepce podpory spolupráce těchto škol pro podporu vzdělávání žáků ve školách tzv. hlavního vzdělávacího proudu. • Standard učitele využívají učitelé a ředitelé škol jako nástroj pro motivaci k rozvoji kompetencí učitelů potřebných pro inkluzivní vzdělávání. • Školy vzdělávající budoucí pedagogické pracovníky realizují projekty s cílem zavedení kritérií kvality, včetně zvýšení podílu praxe. • Jsou ověřeny moduly pro inovaci vzdělávání ředitelů, podporující pedagogické vedení školy v rozvoji potenciálu každého žáka. • Jsou rozšířeny odborné kapacity pro individuální metodickou podporu pedagogických pracovníků a ředitelů škol. • Pracovníci v systému poradenství jsou pravidelně vzděláváni a metodicky vedeni.

	<ul style="list-style-type: none"> • Pedagogičtí pracovníci využívají ve školách odbornou podporu poradenských pracovníků ze školských poradenských zařízení nebo školních poradenských pracovišť.
4. Podpůrné systémy a mechanismy financování	
<p>Podpůrné systémy a mechanismy financování zahrnují všechny úrovně vzdělávání, a proto se dotýkají různých témat. Tato kapitola je rozdělena na dvě oblasti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Podpůrný systém – oblast poradenství • Finanční zajištění Akčního plánu inkluzivního vzdělávání 	<ul style="list-style-type: none"> • Je dokončen jednotný dokument – Rámcový program pro poskytování školských poradenských služeb – který bude shrnovat to, co se obecně očekává od kvalitní školské poradenské služby. • Je vytvořena Příručka pro zavádění standardů kvality do praxe poradenských zařízení a to na základě zkušeností ze zavádění Rámcového programu do praxe, která je společným základem pro zavedení základních parametrů pro sjednocení poradenských služeb v praxi. • Jsou vyškoleni metodici, kteří se stanou „konzultačními místy“ v krajích pro zavádění standardů kvality a pro práci s podpůrnými opatřeními na úrovni krajů v PPP, SPC a školách (školní poradenské pracoviště), ověřovat funkčnost podpůrných opatření v praxi. • Plán pedagogické podpory na ZŠ a SŠ bude využíván plošně pro zajištění 1. stupně podpůrných opatření. • Je zaveden systém hodnocení funkčnosti a účinnosti podpůrných opatření v praxi. • Je vytvořen efektivní model financování podpůrných opatření.
5. Spolehlivá data	
<p>Existence zacílené a pravidelně evaluované datové politiky je nezbytným předpokladem kvalifikovaných rozhodnutí při tvorbě a vyhodnocení dopadů veřejných politik. Právě tvorba politik na základě prokazatelných dat je tím nezbytným předpokladem pro dlouhodobý rozvoj systémů inkluzivního vzdělávání. Tato kapitola si dává za cíl definovat soubory připravovaných</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Je vytvořen jednotný evidenční systém („výkaznictví“) pro poskytovatele školských poradenských služeb a jednotné evidence a statistiky žáků vzdělávaných v inkluzivním prostředí, za účelem zvýšení efektivity a predikce poskytovaných poradenských služeb. • Jsou zavedeny a využívány nástroje pro sledování rovného přístupu ke kvalitnímu vzdělávání. • Jsou vytvořeny a sledovány indikátory vycházející z metodiky hodnocení

<p>a již dnes dostupných dat a jejich plánované rozvedení v souvislosti se schopností vyhodnocení dopadů opatření APIV ve sledovaném prostředí.</p>	<p>a monitoringu Strategie romské integrace do roku 2020.</p> <ul style="list-style-type: none"> • V praxi se uplatňují indikátory a postupy vycházející z doporučení pracovní skupiny pro naplňování Memoranda o dlouhodobé spolupráci mezi ministrem pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu a Českou školní inspekcí zastoupenou ústředním školním inspektorem v oblasti zjišťování rovného přístupu ke vzdělávání. • Sledují se kvalitativní dopady realizace projektů zaměřených na inkluzivní vzdělávání.
---	--

Zdroj: Akční plán inkluzivního vzdělávání

Cílem poslední třetí části s názvem „Ze školy do práce“ je „zajistit takové parametry vzdělávacího systému, které společně s opatřeními na podporu zaměstnanosti pomohou vládě ČR garantovat, že každý mladý člověk do 25 let dostane kvalitní nabídku zaměstnání, dalšího vzdělávání, odborné přípravy nebo stáže, a to do 4 měsíců poté, co se stal nezaměstnaným, ukončil formální vzdělávání anebo odešel ze systému formálního vzdělávání“. [130]

Rovný přístup ke vzdělávání je také jedním z prioritních témat ČR pro oblast sociálního začleňování osob v období do roku 2020 a pro čerpání z veřejných rozpočtů ČR i využívání Evropských strukturálních a investičních fondů EU. Dokument s názvem „Strategie sociálního začleňování“ k problematice rovného přístupu ke vzdělávání uvádí, že „české školství není schopno dostatečně vyrovnávat handicap znevýhodněných žáků a rozvíjet individuální potenciál každého žáka. Problémy přetrvávají nejen v případě dětí z vyloučených či ohrožených skupin obyvatel – nízká schopnost diverzifikace výuky a individualizace se dotýká každého žáka, včetně nadaných a talentovaných žáků“. Strategie současně upozorňuje na to, že v řadě případů dochází k selekci dětí neodůvodněně a předčasně. [131] Hlavním cílem z hlediska sociálního začleňování je zajištění rovného přístupu ke vzdělávání pro všechny. Strategie v této souvislosti uvádí osm opatření (viz. tabulka č. 38).

Tabulka č. 38: **Opatření zajišťující rovný přístup ke vzdělávání pro všechny**

3.4.a	Zajistit podmínky (materiální, technické, finanční, personální) pro vzdělávání ve školách hlavního vzdělávacího proudu pro všechny děti, žáky a studenty.
3.4.b	Zkvalitnění a rozvoj poradenského systému za účelem zajištění rovného přístupu ve vzdělávání (od předškolního po vysokoškolské, vč. prevence rizikového chování).
3.4.c	Zajištění podpory rovného přístupu ve vzdělávání prostřednictvím mimoškolních aktivit (podpora efektivního zájmového a neformálního vzdělávání).
3.4.d	Minimalizace rizik spojených s rizikovým chováním u dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami prostřednictvím podpory standardizovaných a certifikovaných služeb v oblasti primární prevence rizikového chování ve vzdělávání, ve spolupráci s rodinou a sociálními službami.
3.4.e	Podpora rozvoje a tvorby místních strategií rozvoje výchovně vzdělávací soustavy a systematické sociálně pedagogické intervence v domácnostech ohrožených sociálním vyloučením.
3.4.f	Podpora poradenských, intervenčních a aktivizačních služeb v činnosti vzdělávacích institucí.
3.4.g	Podpůrné služby k získání a dokončení vzdělání pro osoby ze sociálně znevýhodňujícího prostředí podporující jednak samotné žáky a studenty ve studiu, tak jejich rodiče v podpoře svých studujících dětí.
3.4.h	Propojení a spolupráce škol, rodin, sociálních služeb a orgánů sociálně právní ochrany dítěte.

Zdroj: Strategie sociálního začleňování

8.2.4.2.3 *Krajské strategické dokumenty*

Mezi nejvýznamnější krajské strategické dokumenty patří: *PRLK 2014–2020*, *Strategie rozvoje lidských zdrojů LK 2014+*, *Dlouhodobý záměr LK* a *Výroční zpráva LK*.

PRLK 2014–2020 v rámci kapitoly strategický cíl B: „Kvalitní a zdravé lidské zdroje“ uvádí celkem sedm rozvojových opatření, které povedou k tomu, aby v roce 2020 fungoval v Libereckém kraji kvalitní a efektivní vzdělávací systém založený na rovných příležitostech včetně monitoringu trhu práce a vzdělávacích potřeb. Konkrétní aktivity naplňující cíl „B1.3“ zaměřený na podporu rovných příležitostí ke vzdělávání a poradenský systém jsou uvedeny v tabulce č. 39. [132]

Tabulka č. 39: **Aktivity naplňující opatření B1.3**

B1.3 – Podporovat rovné příležitosti ke vzdělávání a poradenský systém	
B1.3.a	Vytváření podmínek pro integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do hlavního vzdělávacího proudu a tím zvyšovat kvalitu vzdělávání
B1.3.d	Seznamování pedagogů s možnostmi podpůrných opatření daných zákonem
B1.3.e	Realizace preventivních opatření pro žáky ohrožené předčasným opuštěním vzdělávacího systému či neúspěchem ve vzdělávacím systému
B1.3.g	Podpora snadnějšího zřízení pozic školních psychologů a speciálních pedagogů na školách
B1.3.h	Posilování integrace a inkluze na všech stupních vzdělávání
B1.3.j	Další vzdělávání v oblasti odstraňování bariér bránících rovnému přístupu dětí, žáků a studentů ke vzdělávání
B1.3.k	Vytváření podmínek pro rozvoj zvláště nadaných dětí, žáků, studentů

Zdroj: PRLK 2014–2020

Dalším významným krajským dokumentem je *Strategie rozvoje lidských zdrojů LK 2014+*, která pro oblast vzdělávání (strategický cíl 1) definuje celkem sedm opatření, jež by měly rozvíjet potenciál obyvatelstva prostřednictvím vzdělávacích aktivit. Konkrétní činnosti, které povedou k naplnění rozvojového opatření s názvem „Rozvoj sítě péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a poradenských služeb“, uvádí tabulka č. 40. [133]

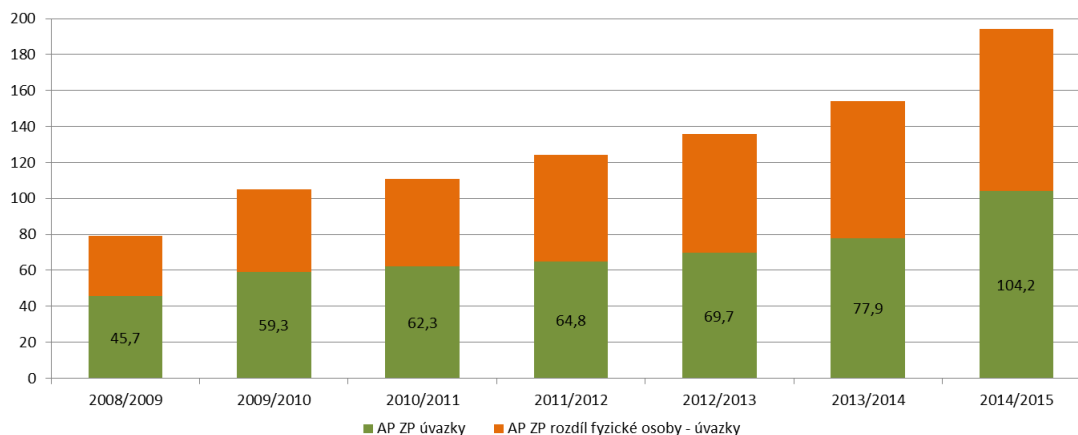
Tabulka č. 40: **Jednotlivé aktivity naplňující opatření č. 4**

Opatření 4 – Rozvoj sítě péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a poradenských služeb
<ul style="list-style-type: none"> • A 4.1. Zvýšení kapacity a dostupnosti poradenských služeb • A 4.2. Zkvalitňování diagnostiky a rozvoj podpůrných opatření pro děti a žáky se speciálními vzdělávacími potřebami • A 4.3. Prevence školní neúspěšnosti a prevence předčasného opuštění vzdělávacího systému • A 4.4. Rozvoj systému metodického řízení poradenských pracovníků • A 4.5. Zvyšování kompetencí pedagogů pro inkluzivní vzdělávání • A 4.6. Zvyšování kompetencí poradenských pracovníků

Zdroj: Strategie rozvoje lidských zdrojů LK 2014+

Dlouhodobý záměr LK, který navazuje na *Dlouhodobý záměr ČR*, je významným koncepčním dokumentem pro oblast vzdělávání na území Libereckého kraje a vymezuje základní strategický rámec pro rozvoj školství. *V souvislosti se vzděláváním žáků a studentů se SVP Dlouhodobý záměr uvádí, že klesá počet žáků ve speciálních třídách či školách samostatně zřízených pro žáky se SVP a naopak ve větší míře jsou žáci integrováni do běžných tříd hlavního vzdělávacího proudu.* S touto rostoucí individuální integrací dětí a žáků se SVP vzrůstají každý rok požadavky na udělení souhlasu s asistentem pedagoga pro zdravotně postižené žáky. Počty a úvazky asistentů pedagoga pro žáky zdravotně postižené v Libereckém kraji ve školním roce 2008/2009 až 2014/2015 přibližuje graf č. 17 a tabulka č. 41. [134]

Graf č. 17: Počty a úvazky asistentů pedagoga pro žáky zdravotně postižené v LK

Zdroj: Dlouhodobý záměr LK

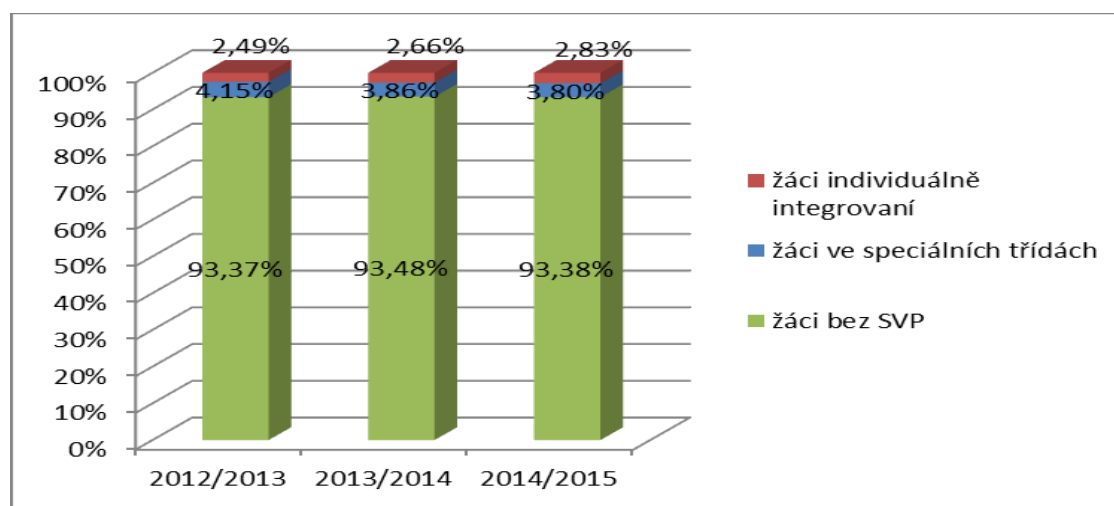
Tabulka č. 41: Počty a úvazky asistentů pedagoga pro žáky zdravotně postižené v LK

	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015
AP ZP - fyzické osoby	79	105	111	124	136	154	194
AP ZP úvazky	45,7	59,3	62,3	64,8	69,7	77,9	104,2

Zdroj: Dlouhodobý záměr LK

Posledním z výše uvedených důležitých krajských dokumentů je *Výroční zpráva LK*, která uvádí, že od roku 2012 dochází ke zvyšování počtu žáků na školách. Ve speciální péči došlo celkově k minimálnímu zvýšení počtu žáků. Pozitivem je stoupající tendence individuální integrace (viz. graf č. 18). [135]

Graf č. 18: Počty dětí a žáků ve všech školách ve školních letech 2012/2013 až 2014/2015

Zdroj: Výroční zpráva LK

Výroční zpráva dále uvádí konkrétní počty žáků se SVP v jednotlivých stupních vzdělávacího systému. Z tabulky č. 42, která specifikuje počty žáků se SVP v SŠ, je patrný vzestup individuální integrace. [136]

Tabulka č. 42: **Počty žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v SŠ**

Školní rok	2012/2013	2013/2014	2014/2015
Střední školy (pouze denní forma vzdělávání vč. nástavbového studia)	16 873	16 178	15 794
z toho postižení ve speciálních třídách	383	361	358
z toho individuálně integrovaní	198	248	255

Zdroj: Výroční zpráva LK

8.2.4.3 Podpora inkluze v Libereckém kraji

Střední školy

Krajský úřad Libereckého kraje jako zřizovatel školy má v kraji dominantní postavení, je zřizovatelem celkem 37 středních škol. Dále 10 středních škol má zřizovatele v rámci privátního sektoru, 3 střední školy jsou zřízeny obcemi a 1 střední škola je zřizována MŠMT. V Libereckém kraji se v rozdělení typu školy nachází 37 středních odborných škol, 17 středních odborných učilišť, 15 gymnázií, 6 vyšších odborných škol a 3 praktické školy. Jak přibližují data z *Výroční zprávy LK*, individuální integrace má v Libereckém kraji stoupající tendenci. Ve školním roce 2012/2013 bylo na SŠ individuálně integrováno 198 žáků, v roce 2013/2014 jich bylo již 248 a v roce 2014/2015 se počet opět zvýšil a to na 255 individuálně integrovaných žáků. [135], [136]

Tabulka č. 43 uvádí přehled středních škol, které nabízejí jednodušší studijní obor (nižší střední odborné vzdělávání – „E“ obor), který je zakončen výučním listem. Tyto obory mají upravený obsah s nižšími nároky ve všeobecné i odborné složce vzdělávání. Jsou přednostně určeny pro žáky se SVP či žáky, kteří ukončili povinnou školní docházku v nižším než 9. ročníku ZŠ. V Libereckém kraji E obory nabízejí níže uvedené střední školy. [137]

Tabulka č. 43: **Přehled středních škol v Libereckém kraji nabízejících „E“ obory**

Střední odborná škola, Liberec, Jablonecká 999
Střední škola hospodářská a lesnická, Frýdlant, Bělíkova 1387
Střední škola řemesel a služeb, Jablonec nad Nisou, Smetanova 66
Integrovaná střední škola, Semily, 28. října 607
Střední škola, Lomnice nad Popelkou, Antala Staška 213
Střední odborná škola a Střední odborné učiliště, Česká Lípa, 28. října 2707

Zdroj: Informačním a vzdělávacím portálem Libereckého kraje

8.2.4.3.1 Významní aktéři v oblasti inkluze

Aby mohl být vzdělanostní potenciál žáků maximálně naplňován, musí být zpřesněna diagnostika a následná intervence ve formě podpurných opatření. Tato opatření budou navrhována školskými poradenskými zařízeními. Doporučení se stanovenými podpurnými opatřeními budou od 1. 9. 2016 vyhotovovat SPC a PPP zejména u nových dětí, žáků a studentů se SVP. Re-diagnostika stávajících žáků bude prováděna postupně a její největší náběh se předpokládá v roce 2017.

V souvislosti především s podporou pedagogických pracovníků lze mezi významné aktéry v oblasti inkluze neboli společného vzdělávání v Libereckém kraji zahrnout např.: Českou školní inspekci, Technickou univerzitu v Liberci (zejména Fakultu přírodovědně-humanitní a pedagogickou, na které probíhá odborná příprava budoucích učitelů, nacházejících uplatnění zejména v libereckém kraji), Centrum vzdělanosti Libereckého kraje, Agenturu pro sociální začleňování, občanské sdružení D.R.A.K., z. s., Centrum LIRA, z. ú., Krajský úřad Libereckého kraje – Odbor školství, mládeže, tělovýchovy a sportu aj.

Také ze strany MŠMT, NÚV, NIDV, aliance Rodiče za inkluzi aj. probíhá v Libereckém kraji mnoho informačních a vzdělávacích aktivit. Přehled akcí je možné nalézt např. na webových stránkách MŠMT, konkrétně zde: <http://www.msmt.cz/file/37149/>.

8.2.4.3.2 *Realizované projekty v území*

V Libereckém kraji v posledních letech probíhala realizace několika projektů financovaných z ESF, zaměřených na problematiku kariérového poradenství. Příklady některých realizovaných projektů v Libereckém kraji jsou uvedeny níže.

Individuální projekty národní

„*Rozvoj a metodická podpora poradenských služeb – (RAMPS VIP III)*“. Tento individuální projekt národní byl zaměřen na zvýšení kvality poskytovaných služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, které jsou poskytovány školními psychology, školními speciálními pedagogy, metodiky pro školní poradenská pracoviště a dalšími odbornými pracovníky. Došlo k vytvoření sítě metodické podpory, propojení sítí školních a školských poradenských služeb v oblasti metodického vedení, vytvoření základu integrované metodické podpory poradenského systému v ČR a tím k podpoře žáků a pracovníků škol a školských zařízení. V Libereckém kraji byly do realizace tohoto národního projektu zapojeny 3 základní školy. [138]

Individuální projekty ostatní

V rámci projektu s názvem „*Vývoj metodické pomůcky pro výukovou aktivitu zaměřenou na multikulturní výchovu*“ byla vytvořena metodická pomůcka pro výuku multikulturní výchovy v podobě deskové hry „*Multipolis*“ a doprovodné aktivity k využití ve školní výuce. Metodická pomůcka u žáků především rozvíjí přemýšlení o lidech, o odlišnostech a kulturách. S projektem pracovalo v období v roce 2013 přes 15 tisíc žáků ze 4. až 9. ročníků základních škol a odpovídajících ročníků víceletých gymnázií a prvních ročníků škol středních. Proškoleny byly více než 450 učitelů, kteří si hru osobně vyzkoušeli a pod vedením lektorů se seznámili s metodickými postupy implementace do výuky. Metodická pomůcka a příručka byla distribuována na 688 škol ze všech krajů České republiky (s výjimkou Prahy). [139]

Dalším realizovaným projektem byl projekt s názvem „*Poradenství v Libereckém kraji*“. Cílem tohoto projektu bylo rozšíření a zkvalitnění poradenských služeb v Libereckém kraji. Díky realizaci tohoto projektu byl dán prostor pro výměnu zkušeností, poznávání a navazování kontaktů mezi jednotlivými poskytovateli poradenských služeb v kraji. Projekt přispěl také ke zlepšení vybavenosti poradenských pracovišť (zejména diagnostickými testovacími materiály a pomůckami pro poradenskou činnost) a díky nabídce celkem 28 vzdělávacích programů pro učitele a poradenské pracovníky pomohl zvýšit úroveň poradenství v kraji. Do projektu bylo zapojeno několik základních a středních škol, dětské domovy a PPP z Libereckého kraje. V rámci tohoto projektu také vznikl „*Katalog poskytovatelů poradenských služeb v Libereckém kraji*“ dostupný na informačním a vzdělávacím portálu LK: <http://www.edulk.cz>. [140]

Projekt „*AntiXeno*“ (Primární prevence rizikových jevů a xenofobie na SŠ) se zaměřil na tvorbu, ověření a šíření specifických nástrojů pro výchovu a vzdělávání související s problematikou prevence rasismu a xenofobie, výchovou ke vzájemné toleranci a respektem v oblasti lidských práv. Dále se zaměřil na odstraňování nepřátelství a předsudků, na odstranění přepjatého nacionalismu a politického extremismu a na další negativní jevy v životě středoškolské mládeže a soudobé společnosti. Hlavním cílem bylo v Libereckém a Královéhradeckém kraji ověřit výstupy projektu a následně je rozšířit do celé ČR. [141]

Projekt „*Vzděláním pro změnu*“ si kladl za cíl podpořit kvalitní vzdělávání a sociální začlenění žáků se SVP v běžných školách v ČR a na podporu šíření osvěty o inkluzivním vzdělávání. Projekt se svými aktivitami zaměřil na zvyšování pedagogických kompetencí a na organizaci akcí a výrobu produktů, které budou šířit myšlenku inkluze ve společnosti. Během projektu bylo uspořádáno 33 vzdělávacích kurzů, během kterých bylo podpořeno celkem 745 pedagogických pracovníků z celé České republiky. Všechny nabízené kurzy byly akreditované MŠMT v systému DVPP a byly zdarma. [142]

Projekt „*Učíme se s Figurkou*“ nabídnul žákům a učitelům novou výukovou metodu zaměřenou na zlepšení intelektuálních schopností a dovedností. Základ tvoří systematický rozvoj abstraktního myšlení prostřednictvím definovaného prostředí, kterým je šachovnice. Celým pilotním programem prošli pedagogové a žáci se speciálními vzdělávacími potřebami. V konečné fázi projektu proběhly ve všech krajích ČR semináře pro speciální pedagogy. Cílem projektu bylo zlepšit rovné příležitosti pro děti s různými typy hendikepů. [143]

Globální granty

V rámci oblasti podpory s názvem „*Rovné příležitosti dětí a žáků, včetně dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami*“ bylo v Libereckém kraji v posledních letech realizováno velké množství projektů. Do realizace grantových projektů se zapojila např.: *Střední odborná škola, Liberec, Jablonecká 999, příspěvková organizace, dětské domovy, Společnost přátel přírody – Čmelák, občanské sdružení Cognitio, Člověk v tísní, o. p. s., Vzdělávací centrum Turnov, o. p. s., Technická univerzita v Liberci aj.*

8.2.4.3.3 *Analýza dotazníkového šetření na školách (NÚV)*

Tvůrcem této analýzy je Národní ústav pro vzdělávání. Do dotazníkového šetření bylo zapojeno v rámci celé ČR celkem 1 304 respondentů středních a vyšších odborných škol. Z Libereckého kraje se zapojilo celkem 51 středních škol.

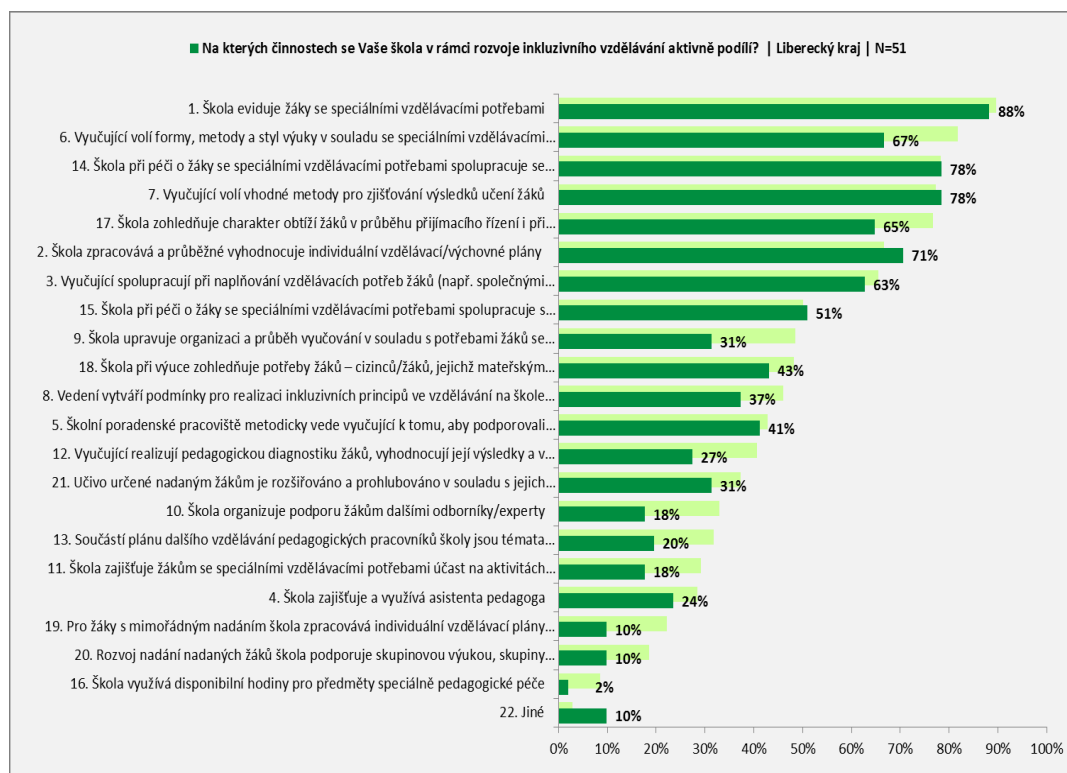
1) Na kterých činnostech se Vaše škola v rámci rozvoje inkluzivního vzdělávání aktivně podílí?

Na tuto otázku odpovídalo všech 51 respondentů z Libereckého kraje. Z odpovědí vyplývá, že nejčastěji se školy v rámci rozvoje inkluzivního vzdělávání aktivně podílí na následujících aktivitách: *Škola eviduje žáky se speciálními vzdělávacími potřebami* (tuto možnost volilo celkem 45 respondentů), *Škola při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními, která mají žáky v péči* (tuto variantu volilo 40 respondentů) a *Vyučující volí vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků* (obě varianty volilo shodně 40 respondentů). Nejméně často pak byla respondenty z Libereckého kraje uváděna aktivita: *Škola využívá disponibilní hodiny pro předměty speciálně pedagogické péče* (tuto možnost volil pouze 1 respondent). Shodně pak byly voleny varianty: *Pro žáky s mimořádným nadáním škola zpracovává individuální vzdělávací plány (IVP)*, *Rozvoj nadání nadaných žáků škola podporuje skupinovou výukou, skupiny mohou být tvořeny žáky z různých ročníků a jiné* (tuto možnost volilo shodně 5 respondentů).

V rámci celorepublikového průměru (celkový počet respondentů 1 304) je umístění činností, na kterých se školy v rámci rozvoje inkluzivního vzdělávání nejvíce podílí následující: *Škola eviduje žáky se speciálními vzdělávacími potřebami* (tuto možnost volilo celkem 1 169), *Vyučující volí formy, metody a styl výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků* (tuto možnost volilo celkem 1 066), *Škola při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními, která mají žáky v péči* (tuto možnost volilo celkem 1 020), *Vyučující volí vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků* (tuto možnost volilo celkem 1 008 dotazovaných).

Z grafu č. 19 je patrné, že vyučující v Libereckém kraji oproti celorepublikovému průměru výrazně méně volí formy, metody a styl výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků. Méně často také zohledňují charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia, méně často upravují organizaci a průběh vyučování v souladu s potřebami žáků se SVP či organizují podporu žákům dalšími odborníky/experty a méně často zpracovávají pro žáky s mimořádným nadáním individuální vzdělávací plány (IVP).

Graf č. 19: Na kterých činnostech se Vaše škola v rámci rozvoje inkluzivního vzdělávání aktivně podílí?

Zdroj: Výsledky dotazníkového šetření NÚV

2) Na jaké překážky při realizaci činností v rámci rozvoje inkluzivního vzdělávání narazíte?

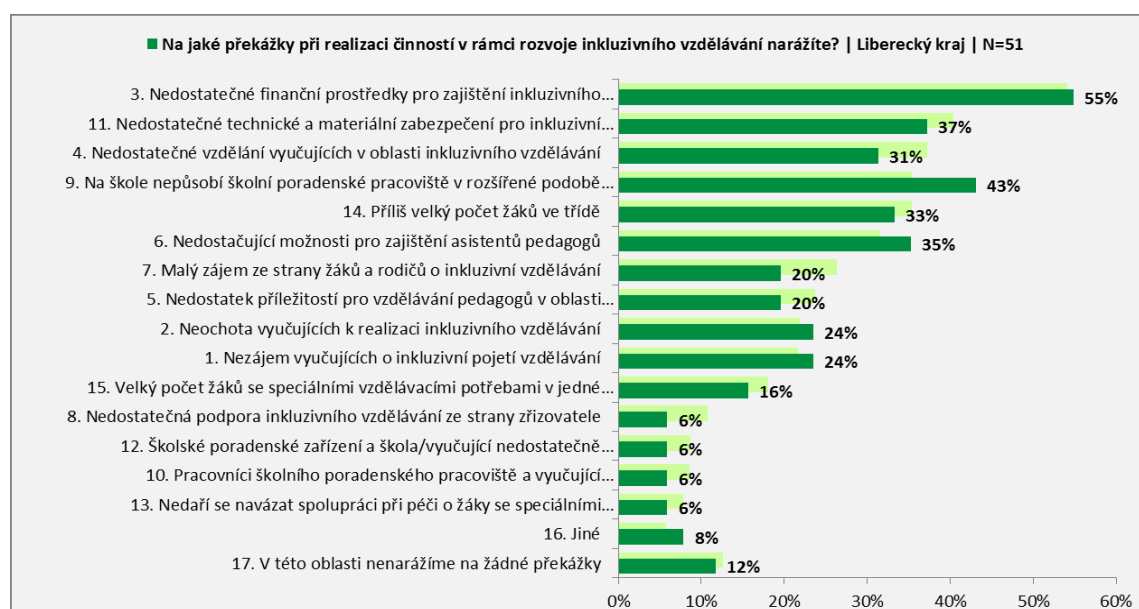
Druhá otázka byla zaměřena na to, se kterými překážkami se školy při realizaci činností v rámci rozvoje inkluzivního vzdělávání setkávají. Z celkového počtu 51 respondentů byla nejčastěji zvolena možnost: *Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve škole* (tuto variantu zvolilo celkem 28 respondentů). Mezi další nejčastěji uváděné možnosti patří: *Na škole nepůsobí školní poradenské pracoviště v rozšířené podobě – členem týmu psycholog nebo speciální pedagog* (tuto variantu volilo celkem 22 respondentů) a *Nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro inkluzivní vzdělávání* (tuto variantu zvolilo celkem 19 respondentů). Nejméně často byly školami z Libereckého kraje voleny varianty: *Nedostatečná podpora inkluzivního vzdělávání ze strany zřizovatele, Školské poradenské zařízení a škola/vyučující nedostatečně spolupracují při realizaci inkluzivního vzdělávání, Pracovníci školního poradenského pracoviště a vyučující nedostatečně spolupracují při realizaci inkluzivního vzdělávání, Nedaří se navázat spolupráci při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami s dalšími institucemi* (všechny výše uvedené varianty byly shodně zvoleny 3 respondenty). Celkem 6 respondentů uvedlo, že v této oblasti nenarazí na žádné překážky.

V rámci celorepublikového průměru byly pak respondenty nejčastěji voleny tyto možnosti: *Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve škole* (tuto možnost volilo celkem 706 respondentů), *Nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro inkluzivní vzdělávání* (tuto možnost volilo celkem 526 respondentů) a *Nedostatečné*

vzdělání vyučujících v oblasti inkluzivního vzdělávání (tuto možnost volilo celkem 485 respondentů).

Z odpovědí na tuto otázku (viz. graf č. 20) tedy vyplývá, že pro školy v Libereckém kraji je oproti celorepublikovému průměru větší překážkou to, že na škole nepůsobí školní poradenské pracoviště v rozšířené podobě – členem týmu psycholog nebo speciální pedagog. Současně je v kraji oproti celorepublikovému průměru vnímáno jako více problematické to, že nedostačují možnosti pro zajištění asistentů pedagogů. Naopak nižší hodnoty oproti ČR vykazuje Liberecký kraj v možnostech „Nedostatečné vzdělání vyučujících v oblasti inkluzivního vzdělávání“ a „Malý zájem ze strany žáků a rodičů o inkluzivní vzdělávání“.

Graf č. 20: Na jaké překážky při realizaci činností v rámci rozvoje inkluzivního vzdělávání narazíte?

Zdroj: Výsledky dotazníkového šetření NÚV

3) Jaká opatření by pomohla Vaší škole k dosažení Vámi zvoleného cíle v rozvoji inkluzivního vzdělávání?

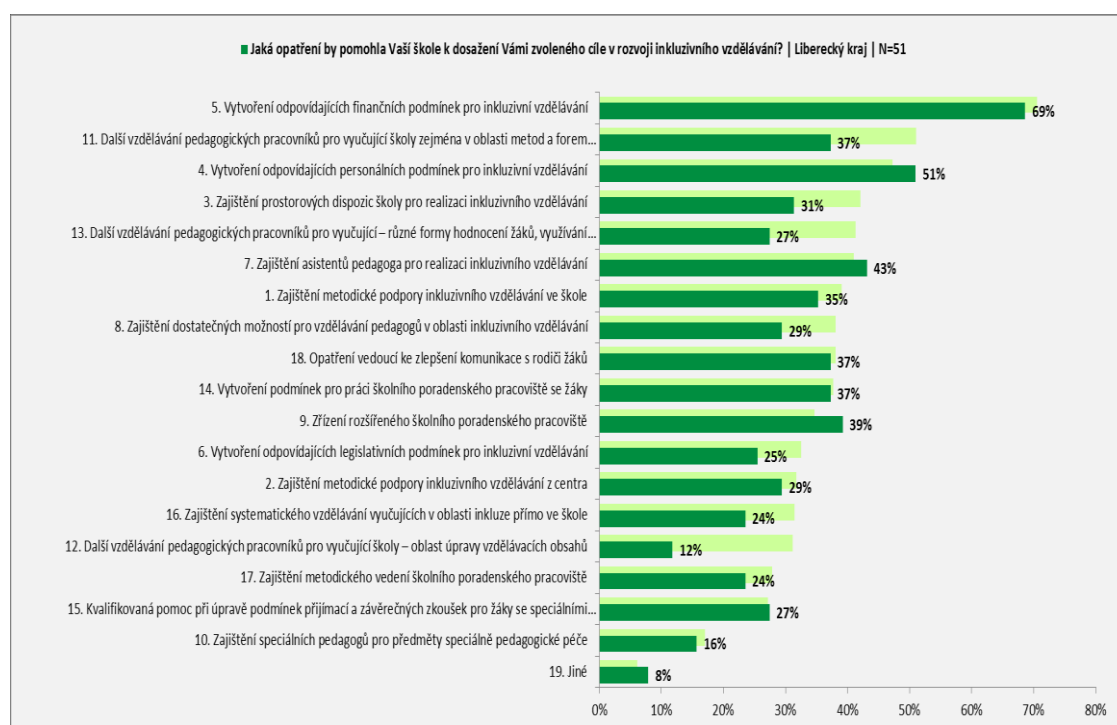
Nejvíce preferovanými opatřeními, která by školám v Libereckém kraji pomohla naplnit zvolený cíl v oblasti rozvoje inkluzivního vzdělávání, byla opatření: *Vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání* (tuto variantu zvolilo 35 respondentů), *Vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání* (tuto variantu zvolilo 26 respondentů) a *Zajištění asistentů pedagoga pro realizaci inkluzivního vzdělávání* (tuto variantu zvolilo 22 respondentů). Nejméně často (neuvažujeme-li variantu „jiné“) pak byla školami z Libereckého kraje volena možnost: *Další vzdělávání pedagogických pracovníků pro vyučující školy – oblast úpravy vzdělávacích obsahů* (6 respondentů) a *Zajištění speciálních pedagogů pro předměty speciálně pedagogické péče* (8 respondentů).

V rámci celorepublikového průměru byly nejvíce zastoupeny možnosti: *Vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání* (tuto variantu zvolilo

920 respondentů), *Další vzdělávání pedagogických pracovníků pro vyučující školy zejména v oblasti metod a forem práce, organizace vzdělávání* (tuto variantu zvolilo 665 respondentů) a *Vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání* (tuto variantu zvolilo 616 respondentů).

Z výsledků šetření (viz. graf č. 21) je patrné, že nejdůležitějším opatřením, které by rozvoji inkluzivního vzdělávání na školách nejen v Libereckém kraji, ale i v celé ČR nejvíce napomohlo, je vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání. Výrazně nižší hodnoty oproti celorepublikovému průměru vykazovaly školy v Libereckém kraji především v opatření zaměřeném na další vzdělávání pedagogických pracovníků.

Graf č. 21: Jaká opatření by pomohla Vaší škole k dosažení Vámi zvoleného cíle v rozvoji inkluzivního vzdělávání?

Zdroj: Výsledky dotazníkového šetření NÚV

8.2.5 Rozvoj cizích jazyků

Výukou jazyků se lidstvo zabývá již několik staletí. Znalost cizích jazyků se rozvíjí ruku v ruce s rozvojem společnosti. Zatímco v období antiky převládala jako mezinárodní jazyk hlavně řečtina, ve středověku ji v souvislosti s vlivem a postavením církve ve společnosti nahradila latina. V období novověku postupně došlo k oslabení tohoto výsadního postavení církve a tím i latiny, která tak byla nahrazena živými jazyky národními – například v Evropě od počátku 18. století do 2. světové války zaujímala výhradní postavení francouzština, zejména v diplomatických stycích. V současném globalizovaném světě má významné postavení angličtina jakožto mezinárodní jazyk užívaný v diplomatických stycích, kultuře, pracovním i společenském životě. Zájem je ovšem i o jazyky asijské, africké, nebo umělé (esperanto, jazyk počítačů).

Znalost cizích jazyků vždy patřila k váženým znalostem a podstatným rysům vzdělanosti. Dorozumět se v cizí zemi znamená přiblížit se k místním lidem, umožňuje proniknout k mentalitě místních, aspektům běžného života.

Dříve byla znalost cizích jazyků výsadou vládnoucích tříd a úzkého kruhu vzdělavců. Dnes je jazykové vzdělávání přístupné široké veřejnosti, ať už jako součást všeobecného vzdělávání, odborného vzdělávání i dalšího vzdělávání dospělých.

Znalost cizího jazyka jedince obohacuje, jak říká známé české přísloví „Kolik jazyků umíš, tolikrát jsi člověkem“. Čím více člověk řeči ovládá, tím více se před ním otevírá možností, a to jak v osobním, tak i v pracovním životě. Při učení cizího jazyka si člověk rozšiřuje svůj horizont osobních a společenských hodnot, poznává nové kultury, tradice, obohacuje svůj každodenní svět a zároveň poznává nové světy.

8.2.5.1 Systém podpory pro rozvoj cizích jazyků v České republice

V roce 1948 byl v tehdejší Československu zaveden školským zákonem jednotný vzdělávací systém, ve kterém byla na všech základních a středních školách povinně zavedena výuka ruského jazyka. Ostatní cizí jazyky (angličtina, francouzština, němčina atd.) mohly být vyučovány jako druhý cizí jazyk jen na úrovni vyššího sekundárního vzdělávání. Dominantní postavení ruštiny bylo zrušeno až v roce 1989. [144]

V průběhu 90. let proběhlo několik změn ve výuce cizích jazyků, především byla rozšířena nabídka a zároveň se posouval začátek výuky cizího jazyka do nižších tříd základních škol na počátku 90. let se začínalo s výukou cizího jazyka v 5. ročníku, v polovině 90. let ve 4. ročníku a dnes se začíná ve 3. ročníku základní školy. [144]

V ČR je legislativně ukotveno jazykové vzdělávání v § 110 zákona č. 82/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů. Dle tohoto zákona se jazykové vzdělávání uskutečňuje v jazykové škole s právem státní zkoušky. „Jazykové vzdělávání poskytuje jazykové vzdělání v cizích jazycích a v případě vzdělávání cizinců se za cizí jazyk považuje také jazyk český. Vzdělávání v jazykové škole s právem státní jazykové zkoušky může být ukončeno státní jazykovou zkouškou základní, všeobecnou a speciální. Státní jazykové zkoušky lze vykonat i bez předchozího vzdělávání v jazykové škole s právem státní jazykové zkoušky. Státní jazykové zkoušky se skládají z písemné a ústní části. Ministerstvo určuje zadání písemné části zkoušky a stanovuje termín konání zkoušek. Dokladem úspěšně vykonané státní jazykové zkoušky je vysvědčení o státní jazykové zkoušce.“ [145] Školský zákon zmiňuje vyučování v cizím jazyce také v § 13, dle kterého může Ministerstvo povolit vyučování některých předmětů v cizím jazyce. „V oborech středního vzdělání s maturitní zkouškou, v nichž se podle rámcového vzdělávacího programu povinně vyučují některé předměty v cizím jazyce, jsou vyučovacím jazyky český jazyk a příslušný cizí jazyk. Ve vyšších odborných školách může být vyučovacím jazykem cizí jazyk.“ [145, 146]

Osvojení cizích jazyků navazuje na poznání českého jazyka. V současné době je kladen důraz na zvyšování komunikativní úrovně – hlavně schopnost domluvit se, než být schopen vytvářet bezchybné věty, účinně komunikovat v běžném i pracovním životě,

navazovat společenské a osobní vztahy, porozumět kultuře a zvykům jiných lidí a respektovat je. Vzdělávání v cizím jazyce se významně podílí na přípravě žáků na aktivní život v multikulturní společnosti v osobní i pracovní oblasti. [147,148]

Z výzkumu ČŠI z roku 2010 vyplývá, že materiální vybavení českých škol se zkvalitnilo a zmodernizovalo a také došlo ke zkvalitnění materiální podpory výuky. Přičemž využití ICT se vztahuje zejména na jednoduchou prezentaci učiva. Výzkum dále upozorňuje na výuku neязыkových předmětů v cizím jazyce jako na účinný nástroj zlepšení jazykových dovedností žáků. Ovšem tento nástroj není v praxi téměř využíván, s výjimkou bilingvních gymnázií a proto ČŠI navrhuje zařadit do výuky metodu CLIL. [149]

Dle RVP by měl každý žák na střední školu vstupovat se znalostí jednoho cizího jazyka a základy druhého cizího jazyka. Výuka cizích jazyků na střední škole by měla plynule navazovat na jazykové znalosti a komunikační dovednosti získané během základního vzdělávání a prohlubovat je. Na gymnáziu a střední odborné škole (kde je vzdělávání ukončené maturitní zkouškou) pokračují žáci ve studiu dvou cizích jazyků. Na středním odborném učilišti pokračují žáci ve výuce v jednom cizím jazyce. V rámci odborného vzdělávání má dle RVP SOŠ a SOU tvořit obecně odborná a odborná terminologie nejméně 20 % slovní zásoby. [147,148]

Tabulka č. 44: Časové dotace předmětu cizí jazyk dle RVP pro střední školy

Typy vzdělávání		Minimální časová dotace za studium	Dosažená jazyková úroveň dle Evropského referenčního rámce
Dvojjazyčné gymnázium	Cizí jazyk	16	B2
	Další cizí jazyk	11	B1
Gymnázium	Cizí jazyk	12	B2
	Další cizí jazyk	12	B1
Úplné střední odborné		10	B1
Střední odborné		6	A2+

Zdroj: RVP

8.2.5.2 Rozvoj cizích jazyků ve strategických dokumentech

8.2.5.2.1 Evropské strategické dokumenty

Komunikace v cizích jazycích je jedna z osmi tzv. „klíčových kompetencí“, které potřebuje v moderní společnosti každý člověk k úspěšnému zapojení do primárního vzdělání i dalšího studia, do pracovního, společenského i osobního života. „Klíčové schopnosti znamenají přidanou hodnotu pro trh práce, sociální soudržnost a aktivní občanství, protože nabízejí flexibilitu a adaptabilitu, uspokojení a motivaci. Komunikace v cizích jazycích, která vyžaduje stejné základní dovednosti jako komunikace v mateřském jazyce, ale navíc vyžaduje pochopení jiných kultur a jejich zprostředkování. Úroveň osvojení bude záviset na několika faktorech a na schopnosti poslouchat, mluvit, číst a psát.“ [150, 151]

ET 2020 hovoří o posilování jazykových znalostí v rámci „*strategického cíle 2: Zlepšit kvalitu a efektivitu vzdělávání a odborné přípravy*“, kde členské státy vyzývají při studiu jazyků dosáhnout toho, „*aby občané byli schopni komunikovat kromě své mateřštiny v dalších dvou jazycích, v příslušných případech podporovat jazykovou výuku v odborném vzdělávání a přípravě a ve vzdělávání dospělých a umožnit přistěhovalcům, aby se naučili jazyku hostitelské země.*“ [152]

V návaznosti na *ET 2020* Rada Evropy vyzývá členské státy, aby v rámci odborného vzdělávání a přípravy podporovaly příležitosti k výuce jazyků určené studentům i učitelům a kladly důraz na význam cizích jazyků pro přeshraniční spolupráci v oblasti odborného vzdělávání a přípravy. Ke zvyšování mobility je třeba zajistit podporu výuky cizích jazyků a mezikulturních kompetencí v kurikulech počátečního odborného vzdělávání a přípravy. [153]

Sdělení Komise „*Přehodnocení vzdělávání: investice do dovedností pro dosažení lepších socioekonomických výsledků*“ uvádí, že studium cizích jazyků vyžaduje zvláštní pozornost, protože je důležité pro pracovní místa. „*V globalizovaném světě je schopnost domluvit se cizími jazyky důležitým faktorem konkurenceschopnosti a jazyky jsou tak stále důležitější pro zvýšení úrovně zaměstnatelnosti, pro mobilitu mladých lidí, volný pohyb pracovníků a potřebné fungování podniků na celosvětových trzích.*“ [154] Jako prioritní pro členské státy stanovuje součinnost sféry vzdělávání a zaměstnanosti – usnadnit přechod ze školy do zaměstnání, snížení překážek mobility a zajistit přístup mladých lidí k pracovním příležitostem. Pro podporu znalosti cizích jazyků navrhuje Komise využívat inovativní a pedagogické přístupy zaměřené na studenty a vytvoření vhodných hodnoticích nástrojů. [155]

8.2.5.2.1.1 Společný evropský referenční rámec pro jazyky

Společný evropský referenční rámec je dokumentem Rady Evropy definující úroveň ovládnutí jazyka, díky němuž je možné měřit pokrok studentů v každém stádiu učení se jazyků a v průběhu celého života. Mezilidská komunikace závisí na sdílených znalostech okolního světa. Společný rámec „*má překonat bariéry v komunikaci mezi odborníky pracujícími v oboru moderních jazyků, které vyplývají z existence různých vzdělávacích systémů v Evropě*“. [156] Popisuje, i v kulturním kontextu, co se musí studenti naučit a jaké znalosti a dovednosti musí rozvíjet. Cílem je rozvíjet jazykový repertoár, v němž hrají svou roli všechny jazykové schopnosti, a poskytnout příležitost k rozvoji vícejazyčné kompetence. Jazyk zde není chápán pouze jako důležitý aspekt kultury, ale je také prostředkem pro získávání přístupu k projevům kultury.

Tabulka č. 45: Obecná opatření

<p>1. Zajistit v co největší možné míře, aby všechny vrstvy populace měly účinné prostředky k získání znalosti jazyků ostatních členských států (či ostatních jazykových společenství ve své zemi) a k získání dovedností potřebných pro takové užívání jazyka, které mluvčím umožňuje uspokojit komunikativní potřeby. Umožní jim především:</p>
<p>1.1 vypořádat se s potřebami každodenního života v cizí zemi a pomoci cizincům pobývajícím v jejich vlastní zemi, aby zvládli totéž</p>
<p>1.2 vyměňovat si informace a názory s mládeží i dospělými lidmi, kteří mluví jiným jazykem, a sdělovat jim své myšlenky a pocity</p>
<p>1.3 více a lépe porozumět způsobu života a myšlení jiných lidí a jejich kulturnímu dědictví</p>
<p>2. Propagovat, povzbuzovat a podporovat snahy učitelů a studentů na všech úrovních, aby v rámci své situace uplatňovali principy tvorby systémů učení jazyků (jak jsou postupně vyvíjeny v rámci programu Rady Evropy „Moderní jazyky“) následujícími způsoby:</p>
<p>2.1 zakládat vyučování a učení se jazykům na potřebách, motivaci, vlastnostech a možnostech žáků</p>
<p>2.2 stanovit co možná nejkonkrétněji smysluplné a realistické cíle</p>
<p>2.3 vyvíjet odpovídající metody a materiály</p>
<p>2.4 vyvíjet vhodné formy a nástroje pro evaluaci učebních programů</p>
<p>3. Propagovat výzkum a rozvoj takových programů, které na všech úrovních vzdělávání vedou k zavádění metod a materiálů uzpůsobených tak, že umožňují různým skupinám a typům studentů, aby získaly komunikativní ovládnutí jazyka odpovídající jejich konkrétním potřebám</p>

Zdroj: Společný Evropský referenční rámec v politickém a vzdělávacím kontextu

Cíle Rady pro kulturní spolupráci na poli moderních jazyků:

- „vybavit všechny Evropany tak, aby zvládli nároky rostoucí mezinárodní mobility a užší spolupráce nejen ve vzdělávání, kultuře a vědě, ale také v obchodě a průmyslu,
- prostřednictvím účinnější mezinárodní komunikace podporovat vzájemné porozumění a toleranci, úctu k různým identitám a kulturní různorodosti,
- udržovat a dále rozvíjet bohatství a různorodost kulturního života Evropy prostřednictvím větších vzájemných znalostí národních jazyků a jazyků určitých regionů včetně těch, jejichž vyučování není příliš rozšířeno,
- uspokojit potřeby mnohojazyčné a multikulturní Evropy tak, že bude rozvíjet schopnost Evropanů komunikovat mezi sebou navzdory jazykovým a kulturním bariérám.

To vyžaduje, aby odpovědné orgány povzbuzovaly toto nepřetržité a celoživotní úsilí, podchycovaly je na formálním základě a finančně zajišťovaly na všech úrovních vzdělávání.“ [157]

Komunikativní jazykové kompetence umožňují využívat specifické jazykové prostředky a jsou složeny z části:

- lingvistické – znalosti a dovednosti chápané jako systém,
- sociolingvistické – vztahují se k sociokulturním podmínkám užívání jazyka, vnímavosti ke společenským konvencím,
- pragmatické – funkční využití jazykových prostředků.

Komunikativní jazykové kompetence se aktivují při provádění různých jazykových činností, zejména při tlumočení nebo překládání – recepce, produkce, interakce nebo zprostředkování. Jazykové činnosti jsou zasazeny do kontextu oblasti užívání jazyka. Ve vztahu k učení se rozlišují 4 typy oblastí – veřejná (běžná společenská interakce), osobní (rodinné vztahy a individuální společenské zvyklosti), pracovní (vše, co se pojí s činnostmi a vztahy při výkonu povolání) a vzdělávací (učení a výcvik, jehož cílem je osvojení znalostí a dovedností). [158]

Tabulka č. 46: **Společné referenční úrovně**

Uživatel základů jazyka	A1 (Breakthrough)	Rozumí známým každodenním výrazům a zcela základním frázím, jejichž cílem je vyhovět konkrétním potřebám, a umí tyto výrazy a fráze používat. Umí představit sebe a ostatní a klást jednoduché otázky týkající se informací osobního rázu, např. o místě, kde žije, o lidech, které zná, a věcech, které vlastní, a na podobné otázky umí odpovídat. Dokáže se jednoduchým způsobem domluvit, mluví-li partner pomalu a jasně a je ochoten mu/jí pomoci.
	A2 (Waystage)	Rozumí větám a často používaným výrazům vztahujícím se k oblastem, které se ho/jí bezprostředně týkají (např. základní informace o něm/ní a jeho/její rodině, o nakupování, místopisu a zaměstnání). Dokáže komunikovat prostřednictvím jednoduchých a běžných úloh, jež vyžadují jednoduchou a přímou výměnu informací o známých a běžných skutečnostech. Umí jednoduchým způsobem popsat svou vlastní rodinu, bezprostřední okolí a záležitosti týkající se jeho/jejích nejnáléhavějších potřeb.
Samostatný uživatel	B1 (Threshold)	Rozumí hlavním myšlenkám srozumitelné spisovné vstupní informace (input) týkající se běžných témat, se kterými se pravidelně setkává v práci, ve škole, ve volném čase atd. Umí si poradit s většinou situací, jež mohou nastat při cestování v oblasti, kde se tímto jazykem mluví. Umí napsat jednoduchý souvislý text na témata, která dobře zná nebo která ho/ji osobně zajímají. Dokáže popsat své zážitky a události, sny, naděje a cíle a umí stručně vysvětlit a odůvodnit své názory a plány.

	B2 (Vantage)	Dokáže porozumět hlavním myšlenkám složitých textů týkajících se jak konkrétních, tak abstraktních témat včetně odborně zaměřených diskusí ve svém oboru. Dokáže se účastnit rozhovoru natolik plynule a spontánně, že může vést běžný rozhovor s rodilými mluvčími, aniž by to představovalo zvýšené úsilí pro kteréhokoliv účastníka interakce. Umí napsat srozumitelné podrobné texty na širokou škálu témat a vysvětlit své názorové stanovisko týkající se aktuálního problému s uvedením výhod a nevýhod různých možností.
Zkušební uživatel	C1 (Effective Operational Proficiency)	Rozumí širokému rejstříku náročných a dlouhých textů a rozpozná implicitní významy textů. Umí se plynule a pohotově vyjadřovat bez zjevného hledání výrazů. Umí jazyka užívat pružně a efektivně pro společenské, akademické a profesní účely. Umí vytvořit srozumitelné, dobře uspořádané, podrobné texty na složitá témata, čímž prokazuje ovládnutí kompozičních útvarů, spojovacích výrazů a prostředků koheze.
	C2 (Mastery)	Snadno rozumí téměř všemu, co si vyslechne nebo přečte. Dokáže shrnout informace z různých mluvených a psaných zdrojů a přitom dokáže přednést polemiku a vysvětlení v logicky uspořádané podobě. Dokáže se spontánně, velmi plynule a přesně vyjadřovat a rozlišovat jemné významové odstíny dokonce i ve složitějších situacích.

Zdroj: Společný Evropský referenční rámec v politickém a vzdělávacím kontextu

8.2.5.2.2 Národní strategické dokumenty

Národní výzkumná a inovační strategie pro inteligentní specializaci ČR uvádí, že „i přes povinnou výuku cizích jazyků, která začíná již na základní škole, jsou jazykové kompetence českých žáků a studentů v angličtině nebo jiných cizích jazycích nedostatečné, zejména u absolventů technických a přírodovědných oborů“ [159]. Výuka je zaměřena především na zvládnutí gramatiky, zatímco konverzace v cizím jazyce je na nedostatečné úrovni. [160]

Jazykové znalosti jsou významné faktory ovlivňující mezinárodní mobilitu a konkurenceschopnost. V rámci specifického cíle **D.1.3** „Zvýšit aktivní znalost angličtiny a dalšího cizího jazyka“ uvádí *Národní RIS3 strategie* jako jednu z podmínek realizace opatření tohoto cíle povinné zavedení aktivního užití cizího jazyka v rámci studia na střední škole. Klíčové je především zapojení rodilých mluvčích do výuky na střední škole. [160]

Tabulka č. 47: Opatření na podporu výuky cizích jazyků Národní RIS3 strategie

Strategický cíl D.1: Zvýšit kvalitu absolventů škol	
Specifický cíl D.1.3: Zvýšit aktivní znalost angličtiny a dalšího cizího jazyka	
Indikátory specifického cíle	Typové aktivity/projekty/operace
<ul style="list-style-type: none"> Spokojenost zaměstnavatelů s úrovní anglického, příp. dalšího cizího jazyka absolventů jednotlivých studijních oborů (nutno zavést reprezentativní šetření mezi zaměstnavateli) Podíl absolventů SŠ s mezinárodně uznávaným certifikátem potvrzujícím znalosti angličtiny na odpovídající úrovni dle Společného evropského referenčního rámce (SŠ ukončené jinak než maturitní zkouškou – B1, SŠ ukončené maturitní zkouškou – B2) 	<ul style="list-style-type: none"> Zavedení povinné výuky anglického jazyka na ZŠ a SŠ ukončené zkouškou s požadavky na odpovídající úrovni dle společného evropského referenčního rámce (ZŠ – A2, SŠ ukončené jinak než maturitní zkouškou – B1, SŠ ukončené maturitní zkouškou – B2); ostatní jazyky by byly vyučovány jako druhý cizí jazyk Rozvoj odborného cizího jazyka na středních odborných školách a vysokých školách Zapojení rodilých mluvčích do výuky angličtiny v systému počátečního vzdělávání Zavedení systému zahraničních jazykových kurzů pro pedagogy a jeho propojení s kariérou učitele Zavedení povinnosti aktivního použití cizího jazyka během studií na všech VŠ a SŠ, např. ve formě studia některých předmětů v anglickém jazyce nebo realizace studijního pobytu v zahraničí (mimo Slovenské republiky)

Zdroj: Národní RIS3 strategie

Strategie celoživotního učení uvádí jako hlavní bariéru jazykového vzdělávání nedostatek kvalitních lektorů a zastaralé metody výuky. [161]

Akční plán vzdělávání jmenoval jako jeden z klíčových faktorů ovlivňující vstup absolventů na trh práce „Změny v souvislosti s významnějším otevřením zahraničních trhů práce“. Tento dokument se vztahoval na období 2009–2011. V roce 2013 na něj navázal dokument „Nová opatření na podporu odborného vzdělávání“ na období 2011–2015. [162, 163]

Zvyšuje se zájem o zahraniční vzdělávání, stáže, odborné praxe (v oboru i mimo něj). „Největší zájem bývá o země, kde je mateřským jazykem angličtina, nebo země sousedící

s ČR, popřípadě ty země, v nichž je snazší získat pracovní povolení.“ [164] Jednoleté pomaturitní studium na jazykové škole nebo výjezd do zahraničí volí často mladí lidé jako možnost v případě, že se nedostanou na vysokou školu nebo vyšší odbornou školu. [165]

Strategie mezinárodní konkurenceschopnosti ČR zdůrazňuje potřebu posílit praktické ovládání cizích jazyků. [166]

Koncepce podpory mládeže na období 2014–2020 určuje 13 strategických cílů státní politiky ve vztahu k mládeži, které dále rozpracovává do dílčích cílů a jejich konkrétních opatření k naplnění těchto cílů. S rozvojem cizích jazyků souvisí dva z těchto strategických cílů. [167]

Tabulka č. 48: Cíle a opatření pro rozvoj cizích jazyků vyplývající z *Koncepce 2020*

Strategický cíl	Dílčí cíl	Opatření
5. Podporovat zvyšování přeshraniční mobility mládeže	A. Rozvíjet kompetence mládeže potřebné pro mobilitu	1. Přispívat ke zlepšování jazykové vybavenosti jako nástroje pro zvýšení sebedůvěry mladých lidí pro mobilitu
10. Usnadňovat začlenění dětí a mládeže s omezenými příležitostmi	C. Podporovat rozvoj kompetencí dětí a mládeže pro posilování snášenlivosti napříč kulturními a sociálními skupinami	2. Podporovat aktivity vedoucí k rozvoji a uchování si vztahu k vlastní identitě, kultuře, tradicím a jazyku 4. Podporovat rozvoj a aplikaci pedagogických přístupů v oblasti výchovy a vzdělávání k toleranci a prevenci rasismu a extremismu

Zdroj: *Koncepce podpory mládeže na období 2014–2020*

Dlouhodobý záměr ČR uvádí, že „s ohledem na uplatnitelnost na trhu práce bude podporována mj. také výuka cizích jazyků“ [168]. Nedostatek kvalifikované pracovní síly se znalostí dvou cizích jazyků je zejména v technických oborech.

Tabulka č. 49: **Návaznost opatření Strategie 2020 a Dlouhodobého záměru ČR ve středním vzdělávání**

Opatření Strategie 2002	Opatření Dlouhodobého záměru ČR
<p>C.4 Modernizovat systém odborného středního vzdělávání tak, aby směřovalo k intenzivnějšímu a efektivnějšímu rozvoji přenositelných znalostí, dovedností a schopností, ale zároveň aby v závěrečných fázích studia zahrnovalo větší podíl praktické výuky v zájmu dostatečného osvojení profesních dovedností.</p>	<p>C.4.2 Při revizi RVP se mj. zaměřit na návaznost výuky cizích jazyků mezi základním a středním vzděláváním. C.4.3 Posílit výuku cizích jazyků zejména v oborech odborného vzdělání; zavést výuku druhého cizího jazyka.</p>
<p>C.7 Jasněji vymezit očekávané cíle vzdělávání jako referenční body srozumitelné pro učitele, žáky a studenty, rodiče, zaměstnavatele i veřejnost</p>	<p>C.7.1 Provést obsahové úpravy rámcových vzdělávacích programů (RVP) v středním vzdělávání tak, aby c) podpořily matematické, jazykové, ICT a polytechnické vzdělávání (včetně výuky k manuální zručnosti)</p>

Zdroj: Dlouhodobý záměr ČR

V oblasti jazykového vzdělávání si *Dlouhodobý záměr ČR* klade za jeden z hlavních cílů, že nebudou zapisovány nové jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky do školského rejstříku. Důvodem je stálý pokles počtu žáků v těchto školách. Avšak bude kladen důraz na zkvalitňování výuky v jazykových školách a zkušebnímu procesu státních zkoušek. [169]

8.2.5.2.3 *Krajské strategické dokumenty*

SRLK 2006–2020 uvádí v souvislosti s rozvojem cizích jazyků jako jeden z problémů v rámci rozvojového opatření „*Podpora celoživotního učení s důrazem na kvalitu života*“ (Oblast: Lidské zdroje) nedostatek kvalifikovaných pedagogických pracovníků pro výuku cizích jazyků, zejména ve venkovských oblastech Libereckého kraje. Na *SRLK 2006–2020* přímo navazuje *PRLK 2014–2020*, podle něj má být v rámci výše jmenovaného opatření věnována pozornost rozšiřování výuky cizích jazyků. Na oba dva tyto dokumenty navazuje také *Problémová analýza potřeb LK*, která uvádí, že zásadní vliv má také příprava pedagogů na pedagogických fakultách a i jejich další vzdělávání, a v souvislosti s tím navrhuje více využívat možností mezinárodní výměny zkušeností pro žáky a studenty i pedagogy. [170, 171, 172]

RIS3 strategie za Liberecký kraj uvádí jako jednu z hrozeb v oblasti sociálních/demografických vlivů „*klesající konkurenceschopnost firem orientovaných do Německa díky klesající znalosti německého jazyka.*“ [173]

Tabulka č. 50: Klíčová oblast změn A. Lidské zdroje pro inovace, vědu a výzkum

Strategický cíl A.2	Specifický cíl A.2.2	Indikátor specifického cíle	Typové aktivity/projekty/operace
Zvýšení kvality vzdělání absolventů všech stupňů škol technických a přírodovědných oborů a zajistit kvalitní a praxi blízké další vzdělávání pracovníků firem, škol i jiných institucí	Zintenzivnění vzdělávání lidských zdrojů v netechnických dovednostech – soft skills	Počet absolventů jazykové přípravy s certifikátem úrovně vyšší jak B2	Jazyková příprava

Zdroj: RIS3 za Liberecký kraj

Dlouhodobý záměr LK má jako jeden ze strategických směrů rozvoje vzdělávání uvedeno opatření podporovat v rámci ŠVP měkké dovednosti, včetně rozvoje znalosti cizích jazyků. „Podpora cizích jazyků s sebou nese nároky na kvalifikovanost pedagogů. V systému chybí rodilí mluvčí, jejichž působení je řešeno spíše mimosystémovými zdroji. Důležitým prostředkem pro zlepšení výuky cizích jazyků jsou jazykové pobyty v zemích, kde se hovoří vyučovaným jazykem, a to jak na straně žáků, tak pedagogů.“ [174]

V souvislosti s geografickou polohou Libereckého kraje, který leží na hranici se Spolkovou republikou Německo, a tím spojeným působením množství německých zaměstnavatelů v kraji, se jako perspektivní jeví podpora volby a výuky německého jazyka. Jako cíl je stanoveno v Libereckém kraji „dostupnými prostředky zkvalitňovat jazykovou výuku na všech stupních vzdělávání“ [175]. Tohoto cíle má být dosaženo pomocí následujících opatření:

- nezvyšovat kapacity jazykových škol v kraji,
- zaměřit se na podporu dlouhodobého vzdělávání pedagogů cizích jazyků,
- podporovat výjezdy pedagogů, žáků a studentů do zemí vyučovaného jazyka,
- při výuce jazyků využívat nových metod a technologií,
- vzhledem k regionální poloze kraje podpořit výuku německého jazyka na základních a středních školách.

Indikátorem pro měření dosažení cíle bude zvýšení podílu žáků učících se německý jazyk o 5 %. [176]

Liberecký kraj zřizuje jazykovou školu s právem státní jazykové zkoušky, která je součástí Obchodní akademie a Jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky Liberec, Šamánkova 8, příspěvková organizace. V návaznosti na *Dlouhodobý záměr ČR* stanovuje *Dlouhodobý záměr LK* jako kritérium rozvoje vzdělávací soustavy v rámci jazykového vzdělávání, že nebudou zřizovány nové jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky. [176]

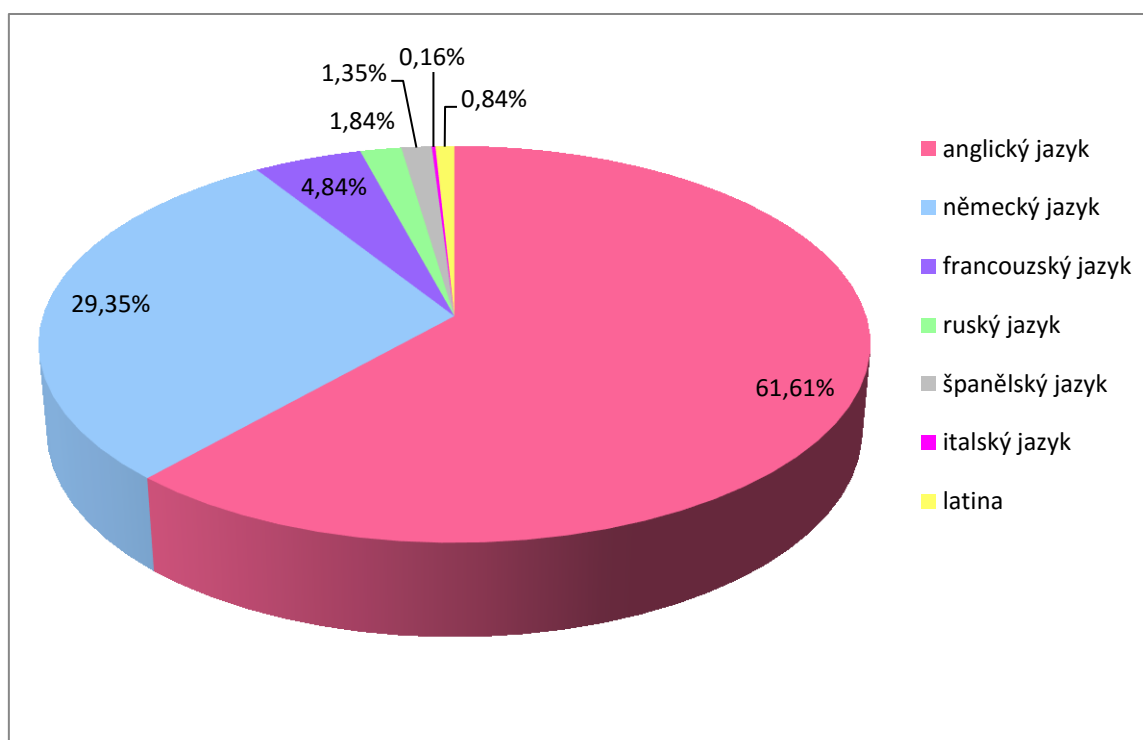
Vzhledem ke geografické poloze Libereckého kraje a úzké přeshraniční spolupráci s Německem je zcela zásadní zaměření na německý jazyk. Na Gymnáziu F. X. Šaldy, Liberec 11, Partyzánská 530, příspěvková organizace mají žáci možnost studovat šestiletý studijní obor 79-43-K/61 Dvojazyčné gymnázium (se zaměřením na německý jazyk). V rámci studia probíhá intenzivní výuka německého jazyka, výuka i nejjazykových

předmětů v německém jazyce a v neposlední řadě také úzká spolupráce s německými školami a vzdělávacími institucemi.

Na středních školách v Libereckém kraji jednoznačně převažuje výuka anglického jazyka. Volba druhého cizího jazyka je značně pestřejší a učí se ho 50,18 % žáků středních škol. Zatímco žáci studující humanitní obory se vzdělávají ve druhém cizím jazyku po celou dobu studia, žáci technických oborů mají druhý cizí jazyk většinou pouze v prvním ročníku studia. Třetí cizí jazyk je vyučován na 1,85 % středních škol v kraji. Značně široká je také nabídka soukromých služeb v oblasti vzdělávání v cizích jazycích. [177]

Graf č. 22: **Žáci učící se cizí jazyky ve středních školách v Libereckém kraji ve školním roce 2014/2015**

Zdroj: OŠMTS KÚ LK, výkazy MŠMT k 30. 9. 2014

8.2.5.3 Rozvoj cizích jazyků v Libereckém kraji

8.2.5.3.1 Realizované projekty a aktivity v území

V Libereckém kraji v posledních letech probíhala realizace projektů financovaných z ESF zaměřených na problematiku podpory výuky cizích jazyků a v cizích jazycích.

V rámci Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost (dále jen „OP VK“) byly na podporu výuky cizích jazyků a v cizích jazycích ve školách a školských zařízeních vyhlášeny v roce 2015 výzvy č. 56 a 57. Pro obě dvě výzvy byli v cílové skupině zahrnuti žáci a pedagogičtí pracovníci středních škol. Jako klíčové aktivity byly pro výzvu č. 56 definovány zahraniční jazykové kurzy pro učitele a zahraniční jazykověvzdělávací pobyty pro žáky. Ve výzvě č. 57 byly definovány klíčové aktivity pro individualizovaný

rozvoj ústních komunikačních dovedností učitelů a žáků v anglickém, německém a francouzském jazyce formou blended learningu (kombinace standardní výuky a e-learningu). [178]

Velké množství projektů na podporu rozvoje výuky cizích jazyků bylo v Libereckém kraji realizováno v rámci globálních grantů. Do realizace projektů se zapojily např. Národní institut dalšího vzdělávání, Statutární město Liberec, CEET, s. r. o., Castle English Language School, s. r. o., Univerzita Karlova v Praze, Vzdělávací centrum Turnov, o. p. s., Centrum vzdělanosti Libereckého kraje, p. o., a řada středních a základních škol v Libereckém kraji.

Vzdělávací program Evropské Unie „Erasmus+“ („*European Action Scheme for the Mobility of University Students*“) podporuje spolupráci a mobilitu ve všech sférách vzdělávání, v odborné přípravě a v oblasti sportu, mládeže a neformálního vzdělávání. [179]

Od roku 2002 se v České republice uděluje Evropská jazyková cena LABEL, jejímž prostřednictvím Evropská komise spolu s Domem zahraniční spolupráce a Ministerstvem školství, mládeže, tělovýchovy a sportu propaguje jazykové vzdělávání. Cílem je podpořit inovativní a kreativní přístup k výuce jazyků a inspirovat k zájmu o jazykové a kulturní rozmanitosti v Evropě. Každý rok jsou oceňovány výjimečné projekty nebo aktivity a jednou za dva roky je udělován titul Evropský učitel jazyků. [180]

Tabulka č. 51: Evropská jazyková cena LABEL v Libereckém kraji

Instituce	Rok získání ocenění
Gymnázium Česká Lípa, Žitavská 2969, příspěvková organizace	2002
Gymnázium Česká Lípa, Žitavská 2969, příspěvková organizace	2003
Základní škola Lidická, Hrádek nad Nisou, Školní ul. 325, okres Liberec, příspěvková organizace	2005
Rodowitz, o. s., Radvanec	2008
Gymnázium Česká Lípa, Žitavská 2969, příspěvková organizace	2010
Titul Evropský učitel jazyků	Rok získání ocenění
Mgr. Naděžda Kadlecová – Gymnázium Česká Lípa, Žitavská 2969, příspěvková organizace	2005
Mgr. Petra Plíhalová – Základní škola a Mateřská škola Klíč, s. r. o.	2012

Zdroj: <http://www.naerasmusplus.cz/cz/reformy-a-systemy-vzdelavani-label/>

8.2.5.3.2 *Analýza dotazníkového šetření na školách (NÚV)*

Počet respondentů zapojených celkem v České republice: 1 107

Počet respondentů zapojených v Libereckém kraji: 44

Krajský úřad Libereckého kraje jako zřizovatel školy má v kraji dominantní postavení, je zřizovatelem celkem 37 středních škol. Dále 10 středních škol má zřizovatele v rámci privátního sektoru, 3 střední školy jsou zřízeny obcemi a 1 střední škola je zřizována MŠMT.

V Libereckém kraji se v rozdělení podle typu školy nachází 37 středních odborných škol, 17 středních odborných učilišť, 15 gymnázií, 6 vyšších odborných škol a 3 praktické školy.

Jazykové vzdělávání je dle postupů krajského akčního plánu spolu s ICT a čtenářskou a matematickou gramotností tzv. nepovinná oblast. V Libereckém kraji označilo 86 % respondentů mezi nepovinnými oblastmi jako nejdůležitější jazykové vzdělávání, včetně potřeb infrastruktury.

Pro SOŠ, VOŠ, gymnázia a praktické školy v Libereckém kraji bylo za nejdůležitější nepovinnou oblast označeno jazykové vzdělávání, včetně potřeb infrastruktury. Pouze SOU zvolila za nejdůležitější oblast ICT, včetně potřeb infrastruktury, a jazykové vzdělávání, včetně potřeb infrastruktury, bylo označeno za druhé nejdůležitější.

Jaká opatření by pomohla Vaší škole k dosažení Vámi zvoleného cíle v oblasti jazykového vzdělávání (včetně potřeb infrastruktury)?

V celorepublikovém srovnání jsou nadprůměrná následující opatření škol z Libereckého kraje:

- č. 3 – Vytvoření podmínek pro diferenciaci výuky podle úrovně žáků,
- č. 9 – Systematické jazykové vzdělávání pro učitele odborných předmětů (minimální úroveň A2, cílem B1–B2) včetně zaměření na obor,
- č. 11 – Mobility (např. stáže, stínování a vzdělávací aktivity EU apod.) vyučujících do zahraničí s cílem posílit jejich jazykové kompetence,
- č. 12 – Systematické jazykové vzdělávání učitelů (minimální úroveň A2, cílem B1–B2) se zaměřením na využití metody CLIL.

„Nejčastěji zmiňovanými opatřeními, která by školám pomohla k dosažení zvoleného cíle v oblasti jazykového vzdělávání, včetně potřeb infrastruktury, je mobilita vyučujících do zahraničí s cílem posílit jejich jazykové kompetence (75 %), získání prostředků na zajištění mobilit žáků (70 %) a vytvoření podmínek pro diferenciaci výuky podle úrovně žáků (66 %).

Opatřeními, která jsou v souvislosti s dosažením cílů v oblasti jazykového vzdělávání, včetně potřeb infrastruktury, uváděná nejméně, jsou zřízení funkce poradce/předsedy předmětové komise pro rozvoj a další podporu jazykového vzdělávání ve škole (16 %) a sdílení dobré praxe a síťování škol s podobným zaměřením (18 %).

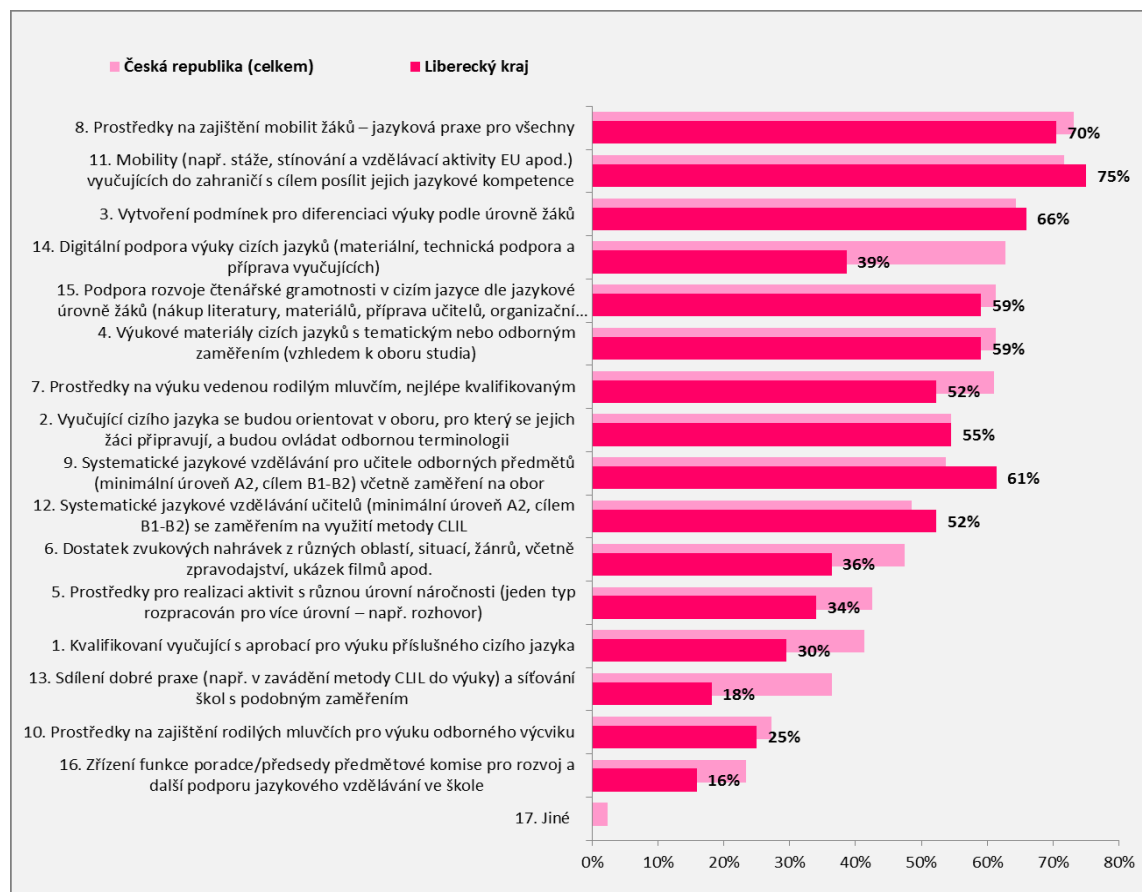
Napříč všemi typy škol je nejčastěji zmiňovaným opatřením, které by školám pomohlo k dosažení zvoleného cíle v oblasti jazykového vzdělávání, mobilita vyučujících s cílem posílit jejich jazykové kompetence.

Pro SOU a SOŠ patří mezi další nejčastěji zmiňovaná opatření, která by školám pomohla k dosažení zvoleného cíle v oblasti jazykového vzdělávání, orientace a ovládání odborné terminologie oboru, pro který se budou žáci připravovat, vyučujícími cizího jazyka a vytvoření podmínek pro diferenciaci výuky podle úrovně žáků (toto opatření patří mezi nejčastěji zmiňované i na praktických školách).

Mezi další významná opatření, která by školám pomohla k dosažení zvoleného cíle v oblasti jazykového vzdělávání, pro VOŠ, gymnázia a praktické školy spadá zajištění prostředků pro mobilitu žáků.

Pro gymnázia je dalším významným opatřením, které by školám pomohlo k dosažení zvoleného cíle v oblasti jazykového vzdělávání, zajištění prostředků na výuku vedenou rodilým mluvčím (67 %). Pro SOŠ spadají mezi další velmi významná opatření, která by školám pomohla k dosažení zvoleného cíle v oblasti jazykového vzdělávání, vytvoření výukových materiálů cizích jazyků s tematickým nebo odborným zaměřením a systematické jazykové vzdělávání pro učitele odborných předmětů (73 %).“ [181]

Graf č. 23: Opatření, která by pomohla školám k dosažení jimi zvoleného cíle v oblasti jazykového vzdělávání

Zdroj: NÚV

(Upřesňující informace ke grafu: 15. Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti v cizím jazyce dle jazykové úrovně žáků /nákup literatury, materiálů, příprava učitelů, organizační zabezpečení/)

8.2.6 Rozvoj škol jako center dalšího profesního vzdělávání

Život každého z nás i celé společnosti ovlivňují rychle se měnící společenské a ekonomické podmínky, na které je třeba naučit se pružně reagovat. Stále více lidí již nevystačí s tím, co se naučili ve škole v rámci počátečního formálního vzdělávání a musí se v průběhu dospělosti dále vzdělávat a učit.

Celoživotní vzdělávání dle „*Průvodce dalším vzděláváním*“, který v roce 2010 vydalo MŠMT, zahrnuje „*všechny možnosti učení (ať už v tradičních vzdělávacích institucích v rámci vzdělávacího systému či mimo něj), které jsou chápány jako jediný propojený celek, který dovoluje rozmanité a čtené přechody mezi vzděláváním a zaměstnáním a který umožňuje získávat stejné kvalifikace a kompetence různými cestami a kdykoli během života.*“ [182] Hovoříme-li o celoživotním vzdělávání, jde o takové druhy vzdělávání, které doplňují, prohlubují, obnovují nebo rozšiřují vědomosti, dovednosti a kvalifikaci jeho účastníků. Jde v podstatě o učení vždy a všude. [183]

Celoživotní vzdělávání lze rozdělit do dvou základních etap. První etapou je počáteční vzdělávání, které poskytuje základní a všeobecné vzdělávání pro všechny. V českém vzdělávacím systému hovoříme o základním (ISCED 1, 2), středním (ISCED 3, 4) a terciárním (ISCED 5, 6) vzdělávání. Druhou méně rozvinutou etapou je další vzdělávání (dále jen „DV“), které na počáteční vzdělávání navazuje. [183]

Strategie celoživotního učení (dále jen *Strategie „CŽU“*) definuje DV jako „*vzdělávání či učení, které probíhá po dosažení určitého stupně vzdělání, resp. po prvním vstupu vzdělávajícího se na trh práce.*“ [184] Podobně definuje DV zákon č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů, jež v § 2 písm. b) specifikuje DV jako „*vzdělávací aktivity, které nejsou počátečním vzděláním.*“ [185]

DV lze tedy brát jako vzdělávání, které probíhá po počátečním vzdělávání zahrnující vědomosti, dovednosti a kompetence, které jsou důležité pro uplatnění jedince v pracovním, občanském, ale i osobním životě. [185, 186]

Další vzdělávání pedagogických pracovníků

Další vzdělávání pedagogických pracovníků (dále jen „DVPP“) je systematický proces, který navazuje na pregraduální vzdělávání a trvá po celou dobu profesní dráhy pedagogického pracovníka. DVPP upravuje: *Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) – § 7, 115, 160, 164, 169 (druh školského zařízení pro DVPP, financování DVPP, povinnost ředitele vyvářet podmínky pro DVPP), Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů – Hlava IV, § 24, 25, 26, 27, 28, 29 (Pedagogičtí pracovníci mají po dobu výkonu své pedagogické činnosti povinnost dalšího vzdělávání, kterým si obnovují, udržují a doplňují kvalifikaci. K dalšímu vzdělávání pedagogickým pracovníkům přísluší volno v rozsahu 12 pracovních dnů ve školním roce) a Vyhláška č. 317/2005 Sb.,*

o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků.

V ČR je DVPP součástí celoživotního vzdělávání. Pedagogický pracovník má současně právo i povinnost účastnit se DVPP, které nejenže udržuje kvalitu a úroveň stávajícího vzdělávacího systému, ale zároveň slouží i jako nástroj, který podporuje jeho rozvoj a inovace. DVPP nemusí být zaměřeno jen na dodatečné získávání či zvyšování kvalifikace nejen v oboru, ale i v metodice, didaktice, pedagogice, psychologii a ve specializovaných činnostech. Dle Vyhlášky jsou vymezeny následující druhy dalšího vzdělávání: studium ke splnění kvalifikačních předpokladů, studium ke splnění dalších kvalifikačních předpokladů, studium k prohlubování odborné kvalifikace. Vzdělávání pedagogických pracovníků se musí uskutečňovat pouze prostřednictvím akreditovaných vzdělávacích programů v akreditovaných vzdělávacích institucích. Databázi vzdělávacích akcí je možné najít na stránkách MŠMT (<http://www.msmt.cz/vzdelavani/dalsi-vzdelavani/databaze-akci-dvpp>). [187]

8.2.6.1 Systém podpory rozvoje škol jako center dalšího profesního vzdělávání v České republice

Školy, jakožto otevřené instituce poskytující počáteční, ale i nejrůznější druhy dalšího vzdělávání, by měly v DV hrát důležitou roli. Vzhledem k jejich materiálnímu vybavení, personálním kapacitám, ale také v některých případech vzhledem k již zavedené spolupráci škol se zaměstnavateli, mají školy ty nejlepší předpoklady pro to, stát se centry dalšího vzdělávání. Aby školy dokázaly tuto roli dobře zvládnout, je zapotřebí systém dalšího vzdělávání neustále dotvářet. Jde především o „*právní vymezení odpovědnosti, práv a povinností, nastavení systémových nástrojů pro stimulaci účasti, vytvoření nezbytných předpokladů pro realizaci zákona o uznávání výsledků dalšího vzdělávání, zavedení systému hodnocení kvality nabídky, rozvoj poradenského systému pro uživatele dalšího vzdělávání.*“ [188]

Oblast DV byla v posledních letech podpořena především přijetím *zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání*. Na základě tohoto zákona byl vybudován systém uznávání výsledků předchozího učení založený na *Národní soustavě kvalifikací* (dále jen „*NSK*“). Tato soustava by měla přinést větší otevřenost a prostupnost systému počátečního odborného vzdělávání a jeho propojení s dalším vzděláváním. Vzhledem k zapojení zástupců z řad zaměstnavatelů, kteří se podíleli na tvorbě standardů dílčích kvalifikací, *NSK* propojuje také svět vzdělávání se světem práce. [189] *Strategie ČR 2020* uvádí, že v uplynulých letech byla oblast DV současně podpořena transformací některých škol na centra celoživotního učení, jež se kromě počátečního vzdělávání orientují také na poskytování dalšího vzdělávání. [190]

8.2.6.2 Rozvoj škol jako center dalšího profesního vzdělávání ve strategických dokumentech

8.2.6.2.1 *Evropské strategické dokumenty*

Realizace celoživotního učení je jednou z oblastí, které se věnuje Strategický rámec *ET 2020*. Tento rámec poukazuje na nutnost pravidelné aktualizace vědomostí a na důležitost neustálého rozvoje dovedností v souladu s měnícími se ekonomickými a sociálními souvislostmi. [191] Přijetím strategického rámce *ET 2020* se ČR přihlásila k dosažení evropské referenční úrovně, a to 15 % dospělých, kteří se mají v roce 2020 účastnit dalšího vzdělávání.

Na jaře roku 2000 přijala Evropská rada tzv. *Lisabonskou strategii*, jejímž cílem bylo, aby se EU do roku 2010 stala „nejvíce konkurenceschopným a nejdynamičtějším, na znalostech založeným, hospodářským prostorem světa.“ [192] *Lisabonskou strategii* v roce 2010 nahradila *Strategie Evropa 2020*, která předkládá tři vzájemně se posilující priority: „*Inteligentní růst (rozvíjet ekonomiku založenou na znalostech a inovacích), Udržitelný růst (podporovat konkurenceschopnější a ekologičtější ekonomiku méně náročnou na zdroje) a Růst podporující začlenění (podporovat ekonomiku s vysokou zaměstnaností, jež se bude vyznačovat sociální a územní soudržností).*“ [193] Priorita s názvem „*Inteligentní růst*“ zmiňuje nutnost jednání celé Evropy mimo jiné v oblasti vzdělávání, odborné přípravy a celoživotního učení. Zmiňuje, že „*kroky učiněné v rámci této priority uvolní evropský inovační potenciál, což umožní dosáhnout lepších výsledků v oblasti vzdělávání a lepší kvality a výsledků vzdělávacích institucí a také plně využít hospodářských a společenských výhod digitální společnosti.*“ [194]

8.2.6.2.2 *Národní strategické dokumenty*

Důležitým národním strategickým dokumentem a podmínkou pro čerpání prostředků z EU je *Strategie ČR 2020*, která nahradila tzv. *Bílou knihu*. Hlavní myšlenkou této strategie, vycházející z konceptu strategického rámce *ET 2020*, je rozvoj celoživotního učení, pro který chce ČR v následujících letech vytvořit koncepční základ. *Strategie ČR 2020* vyjmenovává pro oblast DV hlavní cíle, na které by měla být pozornost ČR v následujících letech zaměřena. Obecně se jedná o podporu dostupnosti a kvality dalšího vzdělávání a o posílení metodické podpory učitelů a ředitelů (viz. tabulka č. 52). [195]

Tabulka č. 52: **Přehled hlavních cílů**

Podpora dostupnosti a kvality dalšího vzdělávání
<ul style="list-style-type: none"> • vytvářet podmínky pro rozvoj dostatečně pestré nabídky dalšího vzdělávání
<ul style="list-style-type: none"> • vytvářet informované prostředí stimulující poptávku po dalším vzdělávání především s ohledem na nízko kvalifikované a sociálně znevýhodněné občany
<ul style="list-style-type: none"> • podporovat a rozvíjet práci škol, školských zařízení a knihoven jako center celoživotního učení, která poskytují nejen počáteční vzdělávání pro žáky

<p>a studenty, ale i širokou nabídku dalšího vzdělávání (profesního, zájmového, občanského, rekvalifikačního) zaměřeného na dospělou populaci, včetně seniorů, a podílejí se na systému uznávání založeném na Národní soustavě kvalifikací pro nejrůznější skupiny dospělých</p>
<ul style="list-style-type: none"> prostřednictvím Národní soustavy kvalifikací usměrňovat rozvoj nabídky dalšího vzdělávání úzce provázaného s potřebami trhu práce a umožňovat její propojování s nástroji aktivní politiky zaměstnanosti (např. rekvalifikace)
<p>Posílení metodické podpory učitelů a ředitelů</p>
<ul style="list-style-type: none"> zajistit, aby každý učitel mohl využívat programy dalšího vzdělávání a aby měl k dispozici individuální podporu založenou na reflexi vlastní pedagogické činnosti pod odborným vedením kdykoli v průběhu své profesní dráhy
<ul style="list-style-type: none"> omezovat příčiny nedostupnosti nabídky dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků
<ul style="list-style-type: none"> podporovat efektivní formy vzájemného sdílení zkušeností mezi pedagogy; zmapovat a zveřejňovat pro inspiraci zkušenosti českých škol s touto formou zlepšování
<ul style="list-style-type: none"> na vyšších stupních kariérního systému vymezit pozici mentora pro učitele, kteří dosáhli zdatnosti v některé profesní oblasti (bez ohledu na věk nebo délku praxe) a mají předpoklady k pedagogickému vedení, a vytvořit systém rozvoje mentorských dovedností pro pedagogy
<ul style="list-style-type: none"> zajistit, aby každý začínající učitel mohl spolupracovat s uvádějícím učitelem, který má mentorské dovednosti
<ul style="list-style-type: none"> systémově zajistit podporu pedagogickým lídrům, včetně adekvátního ohodnocení a možnosti snížit přímou vyučovací povinnost tak, aby mohli vykonávat mentorskou roli ve své nebo i jiné škole
<ul style="list-style-type: none"> vytvořit komplexní systém profesního rozvoje ředitelů škol respektující různé potřeby v jednotlivých fázích jejich kariéry
<p>Individualizovat nabídku poradenských služeb</p>
<ul style="list-style-type: none"> podpořit služby školních psychologů a školních speciálních pedagogů v běžných školách hlavního vzdělávacího proudu
<ul style="list-style-type: none"> zpřístupnit informace o charakteru a zaměření škol způsobem umožňujícím dálkový přístup a rozšiřovat nabídku vzdělávacího poradenství, které bude žákům, včetně žáků nadaných, pomáhat nejen s volbou školy, ale rovněž s volbou vzdělávacích možností v rámci školního a zájmového vzdělávání, s orientací v mimoškolních vzdělávacích příležitostech, zdrojích a službách
<ul style="list-style-type: none"> zlepšit metodické vedení školských poradenských zařízení na systémové úrovni,

- zlepšovat dostupnost a kvalitu kariérového poradenství zaměřeného na rozvoj dovedností potřebných pro řízení vlastní profesní dráhy
- rozvíjet informační, vzdělávací a metodickou podporu služeb poradenství v celoživotní perspektivě včetně dostupné a kvalitní poradenské služby pro dospělé zájemce o návrat do formálního vzdělávání nebo o další vzdělávání

Posilovat společné prvky v oborech středního vzdělání

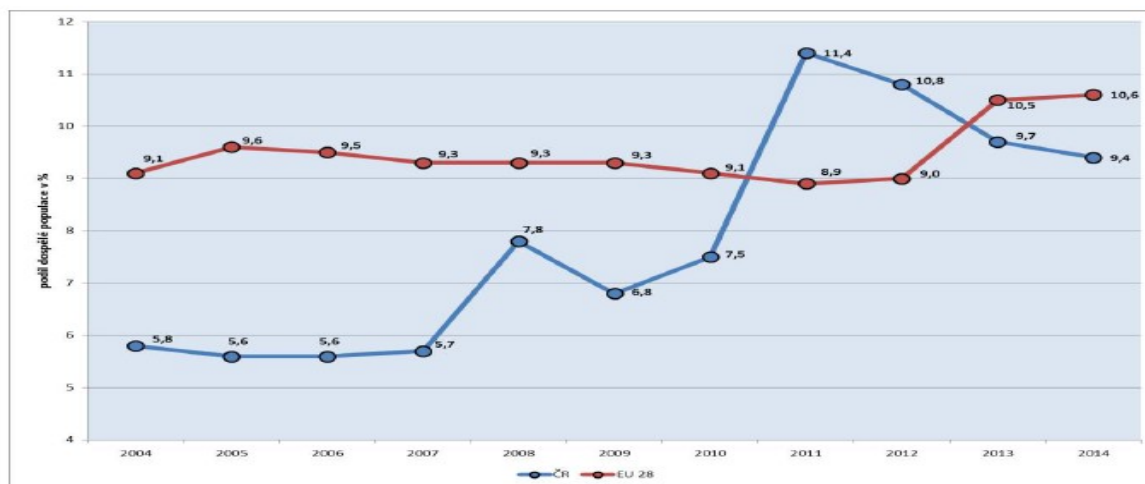
- sektor středního vzdělávání bez maturitní zkoušky vyžaduje hlubokou konceptuální proměnu takovým způsobem, aby byla zajištěna jeho atraktivita, relevance a přínos nejen pro současnost, ale zejména aby vybavovalo mladé lidi komplexně na život v 21. století. V první řadě bude třeba zajistit, aby všichni žáci v programech středního odborného vzdělávání získávali dovednosti na takové úrovni, která jim umožní pokračovat v následném profesním rozvoji a celoživotním učení.

Zdroj: Strategie vzdělávací politiky 2020

Základem pro čerpání finančních prostředků z evropských fondů bylo také zpracování *Dohody o partnerství*. Mezi hlavní problémy a potřeby rozvoje řadí tato dohoda nesoulad kvalifikace pracovní síly s požadavky trhu práce. Uvádí, že podporou DV dospělé populace je možné řešit nesoulad mezi nabídkou a poptávkou na trhu práce. Dohoda poukazuje na to, že lidé mají nedostatečnou orientaci v nabídce DV, ale také na to, že jednotlivci nepovažují význam DV, vzhledem k jejich uplatnitelnosti, za důležitý. [196]

Jedním z implementačních dokumentů *Strategie ČR 2020* je *Dlouhodobý záměr ČR*. Dokument vychází z analýzy současné sociální a ekonomické situace a s tím souvisejícího stavu vzdělávání. Hlavním záměrem je specifikace oblastí aktuálně důležitých z hlediska rozvoje vzdělávání. Oblasti dalšího vzdělávání je věnována kapitola „L“, která uvádí, že v letech 2010 a 2011 účast v dalším vzdělávání vzrostla ze 7,5 % na 11,4 %, ale v letech 2012 až 2014 došlo opět k poklesu na 9,4 %, čímž se ČR opět dostala pod průměr 28 členských zemí EU, kterým průměr naopak stoupl na 10,6 % (viz. graf č. 24). [197]

Graf č. 24: Podíl dospělé populace na dalším vzdělávání v letech 2004–2014

Zdroj: Dlouhodobý záměr ČR

V souvislosti s výše uvedeným *Dlouhodobý záměr ČR* říká, že je nutné stimulovat poptávku a motivovat občany ČR k účasti v dalším vzdělávání. Jedním z hlavních úkolů pro budoucí období by mělo být „*přenastavení systému financování a další rozvoj systému uznávání výsledků dalšího vzdělávání založeném na zákoně č. 179/2006 Sb. a na Národní soustavě kvalifikací*“. [198] Jednotlivá opatření *Dlouhodobého záměru ČR* v návaznosti na opatření *Strategie 2020* jsou uvedena v tabulce č. 53.

Tabulka č. 53: Přehled opatření

Opatření Strategie 2020	Opatření Dlouhodobého záměru ČR
L.1 – rozvíjet na všech úrovních vzdělávací soustavy mechanismy transparentního uznávání předchozího formálního i neformálního vzdělávání (včetně zahraničního) a informálního učení pro účely dalšího studia, a to na základě práce s výstupy z učení	L.1.1. – Podporovat implementaci a udržitelný rozvoj systému uznávání, založený na Národní soustavě kvalifikací, a dále ho propojovat s dalšími kvalifikačními systémy a rámcovými vzdělávacími programy tak, aby se rozšiřovala jeho univerzální uplatnitelnost.
L.2 – vytvářet podmínky pro rozvoj dostatečně pestré nabídky dalšího vzdělávání vytvářet informované prostředí stimulující poptávku po dalším vzdělávání především s ohledem na nízko kvalifikované a sociálně znevýhodněné občany prostřednictvím Národní soustavy kvalifikací, usměrňovat rozvoj nabídky dalšího vzdělávání úzce provázaného s potřebami trhu práce a umožňovat její propojování s nástroji aktivní politiky zaměstnanosti (např. rekvalifikace)	L.2.1. – Podpora rozvoje občanského vzdělávání a rozvoje klíčových kompetencí dospělých: <ul style="list-style-type: none"> • zmapování stávající situace s využitím sekundární analýzy dostupných zdrojů, • na základě této analýzy připravit návrh koncepce rozvoje a zvyšování základních dovedností dospělých v ČR. L.2.2. – Podpora kvality dalšího vzdělávání např. formou implementace hodnocení vzdělávacích institucí: <ul style="list-style-type: none"> • navrhnout a legislativně ukotvit systém hodnocení vzdělávacích institucí, • systematicky podporovat kvalitu rekvalifikačních kurzů prostřednictvím jejich akreditací a kvalitu zkoušek profesních kvalifikací prostřednictvím nastavení Národní soustavy kvalifikací a kontrolami zkoušek. L.2.3. – Podpora informovaného prostředí stimulující poptávku po dalším vzdělávání a propagace dalšího vzdělávání.
L.3 – Podporovat a rozvíjet práci škol, školských zařízení a knihoven jako center celoživotního učení, která poskytují nejen počáteční vzdělávání pro žáky a studenty, ale i širokou nabídku dalšího	L.3.1. – Podpora a rozvoj škol a knihoven jako center celoživotního učení: <ul style="list-style-type: none"> • poskytováním metodické podpory školám, popř. školským i mimoškol. zařízením, která bude směřovat do oblasti dalšího vzdělávání,

<p>vzdělávání (profesního, zájmového, občanského, rekvalifikací) zaměřeného na dospělé populaci včetně seniorů, a podílejí se na systému uznávání založeném na Národní soustavě kvalifikací pro nejrozličnější skupiny dospělých</p>	<p>např. s možností stát se autorizovanou osobou a využívat Národní soustavy kvalifikací,</p> <ul style="list-style-type: none"> • zmapováním situace týkající se realizace dalšího vzdělávání ve školách, školských zařízeních a dalších mimoškol. zařízeních (v knihovnách, muzeích, vzděl. střediscích apod.).
<p>L.4 – Prostřednictvím Národní soustavy kvalifikací usměrňovat rozvoj nabídky dalšího vzdělávání úzce provázaného s potřebami trhu práce a umožňovat její propojování s nástroji aktivní politiky zaměstnanosti (např. rekvalifikace)</p>	<p>L.4.1. – Podpora implementace a udržitelného rozvoje systému uznávání založeném na Národní soustavě kvalifikací:</p> <ul style="list-style-type: none"> • revize schválených standardů profesních kvalifikací a tvorba nových profesních kvalifikací, • užší propojení se systémem počátečního vzdělávání, • realizace dalšího propojení s jinými fungujícími kvalifikačními systémy, • podpora a rozvoj úzkého propojení rekvalifikací s NSK a vztahů NSK a NSP, • spolupráce s MPSV a Generálním ředitelstvím Úřadu práce při nastavení možnosti modularizace rekvalifikací. <p>L.4.2. – Novelizovat zákon č. 179/2006 Sb. s cílem odstranění přetrvávajících bariér pro jeho větší uplatňování v praxi.</p>

Zdroj: Dlouhodobý záměr ČR

Základním dokumentem představujícím ucelený koncept celoživotního učení je *Strategie CŽU*, která byla schválena v roce 2007. Na základě analýzy stavu rozvoje celoživotního učení v ČR byly ve strategii vymezeny prioritní směry rozvoje. Ty jsou pak dále konkretizovány do jednotlivých opatření. V roce 2008, byl vydán tzv. *Implementační plán Strategie CŽU*, v němž MŠMT rozpracovalo jednotlivé návrhy a opatření do konkrétních úkolů. Pro oblast dalšího vzdělávání bylo specifikováno 7 oblastí rozvoje: *stimulovat jednotlivce i zaměstnavatele k rozšiřování účasti na dalším vzdělávání* (vč. vzdělávání rekvalifikačního), *zajistit systém uznávání výsledků DV*, *vytvořit podmínky pro sladění nabídky s potřebami trhu práce*, *rozvinout nabídku DV a zajistit dostupnost*, *zvýšit úroveň podnikového vzdělávání*, *zajistit kvalitu DV a rozvíjet informační a poradenské systémy* (podrobněji v tabulce č. 54). [199]

Tabulka č. 54: Přehled oblastí rozvoje

Oblasti rozvoje dalšího vzdělávání	
<p>3.A – Stimulovat jednotlivce i zaměstnavatele k rozšíření účasti na dalším vzdělávání a ke zvýšení investic do dalšího vzdělávání, provázat systémovou a programovou složku finanční podpory dalšího vzdělávání</p>	<p>3.A.1. – navrhnout na základě zkušeností zemí EU ucelený systém finančních nástrojů zaměřených na jednotlivce a působících na zvýšení účasti na vzdělávání obecně a specificky stimulujících znevýhodněné skupiny</p> <p>3.A.2. – posílit pozitivní i negativní stimulaci uchazečů o zaměstnání k vyššímu zapojování do rekvalifikací, zvýšit účinnost rekvalifikací</p> <p>3.A.3. – vyhodnotit efektivitu stávajících finančních nástrojů zaměřených na zaměstnavatele a na základě zkušeností zemí EU navrhnout jejich ucelený systém</p>
<p>3.B – Zajistit uznávání různých vzdělávacích cest k získání kvalifikace</p>	<p>3.B.1. – podpořit vytvoření nezbytných předpokladů pro uvedení zákona o uznávání výsledků dalšího vzdělávání do praxe (Národní soustava kvalifikací, kvalifikační standardy; hodnotící standardy, autorizace osob oprávněných k ověřování odborné způsobilosti atd.) a zajistit informační kampaň zaměřenou na jednotlivce i instituce</p> <p>3.B.2. – zajistit průchodnost mezi dalším a počátečním vzděláváním získáváním a uznáváním kreditů</p>
<p>3.C – Vytvořit podmínky pro sladění nabídky vzdělávání s potřebami trhu práce</p>	<p>3.C.1. – rozvíjet organizační a metodickou činnost při sladění nabídky dalšího vzdělávání se současnými a budoucími požadavky trhu práce, podporovat propojování rozhodujících partnerů na národní i regionální úrovni (vzdělavatelů, podniků/asociací, profesních komor a profesních sdružení, úřadů práce atd.), provádět sledování současných a předvídání střednědobých a dlouhodobých kvalifikačních potřeb</p> <p>3.C.2. – vyhodnocovat trendy v nabídce a poptávce po vzdělávání, poskytovat informace o těchto trendech všem zainteresovaným subjektům (orgánům odpovědným za rozvoj dalšího vzdělávání na národní, regionální i místní úrovni, úřadům práce, vzdělavatelům, zaměstnavatelům), pro potřeby vyhodnocování zavést systematické (statistické) zjišťování informací o frekvencích dalšího vzdělávání, propojit je s průzkumy účasti jednotlivců (výběrové šetření pracovních sil, ad hoc šetření), sledovat a zpracovávat informace o nabídce vzdělávání</p>
<p>3.D – Rozvinout nabídku dalšího vzdělávání podle potřeb klientů a zajistit dostupnost vzdělávacích příležitostí</p>	<p>3.D.1. – založit výzkum a vývoj v oblasti metodologie a technologie dalšího vzdělávání, šíření inovací prostřednictvím metodické podpory vzdělavatelům při tvorbě vzdělávacích programů, studijních materiálů a pomůcek, při osvojování nových výukových metod, využívání moderních technologií k výuce, podporovat spolupráci vzdělavatelů, podniků a dalších subjektů při vývoji nových programů a nástrojů</p>

	<p>3.D.2. – finančně podporovat vznik a realizaci programů specificky zaměřených na znevýhodněné skupiny klientů pro rozvoj jejich profesních kompetencí i chybějících klíčových dovedností</p> <p>3.D.3. – zkvalitnit a více individualizovat nabídku vzdělávání uchazečů a zájemců o zaměstnání podle jejich potřeb, posílit roli motivačních aktivit a praktického upevnění nabytých dovedností na pracovním místě, včetně mentoringu a koučování; zkvalitnit aplikaci individuálních akčních plánů, vyškolit pracovníky k jejich sestavování, realizaci a vyhodnocování; v souladu s nároky na zkvalitnění rekvalifikační řešit i odborné kapacity služeb zaměstnanosti a spolupracujících institucí</p> <p>3.D.4. – zajistit dostupnost dalšího vzdělávání podporou využití existujících i budováním nových vzdělávacích kapacit všech zřizovatelů</p> <p>3.D.5. – rozvíjet podpůrné služby usnadňující účast dospělých na dalším vzdělávání (např. péče o závislé členy rodiny, asistenční služby apod.)</p> <p>3.D.6. – podporovat získání a rozvoj klíčových dovedností dospělých v oblasti ICT a jazykové průpravy</p> <p>3.D.7. – podporovat rozvoj zájmového a občanského vzdělávání</p>
<p>3.E – Zvýšit úroveň vzdělávání zaměstnanců podniků tak, aby se stalo účinným faktorem posilování konkurenceschopnosti podniků a profesní flexibility zaměstnanců</p>	<p>3.E.1. – zavádění podnikových systémů rozvoje lidských zdrojů, podpora síťování podniků a předávání zkušeností v oblasti vzdělávání zaměstnanců, podpora malých a středních podniků při vzdělávání zaměstnanců realizovaná různými formami, modulové vzdělávací programy, příprava podnikových lektorů</p> <p>3.E.2. – podpořit progresivní vzdělávací aktivity podniků při rozšiřování výroby, zavádění nových technologií, inovačních změnách apod.</p> <p>3.E.3. – poskytovat finanční a organizační podporu restrukturalizujícím se podnikům při přípravě zaměstnanců na nové činnosti, či práci u jiných zaměstnavatelů, podporovat nové formy kooperace podniků s úřady práce.</p>
<p>3.F – Zvýšit kvalitu dalšího vzdělávání</p>	<p>3.F.1. – podpořit systém externího hodnocení kvality nabídky prostřednictvím certifikace lektorů a akreditace vzdělávacích programů, které jsou realizovány v souvislosti s čerpáním finančních prostředků z veřejného rozpočtu; vyhodnotit kvalitu existujících dílčích aktivit v oblasti certifikace, vytvořit standardy a metodiky hodnocení a zajistit podmínky pro jejich aplikaci</p> <p>3.F.2. – podporovat informačně, metodicky a finančně různé formy podpůrných aktivit vedoucí ke zkvalitnění nabídky (spolupráce v sektorově nebo jinak účelově zaměřených sítích, rozšiřování informací a dobrých příkladů apod.)</p> <p>3.F.3. – podněcovat vývoj a zavádění kritérií a postupů</p>

<p>3.G – Rozvinout informační a poradenský systém pro uživatele dalšího vzdělávání</p>	<p>při sebehodnocení vzdělávacích institucí</p> <p>3.G.1. – propojit dosud oddělené databáze vzdělávacích příležitostí (veřejné i soukromé) do komplexního informačního systému poskytujícího ucelené informace o nabídce programů, kurzů a o jiných vzdělávacích možnostech, o vzdělavatelích, o kvalitě nabídky, o podmínkách účasti včetně práv a povinností vyplývajících z platných právních předpisů, o možnostech získání podpor apod.</p> <p>3.G.2. – zajistit kvalitu (věrohodnost) informací a jejich pravidelnou aktualizaci, šířit informace prostřednictvím různých médií, aby byly dostupné pro všechny cílové skupiny, zajistit uživatelsky pohodlný třídící systém informací dostupných na internetu</p>
---	--

Zdroj: Implementační plán Strategie ČZU

Implementační plán Strategie ČZU v kapitole 3.D.4., která je zaměřena na zajištění dostupnosti dalšího vzdělávání podporou využití existujících i budováním nových vzdělávacích kapacit všech zřizovatelů, v analýze současné situace uvádí, že bylo v posledních letech „systematicky podporováno využívání kapacit středních a vyšších odborných škol pro poskytování kurzů dalšího vzdělávání. Jsou pro to vyvíjeny vzdělávací programy, připravování učitelé a lektori. V osmi krajích proto vznikly sítě škol, které budou vedle počátečního vzdělávání poskytovat i programy dalšího vzdělávání a stanou se autorizovanými místy ověřování a uznávání výsledků předchozího učení.“ [200]

Problematice dalšího vzdělávání se věnují i některé další níže uvedené strategické dokumenty. *Strategie regionálního rozvoje ČR 2014–2020* zmiňuje, že by prioritou v oblasti zajištění odpovídající kapacity infrastruktury veřejných služeb mělo být „zajištění územní dostupnosti a adekvátních kapacit veřejných služeb, především pak pro vzdělávání (včetně dalšího vzdělávání a celoživotního učení)“.[201] SRLK 2006-2020 v rámci jednoho z cílů zaměřeného na celoživotní učení zmiňuje, že podpora dalšího vzdělávání hraje roli klíčového nástroje zaměstnatelnosti, flexibility a adaptability jednotlivců na pracovním trhu. V této souvislosti pak doporučuje „Zainteresovat střední, vyšší a vysoké školy na větším využití jejich vzdělávacích kapacit pro další vzdělávání. Veškeré příjmy škol z dalšího vzdělávání by školy měly mít možnost používat jako vlastní zdroj příjmů mimo prostředky přidělované ze státního rozpočtu.“ [202]

Národní RIS 3 strategie říká: „Další vzdělávání, které navazuje na počáteční vzdělávání, následně řeší veškeré vzdělávací potřeby jedince, které mohou být dány nedostatečnou a kumulací znalostí a dovedností v rámci počátečního vzdělávání nebo jejich morálním zastaráváním. Ukazuje se, že participace české populace na dalším vzdělávání, bez ohledu na jeho formu, dosahuje průměrných hodnot ve srovnání s ostatními zeměmi. Hlubší analýzy obsahu dalšího vzdělávání v jednotlivých zemích však ukázaly na skutečnost, že toto vzdělávání není vždy zaměřeno na oblasti, které pro daného jedince představují omezení jeho uplatnitelnosti na trhu práce (OECD, 2013; Eurostat database).“ [203]

8.2.6.2.3 Krajské strategické dokumenty

Mezi nejvýznamnější strategické dokumenty Libereckého kraje, které se věnují problematice dalšího vzdělávání, lze zahrnout: *PRLK 2014–2020*, *Strategii rozvoje lidských zdrojů LK 2014+* a *Dlouhodobý záměr LK*.

PRLK 2014–2020 obsahuje 5 strategických cílů, které jsou rozděleny do 25 hlavních opatření. [204] Pro oblast dalšího vzdělávání je důležitý strategický cíl „Kvalitní a zdravé lidské zdroje“ a jeho následující opatření (viz. tabulka č. 55):

Tabulka č. 55: **Strategický cíl – Kvalitní a zdravé lidské zdroje**

Opatření: B1 Podpora celoživotního učení s důrazem na kvalitu života
Vize 2020: <ul style="list-style-type: none"> Do systému celoživotního vzdělávání vstupují všechny věkové skupiny. Je využíván systém dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků navazující na kariérní systém. Lektori dalšího vzdělávání se efektivně vzdělávají.
Cíl opatření: <ul style="list-style-type: none"> B1.5 Rozvíjet kompetence pedagogických pracovníků
Aktivity naplňující opatření: <ul style="list-style-type: none"> B1.5 a Zefektivnění systému dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků s podporou kariérního růstu pedagogických pracovníků B1.5 b Další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblastech kurikulární reformy, zejména v oblasti klíčových kompetencí, školního klimatu a hodnocení výchovně vzdělávacího procesu B1.5 c Rozvoj kompetencí řídicích a vedoucích pracovníků v oblasti řízení organizace a pedagogického procesu
Opatření: B2 Zvýšení zaměstnatelnosti a zaměstnanosti obyvatel
Vize 2020: <ul style="list-style-type: none"> Vzdělávací nabídka v oblasti dalšího vzdělávání reflektuje potřeby zaměstnavatelů a umožňuje zaměstnancům a zaměstnavatelům přizpůsobit se změnám na trhu práce.
Cíl opatření: <ul style="list-style-type: none"> B2.2.c Posilování přenositelnosti a uznávání dalšího vzdělávání, zejména ve vazbě na Národní soustavu kvalifikací B2.2.e Rozvoj sítě poskytovatelů dalšího vzdělávání s důrazem na posilování dalšího vzdělávání B2.2.g Zapojování škol, zejména středních a vysokých, do poskytování dalšího vzdělávání a propojování počátečního a dalšího vzdělávání

Zdroj: PRLK 2014–2020

Dalším významným dokumentem je *Strategie rozvoje lidských zdrojů LK 2014+*, jež systematicky propojuje tři klíčové oblasti rozvoje lidských zdrojů – oblast vzdělávání, sociální oblast a oblast služeb a obchodu. Pro oblast vzdělávání bylo ve strategii definováno celkem 7 opatření, z nichž problematice dalšího vzdělávání je věnováno opatření číslo šest „O 6“ (viz tabulka č. 56). [205]

Tabulka č. 56: **Přehled aktivit**

Strategický cíl: Oblast vzdělávání (VZD)
<p>Opatření:</p> <ul style="list-style-type: none"> • O 6. Zkvalitnění a zvýšení dostupnosti dalšího vzdělávání
<p>Aktivity:</p> <ul style="list-style-type: none"> • A 6.1. Rozvoj nabídky dalšího vzdělávání a zvyšování jeho dostupnosti na území kraje • A 6.2. Rozvoj dalšího profesního vzdělávání v souladu s potřebami zaměstnavatelů, vč. rekvalifikací • A 6.3. Podpora občanského, zájmového a jiného dalšího vzdělávání než úzce profesního vzdělávání • A 6.4. Podpora uznávání výsledků neformálního vzdělávání a informálního učení • A 6.5. Rozvoj kompetencí lektorů a dalších pracovníků v dalším vzdělávání • A 6.6. Další profesní vzdělávání směřující k výkonu samostat. výdělečné činnosti

Zdroj: Strategie rozvoje lidských zdrojů Libereckého kraje 2014+

Třetím z výše uvedených krajských dokumentů, který se věnuje problematice dalšího vzdělávání, je *Dlouhodobý záměr LK*. V souvislosti s problematikou dalšího vzdělávání je zde uvedeno, že tato problematika není v kraji cíleně koordinována a přístup jednotlivých škol k možnostem organizace dalšího vzdělávání je rozdílný. Každá škola či školské zařízení se tak do aktivit zaměřených na další vzdělávání zapojuje různou měrou. Ve školním roce 2014/2015 se celkem šest středních škol zřízovaných Libereckým krajem zapojilo do získávání akreditací ve smyslu *zákona č. 179/2006 Sb.* a jsou v současnosti autorizovanou osobou pro ověřování profesních kvalifikací v rámci výsledků dalšího vzdělávání. [206] *Dlouhodobý záměr LK* v oblasti dalšího vzdělávání a v oblasti postavení pedagogických pracovníků specifikuje konkrétní cíle a opatření (viz. tabulka č 57 a tabulka č. 58).

Tabulka č. 57: **Cíle a opatření pro další vzdělávání**

Další vzdělávání
<p>Cíle:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Přiblížit možnosti dalšího vzdělávání ve školách široké veřejnosti • Posílit koordinační funkce Centra vzdělanosti Libereckého kraje
<p>Opatření:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Propagovat školy jako centra celoživotního vzdělávání • Rozšiřovat počet škol, které jsou autorizovanou osobou pro ověřování profesních kvalifikací • Koordinovat poskytování dalšího vzdělávání školami
<p>Indikátory:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zvýšit počet autorizací škol pro ověření profesních kvalifikací o 20 % • Zvýšit počet realizovaných kurzů dalšího vzdělávání školami o 20 %

Zdroj: Dlouhodobý záměr LK

Tabulka č. 58: **Cíle a opatření pro postavení pedagogických pracovníků**

Postavení pedagogických pracovníků
<p>Cíl:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zvyšovat prestiž pedagogických pracovníků ve společnosti • Posilovat odbornost pedagogických pracovníků
<p>Opatření:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Metodicky podporovat zavedení kariérního systému • V rámci DVPP se zaměřit na společné vzdělávání • V rámci DVPP středních škol se zaměřit na vzdělávání pedagogů odborného výcviku v moderních postupech a technologiích v prostředí zaměstnavatelů • Na všech úrovních využívat výměny zkušeností mezi školami, vzájemných stáží a příkladů dobré praxe
<p>Indikátory:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zvýšení počtu účastníků DVPP v prioritních oblastech o 15 % (ověřováno na reprezentativním vzorku škol / školských zařízení)

Zdroj: Dlouhodobý záměr LK

Problémová analýza potřeb Libereckého kraje, která byla zpracována v roce 2012, charakterizuje situaci v kraji v rámci jednotlivých 11 pilířů. Pro problematiku dalšího vzdělávání jsou důležité následující dva pilíře:

- pilíř s názvem „Kvalita základního a středního vzdělávání“ zmiňuje, že v kraji dochází postupně k rozvoji a rozšíření nabídky celoživotního učení, které je nabízeno celou škálou různých poskytovatelů, mezi které patří školy i neškolské instituce. Současně ale upozorňuje na to, že zejména ve venkovských oblastech Libereckého kraje se projevuje nedostatečná kvalifikace učitelů zejména v oblasti

informačních technologií a výuky cizích jazyků. Podíl kvalifikovaných učitelů na jednotlivých vzdělávacích úrovních byl v Libereckém kraji v roce 2009 následující: ZŠ – 1. stupeň 85,65 (9. pořadí mezi kraji, průměr ČR 85,85), ZŠ – 2. stupeň 83,01 (11. pořadí mezi kraji, průměr ČR 85,83), SŠ 85,07 (10. pořadí mezi kraji, průměr ČR 86,40), VOŠ 90,45 (13. pořadí mezi kraji, průměr ČR 94,68) [207],

- druhým pilířem je pilíř s názvem „*Vysokoškolské vzdělávání a celoživotní učení*“, který poukazuje na skutečnost, že s úrovní vzdělání obyvatel a rozvojem jejich dovedností roste i pozitivní přístup k potřebě dalšího vzdělávání. V kraji postupně dochází k rozvoji a rozšíření nabídky celoživotního učení, které je nabízeno celou škálou různých poskytovatelů, mezi které patří školy i neškolské instituce. [207]

8.2.6.3 Rozvoj škol jako center dalšího profesního vzdělávání v Libereckém kraji

V Libereckém kraji je několik desítek akreditovaných společností poskytujících kurzy dalšího profesního vzdělávání. Patří mezi ně jak školy, tak podnikatelské subjekty. Mezi nejvýznamnější podnikatelské subjekty působící na poli dalšího vzdělávání v Libereckém kraji lze zahrnout např. agenturu Progress DK, firmu Aperta, s. r. o. či firmu AABYSS, s.r.o..

Kurzy celoživotního vzdělávání jsou nabízeny také Technickou univerzitou v Liberci (kurzy organizačně zajišťuje Centrum dalšího vzdělávání či jednotlivé fakulty). V roce 2010 TUL realizovala celkem 58 kurzů celoživotního učení včetně 17 kurzů v rámci Univerzity třetího věku. Nejvíce kurzů celoživotního vzdělávání bylo zaměřeno na technické vědy a nauky (20), pedagogiku, učitelství a sociální práce (17) a společenské vědy, nauky a služby (12). Celkový počet účastníků kurzů celoživotního vzdělávání na TUL byl v roce 1178, z nich 310 na U3V. Dle oborů byl nejvyšší počet účastníků v kurzech pedagogika, učitelství a sociální péče (527), technické vědy a nauky (284) a společenské vědy, nauky a služby (274). V roce 2010 na TUL studovalo celkem 2 292 studentů v kombinované a distanční formě, tj. cca 24 % ze všech studentů školy. (Zdroj: zástupce za TUL – člen minitýmu).

K hlavním činnostem CVLK se řadí poskytování dalšího vzdělávání a dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. Centrum nabízí akreditované kurzy pro pedagogy, zájmové a vzdělávací kurzy pro širokou veřejnost či kvalifikační a rekvalifikační kurzy. Přehled kurzů dalšího vzdělávání v kraji je možné nalézt na portálu www.kurzydvlk.cz. Kurzy mají v nabídce centra celoživotního vzdělávání členěné dle oborů, škol a okresů. Tato nabídka je každý rok aktualizována. Vedle těchto kurzů CVLK realizuje některé vlastní rekvalifikační programy přímo na vybraných školách. CVLK v minulých letech realizovalo pro jednotlivé školy projekty tzv. na klíč (tj. kompletní projektové řízení). Na základě doporučení Rady CVLK, schválení Rady Libereckého kraje a na základě rozhodnutí ředitele CVLK je v Libereckém kraji tvořena síť místních center celoživotního vzdělávání (dále jen MCCV), jejímž základním posláním je poskytovat účastníkům kurzů nejnovější poznatky v teoretické výuce a odborné praxi. Přehled MCCV nalezneme např. na stránkách CVLK (konkrétně zde: <http://www.cvlk.cz/cs/o-nas/partneri>). CVLK v minulých letech také poskytovalo a poskytuje metodickou pomoc jednotlivým středním školám

zřizovaných Libereckým krajem v oblasti řízení a administrace projektů EU, zejména pak v Operačním programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost a v přeshraničních projektech se Spolkovou republikou Německo a Polskou republikou. (Zdroj: zástupce za CVLK – člen minitýmu).

Přednášky, kurzy a semináře zaměřené na další vzdělávání učitelů v kraji nabízí také NIDV. Výhodou tohoto institutu je jeho celostátní působnost a velmi široká lektorská základna. V současné době priority NIDV tvoří např. vzdělávání týkající se kurikulární reformy, vzdělávání školského managementu nebo vzdělávání v jazycích, jehož potřeba souvisí se zvyšujícími se nároky na jazykovou vybavenost učitelů. Aktuální nabídku vzdělávacích programů s možností přihlášení na jednotlivé akce lze nalézt na webových stránkách www.nidv.cz. Prioritní témata NIDV pro období 2015-2020 jsou: „Zvyšování kompetencí pedagogických pracovníků v práci s žáky s potřebou podpůrných opatření (inkluze)“, „Zabezpečování DVPP škol a školských zařízení a konzultační, podpůrná činnost v oblastech zaměřených na porozumění podpůrným opatřením, na inkluzivní pedagogiku a její zavádění do praxe“, „Podpora PP při rozvoji nadání u dětí a žáků a síťování zainteresovaných stran“, „Podpora vedení škol při přípravě a realizaci strategických plánů rozvoje“, „Další vzdělávání pedagogů volného času a pracovníků pracujících s mládeží“, „Realizace vzdělávání v aktuálně přijatých prioritách vzdělávací politiky státu“, „Příprava a realizace studií ke splnění kvalifikačních předpokladů a dalších kvalifikačních předpokladů“, „Implementace kariérního systému pedagogických pracovníků“, „Příprava pedagogických pracovníků vzdělávajících děti - žáky cizince“, „Příprava pedagogických pracovníků v oblasti informačních a komunikačních technologií“, aj. (Zdroj: zástupce za NIDV – člen minitýmu).

Za účelem podpory celoživotního vzdělávání je v Libereckém kraji každoročně organizován veletrh vzdělávání a pracovních příležitostí Educa My Job Liberec. V roce 2015 proběhl již devátý ročník tohoto veletrhu, kterého se zúčastnilo 70 středních a vysokých škol a dalších vzdělávacích zařízení a 46 firem a institucí. V rámci veletrhu bylo ve spolupráci s partnerskými společnostmi nabízeno také několik tisíc volných pracovních pozic. [208]

V roce 2015 bylo v rámci Libereckého kraje ÚP realizováno celkem 88 zabezpečených rekvalifikačních kurzů. Tyto kurzy byly financovány ze zdrojů Aktivní politiky zaměstnanosti a z finančních prostředků ESF. Rekvalifikační kurzy byly zaměřeny zejména na oblast sociální péče, na oblast administrativy, na oblast práce s osobním počítačem, na obsluhu elektrovozíku a motovozíku, na svařování, rekvalifikační kurz Strážný, chuva pro děti do zahájení povinné školní docházky a údržba veřejné zeleně. Velká část rekvalifikačních kurzů, které ÚP ČR – KrP v Liberci zabezpečuje a poskytuje svým uchazečům a zájemcům o zaměstnání, je již realizována jako profesní kvalifikace a tudíž i ukončení kurzu probíhá formou zkoušky před autorizovanou osobou nebo jejím zástupcem. Do rekvalifikačních kurzů byli zařazováni i uchazeči o zaměstnání ze sledovaných cílových skupin, kterým je poskytována zvýšená péče při zprostředkování zaměstnání, jako jsou osoby se zdravotním postižením, osoby pečující o děti do 15 let, dlouhodobě nezaměstnaní, osoby nad 50 let apod. Tabulka č. 59 a tabulka č. 60 uvádí konkrétní počty zahájených kurzů, počty přihlášených účastníků, počet úspěšných absolventů a finanční prostředky, které byly na kurzy vynaloženy. (Zdroj: zástupce za ÚP – člen minitýmu).

Tabulka č. 59: Přehled zabezpečených rekvalifikačních kurzů hrazených z prostředků APZ

Prostředky APZ	Česká Lípa	Jablonec nad Nisou	Liberec	Semily	Liberecký kraj
Počet zahájených kurzů	4	2	16	1	23
Do RK vstoupilo UoZ/ZoZ	37	24	122	11	194
Úspěšně ukončilo RK	34	21	113	10	178
Čerpáno celkem v Kč	282 887	124 740	1 018 350	85 824	1 511 801

Tabulka č. 60: Přehled zabezpečených rekvalifikačních kurzů hrazených z prostředků ESF

Prostředky ESF v rámci OP LZZ	Česká Lípa	Jablonec nad Nisou	Liberec	Semily	Liberecký kraj
Počet zahájených kurzů	19	5	37	4	65
Do RK vstoupilo UoZ/ZoZ	116	28	250	35	429
Úspěšně ukončilo RK	106	23	233	29	391
Čerpáno celkem v Kč	567 814	140 515	2 617 918	322 221	3 648 468

Rekvalifikační kurzy byly realizovány i v rámci regionálních individuálních projektů. Celkem proběhlo 61 rekvalifikačních kurzů, kterých se zúčastnilo 538 uchazečů o zaměstnání a 494 jich ukončilo úspěšně. Velký zájem je mezi uchazeči a zájemci o zaměstnání o tzv. Zvolenou rekvalifikaci. Za rok 2015 bylo podáno celkem 1 205 tzv. Zájmů o zvolenou rekvalifikaci a realizováno celkem 966 zvolených rekvalifikací v rámci tohoto nástroje *Aktivní politiky zaměstnanosti*. Některé z realizovaných zvolených rekvalifikací byly realizovány jako profesní kvalifikace a byly zakončeny zkouškou dle standardů *Národní soustavy kvalifikací*. V roce 2015 byla realizována v rámci Libereckého kraje jedna zaměstnanecká rekvalifikace zaměřená na vzdělávání zaměstnanců v oblasti sociálních služeb dle *zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách*. Jednalo se o kurz Pracovník v sociálních službách pro 3 zaměstnance domova důchodců v Liberci. Ostatní zájem zaměstnavatelů o vzdělávání svých zaměstnanců byl realizován v rámci projektů financovaných z Evropského sociálního fondu – regionálního individuálního projektu *Vzdělávejte se pro růst v Libereckém kraji II.* a národního individuálního projektu s názvem *Podpora odborného vzdělávání zaměstnanců*.

8.2.6.3.1 Přehled akreditovaných kurzů nabízených na školách v Libereckém kraji

Tabulka č. 61 uvádí přehled akreditovaných kurzů, které byly na školách zřizovaných Libereckým krajem nabízeny ve školním roce 2014/2015.

Tabulka č. 61: Přehled akreditovaných kurzů

Škola	Název kurzu	Směr	Druh	Akreditace
Pedagogicko-psychologická poradna, Jablonec nad Nisou, Palackého 48	Stimulační program pro předškoláky a děti s odloženou školní docházkou	pedagogický	G	MŠMT 16749/ 2012-25-302
	Výukové metody a cíle pro 1. ročník ZŠ	pedagogický	G	MŠMT 1943/ 2013-201-159
	Základy krizové intervence		G	MŠMT 3155/ 10-25-15a
Střední škola hospodářská a lesnická, Frýdlant, Bělíkova 1387	Výuka autoškoly	umělecký a technický	D	MÚ Frýdlant
	Přezkoušení svářečů	umělecký a technický	H	Svářečská společnost
	Opakované školení a přezkoušení pro práci s RMŘP	zemědělský a ekologický	G	MŠMT
	Jazykové vzdělávání DVPP	všeobecně vzdělávací	J	MŠMT
	Chovatel včel	zemědělský a ekologický	C	Mze
	Zpracovatel včelích produktů	zemědělský a ekologický	C	Mze
Střední škola, Lomnice nad Popelkou, Antala Staška 213	Příprava teplých pokrmů	poskytování služeb	C	MMR
	Příprava pokrmů studené kuchyně	poskytování služeb	C	MMR
	Příprava minutek	poskytování služeb	C	MMR
	Jednoduchá obsluha hostů	poskytování služeb	C	MMR
	Složitá obsluha hostů	poskytování služeb	C	MMR
	Příprava pokrmů pro rychlé občerstvení	poskytování služeb	C	MMR
	Kuchař expedient	poskytování služeb	C	MMR

	Výroba chleba a běžného pečiva	poskytování služeb	C	MZE
	Výroba jemného pečiva	poskytování služeb	C	MZE
	Výroba zákusků a dortů	poskytování služeb	C	MZE
	Výroba a zpracování modelovací a marcipánové hmoty	poskytování služeb	C	MZE
	Výroba restauračních moučníků	poskytování služeb	C	MZE
	Výroba perníku	poskytování služeb	C	MZE
	Výroba trvanlivého pečiva	poskytování služeb	C	MZE
	Řemeslná výroba perníku	poskytování služeb	C	MZE
Střední škola gastronomie a služeb, Liberec, Dvorská 447/29	Zhotovování sukni, halenek a šatů	poskytování služeb	A	NSK
	Zhotovování dámských kostýmů a plášťů	poskytování služeb	A	NSK
	Zhotovování pánských obleků	poskytování služeb	A	NSK
	Zhotovování pánských oplášťů a bund	poskytování služeb	A	NSK
	Stříhání oděvů – stříhová služba	poskytování služeb	A	NSK
	Úpravy a opravy oděvů	poskytování služeb	A	NSK
	Příprava teplých pokrmů	poskytování služeb	A	NSK
	Příprava pokrmů studené kuchyně	poskytování služeb	A	NSK
	Příprava minutek	poskytování služeb	A	NSK
	Jednoduchá obsluha hostů	poskytování služeb	A	NSK
	Složitá obsluha hostů	poskytování služeb	A	NSK
	Pokladní	poskytování služeb	A	NSK
	Skladník	poskytování služeb	A	NSK
	Prodavač	poskytování služeb	A	NSK
Manažer prodeje	poskytování služeb	A	NSK	

	Výroba jemného pečiva	poskytování služeb	A	NSK
	Výroba zákusků a dortů	poskytování služeb	A	NSK
	Výroba a zpracování modelovací a marcipánové hmoty	poskytování služeb	A	NSK
	Výroba restauračních moučníků	poskytování služeb	A	NSK
Střední odborná škola a Střední odborné učiliště, Česká Lípa, 28. října 2707	Kurz svařování	umělecký a technický	C	škola má oprávnění pro svářečí školu
	Kurz svařování	umělecký a technický	A	škola má oprávnění pro svářečí školu
	Profesní kvalifikace – Příprava teplých pokrmů		A	MMR ČR 39590/2012-94
	Výroba zákusků a dortů	poskytování služeb	A	MZE 21344/2013-MZE
Střední škola strojní, stavební a dopravní, Liberec II, Truhlářská 360/3	Kurz svařování kovů pro ÚP	umělecký a technický	A	ANB
	Kurz svařování plastů pro ÚP	umělecký a technický	A	ANB
	Základní kurz svařování kovů	umělecký a technický	A	ANB
	Základní kurz svařování plastů	umělecký a technický	A	ANB
	Kurz svařování kovů zakončený úředními zkouškami	umělecký a technický	C	ANB
	Kurz svařování plastů zakončený úředními zkouškami	umělecký a technický	C	ANB
	Kurz na přezkoušení svářeče kovů	umělecký a technický	G	ANB
	Kurz na přezkoušení svářeče plastů	umělecký a technický	G	ANB
	Kurz na přezkoušení svářeče plastů s úředními zkouškami	umělecký a technický	C	ANB
	Kurz na zaškolení svářeče kovů	umělecký a technický	F	ANB
	Kurz na zaškolení svářeče plastů	umělecký a technický	F	ANB
	Základy programování obráběcích strojů	umělecký a technický	C	MŠMT

	Opravář strojů a zařízení	umělecký a technický	A	MPO NSK
Střední škola a Mateřská škola, Liberec, Na Bojišti 15	Základy elektrotechnických prací – pájení	umělecký a technický	A	CVLK
	Základy elektrotechnických prací – elektroinstalační práce	umělecký a technický	A	CVLK
	Montáž zabezpečovacích systémů objektů	umělecký a technický	A	CVLK
	Diagnostika motorových vozidel	umělecký a technický	A	CVLK
	Školení odborné způsobilosti řidičů	poskytování služeb	C	MD ČR
	Školení řidičů referentů	poskytování služeb	C	MD ČR
	Výcvik řidičů v autoškole	poskytování služeb	M	MD ČR
	PC – základy obsluhy osobních počítačů	umělecký a technický	A	CVLK
	PC – Počítačové kurzy – pokročilý	umělecký a technický	A	CVLK
	PC – Počítačová grafika	umělecký a technický	A	CVLK
	Programování mikroprocesorů a robotů	umělecký a technický	A	CVLK
	Odborná způsobilost v elektrotechnice podle vyhl. č. 50/78 Sb., § 4.5.6.7.8	umělecký a technický	B	MPO
	Montér výtahů	umělecký a technický	C	CVLK
	Montér výtahů specialista	umělecký a technický	C	CVLK
	Servisní pracovník	umělecký a technický	C	CVLK
	Odborný servisní pracovník	umělecký a technický	C	CVLK
	Elektromechanik pro TZ	umělecký a technický	C	CVLK
	Lektoři DK1	umělecký a technický	C	CVLK
	Lektoři DK2	umělecký a technický	C	CVLK
	Lektoři DK3	umělecký a technický	C	CVLK
Lektoři DK4	umělecký a technický	C	CVLK	

	Lektoři DK5	umělecký a technický	C	CVLK
Střední zdravotnická škola, Turnov, 28. října 1390	Pracovník sociální péče se zaměřením na přímou obslužnou péči	sociální a zdravotnický	A	MPSV ČR
	Masér pro sportovní a rekondiční masáže mimo oblast zdravotnictví	sociální a zdravotnický	C	MŠMT ČR
Střední zdravotnická škola a Vyšší odborná škola zdravotnická, Liberec, Kostelní 9	Sanitař – teoretická část kurzu	sociální a zdravotnický	A	MZ ČR
	Základní norma zdravotnických znalostí pro pedagogické pracovníky	všeobecně vzdělávací	G	MŠMT
Střední uměleckoprůmyslová škola sklářská, Železný Brod, Smetanovo zátiší 470	Vybrané aktuální otázky školského managementu	právní a veřejnoprávní	E	NIDV
	Kvalifikační studium pro ředitele škol a školských zařízení	právní a veřejnoprávní	E	NIDV
	Konzultační seminář pro management škol	právní a veřejnoprávní	E	NIDV
	Hodnotitel ústní zkoušky pro MZ	pedagogický	B	CERMAT
	Doplňek pro hodnotitele MZ	pedagogický	B	CERMAT
	Letní intenzivní jazykový kurz pro učitele ZŠ a SŠ, Anglický jazyk	ekonomický	B	MŠMT
Střední průmyslová škola textilní, Liberec, Tyršova 1	Odpady a obaly	zemědělský a ekologický	G	
	Konzultační seminář pro management škol	ekonomický	E	
	Excel 2013 užívání tabulkového procesoru	všeobecně vzdělávací	C	
	Hodnotitel ústní zkoušky pro MZ	pedagogický	I	
	Novinky a zkušenosti v systémech řízení kvality podle normy ISO 9001	ekonomický	E	
	Multimédia ve výuce dějepisu	pedagogický	C	
	Veřejné zakázky	právní a veřejnoprávní	E	
Pracovně lékařské služby ve školství	právní a veřejnoprávní	E		

	Zákoník práce	právní a veřejnoprávní	E	
	Platové předpisy ve školství, odměňování pedagogických a provozních zaměstnanců	právní a veřejnoprávní	E	
	Aktuální změny právních předpisů ve školské praxi	právní a veřejnoprávní	E	
	Vybrané problémy z aplikace právních předpisů v oblasti řízení školství	právní a veřejnoprávní	E	
Střední průmyslová škola strojní a elektrotechnická a Vyšší odborná škola, Liberec 1, Masarykova 3	Pneumatika "A"	umělecký a technický	G	MŠMT
	Senzorika	umělecký a technický	G	MŠMT
	Základy pneumatiky	umělecký a technický	G	MŠMT
	Pneumatika	umělecký a technický	G	MŠMT
	Vyhláška "50"	umělecký a technický	G	MŠMT
Střední průmyslová škola, Česká Lípa, Havlíčková 426	Konstruování a kreslení v programu SolidEdge	umělecký a technický	D	MŠMT
Obchodní akademie a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky, Liberec, Šamánkova 500/8	Obsluha osobního počítače	všeobecně vzdělávací	A	Z.435/2004Sb
	Administrativní pracovník	ekonomický	A	Z.435/2004Sb
	Základy podnikání	ekonomický	A	Z.435/2004Sb
	Účetní a daňová evidence	ekonomický	A	Z.435/2004Sb
Gymnázium a Střední odborná škola pedagogická, Liberec, Jeronýmova 425/27	Jednotlivá zkouška	pedagogický	C	MŠMT
Gymnázium Dr. Antona Randy, Jablonec nad Nisou	Seminář Učit se film	pedagogický	C	MŠMT
	Informatika pro SŠ	pedagogický	C	MŠMT
	Chemie kolem nás	pedagogický	C	MŠMT
	Veletrh nápadů učitelů fyziky 20	pedagogický	C	MŠMT
	Anglický jazyk pro 2. st. ZŠ a SŠ	pedagogický	B	MŠMT
	Angličtina pro učitele	pedagogický	C	MŠMT
Gymnázium, Česká Lípa, Žitavská 2969	Celostátní setkání učitelů matematiky „Jak učit matematiku na SŠ“	pedagogický		MŠMT 8760/ 2014-2-231

	Podzimní kurz fyziky Otevřené vědy	pedagogický		CZ.1.07/2.3.00/4 5.0041
	Charakteristika a ukázky “dobrého vyučování“ v matematice	pedagogický		MŠMT 5529/ 2012-12-25-41
	Jižní Asie a Indie – region paradoxů	pedagogický		MŠMT 912/ 2014-1-42
	Digitální technologie ve výuce – praktické využití ve školách – DOMINO	pedagogický		NIDV
	Přechod od aritmetiky k algebře	pedagogický		MŠMT 19840/ 2013-1-449
	Den geografie UJEP	pedagogický		CZ.1.07/2.3.00/4 5.0034
	Doškolovací kurz instruktorů školního lyžování	pedagogický		MŠMT 40575/2012-201- 799
	Nebojme se mikrobů	pedagogický		MŠMT 37490/2014-2- 904
	Charakteristika a ukázky „dobrého vyučování“ v matematice	pedagogický		MŠMT 37490/2014-2- 904
	Jak vyučovat finanční gramotnost poutavě a zábavně	pedagogický		MŠMT 2370/2009-25
	Netradiční problémové úlohy ve výuce Fyziky na 2. st. ZŠ a SŠ	pedagogický		MŠMT 17532/2014-1- 612
	Kdo jiný? – projektové vyučování a sociální minipodniky	pedagogický		MŠMT 21194/2013-1- 447
	Hurá z lavic	pedagogický		MŠMT
	Shaping learning Together	pedagogický		Oxford University
Vyšší odborná škola sklářská a Střední škola, Nový Bor, Wolkerova 316, příspěvková organizace	Hutní tvarování skla	umělecký a technický	A	NSK
	Broušení skla	umělecký a technický	A	NSK
	Umělecká rytina	umělecký a technický	C	CVLK
	Ruční malování skla	umělecký a technický	A	NSK
	Základy sklářské technologie	umělecký a technický	C	CVLK
	Tavení skla	umělecký a technický	F	CVLK

	Výtvarná příprava	umělecký a technický	C	CVLK
	Obsluha osobního počítače	všeobecně vzdělávací	C	CVLK
	Umělecké sklenářství	umělecký a technický	C	CVLK
	Tavená plastika	umělecký a technický	C	CVLK
	Občanské dovednosti	všeobecně vzdělávací	C	CVLK
	Český jazyk pro cizince	všeobecně vzdělávací	C	CVLK
	Ruský jazyk	všeobecně vzdělávací	C	CVLK
	Anglický jazyk	všeobecně vzdělávací	C	CVLK
	Německý jazyk	všeobecně vzdělávací	C	CVLK
	Broušení skla	umělecký a technický	A	NSK
	Umělecká rytina	umělecký a technický	C	CVLK
	Ruční malování skla	umělecký a technický	A	NSK
	Základy sklářské technologie	umělecký a technický	C	CVLK
	Tavení skla	umělecký a technický	F	CVLK
	Výtvarná příprava	umělecký a technický	C	CVLK
	Obsluha osobního počítače	všeobecně vzdělávací	C	CVLK
	Umělecké sklenářství	umělecký a technický	C	CVLK
	Tavená plastika	umělecký a technický	C	CVLK
	Občanské dovednosti	všeobecně vzdělávací	C	CVLK
	Český jazyk pro cizince	všeobecně vzdělávací	C	CVLK
	Ruský jazyk	všeobecně vzdělávací	C	CVLK
	Anglický jazyk	všeobecně vzdělávací	C	CVLK
	Německý jazyk	všeobecně vzdělávací	C	CVLK
	Tavená plastika	umělecký a technický	C	CVLK

	Občanské dovednosti	všeobecně vzdělávací	C	CVLK
	Český jazyk pro cizince	všeobecně vzdělávací	C	CVLK
	Ruský jazyk	všeobecně vzdělávací	C	CVLK
	Anglický jazyk	všeobecně vzdělávací	C	CVLK

Zdroj: Výroční zprávy za školní rok 2014/2015

Pozn. Druh kurzu: A – rekvalifikační kurz, B – kurz k doplnění stupně vzdělání, C – kurz k doplnění kvalifikace v daném oboru, D – kurz zvyšující zaměstnatelnost, E – kurz manažerského vzdělávání, F – kurz zabezpečující školení nebo zaučení zaměstnanců pro konkrétního zaměstnavatele, G – kurz zabezpečující povinné vzdělávání, proškolení, prohlubování, H – kvalifikace pracovníků podle speciálních právních norem (školení ze zákona).

V rámci soukromých škol, škol zřizovaných MŠMT a škol zřizovaných obcemi byly ve školním roce 2014/2015 nabízeny níže uvedené akreditované kurzy uvedené v tabulce č. 62.

Tabulka č. 62: **Přehled akreditovaných kurzů (soukromé školy, školy zřizované MŠMT a obcemi)**

Název školy	Název kurzu	Pro koho je kurz určen = cílová skupina (veřejnost/DVPP)
SOU nábytkářské a SOŠ, s. r. o.	Rekvalifikace Truhlář	Veřejnost – osoby v evidenci UP
Euroškola Česká Lípa střední odborná škola, s. r. o.	64-41-L/51 Podnikání (dálkové nástavbové studium, zakončené maturitou, 3leté)	Další profesní rozvoj – veřejnost
	Jednoleté kurzy cizích jazyků s denní výukou, vyučovaný jazyk anglický, německý (rozhodnutí MŠMT č. j.: MSMT-11447/2014-3)	Další profesní rozvoj – veřejnost
	Základy obsluhy osobního počítače	Rekvalifikační kurzy – veřejnost
	Obsluha osobního počítače	Rekvalifikační kurzy – veřejnost
	Pracovník grafického studia	Rekvalifikační kurzy – veřejnost
	Tvorba www stránek	Rekvalifikační kurzy – veřejnost
	Daňová evidence	Rekvalifikační kurzy – veřejnost
	Daňová evidence (s využitím výpočetní techniky)	Rekvalifikační kurzy – veřejnost
	Mzdové účetnictví	Rekvalifikační kurzy – veřejnost

	Mzdové účetnictví (s využitím výpočetní techniky)	Rekvalifikační kurzy – veřejnost
	Účetnictví	Rekvalifikační kurzy – veřejnost
	Účetnictví (s využitím výpočetní techniky)	Rekvalifikační kurzy – veřejnost
	Účetnictví a daňová evidence	Rekvalifikační kurzy – veřejnost
	Účetnictví a daňová evidence (s využitím výpočetní techniky)	Rekvalifikační kurzy – veřejnost
Doctrina – střední škola, základní škola a mateřská škola, s. r. o.	1. Inovativní metody vyučování – alternativní školy a inovace ve vzdělávání 2. Inovativní metody vyučování – Začít spolu	DVPP – do 04/2017
	Základy MS Office balíčku 2. Internetové testy, eLearning 3. Úprava fotek, videa, vektorová grafika 4. Globální výchova pro pedagogy ZŠ	DVPP – do 06/2016
Podještědské gymnázium, s. r. o.	Kořeny evropské kultury	DVPP
Soukromá podnikatelská střední škola, Česká Lípa	Účetnictví	veřejnost
	Práce na PC	veřejnost

8.2.6.3.2 Realizované projekty v Libereckém kraji

V Libereckém kraji v posledních letech probíhala realizace velkého množství projektů financovaných z ESF zaměřených na problematiku dalšího vzdělávání. Příklady realizovaných projektů jsou uvedeny níže.

Koordinovaný tým pracovníků CVLK ve spolupráci s místními centry, které tvořilo celkem 32 středních škol ze 4 okresů Libereckého kraje, realizovalo v letech 2007–2012 projekt s názvem *Podpora dalšího vzdělávání v Libereckém kraji*. V rámci projektu vznikla mezi těmito místními centry propojená síť, která se pod záštitou CVLK jako poradenského centra zasazuje o podpoření vzájemné spolupráce vzdělávacích institucí a sociálních partnerů (informovanost o poptávce ze strany zaměstnavatelů, inovace programů DV, sdílení vytvořených programů). V nabídce projektu byly kurzy profesní, rekvalifikační i kurzy zájmové, jazykové či občanské. Cílovou skupinou byli nejen pracovníci vzdělávacích institucí či specializovaných osoby z nejrůznějších oborů, ale také zájemci z řad široké veřejnosti. [209]

ÚP Semily byl v letech 2005–2008 realizátorem projektu s názvem *Modulární systém celoživotního vzdělávání v Euroregionu Nisa umožňující odstranění informační negramotnosti a zaměstnání osob ze znevýhodněných a diskriminovaných skupin na trhu práce („s Krakonošem u počítače“)*. Cílovou skupinou projektu byli občané z hůře dopravně obsluhovaných lokalit. V rámci projektu jim byla nabídnuta možnost bezplatně

a přímo v místě bydliště navštěvovat individuální modulární vzdělávací kurzy v oblasti výpočetní techniky a informatiky (pomocí mobilní počítačové učebny), kurzy cizích jazyků, školení pro malé a střední podnikatele (daňové předpisy, účetnictví či legislativní rámec podnikání), ale i řada dalších vzdělávacích modulů, o které naše cílové skupiny projevíly zájem a které jsou vzhledem k aktuální situaci regionálního trhu práce potřebné a žádoucí. Partneri projektu byli: Most ke vzdělání – Bridge to Education, o. s., Vzdělávací centrum Turnov, o. p. s., Integrovaná střední škola Vysoké nad Jizerou, RS Semily, s. r. o., Střední škola hospodářská a lesnická ve Frýdlantě, pracoviště Hejnice, (původně SOUL a U Hejnice, včetně Odloučeného pracoviště Harrachov), Krajský úřad Libereckého kraje, Euroregion Nisa, Správa Krkonošského národního parku, Asociace institucí vzdělávání dospělých ČR, o. s. [210]

Projekt s názvem *Analýza a evaluace aktivit v oblasti dalšího vzdělávání v Libereckém kraji*, který probíhal v letech 2010 až 2012, realizovala agentura TIMA Liberec. Hlavním cílem projektu bylo analyzovat a vyhodnotit poptávku a nabídku dalšího vzdělávání obyvatel Libereckého kraje s důrazem na jejich další profesní vzdělávání a poskytnout vzdělávacím institucím a zaměstnavatelům poradenství, které podpoří zvýšení konkurenceschopnosti ekonomických subjektů a kraje. K výstupům projektu patří čtyři výzkumné zprávy a evaluační studie, souhrnná publikace, webový portál, proškolení podnikoví lektori aj. [211]

V letech 2003–2004 realizoval Národní ústav odborného vzdělávání Praha projekt s názvem *CVLK – Centrum vzdělanosti Libereckého kraje*. Projekt byl financován z prostředků Libereckého kraje a z prostředků Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Do realizace bylo zapojeno celkem 24 partnerů (škol) z Libereckého kraje. Projekt byl koncipován do stěžejních oblastí, a to: vytvoření sítě škol poskytující vzdělávací služby dospělým – CVLK, organizační zabezpečení celého systému, vytvoření základů evaluačních mechanismů, cílené vzdělávání vybraných pedagogických pracovníků zapojených škol, vytvoření nabídky programů dalšího vzdělávání, rozvoj spolupráce se sociálními partnery a jejich stálé zapojení do DV, vytvoření základů informačního systému, vytvoření základů poradenského systému a zabezpečení otevřenosti celého systému po ukončení projektu. [212]

Individuální projekty národní

Projekt „*Koncept*“ (Koncepte dalšího vzdělávání) byl prvním projektem po r. 1990, který řešil problematiku dalšího vzdělávání komplexně. Jeho cílem bylo navrhnout systémové prostředí pro oblast DV, a to v následujících oblastech: uznávání výsledků dalšího vzdělávání; stimulace poptávky po dalším vzdělávání jednotlivců i podniků; sladění vzdělávací nabídky s potřebami trhu práce; podpora nabídky dalšího vzdělávání; kvalita dalšího vzdělávání; podpora vzdělávání zaměstnanců malých a středních podniků; monitoring dalšího vzdělávání, informační a poradenská podpora dalšího vzdělávání. Projekt byl ukončen v roce 2012. [213]

OECD organizovala v letech 2011–2012 mezinárodní výzkum dospělých: „*PIAAC*“ (*Programme for International Assessment of Adult Competencies*) s cílem zjistit, jak jsou občané v jednotlivých zemích připraveni na život v moderní společnosti. „*Tento výzkum byl zaměřen na hodnocení úrovně základních dovedností potřebných pro úspěch v běžném životě i na pracovním trhu. Zkoumal činnosti, jimž se lidé věnují v každodenním životě*

(čtení, vyhledávání údajů, využívání počítačů a technologií), pracovní zkušenosti, průběh počátečního i dalšího vzdělávání“. [214]

Hlavním cílem projektu „*NSK2*“ (*Národní soustava kvalifikací 2*) bylo doplnit kvalifikační soustavu o kvalifikace dalších úrovní, tj. zejména úrovně maturitní a v závislosti na poptávce trhu práce i o kvalifikace vyšších úrovní. Projekt byl ukončen v roce 2015 a je nezbytným nástrojem pro implementaci zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a vytvoří podmínky k tomu, aby občanům v celém spektru odborností i regionů mohly být uznávány jejich skutečné aktuální znalosti a dovednosti. [215]

Řada škol v Libereckém kraji se zapojila do projektů UNIV2 a UNIV3, jejichž cílem bylo přeměnit prostřednictvím dalšího vzdělávání školy na centra celoživotního vzdělávání.

Cílem projektu „*UNIV 2*“ byla proměna SŠ (především odborných) v centra celoživotního učení, tzn. otevřené instituce, které vedle počátečního vzdělávání budou nabízet i realizovat nejrůznější formy dalšího vzdělávání pro široké spektrum zájemců. Centra budou koordinovat své vzdělávací aktivity tak, aby celková nabídka programů DV skutečně pokrývala identifikované vzdělávací potřeby v daném kraji. Do tohoto projektu se zapojilo celkem 14 škol z Libereckého kraje. [216]

Cílem projektu „*UNIV 3*“ je realizovat kroky potřebné k tomu, aby se proces uznávání výsledků předchozího učení stal uznávaným nástrojem pro získání či změnu kvalifikace, využívaným individuálními zájemci a respektovaným zaměstnavateli. V Libereckém kraji do 1. vlny uznávaných kvalifikací patřily následující obory: *Autolakýrník – finální povrchová úprava, Sklář pro technické sklo, Malíř skla, Tavič skloviny, Výrobce vánočních skleněných ozdob, Výroba masných výrobků a drůbežích masných výrobků, Těžební činnost*. Do tohoto projektu se zapojilo celkem 8 středních škol a 5 vzdělávacích institucí z Libereckého kraje. [217]

Individuální projekty ostatní

Liberecký kraj realizoval od 20. dubna 2010 do 30. září 2012 projekt s názvem „*Zvyšování kompetencí vedoucích pracovníků škol a školských zařízení Libereckého kraje v oblasti řízení a personální politiky*“, jehož hlavním záměrem bylo „*vytvořit na základě analýzy potřeb vedoucích pracovníků středních škol a školských zařízení dvanáct vzdělávacích kurzů z oblasti řízení a personální politiky se zaměřením na management a moderní technologie s cílem zvyšování kompetencí vedoucích pracovníků škol ve zmíněných oblastech. K těmto kurzům byly sestaveny jednotlivé výukové manuály a proběhla pilotní verze všech vzdělávacích kurzů projektu. Součástí projektu bylo rovněž sestavení individuálních kompetenčních profilů všech účastníků projektu*“. [218]

Globální granty

V rámci globálních grantů bylo v Libereckém kraji realizováno velké množství grantových projektů zaměřených na problematiku dalšího profesního vzdělávání na školách. Do realizace grantových projektů se v kraji zapojily nejen školy (MŠ, ZŠ, SŠ/gymnázia a VOŠ), ale také například TUL, CVLK, ZOO Liberec, Střediska ekologické výchovy, Vzdělávací centrum Turnov a ostatní vzdělávací instituce.

8.2.6.3.3 Analýza dotazníkového šetření na školách (NÚV)

Tvůrcem této analýzy je Národní ústav pro vzdělávání. Do tohoto dotazníkového šetření bylo zapojeno v rámci celé ČR celkem 1 304 respondentů. Z Libereckého kraje se zapojilo celkem 51 středních škol. Některé otázky tohoto šetření byly specificky zaměřeny na oblast kariérového poradenství.

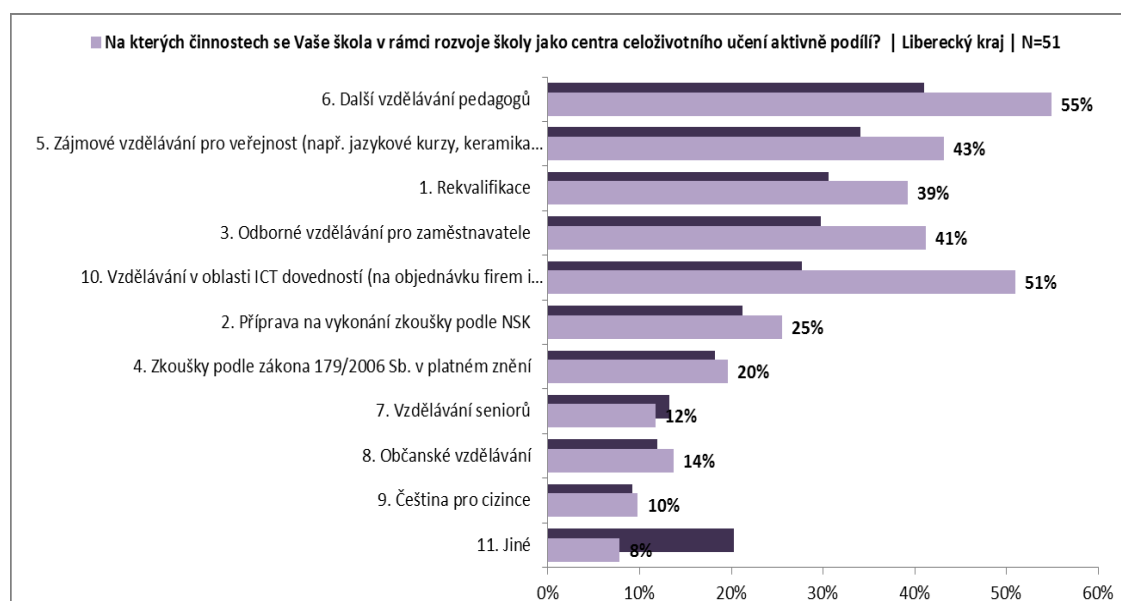
1) Na kterých činnostech se Vaše škola v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení aktivně podílí?

Z odpovědí na tuto otázku vyplývá, že se školy v Libereckém kraji aktivně podílejí především na: *Dalším vzdělávání pedagogů* (tuto možnost volilo 28 z 51 respondentů), *Vzdělávání v oblasti ICT* (tuto možnost volilo celkem 26 respondentů), na *Zájmovém vzdělávání pro veřejnost např. jazykové kurzy, keramika apod.* (tuto možnost volilo celkem 22 respondentů) a na *Odborném vzdělávání pro zaměstnavatele* (tuto možnost volilo celkem 21 respondentů). V rámci celorepublikového průměru (viz. graf č. 25) je umístění činností, na kterých se školy nejvíce podílí, následující: *Další vzdělávání pedagogů* (tuto možnost volilo 535 z 1 304 respondentů), *Zájmové vzdělávání pro veřejnost, např. jazykové kurzy, keramika apod.* (tuto možnost volilo celkem 444 respondentů) a *Rekvalifikace* (tuto možnost volilo celkem 399 respondentů).

Nejméně často (nebereme-li v úvahu možnost „jiné“) byly respondenty z Libereckého kraje voleny varianty *Čeština pro cizince* (pouze 5 respondentů) a *Vzdělávání seniorů* (6 respondentů).

Z grafu č. 25 je patrné, že školy v Libereckém kraji se poměrně aktivně zapojují do činností zaměřených na celoživotní vzdělávání. Je ovšem potřeba brát v úvahu, že tento stav může být do jisté míry ovlivněn realizací většího počtu projektů financovaných z evropských fondů. Toto vzdělávání tedy probíhalo nad rámec běžné činnosti škol.

Graf č. 25: Na kterých činnostech se Vaše škola v rámci rozvoje školy jako centra CŽU aktivně podílí?

Zdroj: Analýza na školách – NÚV

2) Na jaké překážky narazíte při realizaci činností v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení?

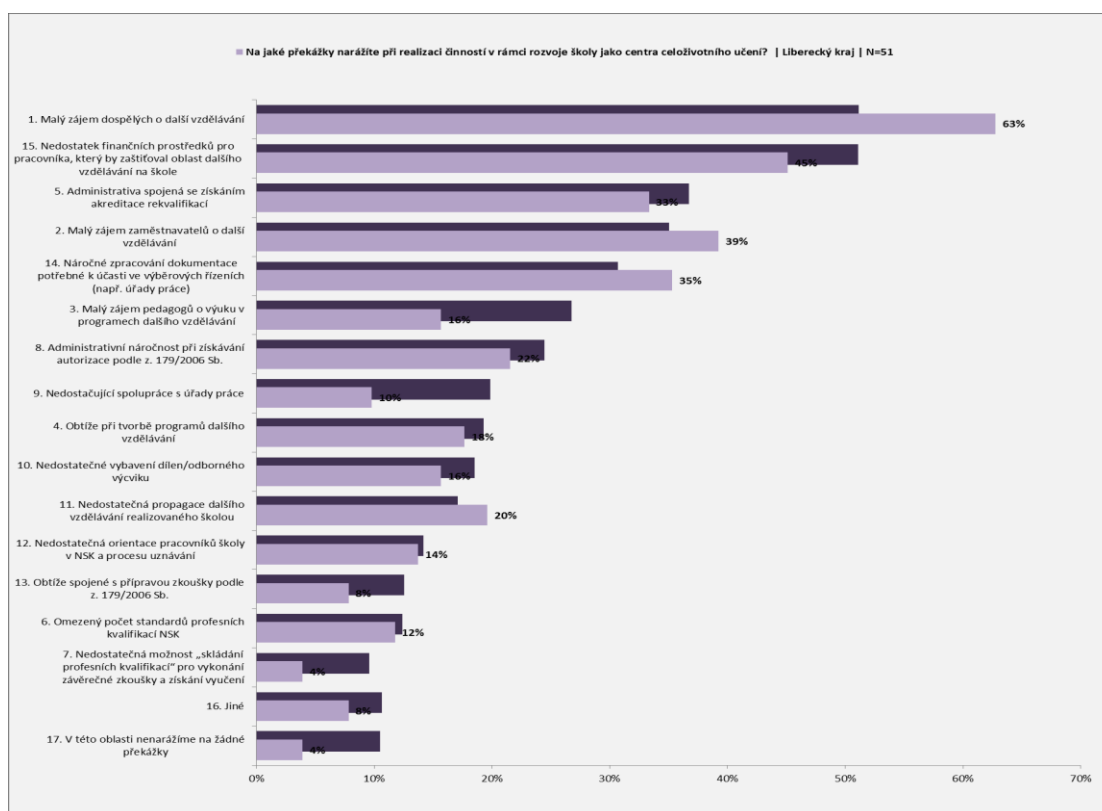
Druhá otázka byla zaměřena na identifikaci překážek, s nimiž se školy při realizaci činností zaměřených na celoživotní učení nejčastěji setkávají. Nejčastěji byla zvolena možnost: *Malý zájem dospělých o další vzdělávání* (tuto možnost volilo celkem 32 respondentů) a *Nedostatek finančních prostředků pro pracovníka, který by zaštiťoval oblast dalšího vzdělávání na škole* (tuto možnost volilo celkem 23 respondentů). Dva z dotazovaných respondentů uvedli, že v této oblasti nenarazí na žádné překážky. Stejná situace byla zjištěna i v rámci celorepublikového průměru, kdy respondenti nejčastěji volili variantu *Malý zájem dospělých o další vzdělávání* (celkem 667 odpovědí) a *Nedostatek finančních prostředků pro pracovníka, který by zaštiťoval oblast dalšího vzdělávání na škole* (celkem 666 odpovědí).

Nejméně často byla školami z Libereckého kraje volena varianta: *Nedostatečná možnost skládání profesních kvalifikací pro vykonání závěrečné zkoušky a získání vyučení*, kterou zvolili pouze 2 respondenti.

Z odpovědí na tuto otázku (viz. graf č. 26) tedy vyplývá, že pro školy v Libereckém kraji je největší překážkou malý zájem dospělých o další vzdělávání, což může být zapříčiněno výše uvedenou skutečností, že v posledních letech byla nabídka dalšího vzdělávání „uměle“ navýšena dotacemi z EU.

Graf č. 26: Na jaké překážky narážíte při realizaci činností v rámci rozvoje školy jako CŽU?

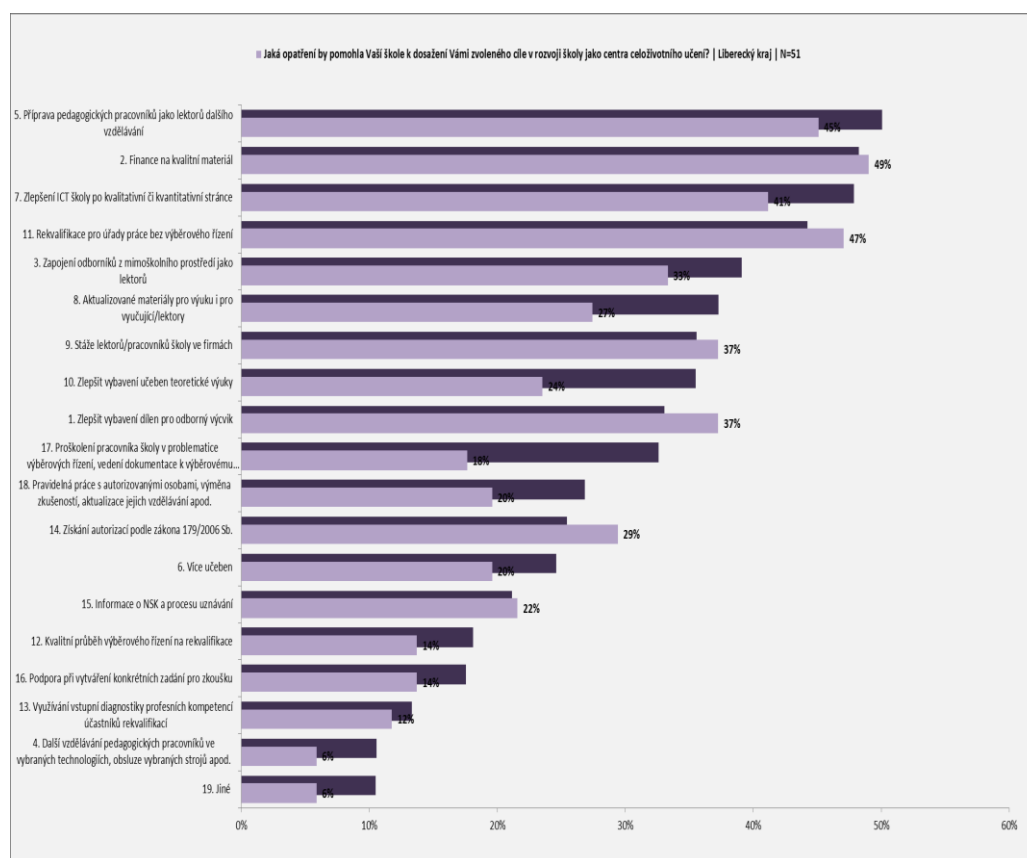
Zdroj: Analýza na školách NÚV

3) Jaká opatření by pomohla Vaší škole k dosažení Vámi zvoleného cíle v rozvoji školy jako centra celoživotního učení?

Aby se školy v Libereckém kraji mohly stát plnohodnotnými centry celoživotního učení, preferovaly by nejvíce následující opatření: *Finance na kvalitní materiál* (toto opatření volilo 25 respondentů), *Rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení* (toto opatření volilo 24 respondentů), *Příprava pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání* (toto opatření volilo 23 respondentů) a *Zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce* (toto opatření volilo 21 respondentů). V rámci celorepublikového průměru byla situace podobná jako v Libereckém kraji. Nejvíce zastoupeny byly možnosti: *Příprava pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání* (toto opatření volilo 653 respondentů), *Finance na kvalitní materiál* (toto opatření volilo 629 respondentů), *Zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce* (toto opatření volilo 624 respondentů) a *Rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení* (toto opatření volilo 577 respondentů).

Z výsledků šetření (viz. graf č. 27) je patrné, že významným faktorem, který by školám v Libereckém kraji pomohl zajistit jejich proměnu na centra celoživotního učení, jsou finanční prostředky.

Graf č. 27: Jaká opatření by pomohla Vaší škole k dosažení Vámi zvoleného cíle v rozvoji školy jako CŽU?

Zdroj: Analýza na školách – NÚV

8.2.7 Zkvalitnění péče o žáky nadané a talentované

Pojmy *nadání* a *talent* nejsou jednoznačně definovány a bývají odbornou veřejností chápány různě. Často se tyto dva pojmy slučují. „Jednou z možností rozlišování je užívat pojmu „nadání“ pro akademické disciplíny a „talent“ pro umělecké a sportovní obory.“ [219]

„Pro účely podpory a vzdělávání nadaných dětí, žáků a studentů je užíván model Josepha Rezulliho, který byl od vytvoření v roce 1977 dalšími autory rozvíjen a doplňován.“ [220] Podle Rezulliho je pro „nadání“ klíčový prvek tří základních složek, které jsou ve vzájemné harmonii: nadprůměrné schopnosti (obecné i specifické – „ačkoliv se tradičně jako reference používal inteligenční kvocient vyšší než 130, přičemž za průměr je považováno IQ 100, v posledních letech se toto kritérium rozšířilo, stalo se pružnější a zahrnuje posouzení dalších, stejně důležitých ukazatelů“ [221], tvořivost (originální myšlení a tvůrčí vynalézavost) a motivace (zaujetí, vytrvalost, pracovitost a úsilí dokončit daný úkol). Nizozemský psycholog Franz J. Mönks později doplnil tyto základní složky o tři faktory prostředí – rodina, škola a přátelé. Talent pak může být definován jako „specifické dovednosti ve zcela konkrétních oblastech, jako je matematika, hudba atd.“ [222], [223], [224], [225]

„Ačkoliv vysoké intelektové schopnosti ve školním a akademickém prostředí jdou obvykle ruku v ruce s dobrými výsledky, setkáváme se také u žáků s velkými schopnostmi poměrně často s případy neúspěchu ve škole. Profil velkých schopností by neměl být chápán jako neměnná situace, nýbrž jako potenciál, který k tomu, aby mohl být rozvíjen, musí společnost rozpoznat, uznat a pečovat o něj. V opačném případě o něj lze přijít.“ [226]

V ČR není ani jeden z pojmů přesně definován. V rámci koncepčních a strategických dokumentů ČR jsou uvedeny specifické vlastnosti pro nadané, popřípadě mimořádně nadané žáky. Mimořádně nadaným žákem je jedinec, „jehož rozložení schopností dosahuje mimořádné úrovně v celém okruhu činností, nebo v jednotlivých rozumových oblastech, pohybových, uměleckých a sociálních dovednostech“ [227] a projevuje v těchto činnostech vysokou míru motivace, cílevědomosti a kreativity. Na druhou stranu žák mimořádně nadaný může v některých činnostech vykazovat průměrné nebo dokonce podprůměrné výsledky.

Pojem talent se v ČR „užívá spíše pro oblast nadání sportovního či uměleckého, nebo v souvislosti s výkony, které jsou v nějaké oblasti činnosti zjevně mimořádné.“ [228]

8.2.7.1 Systém podpory pro zkvalitnění péče o žáky nadané a talentované v České republice

V ČR je legislativně ukotvena pouze podpora a vzdělávání dětí, žáků a studentů nadaných, popřípadě mimořádně nadaných. Podpoře vzdělávání nadaných dětí, žáků a studentů se věnuje zákon č. 82/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, vyhlášený ve Sbírce zákonů v částce 37 dne 17. 4. Školský zákon se podpoře a vzdělávání dětí, žáků a studentů nadaných, popřípadě mimořádně nadaných věnuje v § 17–19, který „ukládá všem školám a školským zařízením vytvářet předpoklady pro rozvoj nadání dětí, žáků a studentů. Zákon neobsahuje nic o identifikaci. Je to příkaz vzdělávat, aby se potenciál nadání každého jedince mohl projevit. Zákon dále dovoluje rozvíjet nadání prostřednictvím rozšířené výuky, přeřadit mimořádně nadaného žáka se souhlasem rodiče nebo zákonného zástupce do vyššího ročníku bez absolvování předchozího ročníku (tzv. přeskočit ročník).“ [229], [230], [231]

Blíže vzdělávání žáků nadaných, uvedených v § 17–19 zákona č. 82/2015 Sb. a vzdělávání žáků se SVP upravuje vyhláška č. 27/2016, přijata v lednu 2016 s účinností od 1. září 2016, která ruší vyhlášku č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných. [232], [233]

Existují dva rozdílné pedagogické přístupy ke vzdělávání žáků s velkými intelektovými schopnostmi: diferencované vzdělávání (homogenní skupina žáků se stejnými schopnostmi a úrovní učení) a inkluzivní vzdělávání (různorodá skupina žáků). V současnosti převládá v ČR, stejně jako ve většině vzdělávacích systému EU, přístup založený na inkluzivitě.

V současnosti je v ČR péče nadaným dětem, žákům a studentům poskytována v rámci formálního vzdělávání na školách, služeb školských poradenských zařízení, zájmového

vzdělávání a aktivit různých subjektů, které se cíleně zaměřují na nadané. Podpora nadaných žáků je prozatím nesystematická, orientovaná zejména na zapojení žáků do školních a mimoškolních soutěží a olympiád, na zadávání diferencovaných úloh, na rozšiřování a prohlubování učiva v souladu s předpoklady nadaných žáků. [234], [235]

„Individuálním rozvojem nadaných se předchází vznikům problémů, které se mohou projevit ztrátou jejich motivace ke vzdělávání a vznikem poruch chování takového žáka.“ [236] Vzdělávací zařízení může v souvislosti s nadanými a talentovanými žáky přijmout následující vzdělávací opatření, která jsou uvedena také ve školském zákoně:

- běžná opatření – obohacení výuky, rozšíření běžných osnov,
- méně běžná opatření – individuální úpravy učebního plánu,
- výjimečná opatření – žák může být zapsán do školy se staršími žáky.

Skutečný systém péče o nadané a mimořádně nadané žáky zatím vytvořen nebyl, rovněž chybí dostatečný prostor a příležitosti pro soustavnou práci s nadanými. Málo rozvinutá je také oblast péče o nadané se zdravotním postižením. [237]

Vzdělávání mimořádně nadaných žáků řeší *RVP pro střední všeobecné (gymnázia) i odborné vzdělávání* (SOŠ a SOU – obory H, LO, M a konzervatoře). RVP upozorňuje na problematiku výchovy a vzdělávání těchto žáků a na význam rozvoje nadání jedinců pro celou společnost. RVP obsahuje:

- identifikace mimořádně nadaných žáků – vysoce motivovaní, cílevědomí, perfekcionista, výrazné osobnosti, kreativní, ačkoliv v jedné oblasti vynikají, v jiné mohou být dokonce podprůměrní, mohou mít konflikty s učiteli a problémy s komunikací se spolužáky, problémy v sociálních vztazích a emocionální oblasti,
- péče školy o rozvoj mimořádně nadaných žáků – vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu, spolupráce se základní školou, rodiči, všemi učiteli, kteří se žákem přijdou do styku a poradenským centrem,
- přístup učitele ke vzdělávání mimořádně nadaných žáků – užívání náročnějších metod a postupů, projektové vyučování, samostudium, rozšířená výuka některých předmětů, zapojení do skupinové výuky a týmové práce. [238], [239]

8.2.7.1.1 *Dotace, programy, soutěže*

MŠMT vyhláší každý rok různé dotační programy, jejichž prostřednictvím přerozdělují finanční prostředky na podporu, zvyšování kvality a rozšiřování péče o nadané a talentované žáky, na podporu organizace mimoškolních aktivit, soutěžních i nesoutěžních aktivit a pořádání soutěží v ČR, i účast českých žáků na mezinárodních soutěžích – například Program Excellence SŠ, Program Talnet, Podpora soutěží a přehlídek v zájmovém vzdělávání a Podpora nadaných žáků ZŠ a SŠ.

Za podpory MŠMT je každoročně vyhlášována SOČ – Středoškolská odborná činnost – soutěž talentovaných středoškoláků v řešení odborných problémů v 18 vědních oborech, probíhající ve třech kolech formou soutěžních přehlídek nejlepších individuálních nebo kolektivních prací, které žáci osobně obhajují před porotou. [240]

8.2.7.1.2 *Systém podpory nadání*

„Systém podpory nadání“, který je budován Národním institutem pro další vzdělávání ve spolupráci s dalšími organizacemi, vychází z „Koncepce podpory rozvoje nadání a péče o nadané na období 2014-2020“. Cílem Systému podpory nadání je maximální rozvoj a plné využití potenciálu všech dětí, žáků a studentů včetně rozvoje jejich tvořivosti, a to již od předškolního věku. Tato podpora je dlouhodobá a systematická. Zahrnuje oblasti formálního, zájmového i neformálního vzdělávání. Systém podpory nadání vychází z aktivit, které se při podpoře talentů osvědčily. Navíc by měl přinést propojení organizátorů a dalších subjektů, které se na odhalování, podpoře a uplatnění nadání dětí a žáků jakýmkoli způsobem podílejí. Páteří systému jsou v oblasti koordinace Krajské sítě podpory nadání (KSPN). Ve všech krajích ČR tak za přispění Krajského koordinátora, který působí na pracovištích NIDV, vznikají Krajské sítě podpory nadání a Krajské koordinační skupiny. Jejich cílem je na krajské úrovni propojit ty, kteří o talenty pečují, a ty, kteří rozhodují o politikách a strategiích. Centrálním informačním bodem systému je portál www.talentovani.cz, kde jsou poskytovány informace o aktualitách a aktivitách pro nadané, o stipendiích a oceněních, soutěžích a přehlídkách v zájmovém vzdělávání. Portál zahrnuje mj. seznam škol, organizací a projektů, které se věnují péči o nadané žáky, nabízí odkazy na vzdělávací programy pro pedagogy k tématu práce s nadáním. Registrace do KSPN Libereckého kraje je v kompetenci krajského koordinátora, zaměstnance NIDV.

Krajská koordinační skupina pro Liberecký kraj:

Koordinátor podpory nadání (NIDV)	Mgr. Pavla Smolová
Krajský úřad Libereckého kraje	Ing. Eva Hodboďová
Psycholog	Mgr. Jana Leitnerová
Speciální pedagog	Mgr. Lenka Marková
Metodik – pedagog	Mgr. Bc. Jiří Štágl
Metodik – pedagog	Mgr. Alena Krebsová
Inspektor ČŠI	Mgr. Iva Kvízová
RIS3 manažer	Ing. Ivana Ptáčková
Statutární město Liberec	Mgr. Lenka Řebíčková

8.2.7.2 *Péče o žáky nadané a talentované ve strategických dokumentech*

8.2.7.2.1 *Evropské strategické dokumenty*

Evropská komise se věnuje problematice péče o nadané a talentované žáky ve svém sdělení „Zlepšení kompetencí pro 21. století“. V tomto dokumentu komise upozorňuje na potřebu vyvolat zájem o vyhledávání nadaných žáků, zohlednit jejich individuální potřeby ve výuce a odklon od kurikula založeného na věku k takovému kurikulu, které více souvisí s intelektuálním rozvojem schopností. [244]

Strategie Evropa 2020 upozorňuje na to, že pro rozvoj a opětovný růst hospodářství EU je prioritní snaha o inteligentní růst a rozvoj ekonomiky založené na znalostech a inovacích. Klíčovým zdrojem pro dosažení těchto cílů je vzdělávání občanů, zejména zlepšení

rozpoznávání a vzdělávání jedinců s velkými intelektovými schopnostmi. Rozvinutí potenciálu mladých lidí se věnuje zejména iniciativa „*Mládež v pohybu*“. [245]

V souvislosti se *Strategií Evropa 2020* vydal Evropský hospodářský a sociální výbor v lednu 2013 stanovisko k tématu „*Uvolnění potenciálu dětí a mládeže s velkými intelektovými schopnostmi v EU*“. Výbor zde navrhuje posílit pozornost vzdělávání dětí a mládeže s velkými intelektovými schopnostmi prostřednictvím počítačů a průběžné odborné přípravy učitelů, začleněním stimulace tvořivosti, inovací a schopností vyvíjet iniciativy do přípravy učitelů a sdílením pedagogických postupů. EHSV ve svém stanovisku dále upozorňuje na citovou výchovu a získávání sociálních schopností pro tyto žáky, zejména v období dospívání, definuje pojmy nadání, talent a velké schopnosti a v neposlední řadě se věnuje rozpoznávání žáků s velkými intelektovými schopnostmi a dohledu nad jejich vzděláváním. [246]

8.2.7.2.2 *Národní strategické dokumenty*

Národní RIS3 Strategie a *Strategie ČR 2020* upozorňují na nefunkční systém identifikace talentů a práce s nimi. Oba dokumenty hovoří především o tom, že v českém systému vzdělávání chybí proces identifikace a rozvoje oblasti činností, ve kterých jedinec projevuje nadání a talent. Důsledkem je neefektivní využití lidského potenciálu. Talent se může projevat v různých podobách s rozdílnou úrovní. „*Český vzdělávací systém se zaměřuje na identifikaci osob s dobrými studijními výsledky a jejich další rozvoj.*“ [247] Nadaný a talentovaný žák neznamena to samé jako žák s dobrými studijními výsledky. „*Rozvoj dětí s většími studijními předpoklady je ve většině případů zajišťován jejich přestupem na gymnázia. Mnoho nadaných žáků si však nevolí tuto vzdělávací dráhu.*“ [248] „*Na víceletých gymnáziích studuje značná část žáků s průměrnými či podprůměrnými výsledky, zatímco talentovaní žáci o studium na víceletém gymnáziu neusilují.*“ [249] V důsledku těchto skutečností „*gymnázia již neplní funkci škol pro mimořádně nadané žáky, ale spíše plní úlohu škol pro děti ze socioekonomicky lépe situovaných rodin. Český systém vzdělávání nedefinuje žádný typ školy, který by měl tuto funkci zastávat.*“ [250]

Jako opatření k problematice nalezení a rozvoje přirozených talentů navrhuje *Národní RIS3 strategie* zavedení systému identifikace přirozeného nadání žáků a jejich zapojení do vysoce individualizovaných programů na rozvoj jedinců s mimořádným talentem. [251]

Strategie ČR 2020 doporučuje zaměřit se na osvětu rodičů a společnosti, vzdělávání učitelů, přehodnocení role víceletých gymnázií v systému, propojovat školní a mimoškolní vzdělávání, zavádět principy individualizace podpory (včetně financování) a rozšiřovat nabídku poradenství. [252]

Dlouhodobý záměr ČR se věnuje péči o nadané žáky v rámci kapitoly o dětech, žácích a studentech se SVP. Ukazuje na nutnost vyhledávat mimořádně nadané žáky a změnit přístup k nim. MŠMT má za cíl vytvořit vzdělávací systém, který stimuluje maximální rozvoj a plně využívá potenciálu všech žáků v oblasti formálního, zájmového i neformálního vzdělávání. Péči o nadané žáky a jejich rozvoj zahrnuje také kapitola o zájmovém vzdělávání, kde se hovoří o nutnosti „*vytvořit vhodné podmínky pro osobnostní rozvoj mladých lidí a podpořit činnost školských zařízení pro zájmové vzdělávání, která se podílí na rozvoji nadání dětí a žáků.*“ [253]

Na výše uvedené dokumenty navazuje z hlediska péče o žáky nadané a talentované „*Koncepce podpory rozvoje nadání a péče o nadané na období let 2014–2020*“ (dále jen „*Koncepce nadání ČR*“), která „*je zaměřena na podporu identifikace, rozvoje a uplatnění nadání dětí, žáků a studentů.*“ [254] Klíčové je opatření na „*vytvoření a rozvoj otevřeného koordinovaného meziresortního systému podpory nadání a péče o nadané – role jednotlivých subjektů jsou přesně vymezeny.*“ [255] Tento systém je na krajské úrovni doplněn o KSPN. [256]

Hlavní úkoly *Koncepce nadání ČR* jsou mezi sebou propojené a vzájemně se překrývají:

- identifikace, rozvoj a uplatnění nadání – na všech úrovních a ve všech oblastech vzdělávání (formální, zájmové, neformální),
- odborné kompetence a vzájemná spolupráce aktérů, kteří se podílejí na rozvoji a péči o nadané – vyhledávání a vytváření příležitostí pro spolupráci na úrovni resortní i meziresortní,
- právní předpisy vztahující se k podpoře rozvoje a péče o nadané – vymezit pojmy a vytvářet lepší podmínky pro pedagogy,
- zveřejňování relevantních informací, mezinárodní spolupráce a realizace výzkumů týkajících se rozvoje nadání a péče o nadané,
- monitorování a evaluace,
- koordinace – vytvořit výše uvedený systém podpory, zajistit personální a materiální zázemí a nabízet metodickou pomoc. [257]

8.2.7.2.3 *Krajské strategické dokumenty*

Na národní strategické dokumenty navazují v oblasti péče o nadané a talentované žáky strategické a koncepční dokumenty Libereckého kraje.

SRLK 2006–2020 navrhuje v oblasti péče o nadané žáky podporovat proces uznávání neformálního vzdělávání obyvatel kraje. V souvislosti s nadanými hovoří také o nedostatečných podmínkách sportu a tělovýchovy v Libereckém kraji. Školy nemají odpovídající prostorové ani materiální vybavení, v důsledku toho nemohou realizovat výuku nových sportů a pohybových aktivit. Problémem v oblasti sportu je také nedostatek finančních prostředků na budování, opravy a rekonstrukce sportovišť. [258]

Na *Strategii rozvoje LK* navazuje aktualizovaný *PRLK 2014–2020*, který navrhuje v tématu nadaných a talentovaných žáků vytvářet podmínky pro rozvoj zvláště nadaných dětí, žáků, studentů, podporovat uznávání neformálního vzdělávání a zachovat účelné zájmové, volnočasové a vzdělávací aktivity dětí všech věkových kategorií. [259]

Dokument *RIS3 pro Liberecký kraj* upozorňuje na potřebu kvalifikovaných pracovníků v procesu podchycení potenciálu talentů. „*Cílem je podpora vzdělávacích zařízení v průběhu tohoto procesu, především v technických a přírodovědných oborech, a systematická práce s nimi.*“ [260] Pro naplnění tohoto cíle doporučuje *RIS3 LK* dlouhodobé stáže. [261]

Rozvoj nadání a péči o nadané žáky v Libereckém kraji řeší „*Koncepce vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami v Libereckém kraji 2013–2018*“ (dále jen „*Koncepce nadání LK*“), kde je především vyzdvihnuta úloha PPP v této oblasti. V koncepci je stanoveno několik cílů pro zkvalitnění péče o nadané:

- ve spolupráci se školními poradenskými zařízeními zintenzivnit a zkvalitnit péči o nadané žáky na všech stupních vzdělávání – v každé PPP Libereckého kraje určit odborníka pro diagnostiku a péči o nadané žáky a seznámit pedagogy s vhodnými formami identifikace, učení, materiály, pomůckami a zvládnutím výchovných problémů při práci s nadaným,
- seznámit pedagogy s důležitostí včasné identifikace a základními možnostmi vzdělávání nadaných žáků – odborné poradenství pedagogickým pracovníkům a rodičům budou poskytovat odborníci PPP a péči o nadané se zdravotním postižením, tělesnými vadami a Aspergerovým syndromem budou zajišťovat odborní pracovníci SPC,
- podporovat další vzdělávání pedagogických pracovníků v problematice diagnostiky a péče o nadané žáky – při tvorbě individuálního vzdělávacího plánu je vhodná spolupráce s externími odborníky, využívat aktuální nabídky kurzů, zajistit návaznost při přestupu na vyšší stupeň vzdělávání a poskytovat pedagogům odborné konzultace,
- nastavit postupy pro práci s nadaným žáky ve ŠVP škol a školských zařízení – zvyšovat kvalitu IVP, motivovat učitele, usilovat o spolupráci pedagogů s externími odborníky a využívat i další možnosti vzdělávání (např. online vzdělávání),
- přesunout důraz péče o nadané žáky prostřednictvím mimoškolních aktivit i na individuální přístup a rozvoj nadaného žáka v hlavním vzdělávacím proudu – soutěže nemohou být jediným nástrojem pro práci s nadanými žáky, je třeba zapojení dalších prostředků podpory (např. stipendijní programy, mentoring a tutoring, spolupráce s pedagogy vysokých škol, výměna zkušeností, prostřednictvím aktivit NNO) a propojení možností školy a mimoškolní nabídky,
- i nadále žáky podporovat prostřednictvím organizovaných soutěží, olympiád, školních i mimoškolních aktivit – zachovat systém soutěží a i nadále poskytovat finanční prostředky na zajištění jeho organizace a podporovat návaznost soutěží na přípravné kurzy a odborná soustředění. [262]

Koncepce nadání LK určuje jako klíčový cíl pro krajský úřad zintenzivnit a zkvalitnit péči o nadané žáky na všech stupních vzdělávání a školám a školským zařízením určuje za klíčový cíl seznámit pedagogy s důležitostí včasné identifikace a základními možnostmi vzdělávání nadaných žáků. [263]

Nejnovějším strategickým dokumentem Libereckého kraje je *Dlouhodobý záměr LK*, který klade z hlediska péče o žáky nadané a talentované důraz především na větší osvětu, zejména směrem k pedagogickým pracovníkům. V souvislosti s problematikou zkvalitnění péče o nadání a rozvoj nadaných žáků hovoří kapitoly věnované střediskům volného času, základnímu uměleckému vzdělávání, domům dětí a mládeže a speciálnímu školství:

- SVČ v oblasti podpory nadaných a talentovaných žáků potřebují především inovovat technické vybavení tak, aby odpovídalo potřebám zájmových skupin. Cílem je rozšířit a zkvalitnit péči o nadané prostřednictvím zvýšení kvalifikace pedagogických pracovníků SVČ a rozvinutím systému identifikace nadaných žáků a možností jejich vzdělávání v hlavním vzdělávacím proudu. Indikátorem pro měření úspěšnosti naplňování tohoto cíle je navýšení počtu identifikovaných nadaných žáků v Libereckém kraji o 50 %,
- speciální školství si klade za cíl rozšířit a zkvalitnit péči o nadané žáky prostřednictvím rozvinutého systému identifikace nadaných žáků a možností jejich dalšího vzdělávání v hlavním vzdělávacím proudu,
- z hlediska základního uměleckého vzdělávání má být zachována podstata tohoto vzdělávání jako základ pro umělecky zaměřené a nadané žáky,
- DDM si kladou za cíl větší podporu nadaných žáků a zajistit, aby obsahové zaměření zájmového vzdělávání bylo provázáno na priority vzdělávání, a to prostřednictvím větší podpory nadaných žáků v zájmových aktivitách (moderní kroužky, vybavení atd.). Ve své činnosti chtějí DDM nabídnout odborné a finanční schopnosti tak, aby odpovídaly aktuální poptávce.

V Libereckém kraji je vzdělávání realizováno formou individuálních vzdělávacích plánů, v hodinách je nejčastěji zúženo na diferenciované zadávání úloh od pedagogických pracovníků, kteří zároveň hledají vhodné nástroje a specifické programy odpovídající potřebám těchto dětí. [264]

Doposud školy nevidují počet nadaných žáků, kteří je navštěvují. Podle údajů pedagogicko-psychologických poraden, v jejichž péči se nadaní žáci objevují, bylo ve školním roce 2013/2014 v Libereckém kraji evidováno 15 žáků se statutem „*nadaný*“, ve školním roce 2014/2015 bylo evidováno již 29 žáků. Z čehož vyplývá, že v Libereckém kraji se zlepšuje vyhledávání a diagnostika nadaných. [265]

„*Ve školním roce 2014/2015 bylo v Libereckém kraji ve spolupráci se školami a školskými zařízeními kraje zorganizováno celkem 41 okresních a 56 krajských postupových kol předmětových olympiád a uměleckých přehlídek vyhlášených a spolufinancovaných MŠMT.*“ [266] Z krajských kol postoupilo do celostátního finále 123 žáků, o 33 více, než v předchozím školním roce. [267]

8.2.7.3 Péče o žáky nadané a talentované v Libereckém kraji

8.2.7.3.1 Realizované projekty a aktivity v území

V roce 2015 byl v Libereckém kraji vyhlášen dotační program na podporu soutěží a talentovaných dětí a mládeže, alokace celkových finančních prostředků – 250 000 Kč. Celkem bylo podpořeno 10 projektů zaměřených na aktivity podporující práci s nadanými žáky (Logická olympiáda, Matematický Dubák, Mladí přírodovědci, TALENT – MÁŠ JEJ I TY!, ...). Cílem programu je „vytvořit lepší podmínky pro rozvoj nadání dětí, žáků a studentů a zajistit rozvoj potenciálu podpořením aktivit zaměřených na práci s talentovanými.“ [268] V tomto dotačním programu „Program Soutěže a podpora talentovaných dětí a žáků“ bude pro rok 2016 alokováno 250 000 Kč.

Od roku 2010 vyhlašuje MŠMT každoročně program „*Excellence středních škol*“, jehož cílem je podpora a zvyšování kvality, rozšiřování péče o nadané žáky na středních školách a zvyšování zájmu a motivace žáků, pedagogických pracovníků a škol o účast v soutěžích. „*Program bodově hodnotí úspěšnost žáků v krajských, ústředních a mezinárodních kolech vybraných soutěží a na základě toho školy v následujícím roce obdrží peníze do fondu mzdových prostředků na odměny pedagogů, kteří se podílejí na odborné přípravě žáků.*“ [269] V Libereckém kraji si za rok 2015 mezi sebou rozdělí 20 státních i soukromých škol dotaci ve výši než 1 410 216 Kč.

Liberecký kraj každoročně uděluje „*Ocenění hejtmana Libereckého kraje*“ (ocenění a finanční dar) úspěšným žákům základních a středních škol za dosažení skvělých výsledků v soutěžích vyhlašovaných MŠMT. Ocenjuje také talentované sportovce, kteří dosáhli úspěchů na Olympiádě dětí a mládeže. Za školní rok 2014/2015 bylo oceněno 64 žáků, kteří se umístili do třetího místa.

Od roku 2010 funguje při Technické Univerzitě v Liberci *Dětská univerzita*, kde si mohou talentovaní žáci základních a středních škol (6–19 let) zkoušet zábavnou formou studium na vysoké škole, seznámit se s vysokoškolským prostředím, principy a náležitostmi studia na VŠ, pracovat se špičkovou technikou, seznámit se s nejnovějšími vědeckými poznatky a rozvíjet své vědomosti. Během let se nabídka a výuka *Dětské univerzity* značně rozrostla. V současné chvíli se žáci mohou vzdělávat v 8 oborech – Elektrotechnika, Fyzika, Přírodní vědy, Strojírenství, Programování, Robotika, Textilní obory a Matematika. V různé míře jsou zapojeny všechny fakulty TUL. Zájemci o studium musí projít výběrovým řízením, následuje imatrikulace a pak už samotné studium – přednášky, semináře a práce v laboratořích. Výuka je koncipována jako volnočasová aktivita – ve všední den po kole nebo o víkendech. Podmínkou pro úspěšné ukončení je dostatečný počet kreditů, na konci zimního semestru musí žáci zpracovat a obhájit semestrální práci a v závěru letního semestru složit závěrečnou zkoušku (odborná rozprava) a obhájit ročníkovou práci. Úspěšní absolventi obdrží během slavnostní „*promoce*“ osvědčení o absolvování studia. Od roku 2012 je v rámci *Dětské univerzity* při TUL realizována také letní univerzita, která je koncipována jako 14 denní tábor. [270]

Fakulta Mechatroniky TUL realizuje vzdělávací program „*Staň se vědcem!*“. Program je financován v rámci projektu „*Podpora nadaných žáků ZŠ a SŠ na TUL*“ dotačního programu MŠMT „*Podpora nadaných žáků základních a středních škol v roce 2016*“.

V rámci programu jsou přímo podporováni výjimeční žáci ve věku 13–19 let. Zájemci musí projít výběrovým řízením, kde jsou hodnoceny školní i mimoškolní výsledky a jejich motivace. Žáci budou mít možnost rozvíjet svůj talent, stát se členy výzkumného týmu na některém z pracovišť univerzity, mohou řešit konkrétní vědecký úkol a účastnit se plánovaných 3 víkendových setkání s přednáškami významných odborníků. [271]

Vzdělávací centrum Turnov, o. p. s., se věnuje již třetím rokem systematické práci se žáky s kognitivním nadáním a organizuje pro ně vzdělávací programy formou pravidelných měsíčních workshopů zaměřených jak na technické a přírodovědné oblasti, tak i na humanitní. V současnosti probíhá projekt dotovaný MŠMT (Podpora nadaných žáků základních a středních škol) na téma Otvíráme dveře do světa vědy, kterého se účastní 30 vybraných žáků gymnázií i základních škol. Na tomto projektu spolupracuje s iQLandii, TUL, střediskem Akademie věd ČR a firmou TOPTEC. [272]

Český Olympijský výbor realizuje od roku 2003 projekt „*Olympiáda dětí a mládeže*“ – republiková soutěž krajských reprezentací žáků. Olympiáda je finančně a organizačně zajišťována jednotlivými kraji ve dvouletých cyklech, střídá se letní a zimní podoba. Liberecký kraj v letních olympijských hrách vyhrál pouze jednou v roce 2005. V zimních olympijských hrách Liberecký kraj od začátku soutěže dominoval, od roku 2004 do roku 2014 vždy obsadil 1. místo. V roce 2016 přesto, že výprava z Libereckého kraje získala nejvíce medailí (celkem 32 – 12 zlatých, 13 stříbrných a 7 bronzových), obsadila v bodovém žebříčku až 6. místo. [273]

Od roku 2004 se za podpory Libereckého kraje pravidelně ve tříletých intervalech pořádá *Symposium středních uměleckých škol*. Symposium navazuje na tradici a přítomnost sklářského, bižuterního a šperkařského průmyslu a je koncipováno jako soutěžní setkání pro žáky umělecko-průmyslových oborů z celé České republiky i ze zahraničí (účastní se školy z Polska, Německa a Slovenska). Cílem je poskytnout žákům příležitost k setkávání a výměně zkušeností, vyzkoušet si nové techniky a postupy a porovnat vzájemně své dovednosti s vrstevníky. [274]

V Libereckém kraji probíhala v rámci Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost realizace dvou na sebe navazujících grantových projektů financovaných z ESF, které se věnovaly problematice péče o nadané žáky. Oba projekty realizovalo Vzdělávací centrum Turnov, o. p. s. Cílem projektů byl rozvoj poradenství a nových forem metod práce s nadanými žáky.

Rozvoji a zkvalitnění péče o žáky nadané a talentované v Libereckém kraji se věnuje také Mensa ČR. Mensa je nevýdělečné apolitické sdružení nadprůměrně inteligentních lidí s IQ mezi horními dvěma procenty populace (v ČR s IQ nad 130) bez rozdílu rasy a vyznání, které bylo založeno v roce 1964 v Oxfordu. Mensa ČR byla založena v roce 1989, ale na Ministerstvu vnitra byla zaregistrována až v roce 1991. Cílem mensy je využití inteligence ve prospěch lidstva, podpora výzkumu a vytvoření přátelského prostředí a inspirující atmosféry. Mensa ČR vydává časopisy, je zřizovatelem gymnázia pro nadané děti v Praze, podporuje rozvoj nadaných dětí po celé republice, realizuje soutěž Logická olympiáda, zřizuje kluby nadaných dětí (v Libereckém kraji – Severáčkův klub nadaných dětí a jejich rodičů – HEURÉKA, Česká Lípa) a provádí testování IQ veřejnosti. Členem mensy se může stát každá osoba splňující výše uvedené podmínky starší 14 let. Osoby mladší 14 let se mohou stát členy Dětské mensy, která je platformou při Mense ČR, její členové mají

stejná práva a možnosti jako členové Mensy ČR. Aktivity Dětské mensy jsou zaměřeny především na věkovou skupinu osob 5–19 let – pobytové campy, příměstské campy, Logická olympiáda a setkání členů a příznivců Dětské Mensy. [275, 276]

8.2.7.3.2 *Analýza dotazníkového šetření na školách (NÚV)*

Počet respondentů zapojených celkem – Česká republika: 1 304

Počet respondentů zapojených v Libereckém kraji: 51

Krajský úřad Libereckého kraje jako zřizovatel školy má v kraji dominantní postavení, je zřizovatelem celkem 37 středních škol. Dále 10 středních škol má zřizovatele v rámci privátního sektoru, 3 střední školy jsou zřízeny obcemi a 1 střední škola je zřízena MŠMT. V Libereckém kraji se v rozdělení typu školy nachází 37 středních odborných škol, 17 středních odborných učilišť, 15 gymnázií, 6 vyšších odborných škol a 3 praktické školy.

Zkvalitnění péče o žáky nadané a talentované bylo při dotazníkovém šetření NÚV řešeno v rámci inkluzivního vzdělávání, kde jsou tyto žáci součástí skupiny žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Z hlediska péče o nadané a talentované děti, žáky a studenty mají výsledky šetření minimální vypovídající hodnotu.

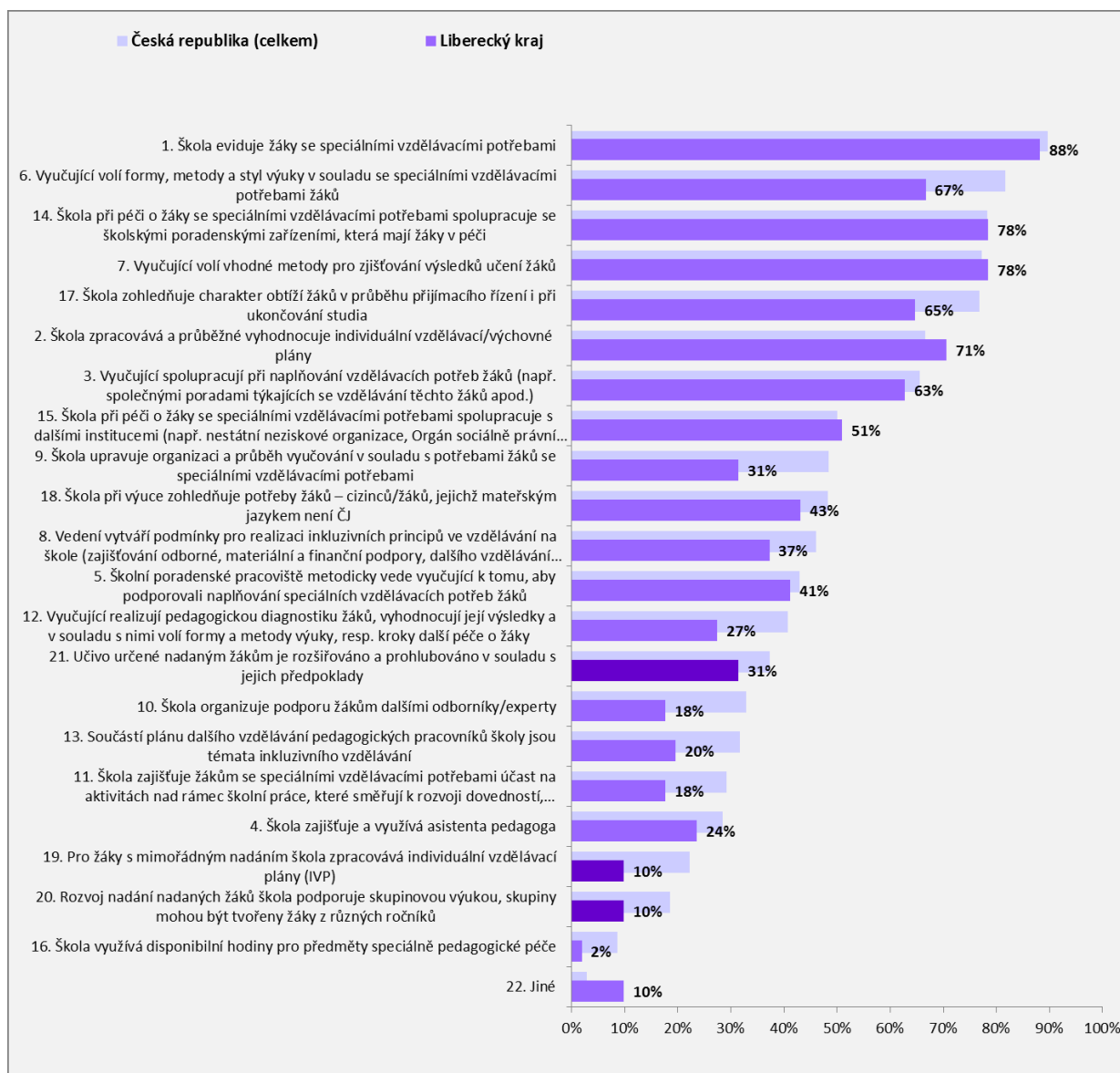
Tématu péče o nadané a talentované žáky se v dotazníkovém šetření věnovaly otázky:

1) Na kterých činnostech se Vaše škola v rámci inkluzivního vzdělávání aktivně podílí?

Péče o nadané a talentované žáky se přímo týkala následující odpovědi:

- 19. Pro žáky s mimořádným nadáním škola zpracovává individuální vzdělávací plány,
- 20. Rozvoj nadání nadaných žáků škola podporuje skupinovou výukou, skupiny mohou být tvořeny žáky z různých ročníků,
- 21. Učivo určené nadaným žákům je rozšiřováno a prohlubováno v souladu s jejich předpoklady.

Graf č. 28: Na kterých činnostech se Vaše škola v rámci inkluzivního vzdělávání aktivně podílí?

Zdroj: NÚV

Z analýzy koncepčních dokumentů, jak na národní, tak i na úrovni Libereckého kraje, vyplývá, že podpora rozvoje a péče o nadané žáky je soustředěna především do účasti těchto žáků na soutěžích a olympiádách. Z výsledků dotazníkového šetření ovšem plyne, že podpora nadaných a talentovaných žáků je v Libereckém kraji nejvíce soustředěna na rozšiřování a prohlubování učiva v souladu s jejich předpoklady (činnost č. 21 zvolilo 16 respondentů). Činnost č. 19 a 20 zvolilo v Libereckém kraji jako odpověď na otázku pouze 5 respondentů z celkového počtu 51.

Ve všech třech otázkách respondenti volili z hlediska důležitosti jako odpověď buď „velmi důležité“, nebo „spíše důležité“. Ani v jednom případě nevolili jinou možnost.

Ačkoliv školy v Libereckém kraji kladou vysokou důležitost na podporu nadaných a talentovaných, ve srovnání v rámci ČR jako celku se pohybují ve svých odpovědích ohledně podpory nadaných a talentovaných žáků pod celorepublikovým průměrem.

V odpovědích na otázky:

2) Na jaké překážky při realizaci činností v rámci rozvoje inkluzivního vzdělávání narážíte? a 3) Jaká opatření by pomohla Vaší škole k dosažení Vámi zvoleného cíle v rozvoji inkluzivního vzdělávání? není samostatně vymezena péče o nadané a talentované žáky. Tato problematika je řešena pouze jako součást inkluzivního vzdělávání a péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Celkové výsledky dotazníkového šetření, které se vztahují k inkluzivnímu vzdělávání, jsou zpracovány v rámci tohoto klíčového tématu.

8.2.8 Čtenářská a matematická gramotnost

Pojem „gramotnost“ se v průběhu času mění tak, jak dochází ke změnám v lidské společnosti. V minulosti byl za gramotného považován ten, kdo uměl číst a psát. S rozvojem vzdělanosti začala být ve vyspělých zemích dovednost čtení a psaní považována za samozřejmost a slovo „gramotnost“ získalo spolu s různými přídavnými jmény i řadu nových významů – například gramotnost funkční, počítačová, technická, literární, spotřebitelská, zdravotní, finanční atd. „Uvedená spojení se užívají tam, kde je třeba být stručný a přitom zdůraznit skutečnost, že nestačí pouze znalost jednotlivých pojmů z dané oblasti, ale především je potřeba porozumět jejich obsahu, chápat je v souvislostech a prakticky je v životě využívat.“ [277], [278]

V dnešním světě potřebuje mít každý jedinec celou řadu vlastností, schopností, vědomostí a dovedností, které ovlivňují a napomáhají jeho rozvoji a kvalitě života, a které získává i mimo všeobecné vzdělání (např. flexibilita, iniciativa, aktivita, samostatnost, komunikativnost, ochota přizpůsobovat se neustále se měnícím podmínkám). V souvislosti s tím se začala prodlužovat průměrná doba, po kterou se jedinec vzdělává, protože vzrůstá množství informací, které jsou považovány za základní. [279]

Čtenářská gramotnost

Pojem „čtenářská gramotnost“ nemá jednoznačně stanovenou definici, „která by byla užívána vždy, všude a všemi“ [280]. Definice čtenářské gramotnosti se mění v závislosti na změnách, které probíhají ve společnosti, ekonomice a kultuře. „Potřeba vymezit čtenářskou gramotnost a zabývat se jí vyplývá z povahy dnešního života a z nároků, které klade na každého jedince“ [281].

Podle Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (dále jen „OECD“) „čtenářská gramotnost znamená schopnost porozumět psanému textu, přemýšlet o něm a používat jej k dosahování určitých cílů, k rozvoji vlastních schopností a vědomostí a k aktivnímu začlenění do života společnosti“ [277].

Čtenářská gramotnost je komplex vzájemně provázaných složek:

- vztah ke čtení – potěšení z četby, vnitřní potřeba číst,
- doslovné porozumění – dovednost dekodovat psané texty a budovat porozumění na základě dosavadních znalostí a zkušeností,
- vysuzování a hodnocení – vyvozovat z přečteného závěry a kriticky hodnotit texty z různých hledisek (včetně sledování autorových záměrů),
- metakognice – dovednost a návyk seberegulace (tj. reflektovat záměr vlastního čtení),
- sdílení – prožitků, porozumění a pochopení s dalšími čtenáři,
- aplikace – užívání čtení k seberozvoji, četba je zúročena v dalším životě. [278]

Jedním z hlavních cílů základního vzdělávání je rozvinutí čtenářské gramotnosti, proto by měla být utvářena v období do zakončení povinné školní docházky (do 15 let). „*Žáci s rozvinutou úrovní čtenářské gramotnosti (vzdělávací výstupy ve vztahu k rozvoji čtenářské gramotnosti)*“:

- *čtou aktivně, přemýšlejí při tom, kombinují různé postupy vedoucí k co nejlepšímu porozumění,*
- *čtou s jasným cílem a neustále sledují a posuzují, zda text daným cílům vyhovuje,*
- *obvykle si text prohlédnou dřív, než se do něj pustí, všímají si struktury textu, hledají ta místa, která s největší pravděpodobností naplní účel, s nímž se do četby pouštějí,*
- *v průběhu četby často předvídají, co asi bude dál,*
- *čtou výběrově a neustále činí rozhodnutí o způsobu četby – co budou číst pozorně a pomalu, co přečtou rychle, co nebudou číst, co přečtou znovu,*
- *budují si význam textu, ten neustále podrobují kontrole a upřesňují ho, kladou si otázky v průběhu četby,*
- *snaží se odhalit význam neznámých slov a pojmů, na které v textu narazí, a poradí si s nesrovnalostmi a překážkami v textu,*
- *vycházejí z dosavadních vědomostí a zkušeností, porovnávají s nimi čtený text, propojují text s tím, co už věděli dříve,*
- *přemýšlejí o autorech textů, jejich stylu, východiscích, záměrech, historických okolnostech,*
- *sledují, jak textu rozumějí, a podnikají opatření pro lepší porozumění, pokud je to třeba,*
- *hodnotí kvalitu textu, posuzují jeho hodnotu a reagují na text různými způsoby, jak racionálně, tak emocionálně,*
- *různé typy textů čtou různým způsobem,*
- *při četbě vyprávěcího textu se vžívají do prostředí a postav,*
- *při četbě věcného textu často shrnují a upřesňují svá shrnutí,*
- *porozumění textu se u nich odehrává nejen přímo při četbě, ale i během malých pauz, které během četby činí, a pak také když vlastní čtení skončí, když dočtou,*
- *porozumění je náročná, vyčerpávající a komplexní činnost, kterou ale dobří čtenáři vnímají jako uspokojující.“ [278]*

K rozvoji čtenářské gramotnosti je potřeba rozvíjet vnitřní motivace dětí a žáků. Žáci musí vedle specifických čtenářských dovedností zvládnout i obecné sociální a poznávací dovednosti. Na utváření a rozvoj čtenářské gramotnosti působí už od dětství řada faktorů.

Tabulka č. 63: **Faktory a aktivity ovlivňující čtenářskou gramotnost**

Vnější (exogenní) faktory	Vnitřní (endogenní) faktory
Rodina, čtenářství v rodině a rodinné prostředí Sociálně-ekonomické zázemí rodiny Škola, učitel, školní klima Práce s knihou ve škole Úkolování četbou na doma a reflexe domácí četby ve škole Školní a třídní knihovny Mimoškolní a mimorodinné faktory	Genetické predispozice Vnitřní motivace Zájem o učení Používání čtenářských strategií Charakterové zvláštnosti Temperament Intelektové schopnosti
Rodinné aktivity	Školní aktivity
Jazyk v domácím prostředí Domácí zdroje Vztah mezi domovem a školou Mimoškolní čtenářské aktivity	Školní prostředí a jeho zdroje Příprava učitele Vyučovací metody Výukové materiály

Zdroj: „Příprava učitelů na rozvíjení čtenářské gramotnosti“, Havel J., Krátká V., 2004, str. 40–42

Čtení vyžaduje aktivitu, myšlení, trpělivost, porozumění textům, náležité soustředění a vlastní představivost. Měl by být kladen důraz na porozumění a reprodukci složitých písemných sdělení, kritické posuzování, schopnost vyjádřit své názory, využívání různých zdrojů informací a samostatné získávání nových poznatků. Žáci by měli mít možnost číst přímo ve škole a to často, pravidelně a s dostatkem času, protože čtení v předmětech má vliv na pochopení a zvládnutí obsahu studovaného předmětu. U žáků 2. stupně základních škol a žáků středních škol je nutné zajistit, aby docházelo k propojování znalostí a souvislostí z různých předmětů (oblastí výuky) a k efektivnějšímu učení – tzv. výuka mezipředmětových dovedností (např. sjednocení učitelů v přístupu zapisování poznámek žáků). [282], [283]

Čtenářskou gramotnost velmi ovlivňuje internet a další moderní formy komunikace – texty nemají jasné hranice, orientace ve zdrojích není tak snadná jako dříve, neexistuje ostrá hranice mezi autorem a adresátem. „Míra růstu využívání online informací závratně vzrostla během posledních let přesto, že se v různých částech světa značně liší“ [284] Rozdíly mají svůj původ v zeměpisné, sociální i ekonomické oblasti. Počítačové technologie a internet jsou důležitým zdrojem informací, díky tomu nabývají významu nejen v pracovním, ale také v osobním, společenském a občanském životě. [285]

Matematická gramotnost

Pojem matematická gramotnost nemá jednoznačně stanovenou definici jako čtenářská gramotnost. Stejně jako v případě čtenářské gramotnosti se definice matematické gramotnosti vyvíjela a měnila, tak jako docházelo ke změnám ve společnosti, ekonomice a kultuře. [286]

Nejčastěji citované vymezení pojmu pochází od OECD: „*Matematická gramotnost je schopnost jedince poznat a pochopit roli, kterou hraje matematika ve světě, dělat dobře*

podložené úsudky a proniknout do matematiky ve světě tak, aby splňovala jeho životní potřeby jako tvořivého, zainteresovaného a přemýšlivého občana“. [287]

Česká školní inspekce (dále jen „ČŠI“) užívá také následující definici: „*Matematická schopnost je připravenost využívat sčítání, odčítání, násobení, dělení a procenta při výpočtech prováděných v paměti nebo v psané podobě k řešení problémů v různých každodenních situacích. Důraz je kladen na proces a činnost, jakož i na znalosti. Matematická schopnost zahrnuje připravenost a ochotu používat na různých úrovních matematické způsoby myšlení (logické a prostorové myšlení) a prezentace (vzorec, moduly, obrazce, grafy/diagramy)“.* [288]

Uvedená vymezení pojmu se netýkají pouze matematických znalostí, především jde o používání matematiky v celé řadě životních situací, od každodenních a jednoduchých až po neobvykle složité. [289]

Matematická gramotnost se skládá ze tří složek:

1) situace a kontexty, v nichž jsou problémy zasazeny – užívání a uplatňování matematiky v rozmanitých situacích

2) kompetence – uplatňují se při řešení problémů:

- matematické uvažování – schopnost klást pro matematiku charakteristické otázky, znát možné odpovědi, rozlišovat příčinu a důsledek, chápat rozsah a omezení matematických pojmů a schopnost správně s nimi zacházet,
- matematická argumentace – schopnost rozlišovat předpoklady a závěry, sledovat a hodnotit matematické argumenty různého typu, schopnost vytvářet a posuzovat matematické argumenty,
- matematická komunikace – schopnost rozumět písemným i ústním matematickým sdělením, vyjadřovat se jednoznačně a srozumitelně (ústně i písemně),
- modelování – schopnost porozumět matematickým modelům reálných situací, používat, vytvářet a kriticky hodnotit, interpretovat získané výsledky a ověřovat jejich platnost v reálném kontextu,
- vymezení problémů a jejich řešení – schopnost rozpoznat a formulovat matematické problémy a řešit je různými způsoby,
- užívání matematického jazyka – různé formy reprezentace a interpretace matematických objektů, situací, výsledků, vztahů atd.,
- užívání pomůcek a nástrojů – znalost pomůcek a nástrojů nápomocné při matematické činnosti.

3) matematický obsah, který je tvořený strukturami a pojmy potřebnými k formulaci matematické podstaty problému (kvantita, prostor a tvar, změna a vztahy, neurčitost a vyjádření vztahů symboly, grafy, tabulkou). [278]

Rozvoj matematické gramotnosti ovlivňuje řada faktorů, proto neexistuje jednoznačný návod na její rozvoj ve výuce. „*Úroveň matematické gramotnosti se projeví, když jsou matematické znalosti a dovednosti používány k vymezení, formulování a řešení problémů z různých oblastí a kontextů a k interpretaci jejich řešení s užitím matematiky“* [290]. Rozvíjet matematickou gramotnost znamená vést žáky k užívání matematických znalostí a dovedností v praktickém životě a užívat k tomu metody, díky nimž si žák osvojí tyto

znalosti prostřednictvím vlastních zkušeností. Dále je třeba, jako v případě čtenářské gramotnosti, utvářet podnětné prostředí, motivovat žáky a posilovat jejich zájem o hledání různých způsobů řešení úloh. [289], [278]

„Žáci přicházejí se základních škol s velkými nedostatky v základních matematických znalostech“ [291] a neuvědomují si jejich návaznost na praktický život. Efektivita vyučovacího procesu se odvíjí od volby vhodné metody výuky, od formy organizace a obsahu výuky, materiálních prostředků, které má pedagog k dispozici, přístupu a osobnosti pedagoga a vytyčených cílů výuky. [292]

Čtenářská, matematická a přírodovědná gramotnost tvoří dohromady tzv. *funkční gramotnost*. V současnosti bývá doplňována také o informační, komunikačně technologickou gramotnost a jazykové kompetence v mateřském a cizím jazyce. Hlavním cílem funkční gramotnosti je schopnost získávat informace, orientovat se v nich, třídít je, ať už jsou v jakékoliv podobě (digitální, tištěné, textové, zvukové, grafické atd.) a převádět je do jiné podoby, zabudovávat informace do vlastních myšlenkových struktur, předávat informace dál, smysluplně je interpretovat, aplikovat je v reálných situacích, dodržovat zásady etiky, práva a bezpečnosti. [278]

Informační gramotnost je „*schopnost rozeznat, kdy potřebuji informace, umět je vyhledat, vyhodnotit a efektivně využít*“. [293] Stav informační gramotnosti je podstatným faktorem úspěchu podniků a ekonomik – flexibilní pracovní síla, která aktivně a efektivně funguje ve světě informací. [293]

Dostatečná úroveň čtenářské a matematické gramotnosti je podmínkou nejen pro způsobilost ke kvalitnímu učení, ale také k pracovnímu uplatnění. Žáci s nízkou úrovní čtenářské a matematické (a informační) gramotnosti mají problémy při studiu a později také s uplatněním na trhu práce i s obecným začleněním do společnosti. „*Čtení, psaní, ovládání početních úkonů a znalosti v oblasti přírodních věd a technických oborů tvoří nezbytný základ dalšího vzdělávání a zúročí se později při hledání pracovního místa a zapojení do společnosti obecně*.“ [294] V dnešním světě je mnoho profesí závislých na rychlém předávání informací, a to i takové, kde byla vyžadována práce s textem jen ve velmi omezené míře. Nedostatečná úroveň a vyzrállost informační gramotnosti vede v konečném důsledku ke snížení vzdělanosti a konkurenceschopnosti národa. [286]

Zásadní vliv na rozvoj matematické a čtenářské gramotnosti mají specifické poruchy učení, které působí potíže při získávání a užívání dovedností jako je mluvení, porozumění, čtení, psaní, matematické usuzování nebo počítání. Mezi tyto poruchy učení patří například dyslexie (porucha čtení), dysortografie (porucha pravopisu), dysgrafie (porucha psaní a grafického projevu), dyskalkulie (neschopnost naučit se matematickým dovednostem), dyspinxie (porucha kreslení), dyspraxie (porucha motorické obratnosti). [292]

Při snaze o zlepšení čtenářské a matematické gramotnosti je klíčový moment vzdělávání učitelů. Čtenářská a matematická gramotnost by měla být podporována v profesním vzdělávání učitelů i v učitelském pregraduálním studiu. Cílem vzdělávání učitelů je pochopení podstaty změny v pojetí výuky, která povede k rozvoji dovedností, schopností a vědomostí, zlepšení jejich orientace v moderních metodách a přístupech (zejména podporovat individuální přístup k žákům). Příprava učitelů musí zahrnovat alespoň minimální metodickou podporu. Užitečná je pro pedagogy také spolupráce se zahraničními

školy, v jejímž rámci může probíhat výměna zkušeností (pozorování školy, stylu výuky, chování žáků a učitelů, zapojení do aktivit na podporu čtení a matematiky, čtenářské a matematické gramotnosti). [278]

8.2.8.1 Systém podpory čtenářské a matematické gramotnosti v České republice

V České republice převažuje frontální výuka, která představuje téměř tři čtvrtiny vyučování. Vzdělávání na všech stupních je velmi teoretické a maximalistické, žáci pracují především izolovaně, skupinová práce je minimální, příliš je kladen důraz na znalosti získané memorováním a málokdy jsou hodnoceny praktické dovednosti. V hodinách převažuje stereotypní styl výuky, kde má učitel dominantní postavení. V důsledku toho jsou žáci méně aktivní a kreativní a tím menší je i rozvoj jejich vědomostí a dovedností. Frontální výuka přináší nízkou motivaci pro talentované, ale i slabé žáky a izoluje samotného učitele tak, že nedochází ke spolupráci s jinými učiteli a tedy ani k propojování poznatků s jinými předměty. [292]

Při rozvoji gramotností hraje důležitou roli také individuální podpora ze strany učitele a jeho přesvědčení, že všichni žáci mohou dosáhnout přijatelných výsledků. Česká školní inspekce upozorňuje, že s rostoucím počtem žáků ve třídách se individuální přístup pedagogů vytrácí. Na tento fakt navazují také výsledky vyplývající z mezinárodního srovnání výzkumu PISA, který potvrzuje, že v ČR se žákům dostává jen velmi malé individuální podpory ze strany učitele (mezi zeměmi OECD patří ČR do podprůměru v oblasti individuální podpory učitele). [282]

V důsledku snižujícího se počtu žáků vycházejících ze základních škol, malé motivace od zaměstnavatelů, nízkého finančního ohodnocení vznikají hlavně nové čtyřleté maturitní obory a jen velmi malý počet žáků má zájem o učební obory. Na řemeslné obory přicházejí hlavně žáci, kteří mají špatné studijní výsledky a zhoršené chování. Špatné chování se zpravidla projevuje také na přístupu ke vzdělávání a zájmu o učení ve zvoleném oboru. [292], [282]

Mezinárodní společnost pro čtení (IRA) má v České republice svou pobočku *Společnost pro podporu a rozvoj čtenářství ČR* (CZECH RA – Czech Reading Association) od roku 1992. „*Obecným cílem CzechRA je všestranná podpora aktivit zaměřených na podporu čtení a čtenářství v ČR*“ [295], která „*zahrnuje oblast výuky čtení ve školách, rozvoj didaktiky čtení jako součásti pregraduální a postgraduální přípravy učitelů, spolupráci s knihovnami, výzkumné aktivity a nejrůznější další aktivity, do kterých je zapojena co nejširší veřejnost. (rodiče, nakladatelé atd.)*“ [295]. Czech RA spolupracuje s českou sekcí IBBY. [295]

Česká sekce IBBY (International Board on Books For Young People) byla přijata za člena IBBY ještě jako jedna z částí Československé sekce již v roce 1964. Po rozdělení republiky v roce 1993 se jejím nástupcem stala samostatná národní česká sekce. Česká sekce IBBY navrhuje nominace na mezinárodní ceny a zápisy na Čestnou listinu a pořádá soutěž Zlatá stuha – ocenění knih pro děti a mládež v České republice. [296]

Koncept STEM (Science, Technology, Engineering, Mathematic) vznikl v USA v 90. letech 20. století. STEM propojuje vzdělávání v oblasti vědy, technologie, strojírenství a matematiky, navrhuje reformy ve výuce těchto předmětů (přiblížit výuku reálnému životu a vzájemné propojení předmětů) a posiluje motivaci a zájem o učení v uvedených předmětech. [297]

8.2.8.1.1 OECD PISA (Program for International Student Assessment)

PISA je mezinárodní srovnávací výzkum, který organizuje OECD od roku 2000 v pravidelných tříletých cyklech. V každém cyklu je věnována větší pozornost jedné z oblastí (hlavní testovaná oblast) – čtenářská gramotnost, matematická gramotnost a přírodovědná gramotnost – a jsou o ní získány podrobnější informace. Do výzkumu jsou zapojeni 15letí žáci (9. třída základní školy, odpovídající ročník víceletých gymnázií a 1. ročník střední školy). Úroveň gramotnosti žáků je zjišťována prostřednictvím písemného testu, na jehož vyplnění mají žáci 2 hodiny, a úloh z oblasti řešení problémů, které musí zpracovat během 40 minut. Všichni testovaní žáci vyplňují také dotazník, kde poskytují informace o rodinném prostředí, škole, svých názorech atd. [298]

Tabulka č. 64: Přehled realizovaných cyklů mezinárodního šetření PISA

Rok	Hlavní testovaná oblast	Počet zapojených zemí	Počet zapojených škol v ČR	Počet zapojených žáků v ČR
2000	čtenářská gramotnost	32	253	9 400
2003	matematická gramotnost	41	260	9 900
2006	přírodovědná gramotnost	56	246	9 000
2009	čtenářská gramotnost	65	290	7 500
2012	matematická gramotnost	65	297	6 535

Zdroj: Hlavní zjištění PISA 2012, ČŠI

Výsledky jsou reprezentovány prostřednictvím počtu bodů a úrovně způsobilosti. Počet bodů vyjadřuje úspěšnost žáků při řešení testových úloh. Průměr zemí OECD pro výzkum PISA 2012 je v matematické gramotnosti 494 bodů, ve čtenářské gramotnosti 496 bodů. [298]

Úroveň způsobilosti znamená, do jaké míry si žáci osvojili požadované dovednosti – 1. úroveň je nejnižší (nejhorší), 6. úroveň je nejvyšší (nejlepší). Za základní úroveň byla pro šetření v roce 2012 stanovena druhá úroveň. „Na úrovni 2 žáci umějí interpretovat a poznat situace v kontextech, které nevyžadují víc než přímé úsudky. Dovedou vybrat podstatné informace z jednoho zdroje a využívají jednu formu reprezentace. Žáci na této úrovni umějí používat základní algoritmy, vzorce, postupy a konvence. Jsou schopni přímé dedukce a umějí doslovně interpretovat výsledky.“ [299] Žáci, kteří nedosáhnou této základní úrovně, mohou mít problémy nejen při dalším studiu, ale i v zaměstnání.

V ČR dosahuje dle výsledů výzkumu PISA 2012 v matematické gramotnosti 1. úrovně 21 % žáků (průměr zemí OECD je 23 %). [298]

Tabulka č. 65: Přehled hodnotících bodů na škále pro šetření PISA

Úroveň	Hodnotící body
1	méně než 335
2	335–407
3	408–480
4	48–552
5	553–625
6	více než 625

Zdroj: Hlavní zjištění PISA 2012, ČŠI

Šetření PISA realizuje v ČR Česká školní inspekce. Poslední šetření PISA 2015 se v ČR uskutečnilo 23. 3. – 17. 4. 2015 na 345 českých školách, zapojeno bylo přes 7 000 žáků 9. a 10. ročníků vzdělávání, kteří se narodili v roce 1999. Do šetření bylo zapojeno také přibližně 6000 učitelů, kteří vyplňovali učitelský dotazník. Zpráva o výsledku šetření PISA 2015 by měla být vyhotovena a poskytnuta veřejnosti až v prosinci 2016, proto jsou pro potřeby této analýzy uvedeny výsledky šetření PISA 2012. [298]

V roce 2012 byli do mezinárodního srovnání PISA zapojeni žáci narození v roce 1996. Podle výsledků PISA 2012 došlo k zastavení poklesu úrovně čtenářské a matematické gramotnosti, ke kterému docházelo od roku 2000. Výsledky českých žáků jsou průměrné, srovnatelné s výsledky rakouských, dánských či francouzských žáků. [300]

Tabulka č. 66: Rozložení chlapců a dívek dle úrovně gramotností v ČR – porovnání jednotlivých testovaných oblastí (PISA 2012)

Oblast testování	Podíl žáků na definované úrovni gramotnosti (%)									
	chlapci					dívký				
úroveň	1	2	3	4	5 a 6	1	2	3	4	5 a 6
Řešení problémů	17,8	19,7	26,3	22,8	13,4	19,1	21,8	28,2	20,6	10,3
Matematika	19,3	20,6	24,6	21,1	14,4	22,7	22,9	25,0	18,1	11,3
Čtení	22,8	28,4	29,9	15,3	3,7	10,6	24,4	32,8	23,6	5,8
Přírodní vědy	14,6	23,3	31,2	22,9	8,0	12,9	26,2	32,1	21,5	7,3

Zdroj: Hlavní zjištění PISA 2012, ČŠI

Faktory, které ovlivňují výsledky českých žáků:

- ekonomický a demografický faktor,
- úroveň vzdělanosti dospělých (v ČR je nadprůměrná mezi zeměmi OECD),
- socioekonomické zázemí (v ČR má socioekonomický status značný vliv na výsledky žáků),
- rozdíl ve výsledcích mezi školami a uvnitř školy. [298]

8.2.8.1.1.1 Čtenářská gramotnost

Čtenářská gramotnost byla v šetření PISA 2012 pouze vedlejší testovanou oblastí, ovšem i tak je z výsledků patrné, že došlo k zastavení poklesu úrovně čtenářské gramotnosti českých žáků, ke kterému docházelo v posledních letech. Současný stav dosahuje obdobné úrovně jako v roce 2000. [300]

Tabulka č. 67: Výsledky českých žáků ve čtenářské gramotnosti – podle druhů škol

Čtenářská gramotnost	Průměrný výsledek (počet dosažených bodů)				
	2000	2003	2006	2009	2012
Základní školy	474	469	457	449	470
Víceletá gymnázia	592	593	609	587	593
Čtyřletá gymnázia	582	584	603	581	568
SOŠ a SOU s maturitou	525	517	522	562	506
SOŠ a SOU bez maturity	436	433	386	414	424
Speciální školy	268	300	314	338	346
Česká republika	492	489	483	478	493

Zdroj: Hlavní zjištění PISA 2012

Rozdíl mezi výsledkem českých žáků a průměrem zemí OECD (496 bodů) není statisticky významný a výsledek proto můžeme považovat za průměrný. Čeští žáci dosahují výsledků srovnatelných s výsledky žáků z Rakouska a Maďarska. Výsledek českých žáků se od roku 2009 do roku 2012 výrazně zlepšil (o 15 bodů). [300]

V roce 2012 měly dívky ve všech zapojených zemích lepší výsledky než chlapci. V ČR byl rozdíl mezi chlapci a dívkami 39 bodů, přičemž průměr zemí OECD je 31 bodů. [300]
Mezi lety 2009 a 2012 se výrazně zlepšily výsledky ve čtenářské gramotnosti žáků základních škol a dostaly se tak zhruba na úroveň, které bylo dosaženo v roce 2000. Na rozdíl od matematiky se ve čtenářské gramotnosti zlepšili také žáci nematuritních oborů středních škol. Zatímco výsledky žáků čtyřletých gymnázií se zhoršily. [300]

8.2.8.1.1.2 Matematická gramotnost

Matematická gramotnost byla hlavní testovanou oblastí také v roce 2003, kdy čeští žáci měli nadprůměrné výsledky. V letech 2006 a 2009 byla matematika vedlejší testovanou oblastí a výsledky českých žáků se zhoršovaly. V roce 2012 došlo k mírnému zlepšení, čeští žáci dosahovali průměrných výsledků. [300]

Tabulka č. 68: Výsledky českých žáků v matematické gramotnosti – podle druhů škol

Matematická gramotnost	Průměrný výsledek			
	2003	2006	2009	2012
Základní školy	495	482	460	476
Víceletá gymnázia	631	635	614	602
Čtyřletá gymnázia	610	614	583	585
SOŠ a SOU s maturitou	541	542	515	514
SOŠ a SOU bez maturity	458	440	438	425
Speciální školy	369	363	372	310
Česká republika	516	510	493	499

Zdroj: Hlavní zjištění PISA 2012, ČŠI

Zhoršení žáků mezi lety 2003 a 2012 bylo doprovázeno statisticky významným nárůstem zastoupení žáků v 1. úrovni způsobilosti o 4,4 %. Z toho vyplývá, že v průběhu 9 let vzrostlo v ČR množství 15letých žáků, kteří budou mít v důsledku nezvládnutí matematické gramotnosti problémy při uplatnění v dalším životě. V roce 2012 bylo pod základní (2.) úrovní 19 % chlapců a 23 % dívek (v roce 2003 to bylo 15 % chlapců a 18 % dívek). Zároveň došlo ke snížení podílu žáků, kteří dosahovali nejlepší, 5. a 6. úrovně, o 5,4 % – v roce 2003 dosahovalo 5. a 6. úrovně 22 % chlapců a 15 % dívek, a v roce 2012 14 % chlapců a 11 % dívek. [300]

Od roku 2003 do roku 2012 se výrazně zhoršily výsledky žáků všech druhů škol. Na zlepšení výsledků v roce 2012 oproti roku 2009 mají hlavní podíl žáci základních škol, kteří tak vykompenzovali zhoršování žáků víceletých gymnázií, nematuritních oborů středních škol a speciálních škol. [300]

V matematice je rozdíl mezi výsledky chlapců a dívek statisticky významný ve většině zemí, které se zapojily do výzkumu PISA, včetně ČR. V ČR činí rozdíl 12 bodů, přičemž 1. úrovně dosáhlo 19 % chlapců a 23 % dívek, a 5. a 6. úrovně dosáhlo 14 % chlapců a 11 % dívek. V roce 2012 (ve srovnání s rokem 2009) si chlapci zlepšili svůj průměrný výsledek o 10 bodů (ze 495 na 505 bodů) a dívky si zlepšily výsledek o 3 body (ze 490 na 493). [300]

Liberecký kraj se dle průzkumu PISA 2012 nachází na průměrné úrovni České republiky – není výrazně statisticky odlišný od průměru krajů ČR. [300]

8.2.8.2 Čtenářská a matematická gramotnost ve strategických dokumentech

8.2.8.2.1 Evropské strategické dokumenty

Zcela zásadní jsou v dnešní společnosti tzv. „*klíčové kompetence*“, které umožňují rychleji se přizpůsobit neustálým změnám ve stále více propojeném světě. „*Klíčové schopnosti znamenají přidanou hodnotu pro trh práce, sociální soudržnost a aktivní občanství, protože nabízejí flexibilitu a adaptabilitu, uspokojení a motivaci*“ [301]. Tyto kompetence (celkem je jich 8) potřebuje každý člověk k úspěšnému zapojení do primárního vzdělání i dalšího studia, do pracovního, společenského i osobního života. Ke čtenářské gramotnosti se vztahuje kompetence „*komunikace v mateřském jazyce*“, která je vnímána jako „*schopnost vyjadřovat a tlumočit představy, myšlenky, pocity, skutečnosti a názory v písemné i ústní formě (poslouchat, mluvit, číst a psát) a vhodným a tvůrčím způsobem lingvisticky reagovat ve všech situacích sociálního a kulturního života*“ [301]. K matematické gramotnosti se vztahuje kompetence „*matematická schopnost a základní schopnosti v oblasti vědy a technologií*“. Matematická schopnost znamená „*rozvíjet a používat matematické myšlení k řešení problémů v různých každodenních situacích, přičemž je důraz kladen na proces a činnost, jakož i na znalosti*“ [301]. Ke čtenářské i matematické gramotnosti se vztahuje také kompetence „*schopnost učit se*“, která „*souvisí s učením, schopností provádět tuto činnost a zorganizovat si učení, a to jak samostatně, tak v rámci skupin, podle vlastních potřeb, a s povědomím o metodách a možnostech*“ [301]. O klíčových kompetencích hovoří a odkazují se na ně všechny aktuální hlavní strategické a koncepční dokumenty EU, jako *ET 2020* nebo *Strategie Evropa 2020*. [302]

ET 2020 hovoří o čtenářské a matematické gramotnosti v rámci „*strategického cíle 2: Zlepšit kvalitu a efektivitu vzdělávání a odborné přípravy*“, kde ukládá členským zemím EU, aby si všichni žáci osvojili základní dovednosti přiměřené úrovni, zejména pokud jde o čtení, matematiku a přírodní vědy. Za přiměřenou úroveň je považována základní úroveň mezinárodního šetření PISA (viz výše). V důsledku rozvoje spolupráce v oblasti základních dovedností by v roce 2020 měl být podíl 15letých žáků, kteří mají problémy se čtením, matematikou a přírodními vědami nižší než 15 %. [303]

Na *ET 2020* navazují „*Závěry Rady o zvyšování úrovně základních dovedností v rámci evropské spolupráce v oblasti školství pro 21. století*“. Rada vyzývá zástupce členských států, „*aby zaměřili spolupráci na zvyšování úrovně čtenářské a matematické gramotnosti a na motivování k většímu zájmu o matematické, přírodovědné a technické obory*“ [304], zavedli celostní přístup s dopadem na kurikulum, zohlednili genderový rozměr (volba studijního oboru se stále ve značné míře řídí dle pohlaví) a kladli důraz na to, aby se učitelé specializovali na výuku základních dovedností. [305]

Sdělení Komise „*Přehodnocení vzdělávání: investice do dovedností pro dosažení lepších socioekonomických výsledků*“ upozorňuje na důležitost a velké rozdíly mezi poptávkou a nabídkou v oblasti technologií, vědy a výzkumu. Dále upozorňuje na potřebu učinit přírodní vědy, technologie, inženýrství a matematiku atraktivnější pro ženy. Nicméně stále klade důraz na vzdělávání základních dovedností. [306]

8.2.8.2.2 Národní strategické dokumenty

Česká republika, stejně jako mnoho jiných zemí, čelí aktuální výzvě zvýšit čtenářskou a matematickou gramotnost své populace, která má začít rozvojem gramotností ve školách.

Strategie ČR 2020 upozorňuje na negativní jevy, které jsou spojené se vzděláváním žáků v oborech středního vzdělání bez maturitní zkoušky. Žáci těchto oborů „vykazují přibližně stejnou úroveň čtenářské gramotnosti jako absolventi základního vzdělání. [307] Příčinou tohoto stavu jsou jak širší společenské a ekonomické faktory, tak specifické problémy středního odborného školství (viz výše problematika učebních oborů). Výzkumy ukazují, že žáci středního odborného vzdělávání bez maturitní zkoušky vykazují velmi nízké výsledky (zejména ve čtenářské gramotnosti) a že cílená příprava na úzce specializované povolání zůstává často nevyužita (do 5 let od absolvování většina zaměstnaných absolventů pracuje v jiném než vyučeném oboru). Strategie dále klade důraz na zlepšení úrovně základních gramotností, obecných znalostí, dovedností a schopností a na zajištění toho, aby „všichni žáci v programech středního odborného vzdělávání získávali dovednosti na takové úrovni, která jim umožní pokračovat v následném profesním rozvoji a celoživotním učení“ [308]. V rámci matematické gramotnosti má být v následujících letech do společné části maturitní zkoušky povinně zařazena matematika v souvislosti se systémovými změnami ve výuce tohoto předmětu v základním a středním vzdělávání, a to nejdříve od roku 2020. [309]

Strategie mezinárodní konkurenceschopnosti ČR 2012–2020 hovoří v kapitole „Vzdělanost“ o zhoršující se gramotnosti žáků a v návaznosti doporučuje změnu obsahu a forem vzdělávání – zvyšovat důraz výuky na všeobecně použitelné a přenositelné kompetence (především kompetence k dalšímu vzdělávání), sladit více očekávání a potřeby zaměstnavatelů s reálnou poptávkou, posílit gramotnost (čtenářskou, matematickou, ICT, finanční atd.) a zkvalitnit přípravu učitelů. [310]

Koncepce podpory mládeže na období 2014–2020 České republiky (dále jen „*Koncepce 2020*“) určuje strategické cíle státní politiky, rozpracovává je do dílčích cílů, navrhuje konkrétní opatření k naplňování cílů a reflektuje potřeby mladých lidí. Strategický cíl č. 13 „Nabízet dětem a mládeži rozmanité cesty ke kultuře, umění a tradicím“ má v rámci dílčího cíle C „Motivovat děti a mládež ke čtení a podporovat rozvoj čtenářské gramotnosti“ uvedena následující opatření [311]

- „podporovat projekty spolupráce škol a školských zařízení s knihovnami a dalšími kulturními institucemi pro rozvoj čtenářské gramotnosti dětí a mládeže,
- podporovat kampaně na rozvoj čtenářství a společenské prestiže četby,
- podporovat dostupnost služeb knihoven a kulturních zařízení ve městech i na venkově.“ [312]

Dlouhodobý záměr ČR v návaznosti na matematickou gramotnost v rámci středního vzdělávání hovoří o potřebě provést obsahové úpravy RVP tak, aby mimo jiné bylo podpořeno matematické, jazykové, ICT a polytechnické vzdělávání. Dále navrhuje jako opatření propagovat v rámci ŠVP měkké dovednosti, jako komunikativnost, znalost cizích jazyků, nebo přístup k moderním technologiím. [313]

Ve všech výše uvedených dokumentech je uvedeno, že jako indikátor měření úspěšného zavedení pro jednotlivé cíle, návrhy a opatření bude zlepšení výsledků žáků v mezinárodním srovnání, např. PISA, PIRLS, TIMSS.

„Mezinárodní šetření PIRLS (Progress in International Reading Literacy Study) je zaměřeno na testování čtenářské gramotnosti žáků 4. ročníku základních škol. Cyklus tohoto šetření je pětiletý. Šetření je na mezinárodní úrovni koordinováno Mezinárodní asociací pro hodnocení výsledků vzdělávání (The International Association for the Evaluation of Educational Achievement – IEA), v ČR je jeho realizátorem Česká školní inspekce. Šetření PIRLS se snaží také zmapovat význam rodinného, školního a širšího prostředí žáků pro rozvoj čtenářské gramotnosti.“ [314]

„Mezinárodní šetření TIMSS (Trends in International Mathematics and Science Study) zjišťuje úroveň znalostí a dovedností žáků 4. a/nebo 8. ročníku základní školy v matematice a v přírodovědných předmětech. Cyklus tohoto šetření je čtyřletý. Šetření je na mezinárodní úrovni koordinováno Mezinárodní asociací pro hodnocení výsledků vzdělávání (The International Association for the Evaluation of Educational Achievement – IEA), v ČR je jeho realizátorem Česká školní inspekce. Kromě úrovně znalostí žáků se zjišťuje i vliv domácího prostředí, postoje rodičů apod., což umožňuje zjistit informace například o selektivě vzdělávání.“ [315]

Rozvíjení čtenářské a matematické gramotnosti je v ČR zakotveno v RVP středního vzdělávání.

Čtenářská gramotnost v RVP je zakotvena ve vzdělávací oblasti Vzdělávání a komunikace v českém jazyce. *„Jazykové vzdělávání v českém jazyce vychovává žáky ke kultivovanému jazykovému projevu a podílí se na rozvoji jejich duševního života“ [316].* Obecným cílem jazykového vzdělávání je rozvíjet komunikační dovednosti a schopnosti žáků, začlenit jazykové návyky do mimoškolních souvislostí, rozvíjet čtenářskou gramotnost, naučit žáky užívat jazyk jako prostředek k dorozumívání a myšlení, k přijímání, sdělování a výměně informací. K dosažení tohoto cíle dochází za přispění estetického vzdělávání, které prohlubuje jazykové znalosti a *„přispívá ke kultivaci člověka, vychovává žáky ke kultivovanému jazykovému projevu a podílí se na rozvoji jejich duševního života“ [317].*

Jazykové vzdělávání směřuje k tomu, aby žáci:

- pochopili, že dorozumívání se s lidmi je základní potřebou lidského života,
- rozvíjeli své vyjadřování,
- uměli své vědomosti a dovednosti prakticky využívat v písemném i ústním projevu,
- uplatňovali český jazyk v rovině recepce, reprodukce a interpretace,
- využívali jazykových vědomostí a dovedností v praktickém životě, vyjadřovali se srozumitelně a souvisle, formulovali a obhajovali své názory,
- četli s porozuměním literární text,
- pochopili význam kultury osobního projevu ve společenském i pracovním životě,
- získávali a kriticky hodnotili informace z různých zdrojů a předávali je vhodným způsobem. [318], [319]

Matematická gramotnost je řešena v rámci vzdělávací oblasti Matematika, jejímž obecným cílem je výchova člověka, který bude umět používat matematiku v různých životních situacích. V oborech vzdělávání, které mají vyšší nároky na vzdělávání s ohledem na odborné vzdělávání, rozšíří škola ve svém školním vzdělávacím programu matematické vzdělávání v souladu s potřebami oboru. U nástavbového studia navazuje obsah a výsledky vzdělávání stanovené v *RVP pro tříleté obory vzdělání s výučním listem*. Matematické vzdělávání směřuje k tomu, aby žáci získali pozitivní postoj k matematice, motivaci k celoživotnímu učení a důvěru ve vlastní schopnosti vytrvat. Vzdělávání vede žáky k tomu, aby dovedli:

- využívat matematické poznatky a dovednosti v praktickém životě,
- efektivně numericky počítat, používat a převádět jednotky,
- orientovat se v matematickém textu a porozumět zadání matematické úlohy, správně užívat matematické pojmy, umět číst informace kvantitativního charakteru z různých zdrojů (grafy, diagramy, tabulky),
- správně se matematicky vyjadřovat,
- zkoumat a řešit problémy,
- matematizovat jednoduché situace z reálného života, užívat matematický model a vyhodnotit výsledek řešení vzhledem k realitě. [318], [319]

8.2.8.2.3 *Krajské strategické dokumenty*

Liberecký kraj se v žádném svém strategickém ani koncepčním dokumentu explicitně nevěnuje problematice čtenářské, nebo matematické gramotnosti.

SRLK 2006–2020 hovoří o podpoře státu při posilování gramotnosti obyvatel (počítačové, finanční, jazykové a dalších) a rozvoje klíčových kompetencí v souvislosti s podporou celoživotního učení s důrazem na kvalitu života a zvýšením zaměstnatelnosti a zaměstnanosti obyvatel v rámci kapitoly o lidských zdrojích. [320]

Na *SRLK 2006–2020* navazuje *PRLK 2014–2020*, který hovoří o podpoře čtenářské a matematické gramotnosti v souvislosti s podporou celoživotního učení a podporou kulturních služeb, sportovních zařízení a zájmové činnosti obyvatel. [321]

Tabulka č. 69: Přehled cílů

Strategický cíl B – kvalitní a zdravé lidské zdroje	
B1 – Podpora celoživotního učení s důrazem na kvalitu života – Síť škol a školských zařízení je ekonomicky stabilní, kvalitní a odpovídá potřebám trhu práce. Funguje odborná spolupráce škol, vzdělavatelů, zaměstnavatelů a dalších sociálních partnerů. Absolventi získávají odpovídající uplatnění na trhu práce a jsou schopni vést plnohodnotný osobní a profesní život. Do systému celoživotního vzdělávání vstupují všechny věkové skupiny.	
<i>Cíle opatření</i>	<i>Aktivity opatření</i>
B1.1 – Zvyšovat kvalitu vzdělávání	B1.1.b – Zavádění metod, forem a činností k rozvíjení klíčových kompetencí dětí, žáků a studentů
B1.2 – Zvyšovat efektivitu vzdělávání	B1.2.a – Využívání informačních a komunikačních technologií ve všech oblastech vzdělávání
B1.5 – Rozvíjet kompetence pedagogických pracovníků	B1.5.b – Další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblastech kurikulární reformy, zejména v oblasti klíčových kompetencí, školního klimatu a hodnocení výchovně vzdělávacího procesu
B4 – Podpora kulturních služeb, sportovních zařízení a zájmové činnosti obyvatel – oblast kultura – Liberecký kraj vytváří a poskytuje podmínky pro plnohodnotný život podporou činností, které přispívají ke kulturnímu vyžití, poznání, vzdělávání a aktivnímu trávení volného času všem bez rozdílu. Kultura vstupuje do veřejného prostoru a stává se součástí každodenního života občanů i návštěvníků Trojzemí.	
<i>Cíle opatření</i>	<i>Aktivity opatření</i>
B4a.1 – Udržovat a rozvíjet síť kulturních zařízení v kraji	B4a.1.c – Podpora regionálních funkcí knihoven a regionálního pracoviště pro péči o tradiční lidovou kulturu v Libereckém kraji

Zdroj: Program rozvoje Libereckého kraje 2014–2020

8.2.8.3 Čtenářská a matematická gramotnost v Libereckém kraji

8.2.8.3.1 Realizované projekty a aktivity v území

8.2.8.3.1.1 Čtenářská gramotnost

Na území Libereckého kraje je registrováno celkem 245 knihoven, které každý rok vykazují přibližně 50 tis. čtenářů. „V malých obcích představují knihovny jednu z mála stálých kulturních aktivit“ [322].

Největší knihovnou v kraji je Krajská vědecká knihovna v Liberci – Knihovna pro děti a mládež, která byla slavnostně otevřena v listopadu roku 2000. Hlavní činnost Krajské vědecké knihovny spočívá v koordinaci a zajištění pomoci menším základním knihovnám v kraji a zároveň je významným kulturním, vzdělávacím a společenským centrem. Knihovna již není pouze místem, kde si lidé půjčují knihy, ale místem, kde se mohou

setkávat a diskutovat, učit se, navštěvovat konference, semináře, workshopy a zapojit se do různých projektů (např. Senioři v knihovně, Děti čtou nevidomým dětem, Dny GIS, Současnost literatury pro děti a mládež atd.). [320], [323]

Krajská vědecká knihovna je členem Svazu knihovníků a informačních pracovníků České republiky (dále jen „SKIP“) a je jednou z dvanácti klubek Klubu dětských knihoven sekce SKIP. Klub dětských knihoven sdružuje své členy a podporuje jejich spolupráci, vzájemnou informovanost o celostátních i regionálních akcích, výměnu nápadů a zkušeností při práci s dětmi, nové projekty a účast na vzdělávacích aktivitách. Důraz je kladen především na podporu a rozvoj dětského čtenářství, hledání nových forem práce s dětskými čtenáři, ale i nečtenáři a zkvalitňování služeb dětem v knihovnách. [324]

Cílem Krajské vědecké knihovny v Liberci je přivést co nejvíce dětí ke knize a ukázat jim možnosti v oblasti získávání informací, které jim knihovna může poskytnout. Nabídka programu knihovny je určena především pro děti a žáky z mateřských a základních škol. Knihovna se nejvíce zaměřuje na:

- pravidelné bibliografické a čtenářské lekce – např. Pachatel dobrých skutků (3.–4. třída), Cesta s doktorem Rackem (2. – 5. třída), Hurá na kajak (2.–5. třída),
- tematické besedy – např. Seznámení s knihovnou (1.–9. třída), Čteme spolu (4.–6. třída), Čarodějnice (1.–4. třída),
- interaktivní tematické programy – např. Historie a původ českých příjmení (5.–9. třída), Média... hlídací pes (8.–9. třída), Bez Žižky ani ránu (3.–7. třída).

Tyto aktivity mají zejména vzbudit zájem o návštěvu knihovny, pomáhají dětem utvořit si kladný vztah ke knihám, prohloubit čtenářské dovednosti a zájem o knihy, které nemusí sloužit pouze jako zdroj informací, ale také jako zdroj plnohodnotné zábavy. [325]

Pro střední školy a jejich žáky nabízí knihovna exkurze. Třídy maturitních oborů ze všech středních škol v Libereckém kraji se mohou účastnit workshopu „Najdu, co hledám“ (doporučeno pro 3. a 4. ročníky). Během workshopu se studenti naučí vyhledávat knihy v elektronickém katalogu a fyzicky v půjčovnách, elektronicky spravovat svoje výpůjčky, rezervovat si knihy a podávat žádanky do skladu, používat citace a vyhledat si knihy k danému tématu a využít je k jeho zpracování. [324]

Krajská vědecká knihovna v Liberci je spolu s dalšími organizacemi v Libereckém kraji (školy, kluby, domovy dětí atd.) zapojena do akce Noc s Andersenem. První Noc s Andersenem proběhla v roce 2000 v knihovně v Uherském hradišti, kde na malé čtenáře čekalo noční dobrodružství v podobě čtení pohádek, soutěží, her a překvapení. V roce 2001 spaly děti již ve 40 knihovnách a v roce 2002 nocovaly poprvé i v domech dětí a ve školách. Noc s Andersenem je akce na podporu dětského čtení, která se koná pravidelně každý rok v den výročí narození H. CH. Andersena (2. dubna), tento den byl v roce 1967 vyhlášen Mezinárodním dnem dětské knihy. V roce 2016 bylo do Noci s Andersenem zapojeno 62 organizací z Libereckého kraje. [325]

V rámci Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost byla Krajská vědecká knihovna v Liberci zapojena do projektu „Brána ke vzdělávání: školní kluby posilující rovné příležitosti dětí a žáků se SVP“ (Individuální projekt ostatní – IPO). V průběhu realizace projektu byly zakládány čtenářské kluby, školy byly dovybaveny knihami a došlo

ke zvyšování odborného vzdělávání a kompetencí učitelů a knihovníků v aktivitách souvisejících s vedením klubu a ve speciálních postupech rozvíjení čtenářské gramotnosti při práci s dětmi se speciálními vzdělávacími potřebami. Aktivit projektu byly směřovány zejména na zlepšení přístupu dětí a žáků ke knihám. V rámci projektu byly v Libereckém kraji založeny 2 čtenářské kluby na Základní škole Liberec, U Soudu 369/8, p. o. [326]

Od roku 2006 běží v České republice kampaň „*Celé Česko čte dětem*“, která je zaměřena na podporu čtenářské gramotnosti dětí a mládeže, na propagaci hodnotné literatury a na budování pevných vazeb v rodině prostřednictvím společného čtení. V rámci projektu jsou pořádány různé semináře, konference, sbírky knih do nemocnic, veletrhy, bazary a další aktivity a projekty (např. Týden čtení dětem v ČR, Moje první kniha atd.). [327]

8.2.8.3.1.2 *Matematická gramotnost*

V rámci globálních grantů byl podpořen projekt Gymnázia F. X. Šaldy s názvem „*Přírodních věd se nebojíme!*“. Cílem projektu bylo především posílit motivaci k dalšímu studiu přírodních technických věd, praktickou práci žáků ve školních laboratořích i mimo školu, užívání moderních technologií a rozvíjení manuálních dovedností. Aktivit projektu v souvislosti se vzděláváním v oblasti matematiky byly zaměřeny na práci v laboratořích i mimo školu (samostatně i ve skupinách) a aplikaci teoretických poznatků v praxi. [328]

V Libereckém kraji působí v rámci Fakulty přírodovědně-humanitní a pedagogické TUL (Katedra aplikované matematiky) Jednota českých matematiků a fyziků, která sdružuje vědce, pedagogy i laické příznivce matematiky a fyziky. Jednota funguje od roku 1862 a je členem Rady vědeckých společností. Cílem Jednoty je podporovat rozvoj matematiky a fyziky nad rámce akademických a průmyslových institucí prostřednictvím popularizace, péče o talenty a vydáváním odborných stanovisek. Ve své činnosti Jednota pořádá konference, semináře a setkání, vyhlašuje a organizuje soutěže na všech úrovních škol, vydává časopisy, učebnice a monografie, šíří nové i klasické poznatky pro laickou veřejnost a věnuje se historii. [329]

8.2.8.3.2 *Analýza dotazníkového šetření na školách (NÚV)*

Počet respondentů zapojených celkem – Česká republika: 967

Počet respondentů zapojených v Libereckém kraji: 36

Krajský úřad Libereckého kraje jako zřizovatel školy má v kraji dominantní postavení, je zřizovatelem celkem 37 středních škol. Dále 10 středních škol má zřizovatele v rámci privátního sektoru, 3 střední školy jsou zřízeny obcemi a 1 střední škola je zřizována MŠMT. V Libereckém kraji se v rozdělení typu školy nachází 37 středních odborných škol, 17 středních odborných učilišť, 15 gymnázií, 6 vyšších odborných škol a 3 praktické školy.

V rámci srovnání důležitosti nepovinných oblastí se umístily SOU, SOŠ, VOŠ a praktické školy matematickou a čtenářskou gramotnost až za ICT a Jazykové vzdělávání. „*Pro gymnázia je oproti ostatním typům škol podpora rozvoje matematické gramotnosti nadřazena oblasti ICT.*“

Tématu čtenářské a matematické gramotnosti se v dotazníkovém šetření věnovaly otázky:

1) Jaká opatření by pomohla Vaší škole k dosažení Vámi zvoleného cíle v oblasti rozvoje čtenářské gramotnosti?

V celorepublikovém srovnání jsou nadprůměrná pouze 2 opatření škol z Libereckého kraje – č. 5 „*Systematická práce žáků s odbornými texty*“ a č. 4 „*Vzdělávání vyučujících k podpoře čtenářské gramotnosti*“. Shodně s celorepublikovým průměrem bylo zvoleno opatření č. 12 „*Zajištění dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků – jak podpořit čtenářskou gramotnost při výuce všeobecně vzdělávacích i odborných, praktických i teoretických předmětů*“. Ostatní opatření jsou podprůměrná.

„Nejčastěji zmiňovanými opatřeními, která by školám pomohla k dosažení zvoleného cíle v oblasti podpory rozvoje čtenářské gramotnosti, jsou práce s texty jako součást výuky většiny předmětů (81 %) a systematická práce žáků s odbornými texty (72 %). Opatřením, které by školám pomohlo k dosažení zvoleného cíle v oblasti rozvoje čtenářské gramotnosti nejméně, je zřízení funkce koordinátora gramotnosti ve škole (8 %).

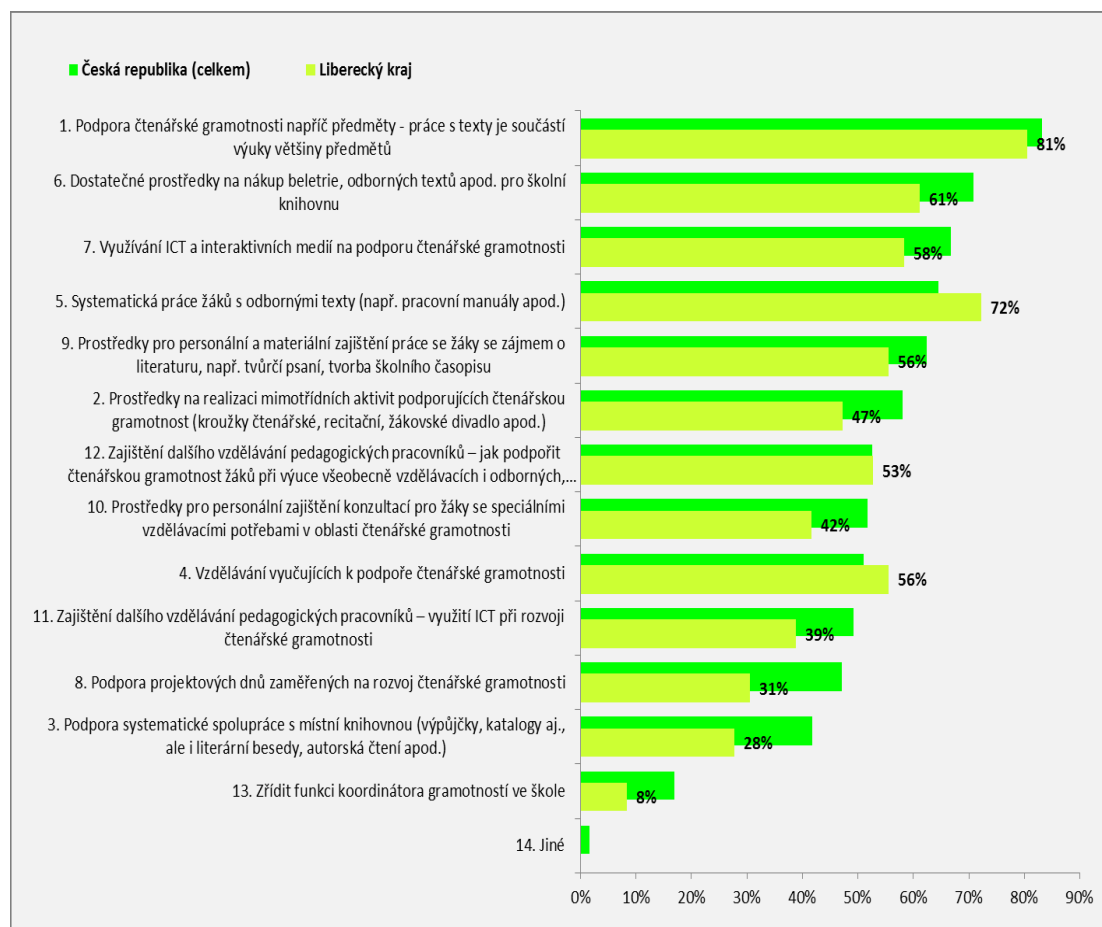
Napříč všemi typy škol je nejčastěji zmiňovaným opatřením, které by školám pomohlo k dosažení zvoleného cíle v oblasti podpory rozvoje čtenářské gramotnosti, práce s texty jako součást výuky většiny předmětů. Pro SOŠ, VOŠ a gymnázia je toto opatření nejvýznamnější.

Pro SOU, SOŠ, VOŠ a praktické školy patří mezi nejčastěji zmiňovaná opatření, která by školám pomohla k dosažení zvoleného cíle v oblasti podpory rozvoje čtenářské gramotnosti, systematická práce žáků s odbornými texty. Pro SOU je toto opatření nejvýznamnější (83 %).

Pro gymnázia jsou dalšími nejčastěji zmiňovanými opatřeními, která by školám pomohla k dosažení zvoleného cíle v oblasti podpory čtenářské gramotnosti, získání prostředků pro personální a materiální zajištění práce se žáky se zájmem o literaturu (82 %) a prostředků na realizaci mimořádných aktivit podporujících čtenářskou gramotnost (73 %).

Pro VOŠ a praktické školy je dalším opatřením, které by školám pomohlo k dosažení zvoleného cíle v oblasti podpory čtenářské gramotnosti, zajištění dodatečných prostředků na nákup beletrie, odborných textů apod. pro školní knihovnu. Pro praktické školy je pak nejdůležitějším opatřením zajištění prostředků pro personální zajištění konzultací pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (100 %).“ [330]

Graf č. 29: Jaká opatření by pomohla Vaší škole k dosažení Vámi zvoleného cíle v oblasti rozvoje čtenářské gramotnosti?

Zdroj: NÚV

(Upřesňující informace ke grafu: 12. Zajištění dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků – jak podpořit čtenářskou gramotnost žáků při výuce všeobecně vzdělávacích i odborných, praktických i teoretických předmětů)

2) Jaká opatření by pomohla Vaší škole k dosažení Vámi zvoleného cíle v oblasti rozvoje matematické gramotnosti?

Pouze opatření č. 1. „Finanční podpora pro možné půlení hodin matematiky“ se pohybuje nad celorepublikovým průměrem, ostatní opatření jsou v celorepublikovém srovnání podprůměrná.

„Nejčastěji zmiňovaným opatřením, které by školám pomohlo k dosažení zvoleného cíle v oblasti podpory rozvoje matematické gramotnosti, je finanční podpora pro možné půlení hodin matematiky (92 %). Opatřením, které by školám pomohlo k dosažení zvoleného cíle v oblasti rozvoje matematické gramotnosti nejméně, je metodická podpora výuky matematiky na úrovni kraje (28 %).“

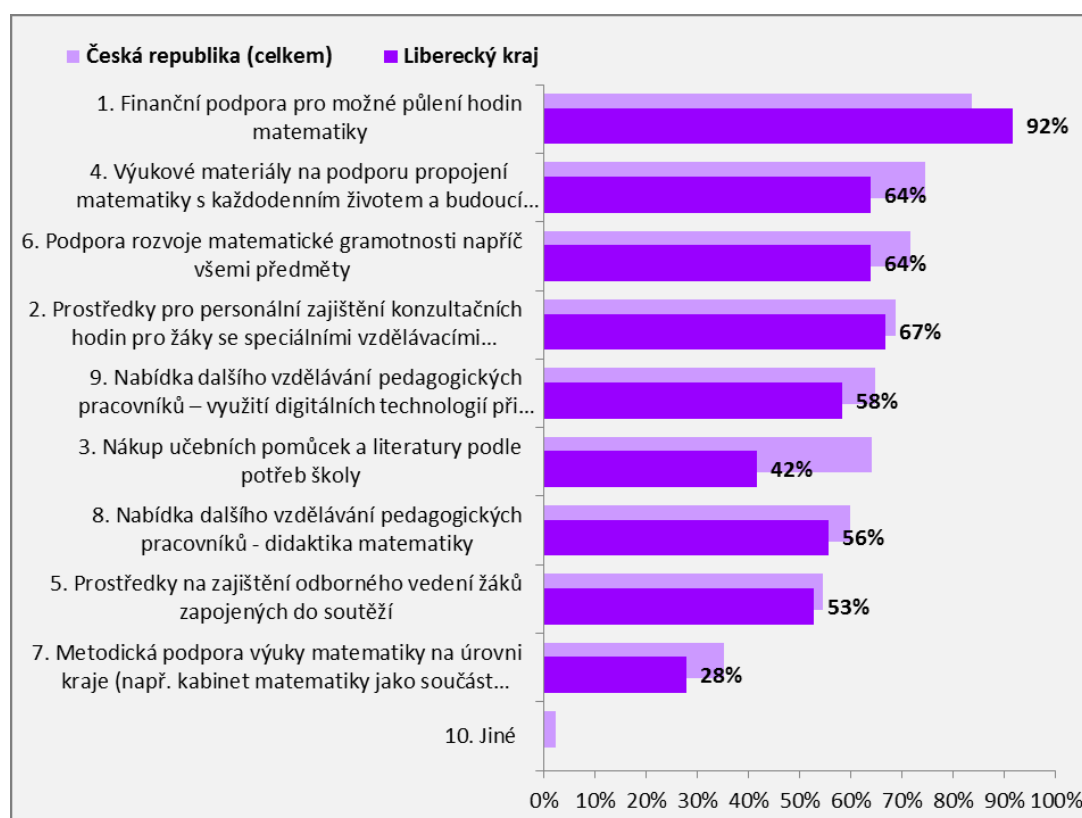
Napříč všemi typy škol je nejčastěji zmiňovaným opatřením, které by školám pomohlo k dosažení zvoleného cíle v oblasti podpory rozvoje matematické gramotnosti, finanční podpora pro možné půlení hodin matematiky.

Pro SOU, SOŠ, gymnázia a praktické školy patří mezi nejčastěji zmiňovaná opatření, která by školám pomohla k dosažení zvoleného cíle v oblasti podpory rozvoje matematické gramotnosti, získání prostředků pro personální zajištění konzultačních hodin pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.

Pro SOU, SOŠ, VOŠ a praktické školy patří mezi další významná opatření, která by školám pomohla k dosažení zvoleného cíle v oblasti podpory rozvoje matematické gramotnosti, výukové materiály na podporu propojení matematiky s každodenním životem a budoucí profesí.

Pro gymnázia jsou dalšími nejčastěji zmiňovanými opatřeními, která by školám pomohla v dosažení zvoleného cíle v oblasti podpory rozvoje matematické gramotnosti, získání prostředků pro zajištění odborného vedení žáků zapojených do soutěží (79 %) a podpora rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty (64 %).“ [330]

Graf č. 30: Jaká opatření by pomohla Vaší škole k dosažení Vámi zvoleného cíle v oblasti rozvoje matematické gramotnosti?

Zdroj: NÚV

(Upřesňující informace ke grafu: 2. Prostředky pro personální zajištění konzultačních hodin pro žáky se SVP
4. Výukové materiály na podporu propojení matematiky s každodenním životem a budoucí profesí
7. Metodická podpora výuky matematiky na úrovni kraje (např. kabinet matematiky jako součást krajského vzdělávacího zařízení
9. Nabídka dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků – využití digitálních technologií při rozvoji matematické gramotnosti)

8.2.9 Podpora kompetencí k podnikavosti, kreativě a iniciativě

Trh práce se neustále vyvíjí. V souvislosti s tím se také v průběhu času mění dovednosti, schopnosti a kvalifikace, které lidé potřebují. Z toho důvodu je naprosto zásadní efektivní komunikace mezi trhem práce a oblastí vzdělávání a odborné přípravy.

Na podporu podnikavosti, iniciativy a kreativity ve vzdělávání poprvé upozorňují orgány Evropské unie v příloze doporučení Evropského parlamentu a Rady ze dne 18. 12. 2006 *o klíčových schopnostech pro celoživotní učení*, kde je definováno osm klíčových kompetencí, které jsou zásadní pro každého člověka, jeho práci i život a jsou plně integrovány do strategií a infrastruktur Evropské unie, zejména v kontextu celoživotního učení. Na uvedený dokument o klíčových kompetencích se odkazují všechny aktuální hlavní strategické a koncepční dokumenty EU, jako *ET 2020* nebo *Strategie Evropa 2020*.

Klíčové kompetence „*představují přenosný a univerzálně použitelný soubor vědomostí, dovedností a postojů, které potřebuje každý jedinec pro své osobní naplnění a rozvoj, pro zapojení se do společnosti a úspěšnou zaměstnatelnost.*“ [331] Řada schopností je na sobě vzájemně závislá – základní aspekty jedné oblasti podporují schopnosti jiné oblasti. Pro všechny klíčové kompetence je nezbytná schopnost učit se a u každé je kladen důraz na kritické myšlení, tvořivost, iniciativu, řešení problémů, hodnocení rizik, rozhodování a ovládání pocitů.

„*Klíčové kompetence by měli získávat:*

- *mladí lidé na konci povinného vzdělání a přípravy, aby byli připraveni na dospělost, zejména na pracovní život, a vytvořili si základ pro další vzdělávání,*
- *dospělí lidé v průběhu svého života prostřednictvím procesu rozvoje a aktualizace dovedností.*“ [332]

Podnikavost je označena za jednu z těchto klíčových kompetencí. „*Smysl pro iniciativu a podnikavost je chápán jako schopnost jedince převádět myšlenky do praxe, která předpokládá tvořivost, schopnost zavádět novinky a nést rizika i plánovat a řídit projekty s cílem dosáhnout určitých cílů. Tato schopnost je přínosná pro jednotlivce nejen v jejich každodenním životě doma a ve společnosti, ale i na pracovišti, pomáhá pochopit souvislosti jejich práce a umožňuje jim chopit se příležitostí a je základem specifičtějších dovedností a znalostí, které potřebují osoby zabývající se sociálními nebo obchodními činnostmi nebo podílející se na těchto činnostech a které by měly zahrnovat povědomí o etických hodnotách a podporovat řádnou správu.*

Mezi nezbytné znalosti patří schopnost rozpoznat příležitosti k osobním, profesním nebo obchodním činnostem, včetně znalosti obecnějších aspektů, jež vytvářejí kontext, ve kterém lidé žijí a pracují, např. obecného porozumění ekonomickým mechanismům a možnostem a problémům, jimž čelí zaměstnavatel nebo organizace. Jedinci by si rovněž měli být vědomi etického postavení podniků a toho, jak tyto podniky mohou být dobrým příkladem, např. poctivým obchodováním nebo tím, že budou fungovat jako sociální podnik.

Dovednosti souvisejí s aktivním řízením projektů (které vyžaduje takové dovednosti, jakými jsou např. plánování, organizace, řízení, vedení a pověřování, analýza, komunikace, projednávání a hodnocení a podávání zpráv), účinnou reprezentací a vyjednáváním a schopností pracovat jak samostatně, tak i spolupracovat v týmech. Důležitá je schopnost

posoudit a rozeznat něčí silné a slabé stránky a zhodnotit rizika a případně, je-li to vhodné, tato rizika nést.

Pro podnikavý postoj je charakteristická iniciativa, aktivita, nezávislost a inovace v osobním a společenském životě i v práci. Rovněž je nutná motivace a odhodlání plnit cíle, a to jak osobní, tak i cíle sdílené s ostatními, včetně cílů pracovních.“ [333]

„Vzdělávání v oblasti podnikání je průřezovou kompetencí. Mělo by být k dispozici všem studentům a vyučovat se jako téma spíše než jako samostatný předmět, a to ve všech fázích a na všech úrovních vzdělání. Podnikatelský duch a myšlení je nová obecná kompetence ve vzdělávání učitelů podobně jako digitální kompetence, ale v mnohem širším rozsahu. Nejde totiž naučit, ale lze ji rozvíjet prostřednictvím podnikatelské praxe, učení se zkušeností. Důraz by měl být kladen na podnikatelské dovednosti získávané prostřednictvím nových a kreativních způsobů vyučování a učení se od základní školy, ve spojení s reálným světem zkušeností a přímou vazbou s podniky.

Narizení shora nemění mentalitu. To, co učitel a edukace potřebují, je inspirace, konkrétní příklady a povzbuzení k následování a učení se. Zařazení podnikavosti do školství nemůže být realizováno přes noc. Nejspíš nás čekají roky praxe a experimentování, obzvláště pokud tušíme, že pro mnoho vzdělávacích systémů to představuje zásadní odklon od tradičních přístupů.“ [334]

Podnikavost je tedy schopnost aktivně pozorovat prostředí, hledat v něm a vidět příležitosti a schopnost tuto příležitost správně využít. Je to schopnost člověka přeměnit nápady v činy, realizovat své vize a jako taková je hnací silou hospodářského růstu, která vytváří nové podniky a pracovní místa, otevírá nové trhy, posiluje konkurenceschopnost a zlepšuje produktivitu a inovace. Základem podnikavosti je vnitřní motivace, tvořivost, zvládnutí rizik (nebát se riskovat) a připravenost ke změnám. [335], [336]

Kreativita je vnímána jako schopnost přistupovat k úkolům z různých hledisek. Je to schopnost, která umožňuje tvořit, nezávisle myslet, rozvíjet nové myšlenky a svobodně se chovat s cílem dosahovat inovací a originálního myšlení v osobním, pracovním a společenském životě. Je to dovednost přicházet s novými nápady, která se projevuje také jako vynalézavost – vznik něčeho nového, originálního, tvůrčí řešení problému.

Kreativní proces v sobě zahrnuje tvorbu něčeho nového, neověřeného, proto je jeho součástí také riziko neúspěchu. Zásadní je zejména smysl pro iniciativu a podnikatelské myšlení a s tím spojená kreativita a inovace, proto je dále doporučeno větší propojení teoretické výuky s praxí a intenzivnější spolupráci škol se zaměstnavateli. V pracovní sféře je kreativita velmi ceněnou dovedností každého jedince. [337], [338]

Kreativita spolu s iniciativou představuje důležitý předpoklad pro inovace a hlavním zdrojem inovací je tvořivost. Inovace je tvůrčí aktivita, která vede ke změnám, pomáhá využívat změny jako příležitosti pro podnikání. Inovace jsou specifickým nástrojem podnikatelů při hledání a zaplňování mezer na trhu. Praktická realizace inovací je základem podnikatelské činnosti. Cílem inovace by měl být prospěch ze změny. [339]

Podnikatelské vzdělávání zahrnuje všechny formy učení, vzdělávání a odborné přípravy, které rozvíjí znalosti, dovednosti, rozumové schopnosti a postoje důležité pro utváření

kreativních nápadů a podnikatelskou iniciativu a uvádění myšlenek do praxe. Podnikatelské vzdělávání je zaměřeno na praktické uplatnění a zaměstnanost mladých lidí. V souvislosti se zaváděním podnikatelského vzdělávání v EU řeší jednotlivé členské státy 3 klíčové problémy – dobrá strategie na politické úrovni, vzdělávání učitelů a posouzení naučených podnikatelských schopností mladých lidí. K dosažení cílů podnikatelského vzdělávání je nutné, aby byly splněny určité podmínky – náležité počáteční vzdělávání učitelů, pedagogické vzdělávací instituce s podnikatelskou strategií a vizí, programy podnikatelského vzdělávání učitelů založené na nových pedagogických postupech, kvalitní další profesní rozvoj, škola oceňující podnikatelského ducha a podpora ze strany vedoucích pracovníků, partneři v komunitě a vytvoření sítě pro výuku podnikatelských dovedností. [340]

Vzdělávání v oblasti podnikání je průřezová kompetence, proto je vnímána jako všeobecná složka výchovy a současně také jako profesní příprava na samotné podnikání. Cílem je porozumění podnikání, rozvoj měkkých dovedností, stát se podnikavým a příprava na to, stát se podnikatelem. [341]

Evropská komise si klade za cíl podpořit podnikatelské vzdělávání a zdůrazňovat jeho význam na všech úrovních, od základní školy až po univerzitu, i mimo ni. Svého cíle chce dosáhnout prostřednictvím rozvoje klíčových kompetencí, které mladí lidé potřebují pro práci i život. Evropská komise argumentuje tím, že mladí lidé s podnikatelským vzděláním jsou více zaměstnatelní a více ambiciózní. [342], [343]

Podnikatelský duch a myšlení je obecná kompetence, kterou nelze naučit, ale lze ji rozvíjet prostřednictvím podnikatelské praxe. Podnikatelský duch představuje schopnost, potenciál, dovednost podnikat. [344]

Podnikatelské dovednosti mohou zvyšovat zaměstnanost mladých lidí a podpořit vznik nových podniků. Jsou to dovednosti získané prostřednictvím nových a kreativních způsobů vyučování a přímou vazbou na podniky. Mezi tyto dovednosti patří např. plánování, organizace, řízení, vedení a pověřování, komunikace, projednávání a hodnocení, podávání zpráv, schopnost zhodnotit rizika a je-li vhodné je nést. V rámci podnikatelských dovedností je důležitý také rozvoj měkkých dovedností, zejména proces řešení problémů a rozhodování. Podnikatelské dovednosti souvisí s účinnou reprezentací a vyjednáváním a schopností pracovat jak samostatně tak i v týmech. [345]

Kreativita, podnikavost a *iniciativa* „jsou důležité kompetence pro úspěšný přechod na trh práce a také jako dovednosti pro řízení vlastní kariéry“ [346] a mají být součástí celoživotního učení. Z dostupných dat Evropské komise vyplývá, že „z celoživotního učení těži především ti vzdělanější.“ [347]

8.2.9.1 Systém podpory pro podporu kompetencí k podnikavosti, kreativě a iniciativě v České republice

Stav rozvoje podnikavosti v ČR se stále nachází v tzv. fázi před strategií. „*Podnikavost je spíš implicitně součástí různých strategických dokumentů.*“ [348] Je třeba si uvědomit, že podnikání je nejenom schopnost pracovně zaměstnat sama sebe, ale také vlastnosti podstatné pro prostředí firem a pro zaměstnance, kteří jsou schopni prosazovat inovativní nápady. V ČR je zatím ve výuce kladen důraz na podnikání jako činnost vedoucí k založení vlastního podniku.

ČR reaguje na veškeré závěry, usnesení a doporučení ze strany Rady a Evropské komise a snaží se zapracovat podporu kompetencí k podnikavosti, kreativě a iniciativě do svých národních i regionálních strategií v oblasti vzdělávání, avšak zatím není podpora těchto kompetencí legislativně ukotvena. Je nutné pro podporu podnikavosti, kreativity a iniciativy upravit obsah i formy vzdělávání směrem k samostatnému kreativnímu myšlení, schopnostem dalšího učení a schopnostem spolupracovat, dále sblížovat školy s podnikatelským sektorem a podporovat rozvoj učňovského školství ve všech formách. V ČR je zatím jen minimální podpora v rozvoji podnikavosti.

Rozvíjení klíčových kompetencí je v ČR zavedeno kurikulární reformou. Podpora podnikavosti, kreativity a iniciativy je zakotvena v RVP od předškolního až po střední vzdělávání.

V RVP předškolního vzdělávání se k podnikavosti, kreativě a iniciativě vztahují klíčové kompetence činností i občanské. Při osvojení těchto kompetencí „dítě chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nevšímavost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky.“ [349]

RVP základního vzdělávání samostatně neformuluje tvořivost jako klíčovou kompetenci. „Kreativita je zahrnuta do oblastí kompetencí k řešení problémů a do oblastí kompetencí pracovních, s jejichž pomocí je žák schopen uplatňovat tvořivost a adaptovat se na různé pracovní podmínky. Podnikavost je v RVP základního školství zahrnuta do kompetencí pracovních v souvislosti s rozvíjením podnikatelského myšlení žáků.“ [350] Podnikavost, kreativita a iniciativa jsou obsaženy v tématu Člověk a svět práce, kde se žáci „mají naučit rozvíjení podnikavosti a kreativity jako dovedností pro řízení vlastní kariéry.“ [351]

V RVP gymnaziálního vzdělávání jsou kompetence k podnikavosti uvedeny jako samostatný celek, v jejichž rámci by si žáci měly osvojit dovednosti potřebné pro rozhodování o dalším vzdělávání a budoucím profesním zaměření, rozvíjet svůj potenciál, umět pracovat s informacemi, usilovat o dosažení cílů, posoudit a kriticky zhodnotit možná rizika a umět tato rizika nést, chápat podstatu a principy podnikání a vyhledávat a kriticky posuzovat příležitosti v osobním i pracovním životě. Kreativita se v RVP gymnázií objevuje v „kategorii kompetencí sociálních a personálních, kde je vnímána jako nástroj, díky kterému je žák schopen přizpůsobovat se měnícím se životním a pracovním podmínkám a vzhledem ke svým možnostem a schopnostem ovlivňovat je.“ [352], [353], [354]

V RVP pro střední odborné vzdělávání je kreativita a podnikavost obsažena v popisu kompetencí k řešení problémů a kompetencí k pracovnímu uplatnění a podnikatelským

aktivitám. „V odborném vzdělávání chybí pojetí kompetencí pro podnikavost v takovém znění, jak jsou popsány v RVP gymnázií.“ [355], [356]

8.2.9.2 Podpora kompetencí k podnikavosti, kreativitě a iniciativě ve strategických dokumentech

8.2.9.2.1 *Evropské strategické dokumenty*

Ekonomiku EU silně zasáhla krize z let 2007–2009. Aby se Evropské hospodářství znovu postavilo na nohy, vytvořila Evropská komise *Strategii Evropa 2020*, jejímž bezprostředním úkolem je vymanit se z krize. K naplnění cílů této strategie potřebuje EU mít funkční a propojené trhy, kde bude vhodné prostředí pro růst a inovace, proto Evropská komise doporučuje členským státům zaměřit školní vzdělávací programy na kreativitu, inovace a podnikání. „*Potřeba zlepšit podnikatelské a inovační schopnosti občanů je zdůrazněna ve třech stěžejních iniciativách této strategie – „Unie inovací“, „Mládež v pohybu“ a „Agenda pro nové dovednosti a pracovní místa“.* [357] V rámci jednotlivých iniciativ chce Evropská komise dosáhnout usnadnění mobility pro mladé odborníky, zlepšení podnikatelského prostředí prostřednictvím zvýšení kvality právních předpisů pro podnikání, zvýšení zaměstnanosti a v neposlední řadě chce investovat do získávání dovedností a modernizovat pracovní trhy a odbornou přípravu a tím posílit úlohu občanů. [358]

Strategie ET 2020 zavazuje členské státy k odpovědnosti za obsah výuky a organizaci vzdělávacího systému a systému odborného vzdělávání z hlediska celoživotního učení. Potřebě posilovat kreativitu, inovace a podnikavost se přímo věnuje strategický cíl č. 4 „*Zlepšit kreativitu a inovace, včetně podnikatelských schopností, na všech úrovních vzdělávání a odborné přípravy*“. [359]

Orgány EU se domnívají, že učitelům náleží rozhodující úloha v péči o tvůrčí potenciál každého dítěte a mají být vzorem tvořivosti, proto je nutné prosazovat individuální přístupy zaměřené na žáka a modernizovat pedagogické přístupy, podporovat spolupráci a výměnu osvědčených postupů s cílem podporovat kreativitu a inovativnost. Ve svých usneseních, závěrech a dalších dokumentech doporučují v souvislosti s podnikavostí, kreativitou a iniciativou *prosazovat „formální vzdělávání a neformální učení na podporu inovací, tvořivosti a podnikatelského ducha mladých lidí“* [360], začlenit podnikatelské vzdělávání jako součást kurikula již od základních škol, podporovat vzdělávání mladých lidí zaměřené na podniky a uznávání mladých podnikatelů, „*umožnit a podporovat rozvoj talentu a podnikavost mladých lidí s cílem zlepšit jejich zaměstnatelnost a budoucí pracovní příležitosti*“ [361], podporovat příležitosti pro podnikání v oblastech mimo Evropu. [362], [363], [364], [365], [366]

8.2.9.2.2 *Národní strategické dokumenty*

Obecný základ pro tvorbu vzdělávací politiky v ČR představuje *Strategie ČR 2020*. Jedním z hlavních cílů této strategie je příprava na pracovní uplatnění. Vizí je, aby vzdělávací politika směřovala k systému, v němž vzdělávání podporuje tvořivost a vychází vstřícně z dlouhodobým potřebám společnosti a trhu práce a usnadňuje absolventům vstup na trh

práce. Je třeba utvářet podmínky pro snazší přechod absolventů na trh práce a jejich dlouhodobou zaměstnatelnost (schopnost osvojovat si celý život nové pracovní dovednosti a přizpůsobovat se měnícím se nárokům). *Strategie ČR 2020* mimo jiné zmiňuje nutnost vzdělávání učitelů a rozvoj jejich pedagogických dovedností. [367]

Na *Strategii ČR 2020* navazuje *Dlouhodobý záměr ČR*. V tomto dokumentu se podpora kompetencí podnikavosti, kreativity a iniciativě objevuje v souvislosti s podporou klíčových kompetencí, spoluprací se zaměstnavateli, inovací RVP a potřebami trhu práce. V oblasti středního vzdělávání má být z hlediska oborů přihlíženo zejména k uplatnitelnosti absolventů na trhu práce. Podpora je dlouhodobá a systematická a zahrnuje oblasti formálního, zájmového i neformálního vzdělávání. [368]

Kreativita a podnikavost je v *RVP gymnaziálního a středního odborného vzdělávání* součástí tématu Člověk a svět práce. Ačkoliv se žádné z RVP přímo explicitně nevěnuje rozvoji podnikavosti a kreativity, vytváří vhodný prostor k rozvoji dovedností pro řízení vlastní kariéry.

Mimo strategické dokumenty z oblasti vzdělávání se podpora podnikavosti, kreativity a iniciativy také objevuje v *Národní RIS3 strategii*, dle které podnikavost patří mezi měkké dovednosti, jejichž úroveň je nedostatečná. Pro zvýšení úrovně podnikavosti a dalších měkkých dovedností je nezbytné podpořit zavedení jednotného metodického přístupu a poskytnutí vhodných nástrojů v rámci celého systému počátečního vzdělávání. [369]

8.2.9.2.3 *Krajské strategické dokumenty*

Jednou z příloh *Národní RIS3 strategie* je *RIS3 za Liberecký kraj*. Žádná z klíčových oblastí v tomto dokumentu není explicitně zaměřena na podporu kompetencí k podnikavosti, kreativitě a iniciativě. Tyto kompetence jsou zmíněné v souvislosti s rozvojem inovací, vzděláváním lidských zdrojů, mobility studentů a spoluprací škol se zaměstnavateli. Pro inovace, vědu a výzkum jsou důležití kvalifikovaní pracovníci, kteří disponují odbornými i sociálními dovednostmi (měkké dovednosti). „*Firmy požadují absolventy připravené pro trh práce více v souladu s jejich potřebami.*“ [370]

Tabulka č. 70: Přehled specifických cílů

Strategický cíl A.2			
Zvýšení kvality vzdělání absolventů všech stupňů škol technických a přírodovědných oborů a zajistit kvalitní a praxi blízké další vzdělávání pracovníků firem, škol i jiných institucí			
<i>Specifické cíle</i>	<i>Popis</i>	<i>Indikátory</i>	<i>Typové aktivity/ projekty/operace</i>
A.2.2 Zintenzivnění vzdělávání lidských zdrojů v netechnických dovednostech – soft skills	Cílem je podpořit výuku dovedností usnadňujících uplatnění na trhu práce při uplatňování inovací a při vlastním podnikání.	Počet absolventů se získanou kvalifikací a počet absolventů kurzů zaměřených na soft skills	A.2.2.2 Kurzy soft skills A.2.2.4 Motivační kurzy mladých o podnikání A.2.2.6 Vzdělávání ve znalostech a dovednostech potřebných pro podnikání
A.2.4 Zvýšení mezinárodní mobility studentů, pracovníků výzkumu a vývoje a pedagogů	Cílem je nastavit systém dlouhodobé podpory stáží žáků/studentů, přínosný pro obě strany, co nejméně zatěžující	Počet realizovaných stáží	A.2.4.4 Vyhledávání a příjem zahraničních stážistů vč. poradenství pro administrativní a metodické otázky a výzkum u všech typů škol s podnikovou praxí

Zdroj: RIS3 LK

Jedním z hlavních strategických dokumentů Libereckého kraje je *Program rozvoje Libereckého kraje 2014–2020*, který obsahuje 5 strategických cílů rozdělených do 25 hlavních opatření, která se dále dělí na další podopatření. Podpory kompetencí k podnikavosti, kreativitě a iniciativě se explicitně nevěnuje žádný z cílů nebo opatření, ovšem objevuje se v souvislosti s dalšími oblastmi podpory (například podnikatelského prostředí, zaměstnatelnosti atd.). [371]

Tabulka č. 71: Přehled cílů a opatření

Strategický cíl A – dynamická a konkurenceschopná ekonomika	
A1 Podpora konkurenceschopnosti a ekonomiky a podpora podnikatelského prostředí – V regionu je k dispozici kvalitní vzdělávání na všech úrovních s potenciálem pro uplatnění	
<i>Cíle opatření</i>	<i>Aktivity opatření</i>
A1.1 Vytvářet podmínky pro působení konkurenceschopných podnikatelských subjektů v regionu s důrazem na zavedení systému podpory začínajících podnikatelů	A1.1.e Funkční propojení veřejné správy, akademického a výzkumného sektoru a firemního sektoru (tzv. triple helix)
A1.2 Rozvíjet podnikatelské a inovační prostředí v regionu spočívající ve funkčním inovačním systému a posílit ekonomiku založenou na znalostech	

A1.3 Zvýšit konkurenceschopnost podnikatelských subjektů působících v kraji, zvýšit podíl inovativních firem s potenciálem uspět na globálním trhu (inovační výkonnost podniků)	
A1.4 Vytvářet podmínky pro vznik nových pracovních míst	A1.4.h Rozvoj mezisektorových a víceúrovňových platforem partnerské spolupráce v oblasti zaměstnanosti, ekonomického rozvoje a sociální inkluze
A2 Podpora vědy, výzkumu a zavádění inovací – úspěšně probíhá přenos výsledků vědy a výzkumu do podnikatelského prostředí	
<i>Cíle opatření</i>	<i>Aktivita opatření</i>
A2.2 Rozvíjet konkurenceschopnost regionu v duchu konceptu inteligentní specializace	A2.2.a Partnerská spolupráce aktérů tvořících inovační a podnikatelské prostředí při realizaci konceptu inteligentní specializace
A2.3 Rozvíjet spolupráci v oblasti výzkumu a vývoje napříč sektory, resorty, mezi akademickou a firemní sférou	
Strategický cíl B – kvalitní a zdravé lidské zdroje	
B1 Podpora celoživotního učení s důrazem na kvalitu života – Síť škol a školských zařízení je ekonomicky stabilní, kvalitní a odpovídá potřebám trhu práce. Funguje odborná spolupráce škol, vzdělavatelů, zaměstnavatelů a dalších sociálních partnerů. Absolventi získávají odpovídající uplatnění na trhu práce a jsou schopni vést plnohodnotný osobní a profesní život. Do systému celoživotního vzdělávání vstupují všechny věkové skupiny	
<i>Cíle opatření</i>	<i>Aktivita opatření</i>
B1.1 Zvyšovat kvalitu vzdělávání	<p>B1.1.a Vytváření podmínek pro naplňování kurikulární reformy (smysluplné uspořádání na sebe navazujících výchovných a vzdělávacích prvků s cílem zdokonalení rozvoje člověka)</p> <p>B1.1.b Zavádění metod, forem a činností k rozvíjení klíčových kompetencí dětí, žáků a studentů</p> <p>B1.1.e Rozvíjení nových metod a forem organizace vzdělávání s důrazem na kooperativní vzdělávání a aktivní zapojení žáků</p> <p>B1.1.f Rozvíjení celoživotního a dalšího vzdělávání včetně vzdělávání lektorů</p> <p>B1.1.h Podpora spolupráce škol se zaměstnavateli a profesními sdruženími (výuka odborníky z praxe)</p>

B1.4 Posilovat roli školy ve vzdělávání	<p>B1.4.b Podpora uznávání neformálního vzdělávání</p> <p>B1.4.c Zachování účelných zájmových, volnočasových a vzdělávacích aktivit dětí všech věkových kategorií</p> <p>B1.4.d Podpora a rozvoj odborného vzdělávání s ohledem na uplatnitelnost absolventů na trhu práce</p>
B1.5 Rozvíjet kompetence pedagogických pracovníků	B1.5.b Další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblastech kurikulární reformy, zejména v oblasti klíčových kompetencí, školního klimatu a hodnocení výchovně vzdělávacího procesu
B2 Zvýšení zaměstnatelnosti a zaměstnanosti obyvatel – Jsou rozvinuty služby zaměstnanosti založené na spolupráci a partnerství aktérů na trhu práce a díky zavedení jednotlivých opatření se zvyšuje připravenost a uplatnitelnost absolventů na trhu práce.	
<i>Cíle opatření</i>	<i>Aktivity opatření</i>
B2.2 Sladit nabídku vzdělávání s potřebami trhu práce	B2.2.a Tvorba a inovace vzdělávacích programů dalšího vzdělávání zaměstnanců podporované zaměstnavateli, zaměřené na odborné a klíčové kompetence

Zdroj: Program rozvoje Libereckého kraje 2014–2020

Dlouhodobý záměr LK 2016–2020 navazuje na *Dlouhodobý záměr ČR* a další koncepční a strategické dokumenty Libereckého kraje dotýkající se vzdělávání a lidských zdrojů obecně. K podpoře kompetencí k podnikavosti, kreativitě a iniciativě se vztahuje část dokumentu, která se věnuje cílům a opatřením ve středním, vyšším odborném, základním uměleckém a dalším vzdělávání.

Ve středním vzdělávání se osvědčilo posilování kvality praktické výuky a rozvoje tzv. měkkých dovedností absolventů (kam patří i podnikavost, kreativita a iniciativa). V souladu s podporou praktické výuky se osvědčil model, kdy se praxe ve škole a navázání spolupráce se zaměstnavateli objevuje již v nižších ročnících. Je třeba zaměřit se na ještě užší spolupráci s aktéry na trhu práce. Cíle, které se dotýkají kompetencí k podnikavosti, kreativitě a iniciativě jsou dva – „*zvyšování uplatnitelnosti a flexibility absolventů na trhu práce a zvyšování znalostí, schopností a dovedností žáků a pedagogů odpovídající potřebám trhu práce.*“ [372] Opatření, kterými má být uvedených cílů dosaženo, jsou především podpora měkkých dovedností, rozšíření pravidelné spolupráce s partnery a spolupráce se zaměstnavateli na realizaci odborného výcviku a odborné praxe. [373]

U vyššího odborného vzdělávání je z hlediska podpory podnikavosti, kreativity a iniciativy důležité, že i nadále budou upřednostňovány obory ojedinělé a prakticky zaměřené a bude pokračovat podpora úzké spolupráce se zaměstnavateli, aby uplatnění na trhu práce našli také absolventi vyšších odborných škol. [374]

Z hlediska základního uměleckého vzdělávání je prioritní zachovat, popřípadě zvyšovat kvalitu uměleckého vzdělávání, především prostřednictvím vysoce specifického vzdělávání pedagogů. [375]

V rámci dalšího vzdělávání je u kompetencí k podnikavosti, kreativě a iniciativě stěžejní „propojení dalšího vzdělávání s formálním počátečním vzděláváním, čímž se otevírají nejen možnosti pro zlepšení relevance vzdělávání pro potřeby trhu, ale zároveň se otevírá prostor pro školy v realizaci nad rámec školního vzdělávání. K rozvoji dalšího vzdělávání má přispět činnost Centra vzdělanosti Libereckého kraje.“ [376] Cílem je „přiblížit možnosti dalšího vzdělávání ve školách široké veřejnosti a posílit koordinační funkce CVLK.“ [377] Opatření pro dosažení těchto cílů jsou propagovat školy jako centra celoživotního vzdělávání a koordinovat poskytování dalšího vzdělávání školám. [378]

8.2.9.3 Podpora kompetencí k podnikavosti, kreativě a iniciativě v Libereckém kraji

8.2.9.3.1 Realizované projekty a aktivity v území

„Centrum fiktivních firem“ (CEFIF) působí v rámci Národního ústavu pro vzdělávání v Praze. CEFIF simuluje práci úřadů a organizací z reálného živnostenského prostředí, pomáhá při zakládání žákovských fiktivních firem na školách a umožňuje jim zapojení do trhu fiktivních firem jak v ČR, tak v zahraničí. CEFIF koordinuje činnost sítě fiktivních firem v České republice, poskytuje školení, konzultace a další podporu a poradenství učitelům a žákům působícím ve fiktivních firmách, pořádá akce, veletrhy a soutěže na národní a regionální úrovni. [379]

„Junior Achievement“ (JA Czech) je mezinárodní nezisková vzdělávací organizace, která je akreditována MŠMT. JA Czech poskytuje „mladým lidem praktické ekonomické vzdělávání, rozvíjí jejich znalosti a dovednosti, inspiruje je a podporuje v aktivním přístupu k životu, aby se dovedli prosadit a úspěšně uplatnit a byli dobře připraveni pro vstup na trh práce.“ [380] Žákům základních škol nabízí různé kurzy. „Studentům středních a vyšších odborných škol pomáhá v rámci předmětu JA Firma zakládat reálné obchodní společnosti, aby si vyzkoušeli podnikání v praxi, a zprostředkovává jim výuku ekonomické teorie, etické výchovy či interaktivních předmětů, kde se prostřednictvím počítačových simulací učí hospodařit s penězi nebo se stávají manažery výrobních firem.“ [381]

Ekonomická fakulta TUL a Student Business Club TUL pořádá již několik let soutěž „!Business mě baví!“ pro podnikavé středoškoláky. Cílem soutěže je oslovit a motivovat šikovné žáky středních škol, které baví podnikání a business. Výherci mohou získat nejen ceny, ale také navíc 5 bodů k výsledkům přijímacích zkoušek na Ekonomickou fakultu TUL. [382]

V Libereckém kraji v posledních letech probíhala realizace několika projektů financovaných z ESF zaměřených na rozvoj kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativě. Příklady realizovaných projektů jsou uvedeny níže.

Individuální projekty ostatní

Na podporu podnikavosti byla v rámci Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost v první polovině roku 2014 vyhlášena výzva č. 54, jejímž cílem bylo podpořit aktivity, jako jsou studentské minipodniky, fiktivní/reálné firmy či střediska vlastní odborné praxe a podpořit navázání nových partnerství škol

a zaměstnavatelů pro účely realizace praktického vyučování. V rámci této výzvy měly pouze 2 projekty významnější dopad na školy v Libereckém kraji – „*Partnerství škol a zaměstnavatelů pro rozvoj podnikavosti*“ a „*Zkusme podnikat*“. Některé základní a střední školy z Libereckého kraje byly individuálně zapojeny do některých projektů v rámci výzvy č. 54 jako partneři.

Projekt „*Partnerství škol a zaměstnavatelů pro rozvoj podnikavosti*“ realizovala Okresní hospodářská komora Liberec a zapojila do něj 19 základních škol a 5 středních škol Libereckého kraje. „*Cílem projektu byla výchova k podnikavosti, k rozvoji podnikatelského myšlení a příprava ke vstupu na trh práce ve školách formou tzv. minipodniků. Cvičné firmičky realizovali žáci pod vedením pedagogů za podpory metodiků a mentorů z reálného podnikatelského prostředí. Do projektu byli zapojeni také žáci se zdravotním handicapem.*“ [383]

Projekt „*Zkusme podnikat*“ realizovala společnost LAG Podralsko, z. s., a zapojila do něj 4 základní školy a 1 střední školu. Tento projekt navazoval na níže uvedený globální projekt „*Učme se podnikat!*“, kde žáci získali teoretické znalosti, které nyní mohli využít v praxi při založení konkrétního žakovského minipodniku a nadále také rozvíjet své podnikatelské znalosti. [384]

Globální granty

V rámci globálních grantů byl na podporu podnikavosti zaměřen projekt „*Učme se podnikat!*“, jehož realizátorem byla společnost LAG Podralsko, z. s. Do projektu bylo zapojeno 7 středních škol a 3 základní školy z Libereckého kraje. Cílem projektu bylo zvýšit uplatnění absolventů středních škol, zvýšení jejich podnikatelských znalostí, schopností a dovedností prostřednictvím 3 vzdělávacích modulů. V rámci projektu byli proškoleni žáci a pedagogičtí pracovníci v tématech – základy podnikání, základní principy fungování trhu, marketingové strategie, řízení podniku, účetnictví, peněžní a bankovní trhy a nástroje rozvoje podnikání. Součástí vzdělávání žáků bylo také vytvoření podnikatelského záměru a jeho prezentace před odbornou porotou, jejíž členové hodnotili jednotlivé práce žáků prostřednictvím velikosti svých „investic“ do podnikatelských záměrů. [385]

8.2.9.3.2 Analýza dotazníkového šetření na školách (NÚV)

Počet respondentů zapojených celkem – Česká republika: 1 304

Počet respondentů zapojených v Libereckém kraji: 51

Krajský úřad Libereckého kraje jako zřizovatel školy má v kraji dominantní postavení, je zřizovatelem celkem 37 středních škol. Dále 10 středních škol má zřizovatele v rámci privátního sektoru, 3 střední školy jsou zřízeny obcemi a 1 střední škola je zřízena MŠMT. V Libereckém kraji se v rozdělení typu školy nachází 37 středních odborných škol, 17 středních odborných učilišť, 15 gymnázií, 6 vyšších odborných škol a 3 praktické školy.

Tématu kompetencí k podnikavosti, kreativitě a iniciativě se v dotazníkovém šetření věnovaly otázky:

1) Na kterých činnostech se Vaše škola v rámci rozvoje kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě aktivně podílí?

V celkovém kontextu se odpovědi respondentů z Libereckého kraje pohybovaly mírně pod celorepublikovým průměrem. Pouze u tří činností se školy v Libereckém kraji věnují rozvoji kompetencí k podnikavosti, kreativitě a iniciativě nad celorepublikovým průměrem (11. Návštěvy a přednášky podnikatelů ve výuce, 1. Žáci se aktivně podílejí na činnostech fiktivních firem či akcích Junior Achievement nebo v obdobných dalších /např. Podnikavá škola/ a 12. Práce žáků v reálné školní firmě). I přesto byla podpora kompetencí k podnikavosti, kreativitě a iniciativě označena jako třetí nejdůležitější téma, na jehož rozvoj se chtějí školy v Libereckém kraji zaměřit.

Ani v jednom případě nebyla žádná ze jmenovaných činností označena respondenty jako nedůležitá a ani v jednom případě výrazně nepřevažovala odpověď „*ani důležité, ani nedůležité*“. Z čehož vyplývá, že školy v Libereckém kraji považují podporu kompetencí k podnikavosti, kreativitě a iniciativě za důležitou.

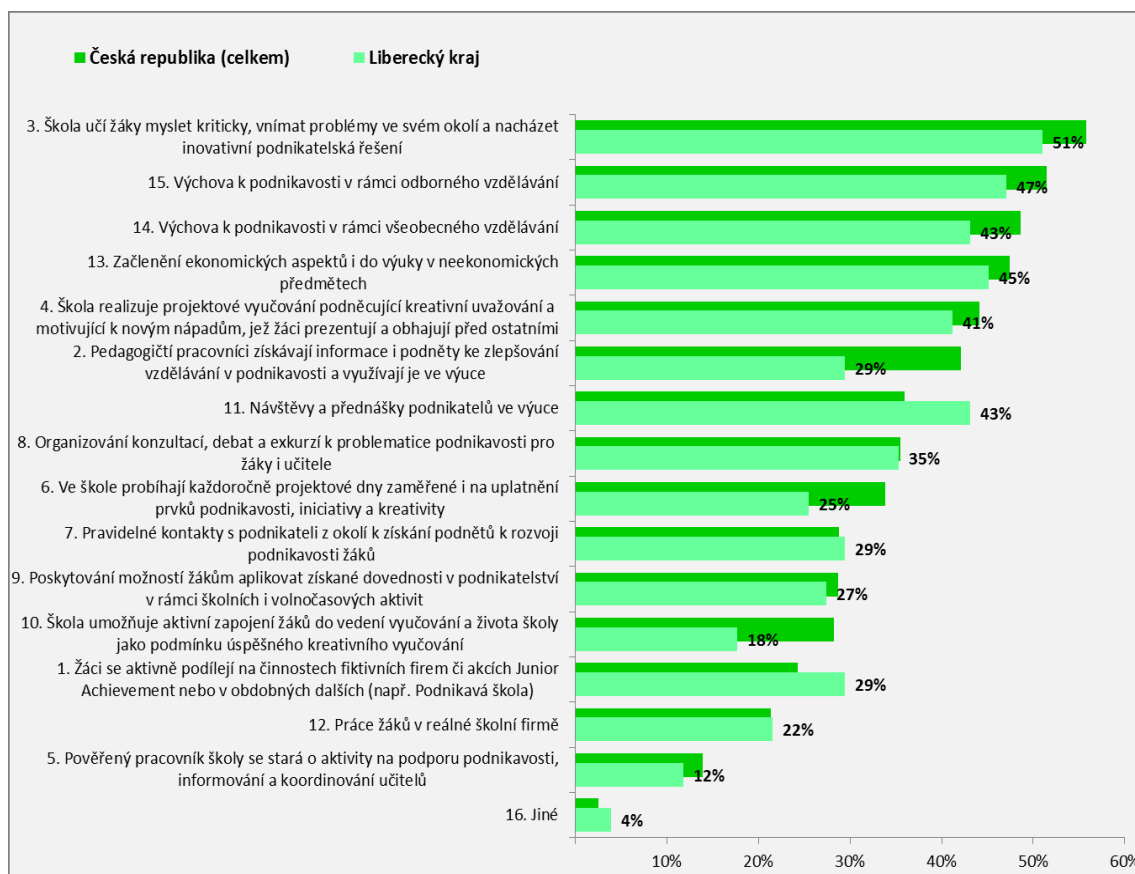
Z výsledků šetření vyplývá, že největší důraz kladou školy v Libereckém kraji na následující činnosti:

- 3. Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení (26 respondentů, převažovala odpověď „*velmi důležité*“),
- 15. Výchova k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání (24 respondentů, převažovala odpověď „*velmi důležité*“),
- 13. Začlenění ekonomických aspektů i do výuky v neekonomických předmětech (23 respondentů, převažovala odpověď „*spíše důležité*“),
- 11. Návštěvy a přednášky podnikatelů ve výuce (22 respondentů, převažovala odpověď „*spíše důležité*“),
- 14. Výchova k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání (22 respondentů, převažovala odpověď „*spíše důležité*“),
- 4. Škola realizuje projektové vyučování podněcující kreativní uvažování a motivující k novým nápadům, jež žáci prezentují a obhajují před ostatními (21 respondentů, převažovala odpověď „*velmi důležité*“).

Větší důležitost přikládají školy v Libereckém kraji výchově k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání, než v rámci všeobecného vzdělávání. Výchovu k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání zvolila více než polovina škol, které označily tuto činnost, jako „*velmi důležitou*“ (58 %). U všeobecného vzdělávání nejčastěji volili respondenti odpověď „*spíše důležité*“ (41 %).

Nejméně škol v Libereckém kraji označilo, že při rozvoji kompetencí podnikavosti, kreativity a iniciativy využívá pověřeného pracovníka školy, který se stará o aktivity na podporu podnikavosti, informování a koordinování učitelů (6 respondentů).

Graf č. 31: Na kterých činnostech se Vaše škola v rámci rozvoje kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě aktivně podílí?

Zdroj: NÚV

2) Na jaké překážky v rámci rozvoje kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě narazíte?

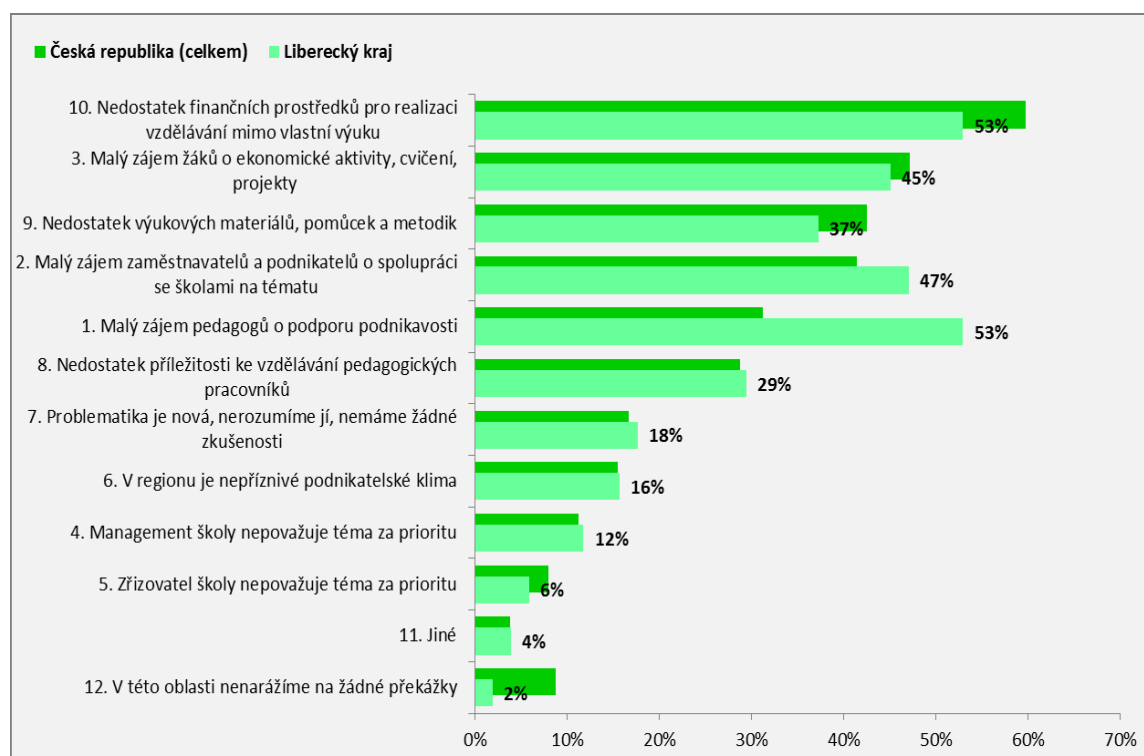
Překážky spatřují školy z Libereckého kraje především v malém zájmu žáků a pedagogů o ekonomické aktivity a podnikavost, v nízkém zájmu o spolupráci v daném tématu ze strany zaměstnavatelů a podnikatelů a ve finančních prostředcích, které mohou použít na realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku.

Nejméně problematické je při rozvoji kompetencí k podnikavosti, kreativitě a iniciativě pro školy v Libereckém kraji nepříznivé podnikatelské prostředí, nízká úroveň znalostí, téměř žádné zkušenosti a nízký zájem managementu/zřizovatele školy o dané téma (nepovažují dané téma za prioritu).

Pouze jeden respondent v Libereckém kraji zvolil odpověď č. „12. V této oblasti nenarážíme na žádné překážky“, čímž se Liberecký kraj dostal do výrazného podprůměru oproti ČR jako celku. V ostatních případech se odpovědi škol Libereckého kraje pohybovaly v okolí celorepublikového průměru.

Graf č. 32: Na jaké překážky v rámci rozvoje kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě narážíte?

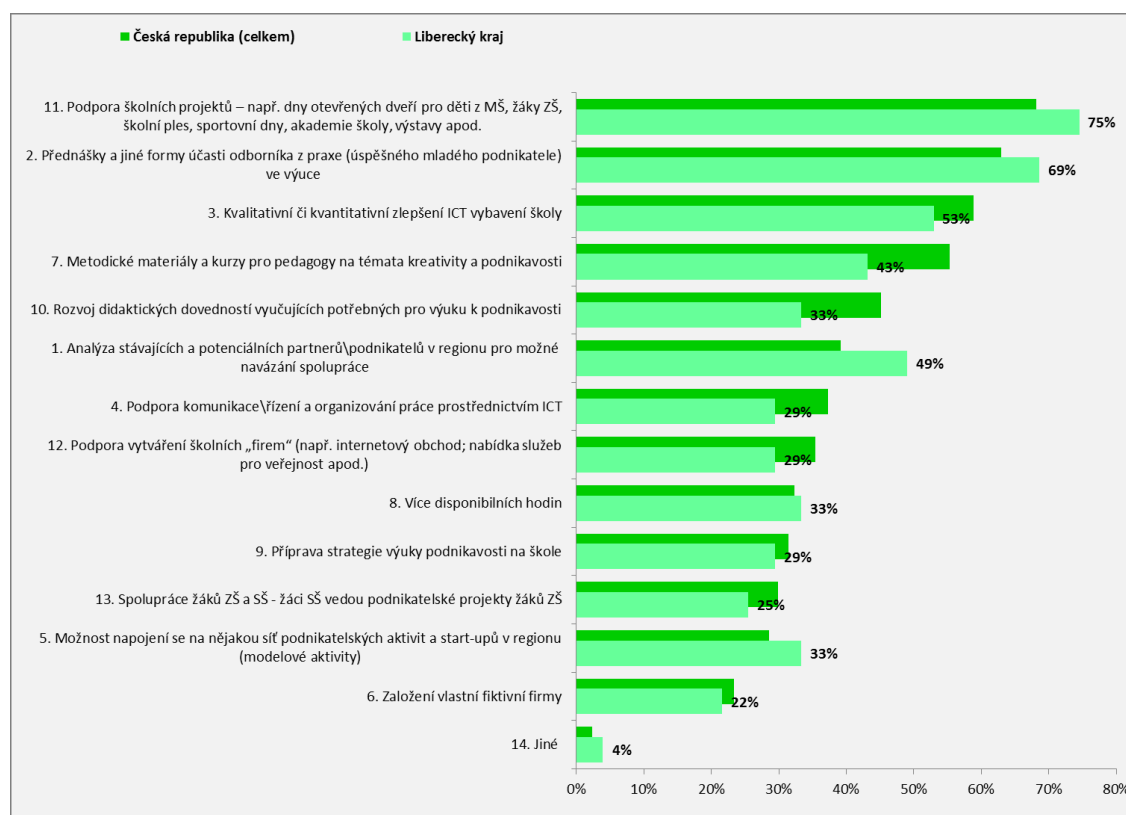
Zdroj: NÚV

3) Jaká opatření by pomohla Vaší škole k dosažení Vámi zvoleného cíle v rozvoji kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě?

Nejčastěji označily školy, jako odpověď na tuto otázku opatření č. „11. Podpora školních projektů“ (38 respondentů) a č. „2. Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe (úspěšného mladého podnikatele ve výuce)“ (35 respondentů). U opatření č. 11 převažovalo označení „velmi důležité“ a u opatření č. 2 „spíše důležité“. Díky těmto odpovědím se Liberecký kraj u těchto dvou opatření pohybuje vysoko nad celorepublikovým průměrem.

Z výsledků analýzy dále vyplývá, že většina škol v Libereckém kraji považuje za důležité při rozvoji kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě vytvoření opatření na podporu spolupráce partnerů/podnikatelů v regionu, zlepšení vybavení školy (zejména ICT) a vzdělávání pedagogů na téma kreativity a podnikavosti (kurzy, metodické materiály). Na druhou stranu nejméně respondentů označilo jako vhodné opatření pro dosažení svých cílů v daném tématu založení vlastní fiktivní firmy, podporu vytváření školních „firem“, spolupráci žáků ZŠ a SŠ, kdy žáci SŠ vedou podnikatelské projekty žáků ZŠ a přípravu strategie výuky podnikavosti ve škole.

Graf č. 33: Jaká opatření by pomohla Vaši škole k dosažení Vámi zvoleného cíle v rozvoji kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě?

Zdroj: NÚV

8.2.9.3.3 Dotazníkové šetření realizované MŠMT – potřeby MŠ a ZŠ

Jelikož je toto klíčové téma definováno podle metodického dokumentu Postupy KAP jako téma tzv. průřezové, mělo by být zaměřeno na propojenost, návaznost a spolupráci škol na téměř všech stupních formálního vzdělávání (MŠ/ZŠ/SSŠ/VOŠ).

Zpracovatelé Krajského akčního plánu proto museli v plánování aktivit dané intervence úzce spolupracovat se zpracovateli Místních akčních plánů (MAP) v kraji tak, aby byly chystané aktivity v souladu se záměry mateřských a základních škol na území kraje.

Vzhledem k výše zmíněné podmínce byli do odborného minitýmu Podpora kompetencí k podnikavosti, kreativitě a iniciativě zapojeni zástupci všech výše zmíněných stupňů vzdělávání.

Pro tento účel byla mimo jiné realizačnímu týmu KAP LK poskytnuta shrnující data z dotazníkového šetření MŠMT. Zasláné soubory představují agregovaný výstup z výzkumu potřeb základních a mateřských škol uskutečněného v období 24. 11. 2015 – 30. 1. 2016.

Toto dotazníkové šetření se zaměřovalo na ne zcela totožný okruh klíčových témat, jako je tomu u KAP LK – Podpora inkluzivního/ společného vzdělávání, Čtenářská gramotnost, Matematická gramotnost, Jazyková gramotnost, Podpora kompetencí k iniciativě

a kreativité, Podpora polytechnického vzdělávání, Podpora sociálních a občanských dovedností a dalších klíčových kompetencí, Podpora digitálních kompetencí pedagogických pracovníků, Rozvoj infrastruktury u mateřských a základních škol.

8.2.9.3.3.1 MŠ

Ukazatel je spočítán jako průměr za výsledky různých typů škol a různého počtu pracovišť jednotlivých ředitelství v rozsahu hodnotící škály od 1 do 4. Průměrné hodnocení aktuálního stavu má pro interpretaci pouze orientační charakter.

Průměrné hodnocení aktuálního stavu v rámci kraje vychází z hodnocení aktuálního stavu jednotlivých MŠ na následující škále:

hodnota 1 – Vůbec nebo téměř se neuplatňuje (tzn. stádium prvotních úvah, jak stav řešit)

hodnota 2 – Rozvíjející se oblast (tzn. promyšlené části, počáteční realizace)

hodnota 3 – Realizovaná oblast (tzn. funkční části systému realizovány na základní úrovni, je prostor na zlepšení)

hodnota 4 – Ideální stav (tzn. funkční systém, vytvořené podmínky, zodpovědnost, pravidelnost, aktualizace na vnitřní i vnější podněty)

Tabulka č. 72: **Průměrné hodnocení aktuálního stavu v rámci kraje (oblast Podnikavost, iniciativa, kreativita – MŠ)**

Podnikavost, iniciativa, kreativita	Průměrné hodnocení aktuálního stavu v rámci kraje
1. Škola podporuje klíčové kompetence k rozvoji kreativity podle RVP PV	3,00
2. Učitelé rozvíjejí své znalosti v oblasti podpory kreativity a využívají je ve výchově (kurzy dalšího vzdělávání, studium literatury aj.)	2,88
3. Učitelé využívají poznatků v praxi a sdílejí dobrou praxi v oblasti rozvoje iniciativy a kreativity mezi sebou i s učiteli z jiných škol	2,56
4. Škola systematicky učí prvkům iniciativy a kreativity, prostředí i přístup pedagogů podporuje fantazii a iniciativu dětí	2,93
5. Škola nabízí pestré možnosti seberealizace dětí, umožňuje dětem realizovat vlastní nápady (např. dramatizace textu atp.)	2,95
6. Škola informuje a spolupracuje v oblasti podpory kompetencí k iniciativě a kreativě s rodiči (např. ukázky práce s dětmi pro rodiče, dny otevřených dveří, ...)	2,99
7. Škola disponuje dostatečným množstvím pomůcek pro rozvoj kreativity	2,74
8. Ve škole je v rámci vzdělávacího procesu nastaveno bezpečné prostředí pro rozvoj kreativity, iniciativy a názorů dětí	3,14

Zdroj: Dotazníkové šetření MŠMT

8.2.9.3.3.2 ZŠ

Ukazatel je spočítán jako průměr za výsledky různých typů škol a různého počtu pracovišť jednotlivých ředitelství v rozsahu hodnotící škály od 1 do 4. Průměrné hodnocení aktuálního stavu má pro interpretaci pouze orientační charakter.

Průměrné hodnocení aktuálního stavu v rámci kraje vychází z hodnocení aktuálního stavu jednotlivých ZŠ na následující škále:

hodnota 1 – Vůbec nebo téměř se neuplatňuje (tzn. stadium prvotních úvah, jak stav řešit)

hodnota 2 – Rozvíjející se oblast (tzn. promyšlené části, počáteční realizace)

hodnota 3 – Realizovaná oblast (tzn. funkční části systému realizovány na základní úrovni, je prostor na zlepšení)

hodnota 4 – Ideální stav (tzn. funkční systém, vytvořené podmínky, zodpovědnost, pravidelnost, aktualizace na vnitřní i vnější podněty)

Tabulka č. 73: **Průměrné hodnocení aktuálního stavu v rámci kraje (oblast Podnikavost, iniciativa, kreativita – ZŠ)**

Podnikavost, iniciativa, kreativita	Průměrné hodnocení aktuálního stavu v rámci kraje
1. Škola podporuje klíčové kompetence k rozvoji kreativity podle RVP ZV	2,73
2. Učitelé rozvíjejí své znalosti v oblasti podpory kreativity a využívají je ve výchově (kurzy dalšího vzdělávání, studium literatury aj.)	2,62
3. Učitelé využívají poznatků v praxi a sdílejí dobrou praxi v oblasti rozvoje iniciativy a kreativity mezi sebou i s učiteli z jiných škol	2,35
4. Škola systematicky učí prvkům iniciativy a kreativity, prostředí i přístup pedagogů podporuje fantazii a iniciativu dětí	2,64
5. Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní řešení, nést rizika i plánovat a řídit projekty s cílem dosáhnout určitých cílů (např. projektové dny; při výuce jsou zařazeny úlohy s vícevariantním i neexistujícím řešením atp.)	2,61
6. Žáci se aktivně podílejí na činnostech fiktivních firem či akcích Junior Achievement nebo v obdobných dalších (např. Podnikavá škola), nebo se aktivně podílejí na přípravě a realizaci projektů školy	1,60
7. Škola organizuje konzultace, debaty a exkurze na podporu podnikavosti, iniciativy pro žáky i učitele	1,58
8. Škola rozvíjí finanční gramotnost žáků (učí je znát hodnotu peněz, pracovat s úsporami, spravovat záležitosti, znát rizika)	2,73
9. Ve škole existuje prostor pro pravidelné sdílení zkušeností (dílny nápadů apod.)	1,75
10. Ve škole je v rámci vzdělávacího procesu nastaveno bezpečné prostředí pro rozvoj kreativity, iniciativy a názorů žáků	2,78

Zdroj: Dotazníkové šetření MŠMT

8.2.10 ICT kompetence

Oblast ICT a s ním spojeného vzdělávání zahrnuje rozsáhlé množství pojmů a definic, které nejsou jednotné, v mnohých aspektech se překrývají nebo mohou naopak zahrnovat odlišný obsah [386]. Není proto jednoduché se na tomto poli orientovat a shrnout problematiku v celém kontextu. Nicméně v následující části je obsažena snaha o uvedení nejdůležitějších aspektů, vztahujících se k tématu.

Informační a komunikační technologie (ICT) jsou neodmyslitelnou součástí každodenního života moderní doby. „Zahrnují veškeré technologie používané pro komunikaci a práci s informacemi. V současné době tyto technologie prostupují horizontálně celou společností a tvoří základ pro digitální ekonomiku.“ [387], přičemž jsou mezi ně počítány jak technické nástroje materiální povahy, tak i nemateriální nástroje jako je software [388].

S ICT úzce související digitalizace je trendem moderních společností, což strmě zesiluje poptávku po digitálních kompetencích. Uspokojení této poptávky musí být docíleno pomocí adekvátního vzdělávání [389]. To je všeobecně nazýváno digitálním vzděláváním a definováno jako „*takové vzdělávání, které reaguje na změny ve společnosti související s rozvojem digitálních technologií a jejich využíváním v nejrůznějších oblastech lidských činností. Zahrnuje jak vzdělávání, které účinně využívá digitální technologie na podporu výuky a učení, tak vzdělávání, které rozvíjí digitální gramotnost žáků a připravuje je na uplatnění ve společnosti a na trhu práce, kde požadavky na znalosti a dovednosti v segmentu informačních technologií stále rostou.*“ [390]. Vzdělávání za účelem zvýšení digitální gramotnosti a elektronických dovedností se nemá omezovat pouze na určité stupně vzdělávání, nýbrž má být z důvodu rychlých změn v oboru zahrnuto do konceptu celoživotního učení napříč generacemi a sociálními skupinami obyvatel [391], [392].

Je uváděno, že digitální gramotnost je zásadní pro rozvoj znalostní a informační společnosti [393], pro uplatnění jedince jak v soukromém tak profesním životě. Je uváděn pojem digitální propast, který vystihuje rozdíly v digitální gramotnosti, v přístupu a využívání ICT, kdy nedostatečnost ústí v sociální a ekonomické rozdíly mezi skupinami obyvatel [394]. Naopak se v konečném důsledku díky digitální gramotnosti obyvatelstva zvyšuje schopnost inovací a tím konkurenceschopnost ekonomiky [395]. V evropském kontextu je digitální gramotnost zařazena mezi „*osm klíčových schopností, které jsou pro jednotlivce ve společnosti založené na znalostech naprosto nezbytné*“ [396].

Z výše uvedeného textu je zřejmé, že pojmy „digitální“ a „ICT“ spolu úzce souvisí, leckdy jsou používány pro stejné skutečnosti. Oba pojmy užívané v následujících pasážích lze tak považovat za zástupně použitelné.

ICT, respektive digitální gramotnost shrnuje dovednosti, kompetence jedince v ICT (digitální) oblasti [397]. Zahrnuje jednak dovednosti a schopnosti účinně a zodpovědně používat a ovládat nejrůznější zařízení a systémy jako jsou počítače, mobilní telefony, ale také schopnost rozhodovat, za jakých okolností k jakým účelům jednotlivé prvky ICT použít, pracovat s informacemi získanými pomocí ICT zařízení a v neposlední řadě schopnost se neustále učit v souvislosti s vývojem nových technologií [398], [399]. Vzdělávání zahrnuje v důsledku jak rozvoj dovedností zacházení s moderními technologiemi, tak i využívání daných technologií a znalostí v dalším vzdělávání [400].

8.2.10.1 Systém podpory ICT kompetencí v České republice

Stejně jako v EU a jiných zemích je i v České republice ICT reflektováno jako jeden ze zásadních společenských i vzdělávacích trendů. ICT včetně s ním souvisejících kompetencí je zakotveno v řadě strategických dokumentů, které budou blíže představeny v následujících kapitolách.

Vzdělávání v oblasti ICT, které má za cíl zvyšovat ICT kompetence žáků, je ukotveno v Rámcových vzdělávacích programech jak pro základní tak pro střední vzdělávání [401]. RVP obsahují samostatnou část, týkající se ICT v rámci vzdělávacího obsahu. Dále jsou ICT kompetence zmiňovány v rámci definovaných klíčových kompetencí, kterých mají žáci dosáhnout, ať už se jedná o kompetence komunikativní nebo kompetence využívat prostředky ICT a pracovat s informacemi. Nicméně existuje názor, že ICT a s ním související kompetence jsou v RVP, minimálně pro základní vzdělávání, zakotveny v nedostatečné míře. Je vytýkáno, že práce s ICT je uvedena jen v některých částech RVP, přičemž charakter společnosti a nároků na dovednosti předurčuje, že by tato oblast měla být zmiňována systematicky ve všech vzdělávacích oborech a průřezových tématech po celou dobu trvání základního vzdělávání [402], [403]. Nyní hrozí, že pedagogové nebudou dostatečně reflektovat potřebu zahrnutí ICT do všech oblastí vzdělávání. Je požadováno, aby v budoucnu tvůrci povinného vzdělávacího obsahu navýšili časovou dotaci pro zvyšování ICT gramotnosti a aby ICT vzdělávání probíhalo min. 1 hodinu v každém ročníku základního vzdělávání [404].

Z jednotlivých aspektů ICT ve školách je vcelku pozitivně hodnoceno vybavení škol ICT prostředky, ať už se jedná o hardware, software či připojení k internetu [405]. Zde je akcentována pozitivní úloha projektu EU peníze středním školám v rámci Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost, kdy školy ve velké míře žádaly o prostředky na ICT vybavení v rámci tzv. „šablon“. Na druhou stranu bezmála 50 % ředitelů škol vnímá stále jako potřebné vybavování ICT prostředky [406]. To reflektuje charakteristiku ICT oblasti, kdy vybavení rychle zastarává a je nutná jeho častá obnova tak, aby výuka byla v souladu s vývojem ve společnosti [407].

Nicméně pouhé vybavení škol ICT prostředky samo o sobě nezaručuje kvalitní výuku a rozvoj ICT gramotnosti žáků, kteří se dennodenně setkávají s ICT, ve škole a hlavně mimo ni. Zásadní roli hrají pedagogové, kteří musí umět žáky směřovat k rozvoji ICT kompetencí za pomoci účelného využití ICT prostředků ve všech oborech a předmětech [408], [409]. Sami by měli umět ICT prostředky ovládat, pomocí nich sledovat vývoj ve svých oborech a všechny tyto informace a dovednosti umět předávat žákům. [410] Hojně je využíváno vzdělávání pedagogů v oblasti ICT, nicméně často pedagogové nedokáží vědomosti účelně převést do výuky [411], kde jsou nejčastěji využívány nástroje jako textové editory, prezentace či online informační zdroje [412], které patří v dnešní době mezi méně inovativní [413]. Z mezinárodních studií ICILS a TALIS (obě za rok 2013) a činnosti České školní inspekce vyplývá, že by v dalším vzdělávání pedagogů v oblasti ICT měl být kladen důraz hlavně na využití ICT ve výuce pro širší zapojování žáků do procesu výuky [414]. Dále by mělo být podporováno propojení metod formální výuky s neformálním a informálním učením, jelikož moderní technologie prostupují veškerým vzděláváním a pedagogové by měli fungovat coby průvodci žáků a iniciátoři pro toto propojování [415].

Jelikož je zavádění a účelné užívání ICT ve školách velmi komplexní oblastí, je v České republice §9 vyhlášky 412/2006 zavedena pozice ICT koordinátor/metodik, který by měl napomáhat ostatním pedagogům a vedení školy při zavádění ICT do výuky předmětů, zaštitřovat další vzdělávání pedagogů v oblasti ICT a vybavování školy ICT prostředky a také zpracovávat ICT plán školy v souladu se školním vzdělávacím programem.

V celorepublikovém měřítku lze mezi zásadní nástroje podpory škol v oblasti užívání ICT řadit online nástroj ProfilŠkola, který je volně dostupný pro všechny školy a má jim umožnit sebehodnocení a plánování dalších kroků rozvoje [416]. Dále lze uvést např. aktivity Národního ústavu pro další vzdělávání (NIDV), který realizoval projekty, zaměřené na vzdělávání koordinátorů/metodiků ICT a dalších pedagogů.

8.2.10.2 ICT kompetence ve strategických dokumentech

Rozsah, jakým je dnešní společnost ovlivňována ICT, je reflektován i v množství strategických a koncepčních dokumentů, které se oblastí ICT zabývají. V následující části budou představeny hlavní dokumenty a jejich závěry, které se zabývají ICT a konkrétně vzděláváním v tomto oboru.

8.2.10.2.1 *Evropské strategické dokumenty*

Základní evropský strategický dokument *Evropa 2020 – Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění* uvádí rozvoj digitálních/ICT kompetencí občanů v rámci jednoho ze sedmi pilířů strategie „Program pro nové dovednosti a pracovní místa“, který má přispět k tomu, aby byla „EU inteligentní a udržitelnou ekonomiku podporující začlenění a vykazující vysokou úroveň zaměstnanosti, produktivity a sociální soudržnosti“ [417], přičemž využívání ICT je dle strategie přímou podmínkou pro inteligentní růst. Zároveň je uváděno, že podíl EU na světovém digitálním trhu představuje pouze jednu čtvrtinu, což je málo.

Na dokument *Evropa 2020* navazuje *Strategický rámeček evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy*. Ten si kromě jiných klade za jeden ze strategických cílů rozvoj „kreativních a inovativních forem výuky a učení, včetně využívání nových nástrojů informačních a komunikačních technologií a vzdělávání učitelů“ [418].

Ještě silněji je oblast ICT akcentována v *Návrhu společné zprávy o provádění ET 2020* [419] z roku 2015. Oproti *ET 2020* je zde začleněna nová priorita, a to otevřené a inovativní vzdělávání včetně úplného přijetí digitální éry, přičemž konkrétně je nutné propagovat užívání ICT pro zlepšení úrovně veškerého vzdělávání, zvyšovat dostupnost a kvalitu otevřených a digitálních vzdělávacích zdrojů, zvyšovat digitální kompetence v rámci všech úrovní vzdělávání (včetně neformálního a informálního), které jsou spolu s ostatními základními kompetencemi předpokladem pro zvýšení zaměstnanosti, inovací a aktivního občanství. Pro dosažení požadovaného stavu je nutné investovat do infrastruktury, podstoupit organizační změny, zvyšovat kompetence pedagogů, lektorů, vedoucích pracovníků škol a jiných členů vzdělávacích týmů a podporovat tvorbu digitálních (otevřených) zdrojů a kvalitního vzdělávacího SW. Podpora vzdělávání pedagogů a vzdělavatelů by měla být zaměřena na inovativní pedagogické přístupy

reflektující mj. zvýšenou diversitu žáků, počet předčasných odchodů a nástroje pro rozvoj digitálních kompetencí zahrnující i transevropské nástroje jako je eTwinning, the School Education Gateway a e-platforma pro vzdělávání dospělých v Evropě (EPALE).

Konkrétně oblastí ICT a digitálních technologií se zabývá dokument *Digitální agenda pro Evropu*, která je stejně jako *ET 2020* nadstavbovým dokumentem *Strategie Evropa 2020*. Zahrnuje všechny relevantní aspekty digitální problematiky v rámci EU. Uvádí její význam pro ekonomiku a společnost, konkrétně např. skutečnost, že se odvětví ICT přímo podílí 5 % na HDP EU, markantně přispívá růstu produktivity a v neposlední řadě má zásadní dopad na životní styl obyvatel EU. Jsou uvedeny i reálné obavy o budoucnost odvětví včetně dopadů na ekonomiku EU, pokud nebude více podporován vstup pracovníků a odborníků do odvětví [420].

Specificky se *Digitální agenda pro Evropu* zabývá i digitální gramotností a dovednostmi. Vzdělávání by kromě efektivního využívání ICT všemi občany mělo vzbudit zájem mladých lidí o práci v oboru tak, aby nedošlo k nedostatku potřebných pracovních sil, jak je uvedeno výše. Pro dosažení cílů strategie je nutné „*vytváření partnerství více různých zúčastněných stran, intenzivnější učení, uznání významu digitálních dovedností v oficiálních systémech vzdělávání a odborné přípravy, osvěta a účinná odborná příprava a získávání kvalifikace v oboru IKT i mimo oficiální vzdělávací systémy*“ [421]. Specifická opatření dokumentu v oblasti vzdělávání a ICT kompetencí jsou uvedena v následující tabulce.

Tabulka č. 74: Přehled opatření Digitální agendy pro Evropu

Klíčové opatření č. – působnost	Popis
10 – EU	navrhnout digitální gramotnost a dovednosti jako prioritu pro nařízení o Evropském sociálním fondu (2014–2020)
11 – EU	do roku 2012 vyvinout v návaznosti na evropský rámec kvalifikací a EUROPASS nástroje pro stanovení a uznávání schopností odborníků v oboru ICT a uživatelů ICT a vyvinout evropský rámec pro odbornost v oboru ICT za účelem prohloubení schopností a zvýšení mobility odborníků v oboru ICT v Evropě.
Další – EU	<p>učinit digitální gramotnost a dovednosti prioritou stěžejní iniciativy „Nové dovednosti pro nová pracovní místa“, která má být spuštěna v roce 2010 včetně zřízení odvětvové rady pro dovednosti a zaměstnanost v oboru ICT, složené z více zúčastněných stran, která by se zabývala aspekty nabídky a poptávky</p> <p>zvýšit mezi pracovníky v oboru ICT podíl mladých žen a žen vracejících se do zaměstnání podporou odborné přípravy prostřednictvím internetu, elektronického učení v podobě her a vytváření sociálních sítí</p> <p>v roce 2011 vyvinout on-line spotřebitelský vzdělávací nástroj pro technologie nových médií (např. pro otázky spotřebitelských práv na internetu, elektronického obchodu /eCommerce/, ochrany údajů, mediální gramotnosti, vytváření sociálních sítí atd.). Tento nástroj poskytne informační a vzdělávací materiály uzpůsobené pro spotřebitele, učitele a další šířitele informací v 27 členských státech</p>

	do roku 2013 navrhnout ukazatele digitálních schopností a mediální gramotnosti platné pro celou EU
Další – členské státy	do roku 2011 zavést dlouhodobé politiky pro oblast elektronických dovedností a digitální gramotnosti a propagovat příslušné pobídky pro malé a střední podniky a znevýhodněné skupiny
	posílit úlohu elektronického učení (eLearning) ve vnitrostátních politikách pro modernizaci vzdělávání a odborné přípravy, včetně studijních plánů, posuzování výsledků vzdělávacího procesu a profesního rozvoje učitelů a školitelů.

Zdroj: Digitální agenda pro Evropu

8.2.10.2.2 Národní strategické dokumenty

Kromě evropských dokumentů je oblast ICT reflektována i v mnoha strategických a koncepčních dokumentech České republiky. Zásadním pro oblast ICT všeobecně je dokument *Digitální Česko v. 2.0 Cesta k digitální ekonomice*, který popisuje všeobecně význam odvětví pro ČR a její společnost. Uvádí, že efektivním využíváním ICT se zvyšuje produktivita a konkurenceschopnost ekonomiky a naopak např. bez kvalitní internetové infrastruktury nelze v mezinárodní konkurenci obstát. Mezi hlavními cíli v dokumentu je uvedeno „*zvyšování dostupnosti ICT pro všechny bez ohledu na lokalitu, sociální postavení nebo zdravotní postižení a podpora celoživotního vzdělávání za účelem posílení digitální gramotnosti*“. [422]

Pojem digitální gramotnosti je v dokumentu definován v souladu s popisem v úvodní části (viz výše), navíc dokument předkládá základní principy, které by měly být uplatňovány při naplňování při zvyšování digitální gramotnosti v rámci celoživotního učení (str. 53):

- a) dlouhodobá spolupráce mezi orgány veřejné správy a soukromým sektorem, akademickou obcí, odbory a neziskovými organizacemi, propagace zúčastněných stran a vzdělávání v oblasti ICT, přizpůsobení učebních osnov změnám, podpora zájmu zahraničních studentů a vysoce kvalifikovaných pracovníků v oblasti ICT,
- b) veřejné a soukromé investice do lidských zdrojů,
- c) zvýšení zájmu a povědomí o vědě, matematice, ICT, elektronických dovednostech, možnostech kariéry a profesního růstu se zaměřením na mladé lidi,
- d) rozvoj digitální gramotnosti a elektronických dovedností u zaměstnavatelů ve veřejném i soukromém sektoru, zaměřený rovněž na znevýhodněné skupiny obyvatel,
- e) zajistit, aby pracovníci mohli v rámci celoživotního získávání elektronických dovedností pravidelně aktualizovat své elektronické dovednosti (např. prostřednictvím e-learningu).

Dále je v dokumentu uvedeno opatření, které má být splněno Ministerstvem práce a sociálních věcí ve spolupráci s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, a to vypracování strategie pro zvýšení digitální gramotnosti a rozvoj elektronických dovedností občanů.

Požadovaná strategie byla vypracována jako součást *Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020* [423] s názvem *Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020* [424] (dále jen *Strategie digitálního vzdělávání*), přičemž je uváděno, že se s ohledem na postupování digitálních technologií celou společností dotýká a pomáhá naplňovat všechny prioritní oblasti *Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020*.

Strategie digitálního vzdělávání předkládá vizi digitálního vzdělávání v České republice do roku 2020: „Vzdělávací systém bude zajišťovat výbavu každého jedince bez rozdílu takovými kompetencemi, které mu umožní se uplatnit v informační společnosti a využívat nabídky otevřeného vzdělávání v průběhu celého života.“ [425].

Vize má být naplňována pomocí sedmi směrů intervence a jim podléhajících opatření, které jsou uvedeny v následující tabulce. Je zřejmé, že uvedené směry a opatření naplňují a rozpracovávají závěry z výše uvedených evropských dokumentů a navazují na strategii *Digitální Česko v. 2.0*.

Tabulka č. 75: **Přehled směrů intervencí a opatření Strategie digitálního vzdělávání**

SI 1: Nediskriminační přístup k digitálním vzdělávacím zdrojům
Opatření 1.1: Prosazení otevřených vzdělávacích zdrojů
Opatření 1.2: Vytvoření recenzního systému pro hodnocení a doporučování kvality otevřených vzdělávacích zdrojů
SI 2: Podmínky pro rozvoj digitální gramotnosti a informatického myšlení žáků
Opatření 2.1: Zajištění systému pravidelných inovací rámcových vzdělávacích programů
Opatření 2.2: Zdůraznění problematiky digitálních technologií napříč kurikulem a jeho modernizace
Opatření 2.3: Modernizace vzdělávací oblasti ICT v rámcových vzdělávacích programech, zdůraznění informatického myšlení
Opatření 2.4: Propojení formálního a neformálního vzdělávání a informálního učení
SI 3: Podmínky pro rozvoj digitální gramotnosti a informatického myšlení učitelů
Opatření 3.1: Zařazení standardu digitálních kompetencí učitele do vzdělávání učitelů
Opatření 3.2: Zařazení didaktiky rozvoje digitální gramotnosti a informatického myšlení žáků do vzdělávání učitelů
SI 4: Budování a obnova digitální vzdělávací infrastruktury
Opatření 4.1: Zajištění udržitelného financování škol a školských zařízení v oblasti infrastruktury
Opatření 4.2: Podpora připojení k internetu
Opatření 4.3: Podpora správy digitální infrastruktury ve školách
SI 5: Inovační postupy, sledování, hodnocení a šíření jejich výsledků
Opatření 5.1: Podpora vývoje inovací a spolupráce veřejného, soukromého a neziskového sektoru při tvorbě a šíření inovací ve vzdělávání
Opatření 5.2: Podpora pedagogického výzkumu v oblasti využívání digitálních technologií
Opatření 5.3: Podpora pravidelného sběru dat, monitoringu stavu a využívání digitálních technologií ve vzdělávání
Opatření 5.4: Zlepšení informační a poznatkové základny v oblasti využívání digitálních technologií, rozvíjení digitální gramotnosti a informatického myšlení
Opatření 5.5: Příprava podmínek pro využití velkých dat ve školství

SI 6: Systém podporující rozvoj škol v oblasti integrace digitálních technologií do výuky a do života školy
Opatření 6.1: Koordinace podpory digitálního vzdělávání v resortu školství
Opatření 6.2: Rozvoj a aktualizace nástroje Profil Škola21, zavedení nového nástroje Profil Učitel21
Opatření 6.3: Podpora ICT metodiků a jejich práce
Opatření 6.4: Metodická podpora začleňování digitálních technologií do výuky a do života školy
Opatření 6.5: Odborná a metodická podpora rozvoje infrastruktury digitálního prostředí škol pro zřizovatele a vedení škol
Opatření 6.6: Zřízení sítě ICT metodiků na úrovni kraje, případně obce
SI 7: Porozumění veřejnosti cílům a procesům integrace digitálních technologií do vzdělávání
Opatření 7.1: Veřejná kampaň vysvětlující klíčový vliv digitálních technologií na vzdělávání

Zdroj: Strategie digitálního vzdělávání

Dalším dokumentem, naplňujícím *Strategii vzdělávací politiky České republiky do roku 2020* je *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2015–2020* [426], který odkazuje na cíle předchozí *Strategie digitálního vzdělávání*, ale také rozvíjí vzdělávací oblasti ICT pro jednotlivé stupně vzdělávání.

Dlouhodobý záměr ČR v rámci středního vzdělávání uvádí, že v nabídce oborů bude v následující době kladen velký důraz na soulad struktury oborů s nabídkou trhu práce a budou započaty úpravy RVP tak, aby více reflektovaly vývoj a trendy ve společnosti a ekonomice, mj. i vývoj v technologiích.

Opět formou přehledu v tabulce jsou uvedena opatření *Dlouhodobého záměru ČR* pro oblast ICT ve středním vzdělávání v souvislosti s *opatřeními Strategii vzdělávací politiky České republiky do roku 2020*.

Tabulka č. 76: Přehled opatření Dlouhodobého záměru ČR

Opatření /Strategie 2020	Opatření Dlouhodobého záměru ČR
STŘEDNÍ VZDĚLÁVÁNÍ	
<p>C.2 posilovat společný základ v oborech středního vzdělání, středního vzdělání s výučním listem a středního vzdělání s maturitní zkouškou, zaměřený především na rozvoj základních znalostí, dovedností, schopností a postojů, a to v zájmu dlouhodobé uplatnitelnosti absolventů na pracovním trhu a vyšší úspěšnosti v dalším studiu i v osobním životě</p>	<p>C.2.2 Inovovat RVP v návaznosti na předpokládané budoucí požadavky trhu práce formulované prostřednictvím NSK, a to s cílem současné i dlouhodobé uplatnitelnosti absolventů.</p> <p>C.2.3 Při revizi RVP posílit společný obecně odborný základ učiva v oblastech přenositelných kompetencí uplatnitelných zejména na trhu práce; všeobecný základ posilovat změnou jeho obsahu a relevance, nikoliv změnou rozsahu.</p>
<p>C.7 jasněji vymezit očekávané cíle vzdělávání jako referenční body srozumitelné pro učitele, žáky a studenty, rodiče, zaměstnavatele i veřejnost</p>	<p>C.7.1 Provést obsahové úpravy rámcových vzdělávacích programů (RVP) ve středním vzdělávání tak, aby</p> <p>a) zdůrazňovaly očekávané výstupy v rozhodujících složkách vzdělávání,</p> <p>b) směřovaly ke zřetelnějšímu vymezení cílů (např. ve formě standardů) v jednotlivých RVP,</p> <p>c) podpořily matematické, jazykové, ICT a polytechnické vzdělávání (včetně výuky k manuální zručnosti),</p> <p>d) zahrnovaly popisy očekávaných úrovní znalostí, dovedností a postojů vytvářejících předpoklady pro aktivní občanství a udržitelný rozvoj.</p>

Zdroj: Dlouhodobý záměr ČR

Vzdělávání mládeže se věnuje i koncepční dokument *Koncepce podpory mládeže na období 2014–2020* [427], který se zabývá především neformálním vzděláváním. V rámci 13 vytyčených strategických cílů je obsažena i problematika digitálních/ICT kompetencí, a to ve strategickém cíli 2 – Usnadňovat rovný přístup dětí a mládeže k informacím, kdy má být podporován rozvoj kompetencí dětí a mládeže pro práci s informacemi a také zavádění nových technologií a rovný přístup dětí a mládeže k jejich aktivnímu využívání. V rámci strategického cíle 3: Vytvářet příznivé a udržitelné podmínky pro účast dětí a mládeže v zájmovém a neformálním vzdělávání je kladen důraz na systematický rozvoj klíčových kompetencí a také získávání a vzdělávání odborníků, kteří povedou děti a mládež ke smysluplnému využívání moderních technologií. Strategický cíl 4: Rozšiřovat a zatraktivnit nabídku činností ve volném čase a motivovat děti a mládež k jejímu aktivnímu využití zahrnuje mimo jiné podporu využívání informačních a komunikačních technologií k aktivnímu trávení volného času. Strategický cíl 12 včetně 10 opatření je celý zaměřen na bezpečné a tvořivé užívání médií dětmi a mládeží a rozvoj jejich kompetencí v této oblasti.

V neposlední řadě se oblastí ICT a dovednostmi v tomto oboru zabývá *Národní výzkumná a inovační strategie pro inteligentní specializaci České republiky* [428]. Kromě již dříve uvedeného významu oboru ICT pro ekonomiku ČR, kdy podíl IT služeb na celkovém exportu stále roste, doplňuje doménu znalostí pro digitální ekonomiku a kulturní a kreativní průmysly mezi znalostní domény ČR, což jsou zjednodušeně prioritní obory ekonomiky. Je uváděno, že existuje riziko poklesu odborníků v odvětví, což by jeho vývoj negativně ovlivnilo.

8.2.10.2.3 *Krajské strategické dokumenty*

V rámci Libereckého kraje nebyla doposud zpracována specifická koncepce či strategie, jako je *Digitální Česko v. 2.0* nebo *Strategie digitálního vzdělávání na národní úrovni*. Mezi klíčové krajské strategické dokumenty řadíme *Strategii rozvoje Libereckého kraje 2006–2020* [429] a *Program rozvoje Libereckého kraje 2014–2020* [430], které zahrnují vzdělávání jako jednu z oblastí rozvoje. První z nich kromě obecných cílů jako je zvyšování ICT gramotnosti všech obyvatel a podpory rozvoje informační společnosti uvádí, že problémy v oblasti ICT, specificky ve vybavenosti škol a kompetencích pedagogů jsou hlavně ve venkovských oblastech. *PRLK 2014–2020* obsahuje již dříve uvedené cíle zavádění ICT do všech oblastí vzdělávání, obnovy vybavení škol a školských zařízení a podporu vzdělávání v oblasti ICT pro všechny obyvatele.

Zásadním krajským dokumentem v oblasti vzdělávání je *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje 2016 – 2020* [431], který se v několika částech věnuje i specificky oblasti ICT. Je uváděno, že v minulém období školy ve velké míře využívaly možnosti projektového financování pro zkvalitnění vybavení v oblasti ICT (pro výuku ICT i v jiných oblastech) a také vzdělávání pedagogů ve využívání technologií ve výuce. Nicméně časová omezenost projektů a jejich financování přináší riziko, že nebude možné pokračovat v obnově zastarávajícího vybavení a vzdělávacích aktivitách a je předkládána myšlenka, že určité oblasti školství a vzdělávání by spíše měly být řešeny systémově, nikoli projektově. Dále je prezentován názor, že intenzivní vybavování škol ICT technologiemi nejde vždy ruku v ruce s dostatečnými kompetencemi pedagogů jak prostředky adekvátně používat ve výuce. V tomto ohledu bude zapotřebí další vzdělávání pedagogů a vzájemné předávání zkušeností v rámci škol i mezi školami navzájem. Současně s tím bude nutné řešení bezpečnosti uživatelů informačních technologií a otevřených médií.

Dále *Dlouhodobý záměr LK* uvádí, že Informatické obory spadají do výjimky oborů technického nebo přírodovědného zaměření, kdy bude možné navyšovat kapacity těchto oborů. V případě ostatních oborových skupin navyšování možné nebude. V oblasti ICT definuje *Dlouhodobý záměr LK* následující cíle a opatření:

Tabulka č. 77: Přehled cílů a opatření Dlouhodobého záměru LK

<p>Cíle: pro řízení škol i vzdělávání zajistit účelné a moderní informační a komunikační technologie ve školách</p> <p>Zvýšit efektivitu využívání informačních a komunikačních technologií ve školách</p>
<p>Opatření:</p> <ul style="list-style-type: none">
• Podporovat obnovu a modernizaci stávajících informačních a komunikačních technologií ve školách
• Podporovat vzdělávání pedagogů v oblasti praktického využívání informačních a komunikačních technologií ve výuce
• Podporovat spolupráci škol za účelem výměny zkušeností v oblasti využívání informačních a komunikačních technologií <p>Indikátory:</p> <ul style="list-style-type: none">
• Zvýšení dostupnosti informačních a komunikačních technologií pro žáky
• Realizované kurzy DVPP v oblasti praktického využití informačních a komunikačních technologií v řízení školy i ve výuce

Zdroj: Dlouhodobý záměr LK

Oblast ICT včetně vzdělávání a kompetencí je obsažena i v dokumentu *Strategie rozvoje lidských zdrojů Libereckého kraje 2014+* [432], který v souladu s *Dlouhodobým záměrem LK* uvádí, že silnou stránkou je rozsáhlé vybavení ICT prostředky, nicméně slabinou je jeho zastarávání, závislost financování na projektech a nejištěné finance na obnovu. Mezi další silné stránky jsou řazeny dobré znalosti žáků v oblasti ICT a jejich schopnost využívat i jiné zdroje mimo školu, stejně jako dostupnost řady elektronických výukových materiálů. Naopak mezi slabé stránky je řazena přeinformovanost žáků a jejich jednostranné zájmy (orientované na ICT).

Strategie uvádí, že ve všech typech škol bylo v minulém období pořizováno ICT vybavení, ať už se jednalo o počítačové učebny, interaktivní tabule, server, tablety, software nebo technologie využitelné v odborných předmětech. Cílem investic bylo získávání ICT schopností a dovedností žáků a zefektivnění procesu odborného vzdělávání, tak aby byly rozvíjeny kompetence žáků v souladu s požadavky trhu práce.

Strategie RLZ 2014+ řeší i perspektivnost jednotlivých oborů v Libereckém kraji ve výhledu příštích let. Uvádí, že infromatické obory patří mezi dostupné a dobře uplatnitelné, kdy by zde mohlo dojít k navýšení žáků a absolventů

8.2.10.3 ICT kompetence v Libereckém kraji

V následující části jsou předloženy přehledy počtů přijatých žáků absolventů v rámci středních a vyšších odborných škol, jsou shrnuty základní údaje k ICT vzdělávání, projekty a jiné aktivity, které byly či jsou v Libereckém kraji realizovány a na závěr jsou shrnuty zjištění dotazníkového šetření ve středních školách.

8.2.10.3.1 Struktura vzdělávání

Všechny střední školy v Libereckém kraji mají do výuky zahrnuty prvky ICT dle požadavků RVP. Celkem 3 střední a vyšší odborné školy, všechny zřizované Libereckým krajem nabízí v Libereckém kraji obory zaměřené přímo na informační technologie. Následující tabulka uvádí přehled nově přijatých žáků a absolventů v oboru Informační technologie.

Tabulka č. 78: Přehled přijatých žáků SŠ a VOŠ dle skupin oborů

Obor	Počet nově přijatých žáků		Počet absolventů	
	2014/2015	2015/2016	2014	2015
18 Informatické obory	74	68	50	43
Rozdíl v %	-8 %		-16 %	

Zdroj: Národní ústav pro vzdělávání – regionálně specifická data

Dle údajů Národního ústavu pro vzdělávání jsou počty nově přijatých žáků pod průměrem ČR [433]. Z přehledu je zřejmý pokles obou hodnot. Nicméně počet nově přijatých žáků je oproti počtu absolventů o jeden rok posunutý (za rok 2016 není počet absolventů nyní znám). Jelikož je pokles počtu nově přijatých žáků nižší než u absolventů, lze očekávat, že pokles absolventů se zpomalí. Dále z dalších dat Národního ústavu pro vzdělávání vyplývá, že podíl nezaměstnaných absolventů Informatických oborů byl v roce nejnižší mezi všemi skupinami oborů [434], což koresponduje s výše uvedenými závěry *Strategie RLZ 2014+*, že Informatické obory jsou perspektivní s vysokou uplatnitelností na trhu práce.

V souladu se závěry krajských dokumentů předkládá následující tabulka přehled vybavenosti škol počítači, který dokumentuje, že vybavenost je uspokojivá a počty zařízení se v meziročním srovnání mírně zvyšují.

Tabulka č. 79: Vybavení škol počítači

	2012/2013	2013/2014	2014/2015		
			stolní	přenosný *	ostatní **
Zařízení celkem	12707	13465	11478	3304	426
z toho přístupné dětem/žákům/stud.	8351	8549	7887	958	316
přístupné dětem/žákům/studentům s připojením na internet	8108	8411	7713	948	303

Zdroj: Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Libereckém kraji za školní rok 2014–2015

* Jsou uvedeny pouze zařízení typu notebook a netbook. Neuvádějí se přenosné počítače, které jsou v osobním vlastnictví.

** Jsou uvedeny pouze zařízení typu tablet a phablet. Neuvádějí se zařízení, která jsou v osobním vlastnictví.

Ve školním roce 2015/2016 působí dle výkazů MŠMT k 30. 9. 2015 na středních školách Libereckého kraje celkem 37 metodiků informačních a komunikačních technologií. Do metodické podpory jim i ostatním pedagogům v rámci vzdělávání jsou zapojeny instituce jako je Centrum vzdělanosti Libereckého kraje, p. o. a Národní institut pro další vzdělávání.

Kromě uvedených institucí se oblasti ICT ve vzdělávání věnuje i řada jiných, komerčních subjektů, ať už prostřednictvím vzdělávání pedagogů či realizací projektů zaměřených na zvyšování ICT kompetencí a vybavení škol.

8.2.10.3.2 *Realizované projekty a aktivity v území*

NIDV je organizace přímo řízená Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR a v celostátní působnosti zajišťuje další vzdělávání pedagogických pracovníků, mj. i studium k výkonu specializovaných činností, tedy i ICT koordinátorů/metodiků. V minulém programovacím období realizoval dva individuální projekty ostatní v rámci Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost, zaměřené na ICT kompetence. První z nich pod zkráceným názvem „ICT profesionál“ [435] měl za cíl realizaci studia ICT koordinátorů a DVPP v oblasti ICT a vytvoření konzultačních center ICT na základních a středních školách i v Libereckém kraji. Druhý projekt s názvem „Informační centra digitálního vzdělávání“ [436] se zaměřoval na rozvoj digitálních kompetencí pro výuku vedoucích a pedagogických pracovníků základních a středních škol, kromě jiného v Libereckém kraji, kdy evaluace profesního rozvoje účastníků byla prováděna s pomocí již dříve zmíněné aplikace ProfilŠkola. [437]

V současné době má NIDV ve spolupráci s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR naplňovat opatření 6.6 *Strategie digitálního vzdělávání: Zřízení sítě ICT metodiků na úrovni kraje, případně obce, kdy má být i v Libereckém kraji ustanoven v rámci NIDV krajský metodik ICT. „Tento odborník sleduje vývoj problematiky digitálních technologií ve vzdělávání, připravuje doporučení pro školy, propojuje lokální aktéry vzdělávání a podporuje všechny aktéry, zejména školy, informačně a metodicky v účelném a ekonomickém rozvoji v této oblasti.“* [438]. V roce 2020 by cílový stav měl vypadat následovně: *„Na úrovni kraje, případně ORP, působí odborník v pozici ICT metodika. Školy a další aktéři vzdělávání jsou o tomto pracovníkovi podpory informováni, obracují se na něj a koordinují s jeho pomocí rozvoj digitálních technologií. Pozice krajského metodika umožňuje MŠMT efektivněji realizovat plošnou podporu digitálního vzdělávání.“* [439]

CVLK je příspěvkovou organizací Libereckého kraje, jejíž hlavní náplní jsou činnosti spojené s poskytováním celoživotního vzdělávání a dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. Kromě jiného se zaměřuje in na poradenství v oblasti informačních technologií souvisejících s celoživotním vzděláváním pro školy a školská zařízení v Libereckém kraji. V nabídce CVLK jsou kurzy DVPP zaměřené na kompetence k využívání jednotlivých ICT nástrojů, využívání ICT v řízení školy nebo didaktika různých předmětů za pomoci ICT [440]. Z konkrétních realizovaných kurzů v roce 2016 lze např. uvést kurz pro IT pracovníky středních škol na téma bezpečnost v IT. Další podpora ICT kompetencí a vybavení probíhala v minulých letech prostřednictvím Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost, a to hlavně v rámci již zmíněného programu EU peníze středním školám. Jedno z podporovaných témat bylo „využívání ICT“, které zahrnovalo jak vybavení středních škol ICT prostředky, tak zvyšování ICT kompetencí pedagogů [441]. Celkem byly v rámci akce na uvedené aktivity poskytnuty prostředky 50 středním školám Libereckého kraje v celkové výši přesahující 54 milionů Kč. [442]

MŠMT dále v rámci Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost v roce 2014 realizovalo celorepublikově výzvu zaměřenou na Podporu profesního rozvoje pedagogických pracovníků škol a školských zařízení pro využívání ICT ve výuce. Realizované projekty zahrnovaly aktivity zaměřené na „*Koučink, mentoring a podpora pedagogických pracovníků formou asistence při pedagogických a technických problémech s využitím ICT ve výuce*“, „*Vzdělávání pedagogických pracovníků k integraci ICT do výuky*“ [443] a evaluaci. Kromě 12 středních škol Libereckého kraje se v roli partnera některého z projektů zúčastnilo i CVLK. Střední školy byly v projektech podpořeny částkou v celkové výši přesahující 7 milionů Kč. [444]

Další možností podpory v rámci Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost byly Globální granty Libereckého kraje, prostřednictvím kterých byly podporovány projekty jednotlivých institucí v nejrůznějších oblastech, kromě jiného v oblasti ICT. Celkem 35 projektů takto zaměřených bylo v rámci Globálních grantů realizováno v průběhu let 2008–2015 a to v oblastech Zvyšování kvality ve vzdělávání, Rovné příležitosti ve vzdělávání a Další vzdělávání pracovníků škol a školských zařízení. [445]

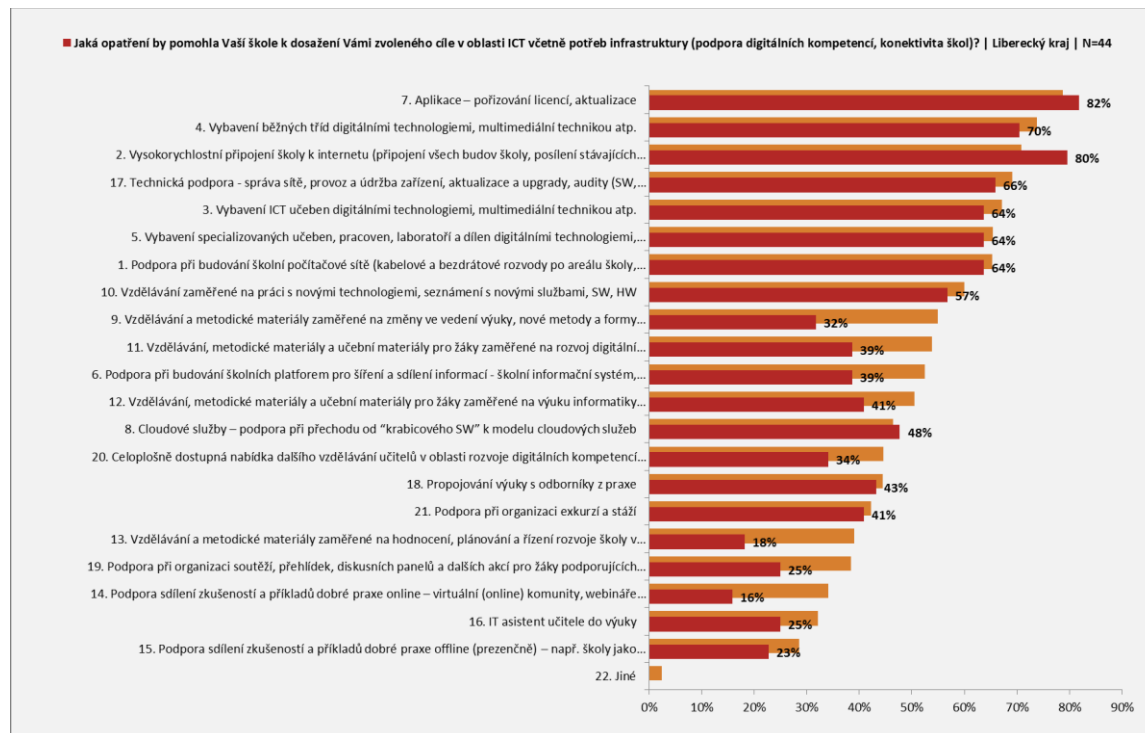
Liberecký kraj realizoval v letech 2010–2012 projekt Informační a vzdělávací portál Libereckého kraje, v jehož rámci vznikl mimo jiné vzdělávací a informační portál Libereckého kraje www.edulk.cz, který je využíván subjekty a jedinci v oblasti vzdělávání k předávání informací a dalším aktivitám. V rámci projektu byli školeni pracovníci škol a školských zařízení v Libereckém kraji v práci s portálem, čímž bylo přispěno ke zvýšení jejich ICT a elektronických dovedností.

8.2.10.3.3 *Analýza dotazníkového šetření na školách (NÚV)*

Na konci roku 2015 proběhlo na všech 51 středních a vyšších odborných školách dotazníkové šetření, které mělo za cíl zjistit postoje a potřeby škol ve všech povinných i nepovinných oblastech Krajského akčního plánu.

V rámci šetření odpovědělo 44 středních a vyšších odborných škol i v rámci tématu, týkající se přímo ICT kompetencí. Stejně jako u ostatních nepovinných témat odpovídaly školy na otázku, jaká opatření by jim pomohla dosáhnout jejich cílů v této oblasti. Výsledky jsou shrnuty v následujícím grafu.

Graf č. 34: Opatření ke zlepšení ICT

Zdroj: NÚV

Z grafu vyplývá, že školy se v naprosté většině shodly na potřebnosti opatření týkající se hlavně vybavení a infrastruktury, kdy 80 a více procent respondentů uvítá podporu pořizování licencí, aktualizaci aplikací a vysokorychlostního připojení školy k internetu (připojení všech budov školy, posílení stávajících parametrů konektivitu, zajištění sekundárního připojení atp.). Následuje preference podpory vybavení běžných tříd ICT.

Vybavení jiných učeben preferuje sice také více než 60 % respondentů, stejně jako technickou podporu a podporu při budování školní počítačové sítě, nicméně preference nejsou již tak vysoké. Tyto učebny byly zřejmě vybavovány v uplynulých obdobích.

Dalším hlavním závěrem je skutečnost, že až na jednu výjimku není zájem ani poloviny škol o vzdělávání pedagogů v oblasti ICT, ať už v oblasti rozvoje informatického myšlení, nových metod a změn vedení výuky, rozvoje digitální gramotnosti žáků, hodnocení, plánování a řízení rozvoje školy v oblasti digitálních technologií včetně podpory sdílení zkušeností a příkladů dobré praxe (online i offline). Nadto bylo vzdělávání ve většině těchto oblastí jmenováno signifikantně méně často, než je celorepublikový průměr. Výjimku tvoří vzdělávání zaměřené na práci s novými technologiemi a nástroji, které by jako opatření pro zlepšení uvítalo 57 % respondentů.

Kromě různě zaměřeného vzdělávání nevidí respondenti jako důležitá opatření podporu při organizaci soutěží, přehlídek, diskusních panelů a dalších akcí pro žáky a zavedení pozice IT asistenta učitele do výuky.

V rámci dotazníkového šetření se zástupci škol vyjadřovali i k jiným tématům vzdělávání, kdy u většiny z nich byly zahrnuty otázky týkající se využívání ICT v dané oblasti [446].

K nejvýznamnějším výsledkům lze řadit následující závěry. Více než polovina respondentů uvedla, že v rámci škol jako center celoživotního učení aktivně realizují vzdělávání v oblasti ICT dovedností, což je významně více než je celorepublikový průměr. Necelá polovina respondentů uvádí, že by v této oblasti uvítali zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce. V rámci jazykového vzdělávání by digitální podporu výuky cizích jazyků uvítalo jen necelých 40 % respondentů, což je významně méně než je celorepublikový průměr a koresponduje s výše uvedeným tvrzením, že vybavení jiných učeben než běžných tříd bylo prováděno již v minulých obdobích. Stejně jako závěr, že pouze třetina respondentů je názoru, že překážkou pro polytechnické vzdělávání je zastaralé IT vybavení pro výuku.

Výše uvedený závěr potřeby připojování k vysokorychlostnímu internetu a budování sítí je patrný i v oblasti polytechnického vzdělávání, kde 57 % respondentů uvedlo zkvalitnění sítí a připojení k internetu jako opatření pro zlepšení polytechnického vzdělávání na školách. Vybavení a využívání ICT by uvítalo i více než 50 % respondentů v oblastech rozvoje čtenářské gramotnosti a kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě.

Oproti výše uvedeným závěrům v oblasti dalšího vzdělávání pedagogů se v rámci polytechnického vzdělávání a podpory matematické gramotnosti objevuje potřeba (u zhruba 60 % respondentů) vzdělávání v oblasti ICT, jak obecně, tak specificky pro danou oblast.

9 Finální souhrn výsledků Analýzy potřeb v území

Souhrn problémových oblastí v klíčových tématech KAP LK vznikl sloučením závěrů analytického textu pro jednotlivé intervence, podnětů od ředitelů škol a školských zařízení a SWOT analýzy vytvořené na jednáních odborných minitýmů. Spolupráce metodiček projektu KAP LK a odborných minitýmů je blíže specifikována v kapitole 8.1 Odborné minitýmy.

Finální souhrn výsledků Analýzy potřeb v území pojmenovává nejen problémy a příčiny jejich vzniku, ale definuje také obecný cíl s dílčími cíli, k nimž by rozvoj v dané oblasti měl směřovat.

9.1 Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů

Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů	
Oblast	<ul style="list-style-type: none"> neformální vzdělávání
Definice problému č. 1	<ul style="list-style-type: none"> odborné vzdělávání je v neformálním vzdělávání nabízeno pouze v min. míře
Příčina	<ul style="list-style-type: none"> nedostatečná informovanost veřejnosti o možnostech neformálního vzdělávání nedostatek finančních prostředků (na realizaci/pokračování již existujících projektů) nedostatek pedagogických pracovníků (odborníků)
Obecný cíl č. 1	<ul style="list-style-type: none"> zvýšit povědomí o možnostech odborného vzdělávání v rámci neformálního vzdělávání
Dílčí cíle	<ul style="list-style-type: none"> podpora informovanosti/propagace neformálního vzdělávání navázání na úspěšně zrealizované projekty finanční motivace (systém. řešení ze strany státu, využití dotací z evrop. fondů)
Oblast	<ul style="list-style-type: none"> infrastruktura/investice
Definice problému č. 2	<ul style="list-style-type: none"> nedostatečná finanční podpora odborného vzdělávání
Příčina	<ul style="list-style-type: none"> stále nová potřeba inovací (nedostat. zázemí škol pro prakt./odborné vyučování)

Obecný cíl č. 2

- finančně více podporovat odborné vzdělávání

Dílčí cíle

- využití evropských fondů pro investice do škol
- větší finanční podpora odborného vzdělávání ze strany státu (včetně podpory „okrajových“, nicméně důležitých oborů vzdělávání)
- podpora doplňkových činností škol (přivýdělek = motivace pro školy)

Oblast

- obsah a struktura vzdělávání

Definice problému č. 3

- nesoulad mezi očekáváním zaměstnavatelů a kompetencemi absolventů

Příčina

- rychlý vývoj (zastarávání RVP, zpoždování vyučovaných technologií ve školách za realitou ve firmách = „neaktuální“ ŠVP)
- struktura oborů neodpovídá požadavkům zaměstnavatelů / trhu práce
- žáci studují obory, pro které nemají předpoklady

Obecný cíl č. 3

- přiblížit obsah a strukturu odborného vzdělávání potřebám zaměstnavatelů

Dílčí cíle

- přiblížit ŠVP co nejvíce potřebám firem/praxi (aktualizace ŠVP ve spolupráci s firmami), revize RVP s ohledem na vývoj oborů
- struktura oborů musí odpovídat požadavkům zaměstnavatelů v regionu = poptávané obory (regulace škol všech zřizovatelů)

Oblast

- pedagogičtí pracovníci

Definice problému č. 4

- nedostatek kvalitních učitelů odborných předmětů

Příčina

- finanční nedocenenost pedagogů odborných předmětů
- „nekvalitní“ vzdělávání učitelů odborných předmětů a odborného výcviku (malá propojenost s praxí, nedostatečná znalost moderních technologií)
- přetrvávání pedagogů důchodového věku
- demotivace stávajících pedagogů odborných předmětů (psychická vyčerpání pedagogů, přemíra administrativy)

Obecný cíl č. 4
<ul style="list-style-type: none"> zajistit dostatečný počet kvalitních učitelů odborných předmětů
Dílčí cíle
<ul style="list-style-type: none"> finanční motivace pro „odborníky“ (stávající/nové) zkvalitnit odbornou přípravu na VŠ a podpora dalšího sebevzdělávání změna legislativy ve smyslu umožnění ukončení pracovního poměru s pedagogy důchodového věku motivace stávajících pedagogů

Oblast
<ul style="list-style-type: none"> spolupráce se zaměstnavateli / trh práce
Definice problému č. 5
<ul style="list-style-type: none"> nedostatečné propojení škol se zaměstnavateli
Příčina
<ul style="list-style-type: none"> přemíra administrativy nedostatečné praktické znalosti a dovednosti žáků
Obecný cíl č. 5
<ul style="list-style-type: none"> optimálně nastavit spolupráci škol se zaměstnavateli
Dílčí cíle
<ul style="list-style-type: none"> snížení administrativní zátěže podpora pracovních návyků žáků

Oblast
<ul style="list-style-type: none"> žák
Definice problému č. 6
<ul style="list-style-type: none"> nezájem mladých lidí o profesí / odborné vzdělávání
Příčina
<ul style="list-style-type: none"> příliš mnoho žáků odchází na víceletá gymnázia (čímž se snižuje úroveň přijímaných žáků na SŠ/SOU) velké množství škol (neprovázanost s trhem práce) nedostatečný zájem žáků i rodičů o odborné profesí (stále nahlíženo jako na podřadné – nízká prestiž) demotivace žáka v průběhu studia (např. praxe/stáže ve firmách = žák pouze levnou prac. silou na jednoduché operace, nerozvíjí se, nezvládá studium aj.) nedostatečná průprava ze ZŠ (chybí dílny, reálné práce), nedostatečná hodinová dotace předmětu Člověk a svět práce. Zrušením přílohy RVP pro LMP = ještě méně praktických činností

Obecný cíl č. 6
<ul style="list-style-type: none"> • podporovat a motivovat žáky k technickému a odbornému vzdělávání
Dílčí cíle
<ul style="list-style-type: none"> • regulace škol (bez ohledu na zřizovatele) • podpora motivace žáků/rodičů ke studiu odborných profesí (např. pomocí „medializace oborů“) • podpora motivace žáků • podpora praktické výuky/činností již na ZŠ (základní školy by měly mít možnost zapojit se do projektů podporujících profesní orientaci žáků), propagace technického vzdělávání na ZŠ

9.2 Podpora polytechnického vzdělávání

Podpora polytechnického vzdělávání	
Oblast	<ul style="list-style-type: none"> • žák
Definice problému č. 1	<ul style="list-style-type: none"> • nedostatečná motivace žáků v oblasti polytechnického vzdělávání
Příčina	<ul style="list-style-type: none"> • přístup a očekávání rodičů žáků ZŠ • přístup výchovných poradců na ZŠ • nízká motivace překonávat problémy, snaha o jednoduchá řešení • teoretické formy výuky • nedostatečná podpora žáků SŠ/VOŠ již motivovaných pro polytechnické vzdělávání • neinformovanost o příznivých podmínkách na trhu práce
Obecný cíl č. 1	<ul style="list-style-type: none"> • zvýšit motivaci žáků v oblasti polytechnického vzdělávání
Dílčí cíle	<ul style="list-style-type: none"> • podpořit zájem a motivaci žáků SŠ/VOŠ v oblasti polytechnického vzdělávání

Oblast
<ul style="list-style-type: none"> žák
Definice problému č. 2
<ul style="list-style-type: none"> nedostatečné dovednosti žáků v oblasti polytechnického vzdělávání
Příčina
<ul style="list-style-type: none"> přístup rodičů (neučí děti dovednostem) žáci přicházející ze ZŠ nemají dovednosti v polytechnické oblasti na dostatečné úrovni (malá propojenost výuky na ZŠ s praxí, absence pracovního vyučování, vybavení, malý prostor Člověk a svět práce v RVP, důraz kladen na teoretické znalosti) nedostatek aprobovaných pedagogů pro polytechnické vzdělávání na ZŠ
Obecný cíl č. 2
<ul style="list-style-type: none"> podpořit polytechnické vzdělávání žáků
Dílčí cíle
<ul style="list-style-type: none"> podpořit rozvoj polytechnických dovedností žáků (na všech stupních vzdělávání)

Oblast
<ul style="list-style-type: none"> pedagogičtí pracovníci
Definice problému č. 3
<ul style="list-style-type: none"> nedostatečná motivace a kompetence pedagogů SŠ/VOŠ
Příčina
<ul style="list-style-type: none"> nízké finanční ohodnocení práce v porovnání s komerčním sektorem zastaralé vybavení, pomůcky stárnoucí pedagogický sbor, složitý nábor mladých odborníků do školství omezená použitelnost měkkých projektů ve školní praxi nízká motivace části pedagogů k dalšímu vzdělávání
Obecný cíl č. 3
<ul style="list-style-type: none"> zvýšit motivaci a kvalifikaci pedagogů v oblasti polytechnického vzdělávání
Dílčí cíle
<ul style="list-style-type: none"> zvýšit motivaci a kvalifikaci pedagogů (odbornost, jazyky), tak aby vzdělávání bylo v souladu s požadavky společnosti a trhu práce

Oblast
<ul style="list-style-type: none"> obsah a struktura vzdělávání
Definice problému č. 4
<ul style="list-style-type: none"> nevyhovující obsah polytechnického vzdělávání na SŠ/VOŠ
Příčina
<ul style="list-style-type: none"> nedostatečná a pomalá reflexe nejnovějších poznatků a trendů složitost zavádění mezipředmětových vztahů v porovnání s celorepublikovým průměrem výrazně nižší příprava výukových materiálů pro výuku polytechnického charakteru všeobecně nízké vnímání potřeby existence koncepčního dokumentu zaměřeného na rozvoj polytechnického vzdělávání na škole nedostatečné, nemoderní vybavení – administrativní zátěž při jeho pořizování, zastarávání vybavení, omezené, nesystémové možnosti obnovy, nutnost zaškolení pedagogů a zapracování nového vybavení do současných učebních plánů investice do infrastruktury/vybavení SŠ – ne zcela efektivní z důvodu přebytečné kapacity SŠ; nemožnost rozšiřování areálů škol a budování nových staveb, omezený prostor nedostatečné personální kapacity pro zabezpečení aktivit na podporu polytechnického vzdělávání (výjezdy žáků, výuka v dělených třídách)
Obecný cíl č. 4
<ul style="list-style-type: none"> přiblížit obsah a strukturu polytechnického vzdělávání požadavkům trhu práce a technologickým trendům
Dílčí cíle
<ul style="list-style-type: none"> kvalitní vzdělávací obsah, který vede ke kompetencím žáků, jež jsou v souladu s požadavky společnosti a trhu práce

Oblast
<ul style="list-style-type: none"> spolupráce se zaměstnavateli / trh práce
Definice problému č. 5
<ul style="list-style-type: none"> nesoulad oborové struktury s požadavky trhu práce
Příčina
<ul style="list-style-type: none"> rychlý vývoj technologických a výrobních procesů specifické požadavky subjektů na trhu práce nekorespondují se širším/všeobecným zaměřením vzdělávacích oborů formulace společenské objednávky v čase absence relevantní predikce trhu práce v horizontu adekvátním reakční době školského systému

Obecný cíl č. 5
<ul style="list-style-type: none"> • sladit oborovou strukturu polytechnického vzdělávání s požadavky trhu práce
Dílčí cíle
<ul style="list-style-type: none"> • podpořit polytechnické obory • podpořit výjimečné obory v polytechnické oblasti • možnost predikce vývoje společnosti a trhu práce

Oblast
<ul style="list-style-type: none"> • neformální vzdělávání
Definice problému č. 6
<ul style="list-style-type: none"> • nedostatečná kapacita včetně jejího využívání a kvalita neformálního vzdělávání
Příčina
<ul style="list-style-type: none"> • nedostatečná kapacita včetně jejího využívání a kvalita neformálního vzdělávání • nedostatečná motivace pedagogů SŠ/VOŠ k poskytování neformálního vzdělávání (finance, velké množství vzniklých aktivit, povinností v rámci formální výuky) • nedostatek finančních prostředků, nutnost spolufinancování rodiči • nedostatečná motivace SŠ/VOŠ k realizaci neformálního vzdělávání: přehlacení nabídkami, organizační problémy akcí – časté rušení, formálnost nabídky • nedostatečná motivace žáků SŠ/VOŠ pro neformální polytechnické vzdělávání
Obecný cíl č. 6
<ul style="list-style-type: none"> • podporovat kvalitní neformální polytechnické vzdělávání
Dílčí cíle
<ul style="list-style-type: none"> • zvýšit počet žáků a pedagogů účastnících se neformálního vzdělávání • podpořit organizační a materiální zabezpečení neformálního vzdělávání

Oblast
<ul style="list-style-type: none"> • spolupráce subjektů
Definice problému č. 7
<ul style="list-style-type: none"> • omezení spolupráce SŠ/VOŠ s MŠ/ZŠ/VŠ, zaměstnavateli a výzk. pracovišti
Příčina
<ul style="list-style-type: none"> • organizačně-technická omezení škol (personální a prostorové kapacity, narušování běžné výuky, doprava, problematika nezl. žáků v rámci praxí apod.) • nedostatek finančních prostředků (materiální a personální zabezpečení) na straně škol i zaměstnavatelů • nedostatečná motivace škol a zaměstnavatelů ke vzájemné spolupráci • rozdílné nároky na dovednosti žáků ze strany škol, zaměstnavatelů

Obecný cíl č. 7

- zlepšit spolupráci mezi školami všech stupňů vzdělávání (MŠ/ZŠ/SŠ/VOŠ/VŠ) zaměstnavateli a výzkumnými pracovišti

Dílčí cíle

- zvýšit motivaci a dovednosti dětí a žáků na všech stupních vzdělávání díky spolupráci škol
- zvýšit kvalitu polytechnického vzdělávání na SŠ/VOŠ díky intenzivní vazbě na VŠ
- zvýšit zájem zaměstnavatelů podílet se na výchově polytechnicky vzdělaných budoucích pracovníků
- vybudovat fungující systém spolupráce SŠ/VOŠ a firem

9.3 Rozvoj kariérového poradenství

Rozvoj kariérového poradenství

Oblast

- neformální vzdělávání

Definice problému č. 1

- přehlcenost nabídky neformálního vzdělávání na trhu

Příčina

- velké množství kroužků, u některých nízká úroveň
- tlak rodičů (rodiče ovlivňují výběr kroužků, směřování dítěte), ambicióznost rodičů

Obecný cíl č. 1

- podporovat kvalitní neformální vzdělávání a zvýšit jeho propagaci

Dílčí cíle

- zvýšit úroveň neformálního vzdělávání
- informovanost žáků o možnostech neformálního vzdělávání
- spolupráce školy s rodiči (pedagogové znají žáky z jiného pohledu – mohou poradit/doporučit)

Oblast
<ul style="list-style-type: none"> infrastruktura/investice v neformálním vzdělávání
Definice problému č. 2
<ul style="list-style-type: none"> finanční náročnost kroužků
Příčina
<ul style="list-style-type: none"> priority v rodině
Obecný cíl č. 2
<ul style="list-style-type: none"> snížit finanční náročnost neformálního vzdělávání
Dílčí cíle
<ul style="list-style-type: none"> podpora kroužků při školách práce s rodinou využít finance z EU

Oblast
<ul style="list-style-type: none"> neformální vzdělávání
Definice problému č. 3
<ul style="list-style-type: none"> nedostatečná provázanost formálního a neformálního vzdělávání
Příčina
<ul style="list-style-type: none"> není vymezena organizace, která by propojovala formální a neformální vzdělávání (zastřešující organizace)
Obecný cíl č. 3
<ul style="list-style-type: none"> zlepšit provázanost formálního a neformálního vzdělávání
Dílčí cíle
<ul style="list-style-type: none"> využít Místní akční skupiny (MAS) využít stávajících organizací

Oblast
<ul style="list-style-type: none"> infrastruktura/investice ve formálním vzdělávání
Definice problému č. 4
<ul style="list-style-type: none"> nedostatečná vybavenost škol
Příčina
<ul style="list-style-type: none"> rychlý technický vývoj (zastarávání)

Obecný cíl č. 4
<ul style="list-style-type: none"> podpořit modernizaci vybavení škol (včetně využití spolupráce s ostatními subjekty)
Dílčí cíle
<ul style="list-style-type: none"> využít finance z EU podpora síťování škol (spolupráce) spolupráce se zaměstnavateli
Oblast
<ul style="list-style-type: none"> spolupráce ZŠ/SŠ/VOŠ s VŠ
Definice problému č. 5
<ul style="list-style-type: none"> nízká míra spolupráce ZŠ/SŠ/VOŠ s VŠ
Příčina
<ul style="list-style-type: none"> neprovázanost škol
Obecný cíl č. 5
<ul style="list-style-type: none"> zajistit provázanost základního, středního, vyššího odborného a vysokoškolského vzdělávání
Dílčí cíle
<ul style="list-style-type: none"> motivovat ředitele k větší spolupráci
Oblast
<ul style="list-style-type: none"> obsah a struktura vzdělávání
Definice problému č. 6
<ul style="list-style-type: none"> neprovázanost vzdělávání s praxí
Příčina
<ul style="list-style-type: none"> chybí koordinátor spolupráce (nedostatečná komunikace/spolupráce škol a firem, nepropojenost) ve školách chybí „mistři svého řemesla“ chybné nastavení RVP – Svět práce (pouze průřezové téma, nedostatečná hodinová dotace, úzké pojetí, formální, nekonkrétní) RVP nastaveno pro všechny stejně – není možná včasná profilace žáka (studijní či řemeslný typ)
Obecný cíl č. 6
<ul style="list-style-type: none"> přiblížit obsah a strukturu vzdělávání požadavkům trhu práce

Dílčí cíle <ul style="list-style-type: none"> • zvolit osobu, která by s firmami komunikovala • využít pomoci existujících organizací v kraji k podpoře spolupráce/komunikace škol a firem • získat odborníky do škol • úprava ŠVP (větší zaměření na praktické činnosti)
Oblast <ul style="list-style-type: none"> • žák
Definice problému č. 7 <ul style="list-style-type: none"> • předčasné ukončení školní docházky
Příčina <ul style="list-style-type: none"> • málo prostoru pro individuální práci s dítětem • nezájem rodičů (nemají zájem o informace o uplatnění/oborech), demotivující rodinné prostředí • nemotivovanost žáka • tlak společnosti (porovnávání, e–tabulky na to, co by žáci měli umět v určitém věku)
Obecný cíl č. 7 <ul style="list-style-type: none"> • snížit podíl osob, které předčasné ukončují školní docházku
Dílčí cíle <ul style="list-style-type: none"> • podpora individuální a cílené péče (vycházející ze zájmů žáka, z jeho osobnosti), do ŠVP dát „disponibilní hodiny“ – výběr zaměření • podpora práce s rodiči • podpora informovanosti žáka (zabránit špatnému výběru školy), podporovat celoživotní KP (KP již v MŠ – žák musí mít dostatečné informace o reálném světě, představu o svých reálných vědomostech a dovednostech...)
Oblast <ul style="list-style-type: none"> • pedagogický pracovník
Definice problému č. 8 <ul style="list-style-type: none"> • chybí samostatná pozice kariérového poradce (v současnosti pouze výchovný poradce)
Příčina <ul style="list-style-type: none"> • neexistující systémová podpora pro KP (není jako samostatná pozice, nejsou metodiky, didaktiky), vyčerpanost, zahlcenost ostatními pracovními záležitostmi • přeplněnost poradenských zařízení (problematika Inkluze)

Obecný cíl č. 8

- posílit roli kariérového poradenství ve školách

Dílčí cíle

- kariérový poradce jako samostatná pozice, zlepšení metodické podpory
- sdílení kariérový poradce pro více škol
- posílení působností školních poradenských pracovišť

9.4 Podpora inkluze

Podpora inkluze

Oblast

- neformální vzdělávání

Definice problému č. 1

- finanční náročnost

Příčina

- neatraktivní nabídka
- priority v rodině

Obecný cíl č. 1

- snížit finanční náročnost neformálního vzdělávání

Dílčí cíle

- podpora nadaných, podpora praktických činností
- práce s rodinou
- využití financí z EU

Oblast

- infrastruktura/investice

Definice problému č. 2

- nedostatek finančních prostředků

Příčina

- nedostatek financí na personální kapacity
- nedostatek financí na vybavení

Obecný cíl č. 2

- finančně více podporovat inkluzivní vzdělávání

Dílčí cíle
<ul style="list-style-type: none"> rekonstrukce platových tříd – zvýšení finančního ohodnocení dokončení bezbariérového přístupu školy, nákup kompenzačních pomůcek
Oblast
<ul style="list-style-type: none"> spolupráce ZŠ a SŠ/VOŠ
Definice problému č. 3
<ul style="list-style-type: none"> nízká míra spolupráce
Příčina
<ul style="list-style-type: none"> nedostatečná legislativní opora při přechodu asistentů a sdílení kompenzačních pomůcek (nedomyšlené využití/nevyužití kompenzačních pomůcek po odchodu žáka z dané školy) nedostatečná komunikace / sdílení informací o žákovi (ulehčení jeho přechodu na SŠ)
Obecný cíl č. 3
<ul style="list-style-type: none"> zajistit provázanost základního, středního a vyššího odborného vzdělávání
Dílčí cíle
<ul style="list-style-type: none"> centrální sklad, půjčovna kompenzačních pomůcek podpora předávání informací ZŠ na SŠ (užší spolupráce/kooperace mezi školami)
Oblast
<ul style="list-style-type: none"> obsah a struktura vzdělávání
Definice problému č. 4
<ul style="list-style-type: none"> špatně nastavené vzdělávání žáků se SVP na SŠ (neprovázanost vzdělávání s praxí)
Příčina
<ul style="list-style-type: none"> nevjasněné cíle, nepřiměřené požadavky, nedostatečná metodika pro práci se žáky se SVP nedostatky v RVP (pro obory „E“ vysoké požadavky, přijímání žáků s nedostatkem nadání do oborů „M“) ve školách chybí koordinátor spolupráce (nedostatečná komunikace mezi školou/firmami/VŠ/ÚP/PPP)
Obecný cíl č. 4
<ul style="list-style-type: none"> přiblížit obsah a strukturu vzdělávání požadavkům trhu práce, podpořit stávající personální kapacity a zajistit vznik nových pracovních pozic

Dílčí cíle
<ul style="list-style-type: none"> • kompenzace nedostačivosti, ale ne snižování standardů/nároků na žáky, přihlížet k míře uplatnění v praxi • zpřísnit přijímací řízení na gymnázia (procenta) => nadaní a talentovaní do odborného vzdělávání • školní lékař, který zná oborovou nabídku • zvolit na škole „koordinátora“ • sdílený asistent, sdílený psycholog, spec. obor. pedagog (pro více škol, max. 3)
Oblast
<ul style="list-style-type: none"> • žák
Definice problému č. 5
<ul style="list-style-type: none"> • předčasné ukončení školní docházky
Příčina
<ul style="list-style-type: none"> • zažití pocitu neúspěchu, možnost vyčlenění z kolektivu, nedostatečná opora ze strany učitele, nedostatečné respektování individuálních potřeb žáka • nezájem rodičů / ambicióznost rodičů • nedostatečná „akce“ ze strany státu k určení povinností rodičů vůči dítěti, škole a dalším úřadům (někdy podpora záškoláctví ze strany rodičů) • žáci mohou odcházet ze ZŠ rovnou na ÚP (nemají motivaci ke studiu) • nezkušenost s lidmi • tlak okolí, ambice rodičů
Obecný cíl č. 5
<ul style="list-style-type: none"> • snížit podíl osob, které předčasně ukončují školní docházku
Dílčí cíle
<ul style="list-style-type: none"> • motivace k výkonu, vyzkoušení „reálného života“, vyvrácení předsudků, sounáležitost..., zařadit do ŠVP předměty speciálně pedagogické péče • přenést část odpovědnosti „za vzdělávání“ na rodiče i žáky samotné • udržet děti ve vzdělávání, zvýšení názornosti, větší důraz na individualizaci a diferenciaci vzdělávání • podpora informovanosti žáka (zabránit špatnému výběru školy) • podpora reálného posouzení možností žáka • omezit střídání škol – přestupy na další SŠ

Oblast
<ul style="list-style-type: none"> pedagogický pracovník
Definice problému č. 6
<ul style="list-style-type: none"> nepřípravenost na reformu
Příčina
<ul style="list-style-type: none"> nedostatečný počet speciálních pedagogů, asistentů, školních psychologů chybí systematická podpora: vzdělávání pedagogů, nedostatečná informovanost (obavy učitelů), neznalost legislativy, často zůstávají ve starých kolejích, neumějí pracovat s rozmanitostí třídy neodbornost pedagogů
Obecný cíl č. 6
<ul style="list-style-type: none"> podpořit vzdělávání a zvýšit motivaci pedagogů v oblasti inkluze
Dílčí cíle
<ul style="list-style-type: none"> systemové personální posílení škol, adekvátní platové ohodnocení a personální zajištění podpora vzdělávání pedagogů SŠ v problematice inkluze, podpora informovanosti

Oblast
<ul style="list-style-type: none"> spolupráce SŠ/VOŠ s PPP/SPC
Definice problému č. 7
<ul style="list-style-type: none"> přetíženost poradenských zařízení a následná nízká spolupráce ze strany učitelů
Příčina
<ul style="list-style-type: none"> nedostatečné personální kapacity nevstřícný přístup pedagogů, nerespektování doporučení, nezájem výchovných poradců o metodická setkání nabízená PPP
Obecný cíl č. 7
<ul style="list-style-type: none"> posílit personální kapacity poradenských zařízení a zvýšit motivaci učitelů ke vzájemné spolupráci
Dílčí cíle
<ul style="list-style-type: none"> posílení personálních kapacit zvýšit motivaci pedagogických pracovníků

Oblast
<ul style="list-style-type: none"> rodina
Definice problému č. 8
<ul style="list-style-type: none"> neochota spolupráce rodičů se školou / školskými poradenskými zařízeními
Příčina
<ul style="list-style-type: none"> ambicióznost rodičů nereálné očekávání některých rodičů vůči školám nespolupracující rodiče (nevstřícný přístup, nerespektování doporučení, nezájem o řešení), nevyužití podpůrných opatření (rodič se nedostaví do PPP/SPC)
Obecný cíl č. 8
<ul style="list-style-type: none"> podporovat spolupráci/komunikaci školy s rodinou
Dílčí cíle
<ul style="list-style-type: none"> podpora informovanosti rodičů (sdílení informací o možnostech podpory žáka při vzdělávání), zvýšit povědomí o inkluzi a individuálních potřebách (např. povinné semináře pro rodiče žáků), podpora spolupráce rodiny/školy, podpora angažování rodičů v edukačním procesu podpora spolupráce rodiny a školy, podpora angažování rodičů v edukačním procesu

9.5 Rozvoj cizích jazyků

Rozvoj cizích jazyků	
Oblast	<ul style="list-style-type: none"> pedagogičtí pracovníci
Definice problému č. 1	<ul style="list-style-type: none"> nedostatečné kompetence a vybavenost pedagogických pracovníků
Příčina	<ul style="list-style-type: none"> teoretická a maximalistická výuka, kdy nejsou hodnoceny praktické (např. komunikativní) dovednosti a je kladen důraz především na gramatiku a formální vzdělávání špatný přístup učitelů k jazykovému vzdělávání neumí užívat vybavení v plném rozsahu
Obecný cíl č. 1	<ul style="list-style-type: none"> podpořit vzdělávání a zvýšit motivaci pedagogů v oblasti jazykového vzdělávání

Dílčí cíle
<ul style="list-style-type: none"> • metodika jazykového vzdělávání • podpora mobility • vzdělávání pedagogických pracovníků v užívání nových moderních metod výuky • vytvoření podmínek pro diferenciaci výuky dle úrovně žáků • poskytnout pomoc a podporu interním učitelům v realizaci jazykového zájmového vzdělávání • vzdělávání pedagogických pracovníků ve využívání technického vybavení, moderních technologií, software atd.
Oblast
<ul style="list-style-type: none"> • obsah a struktura vzdělávání
Definice problému č. 2
<ul style="list-style-type: none"> • nedostatečná úroveň výuky cizích jazyků v odborném vzdělávání
Příčina
<ul style="list-style-type: none"> • nedostatečné znalosti anglického jazyka (zejména odborné terminologie) • studenti technických oborů na VŠ mají výuku cizího jazyka pouze v prvním ročníku • žáci technických a přírodovědných oborů SŠ mají poloviční hodinovou dotaci na výuku cizích jazyků než žáci humanitních oborů a gymnázií
Obecný cíl č. 2
<ul style="list-style-type: none"> • přiblížit obsah a strukturu vzdělávání požadavkům trhu práce
Dílčí cíle
<ul style="list-style-type: none"> • podpora a rozvoj výuky cizích jazyků v odborném vzdělávání
Oblast
<ul style="list-style-type: none"> • spolupráce SŠ
Definice problému č. 3
<ul style="list-style-type: none"> • nedostatečná komunikace a spolupráce se zaměstnavateli
Příčina
<ul style="list-style-type: none"> • zaměstnavatelé očekávají alespoň jeden cizí jazyk • firmy nejsou motivovány ke spolupráci se školami
Obecný cíl č. 3
<ul style="list-style-type: none"> • podporovat spolupráci škol se zaměstnavateli

Dílčí cíle
<ul style="list-style-type: none"> • motivovat zahraniční firmy a podporovat spolupráce škol a zahraničních zaměstnavatelů
Oblast
<ul style="list-style-type: none"> • obsah a struktura vzdělávání
Definice problému č. 4
<ul style="list-style-type: none"> • nízký zájem o německý jazyk
Příčina
<ul style="list-style-type: none"> • AJ je v současnosti globální jazyk, je celosvětově vnímána jako nejuniverzálnější komunikační kód, který umožňuje interakci a výměnu informací • firmy vnímají nadvládu AJ (i německé firmy musí komunikovat v AJ)
Obecný cíl č. 4
<ul style="list-style-type: none"> • podporovat jazykové vzdělávání ve vztahu k regionálním specifickým kraje (geografická poloha LK)
Dílčí cíle
<ul style="list-style-type: none"> • podpora zájmu o německý jazyk a zvýšení motivace ke studiu německého jazyka vzhledem ke geografické poloze Libereckého kraje
Oblast
<ul style="list-style-type: none"> • neformální a zájmové vzdělávání
Definice problému č. 5
<ul style="list-style-type: none"> • nedostatečná podpora neformálního vzdělávání
Příčina
<ul style="list-style-type: none"> • nízká motivace žáků a rodičů investovat finance do jazykového kroužku (dávají přednost sportu, ZUŠ)
Obecný cíl č. 5
<ul style="list-style-type: none"> • zvýšit podporu zájmového jazykového vzdělávání
Dílčí cíle
<ul style="list-style-type: none"> • podpora zájmového jazykového vzdělávání v rámci školy

9.6 Rozvoj škol jako center dalšího profesního vzdělávání

Rozvoj škol jako center dalšího profesního vzdělávání	
Oblast	<ul style="list-style-type: none"> pedagogičtí pracovníci
Definice problému č. 1	<ul style="list-style-type: none"> nedostatečná motivace pedagogů se dále vzdělávat
Příčina	<ul style="list-style-type: none"> pracovní přetížení pedagogů (nárůst administrativy) složitá orientace v nabídce DVPP DVPP zaměřeno především do oblasti počátečního vzdělávání a převážně orientovaného do rozvoje měkkých kompetencí, malá nabídka DVPP pro učitele odborných předmětů
Obecný cíl č. 1	<ul style="list-style-type: none"> zvýšit motivaci pedagogů dále se vzdělávat (včetně zpřehlednění stávající nabídky)
Dílčí cíle	<ul style="list-style-type: none"> podpora motivace (využití moderních technologií, finanční – dokončení kariérního systému) zpřehlednění nabídky, úprava nabídky
Oblast	<ul style="list-style-type: none"> infrastruktura/investice
Definice problému č. 2	<ul style="list-style-type: none"> nedostatečné finanční prostředky (nedostatek financí na škole)
Příčina	<ul style="list-style-type: none"> zvýšené mzdové náklady, nedostatek moderních technologií v odborném vzdělávání, zvýšené výdaje na údržbu
Obecný cíl č. 2	<ul style="list-style-type: none"> finančně více podporovat další profesní vzdělávání na školách
Dílčí cíle	<ul style="list-style-type: none"> využití spolupráce s místními zaměstnavateli (i menší firmy) využití možností financování z EU/ESF využití/rozšíření sítě škol – center dalšího profesního rozvoje

Oblast
<ul style="list-style-type: none"> obsah a struktura vzdělávání
Definice problému č. 3
<ul style="list-style-type: none"> obsah vzdělávání neodpovídá potřebám na trhu práce
Příčina
<ul style="list-style-type: none"> neprovázanost počátečního vzdělávání s aktuálními potřebami zaměstnavatelů, nedostatečná rychlost reakce na tyto potřeby v rámci zdlouhavého procesu změn při úpravách daného oboru v odborných školách chybí „mistři oboru“ nedostatečná spolupráce škol s ÚP / trhem práce (nedostatečná/pomalá reakce na změny v potřebách zaměstnavatelů)
Obecný cíl č. 3
<ul style="list-style-type: none"> přiblížit obsah a strukturu dalšího profesního vzdělávání požadavkům trhu práce
Dílčí cíle
<ul style="list-style-type: none"> úprava RVP a návazně ŠVP, možnost porovnání s potřebami v rámci dalšího vzdělávání v souvislosti s Národní soustavou kvalifikací podpora motivace odborníků pro práci ve školách podpora užší spolupráce mezi Úřadem práce a vzdělávacími subjekty provázání se zaměstnavateli – potřeby, formy výstupů

Oblast
<ul style="list-style-type: none"> pedagogičtí pracovníci – vzdělavatelé
Definice problému č. 4
<ul style="list-style-type: none"> nízká úroveň dalšího profesního vzdělávání na školách
Příčina
<ul style="list-style-type: none"> nedostatečné vzdělávání / zkušenosti pedagogů v oblasti vzdělávání dospělých přetrvávání stereotypů ve stylu výuky – problém v počátečním i dalším vzdělávání (generační problém – obměna vyučujících)
Obecný cíl č. 4
<ul style="list-style-type: none"> zvýšit úroveň dalšího profesního vzdělávání na školách
Dílčí cíle
<ul style="list-style-type: none"> rozšíření kompetencí u stávajících pedagogů v oblasti andragogiky vytvoření speciálního týmu / skupiny odborníků zaměřených pouze na vzdělávání dospělých (přeměna struktury škol) podpora motivace „mladých“ odborníků ke vstupu do počátečního i dalšího vzdělávání a přínosu inovativních prvků do výuky

Oblast
<ul style="list-style-type: none"> • spolupráce se zaměstnavateli
Definice problému č. 5
<ul style="list-style-type: none"> • nízká míra spolupráce škola/firma
Příčina
<ul style="list-style-type: none"> • nedostatečné nastavení spolupráce mezi zaměstnavateli a školami
Obecný cíl č. 5
<ul style="list-style-type: none"> • zlepšit spolupráci mezi školami a zaměstnavateli
Dílčí cíle
<ul style="list-style-type: none"> • navázání úzké spolupráce se zaměstnavateli nejen na úrovni poskytování praxe studentům SŠ/VŠ, ale i na úrovni možnosti získávání aktuálních informací z praxe pro učitele odborného výcviku a odborných předmětů, završení procesu „být autorizovanou osobou“ (zakončení úplných profesních a profesních kvalifikací)

Oblast
<ul style="list-style-type: none"> • veřejnost
Definice problému č. 6
<ul style="list-style-type: none"> • nezájem veřejnosti o vzdělávání (konkurenceschopnost škol versus vzdělávací firmy)
Příčina
<ul style="list-style-type: none"> • nedostatečná propagace/aktivita/osvěta • nedostatečné kariérové poradenství • nízká míra motivace, složitá orientace v nabídce, škola není autorizovanou osobou
Obecný cíl č. 6
<ul style="list-style-type: none"> • rozvíjet školy jako kvalitní centra dalšího profesního vzdělávání a zvýšit jejich motivaci k vlastní propagaci
Dílčí cíle
<ul style="list-style-type: none"> • podpora propagace škol směrem ven • podpora účinného kariérového poradenství • podpora motivace, zpřehlednění a propagace nabídky, dokončení procesu autorizace

Oblast
<ul style="list-style-type: none"> • 50+
Definice problému č. 7
<ul style="list-style-type: none"> • nezájem o další vzdělávání
Příčina
<ul style="list-style-type: none"> • neochota se dále vzdělávat (nechtějí měnit svoji kvalifikaci, část nechce měnit svoje návyky)
Obecný cíl č. 7
<ul style="list-style-type: none"> • zaměřit se v dalším profesním vzdělávání i na cílovou skupinu 50+
Dílčí cíle
<ul style="list-style-type: none"> • podpora speciálně orientovaného KP, zvýšení povědomí o Národní soustavě kvalifikací, podpora spolupráce s Úřadem práce • příprava lektorů na vzdělávání 50+

Oblast
<ul style="list-style-type: none"> • spolupráce s VŠ
Definice problému č. 8
<ul style="list-style-type: none"> • nemožnost studia andragogiky v regionu
Příčina
<ul style="list-style-type: none"> • absence studijních oborů zaměřených na andragogiku v LK
Obecný cíl č. 8
<ul style="list-style-type: none"> • vytvořit podmínky pro studium andragogiky v regionu
Dílčí cíle
<ul style="list-style-type: none"> • podpora vzniku a propagace studijních oborů zaměřených na andragogiku v LK

Oblast
<ul style="list-style-type: none"> • spolupráce s ÚP
Definice problému č. 9
<ul style="list-style-type: none"> • nízká míra spolupráce škol s Úřadem práce
Příčina
<ul style="list-style-type: none"> • nemožnost zapojení SŠ/VOŠ do veřejných zakázek rozdělených na jednotlivé části dle oblastí vzdělávání (příčiny: nedostatečné personální zabezpečení SŠ/VOŠ pro přípravu nabídky a administraci jednotlivých veřejných zakázek)

resp. konkrétních rekvalifikačních kurzů, realizace rekvalifikací většinou pouze v době školního roku), nezavršení procesu „škola jako autorizovaná osoba“

Obecný cíl č. 9

- zlepšit spolupráci škol s Úřadem práce

Dílčí cíle

- zvýšení míry spolupráce s ÚP v této oblasti, podpora škol v završení procesu „být autorizovanou osobou“, podpora pravidelného proškolení pracovníků ÚP v Národní soustavě kvalifikací

Oblast

- mladiství, kteří předčasně ukončili vzdělávání

Definice problému č. 10

- opuštění vzdělávací soustavy bez získané kvalifikace

Příčina

- ukončení vzdělávání bez získané kvalifikace (nesložení maturitní zkoušky)

Obecný cíl č. 10

- snížit podíl osob, které předčasně ukončují školní docházku

Dílčí cíle

- najít řešení (systémové) pro tuto skupinu osob

9.7 Zkvalitnění péče o žáky nadané a talentované

Zkvalitnění péče o žáky nadané a talentované

Oblast

- žák

Definice problému č. 1

- omezení vzdělávání nadaných a talentovaných žáků

Příčina

- chybí systematická práce s nadanými a talentovanými žáky
- neexistuje systém práce s nadanými a talentovanými žáky
- nedostatečné množství a neefektivní práce s nadanými a talentovanými žáky
- nedostatečně motivovaní učitelé
- geografické rozmístění nadaných a talentovaných žáků v kraji (lepší a větší nabídka ve městech než v horských obcích)
- chybějící vybavení a odborníci

Obecný cíl č. 1
<ul style="list-style-type: none"> • zlepšit vzdělávání nadaných a talentovaných žáků
Dílčí cíle
<ul style="list-style-type: none"> • finanční podpora a organizační zastřešení • zlepšení systému identifikace a práce s nadanými a talentovanými žáky

Oblast
<ul style="list-style-type: none"> • pedagogičtí pracovníci
Definice problému č. 2
<ul style="list-style-type: none"> • nedostatečná motivace pedagogických pracovníků
Příčina
<ul style="list-style-type: none"> • chybí čas, prostor i vybavení pro práci s nadanými a talentovanými žáky • negativní přístup školy • omezené možnosti kariérního postupu pro pedagogické pracovníky • kariéra pedagogického pracovníka není tak lukrativní a odborníky z praxe přelátá firmy
Obecný cíl č. 2
<ul style="list-style-type: none"> • zvýšit motivaci pedagogických pracovníků k práci s nadanými a talentovanými žáky
Dílčí cíle
<ul style="list-style-type: none"> • motivovat pedagogické pracovníky v práci s nadanými a talentovanými žáky • motivovat pedagogické pracovníky, aby neodcházeli ze systému vzdělávání nadaných a talentovaných žáků

Oblast
<ul style="list-style-type: none"> • pedagogičtí pracovníci
Definice problému č. 3
<ul style="list-style-type: none"> • nedostatečné kompetence pedagogických pracovníků
Příčina
<ul style="list-style-type: none"> • zajistit pedagogické vzdělání pro externí odborníky působící v rámci neformálního a zájmového vzdělávání • chybí prostor, čas a peníze

Obecný cíl č. 3
<ul style="list-style-type: none"> • podpořit vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti zkvalitnění péče o žáky nadané a talentované
Dílčí cíle
<ul style="list-style-type: none"> • hledat a motivovat odborníky z praxe, podpora spolupráce s firmami (popřípadě podpora dobrovolné činnosti) • příprava budoucích pedagogických pracovníků (studenti pedagogické fakulty) – věnovat se práci s nadanými žáky již v rámci studia a připravit tak budoucí pedagogy pro praxi • vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti péče o nadané a talentované (identifikace, práce s nimi, péče o ně atd.)

Oblast
<ul style="list-style-type: none"> • obsah a struktura vzdělávání
Definice problému č. 4
<ul style="list-style-type: none"> • nedostatečná podpora uměleckoprůmyslového vzdělávání
Příčina
<ul style="list-style-type: none"> • chystané změny na MŠMT se velmi negativně odrazí na uměleckém školství
Obecný cíl č. 4
<ul style="list-style-type: none"> • podporovat uměleckoprůmyslové vzdělávání
Dílčí cíle
<ul style="list-style-type: none"> • propagace uměleckoprůmyslového vzdělávání a propojení formálního a neformálního vzdělávání

Oblast
<ul style="list-style-type: none"> • neformální a zájmové vzdělávání
Definice problému č. 5
<ul style="list-style-type: none"> • omezení zájmového a neformálního vzdělávání
Příčina
<ul style="list-style-type: none"> • nedostatečná motivace opravdu nadaných a talentovaných žáků a studentů k zapojení do kroužků • nedostatečné poskytování informací • nedostatečná finanční podpora pro materiál, vybavení a personální náklady a nedostatečné naplnění kroužků nadanými a talentovanými žáky • nedostatečné propojení školní a mimoškolní nabídky vzdělávání

Obecný cíl č. 5
<ul style="list-style-type: none"> • podporovat zájmové a neformální vzdělávání pro nadané a talentované žáky
Dílčí cíle
<ul style="list-style-type: none"> • rozšířit informace pro rodiče o nabídce a možnostech zájmového a neformálního vzdělávání • zvýšit zájem a počet kroužků pro nadané a talentované žáky • zvýšit informovanost rodičů o možnostech výuky pro nadané daných předmětů a oborů • zajištění péče o sociálně slabé žáky a studenty • finančně podporovat tematicky zaměřené kroužky ve specializovaných zařízeních • akceptování zájmových, volnočasových a vzdělávacích aktivit žáků ze strany školy

Oblast
<ul style="list-style-type: none"> • spolupráce se zaměstnavateli / trh práce
Definice problému č. 6
<ul style="list-style-type: none"> • nedostatečná spolupráce škol a ostatních aktérů ve vzdělávání a na trhu práce
Příčina
<ul style="list-style-type: none"> • komunikace, ochota ke spolupráci nefunguje plošně v rámci celého Libereckého kraje • nízký zájem firem o spolupráci se školami
Obecný cíl č. 6
<ul style="list-style-type: none"> • zlepšit spolupráci mezi školami, zaměstnavateli a ost. aktéry na trhu práce
Dílčí cíle
<ul style="list-style-type: none"> • propagace a podpora spolupráce škol • rozvoj spolupráce aktérů, kteří se podílejí na rozvoji a péči o nadané a talentované žáky • motivovat firmy pro práci s nadanými a talentovanými žáky

Oblast
<ul style="list-style-type: none"> • infrastruktura/investice
Definice problému č. 7
<ul style="list-style-type: none"> • nedostatečné finanční prostředky
Příčina
<ul style="list-style-type: none"> • nedostatečné finanční zdroje v kraji

Obecný cíl č. 7
<ul style="list-style-type: none"> • zvýšit finanční podporu nadaných a talentovaných
Dílčí cíle
<ul style="list-style-type: none"> • podporovat talentované žáky v oblasti sportu, nikoliv sportoviště • podpora zahraničních studií nadaných a talentovaných žáků a studentů SŠ a VOŠ • finanční podpora a propagace soutěží pro nadané a talentované žáky

9.8 Čtenářská a matematická gramotnost

Čtenářská a matematická gramotnost	
Oblast	<ul style="list-style-type: none"> • žák
Definice problému č. 1	<ul style="list-style-type: none"> • nedostatečná motivace žáků
Příčina	<ul style="list-style-type: none"> • čtenářská gramotnost – příliš kladen důraz na povinnou literaturu (seznam povinné četby odrazuje), na SŠ chodí do knihovny už jen pro povinnou četbu • matematická gramotnost – nevidí účelnost vzdělávání, nechtějí teorii, nevidí propojení s praxí • žáky lákají atraktivnější kroužky než čtení a matematika, např. polytechnické vzdělávání • matematická gramotnost – nízké podvědomí o matematice a matematických kroužcích v rámci zájmového a mimoškolního vzdělávání
Obecný cíl č. 1	<ul style="list-style-type: none"> • podporovat motivaci žáků ke čtenářské a matematické gramotnosti
Dílčí cíle	<ul style="list-style-type: none"> • neklást takový důraz na seznam povinné literatury a umožnit žákům číst, co je baví • motivovat k četbě prostřednictvím moderních metod výuky • klást důraz na výchovný aspekt matematiky (matematika je způsob uvažování, učí pracovitosti, trpělivosti, soustředění) • motivovat žáky, více jim přiblížit realitu a užití v běžném životě, propojení s praxí a reálným životem • propagace čtení a čtenářství a využívat moderních technologií a interaktivních médií k podpoře čtenářské gramotnosti • oslovovat žáky s nabídkou neformálního a zájmového vzdělávání prostřednictvím školy

- podporovat a propagovat matematické kroužky

Oblast

- žák

Definice problému č. 2

- nedostatečné kompetence žáků

Příčina

- výchovný poradce řeší hlavně kázeňské problémy, nemá čas
- rodinné prostředí, zázemí žáků, vliv okolního prostředí
- podceňování důležitosti finanční gramotnosti

Obecný cíl č. 2

- podporovat rozvoj kompetencí žáků (čtenářská, matemat., finanční gramotnost atd.)

Dílčí cíle

- podpora pro slabé žáky
- zvýšit čtenářskou a matematickou gramotnost žáků středního odborného vzdělávání, zejména učňovských oborů
- klást důraz na výuku finanční gramotnosti a její důležitost pro praktický život

Oblast

- žák

Definice problému č. 3

- vliv okolního prostředí

Příčina

- čtenářská gramotnost – děti nejsou vedeny ke čtení
- laxní přístup pedagogů k základním dovednostem (rýsování, pochopení textu, čtení)
- matematická gramotnost – popularita a přístup veřejně známých a uznávaných osob, kterým matematika nešla
- žáci nemají trpělivost, neumí se soustředit, chtějí vše hned a rychle (informace ze čteného textu i výpočty)
- matematická gramotnost – žáci spoléhají na vnější elementy, které jim pomáhají v řešení úloh (moderní pomůcky, technologie, software, tablety atd.)
- čtenářská gramotnost – v důsledku neumějí vnímat mluvené slovo, potřebují k němu obrazový doprovod
- čtenářská gramotnost – nejčastější zdroj informací je internet

Obecný cíl č. 3
<ul style="list-style-type: none"> propagovat a popularizovat čtenářskou a matematickou gramotnost
Dílčí cíle
<ul style="list-style-type: none"> přesvědčit o důležitosti čtenářské a matematické gramotnosti, klást důraz na elementární dovednosti matematická gramotnost – klást důraz na pracovitost a výchovný aspekt matematiky zdůraznit výchovný charakter knihoven – žáci si půjčí knihu, musí ji v dobrém stavu do určité doby vrátit klást důraz na utužování základů matematiky bez užití moderních technologií, kombinace moderních a klasické výuky podpora vnímání obsahu (jít do hloubky, nejen po povrchu) podpora kritického přístupu k informacím

Oblast
<ul style="list-style-type: none"> pedagogičtí pracovníci
Definice problému č. 4
<ul style="list-style-type: none"> nedostatečná motivace pedagogických pracovníků
Příčina
<ul style="list-style-type: none"> nízká atraktivita oboru přepracovanost učitele žáci ve třídě mají rozdílnou úroveň znalostí, rozdílnou rychlost chápání a porozumění -> učivo se přizpůsobuje slabším žákům
Obecný cíl č. 4
<ul style="list-style-type: none"> zvýšit motivaci pedagogických pracovníků k výuce čtenářské a matematické gramotnosti
Dílčí cíle
<ul style="list-style-type: none"> zvýšit zájem o matematické obory supervize práce učitele, duševní hygiena podpora nižšího počtu žáků ve třídě

Oblast
<ul style="list-style-type: none"> pedagogičtí pracovníci
Definice problému č. 5
<ul style="list-style-type: none"> nedostatečné kompetence pedagogických pracovníků

Příčina
<ul style="list-style-type: none"> nedochází ke spolupráci s jinými učiteli a propojování poznatků s jinými předměty teoretická a maximalistická výuka, kdy nejsou hodnoceny praktické dovednosti a je kladen důraz na znalosti získané memorováním, kladen důraz na hodnocení a výsledek vzdělávání klesající nároky, vzhledem k malému počtu uchazečů o studium
Obecný cíl č. 5
<ul style="list-style-type: none"> podporovat vzdělávání pedagogických pracovníků k rozvoji čtenářské a matematické gramotnosti
Dílčí cíle
<ul style="list-style-type: none"> zajištění a podpora multioborové propustnosti nové, moderní metody výuky, tvůrčí přístup pedagogických pracovníků podpora vzdělávání pedagogických pracovníků k rozvoji čtenářské a matematické gramotnosti zkvalitnit přípravu pedagogických pracovníků
Oblast
<ul style="list-style-type: none"> neformální a zájmové vzdělávání
Definice problému č. 6
<ul style="list-style-type: none"> nedostatečná komunikace
Příčina
<ul style="list-style-type: none"> děti mají zájem o účast a zapojení, ale školy je nepustí dostupnost a dojezdová vzdálenost
Obecný cíl č. 6
<ul style="list-style-type: none"> zlepšit spolupráci škol a knihoven
Dílčí cíle
<ul style="list-style-type: none"> podpora projektů spolupráce zlepšit dostupnost služeb knihoven i na venkově
Oblast
<ul style="list-style-type: none"> infrastruktura/investice
Definice problému č. 7
<ul style="list-style-type: none"> finanční omezení
Příčina
<ul style="list-style-type: none"> finanční náročnost při pořizování pomůcek a technického vybavení do škol

<ul style="list-style-type: none"> • nedostatek financí na vybavení
Obecný cíl č. 7
<ul style="list-style-type: none"> • finančně více podporovat modernizaci vybavení škol
Dílčí cíle
<ul style="list-style-type: none"> • finance na vybavení (technika, software) • prostředky na nákup vybavení knihoven

9.9 Podpora kompetencí k podnikavosti, kreativitě a iniciativě

Podpora kompetencí k podnikavosti, kreativitě a iniciativě
Oblast
<ul style="list-style-type: none"> • dítě/žák
Definice problému č. 1
<ul style="list-style-type: none"> • nedostatečná motivace dětí, žáků a studentů
Příčina
<ul style="list-style-type: none"> • věk, míra a možnosti s ohledem na věkové zvláštnosti dětí • předsudky k podnikání a tržnímu prostředí z rodiny a médií • demotivace žáků a studentů při setkání s realitou • vytíženost a nároky kladené na žáky a studenty • absence výchovy žáků a studentů k etickému podnikání • žáci nechtějí věnovat volný čas na přípravy a vedení fiktivní firmy
Obecný cíl č. 1
<ul style="list-style-type: none"> • zvýšit motivaci dětí, žáků a studentů k rozvoji kompetencí v oblasti podnikavosti, kreativity a iniciativy
Dílčí cíle
<ul style="list-style-type: none"> • socializace dětí, které mají potíže (zdravotní, psychický, socializační) se začleněním do kolektivu • vytvořit metodiku, příklady dobré praxe a přípravy na hodiny přizpůsobené chápání a věku dětí v předškolním vzdělávání • napravení pohledu společnosti na podnikatelskou sféru • motivace žáků a studentů od pedagogických pracovníků → probouzet v žácích chuť k podnikavosti, kreativitě a iniciativě (aktivní přístup k životu) • podpora výchovy k etickému podnikání • vzbudit zájem a odpovědnost žáků za vlastní existenci a aby obstáli na trhu práce a v podnikání • zakládání fiktivních firem na SŠ a VOŠ, včetně zařazení fiktivních firem menšího rozsahu (málo náročných na přípravu) také na ZŠ

Oblast
<ul style="list-style-type: none">
pedagogičtí pracovníci
Definice problému č. 2
<ul style="list-style-type: none">
nedostatečná motivace pedagogických pracovníků
Příčina
<ul style="list-style-type: none">
nízká motivace pedagogických pracovníků na všech stupních vzdělávání
Obecný cíl č. 2
<ul style="list-style-type: none">
zvýšit motivaci pedagogů k rozvoji kompetencí v oblasti podnikavosti, kreativity a iniciativy
Dílčí cíle
<ul style="list-style-type: none">
analytický přístup k osobnostním problémům

Oblast
<ul style="list-style-type: none">
pedagogičtí pracovníci
Definice problému č. 3
<ul style="list-style-type: none">
nedostatečné kompetence pedagogických pracovníků
Příčina
<ul style="list-style-type: none">
nedostatek zmapované poptávky
nedostatečné propojení s praxí
zastaralé metody učení
chybí jasná a jednotná definice
Obecný cíl č. 3
<ul style="list-style-type: none">
podporovat rozvoj pedagogických dovedností (včetně spolupráce s ostatními subjekty)
Dílčí cíle
<ul style="list-style-type: none">
podpora spolupráce subjektů v rámci kraje
propojení s praxí
modernizace přístupu / způsobu výuky učitelů a rozvoj pedagogických dovedností
individuální přístup v rámci neformálního a zájmového vzdělávání
rozlišit podnikání, podnikatelství a podnikavost a návaznost na kreativitu a iniciativu

Oblast
<ul style="list-style-type: none"> • spolupráce subjektů
Definice problému č. 4
<ul style="list-style-type: none"> • nedostatečná komunikace a spolupráce škol
Příčina
<ul style="list-style-type: none"> • nezájem zaměstnavatelů o spolupráci • kvantitativní vývoj, mimoběžné aktivity, tržní mechanismus, komplikovanost pro subjekty spolupráce ve skupině
Obecný cíl č. 4
<ul style="list-style-type: none"> • zlepšit spolupráci škol a ostatních subjektů
Dílčí cíle
<ul style="list-style-type: none"> • vytvářet podmínky pro snazší přechod absolventů na trh práce (pro dlouhodobou zaměstnanost) • podpora zaměstnavatelů a jejich zájmu o zaměstnávání absolventů • podpora spolupráce a partnerství škol, veřejné správy a podnikatelského sektoru

Oblast
<ul style="list-style-type: none"> • obsah a struktura vzdělávání
Definice problému č. 5
<ul style="list-style-type: none"> • nedostatečná provázanost s praxí
Příčina
<ul style="list-style-type: none"> • preferovány obory bez návaznosti na praxi a lehčí studium • ambice rodičů (chtějí maturitu) • nedostatečná spolupráce se zaměstnavateli • pedagogové jsou teoretici – nevěnují tématu dostatečnou pozornost, podceňují význam tématu, nemají praktické zkušenosti • lidé z praxe nemají motivaci pro výuku (nedostatečné finanční ohodnocení)
Obecný cíl č. 5
<ul style="list-style-type: none"> • přiblížit obsah a strukturu vzdělávání požadavkům trhu práce
Dílčí cíle
<ul style="list-style-type: none"> • propojení teoretické výuky s praxí – umožnit žákům získat pracovní a profesní zkušenosti • podpora spolupráce se zaměstnavateli • motivace a lepší informovanost rodičů i žáků • zvyšování znalostí, schopností a dovedností žáků a pedagogů odpovídajících potřebám trhu práce – sladit vzdělávání a nabídku trhu práce

- podpora spolupráce a větší provázanost s praxí

Oblast

- neformální a zájmové vzdělávání

Definice problému č. 6

- podněcování důležitosti podnikavosti, kreativity a iniciativy

Příčina

- nedostatek času, personálních kapacit
- slabý zájem žáků a studentů SŠ a VOŠ o neformální vzdělávání
- neznalost a nezájem rodičů a pedagogů, kteří nevytváří dostatečně podnětné prostředí pro děti, žáky a studenty o neformální vzdělávání
- preference jiných oblastí vzdělávání (např. ICT, polytechnika, EVVO, inkluze)

Obecný cíl č. 6

- zlepšit provázanost formálního a neformálního vzdělávání

Dílčí cíle

- zvýšit nabídku a motivovat žáky k zapojení do neformálního vzdělávání
- podpora provázanosti formálního a neformálního vzdělávání a propojení dalšího vzdělávání s počátečním formálním vzděláváním
- uznávání neformálního vzdělávání

9.10 ICT kompetence

ICT kompetence

Oblast

- žák

Definice problému č. 1

- nedostatečné ICT kompetence žáků

Příčina

- úzké zaměření využívání ICT prostředků, ne pro vzdělávání
- omezené rozlišovací schopnosti při využívání zdrojů (internet)
- rozdílná vstupní zkušenost žáků s ICT (zejména u mobilních zařízení – tablet, telefon)

Obecný cíl č. 1

- podpořit rozvoj ICT kompetencí žáků

Dílčí cíle
<ul style="list-style-type: none"> • podpořit rozvoj kompetencí žáků k účelnému využívání ICT a digitálních zdrojů • rozšířit povědomí o užívání zdrojů, citací, autorských práv • sjednocení vstupní úrovně (stejně vstupní možnosti k využívání ICT pro všechny žáky)

Oblast
<ul style="list-style-type: none"> • pedagogičtí pracovníci

Definice problému č. 2
<ul style="list-style-type: none"> • nedostatečná motivace a ICT kompetence pedagogů

Příčina
<ul style="list-style-type: none"> • konzervativnost a neochota učit se novým věcem a dále se vzdělávat v ICT a jejich didaktickém využití (v ICT i jiných předmětech) • zaostávání znalostí a dovedností vzhledem k rychlosti rozvoje ICT, přičemž zaostávají i vůči žákům, kterým je ICT a jeho rozvoj již od dětství bližší • nízké finanční ohodnocení odborníků vůči soukromému sektoru • nedostatek (mladých) odborných pedagogů • akreditace není vždy zárukou kvality

Obecný cíl č. 2
<ul style="list-style-type: none"> • zvýšit motivaci pedagogů k rozvoji ICT kompetencí

Dílčí cíle
<ul style="list-style-type: none"> • podporovat neustálý rozvoj ICT kompetencí pedagogů, které jsou v souladu s aktuálními potřebami v oblasti ICT • zvýšit motivaci pedagogů ke vzdělávání a účelnému využívání ICT ve výuce • zvýšit motivaci finančním ohodnocením odborníků • zvýšení motivace odborných pedagogů • větší flexibilita (možnost volby) u specializovaných softwarů

Oblast
<ul style="list-style-type: none"> • obsah a struktura

Definice problému č. 3
<ul style="list-style-type: none"> • nevyhovující obsah ICT vzdělávání

Příčina
<ul style="list-style-type: none"> • nedostatečné přizpůsobení učiva novým ICT trendům a jejich využívání ve výuce • nedostatečná mezipředmětová provázanost, využívání ICT v různých předmětech • neúčelné využívání ICT ve výuce (např. tam, kde by byly vhodnější jiné metody)

- nízká kvalita, jednoúčelovost, omezená přenositelnost vytvořených vzdělávacích materiálů
- nedostatečná provázanost počátečního vzdělávání s požadavky trhu práce
- nedostatečná hodinová dotace v rámci RVP/ŠVP

Obecný cíl č. 3

- přiblížit obsah a strukturu vzdělávání požadavkům trhu práce

Dílčí cíle

- přizpůsobit obsah ICT vzdělávání aktuálním trendům v ICT oblasti a požadavkům trhu práce
- vytvoření sítě spolupráce se soukromým sektorem s vysokými školami
- mezioborové propojování (využití ICT i v jiných předmětech)

Oblast

- infrastruktura/investice

Definice problému č. 4

- nedostatečné vybavení škol ICT

Příčina

- rychlé zastarávání vybavení z důvodu rychlého vývoje ICT
- nedostatek finančních prostředků na častou obnovu a udržení investičního i neinvestičního vybavení (HW, SW, licence) a odborníky pro správu ICT ve školách
- administrativní omezení (výběrová řízení), včetně upřednostňování ceny před kvalitativními požadavky
- nedostatečné zabezpečení sítí
- nedostatečné vybavení škol hlavně ve venkovských oblastech
- nejsou finanční prostředky na IT specialistu pro správu sítí ve škole
- nedostatečné pokrytí vysokorychlostním internetem
- licence k softwaru nelze zakoupit, pouze zapůjčit

Obecný cíl č. 4

- finančně více podporovat modernizaci vybavení škol

Dílčí cíle

- zabezpečit dostatečné efektivní vybavení škol ICT prostředky, software, hardware a včetně periferií ICT prostředků (virtuální realita, 3D tisk, laserová zařízení, ...)
- podpora flexibilních forem správy školních sítí
- softwarové a hardwarové zabezpečení školních sítí (proti napadení vnější i zevnitř)
- pronájem licencí v rámci projektu

Oblast
<ul style="list-style-type: none"> neformální a zájmové vzdělávání
Definice problému č. 5
<ul style="list-style-type: none"> neformálního a informálního vzdělávání žáků a pedagogických pracovníků
Příčina
<ul style="list-style-type: none"> nedostatečné přizpůsobení obsahu neformálního vzdělávání novým ICT trendům nedostatek finančních prostředků na zabezpečení neformálního vzdělávání (personální, vybavení), nutnost spolufinancování rodiči nedostatečná motivace pedagogů podílet se na realizaci neformálního vzdělávání (vznik přílišného množství aktivit, omezené finanční prostředky) nekoordinovaný přístup k tvorbě nabídky neformálního vzdělávání, nízké synergické efekty neinformovanost společnosti o možnostech neformálního vzdělávání v oblasti ICT
Obecný cíl č. 5
<ul style="list-style-type: none"> podpořit kvalitní neformální ICT vzdělávání a jeho propagaci
Dílčí cíle
<ul style="list-style-type: none"> zabezpečit dostatečnou kapacitu a kvalitu neformálního vzdělávání v oblasti ICT Zvýšit digitální kompetence účastníků informálního vzdělávání v oblasti rozlišování kvalitního obsahu zvýšení motivace (finanční ohodnocení) a spoluúčast v projektech síťování neformálního vzdělávání prostřednictvím jedné organizace (např. CVLK, NIDV, ...) osvěta neformálního vzdělávání v oblasti ICT

Oblast
<ul style="list-style-type: none"> nepedagogičtí pracovníci
Definice problému č. 6
<ul style="list-style-type: none"> nedostatečné ICT kompetence nepedagogických pracovníků
Příčina
<ul style="list-style-type: none"> s nárůstem ICT je potřeba proškolit i nepedagogické pracovníky, např. účetní
Obecný cíl č. 6
<ul style="list-style-type: none"> zlepšit úroveň ICT kompetencí nepedagogických pracovníků
Dílčí cíle
<ul style="list-style-type: none"> podporovat rozvoj ICT kompetencí nepedagogických pracovníků, které jsou potřebné pro efektivní výkon práce

C. ANALÝZA POTŘEB ŠKOL

1 Úvod

Dalším zdrojem pro přípravu KAP LK I. jsou detailní informace o potřebách a záměrech škol. Národní ústav pro vzdělávání (NÚV) na přelomu loňského a letošního roku realizoval rozsáhlé dotazníkové šetření na všech středních a vyšších odborných školách v Libereckém kraji.

Hlavním cílem šetření, které proběhlo v období listopad 2015 – leden 2016, bylo zmapování aktuální situace škol a jejich potřeb v rámci oblastí vymezených Operačním programem Výzkum, vývoj a vzdělávání. Výstupy šetření představují zpětnou vazbu pro kraje pro tvorbu regionální vzdělávací politiky a vytvářejí prostor pro sladění prioritizace potřeb krajů a jednotlivých škol.

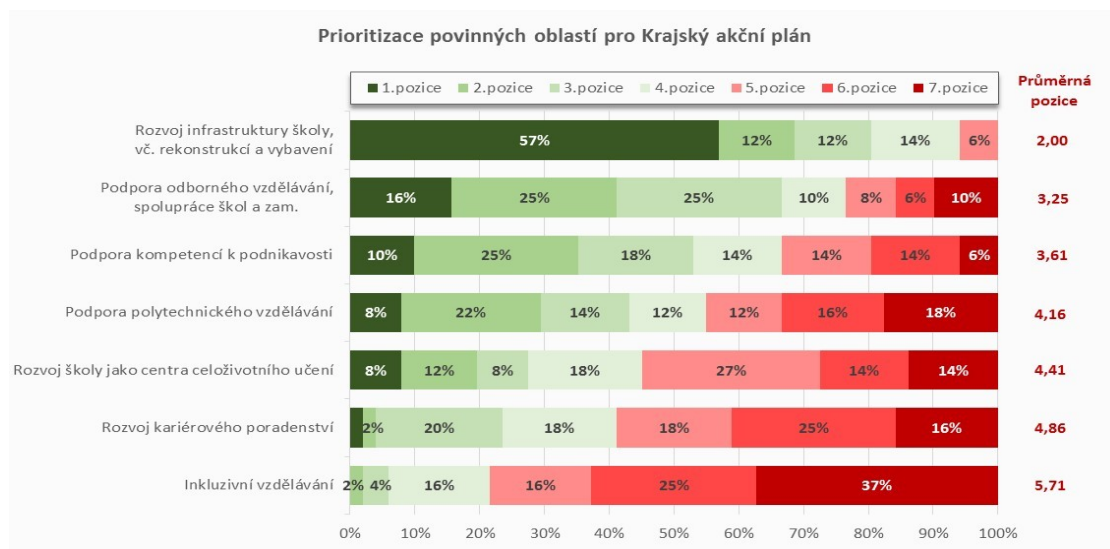
V rámci šetření byla sledována situace v oblastech kariérového poradenství, spolupráce škol a firem, dalšího vzdělávání poskytovaného sítěmi škol v krajích, polytechnického vzdělávání, podpory kompetencí k podnikavosti, inkluzivního vzdělávání a infrastruktury školy. Mezi další sledované oblasti byly zařazeny oblast ICT, jazykové vzdělávání a rozvoj čtenářské a matematické gramotnosti. V Analýze potřeb škol není samostatně řešena oblast péče o žáky nadané a talentované. Téma problematiky péče o nadané a talentované žáky bylo v dotazníkovém šetření řešeno v rámci oblasti inkluzivního vzdělávání.

2 Důležitost jednotlivých oblastí intervence pro školy

2.1 Povinné oblasti intervence

V Libereckém kraji je pro SŠ a VOŠ ve srovnání s ostatními sledovanými oblastmi nejdůležitější povinnou oblastí Rozvoj infrastruktury školy. Dalšími významnými povinnými oblastmi jsou v pořadí Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů a Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě. Nejméně významnými jsou ve srovnání s ostatními povinnými oblastmi Rozvoj kariérového poradenství a Inkluzivní vzdělávání.

Graf č. 35: Prioritizace povinných oblastí pro Krajský akční plán

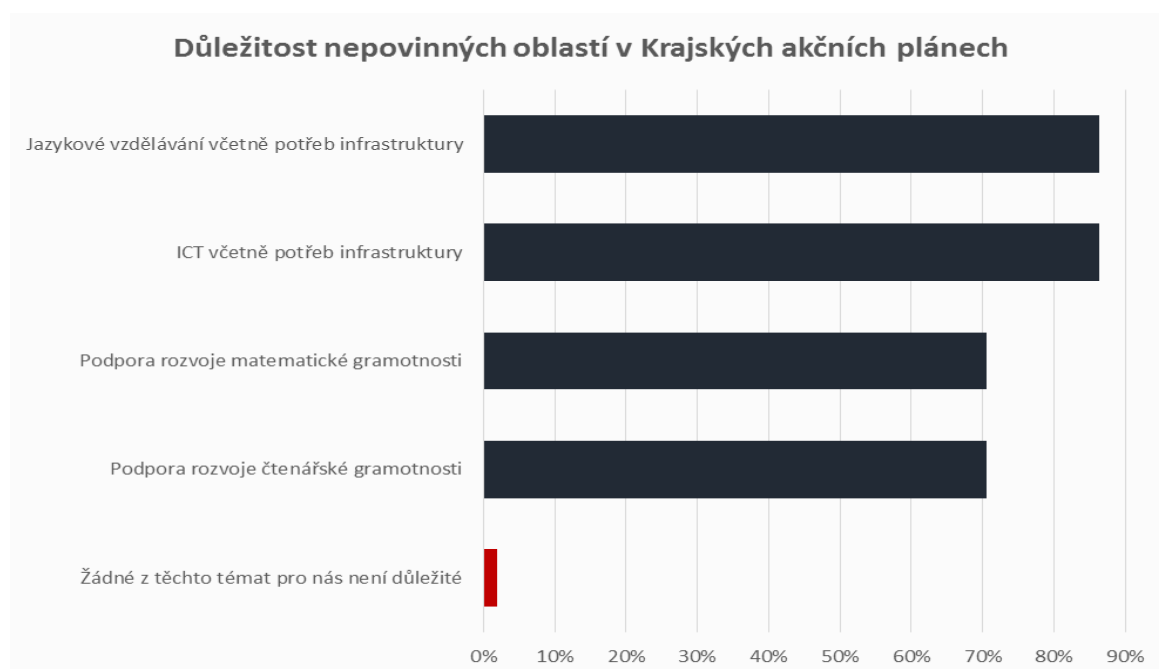

Zdroj: NÚV

2.2 Nepovinné oblasti intervence

V rámci nepovinných oblastí je pro školy nejdůležitější oblastí: Jazykové vzdělávání včetně potřeb infrastruktury a ICT, včetně potřeb infrastruktury. Dále následuje rozvoj matematické a čtenářské gramotnosti. SOU za nejdůležitější nepovinnou oblast označila ICT, včetně potřeb infrastruktury. V ostatních typech škol je preferováno především jazykové vzdělávání, včetně potřeb infrastruktury. Pro 98 % škol je alespoň jedna z nepovinných oblastí důležitá.

Graf č. 36: Důležitost nepovinných oblastí v Krajských akčních plánech

Zdroj: NÚV

3 Hodnocení uplatňování jednotlivých oblastí intervence ve školách

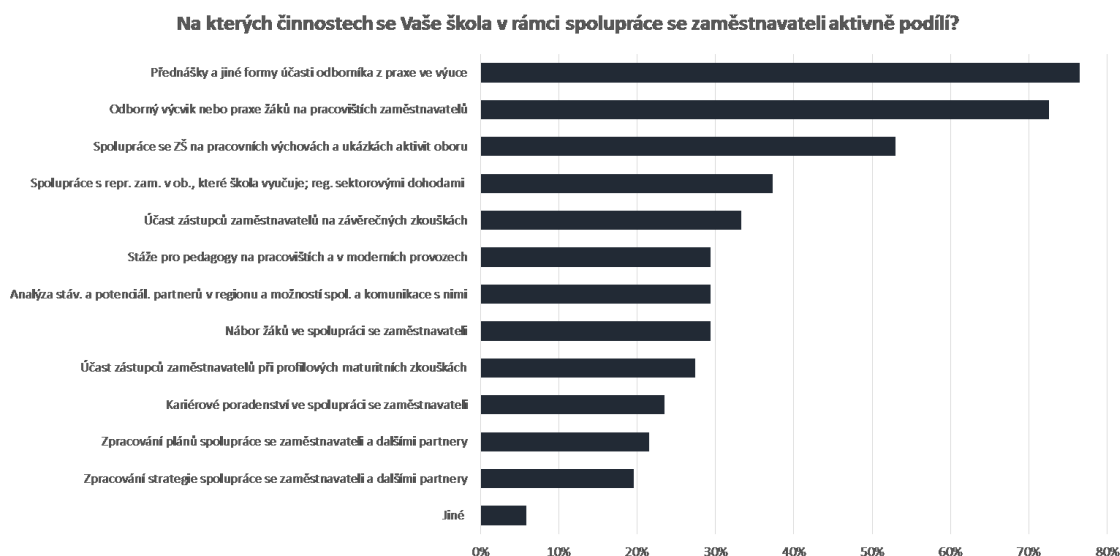
3.1 Povinné oblasti intervence

3.1.1 Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů

3.1.1.1 Aktivity, na nichž se školy podílí

Školy v rámci této oblasti nejčastěji realizují přednášky odborníků z praxe ve výuce, vysílají žáky na odborný výcvik nebo praxe na pracoviště zaměstnavatelů a spolupracují se ZŠ na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru. Pro SOU, SOŠ, VOŠ a praktické školy je nejčastěji deklarovanou aktivitou odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů. Pro gymnázia jsou nejčastěji uváděnou aktivitou přednášky odborníka z praxe ve výuce.

Graf č. 37: Na kterých činnostech se Vaše škola v rámci spolupráce se zaměstnavateli aktivně podílí?

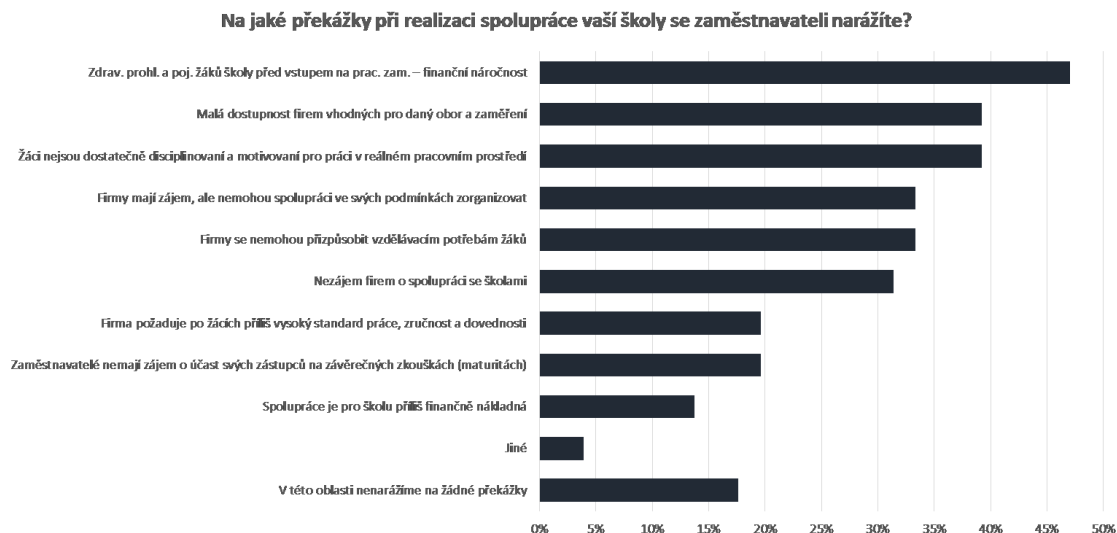

Zdroj: NÚV

3.1.1.2 Překážky, na které školy naráží

Školy se nejčastěji setkávají s překážkami v souvislosti se zdravotními prohlídkami a pojištěním žáků před vstupem na pracoviště, malou dostupností firem pro daný obor a nedostatečnou motivací ze strany žáků. Pro SOU, SOŠ, VOŠ a praktické školy je největší překážkou ve spolupráci škol a zaměstnavatelů finanční náročnost zdravotních prohlídek a pojištění žáků před vstupem na pracoviště zaměstnavatele. Pro praktické školy jsou dalšími stejně významnými překážkami disciplína a motivace žáků pro práci v reálném pracovním prostředí a nepřizpůsobivost firem vůči vzdělávacím potřebám žáků. Pro gymnázia patří mezi největší překážky malá dostupnost firem pro daný obor, disciplína a motivace žáků pro práci v reálném pracovním prostředí a nezájem firem o spolupráci se školami.

Graf č. 38: Na jaké překážky při realizaci spolupráce Vaší školy se zaměstnavateli narážíte?

Zdroj: NÚV

3.1.1.3 Opatření, která školy navrhují

Opatřeními, která by školám nejvíce pomohla v realizaci zvolených cílů, jsou především přednášky odborníků z praxe ve výuce, zajištění financí na realizaci praxí žáků u zaměstnavatelů, stáže žáků v zahraničních firmách a stáže pro pedagogy na pracovištích. Pro SOU, SOŠ a gymnázia je opatřením, které by školám pomohlo v realizaci zvolených cílů, zajištění finančních prostředků pro praxe žáků u zaměstnavatelů. U SOU a SOŠ toto opatření představuje i prioritu škol. Prioritou gymnázií jsou stáže žáků v zahraničních firmách.

Graf č. 39: Jaká opatření by pomohla Vaší škole k dosažení Vámi zvoleného cíle ve spolupráci Vaší školy se zaměstnavateli?

Zdroj: NÚV

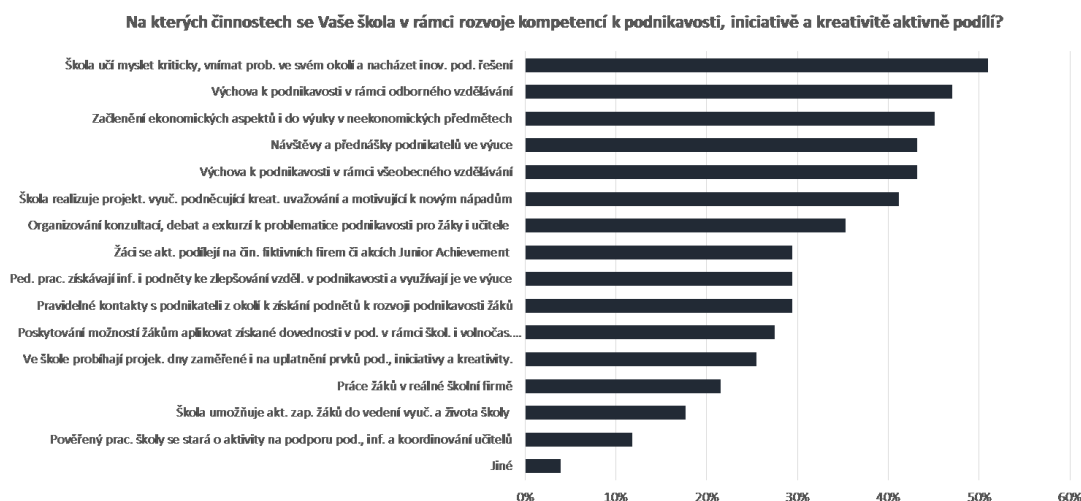

3.1.2 Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě

3.1.2.1 Aktivity, na nichž se školy podílí

V rámci této oblasti školy nejčastěji učí žáky myslet kriticky a nacházet inovativní podnikatelská řešení (především gymnázia a VOŠ) a vychovávají je k podnikavosti v rámci odborného a všeobecného vzdělávání. Dále začleňují ekonomické aspekty i do výuky v neekonomických předmětech (především SOU, SOŠ, VOŠ a praktické školy) a pořádají návštěvy a přednášky podnikatelů ve výuce (především SOU a SOŠ). V rámci jednotlivých typů škol je další významnou aktivitou realizace projektového vyučování (především gymnázia, VOŠ).

Graf č. 40: Na kterých činnostech se Vaše škola v rámci rozvoje kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě aktivně podílí?

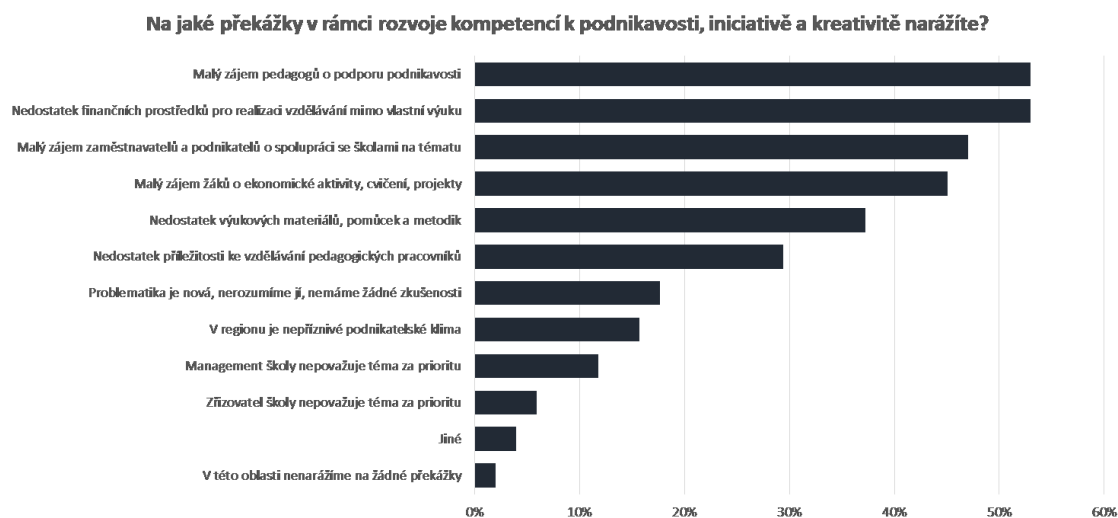

Zdroj: NÚV

3.1.2.2 Překážky, na které školy naráží

Školy se nejčastěji setkávají s překážkami souvisejícími s malým zájmem ze strany pedagogů o podporu podnikavosti (především SOU, SOŠ a gymnázia) a nedostatkem finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku (především SOŠ, VOŠ a gymnázia). SOU, SOŠ, VOŠ a praktické školy naráží na malý zájem zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci se školami. Gymnázia společně se SOU a VOŠ dále naráží na malý zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení a projekty.

Graf č. 41: Na jaké překážky v rámci rozvoje kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativě narazíte?

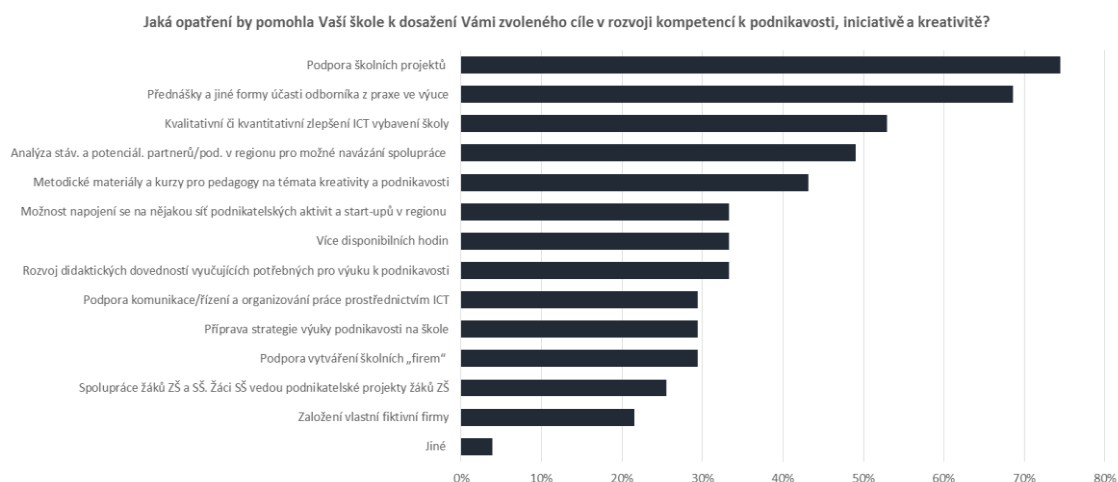

Zdroj: NÚV

3.1.2.3 Opatření, která školy navrhují

Opatřeními, která by školám nejvíce pomohla v naplnění zvolených cílů, jsou podpora školních projektů (dny otevřených dveří, plesy, akademie, výstavy apod.) a přednášky a jiné formy účasti odborníků z praxe ve výuce. Dalším významným opatřením je pro SOU, SOŠ a gymnázia kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy. Pro VOŠ jsou dalšími významnými opatřeními analýza stávajících a potenciálních partnerů a podnikatelů v regionu pro možné navázání spolupráce a vytvoření metodických materiálů a kurzů pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti.

Graf č. 42: Jaká opatření by pomohla Vaší škole k dosažení Vámi zvoleného cíle v rozvoji kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativě?

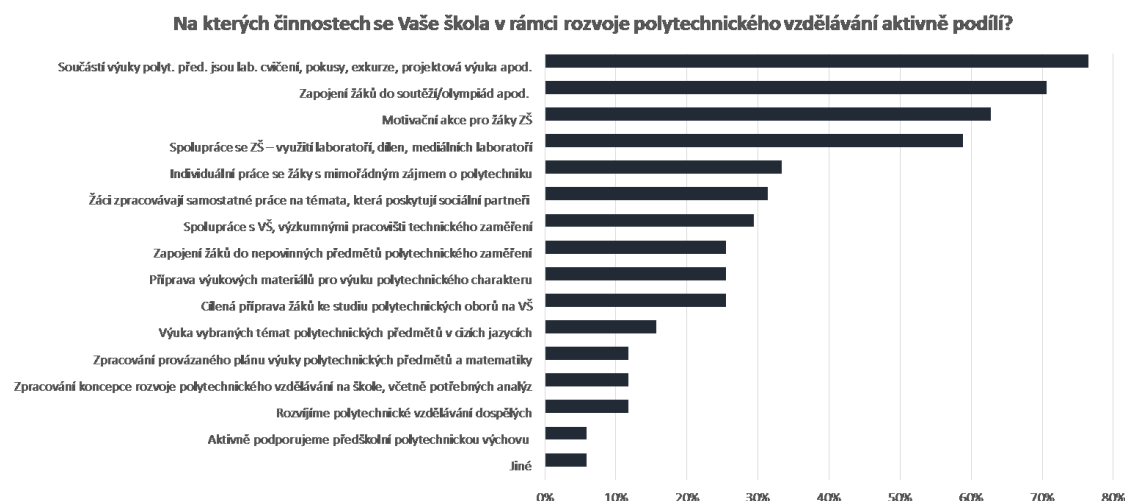
Zdroj: NÚV

3.1.3 Podpora polytechnického vzdělávání

3.1.3.1 Aktivity, na nichž se školy podílí

Školy v rámci podpory polytechnického vzdělávání nejčastěji provádějí laboratorní cvičení, pokusy, exkurze apod., zapojují žáky do soutěží a olympiád (s výjimkou praktických škol) a pořádají motivační akce pro žáky ZŠ (s výjimkou gymnázií). Další aktivitou škol v rámci jejich jednotlivých typů je spolupráce se ZŠ na využití laboratoří, dílen a mediálních laboratoří (především gymnázia, VOŠ a praktické školy). Mezi další významně zastoupené aktivity VOŠ se řadí zadávání samostatných prací na témata od sociálních partnerů.

Graf č. 43: Na kterých činnostech se Vaše škola v rámci rozvoje polytechnického vzdělávání aktivně podílí?

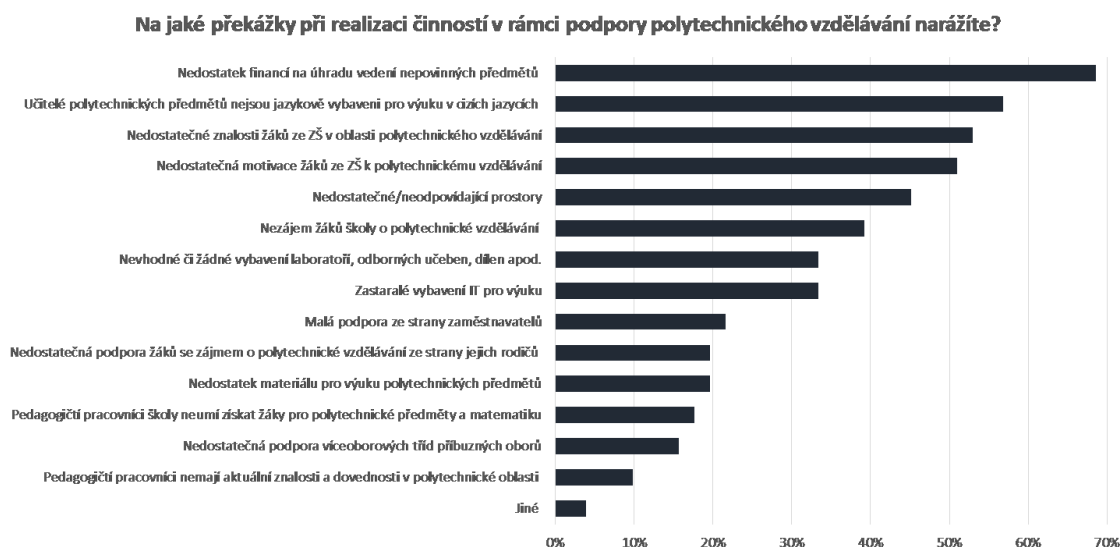

Zdroj: NÚV

3.1.3.2 Překážky, na které školy naráží

Školy se nejčastěji setkávají s překážkami v souvislosti s nedostatkem financí na úhradu vedení nepovinných předmětů (především SOU, SOŠ, gymnázia a praktické školy), nedostatečnou jazykovou vybaveností učitelů polytechnických předmětů (především gymnázia) a nedostatečnými znalostmi a motivací žáků ze ZŠ (především SOU, SOŠ a VOŠ). Gymnázia se dále setkávají s překážkami v souvislosti se zastaralým vybavením IT a nedostatečnými či neodpovídajícími prostory (s touto překážkou se potýkají také VOŠ a praktické školy).

Graf č. 44: Na jaké překážky při realizaci činností v rámci podpory polytechnického vzdělávání narážíte?

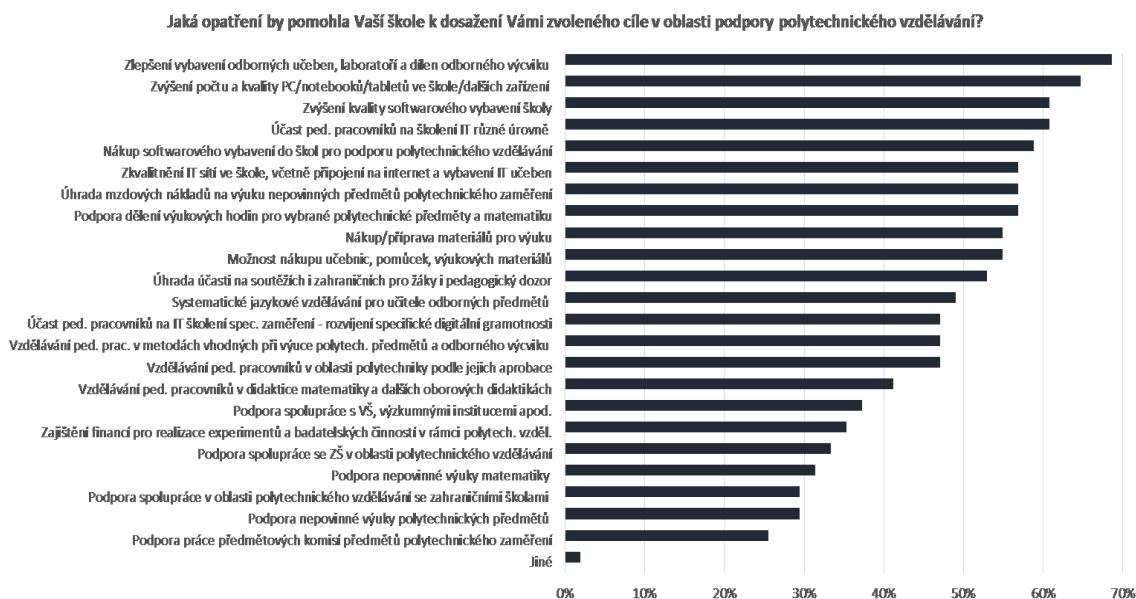

Zdroj: NÚV

3.1.3.3 Opatření, která školy navrhují

Opatřením, které by školám nejvíce pomohlo v realizaci zvolených cílů, je pro SOU, SOŠ, VOŠ a praktické školy především zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří, dílen odborného výcviku. Gymnáziím by pak pomohla především podpora dělení výukových hodin pro vybrané předměty. Dalšími významnými opatřeními jsou zlepšení softwarového vybavení školy (především pro SOU a SOŠ) a zvýšení počtu a kvality IT vybavení na škole (především pro SOŠ a gymnázia).

Graf č. 45: Jaká opatření by pomohla Vaší škole k dosažení Vámi zvoleného cíle v rozvoji polytechnického vzdělávání?

Zdroj: NÚV

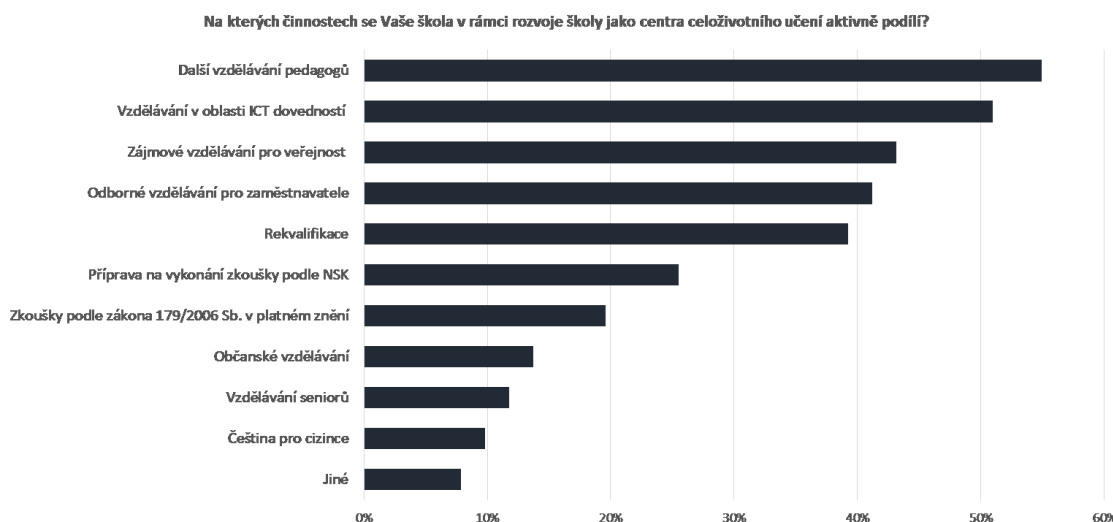

3.1.4 Rozvoj školy jako centra celoživotního vzdělávání

3.1.4.1 Aktivity, na nichž se školy podílí

Školy nejčastěji realizují další vzdělávání pedagogů (s výjimkou SOU) a vzdělávání v oblasti ICT dovedností (především SOŠ, VOŠ a gymnázia). Pro SOU je nejvýznamnější činností provádění rekvalifikací (to je významné také pro SOŠ a VOŠ) a dále také příprava pro vykonání zkoušky podle NSK. Další významnou činností je pro VOŠ, gymnázia a praktické školy zájmové vzdělávání pro veřejnost a pro SOŠ a VOŠ odborné vzdělávání pro zaměstnavatele.

Graf č. 46: Na kterých činnostech se Vaše škola v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení aktivně podílí?

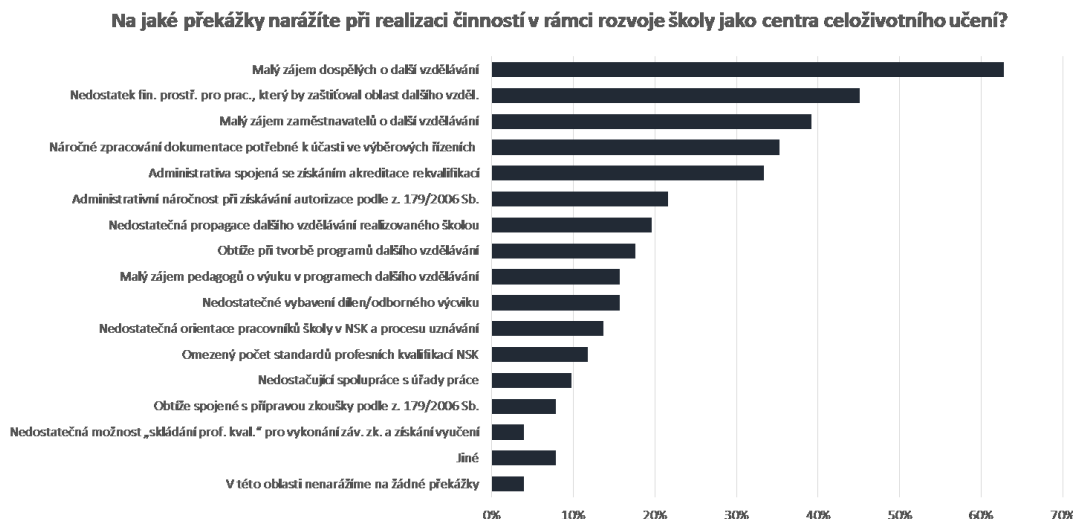

Zdroj: NÚV

3.1.4.2 Překážky, na které školy naráží

Školy se nejčastěji setkávají s překážkami v souvislosti s malým zájmem dospělých (především SOU, SOŠ a gymnázia) a zaměstnavatelů (především SOU a SOŠ) o další vzdělávání a nedostatkem finančních prostředků pro pracovníka, který by tuto oblast zajišťoval. Další významnou překážkou (především pro VOŠ, gymnázia a praktické školy) je administrativa spojená se získáním akreditace rekvalifikací.

Graf č. 47: Na jaké překážky narážíte při realizaci činností v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení?

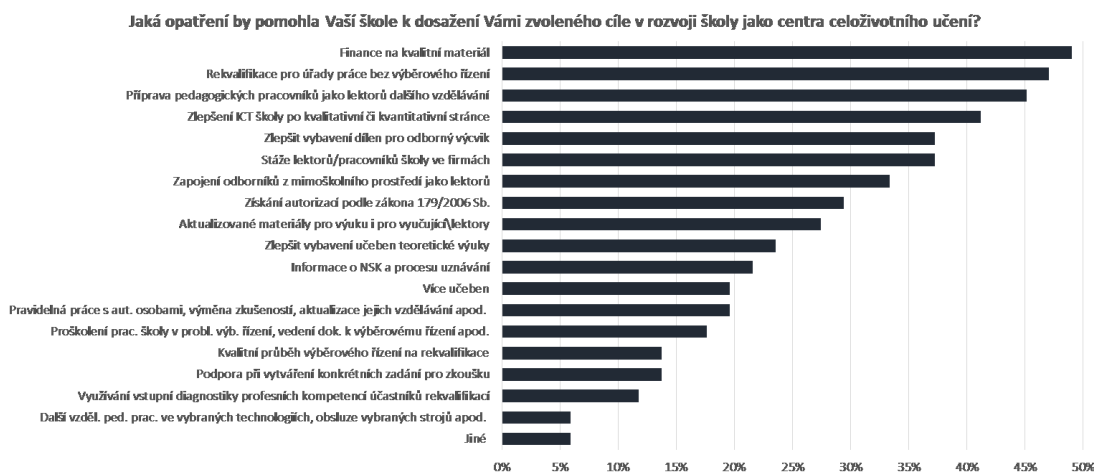

Zdroj: NÚV

3.1.4.3 Opatření, která školy navrhují

Opatřeními, která by školám nejvíce pomohla v realizaci zvolených cílů, jsou získání financí na kvalitní materiál, provádění rekvalifikací pro úřady práce bez výběrového řízení (především pro SOU, SOŠ, VOŠ a praktické školy) a příprava pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání (především pro VOŠ, gymnázia a praktické školy). Prioritním opatřením na gymnáziích je pak zlepšení ICT vybavení školy po kvalitativní či kvantitativní stránce.

Graf č. 48: Jaká opatření by pomohla Vaší škole k dosažení Vámi zvoleného cíle v rozvoji školy jako centra celoživotního učení?

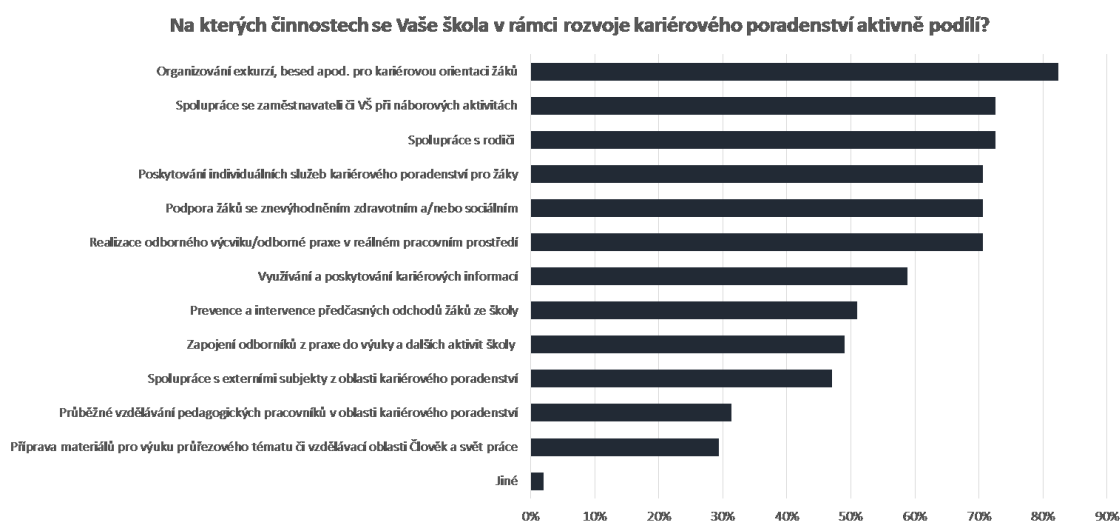
Zdroj: NÚV

3.1.5 Rozvoj kariérového poradenství

3.1.5.1 Aktivity, na nichž se školy podílí

Školy nejčastěji organizují exkurze, besedy apod. pro kariérovou orientaci žáků. Dále především SOU, SOŠ, VOŠ a praktické školy spolupracují s rodiči žáků a gymnázia, VOŠ a praktické školy spolupracují se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách. Zásadní činností SOU a SOŠ je realizace odborného výcviku / odborné praxe v reálném pracovním prostředí (tato činnost je významná také pro VOŠ). Pro gymnázia, VOŠ a praktické školy patří mezi další významné činnosti poskytování individuálních služeb kariérového poradenství pro žáky.

Graf č. 49: Na kterých činnostech se Vaše škola v rámci rozvoje kariérového poradenství aktivně podílí?

Zdroj: NÚV

3.1.5.2 Překážky, na které školy naráží

Školy se nejčastěji setkávají s překážkami v souvislosti s malým zájmem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů (s výjimkou VOŠ), nedostatečnými finančními prostředky pro zajištění kariérového poradenství ve škole a malým zájmem ze strany zaměstnavatelů (především SOU a SOŠ). Další významnou překážkou na SOU a praktických školách je nízká časová dotace poradce pro poskytování služeb kariérového poradenství. Pro VOŠ, gymnázia a praktické školy je další významnou překážkou v rozvoji kariérového poradenství na škole absence pozice samostatného kariérového poradce.

Graf č. 50: Na jaké překážky narážíte při realizaci činností v rámci kariérového poradenství?

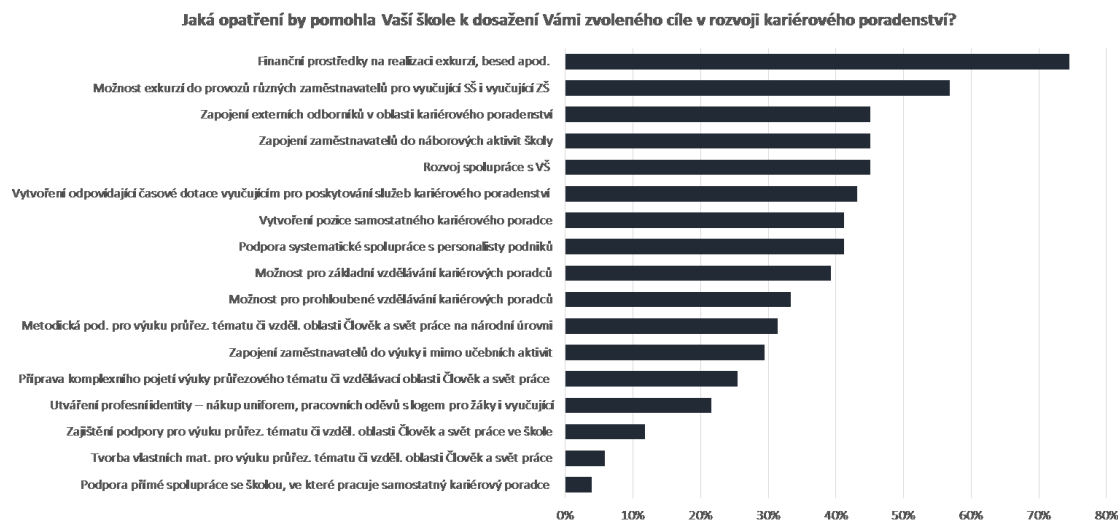

Zdroj: NÚV

3.1.5.3 Opatření, která školy navrhují

Opatřeními, která by školám nejvíce pomohla v realizaci zvolených cílů, jsou získání financí na zajištění exkurzí, besed apod. a možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i ZŠ (především pro SOŠ, VOŠ a praktické školy). Na SOU, SOŠ, VOŠ a praktických školách je dalším významným opatřením, které by školám pomohlo v naplnění zvolených cílů, zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy. Významnými opatřeními pro gymnázia jsou rozvoj spolupráce s VŠ (platí také pro VOŠ) a zapojení externích odborníků v oblasti kariérového poradenství (platí také pro VOŠ a praktické školy).

Graf č. 51: Jaká opatření by pomohla Vaší škole k dosažení Vámi zvoleného cíle v rozvoji kariérového poradenství?

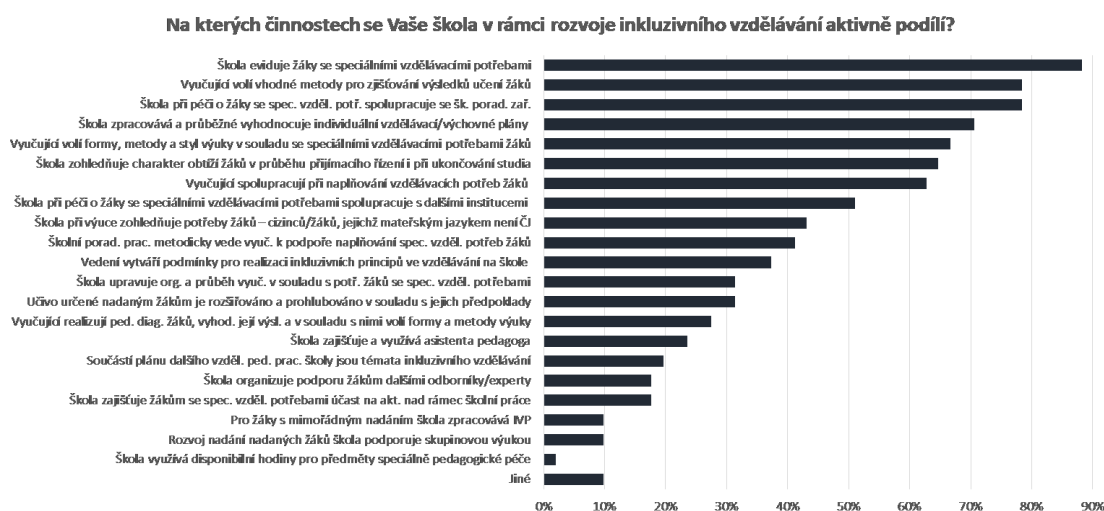
Zdroj: NÚV

3.1.6 Inkluzivní vzdělávání

3.1.6.1 Aktivity, na nichž se školy podílí

Školy v souvislosti s inkluzivním vzděláváním shodně nejčastěji evidují žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, volí vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků a spolupracují se školskými poradenskými zařízeními. VOŠ, gymnázia a praktické školy dále zpracovávají a průběžně vyhodnocují individuální vzdělávací/výchovné plány.

Graf č. 52: Na kterých činnostech se Vaše škola v rámci rozvoje inkluzivního vzdělávání aktivně podílí?

Zdroj: NÚV

3.1.6.2 Překážky, na které školy naráží

Školy se nejčastěji setkávají s překážkami v souvislosti s nedostatečnými finančními prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání, nedostatečným technickým a materiálním zabezpečením (především SOU, SOŠ a VOŠ), absencí školního poradenského pracoviště v rozšířené podobě (především SOU, SOŠ a gymnázia) a nedostačujícími možnostmi pro zajištění asistentů pedagogů (především VOŠ a praktické školy). Další významnou překážkou v realizaci inkluzivního vzdělávání je pro gymnázia příliš velký počet žáků ve třídě a pro praktické školy velký počet žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v jedné třídě.

Graf č. 53: Na jaké překážky narážíte při realizaci činností v rámci rozvoje inkluzivního vzdělávání?

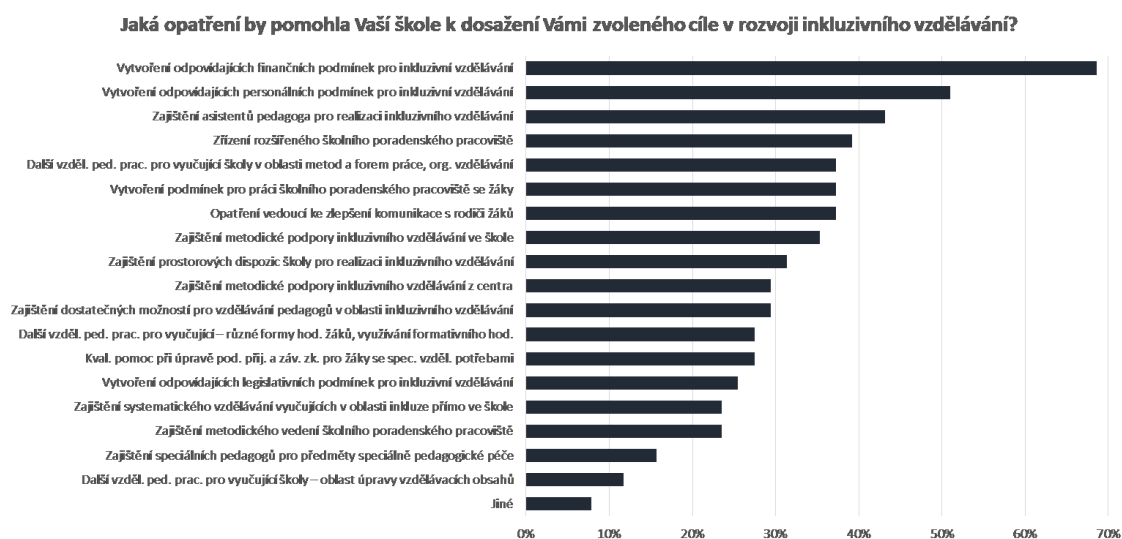

Zdroj: NÚV

3.1.6.3 Opatření, která školy navrhují

Opatřením, které by školám nejvíce pomohlo v uskutečnění zvolených cílů, je vytvoření odpovídajících finančních a personálních podmínek pro realizaci inkluzivního vzdělávání. Dalším opatřením, které by pomohlo především SOU a praktickým školám, je zřízení rozšířeného školního poradenského pracoviště. SOŠ by dále pomohlo další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti metod a forem práce. Gymnáziím by mimo výše zmíněné pomohlo především vytvoření podmínek pro práci školního poradenského pracoviště se žáky a VOŠ by pomohlo zajištění asistentů pedagoga (platí též pro praktické školy) i kvalifikovaná pomoc při úpravě podmínek přijímacích a závěrečných zkoušek pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.

Graf č. 54: Jaká opatření by pomohla Vaší škole k dosažení Vámi zvoleného cíle v rozvoji inkluzivního vzdělávání?

Zdroj: NÚV

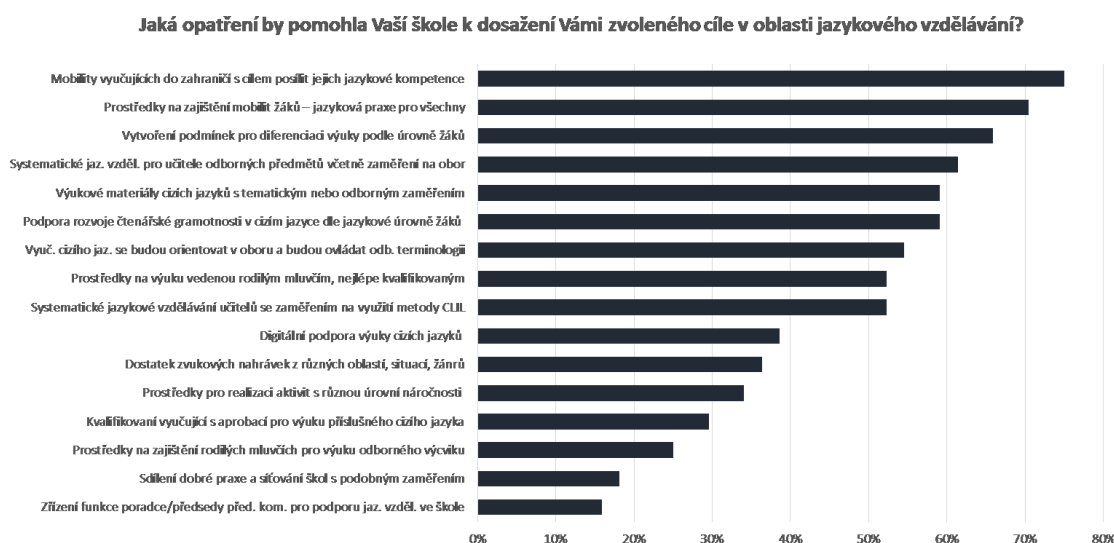
3.2 Nepovinné oblasti intervence

3.2.1 Jazykové vzdělávání

Školám by v rámci oblasti jazykového vzdělávání nejvíce pomohla mobilita vyučujících do zahraničí s cílem posílit jejich jazykové kompetence (platí pro všechny typy škol), získání prostředků na zajištění mobility žáků (platí především pro gymnázia, VOŠ a praktické školy) a vytvoření podmínek pro diferenciaci výuky podle úrovně žáků (platí především pro SOU, SOŠ a praktické školy). Dalšími významnými opatřeními jsou systematické jazykové vzdělávání pro učitele odborných předmětů (platí především pro SOŠ a VOŠ) a zajištění prostředků na výuku vedenou rodilým mluvčím (platí především pro gymnázia).

Opatřeními, která jsou v souvislosti s dosažením cílů v oblasti jazykového vzdělávání, včetně potřeb infrastruktury, uváděná nejméně, je zřízení funkce poradce/předsedy předmětové komise pro rozvoj a další podporu jazykového vzdělávání ve škole (16 %) a sdílení dobré praxe a síťování škol s podobným zaměřením (18 %).

Graf č. 55: Jaká opatření by pomohla Vaší škole k dosažení Vámi zvoleného cíle v oblasti jazykového vzdělávání?

Zdroj: NÚV

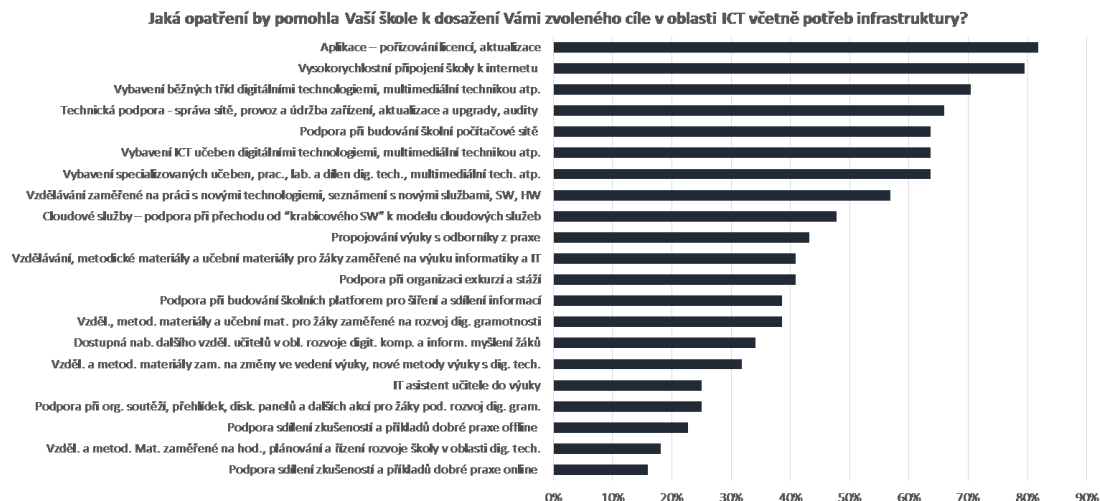
3.2.2 ICT včetně potřeb infrastruktury

Školám by v rámci oblasti ICT nejvíce pomohlo pořizování licencí a aktualizace aplikací (platí především pro SOŠ, VOŠ a gymnázia), vysokorychlostní připojení školy k internetu (platí napříč všemi typy škol) a vybavení tříd digitálními technologiemi (platí především pro SOU, gymnázia a praktické školy). Dalšími významnými opatřeními jsou technická podpora (SOŠ), podpora při budování školní počítačové sítě (VOŠ) a podpora při organizaci exkurzí a stáží (praktické školy).

Opatřeními, která jsou v souvislosti s dosažením cílů v oblasti ICT, včetně potřeb infrastruktury uváděná nejméně, jsou podpora sdílení zkušeností a příkladů dobré praxe

online (16 %) a vzdělávání a metodické materiály zaměřené na hodnocení, plánování a řízení rozvoje školy v oblasti digitálních technologií (18 %).

Graf č. 56: Jaká opatření by pomohla Vaší škole k dosažení Vámi zvoleného cíle v oblasti ICT včetně potřeb infrastruktury?

Zdroj: NÚV

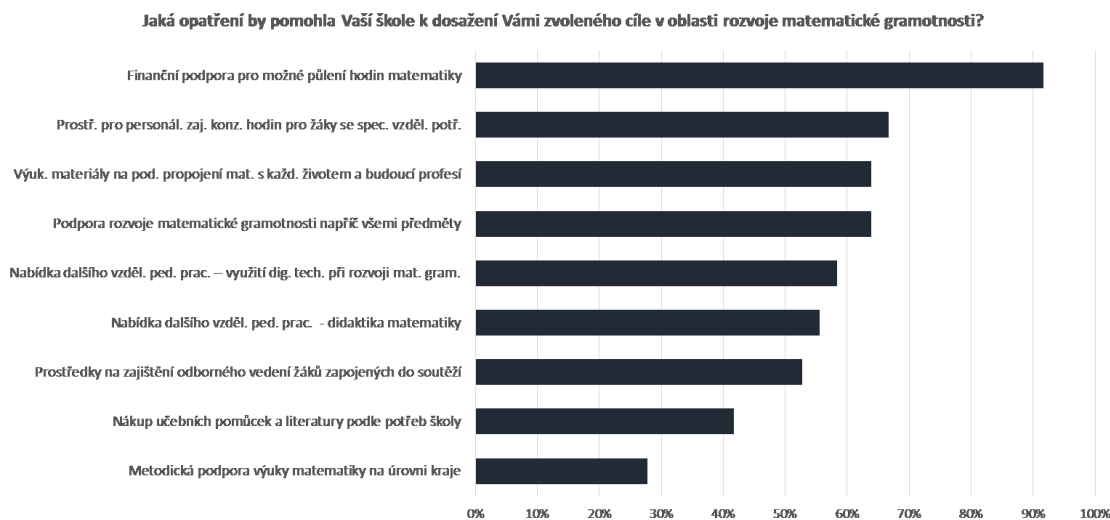
3.2.3 Rozvoj matematické gramotnosti

Školám by v rámci oblasti podpory rozvoje matematické gramotnosti nejvíce pomohla finanční podpora pro možné půlení hodin matematiky (platí pro všechny typy škol), získání prostředků pro personální zajištění konzultačních hodin pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (s výjimkou VOŠ), výukové materiály na podporu propojení matematiky s každodenním životem a budoucí profesí (s výjimkou gymnázií) a podpora rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty (platí především pro SOŠ, gymnázia a praktické školy). Dalším významným opatřením je nabídka dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (SOU, VOŠ a praktické školy).

Opatřením, které by školám pomohlo k dosažení zvoleného cíle v oblasti rozvoje matematické gramotnosti nejméně, je metodická podpora výuky matematiky na úrovni kraje (28 %).

Graf č. 57: Jaká opatření by pomohla Vaší škole k dosažení Vámi zvoleného cíle v oblasti rozvoje matematické gramotnosti?

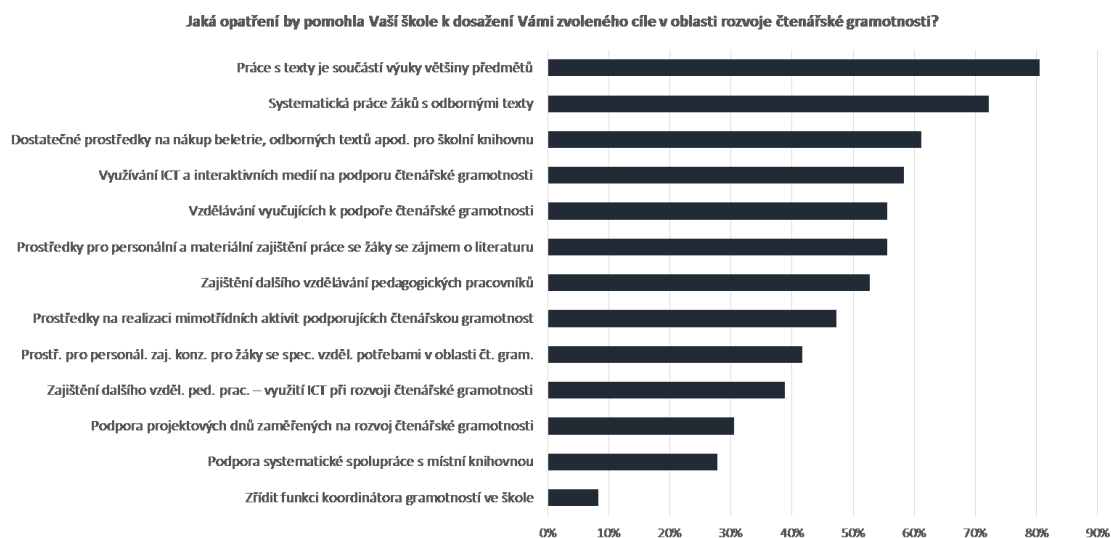
Zdroj: NÚV

3.2.4 Rozvoj čtenářské gramotnosti

Školám by v rámci oblasti podpory rozvoje čtenářské gramotnosti nejvíce pomohla podpora rozvoje gramotnosti prostřednictvím práce s texty jako součástí výuky většiny předmětů (platí napříč všemi typy škol) a systematické práce žáků s odbornými texty (s výjimkou gymnázií). Dále by školám pomohlo zajištění dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (SOU a SOŠ), dodatečné prostředky na nákup beletrie apod. pro školní knihovnu (VOŠ a praktické školy) a prostředky pro zajištění práce se žáky se zájmem o literaturu a realizaci mimotřídních aktivit podporujících čtenářskou gramotnost (gymnázia).

Opatřením, které by školám pomohlo k dosažení zvoleného cíle v oblasti rozvoje čtenářské gramotnosti nejméně, je zřízení funkce koordinátora gramotností ve škole (8 %).

Graf č. 58: Jaká opatření by pomohla Vaší škole k dosažení Vámi zvoleného cíle v oblasti čtenářské gramotnosti?

Zdroj: NÚV

3.3 Investice do infrastruktury

Ve srovnání s ostatními kraji ČR projevily školy v Libereckém kraji, i přes velmi silný důraz kladený na význam rozvoje infrastruktury v rámci prioritizace povinných oblastí, pouze lehce nadprůměrný zájem o čerpání finančních prostředků (v Libereckém kraji má zájem o čerpání finančních prostředků 80 % škol, přičemž celorepublikový průměr je 77 %).

Mezi oblasti, v jejichž rámci školy nejčastěji plánují čerpání finančních prostředků, patří stavební úpravy většího a menšího rozsahu, stavební úpravy a vybavení na podporu bezpečného a podnětného prostředí (především SOU, SOŠ a gymnázia) a pořízení strojů či jiného vybavení nad 40 tis. Kč (s výjimkou gymnázií). Pro SOU a praktické školy je další oblastí, ve které školy plánují čerpání finančních prostředků, vnitřní zařízení a materiální vybavení pro realizaci praktického vyučování a polytechnické výchovy. Pro gymnázia je další oblastí, ve které školy plánují čerpání finančních prostředků, výstavba odborných učeben, učeben pro individuální učení a malé skupiny žáků.

Oblastmi, ve kterých školy nejméně často plánují čerpání finančních prostředků, jsou pořízení software pro programování strojů řízených počítačem pro praktické vyučování (8 %) a pořízení strojů řízených počítačem pro praktické vyučování (9 %).

Graf č. 59: Oblasti, v jejichž rámci školy plánují čerpání finančních prostředků

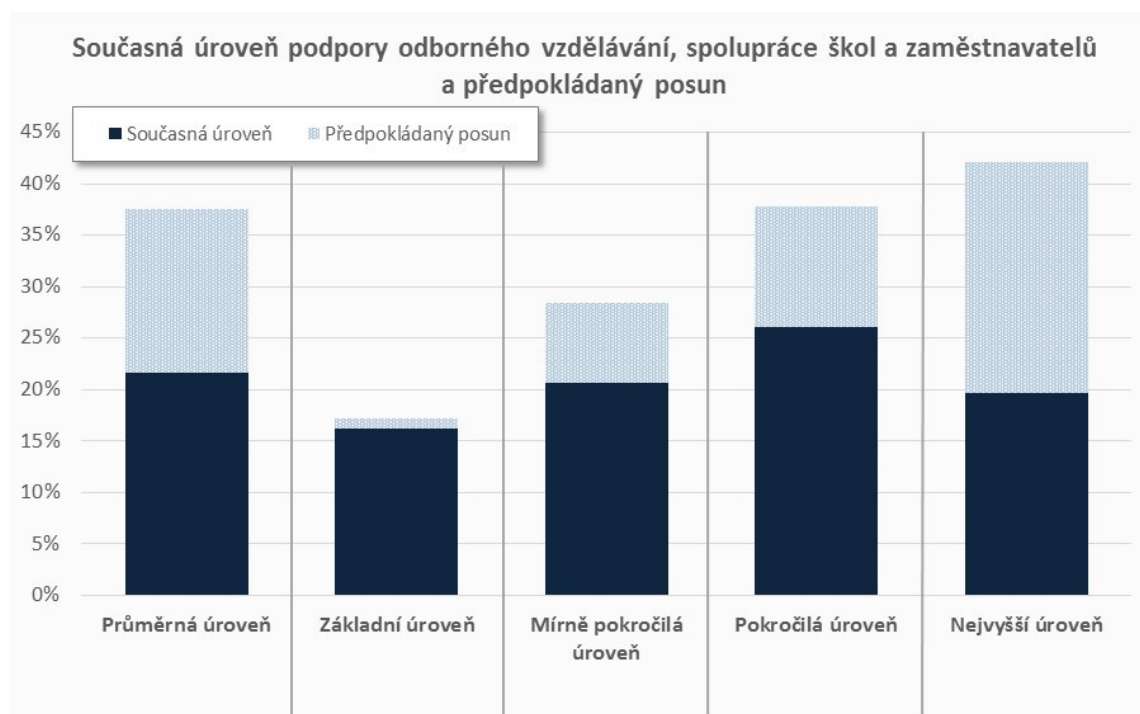
Zdroj: NÚV

4 Cíle, které si v návaznosti na současný stav školy kladou

4.1 Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů

Většina škol v rámci této oblasti vykonává největší množství aktivit na úrovni systematické spolupráce se zaměstnavateli (pokročilá úroveň – především SOU, SOŠ a praktické školy). Gymnázia se v současné době věnují především aktivitám na úrovni podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli pouze v omezené podobě (základní úroveň) a VOŠ se věnují především aktivitám na úrovni systematické spolupráce se zaměstnavateli doplněné o další činnosti (nejvyšší úroveň). Do budoucna si většina škol klade za cíl usilovat o doplnění této spolupráce o další činnosti (nejvyšší úroveň – především SOU, SOŠ, VOŠ a praktické školy).

Graf č. 60: Současná úroveň podpory odborného vzdělávání, spolupráce škol a zaměstnavatelů a předpokládaný posun

Zdroj: NÚV

- *Základní úroveň – podpora odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli probíhá pouze v omezené (základní) podobě.*
- *Mírně pokročilá úroveň – spolupráce se zaměstnavateli není systematická, probíhá pouze v podobě dílčích aktivit (stáže pro učitele, zapojení odborníků z praxe, zapojení žáků do praktických aktivit).*
- *Pokročilá úroveň – systematická spolupráce se zaměstnavateli (smlouva o spolupráci, účast zaměstnavatelů u zkoušek, odborný výcvik v modelovém pracovním prostředí).*
- *Nejvyšší úroveň – systematická spolupráce se zaměstnavateli doplněna o další aktivity (škola vyjednává se zaměstnavateli obsah odborného výcviku a praxe, zaměstnavatelé se aktivně podílejí na náborových aktivitách školy a finančně školu / vybrané žáky podporují).*

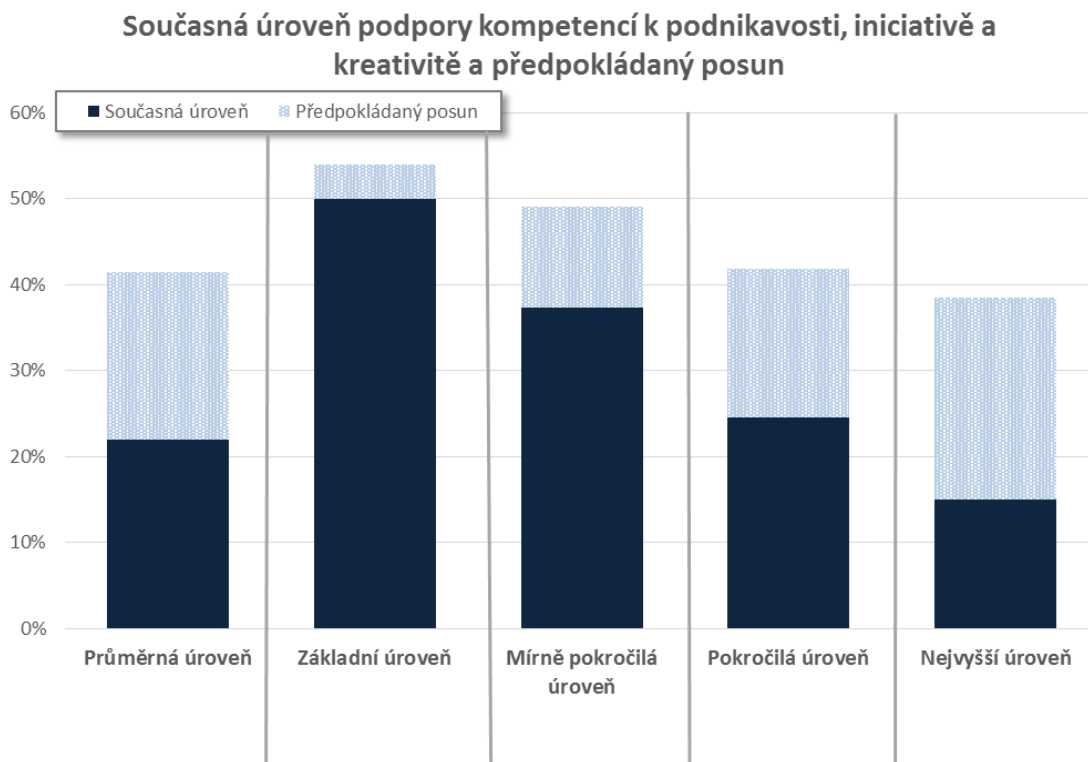
Přibližně 42 % SŠ plánuje realizovat spolupráci se zaměstnavateli na nejvyšší úrovni – proti současným 19 %.

4.2 Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativité

V rámci rozvoje podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativité školy vykonávají největší množství aktivit především na informativní úrovni (základní úroveň – především SOU, SOŠ, gymnázia a praktické školy). VOŠ se v současné době věnují především aktivitám na úrovni podpory kompetencí k podnikavosti v podobě dílčích činností, bez celkové strategie (mírně pokročilá úroveň). Školy do budoucna plánují

usilovat o nejvýraznější nárůst prováděných aktivit v souvislosti se systematickým rozvojem podpory kompetencí k podnikavosti jako jedné z priorit školy (nejvyšší úroveň – SOU, SOŠ), případně v souvislosti se systematickým a aktivním rozvojem podpory kompetencí k podnikavosti (pokročilá úroveň – hlavně VOŠ a gymnázia).

Graf č. 61: Současná úroveň podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativě a předpokládaný posun

Zdroj: NÚV

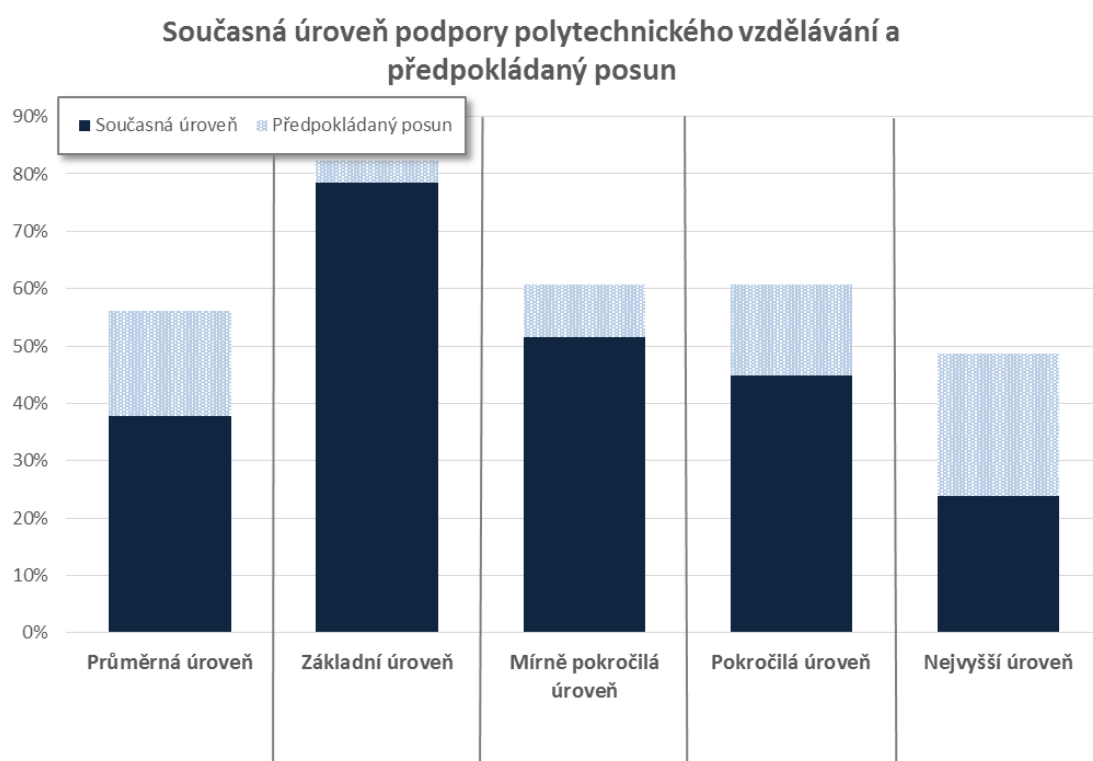
- *Základní úroveň – podpora kompetencí k podnikavosti probíhá na informativní bázi, škola tuto oblast podporuje tak, jak je zadáno v RVP.*
- *Mírně pokročilá úroveň – podpora kompetencí k podnikavosti probíhá pouze v podobě dílčích aktivit, bez celkové strategie (zapojení do projektů ESF, mezinárodních programů Leonardo Da Vinci, využití těchto zkušeností bez celkové koncepce).*
- *Pokročilá úroveň – systematický a aktivní rozvoj podpory kompetencí k podnikavosti (škola spolupracuje s celorepublikovými iniciativami na podporu podnikavosti – CEFIF, spoluúčast na projektech na celostátní nebo krajské úrovni, pravidelné využívání informací a podnětů k rozvoji oblasti).*
- *Nejvyšší úroveň – systematický rozvoj podpory kompetencí k podnikavosti je jednou z priorit školy, pro oblast je vyčleněn pracovník školy, který se stará o aktivity podporující podnikavost a koordinaci učitelů a je doplňován dalšími dílčími aktivitami (projektové dny, konzultace a exkurze, aktivní zapojení žáků do vedení vyučování, kooperace s podnikateli z okolí).*

Přibližně 38 % SŠ plánuje realizovat podporu podnikavosti na špičkové úrovni – oproti současným 15 %.

4.3 Podpora polytechnického vzdělávání

V rámci podpory polytechnického vzdělávání školy vykonávají největší množství aktivit v souladu s RVP vyučovaných oborů – základní úroveň (s výjimkou VOŠ, které se věnují aktivitám na úrovni systematické podpory polytechnického vzdělávání – pokročilá úroveň) a kladou si za cíl, že o nevýraznější nárůst prováděných aktivit budou usilovat na úrovni kombinace systematické podpory polytechnického vzdělávání a podpory v rámci dílčích aktivit – nejvyšší úroveň (s výjimkou praktických škol, které deklarují, že budou usilovat o nejvýraznější zvýšení počtu aktivit na úrovni podpory polytechnického vzdělávání v podobě dílčích aktivit – mírně pokročilá úroveň).

Graf č. 62: Současná úroveň podpory polytechnického vzdělávání a předpokládaný posun

Zdroj: NÚV

- *Základní úroveň – podpora polytechnického vzdělávání je omezena na realizaci pouze v souladu s RVP vyučovaných oborů.*
- *Mírně pokročilá úroveň – podpora polytechnického vzdělávání probíhá pouze v podobě dílčích aktivit (rozvíjení znalostí a dovednost, které jsou součástí polytechnického vzdělávání, motivační akce pro ZŠ, aplikace různých metod ve výuce – skupinová práce, projektová výuka, laboratorní cvičení, praxe atd.).*

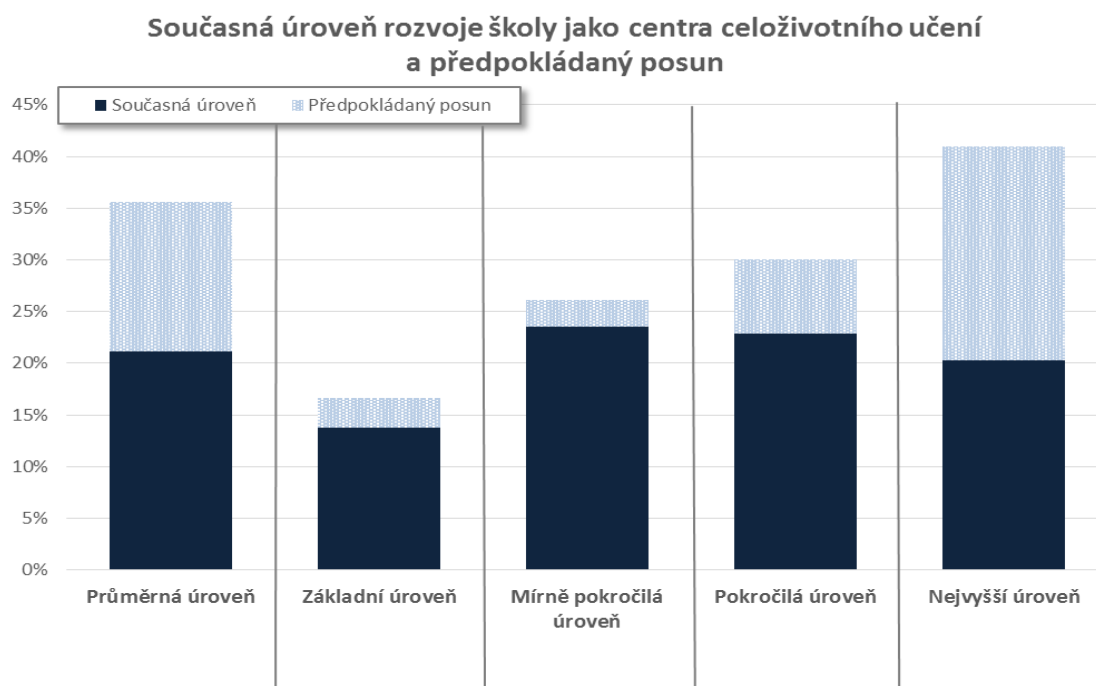
- *Pokročilá úroveň – systematická podpora polytechnického vzdělávání (vzájemné propojení polytechnických předmětů a provázání s výukou matematiky, realizace aktivit nad rámec RVP, zapojování do soutěží, spolupráce se ZŠ v regionu).*
- *Nejvyšší úroveň – systematická podpora polytechnického vzdělávání a podpora v rámci dílčích aktivit (zpracované plány výuky polytechnických předmětů a matematiky, které jsou vzájemně provázány, individuální podpora žáků, spolupráce s VŠ v rámci maturitních oborů, podpora samostatné práce žáků – spolupráce se zaměstnavateli, VŠ a výzkumnými institucemi).*

Přibližně 60 % SŠ plánuje realizovat podporu polytechnického vzdělávání na mírně pokročilé nebo pokročilé úrovni, 49 % SŠ plánuje dosáhnout nejvyšší úrovně – oproti současným 22 %.

4.4 Rozvoj školy jako centra celoživotního vzdělávání

V rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení školy vykonávají největší množství aktivit na úrovni okrajové realizace dalšího vzdělávání prostřednictvím dílčích aktivit – mírně pokročilá úroveň (především gymnázia), případně se snaží další vzdělávání rozvíjet – pokročilá úroveň (především SOŠ a praktické školy). SOU a VOŠ se dokonce věnují především aktivitám na úrovni systematického rozvoje dalšího vzdělávání jako plnohodnotné součásti práce školy – nejvyšší úroveň. Do budoucna budou školy napříč všemi typy usilovat o nevýraznější nárůst prováděných aktivit především na úrovni systematického rozvoje dalšího vzdělávání jako plnohodnotné součásti práce školy – nejvyšší úroveň.

Graf č. 63: Současná úroveň rozvoje školy jako centra celoživotního učení a předpokládaný posun

Zdroj: NÚV

- *Základní úroveň – dalším vzděláváním se škola nezabývá, není součástí vize školy*
- *Mírně pokročilá úroveň – další vzdělávání je realizováno pouze okrajově, prostřednictvím dílčích aktivit.*
- *Pokročilá úroveň – škola se snaží další vzdělávání rozvíjet (občasná spolupráce s úřady práce a zaměstnavateli, lektory dalšího vzdělávání jsou pracovníci školy, za realizaci dalšího vzdělávání odpovídá pověřený pracovník školy, škola je autorizovanou osobou pro některou z profesních kvalifikací podle zákona 179/2006 Sb.).*
- *Nejvyšší úroveň – další vzdělávání je plnohodnotnou součástí práce školy a je systematicky rozvíjeno (spolupráce s úřady práce a zaměstnavateli, realizace kurzů pro samoplátce, příprava programů dalšího vzdělávání, škola je autorizovanou osobou pro některou z profesních kvalifikací podle zákona 179/2006 Sb. a realizuje kurzy, za realizaci dalšího vzdělávání odpovídá pověřený pracovník školy, většina lektorů prošla vzděláváním v oblasti lektorských dovedností, realizace zájmového a občanského vzdělávání).*

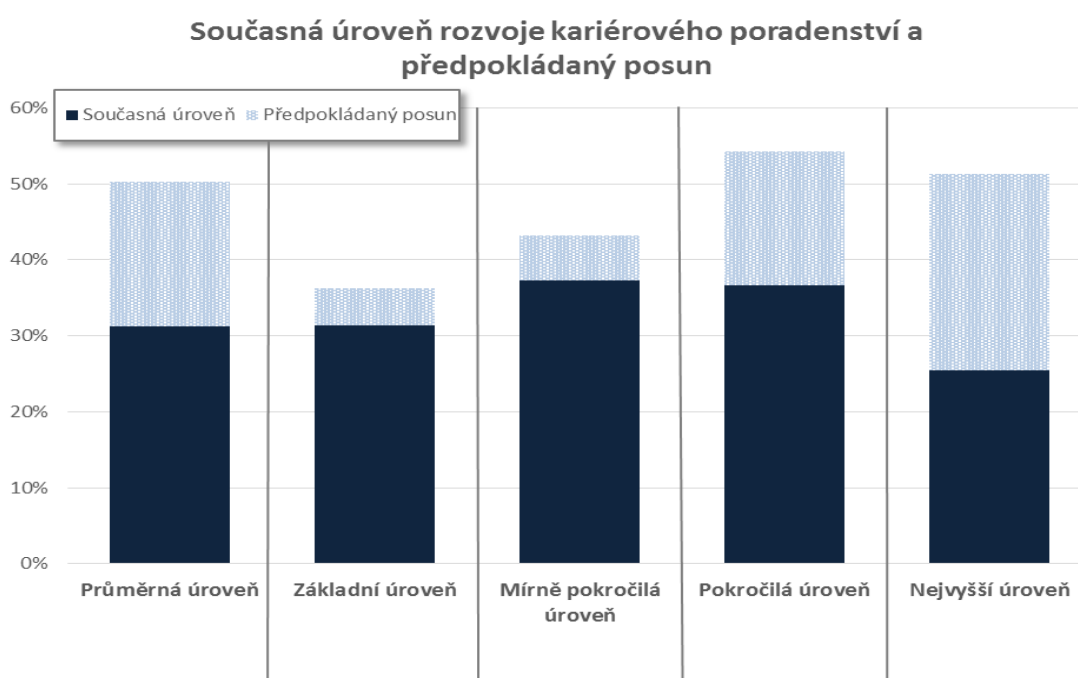
Přibližně 42 % škol usiluje o rozvoj školy jako centra celoživotního učení oproti současným 20%.

4.5 Rozvoj kariérového poradenství

Školy v rámci rozvoje kariérového poradenství vykonávají největší množství aktivit na úrovni dalšího rozvoje kariérového poradenství a propojování této problematiky s výukou dalších předmětů – mírně pokročilá úroveň (SOU, SOŠ, VOŠ a gymnázia) a o nevýraznější nárůst prováděných aktivit budou usilovat v souvislosti s fungováním interního systému pro poskytování služeb kariérového poradenství, do kterého budou zapojeni také externí pracovníci – nejvyšší úroveň.

Graf č. 63: Současná úroveň rozvoje kariérového poradenství a předpokládaný posun

Zdroj: NÚV

- *Základní úroveň – kariérové poradenství je realizováno pouze ve své základní podobě, škola nemá komplexní pojetí výuky pro realizaci vzdělávací oblasti či průřezového tématu Člověk a svět práce.*
- *Mírně pokročilá úroveň – škola se snaží oblast kariérového poradenství dále rozvíjet a problematiku propojovat s výukou dalších předmětů, kariérové poradenství se omezuje na žáky, kteří potřebují změnit obor.*
- *Pokročilá úroveň – škola má zpracované komplexní pojetí kariérového poradenství, služby kariérového poradenství obsahují prvky prevence předčasných odchodů, školy v rámci této oblasti příležitostně spolupracují s externími odborníky a sociálními partnery, kariérové poradenství je využíváno především vyššími ročníky, pozornost je věnována žákům se spec. vzdělávacími potřebami.*
- *Nejvyšší úroveň – škola má interní systém pro poskytování služeb kariérového poradenství, do kterého jsou zapojeni také externí pracovníci, oblast kariérového poradenství je rozvíjena dalšími činnostmi (pozice kariérového a výchovného poradce jsou oddělené, škola systematicky sleduje předčasné odchody ze vzdělávání*

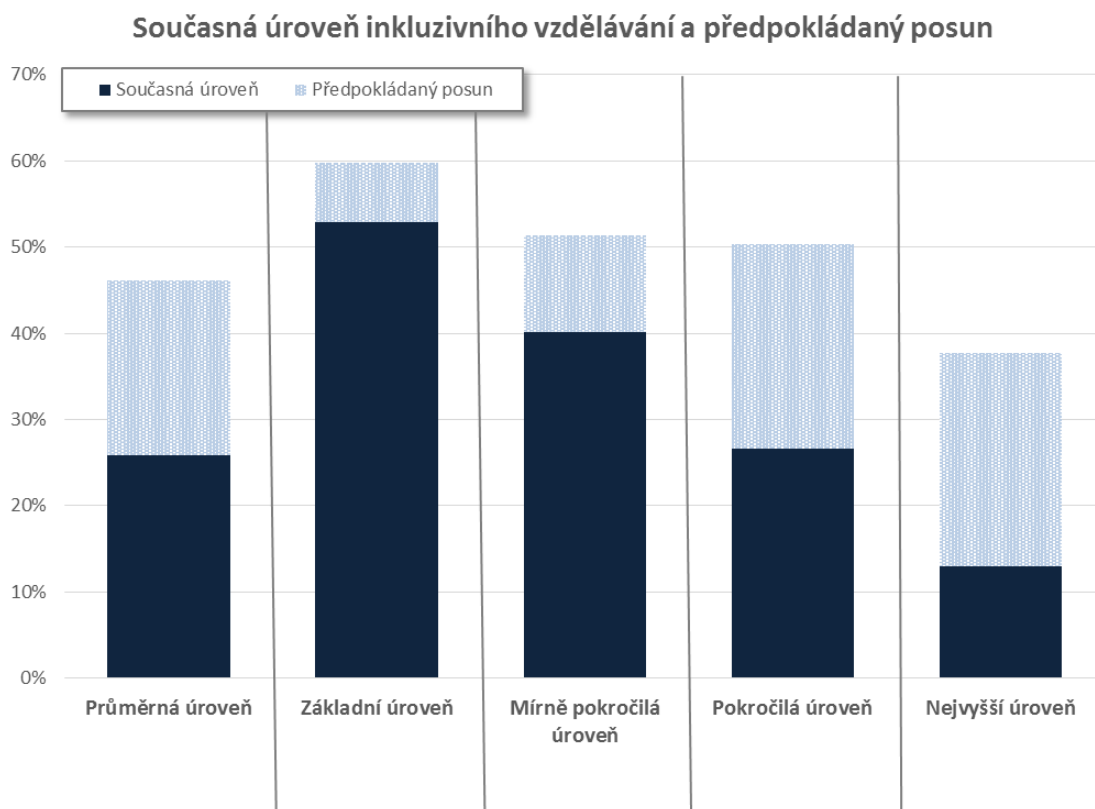
a s výsledky cíleně pracuje, nabízí poradenství všem žákům, výuka je zaměřena na utváření pozitivního vztahu k profesi či dalšímu studiu).

Přibližně 51 % SŠ si klade za cíl rozvoj kariérového poradenství na nejvyšší úrovni oproti současným 26 %, 53 % SŠ na pokročilé úrovni oproti současným 37 %.

4.6 Inkluzivní vzdělávání

Školy rozvíjí inkluzivní vzdělávání především prostřednictvím činností na úrovni rozvoje dílčích aktivit – základní úroveň (SOU, SOŠ, VOŠ a gymnázia) a o nejvýraznější nárůst prováděných aktivit budou usilovat na úrovni vytváření a rozšiřování komplexního pojetí inkluzivního vzdělávání – nejvyšší úroveň (platí pro všechny typy škol).

Graf č. 64: Současná úroveň inkluzivního vzdělávání a předpokládaný posun

Zdroj: NÚV

- *Základní úroveň – inkluzivní vzdělávání je rozvíjeno pouze v podobě dílčích aktivit (škola přijímá žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, vyučující se jim věnují podle svých možností ve vazbě na platnou legislativu, vedení umožňuje pedagog. sboru vzdělávání s problematikou inkluzivního vzdělávání, na škole působí poradenské pracoviště).*
- *Mírně pokročilá úroveň – škola má v rámci inkluzivního vzdělávání zpracovanou strategii a plán pedagogické podpory (práce s integrovanými žáky, vytváření vhodných podmínek pro integraci, součástí plánu vzdělávání pedagog. pracovníků je také vzdělávání v oblasti inkluze, škola zohledňuje charakter obtíží v průběhu*

zkoušek, vyučující jsou obeznámeni se spec. vzdělávacími potřebami žáků a využívají formativního hodnocení, prostory školy jsou částečně dostupné všem žákům).

- *Pokročilá úroveň – škola má zpracované komplexní pojetí inkluzivního vzdělávání (u žáků se spec. vzdělávacími potřebami škola pracuje s individuálními vzdělávacími a výchovnými plány, vyučující v plné šíři využívají pedagogickou diagnostiku, škola spolupracuje se zaměstnavateli a umožňuje žákům se spec. vzdělávacími potřebami realizovat odborný výcvik a praxi, s některými žáky se spec. vzdělávacími potřebami spolupracuje asistent pedagoga, na škole je rozšířené poradenské pracoviště, prostory školy jsou dostupné všem žákům).*
- *Nejvyšší úroveň – komplexní pojetí inkluzivního vzdělávání je školou dále rozšiřováno (tvorba plánů inkluzivního rozvoje školy, realizace plánů je metodicky řízena a koordinována, zaměstnavatelé vytvářejí žákům se spec. vzdělávacími potřebami vhodné podmínky, škola spolupracuje při péči o žáky se spec. vzdělávacími potřebami s dalšími institucemi a specialisty, prostředí školy je přizpůsobeno všem žákům).*

Přibližně 52 % SŠ rozvíjí v současné době inkluzivní vzdělávání na základní úrovni, největšího posunu (z 12 % na 38 %) chtějí SŠ dosáhnout v rozvoji inkluzivního vzdělávání na pokročilé úrovni.

D. PRIORITIZACE

1 Úvod

Prioritizace poslouží jako informace o současném stavu potřeb v oblasti vzdělávání v kraji a zároveň jako srovnávací hladina pro evaluaci efektů dosažených v důsledku naplňování KAP LK v průběhu a na konci programového období.

Finální souhrn výsledků Analýzy potřeb v území, uváděný v kapitole 9., se stal základem pro vymezení Prioritizace cílů na území Libereckého kraje. Z důvodu přehlednosti je zde nyní Prioritizace vytyčena pouze v návaznosti na obecné cíle klíčových témat KAP LK. Dílčí cíle, kritéria, činnosti, předpoklady, termíny atd. budou rozvedeny až ve finální kapitole „Krajský akční plán rozvoje vzdělávání Libereckého kraje I.“.

Při stanovení finálních priorit byl zvolen systém bodování, kdy hodnota 1 značí nižší důležitost a hodnota 2 vyšší důležitost.

Finální Prioritizace je složena ze dvou separátních částí – kategorie „kraj“ a kategorie „školy“.

U kategorie „kraj“ byly potřeby hodnoceny zástupci relevantních subjektů v oblasti vzdělávání v LK prostřednictvím Pracovní skupiny Vzdělávání. Bodovat výše zmíněným způsobem měli možnost členové i náhradníci Pracovní skupiny Vzdělávání.

Vzhledem k tomu, že v dotazníkovém šetření NÚV nebyly implicitně řešeny obecné cíle, s nimiž se v rámci Prioritizace pracuje, byla u kategorie „školy“ při Prioritizaci zohledněna pouze důležitost, kterou školy přidělovaly povinným či nepovinným tématům (intervencím). Vyšší důležitost (2 body) školy přidělily tématům Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů, Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě, Podpora polytechnického vzdělávání, Rozvoj cizích jazyků a ICT kompetence. Nižší důležitost (1 bod) získala témata Rozvoj škol jako center dalšího profesního vzdělávání, Rozvoj kariérového poradenství, Inkluzivní vzdělávání, Čtenářská a matematická gramotnost. Téma Zkvalitnění péče o žáky nadané a talentované bylo při dotazníkovém šetření NÚV řešeno v rámci inkluzivního vzdělávání, kde jsou tito žáci součástí skupiny žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, avšak ze strany Libereckého kraje je na něj kladen značný důraz, proto byla tomuto tématu z hlediska důležitosti přidělena hodnota 2.

Součet hodnot z obou kategorií určuje výslednou prioritu. Obecné cíle s výslednou hodnotou 4 jsou zařazeny do kategorie s nejvyšší důležitostí (kategorie A). Střední důležitost (kategorie B) mají obecné cíle s hodnotou 3. Nejnižší důležitost (kategorie C) získaly obecné cíle s hodnotou 2.

1.1 Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů

Obecný cíl	Kraj	Školy	Součet	Kategorie
obecný cíl č. 1 <ul style="list-style-type: none"> zvýšit povědomí o možnostech odborného vzdělávání v rámci neformálního vzdělávání 	1	2	3	B
obecný cíl č. 2 <ul style="list-style-type: none"> finančně více podporovat odborné vzdělávání 	2	2	4	A
obecný cíl č. 3 <ul style="list-style-type: none"> přiblížit obsah a strukturu odborného vzdělávání potřebám zaměstnavatelů 	2	2	4	A
obecný cíl č. 4 <ul style="list-style-type: none"> zajistit dostatečný počet kvalitních učitelů odborných předmětů 	2	2	4	A
obecný cíl č. 5 <ul style="list-style-type: none"> optimálně nastavit spolupráci škol se zaměstnavateli 	2	2	4	A
obecný cíl č. 6 <ul style="list-style-type: none"> podporovat a motivovat žáky k technickému a odbornému vzdělávání 	2	2	4	A

1.2 Podpora polytechnického vzdělávání

Obecný cíl	Kraj	Školy	Součet	Kategorie
obecný cíl č. 1 <ul style="list-style-type: none"> zvýšit motivaci žáků v oblasti polytechnického vzdělávání 	2	2	4	A
obecný cíl č. 2 <ul style="list-style-type: none"> podpořit polytechnické vzdělávání žáků 	2	2	4	A
obecný cíl č. 3 <ul style="list-style-type: none"> zvýšit motivaci a kvalifikaci pedagogů v oblasti polytechnického vzdělávání 	2	2	4	A
obecný cíl č. 4 <ul style="list-style-type: none"> přiblížit obsah a strukturu polytechnického vzdělávání požadavkům trhu práce a technologickým trendům 	2	2	4	A

obecný cíl č. 5 <ul style="list-style-type: none"> sladit oborovou strukturu polytechnického vzdělávání s požadavky trhu práce 	2	2	4	A
obecný cíl č. 6 <ul style="list-style-type: none"> podporovat kvalitní neformální polytechnické vzdělávání 	1	2	3	B
obecný cíl č. 7 <ul style="list-style-type: none"> zlepšit spolupráci mezi školami všech stupňů vzdělávání (MŠ/ZŠ/SŠ/VOŠ/VŠ) zaměstnavateli a výzkumnými pracovišti 	2	2	4	A

1.3 Rozvoj kariérového poradenství

Obecný cíl	Kraj	Školy	Součet	Kategorie
obecný cíl č. 1 <ul style="list-style-type: none"> podporovat kvalitní neformální vzdělávání a zvýšit jeho propagaci 	1	1	2	C
obecný cíl č. 2 <ul style="list-style-type: none"> snížit finanční náročnost neformálního vzdělávání 	1	1	2	C
obecný cíl č. 3 <ul style="list-style-type: none"> zlepšit provázanost formálního a neformálního vzdělávání 	1	1	2	C
obecný cíl č. 4 <ul style="list-style-type: none"> podpořit modernizaci vybavení škol (včetně využití spolupráce s ostatními subjekty) 	1	1	2	C
obecný cíl č. 5 <ul style="list-style-type: none"> sladit oborovou strukturu polytechnického vzdělávání s požadavky trhu práce 	2	1	3	B
obecný cíl č. 6 <ul style="list-style-type: none"> přiblížit obsah a strukturu vzdělávání požadavkům trhu práce 	2	1	3	B
obecný cíl č. 7 <ul style="list-style-type: none"> snížit podíl osob, které předčasně ukončují školní docházku 	2	1	3	B
obecný cíl č. 8 <ul style="list-style-type: none"> posílit roli kariérového poradenství ve školách 	2	1	3	B

1.4 Podpora inkluze

Obecný cíl	Kraj	Školy	Součet	Kategorie
obecný cíl č. 1 <ul style="list-style-type: none"> • snížit finanční náročnost neformálního vzdělávání 	1	1	2	C
obecný cíl č. 2 <ul style="list-style-type: none"> • finančně více podporovat inkluzivní vzdělávání 	1	1	2	C
obecný cíl č. 3 <ul style="list-style-type: none"> • zajistit provázanost základního, středního a vyššího odborného vzdělávání 	2	1	3	B
obecný cíl č. 4 <ul style="list-style-type: none"> • přiblížit obsah a strukturu vzdělávání požadavkům trhu práce, podpořit stávající personální kapacity a zajistit vznik nových pracovních pozic 	2	1	3	B
obecný cíl č. 5 <ul style="list-style-type: none"> • snížit podíl osob, které předčasně ukončují školní docházku 	2	1	3	B
obecný cíl č. 6 <ul style="list-style-type: none"> • podpořit vzdělávání a zvýšit motivaci pedagogů v oblasti inkluze 	2	1	3	B
obecný cíl č. 7 <ul style="list-style-type: none"> • posílit personální kapacity poradenských zařízení a zvýšit motivaci učitelů ke vzájemné spolupráci 	2	1	3	B
obecný cíl č. 8 <ul style="list-style-type: none"> • podporovat spolupráci/komunikaci školy s rodinou 	2	1	3	B

1.5 Rozvoj cizích jazyků

Obecný cíl	Kraj	Školy	Součet	Kategorie
obecný cíl č. 1 <ul style="list-style-type: none"> • podpořit vzdělávání a zvýšit motivaci pedagogů v oblasti jazykového vzdělávání 	1	2	3	B
obecný cíl č. 2 <ul style="list-style-type: none"> • přiblížit obsah a strukturu vzdělávání požadavkům trhu práce 	2	2	4	A

obecný cíl č. 3 <ul style="list-style-type: none"> podporovat spolupráci škol se zaměstnavateli 	2	2	4	A
obecný cíl č. 4 <ul style="list-style-type: none"> podporovat jazykové vzdělávání ve vztahu k regionálním specifikům kraje (geografická poloha LK) 	2	2	4	A
obecný cíl č. 5 <ul style="list-style-type: none"> zvýšit podporu zájmového jazykového vzdělávání 	1	2	3	B

1.6 Rozvoj škol jako center dalšího profesního vzdělávání

Obecný cíl	Kraj	Školy	Součet	Kategorie
obecný cíl č. 1 <ul style="list-style-type: none"> zvýšit motivaci pedagogů dále se vzdělávat (včetně zpřehlednění stávající nabídky) 	2	1	3	B
obecný cíl č. 2 <ul style="list-style-type: none"> finančně více podporovat další profesní vzdělávání na školách 	2	1	3	B
obecný cíl č. 3 <ul style="list-style-type: none"> přiblížit obsah a strukturu dalšího profesního vzdělávání požadavkům trhu práce 	2	1	3	B
obecný cíl č. 4 <ul style="list-style-type: none"> zvýšit úroveň dalšího profesního vzdělávání na školách 	1	1	2	C
obecný cíl č. 5 <ul style="list-style-type: none"> zlepšit spolupráci mezi školami a zaměstnavateli 	2	1	3	B
obecný cíl č. 6 <ul style="list-style-type: none"> rozvíjet školy jako kvalitní centra dalšího profesního vzdělávání a zvýšit jejich motivaci k vlastní propagaci 	2	1	3	B
obecný cíl č. 7 <ul style="list-style-type: none"> zaměřit se v dalším profesním vzdělávání i na cílovou skupinu 50+ 	1	1	2	C
obecný cíl č. 8 <ul style="list-style-type: none"> vytvořit podmínky pro studium andragogiky v regionu 	1	1	2	C

obecný cíl č. 9 • zlepšit spolupráci škol s Úřadem práce	2	1	3	B
obecný cíl č. 10 • snížit podíl osob, které předčasně ukončují školní docházku	1	1	2	C

1.7 Zkvalitnění péče o žáky nadané a talentované

Obecný cíl	Kraj	Školy	Součet	Kategorie
obecný cíl č. 1 • zlepšit vzdělávání nadaných a talentovaných žáků	2	2	4	A
obecný cíl č. 2 • zvýšit motivaci pedagogických pracovníků k práci s nadanými a talentovanými žáky	1	2	3	B
obecný cíl č. 3 • podpořit vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti zkvalitnění péče o žáky nadané a talentované	2	2	4	A
obecný cíl č. 4 • podporovat uměleckoprůmyslové vzdělávání	1	2	3	B
obecný cíl č. 5 • podporovat zájmové a neformální vzdělávání pro nadané a talentované žáky	2	2	4	A
obecný cíl č. 6 • zlepšit spolupráci mezi školami, zaměstnavateli a ostatními aktéry na trhu práce	2	2	4	A
obecný cíl č. 7 • zvýšit finanční podporu nadaných a talentovaných žáků	2	2	4	A

1.8 Čtenářská a matematická gramotnost

Obecný cíl	Kraj	Školy	Součet	Kategorie
obecný cíl č. 1 • podporovat motivaci žáků ke čtenářské a matematické gramotnosti	2	1	3	B

obecný cíl č. 2 <ul style="list-style-type: none"> podporovat rozvoj kompetencí žáků (čtenářská, matematická, finanční gramotnost atd.) 	2	1	3	B
obecný cíl č. 3 <ul style="list-style-type: none"> propagovat a popularizovat čtenářskou a matematickou gramotnost 	1	1	2	C
obecný cíl č. 4 <ul style="list-style-type: none"> zvýšit motivaci pedagogických pracovníků k výuce čtenářské a matematické gramotnosti 	1	1	2	C
obecný cíl č. 5 <ul style="list-style-type: none"> podporovat vzdělávání pedagogických pracovníků k rozvoji čtenářské a matematické gramotnosti 	2	1	3	B
obecný cíl č. 6 <ul style="list-style-type: none"> zlepšit spolupráci škol a knihoven 	1	1	2	C
obecný cíl č. 7 <ul style="list-style-type: none"> finančně více podporovat modernizaci vybavení škol 	2	1	3	B

1.9 Podpora kompetencí k podnikavosti, kreativě a iniciativě

Obecný cíl	Kraj	Školy	Součet	Kategorie
obecný cíl č. 1 <ul style="list-style-type: none"> zvýšit motivaci dětí, žáků a studentů k rozvoji kompetencí v oblasti podnikavosti, kreativity a iniciativy 	2	2	4	A
obecný cíl č. 2 <ul style="list-style-type: none"> zvýšit motivaci pedagogů k rozvoji kompetencí v oblasti podnikavosti, kreativity a iniciativy 	1	2	3	B
obecný cíl č. 3 <ul style="list-style-type: none"> podporovat rozvoj pedagogických dovedností (včetně spolupráce s ostatními subjekty) 	1	2	3	B
obecný cíl č. 4 <ul style="list-style-type: none"> zlepšit spolupráci škol a ostatních subjektů 	2	2	4	A
obecný cíl č. 5 <ul style="list-style-type: none"> přiblížit obsah a strukturu vzdělávání požadavkům trhu práce 	2	2	4	A

obecný cíl č. 6 • zlepšit provázanost formálního a neformálního vzdělávání	1	2	3	B
--	---	---	---	----------

1.10 ICT kompetence

Obecný cíl	Kraj	Školy	Součet	Kategorie
obecný cíl č. 1 • podpořit rozvoj ICT kompetencí žáků	1	2	3	B
obecný cíl č. 2 • zvýšit motivaci pedagogů k rozvoji ICT kompetencí	2	2	4	A
obecný cíl č. 3 • přiblížit obsah a strukturu vzdělávání požadavkům trhu práce	2	2	4	A
obecný cíl č. 4 • finančně více podporovat modernizaci vybavení škol	2	2	4	A
obecný cíl č. 5 • podpořit kvalitní neformální ICT vzdělávání a jeho propagaci	1	2	3	B
obecný cíl č. 6 • zlepšit úroveň ICT kompetencí nepedagogických pracovníků	1	2	3	B

E. KRAJSKÝ AKČNÍ PLÁN VZDĚLÁVÁNÍ LIBERECKÉHO KRAJE I.

1 Úvod

Obecná struktura Krajského akčního plánu vzdělávání Libereckého kraje I. vyplývá z již dříve zmíněného závazného metodického dokumentu Postupy KAP.

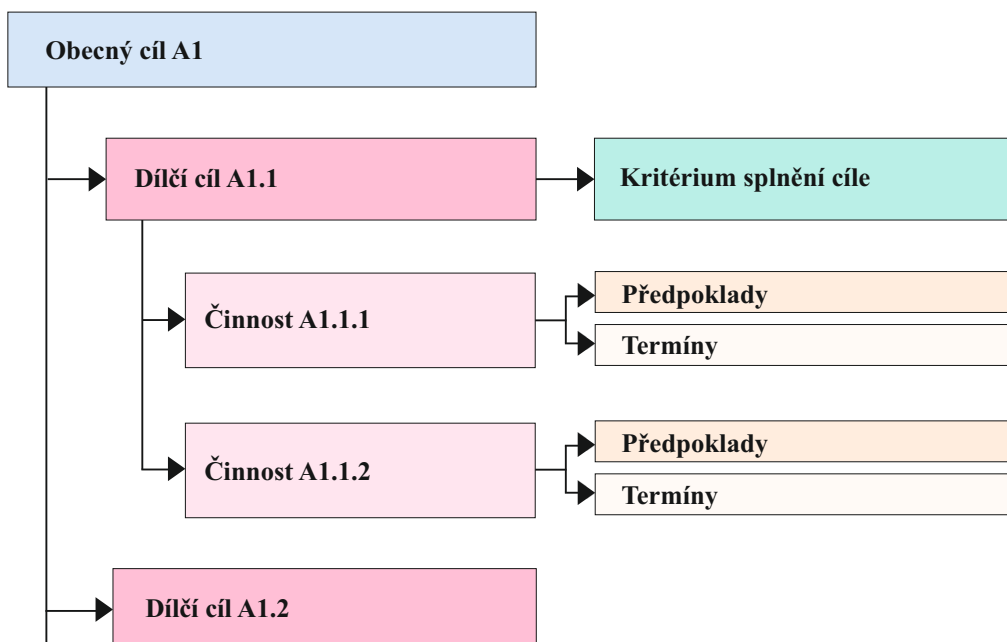
KAP LK I. je dle výsledků Prioritizace rozčleněný do 3 kategorií s různou prioritou:

- kategorie A – potřeby s nejvyšší důležitostí,
- kategorie B – potřeby se střední důležitostí,
- kategorie C – potřeby s nejnižší důležitostí.

Každá z těchto kategorií pak bude mít následující strukturu:

Kategorie

KLÍČOVÉ TÉMA

2 Krajský akční plán vzdělávání Libereckého kraje I.

2.1 Kategorie A – potřeby s nejvyšší důležitostí

KLÍČOVÉ TÉMA

Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol se zaměstnavateli

Obecný cíl A1

Finančně více podporovat odborné vzdělávání

Dílčí cíl A1.1

Využití evropských fondů pro investice do škol

Kritérium splnění cíle:

Minimálně 10 % SŠ/VOŠ v kraji se zapojí do projektů financovaných z IROP

Činnost A1.1.1

Rekonstrukce a modernizace odborných učeben, dílen, modernizace IT technologií a jiného vybavení

Předpoklady:

Odpovídající zaměření projektů v příslušné výzvě (IROP)

Termíny:

V návaznosti na termíny daných výzev

Dílčí cíl A1.2

Větší finanční podpora odborného vzdělávání ze strany státu (včetně podpory „okrajových“, nicméně důležitých oborů vzdělávání)

Kritérium splnění cíle:

Systémové řešení v rámci celé ČR

Činnost A1.2.1

Rekonstrukce a modernizace odborných učeben, dílen, modernizace IT technologií a jiného vybavení

Předpoklady:

Systémové řešení ze strany státu

Termíny:

Nerelevantní

Dílčí cíl A1.3

Podpora doplňkových činností škol (přivýdělek = motivace pro školy)

Kritérium splnění cíle:

Systémové řešení v rámci celé ČR

Činnost A1.3.1

Rekonstrukce a modernizace odborných učeben, dílen, modernizace IT technologií a jiného vybavení

Předpoklady:

Systémové řešení ze strany státu

Termíny:

Nerelevantní

Obecný cíl A2

Přiblížit obsah a strukturu odborného vzdělávání potřebám zaměstnavatelů

Dílčí cíl A2.1

Přiblížit ŠVP co nejvíce potřebám firem / praxi (aktualizace ŠVP ve spolupráci s firmami), revize RVP s ohledem na vývoj oborů

Kritérium splnění cíle:

Realizace alespoň 3 projektů v kraji zaměřených na aktualizaci ŠVP ve spolupráci s firmami

Činnost A2.1.1

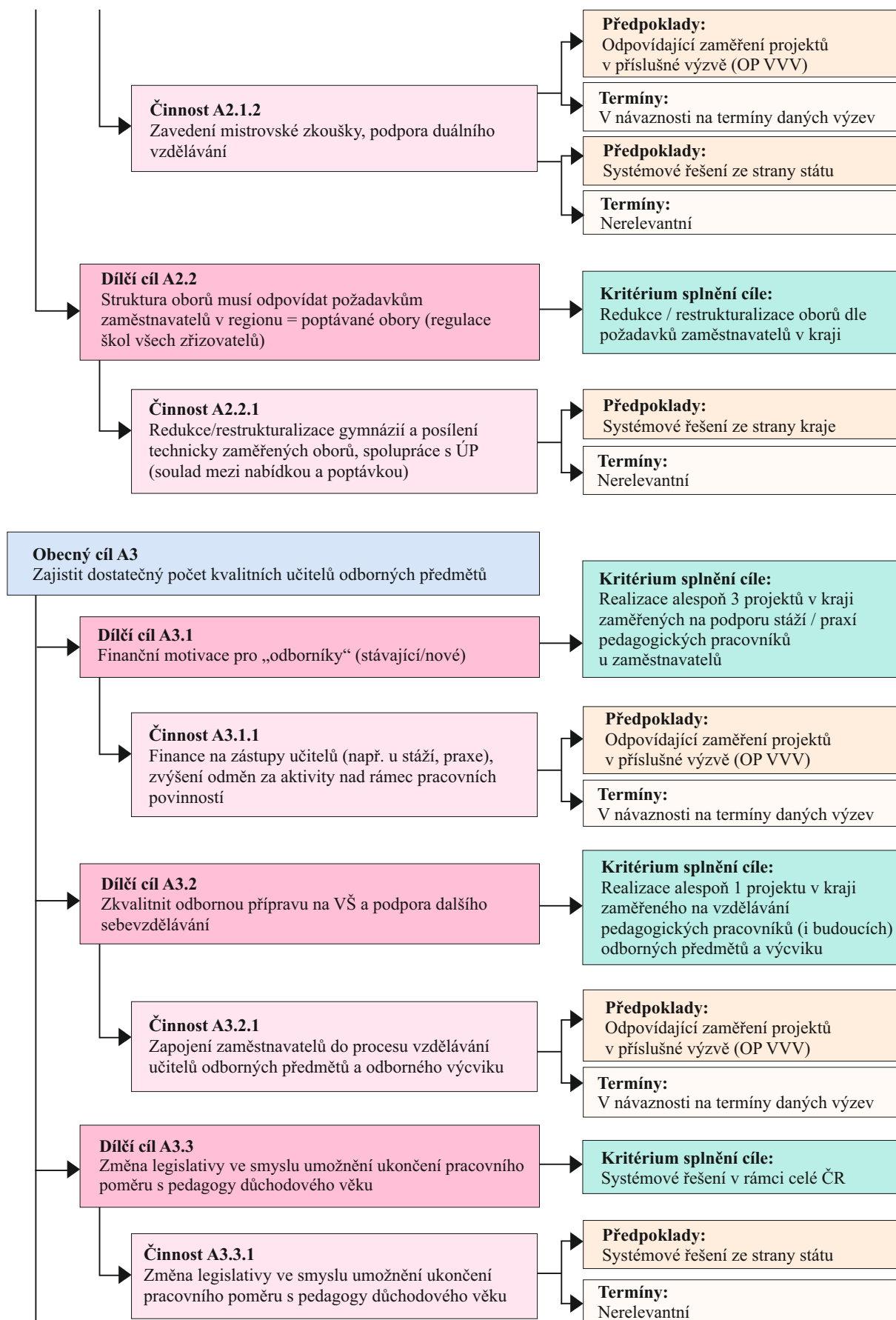
Důraz na konkrétní potřeby jednotlivých firem / na potřeby regionu (konzultace/spolupráce)

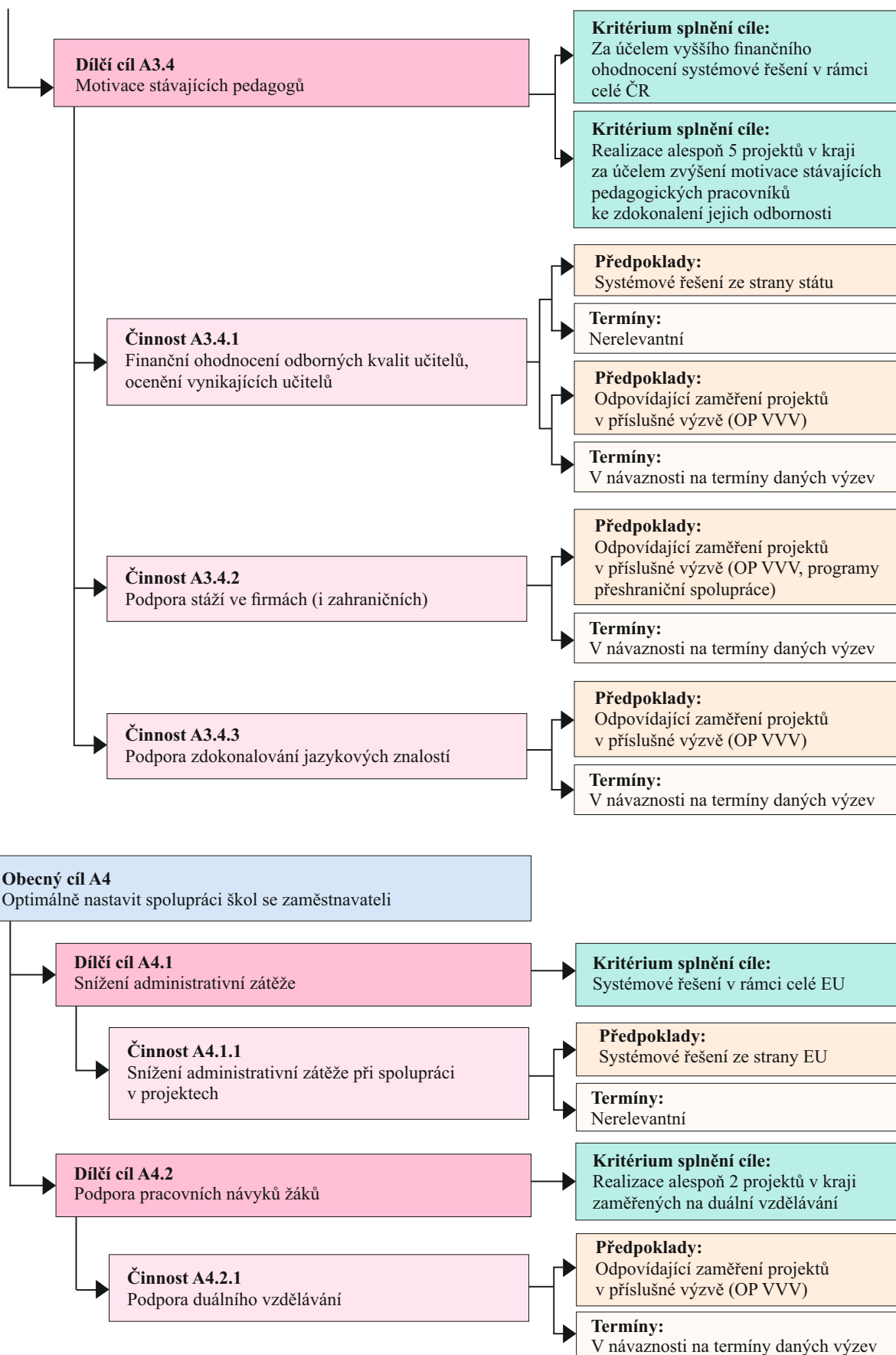
Předpoklady:

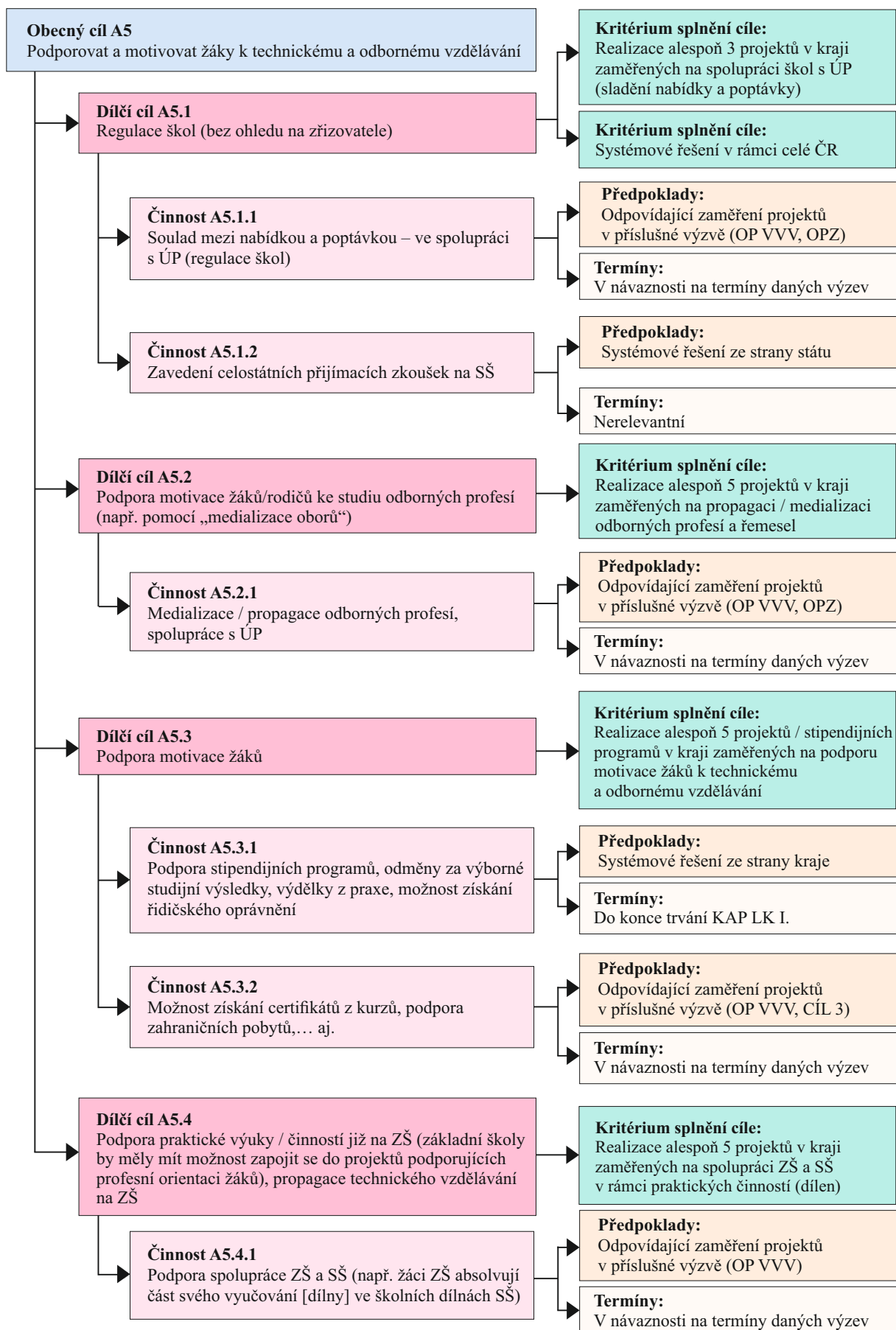
Odpovídající zaměření projektů v příslušné výzvě (OP VVV)

Termíny:

V návaznosti na termíny daných výzev

KLÍČOVÉ TÉMA

Podpora polytechnického vzdělávání

Obecný cíl A6

Zvýšit motivaci žáků v oblasti polytechnického vzdělávání

Dílčí cíl A6.1

Podpořit zájem a motivaci žáků SŠ/VOŠ v oblasti polytechnického vzdělávání

Kritérium splnění cíle:

Realizace alespoň 2 projektů v kraji zaměřených na podporu motivace žáků v polytechnickém vzdělávání

Činnost A6.1.1

Motivace rodičů dětí ve výběru polytechnických oborů

Předpoklady:

Odpovídající zaměření projektů v příslušné výzvě (OP VVV)

Termíny:

V návaznosti na termíny daných výzev

Činnost A6.1.2

Rozvoj inovativních metod výuky s využitím atraktivních nástrojů

Předpoklady:

Odpovídající zaměření projektů v příslušné výzvě (OP VVV)

Termíny:

V návaznosti na termíny daných výzev

Činnost A6.1.3

Podpora stipendijních programů na SŠ a rozšíření i na další obory

Předpoklady:

Systémové řešení ze strany kraje

Termíny:

Do konce trvání KAP LK I.

Činnost A6.1.4

Popularizace a mediální podpora polytechnického vzdělávání

Předpoklady:

Odpovídající zaměření projektů v příslušné výzvě (OP VVV)

Termíny:

V návaznosti na termíny daných výzev

Obecný cíl A7

Podpořit polytechnické vzdělávání žáků

Dílčí cíl A7.1

Podpořit rozvoj polytechnických dovedností žáků (na všech stupních vzdělávání)

Kritérium splnění cíle:

Realizace alespoň 5 projektů v kraji zaměřených na podporu spolupráce všemi stupni vzdělávání, včetně segmentu zaměstnavatelů a zahraniční spolupráce

Činnost A7.1.1

Podpora mezinárodních výměnných aktivit pedagogů a žáků (stáže, pobyty na školách)

Předpoklady:

Odpovídající zaměření projektů v příslušné výzvě (OP VVV, programy přeshraniční spolupráce)

Termíny:

V návaznosti na termíny daných výzev

Činnost A7.1.2

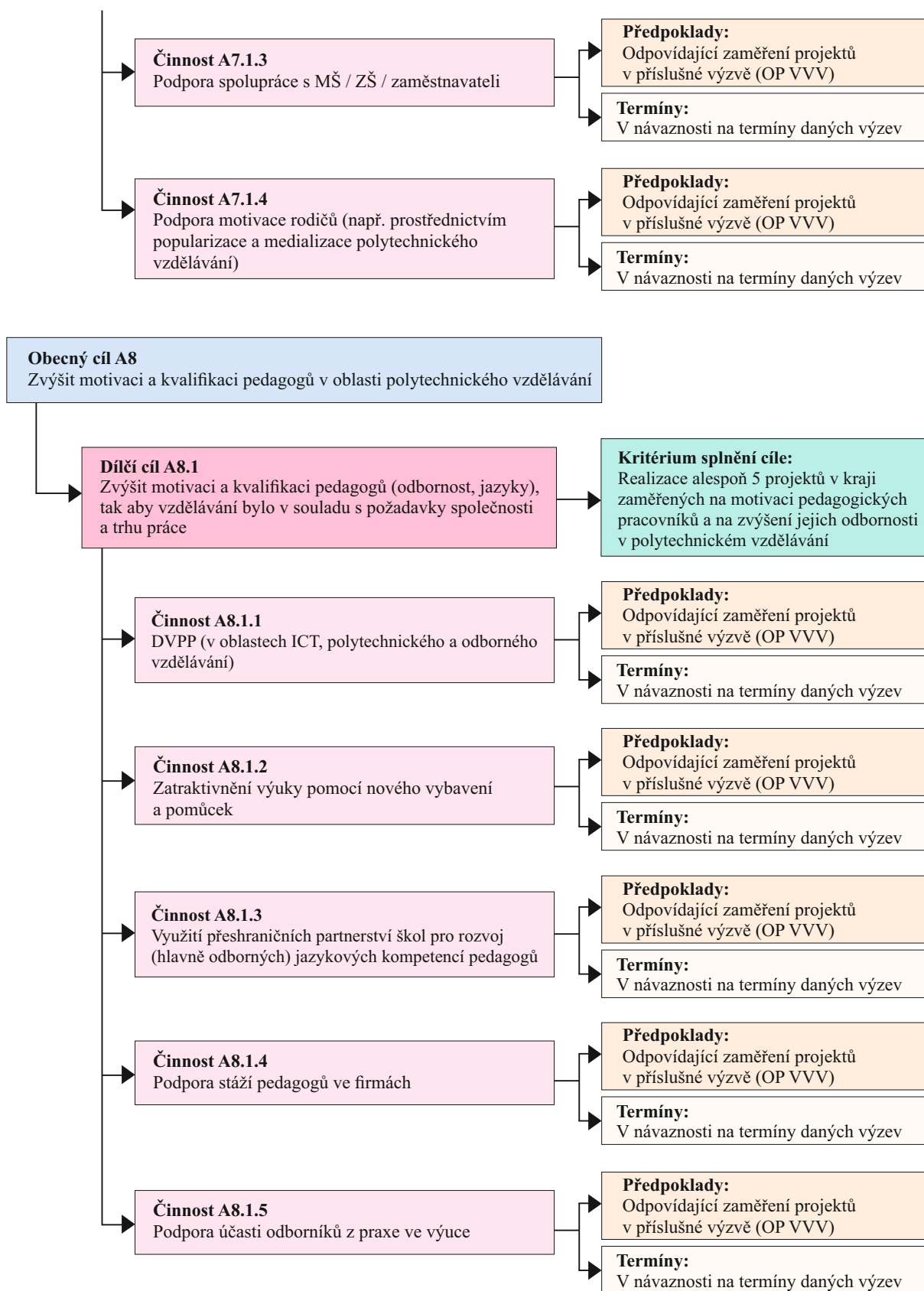
Podpora spolupráce mezi jednotlivými SŠ/VOŠ

Předpoklady:

Odpovídající zaměření projektů v příslušné výzvě (OP VVV)

Termíny:

V návaznosti na termíny daných výzev

Obecný cíl A9

Přiblížit obsah a strukturu polytechnického vzdělávání požadavkům trhu práce a technologickým trendům

Dílčí cíl A9.1

Kvalitní vzdělávací obsah, který vede ke kompetencím žáků, jež jsou v souladu s požadavky společnosti a trhu práce

Kritérium splnění cíle:

Systémové řešení v rámci celé ČR

Kritérium splnění cíle:

Realizace alespoň 3 projektů v kraji zaměřených na přiblížení obsahu a struktury polytechnického vzdělávání požadavkům trhu práce

Kritérium splnění cíle:

Systémové řešení v rámci kraje

Činnost A9.1.1

Posílení hodinové dotace polytechnických předmětů včetně matematiky v RVP/ŠVP

Předpoklady:

Systémové řešení ze strany státu

Termíny:

Nerelevantní

Činnost A9.1.2

Podpora rozvoje mezipředmětových vazeb

Předpoklady:

Odpovídající zaměření projektů v příslušné výzvě (OP VVV)

Termíny:

V návaznosti na termíny daných výzev

Činnost A9.1.3

Podpora (personální / organizační) dělení výuky na skupiny pro polytechnické předměty a matematiku

Předpoklady:

Odpovídající zaměření projektů v příslušné výzvě (OP VVV)

Termíny:

V návaznosti na termíny daných výzev

Činnost A9.1.4

Rozvoj inovativních metod výuky s využitím atraktivních nástrojů

Předpoklady:

Odpovídající zaměření projektů v příslušné výzvě (OP VVV)

Termíny:

V návaznosti na termíny daných výzev

Činnost A9.1.5

Vybavení moderním zařízením

Předpoklady:

Odpovídající zaměření projektů v příslušné výzvě (IROP)

Termíny:

V návaznosti na termíny daných výzev

Činnost A9.1.6

Využití stávajících odborných institucí ke zkvalitnění polytechnického vzdělávání na SŠ/VOŠ (např. SEV, Výzkumné ústavy, TUL, apod.)

Předpoklady:

Systémové řešení ze strany kraje

Termíny:

Do konce trvání KAP LK I.

Obecný cíl A10

Sladit oborovou strukturu polytechnického vzdělávání s požadavky trhu práce

Dílčí cíl A10.1
Podpořit polytechnické obory

Kritérium splnění cíle:
Udržet podíl nově přijatých žáků do polytechnických oborů v minimálně současné výši (cca. 66 %)

Činnost A10.1.1
Evaluace škol a zajištění zpětné vazby trhu práce

Předpoklady:
Systémové řešení ze strany kraje

Termíny:
Do konce trvání KAP LK I.

Dílčí cíl A10.2
Podpořit výjimečné obory v polytechnické oblasti

Kritérium splnění cíle:
Realizace alespoň 1 projektu v kraji, který bude zaměřen na podporu výjimečných oborů v polytechnice

Činnost A10.2.1
Udržení jedinečných oborů v regionu

Předpoklady:
Odpovídající zaměření projektů v příslušné výzvě (OP VVV)

Termíny:
V návaznosti na termíny daných výzev

Dílčí cíl A10.3
Možnost predikce vývoje společnosti a trhu práce

Kritérium splnění cíle:
Realizace alespoň 2 projektů v kraji zaměřených na spolupráci škol s trhem práce (sladění nabídky a poptávky v oblasti polytechniky)

Činnost A10.3.1
Vytvoření a aplikace predikčního nástroje pro sběr dat a závěrů trhu práce, struktury oborů a absolventů

Předpoklady:
Odpovídající zaměření projektů v příslušné výzvě (OP VVV)

Termíny:
V návaznosti na termíny daných výzev

Obecný cíl A11

Zlepšit spolupráci mezi školami všech stupňů vzdělávání (MŠ/ZŠ/SŠ/VOŠ/VŠ), zaměstnavateli a výzkumnými pracovišti

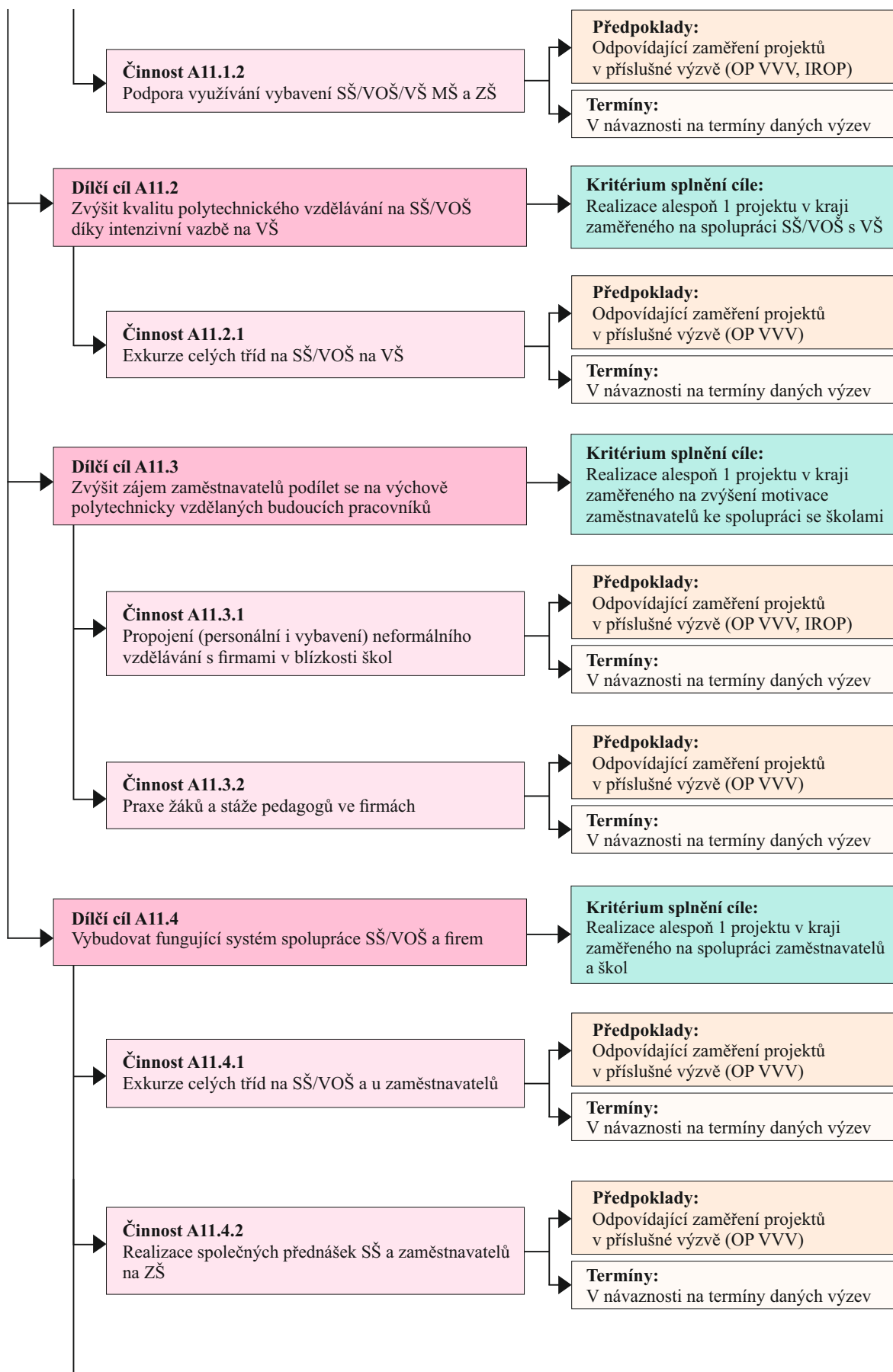
Dílčí cíl A11.1
Zvýšit motivaci a dovednosti dětí a žáků na všech stupních vzdělávání díky spolupráci škol

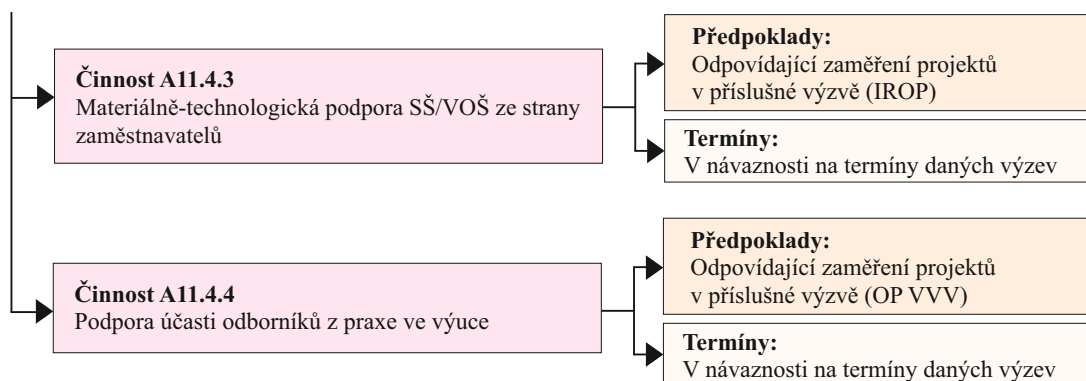
Kritérium splnění cíle:
Realizace alespoň 1 projektu v kraji zaměřeného na spolupráci škol na všech stupních vzdělávání v oblasti polytechniky

Činnost A11.1.1
Podpora výuky v prostorách ZŠ (v rámci spolupráce se SŠ/VOŠ)

Předpoklady:
Odpovídající zaměření projektů v příslušné výzvě (OP VVV)

Termíny:
V návaznosti na termíny daných výzev

KLÍČOVÉ TÉMA Rozvoj cizích jazyků

Obecný cíl A12

Přiblížit obsah a strukturu vzdělávání požadavkům trhu práce

Dílčí cíl A12.1

Podpora a rozvoj výuky cizích jazyků v odborném vzdělávání

Kritérium splnění cíle:

Realizace alespoň 1 projektu v kraji zaměřeného na podporu výuky cizích jazyků v odborném vzdělávání

Činnost A12.1.1

Vzdělávání pedagogických pracovníků – jazykové kurzy i pro nejazykové učitele (např. CLIL)

Předpoklady:

Odpovídající zaměření projektů v příslušné výzvě (OP VVV)

Termíny:

V návaznosti na termíny daných výzev

Činnost A12.1.2

Podpora odbornosti v cizích jazycích (odborná terminologie)

Předpoklady:

Odpovídající zaměření projektů v příslušné výzvě (OP VVV)

Termíny:

V návaznosti na termíny daných výzev

Činnost A12.1.3

Metodika pro výuku cizích jazyků v odborném školství, vytvoření odborné slovní zásoby

Předpoklady:

Odpovídající zaměření projektů v příslušné výzvě (OP VVV)

Termíny:

V návaznosti na termíny daných výzev

Činnost A12.1.4

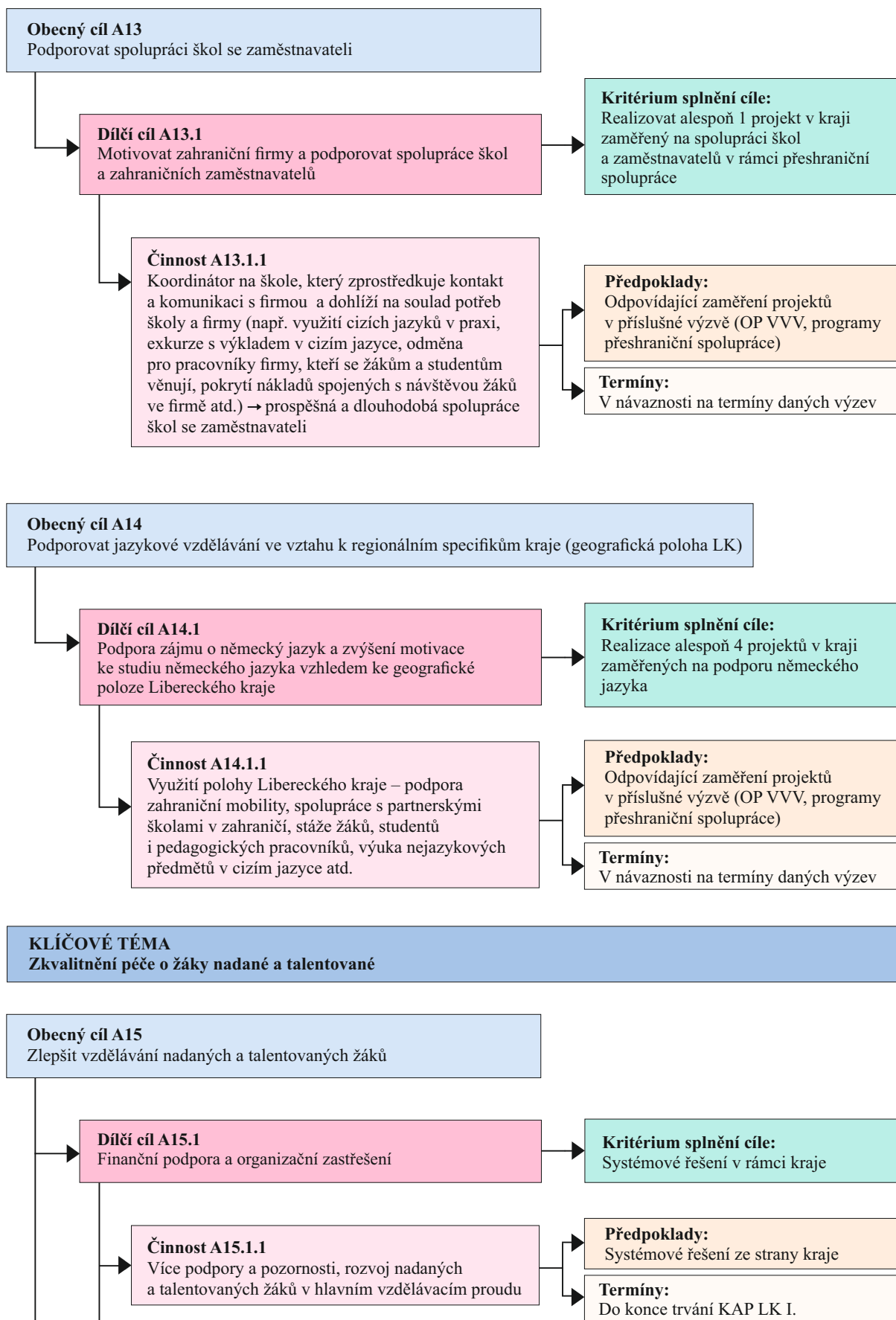
Podpora výuky anglického jazyka v odborném vzdělávání na SŠ (zejména technické obory a odborná terminologie)

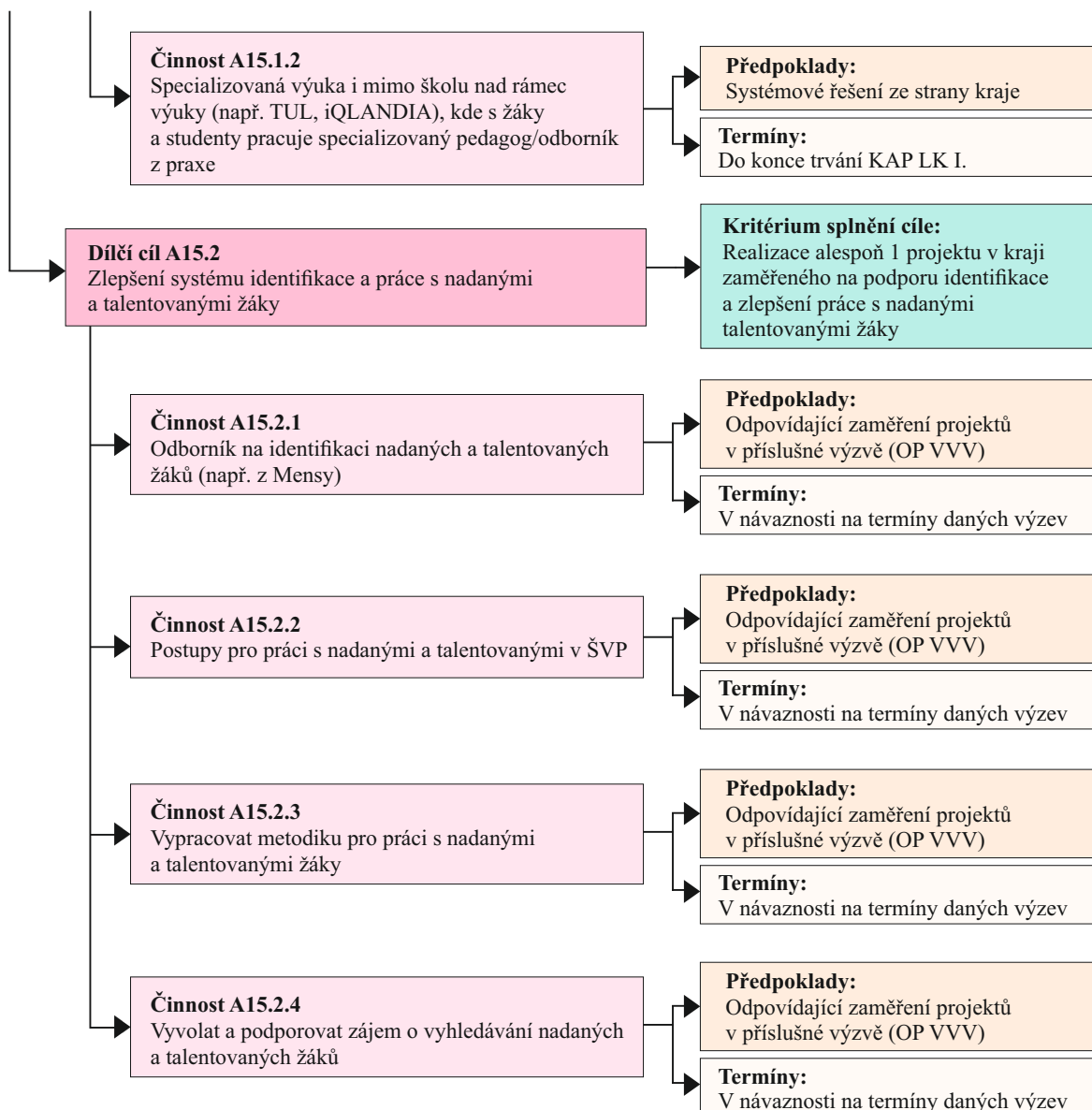
Předpoklady:

Odpovídající zaměření projektů v příslušné výzvě (OP VVV)

Termíny:

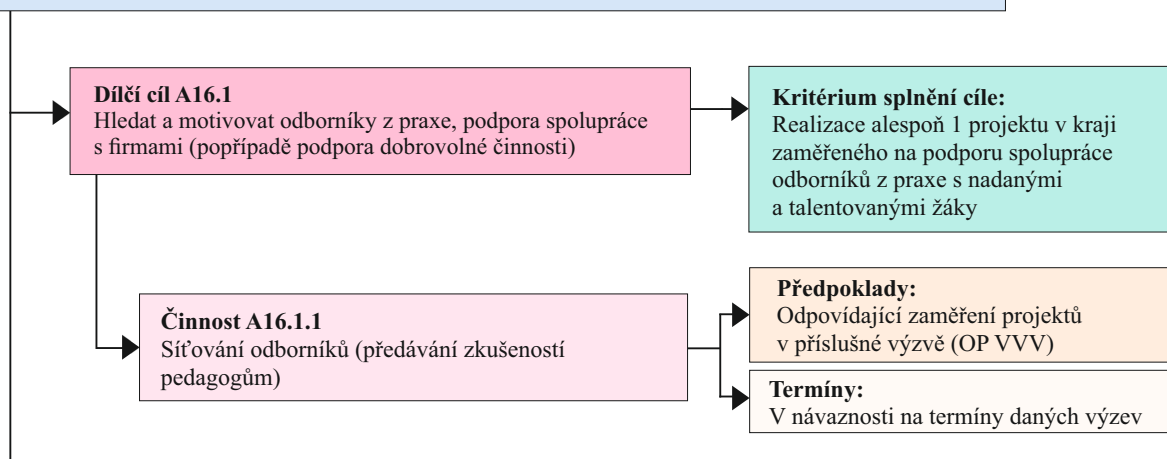
V návaznosti na termíny daných výzev

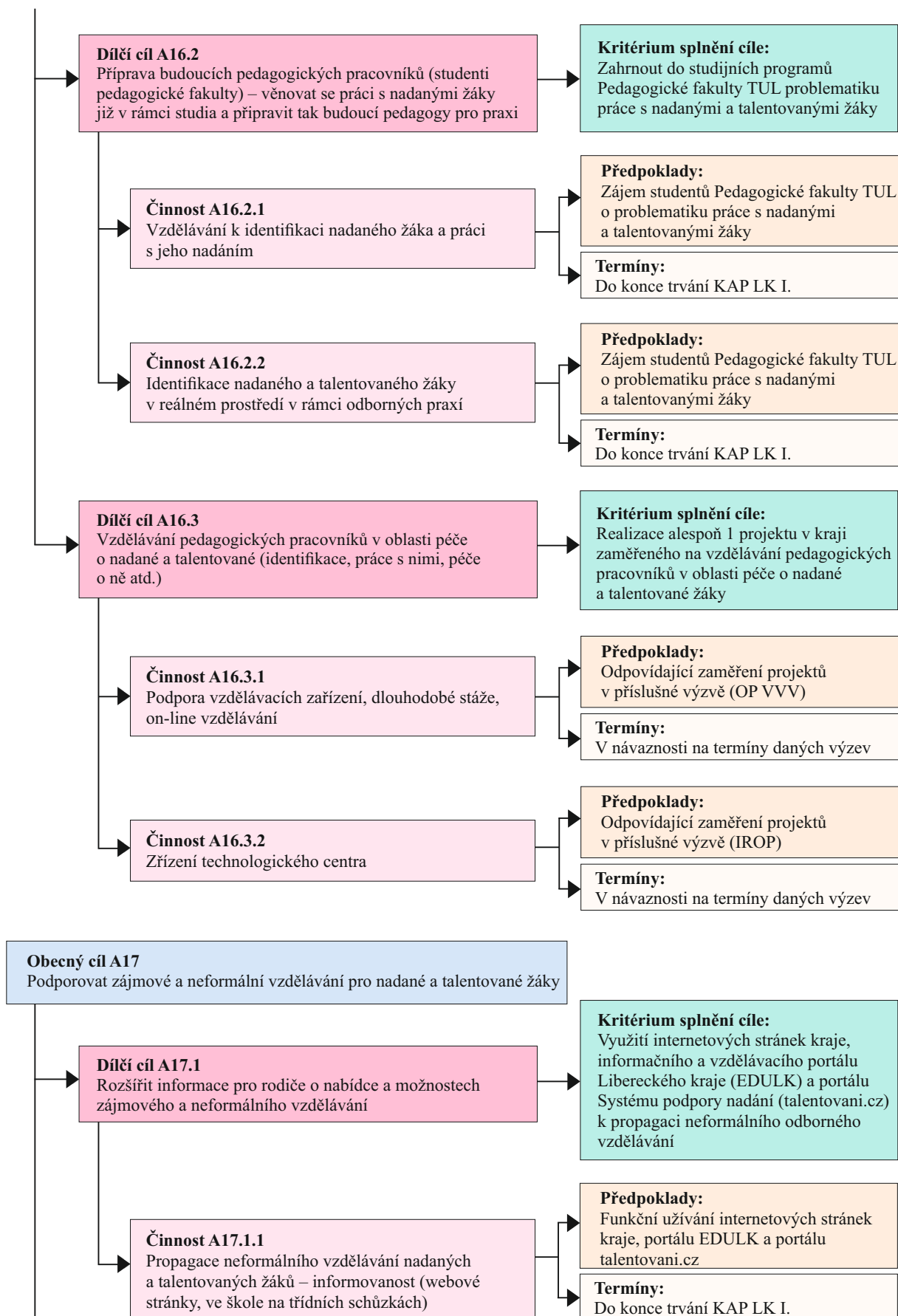

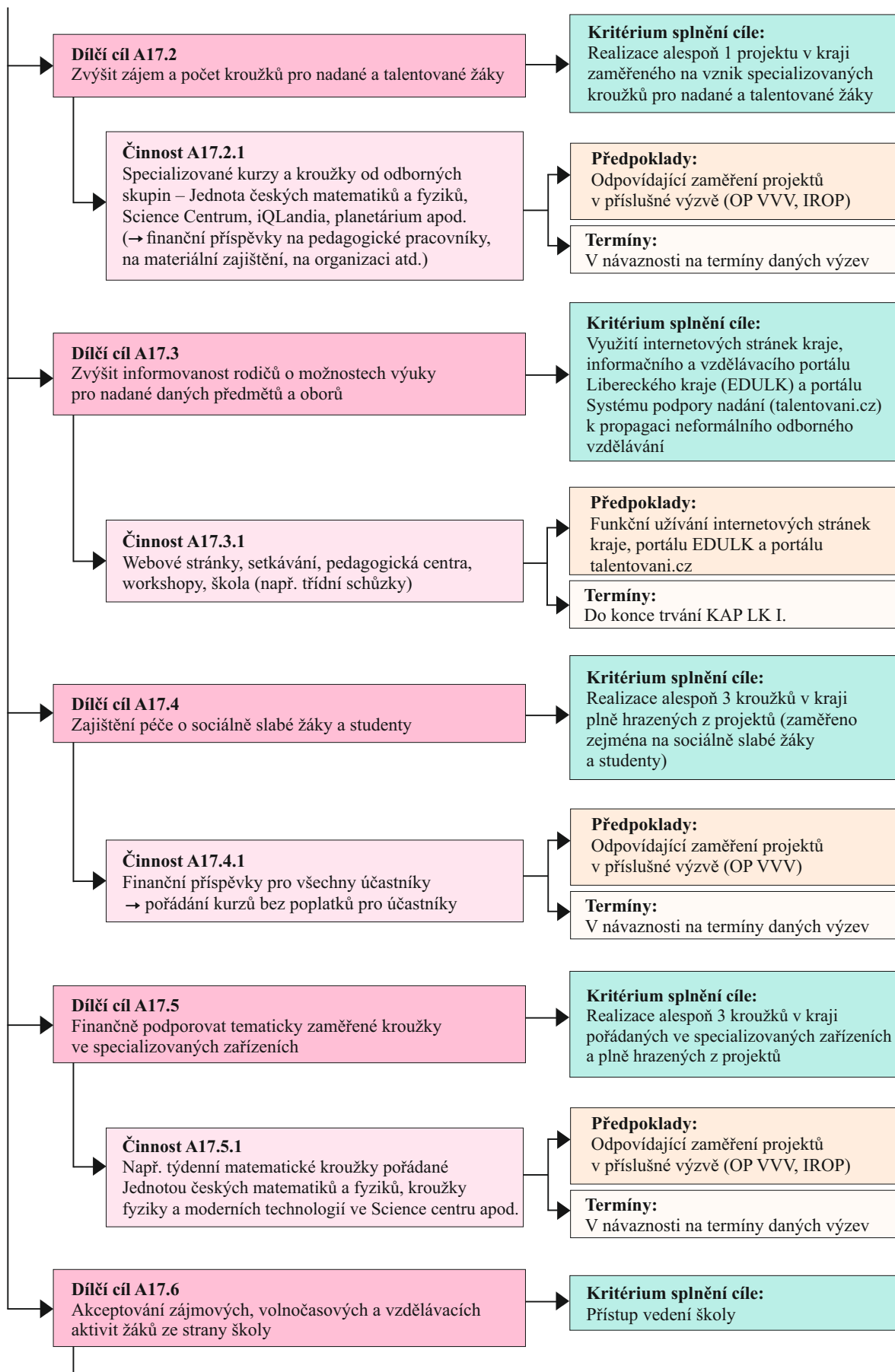
Obecný cíl A16

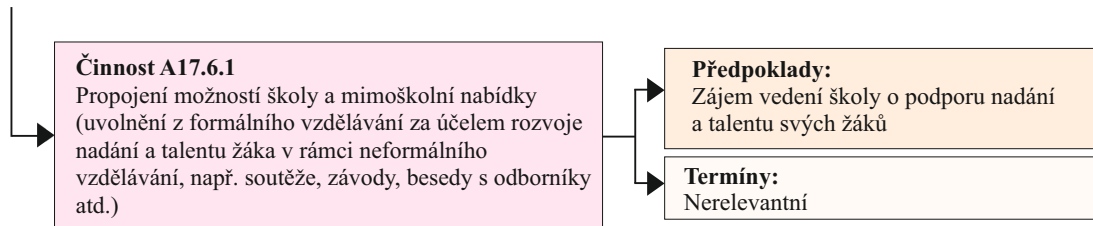
Podpořit vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti zkvalitnění péče o žáky nadané a talentované

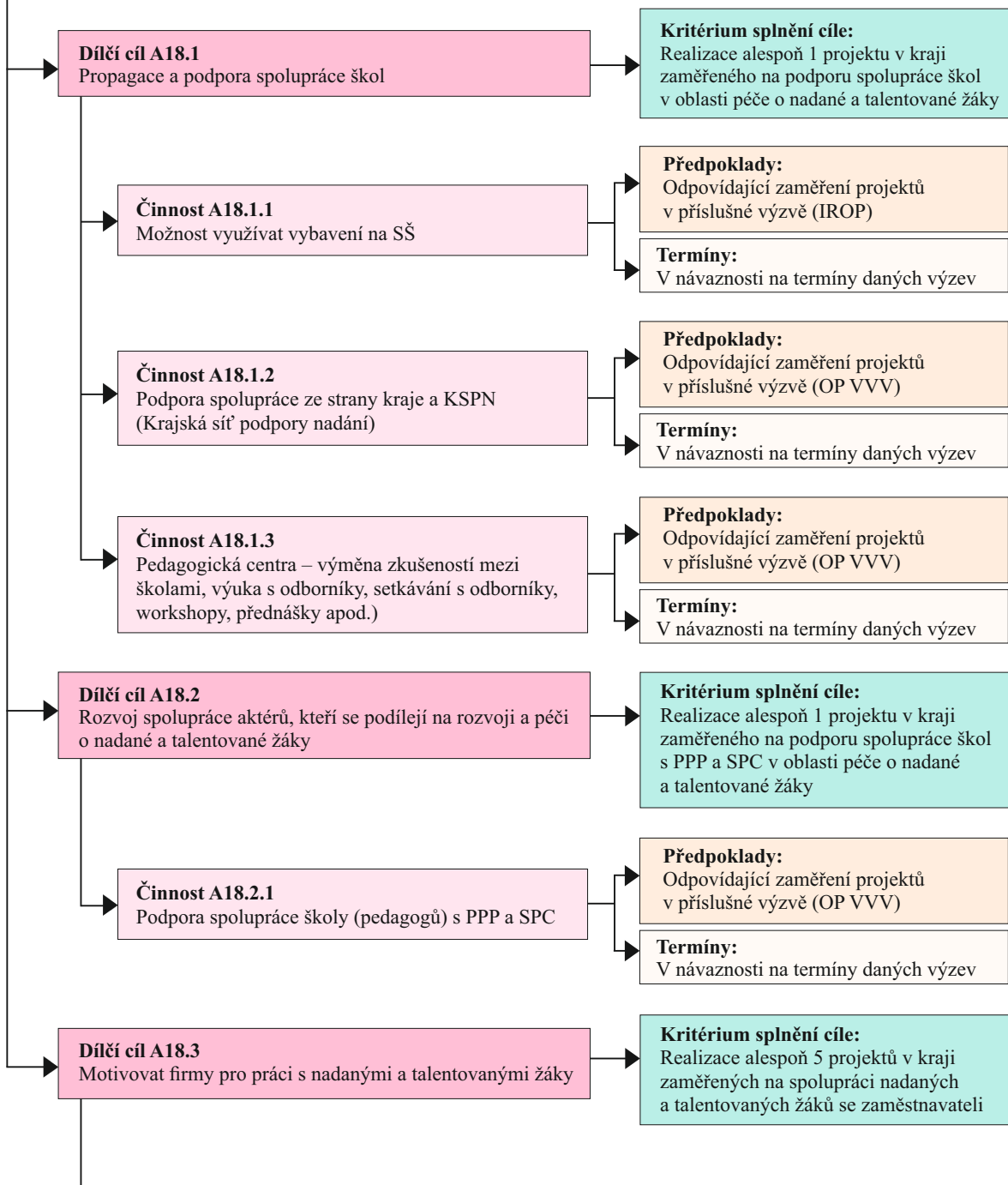

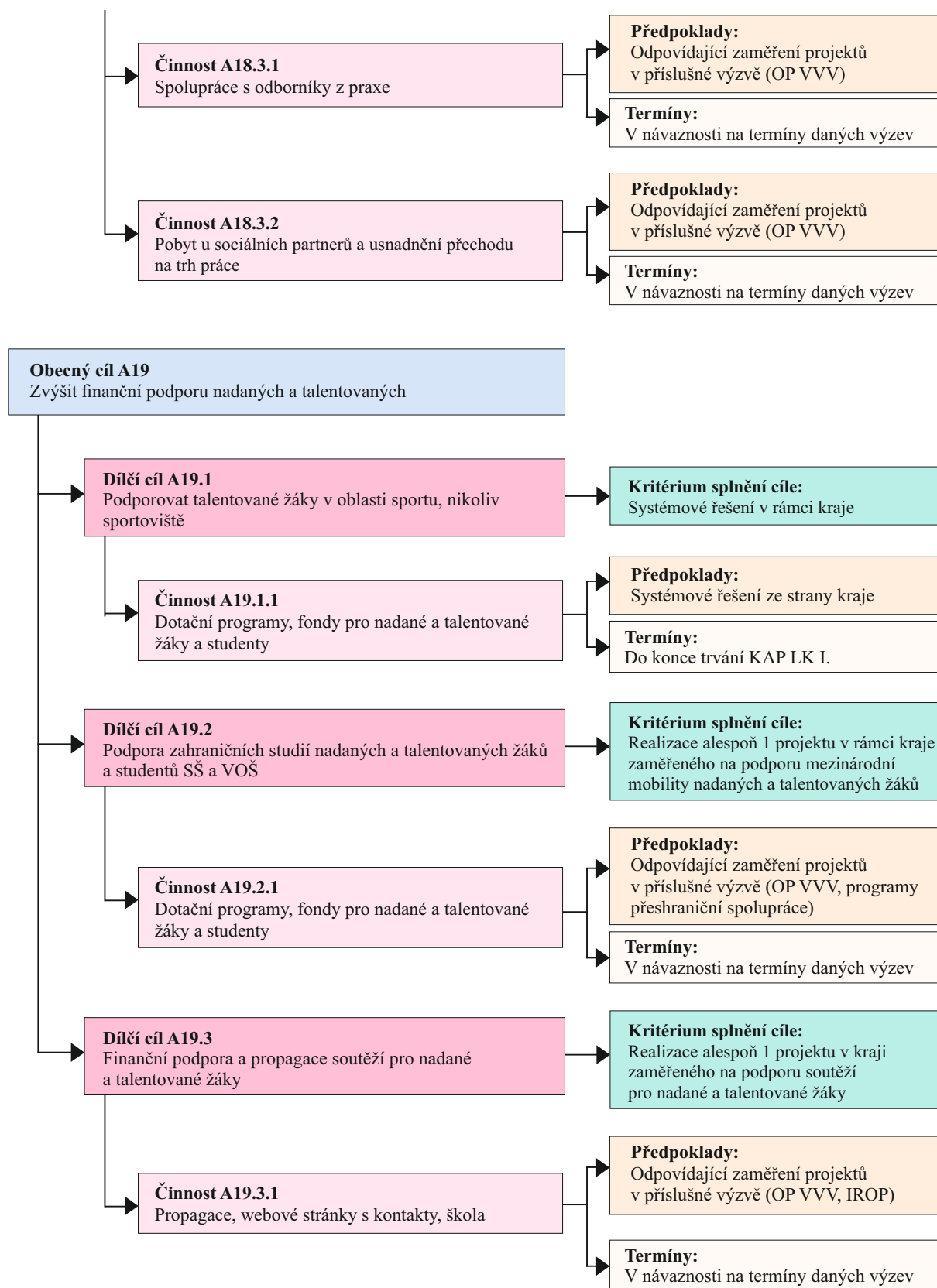

Obecný cíl A18
Zlepšit spolupráci mezi školami, zaměstnavateli a ostatními aktéry na trhu práce

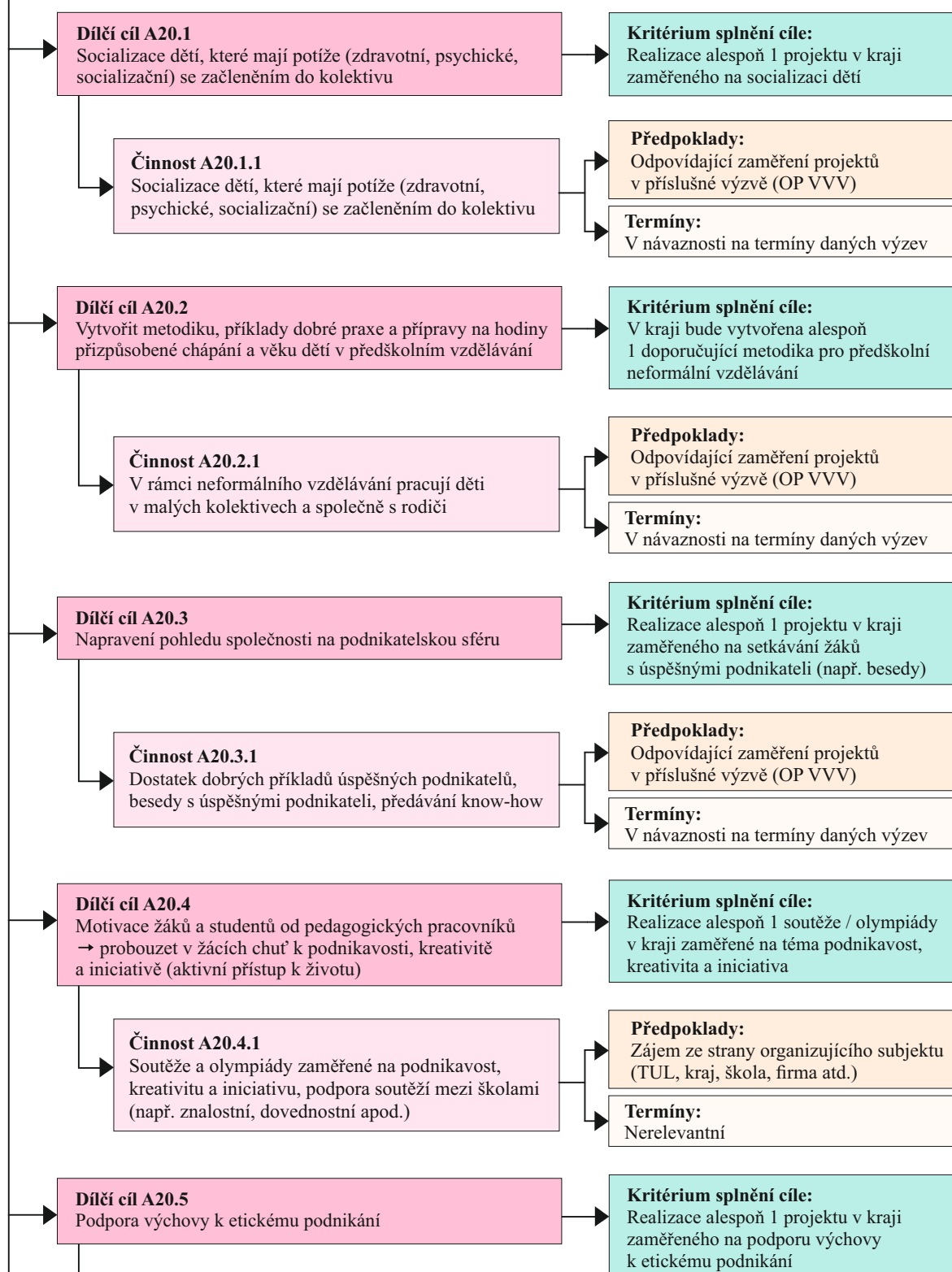

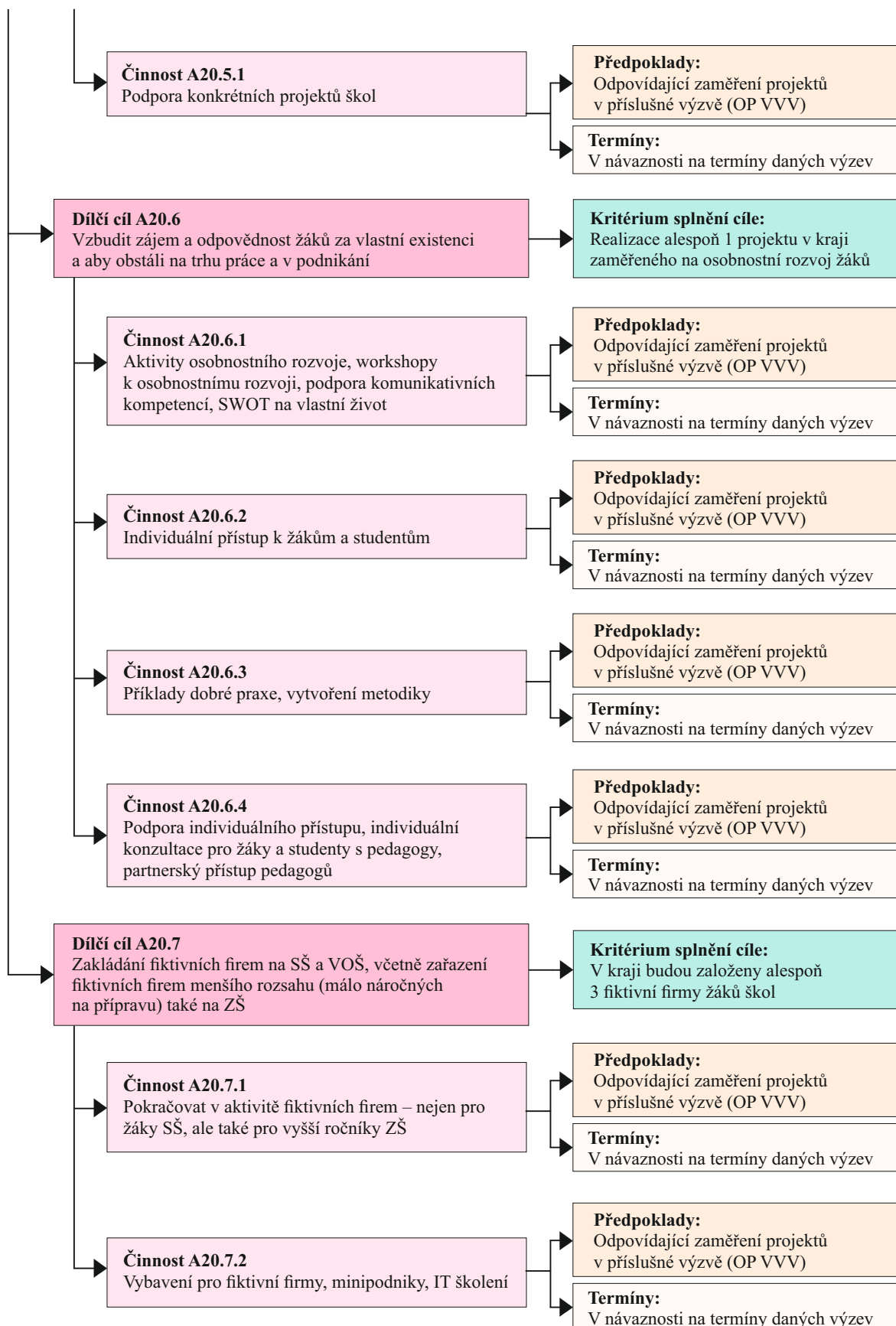
KLÍČOVÉ TÉMA

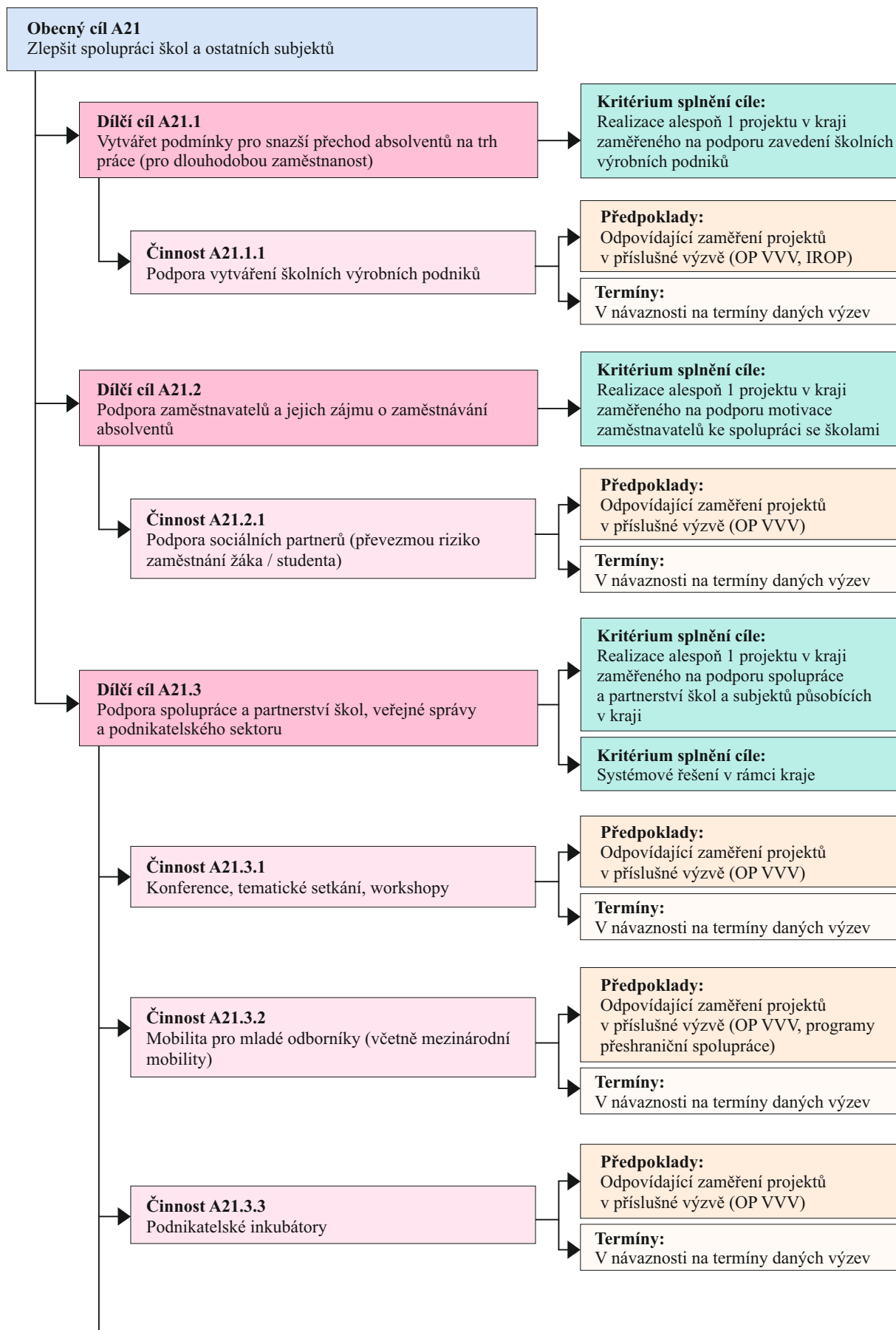
Podpora kompetencí k podnikavosti, kreativitě a iniciativě

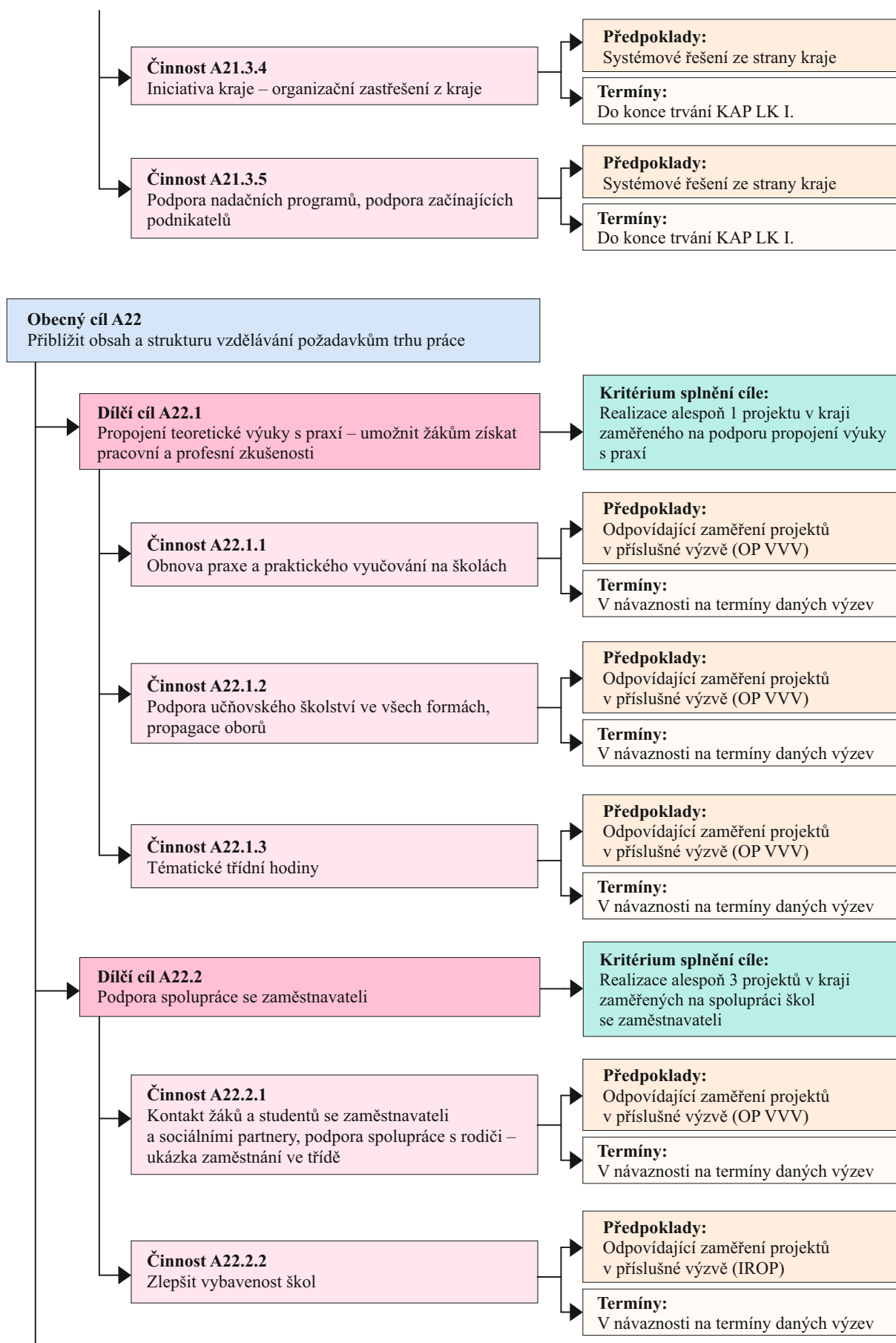
Obecný cíl A20

Zvýšit motivaci dětí, žáků a studentů k rozvoji kompetencí v oblasti podnikavosti, kreativity a iniciativy

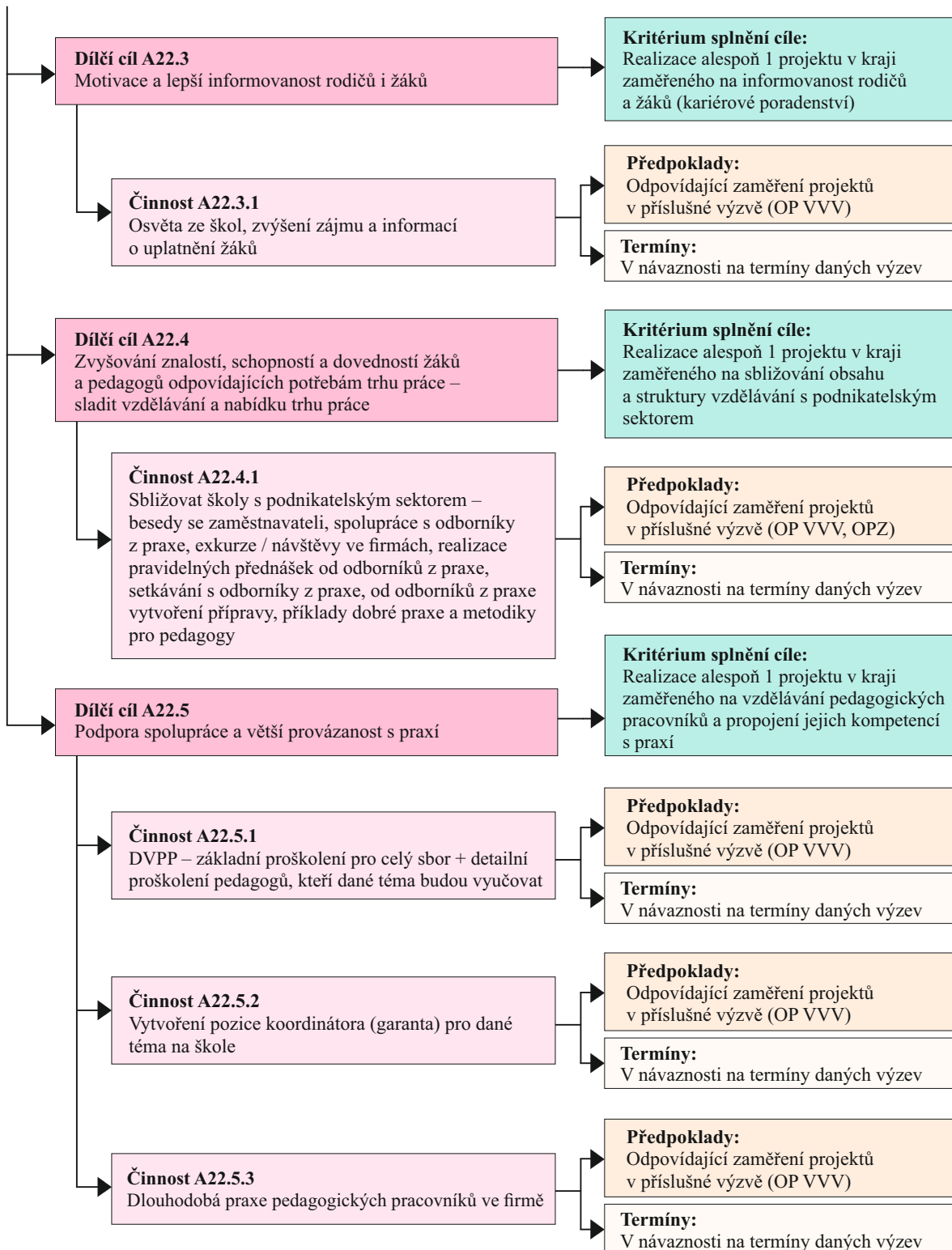

KLÍČOVÉ TÉMA ICT kompetence

Obecný cíl A23

Zvýšit motivaci pedagogů k rozvoji ICT kompetencí

Dílčí cíl A23.1

Podporovat neustálý rozvoj ICT kompetencí pedagogů, které jsou v souladu s aktuálními potřebami v oblasti ICT

Kritérium splnění cíle:

Realizace alespoň 1 projektu v kraji zaměřeného na podporu rozvoje ICT kompetencí pedagogických pracovníků v souladu s aktuálními trendy

Činnost A23.1.1

Síťování, vzájemná výměna zkušeností mezi pedagogy jednotlivých škol dle vyučovaných předmětů

Předpoklady:

Odpovídající zaměření projektů v příslušné výzvě (OP VVV)

Termíny:

V návaznosti na termíny daných výzev

Činnost A23.1.2

Systematické DVPP (seznamování s novými ICT, didaktické využití, zvyšování digitální gramotnosti)

Předpoklady:

Odpovídající zaměření projektů v příslušné výzvě (OP VVV, IROP)

Termíny:

V návaznosti na termíny daných výzev

Dílčí cíl A23.2

Zvýšit motivaci pedagogů ke vzdělávání a účelnému využívání ICT ve výuce

Kritérium splnění cíle:

Realizace alespoň 1 projektu v kraji zaměřeného na podporu pedagogických pracovníků k účelnému užívání ICT ve výuce

Činnost A23.2.1

Zatraktivnění výuky pomocí nových ICT technologií

Předpoklady:

Odpovídající zaměření projektů v příslušné výzvě (OP VVV, IROP)

Termíny:

V návaznosti na termíny daných výzev

Činnost A23.2.2

Podpora vzájemného učení mezi žáky a pedagogy

Předpoklady:

Odpovídající zaměření projektů v příslušné výzvě (OP VVV)

Termíny:

V návaznosti na termíny daných výzev

Dílčí cíl A23.3

Zvýšit motivaci finančním ohodnocením odborníků

Kritérium splnění cíle:

Alespoň 10 % škol v kraji využije dotace z EU k realizaci aktivit zaměřených na ohodnocení odborníků (finanční motivace)

Činnost A23.3.1

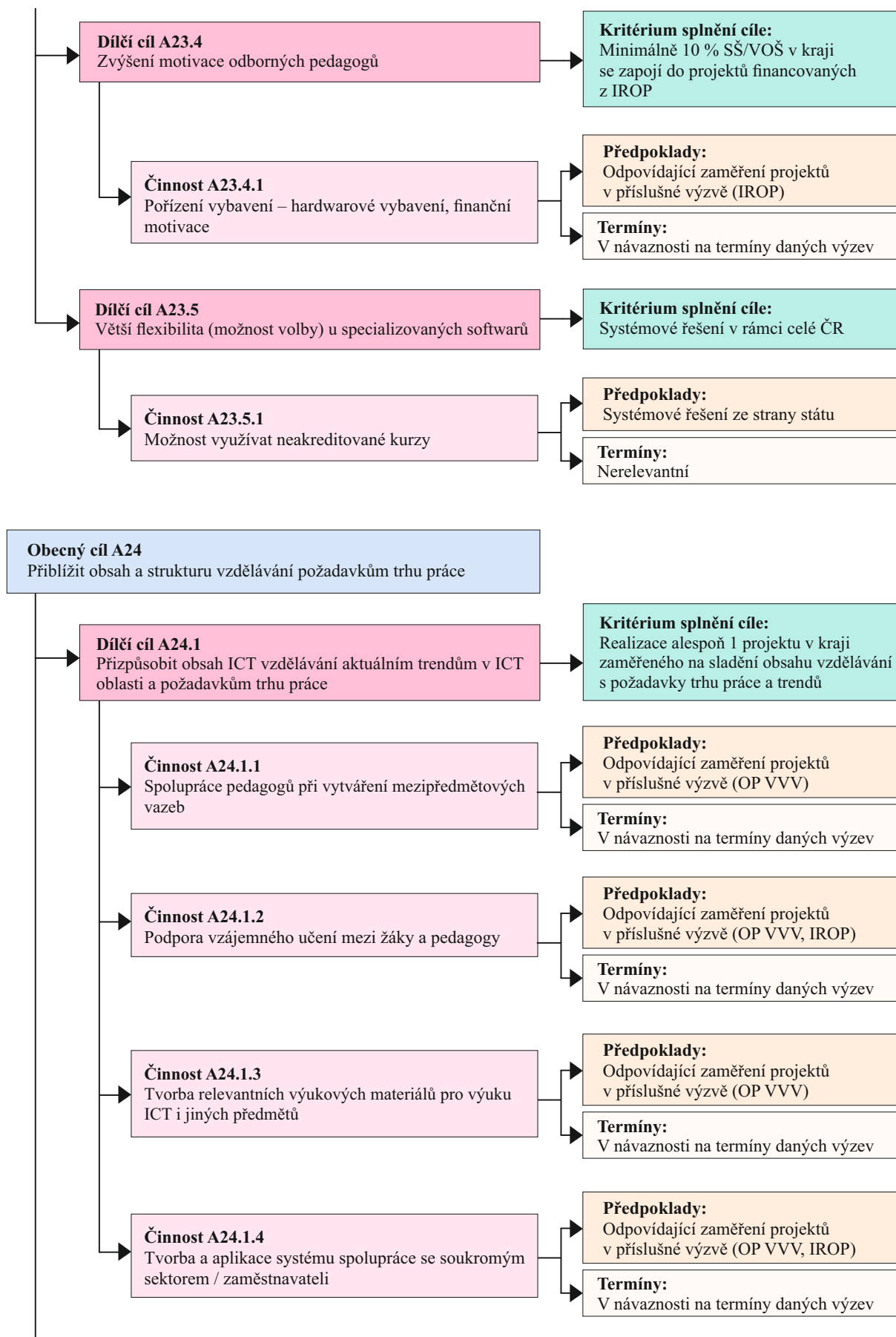
Finanční podpora prostřednictvím projektů

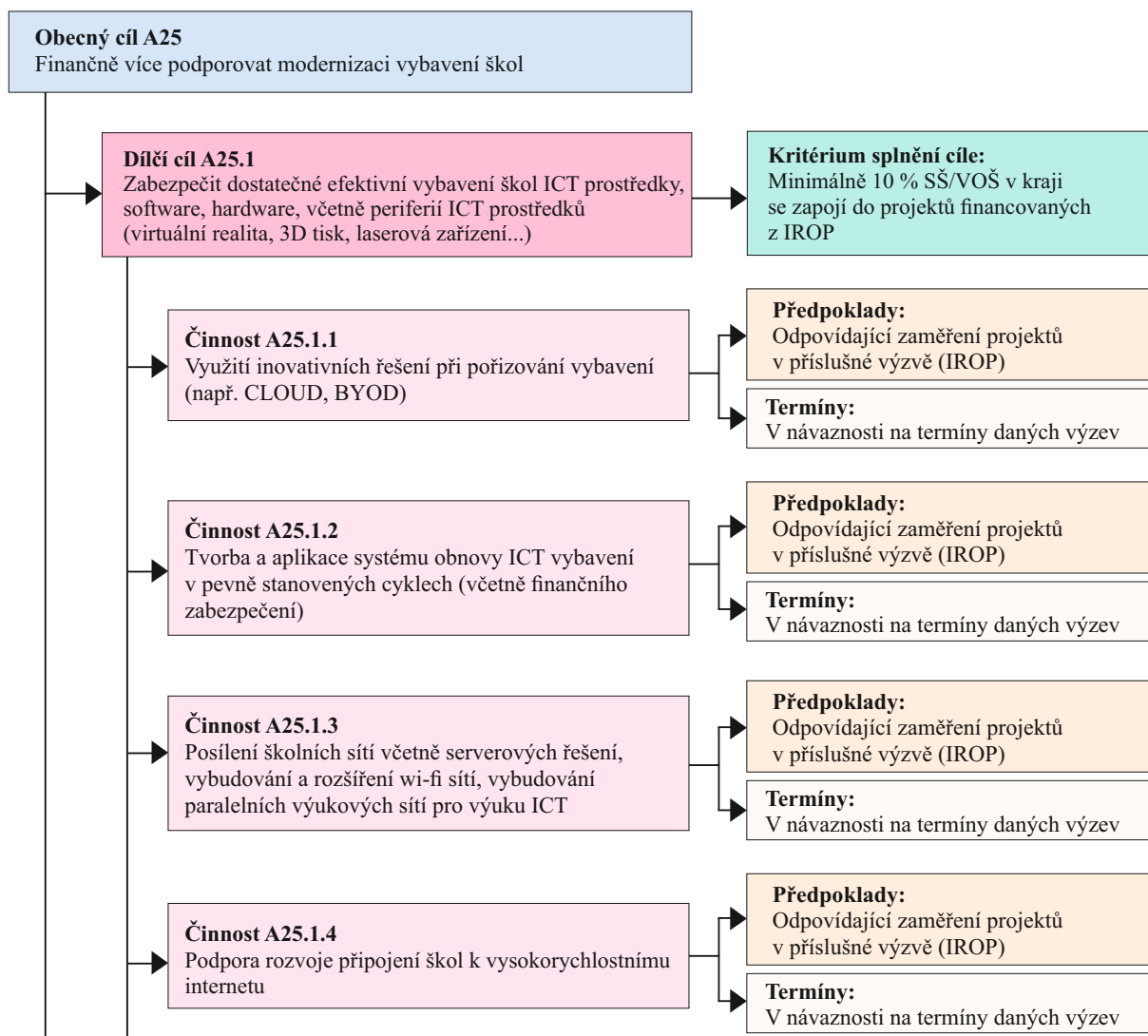
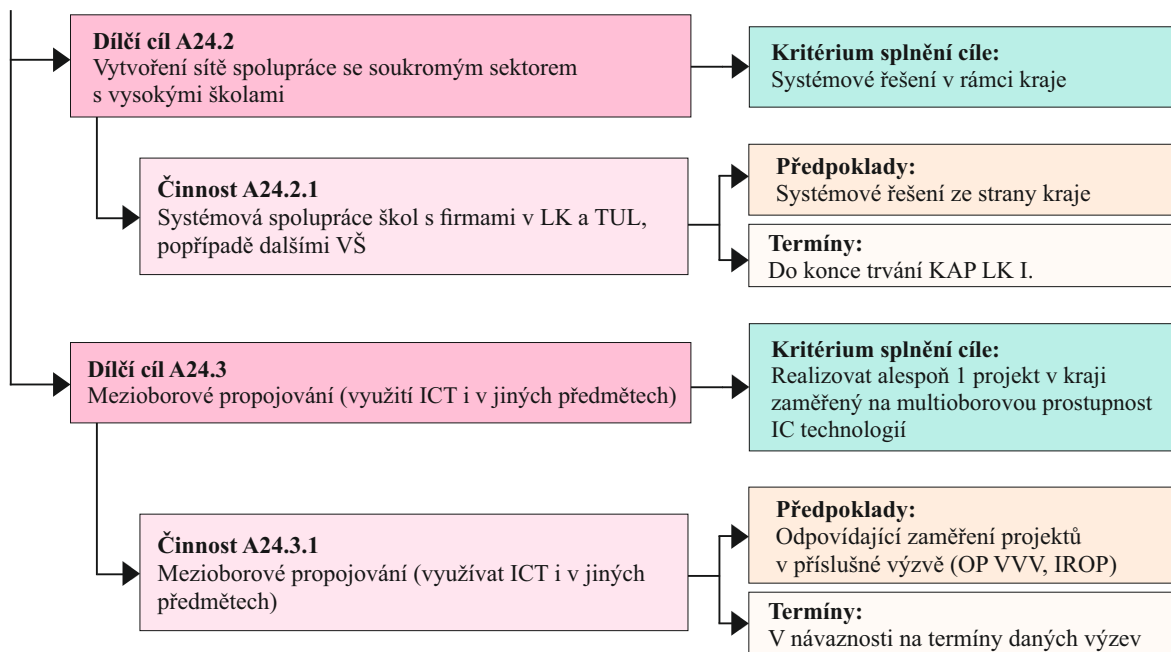
Předpoklady:

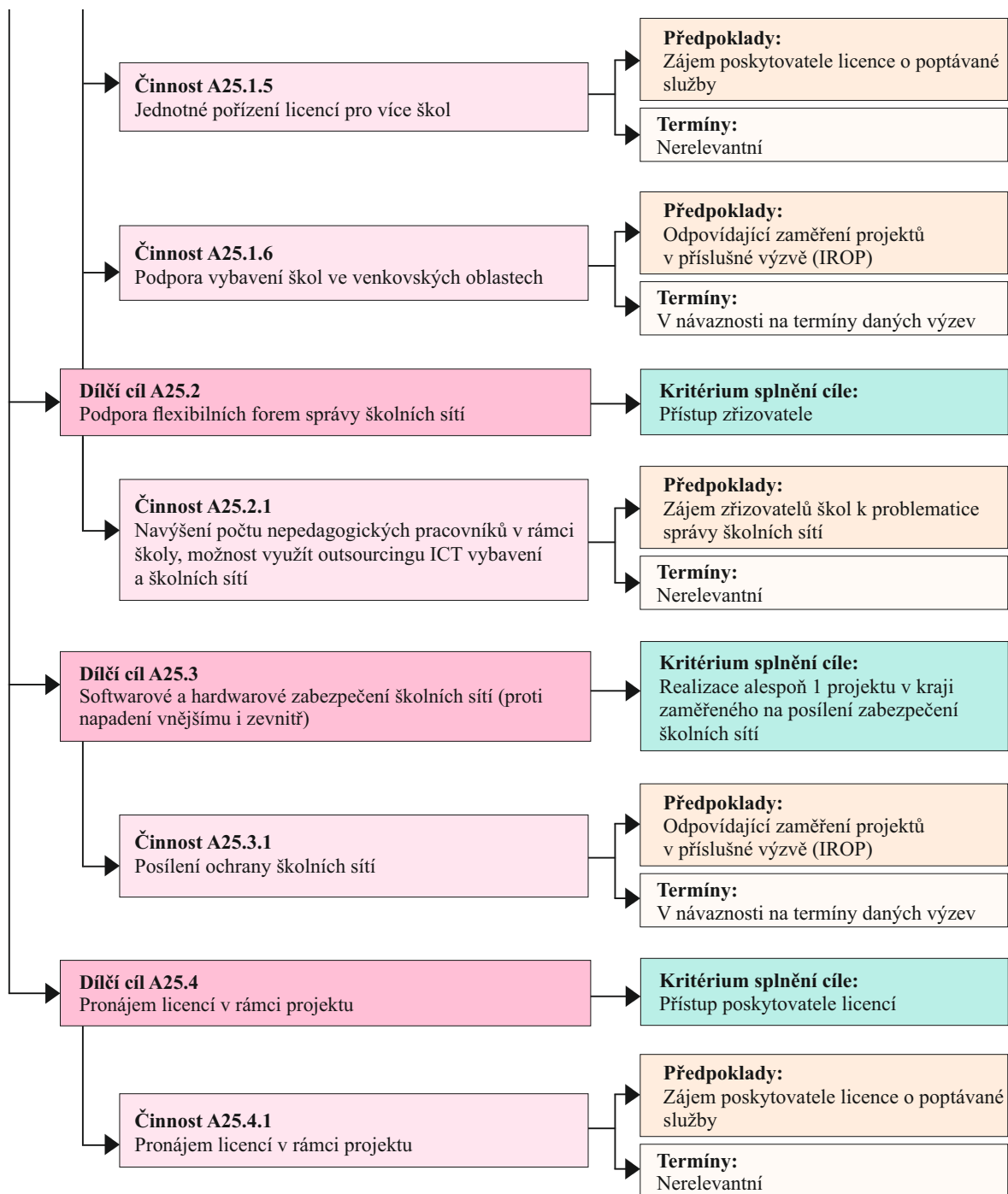
Odpovídající zaměření projektů v příslušné výzvě (OP VVV)

Termíny:

V návaznosti na termíny daných výzev

2.2 Kategorie B – potřeby se střední důležitostí

KLÍČOVÉ TÉMA

Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol se zaměstnavateli

Obecný cíl B1

Zvýšit povědomí o možnostech odborného vzdělávání v rámci neformálního vzdělávání

Dílčí cíl B1.1

Podpora informovanosti/propagace neformálního vzdělávání

Činnost B1.1.1

Propagace/inzerce v tisku, na internetových stránkách kraje, letáky, brožury (distribuce do ZŠ, žákům i rodičům)

Kritérium splnění cíle:

Využití internetových stránek kraje a informačního a vzdělávacího portálu Libereckého kraje (EDULK) k propagaci neformálního odborného vzdělávání

Předpoklady:

Funkční užívání internetových stránek kraje a portálu EDULK

Termíny:

Do konce trvání KAP LK I.

Dílčí cíl B1.2

Navázání na úspěšně zrealizované projekty

Činnost B1.2.1

Např. Dětská univerzita (TUL)

Kritérium splnění cíle:

Realizace alespoň 3 projektů v kraji navazujících na úspěšné projekty z předchozího operačního období

Předpoklady:

Odpovídající zaměření projektů v příslušné výzvě (OP VVV, IROP)

Termíny:

V návaznosti na termíny daných výzev

Dílčí cíl B1.3

Finanční motivace (systémové řešení ze strany státu, využití dotací z evropských fondů)

Činnost B1.3.1

Finanční ohodnocení odborných kvalit učitelů, ocenění vynikajících učitelů

Kritérium splnění cíle:

Alespoň 10 % škol v kraji využije dotace z EU k realizaci aktivit zaměřených na ohodnocení odborných kvalit učitelů (finanční motivace)

Kritérium splnění cíle:

Systémové řešení v rámci celé ČR

Předpoklady:

Odpovídající zaměření projektů v příslušné výzvě (OP VVV)

Termíny:

V návaznosti na termíny daných výzev

Předpoklady:

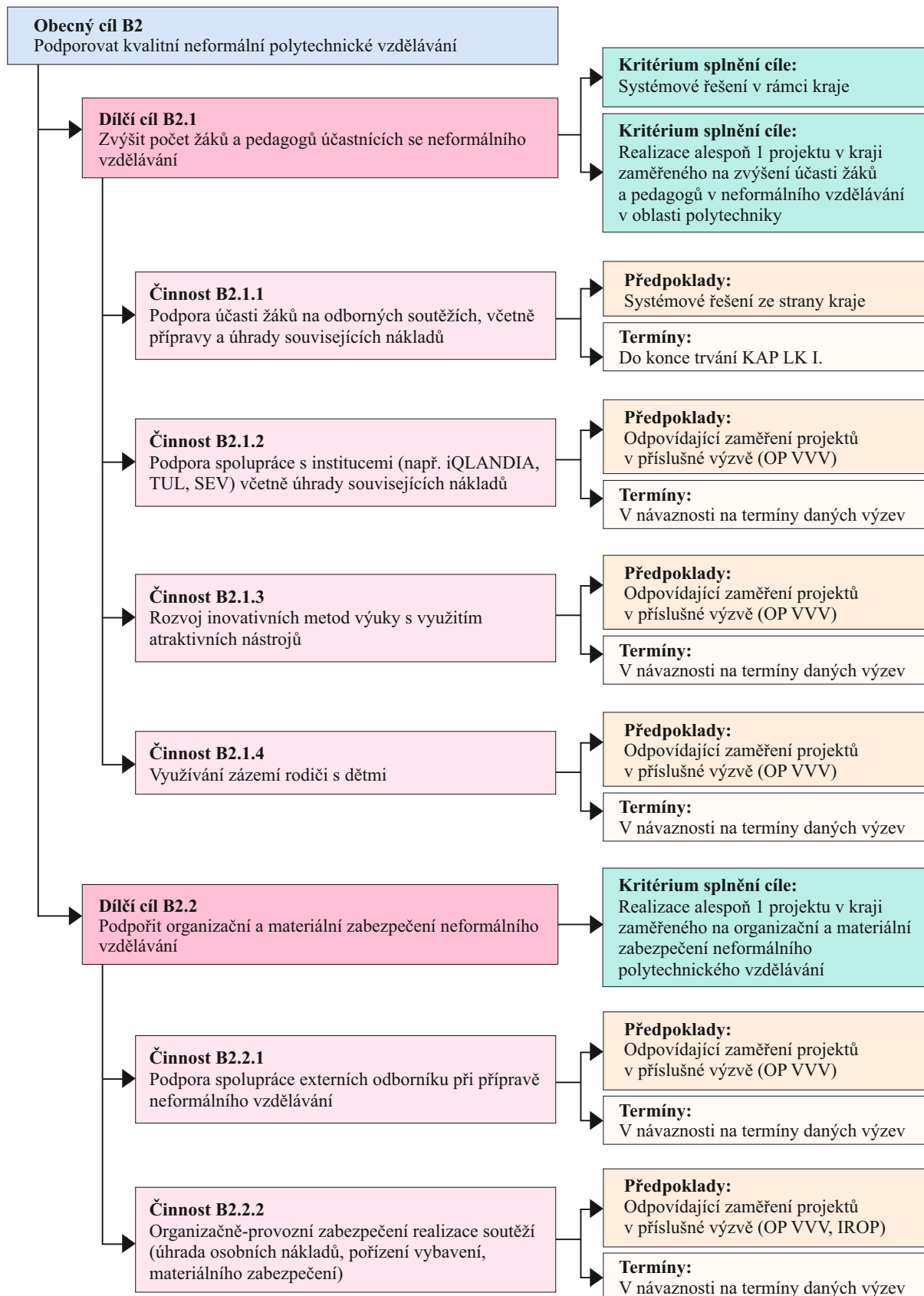
Systémové řešení ze strany státu

Termíny:

Nerelevantní

KLÍČOVÉ TÉMA Podpora polytechnického vzdělávání

KLÍČOVÉ TÉMA Rozvoj kariérového poradenství

Obecný cíl B3

Zajistit provázanost základního, středního, vyššího odborného a vysokoškolského vzdělávání

Dílčí cíl B3.1
Motivovat ředitele k větší spolupráci

Kritérium splnění cíle:
Systémové řešení v rámci kraje

Činnost B3.1.1
Motivace ze strany zřizovatele

Předpoklady:
Systémové řešení ze strany kraje

Termíny:
Do konce trvání KAP LK I.

Obecný cíl B4

Přiblížit obsah a strukturu vzdělávání požadavkům trhu práce

Dílčí cíl B4.1
Zvolit osobu, která by s firmami komunikovala

Kritérium splnění cíle:
Realizace alespoň 5 projektů v kraji zaměřených na koordinaci komunikace škol s firmami (vytvoření nové funkce koordinátora) za účelem sladění obsahu a struktury vzdělávání s požadavky trhu práce

Činnost B4.1.1
Využít zájem firem prezentovat nové technologie – podpora exkurzí, stáží ve firmách aj.

Předpoklady:
Odpovídající zaměření projektů v příslušné výzvě (OP VVV)

Termíny:
V návaznosti na termíny daných výzev

Dílčí cíl B4.2
Využít pomoci existujících organizací v kraji k podpoře spolupráce/komunikace škol a firem

Kritérium splnění cíle:
Realizace alespoň 1 projektu v kraji zaměřeného na koordinaci komunikace škol s firmami (existující organizace) za účelem sladění obsahu a struktury vzdělávání s požadavky trhu práce

Činnost B4.2.1
Využít existujících organizací k zajištění komunikace mezi školami a firmami (např. KHK)

Předpoklady:
Odpovídající zaměření projektů v příslušné výzvě (OP VVV)

Termíny:
V návaznosti na termíny daných výzev

Dílčí cíl B4.3
Získat odborníky do škol

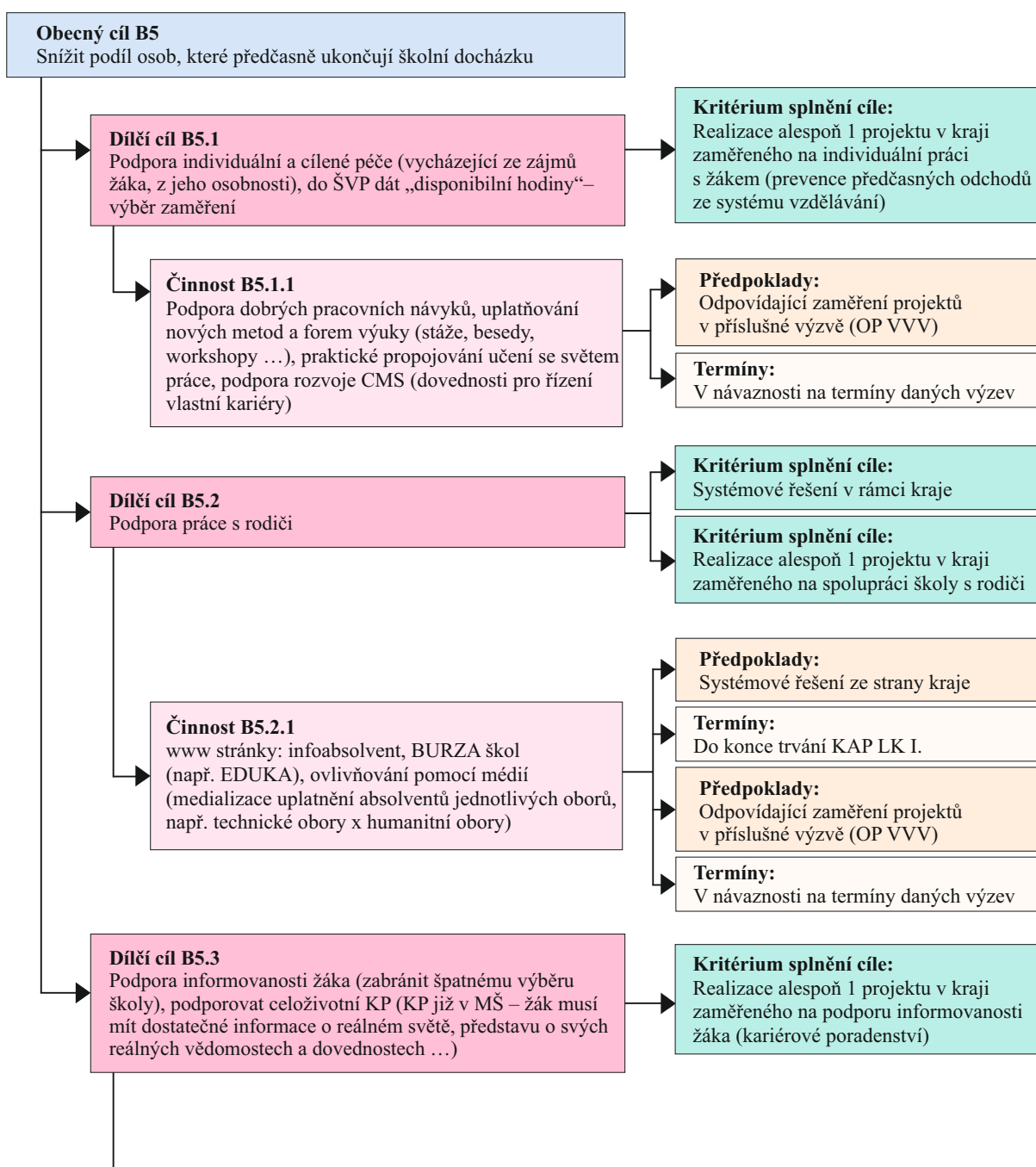
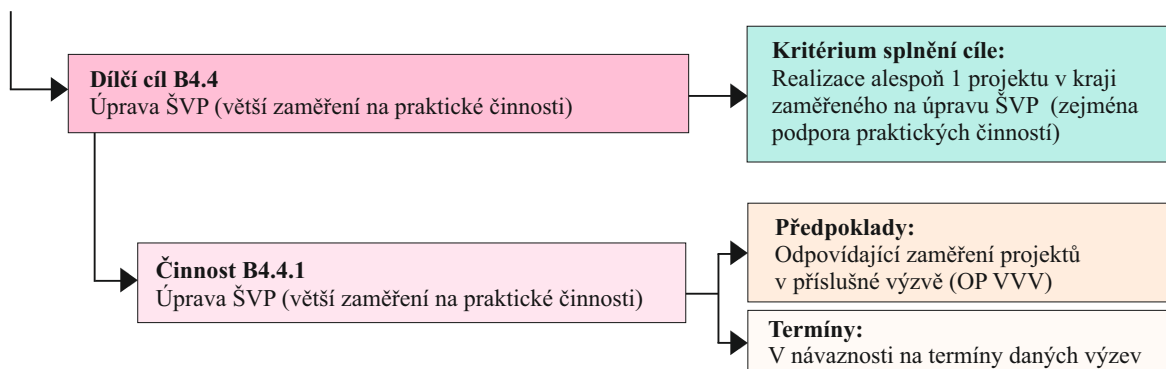
Kritérium splnění cíle:
Realizace alespoň 1 projektu v kraji zaměřeného na spolupráci škol s odborníky z praxe

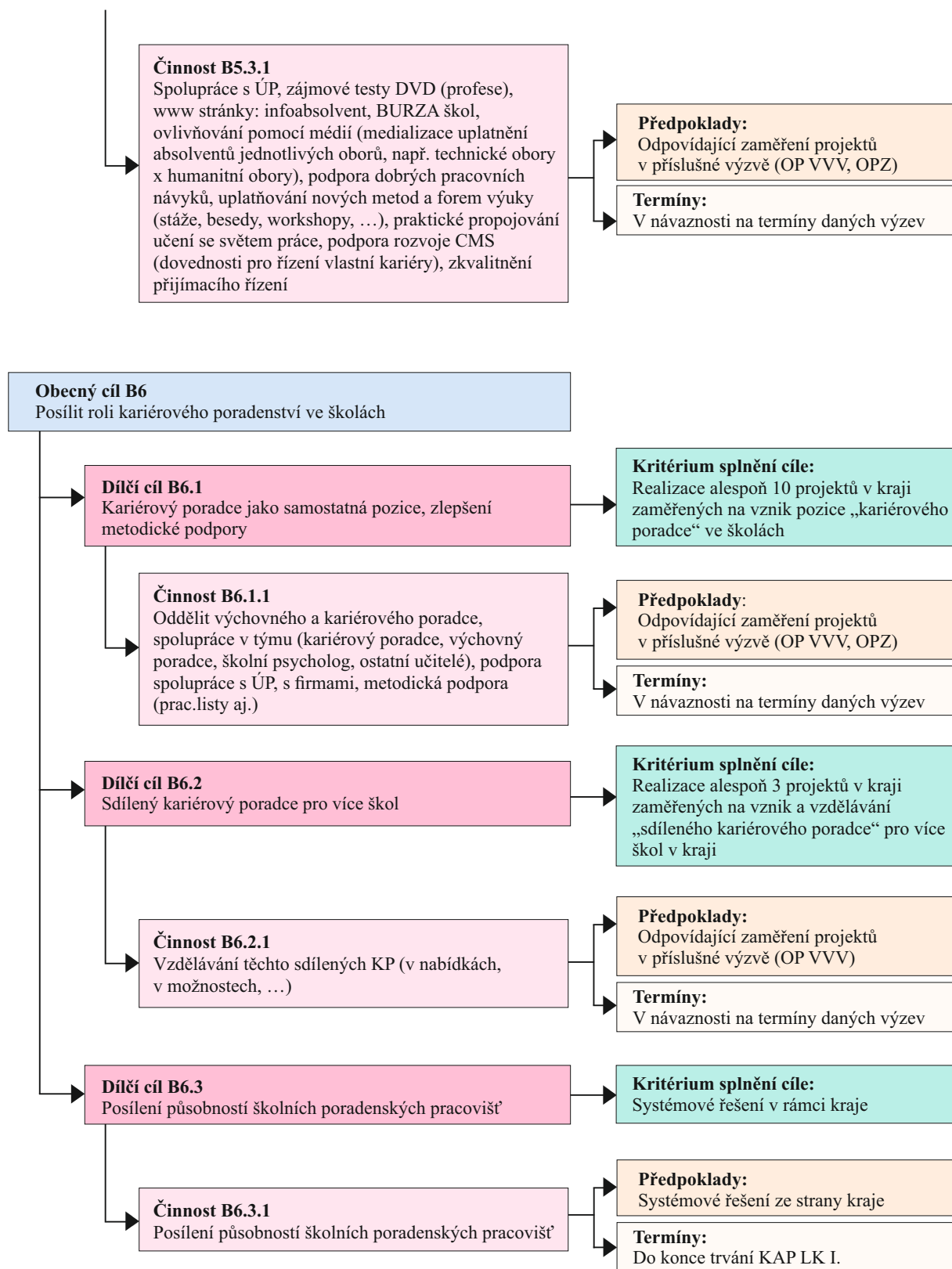
Činnost B4.3.1
Zaměstnavatelé/odborníci do škol (besedy, workshopy aj.)

Předpoklady:
Odpovídající zaměření projektů v příslušné výzvě (OP VVV)

Termíny:
V návaznosti na termíny daných výzev

KLÍČOVÉ TÉMA Podpora inkluze

Obecný cíl B7

Zajistit provázanost základního, středního, vyššího odborného a vysokoškolského vzdělávání

Dílčí cíl B7.1

Centrální sklad, půjčovna kompenzačních pomůcek

Kritérium splnění cíle:

Systémové řešení v rámci kraje

Činnost B7.1.1

Organizační a finanční zastřešení od státu + revize přístrojů + pravidelná školení pro pedagogy

Předpoklady:

Systémové řešení ze strany kraje

Termíny:

Do konce trvání KAP LK I.

Dílčí cíl B7.2

Podpora předávání informací ZŠ na SŠ (užší spolupráce / kooperace mezi školami)

Kritérium splnění cíle:

Systémové řešení v rámci kraje

Činnost B7.2.1

Předání celé dokumentace o žákovi ze ZŠ/PPP na SŠ (např. karta studenta)

Předpoklady:

Systémové řešení ze strany kraje

Termíny:

Do konce trvání KAP LK I.

Obecný cíl B8

Přiblížit obsah a strukturu vzdělávání požadavkům trhu práce, podpořit stávající personální kapacity a zajistit vznik nových pracovních pozic

Dílčí cíl B8.1

Kompenzace nedostačivosti, ale ne snižování standardů / nároků na žáky, přihlížet k míře uplatnění v praxi

Kritérium splnění cíle:

Systémové řešení v rámci celé ČR

Činnost B8.1.1

Vytvoření systému kritérií (např. kdo neumí trojčlenku, procenta... nemůže jít na SŠ s maturitou), snaha udržet žáka ve vzdělávání

Předpoklady:

Systémové řešení ze strany státu

Termíny:

Nerelevantní

Dílčí cíl B8.2

Zpřísnit přijímací řízení na gymnázia (procenta) → nadání a talentovaní do odborného vzdělávání

Kritérium splnění cíle:

Systémové řešení v rámci celé ČR

Činnost B8.2.1

Systémová změna financí

Předpoklady:

Systémové řešení ze strany státu

Termíny:

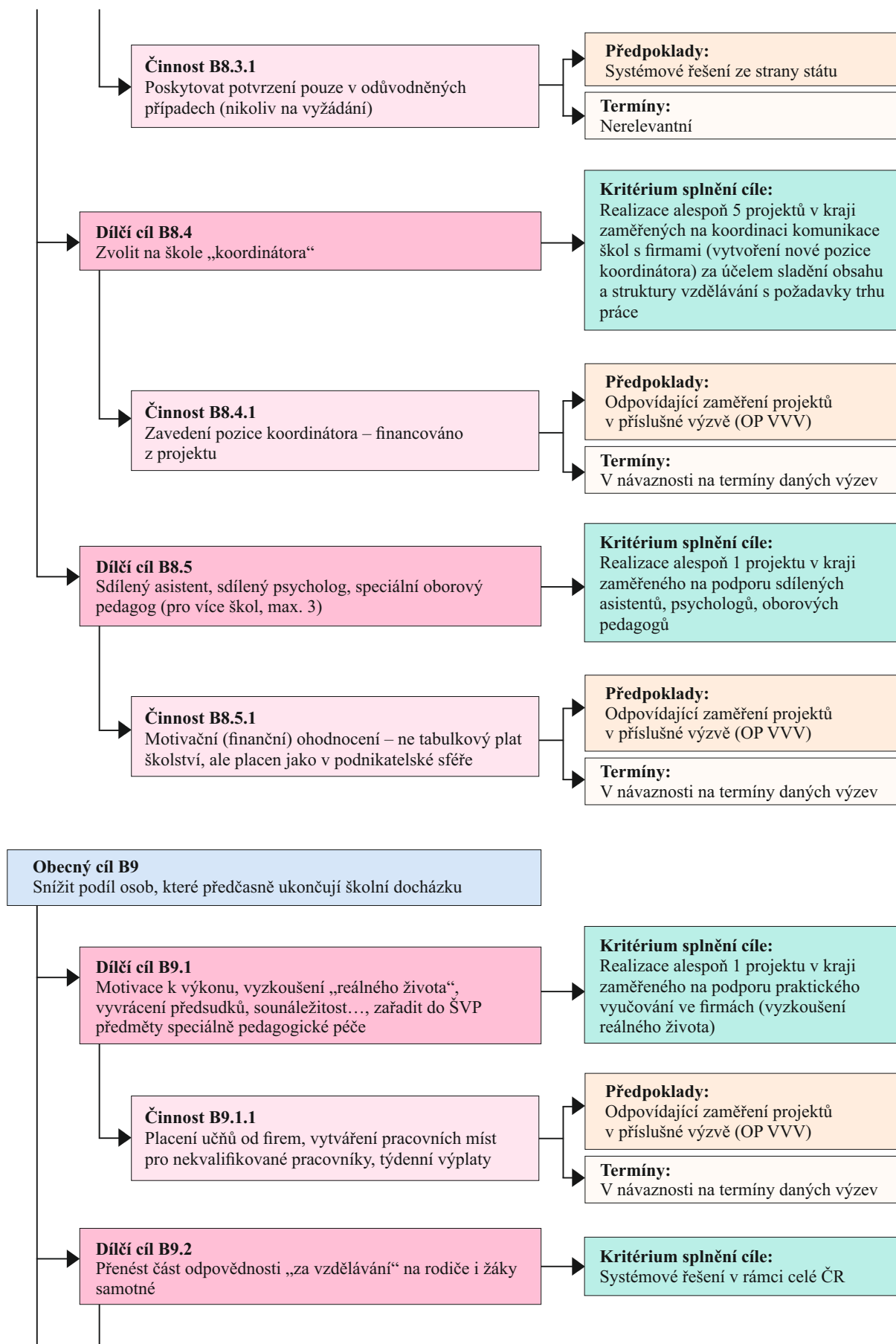
Nerelevantní

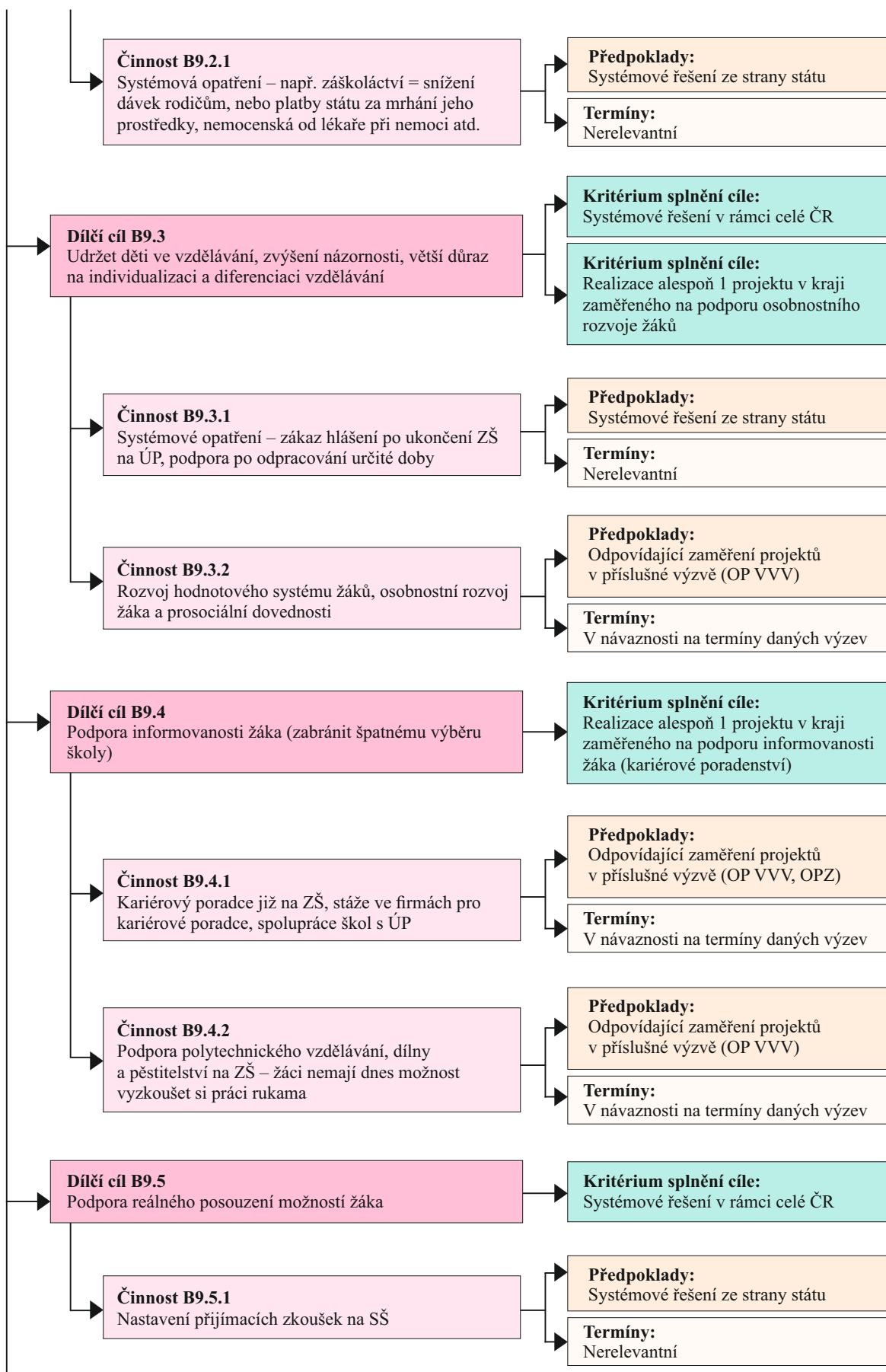
Dílčí cíl B8.3

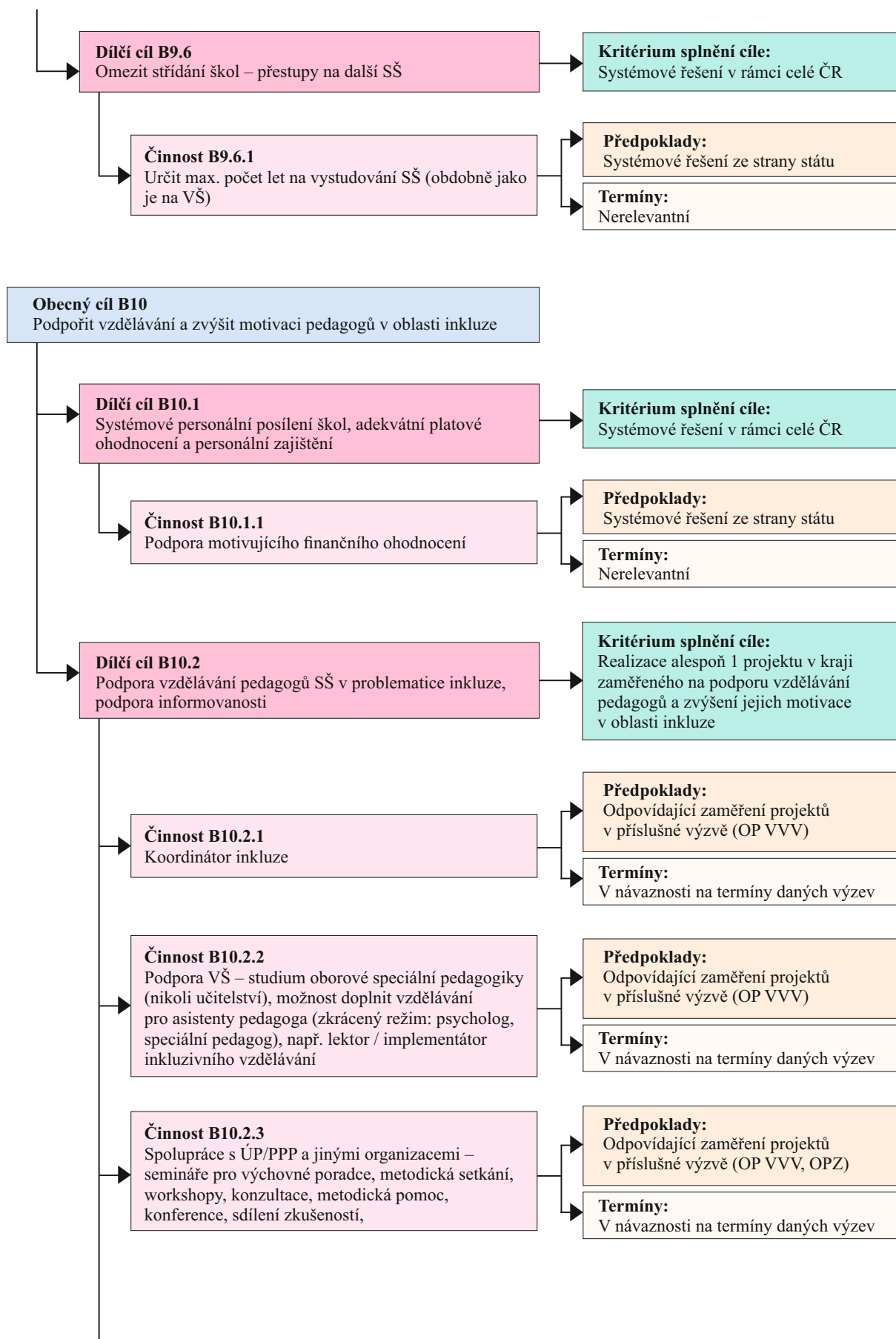
Školní lékař, který zná oborovou nabídku

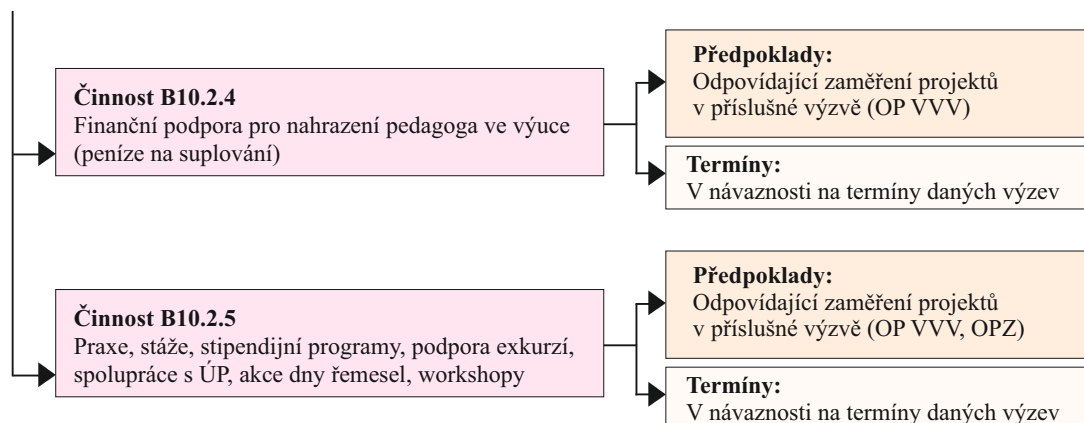
Kritérium splnění cíle:

Systémové řešení v rámci celé ČR

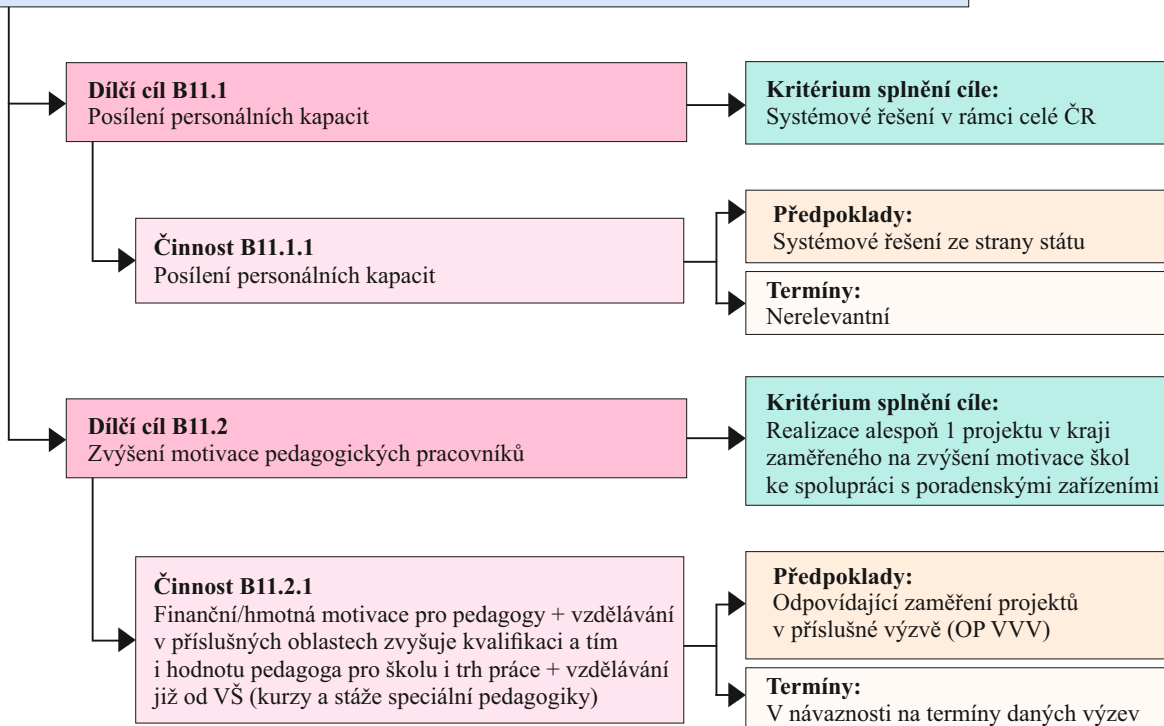

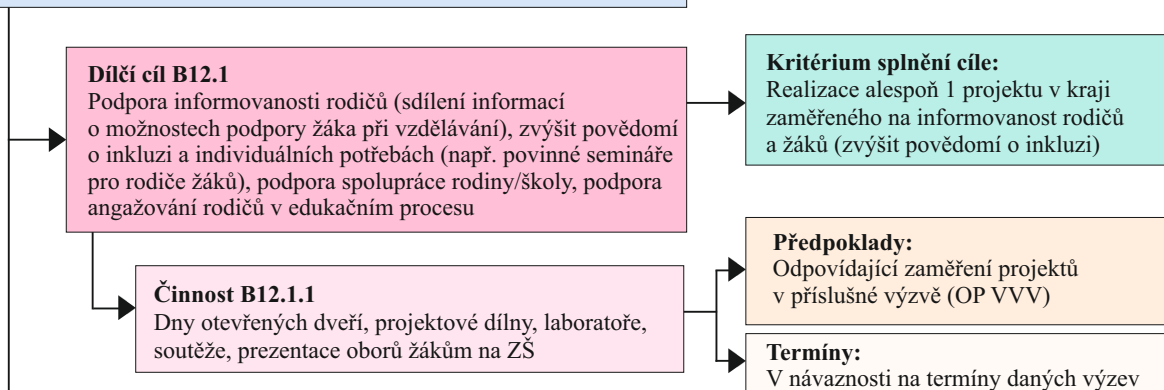

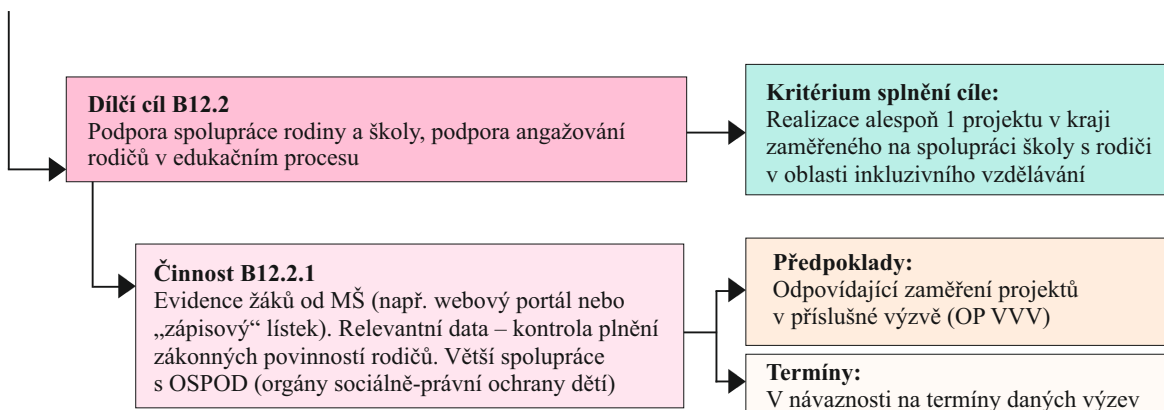

Obecný cíl B11
Posílit personální kapacity poradenských zařízení a zvýšit motivaci učitelů ke vzájemné spolupráci

Obecný cíl B12
Podporovat spolupráci/komunikaci školy s rodinou

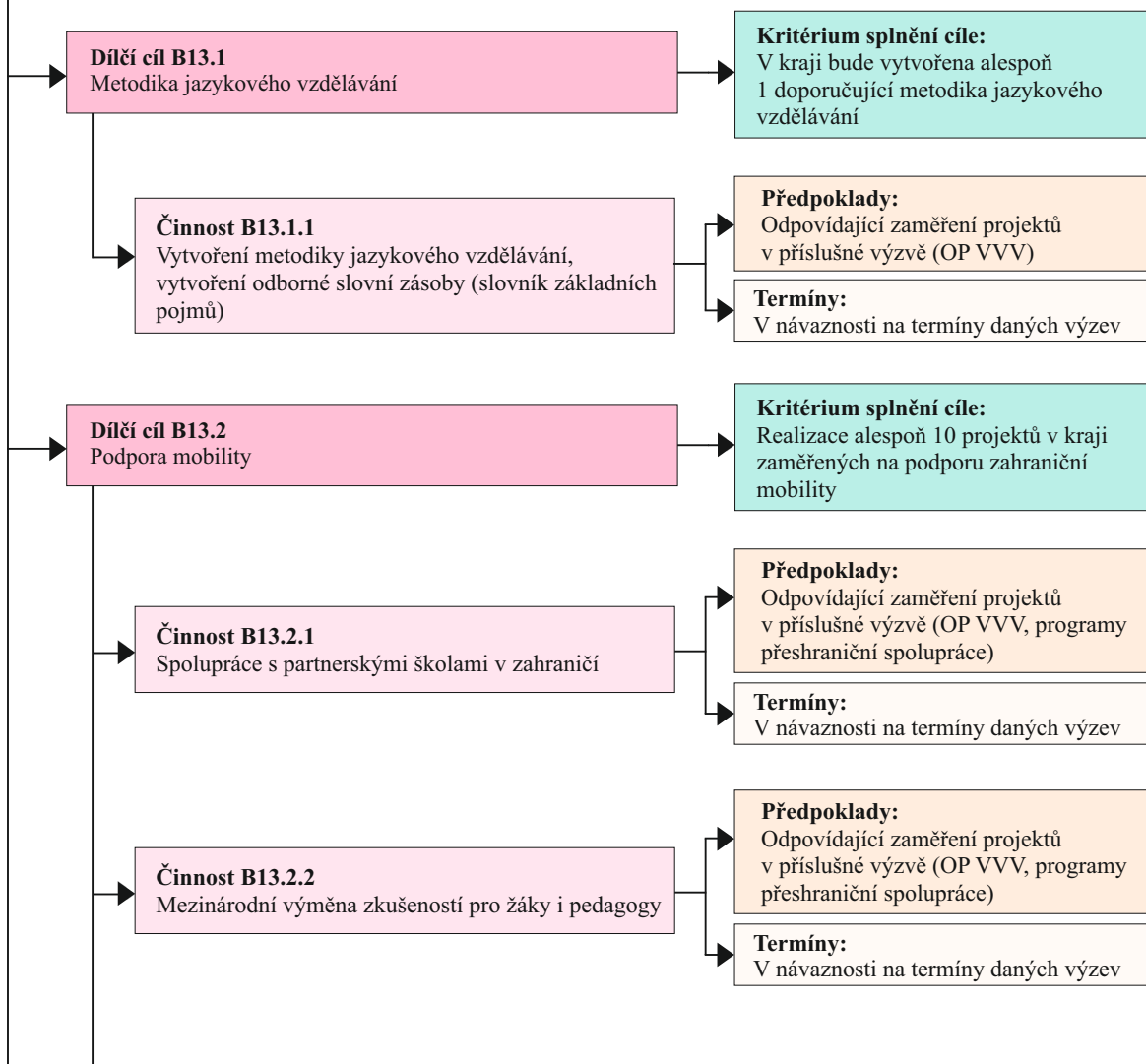

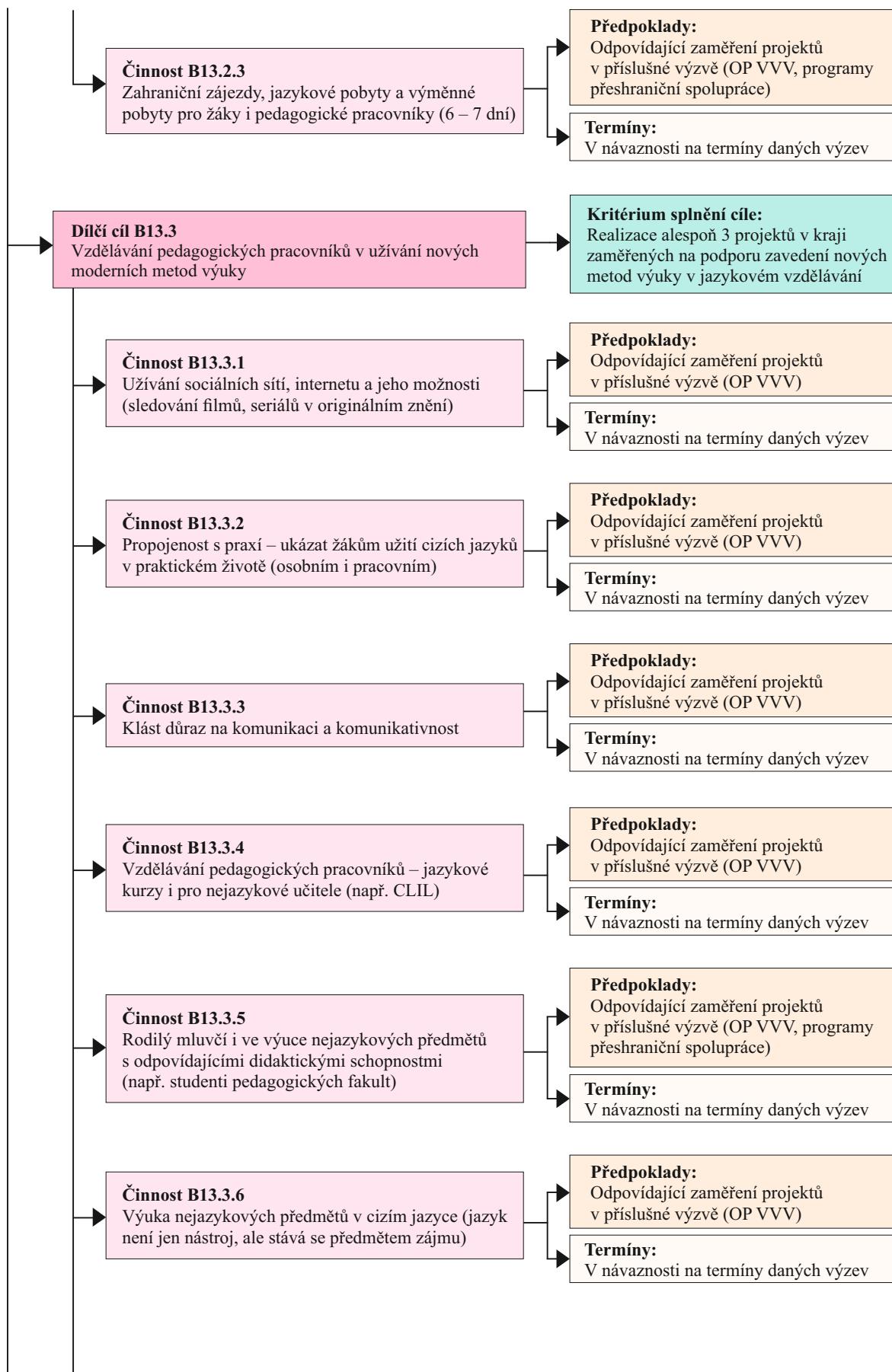
KLÍČOVÉ TÉMA Rozvoj cizích jazyků

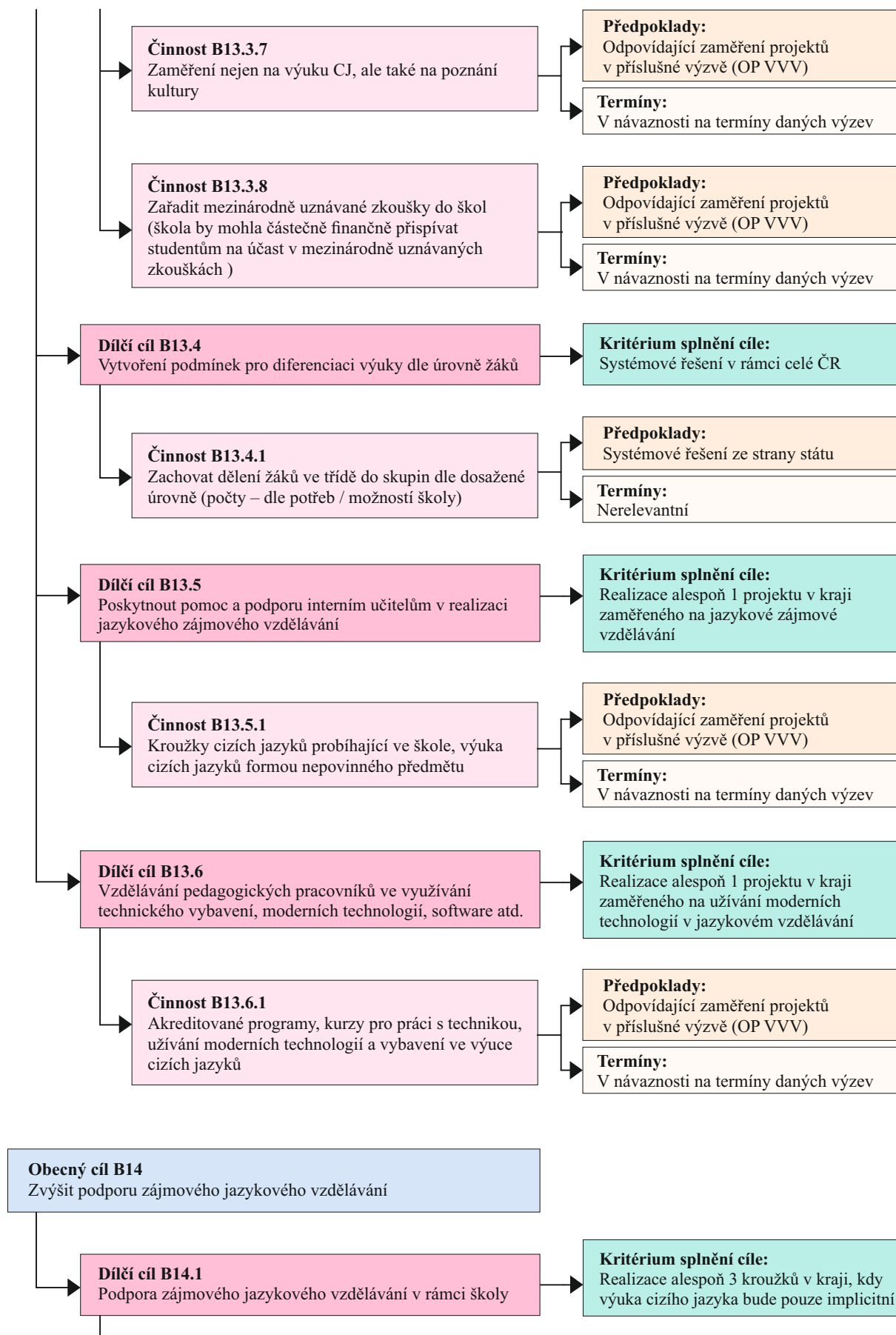
Obecný cíl B13

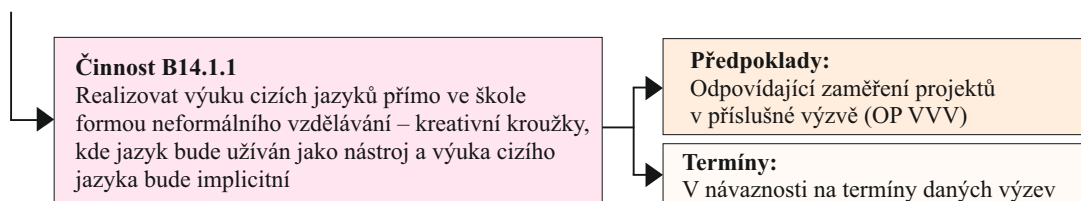
Podpořit vzdělávání a zvýšit motivaci pedagogů v oblasti jazykového vzdělávání

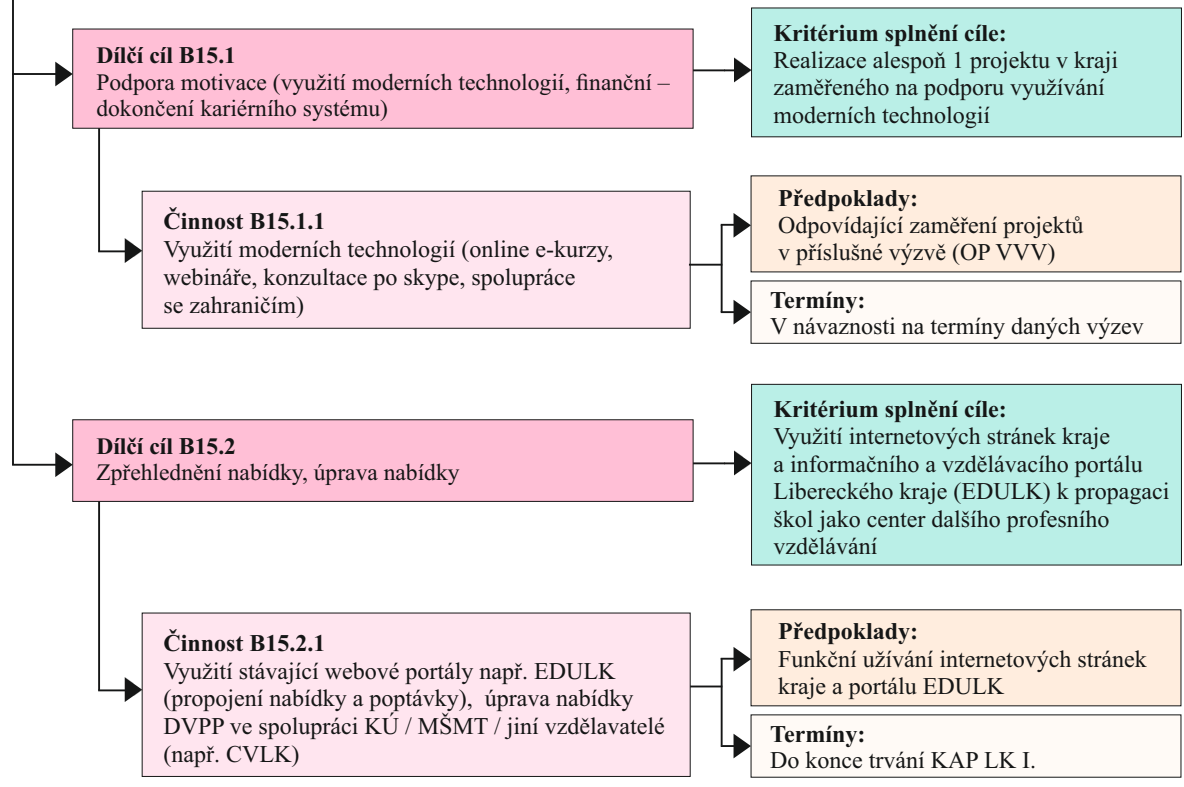

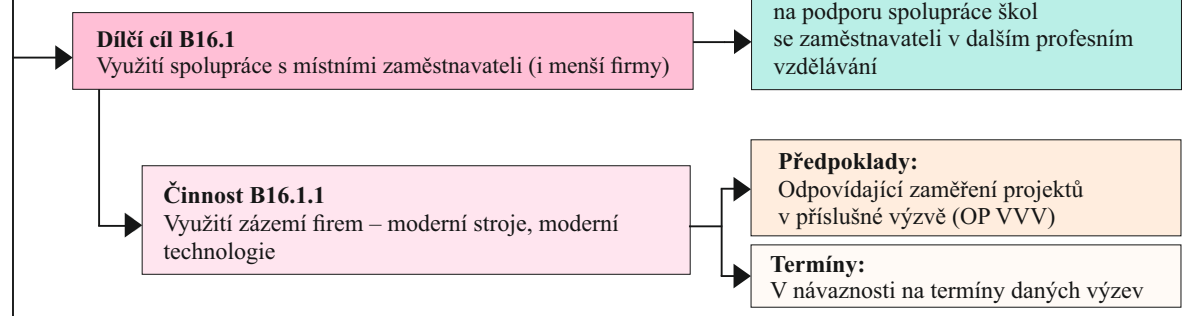

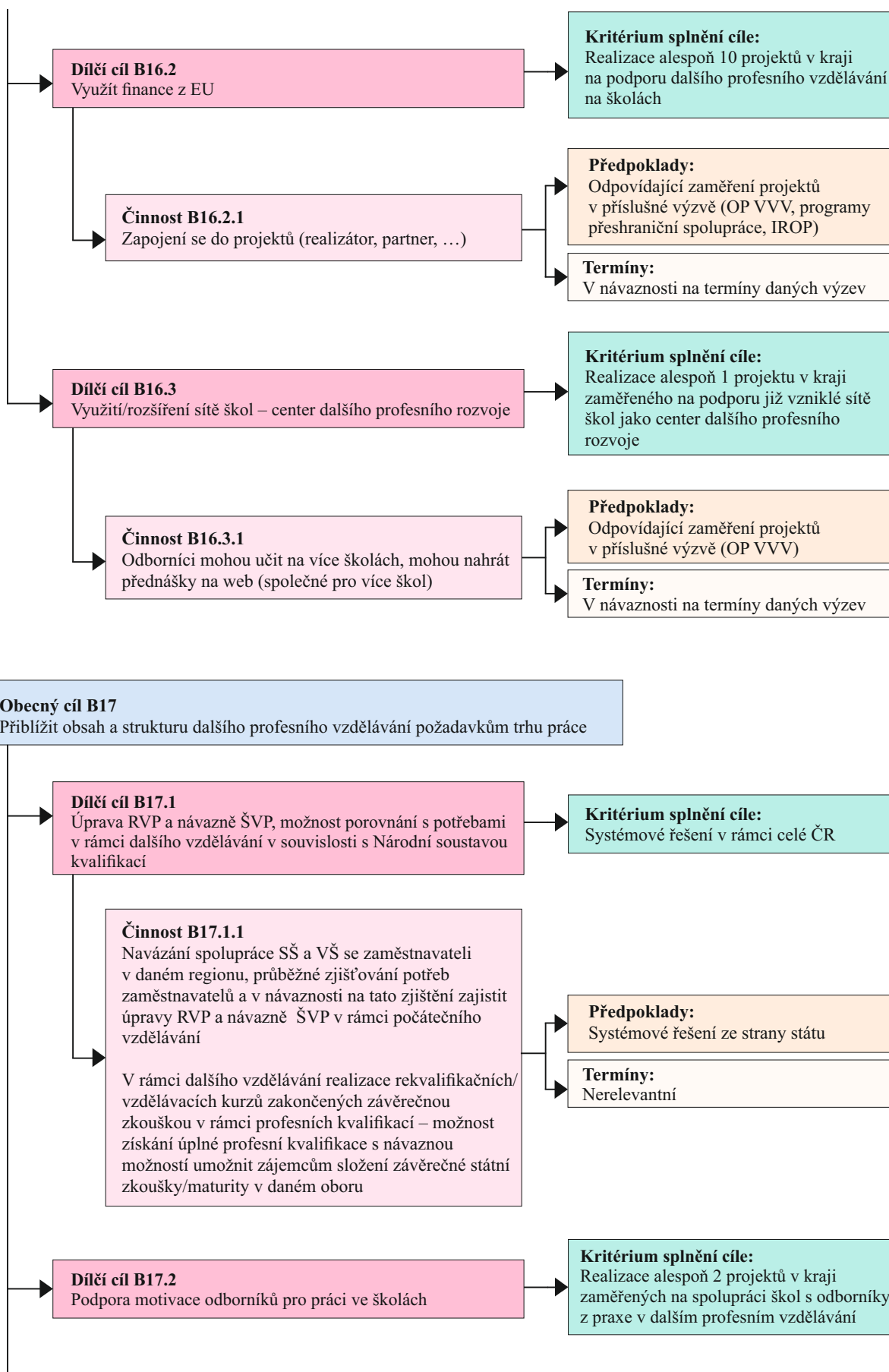
KLÍČOVÉ TÉMA
Rozvoj škol jako center dalšího profesního vzdělávání

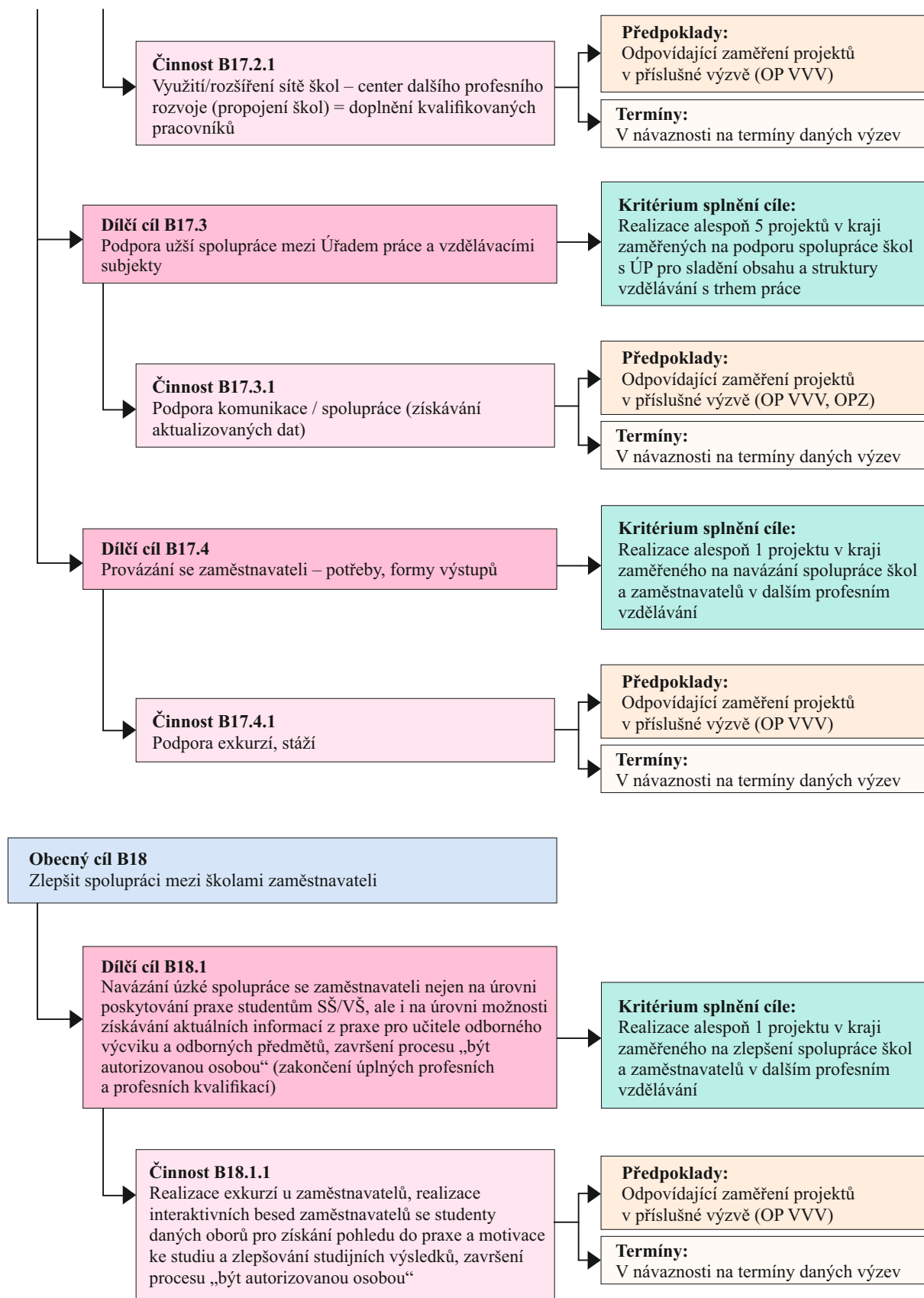
Obecný cíl B15
Zvýšit motivaci pedagogů dále se vzdělávat (včetně zřehlednění stávající nabídky)

Obecný cíl B16
Finančně více podporovat další profesní vzdělávání na školách

Obecný cíl B19

Rozvíjet školy jako kvalitní centra dalšího profesního vzdělávání a zvýšit jejich motivaci k vlastní propagaci

Dílčí cíl B19.1
Podpora propagace škol směrem ven

Kritérium splnění cíle:
Využití internetových stránek kraje a informačního a vzdělávacího portálu Libereckého kraje (EDULK) k propagaci škol jako center dalšího profesního vzdělávání

Činnost B19.1.1
Spolupráce se zaměstnavateli, VŠ, zavedení systému hodnocení škol jakožto vzdělávacích institucí

Předpoklady:
Funkční užívání internetových stránek kraje a portálu EDULK

Termíny:
Do konce trvání KAP LK I.

Dílčí cíl B19.2
Podpora účinného kariérového poradenství

Kritérium splnění cíle:
Realizace alespoň 1 projektu v kraji zaměřeného na kariérové poradenství v rámci dalšího profesního vzdělávání

Činnost B19.2.1
Spolupráce s ÚP

Předpoklady:
Odpovídající zaměření projektů v příslušné výzvě (OP VVV, OPZ)

Termíny:
V návaznosti na termíny daných výzev

Dílčí cíl B19.3
Podpora motivace, zpřehlednění a propagace nabídky, dokončení procesu autorizace

Kritérium splnění cíle:
Realizace alespoň 1 projektu v kraji zaměřeného na podporu dokončení procesu autorizace v dalším profesním vzdělávání

Činnost B19.3.1
Podpora motivace, zpřehlednění a propagace nabídky, dokončení procesu autorizace

Předpoklady:
Odpovídající zaměření projektů v příslušné výzvě (OP VVV)

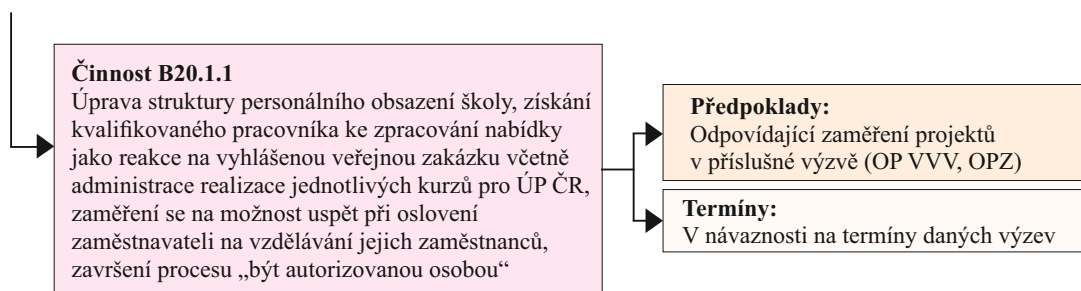
Termíny:
V návaznosti na termíny daných výzev

Obecný cíl B20

Zlepšit spolupráci škol s Úřadem práce

Dílčí cíl B20.1
Zvýšení míry spolupráce s Úřady práce v této oblasti, podpora škol v završení procesu „být autorizovanou osobou“, podpora pravidelného proškolení pracovníků Úřadu práce v Národní soustavě kvalifikací

Kritérium splnění cíle:
Realizace alespoň 1 projektu v kraji zaměřeného na optimalizaci spolupráce škol s ÚP

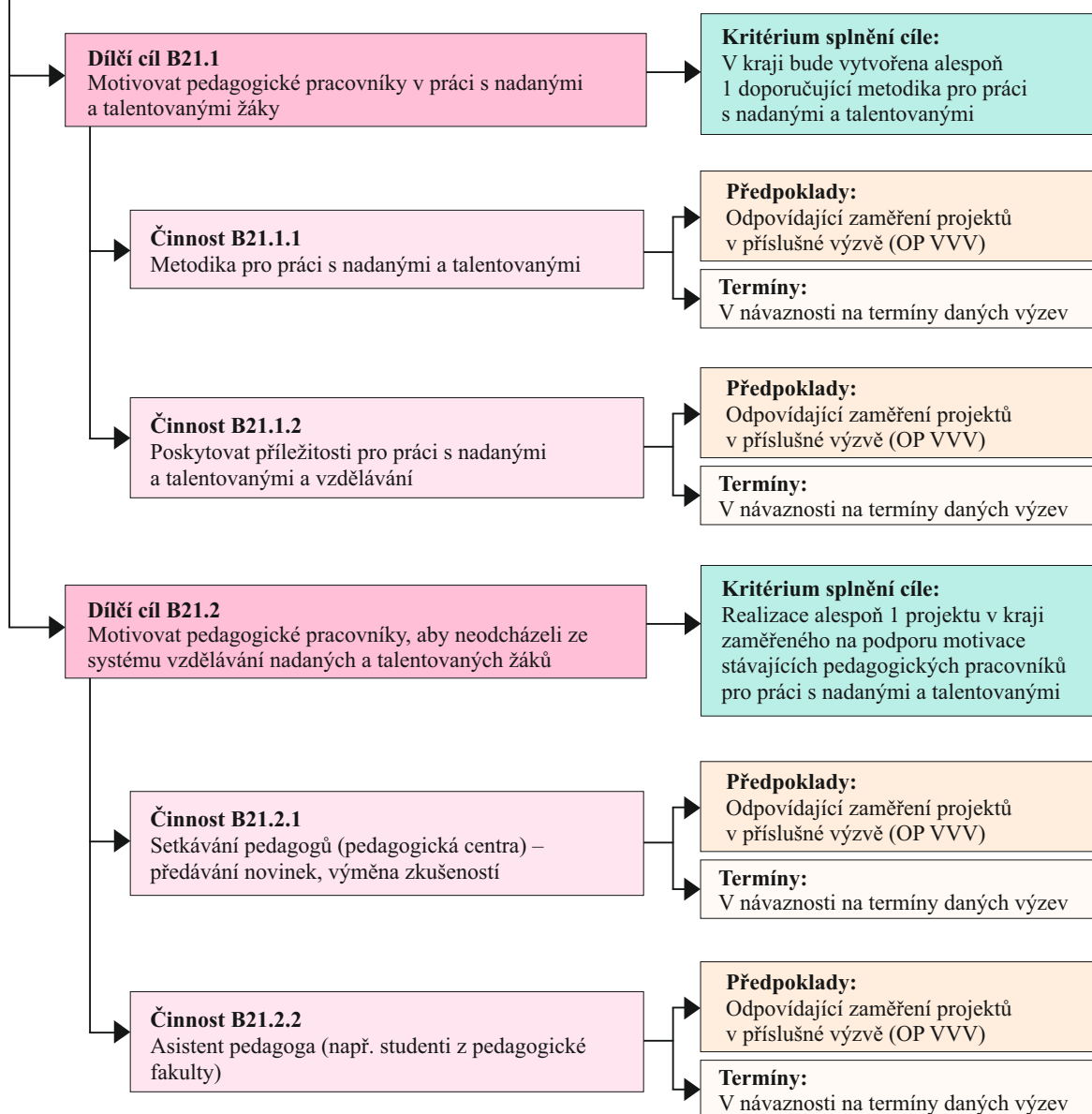

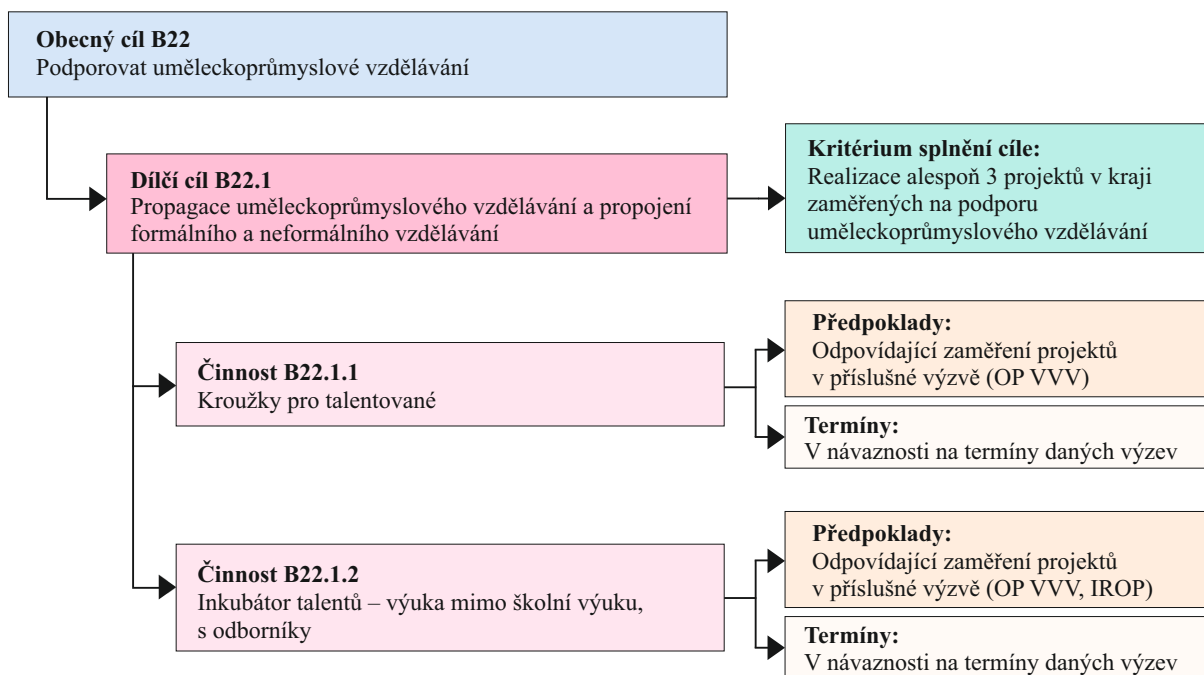
KLÍČOVÉ TÉMA

Zkvalitnění péče o žáky nadané a talentované

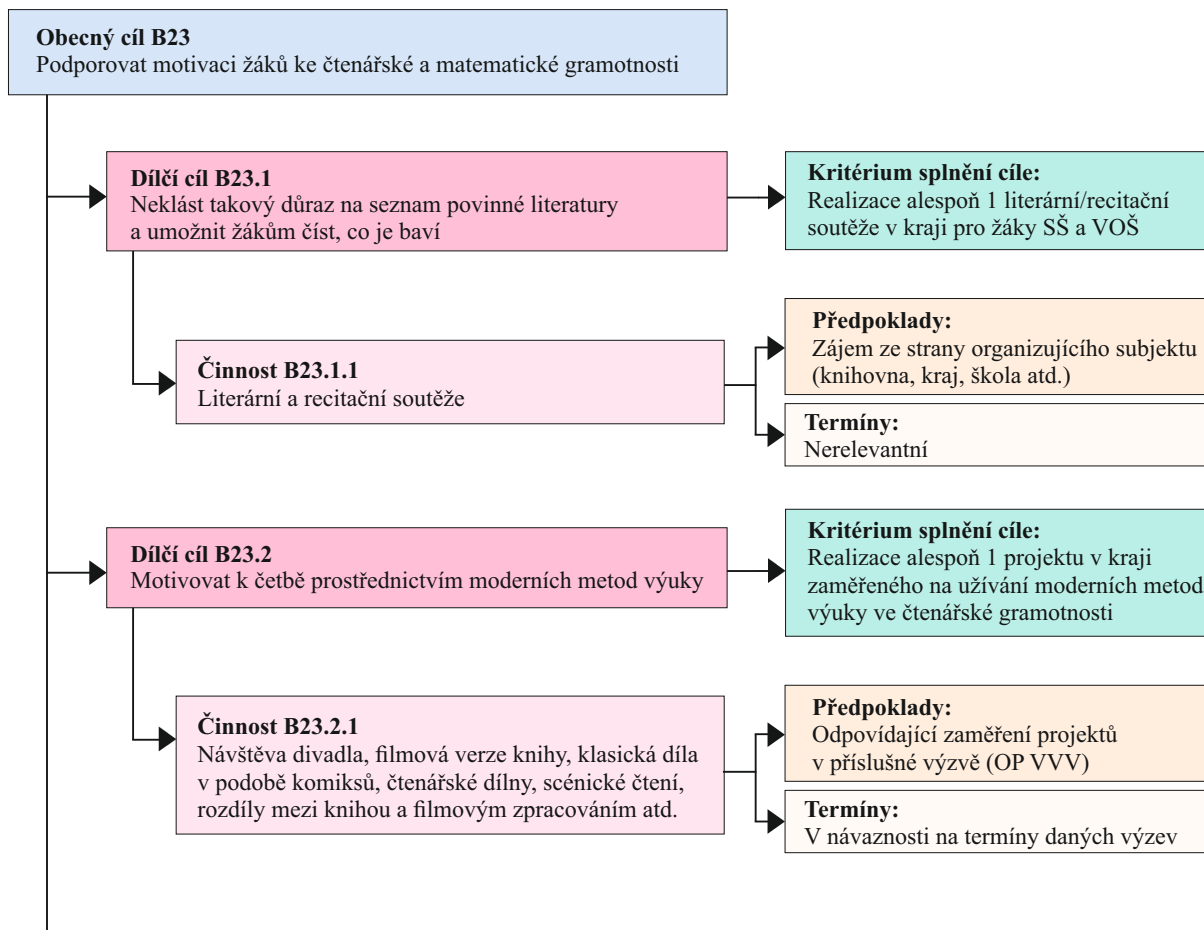
Obecný cíl B21

Zvýšit motivaci pedagogických pracovníků k práci s nadanými a talentovanými žáky

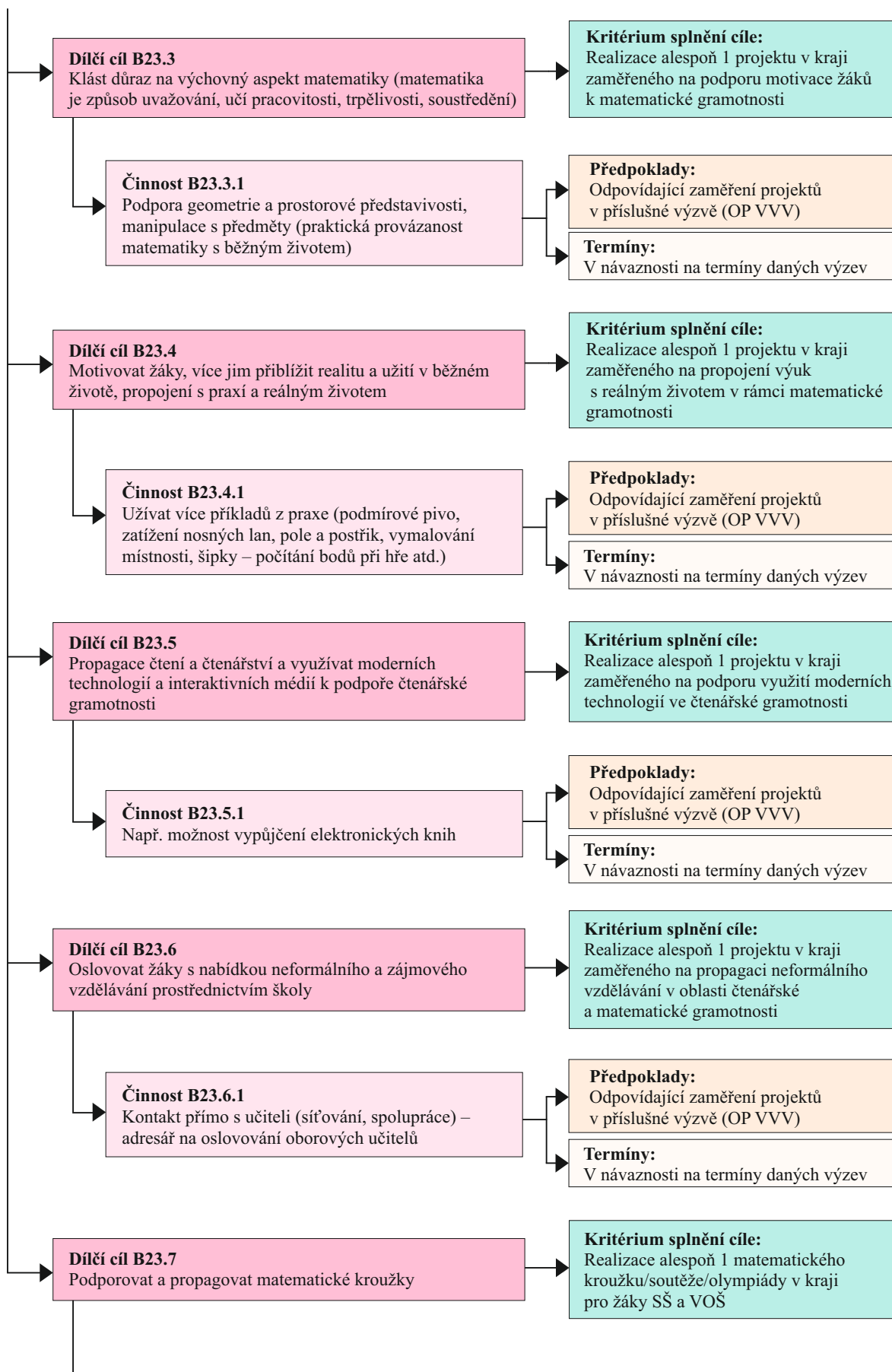

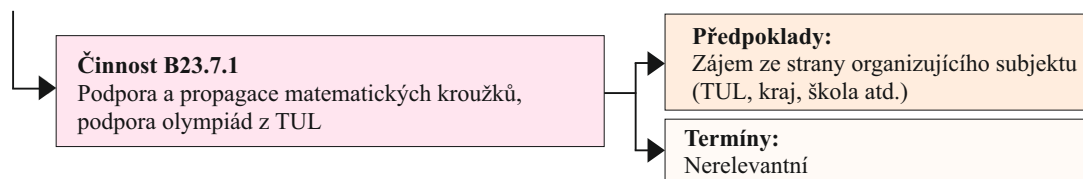

KLÍČOVÉ TÉMA
Čtenářská a matematická gramotnost

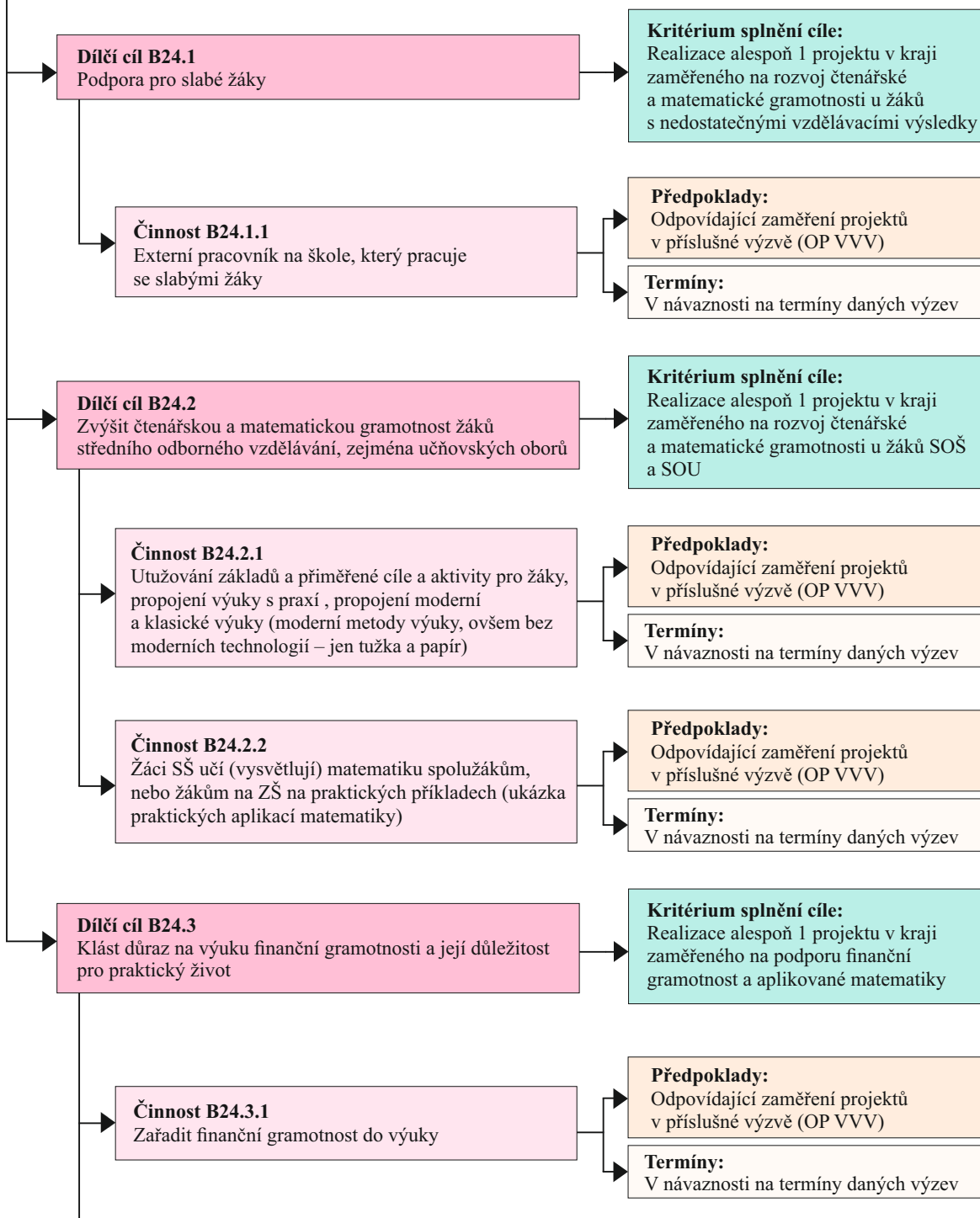

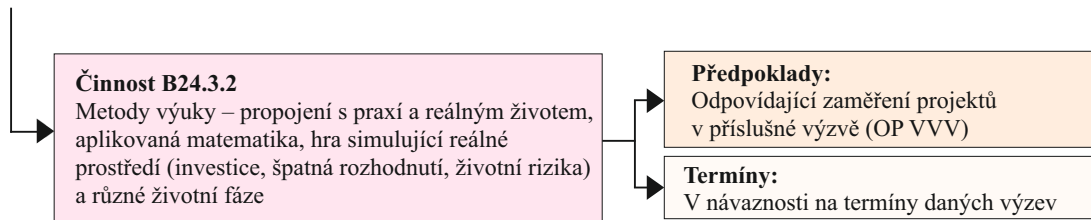

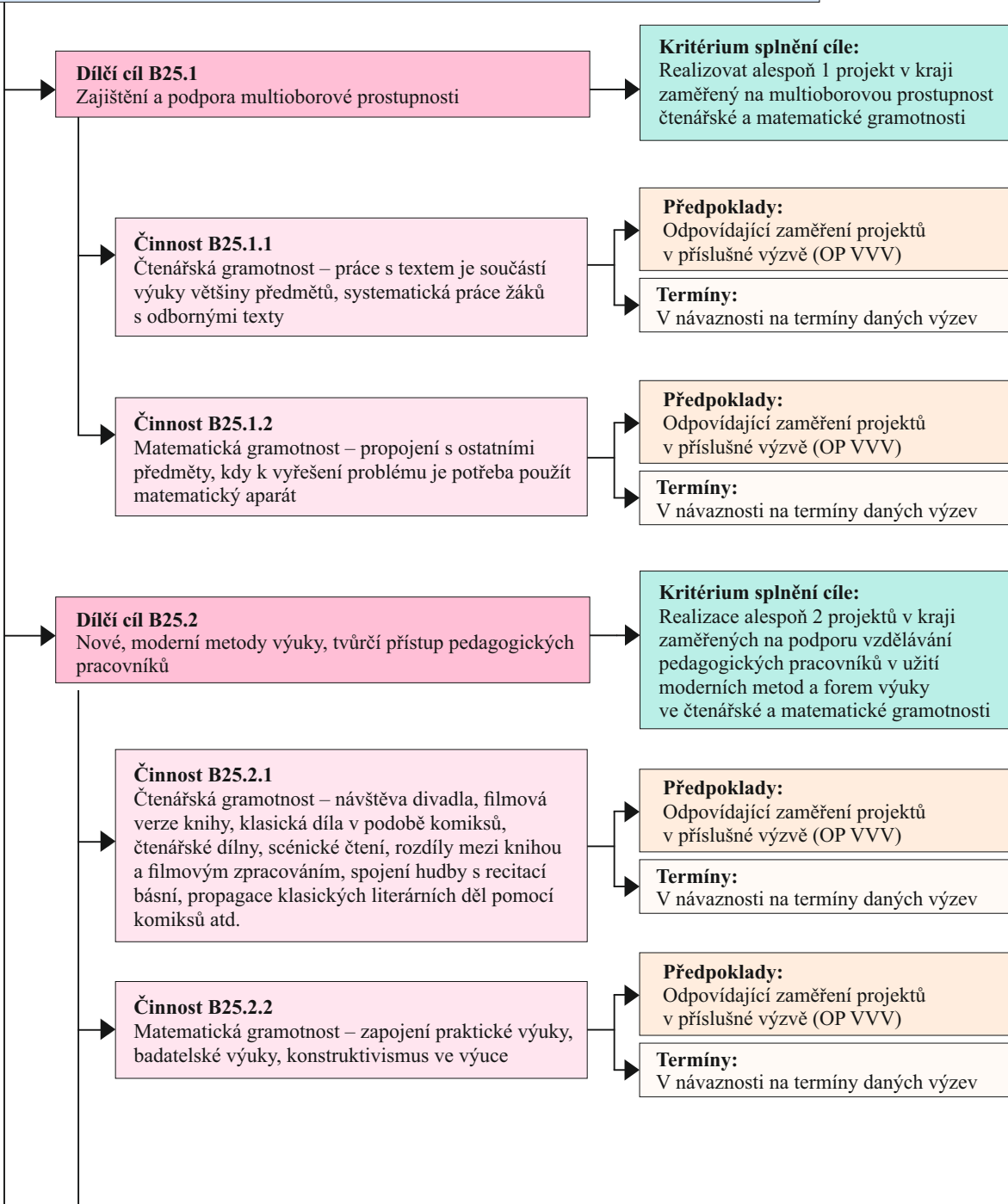

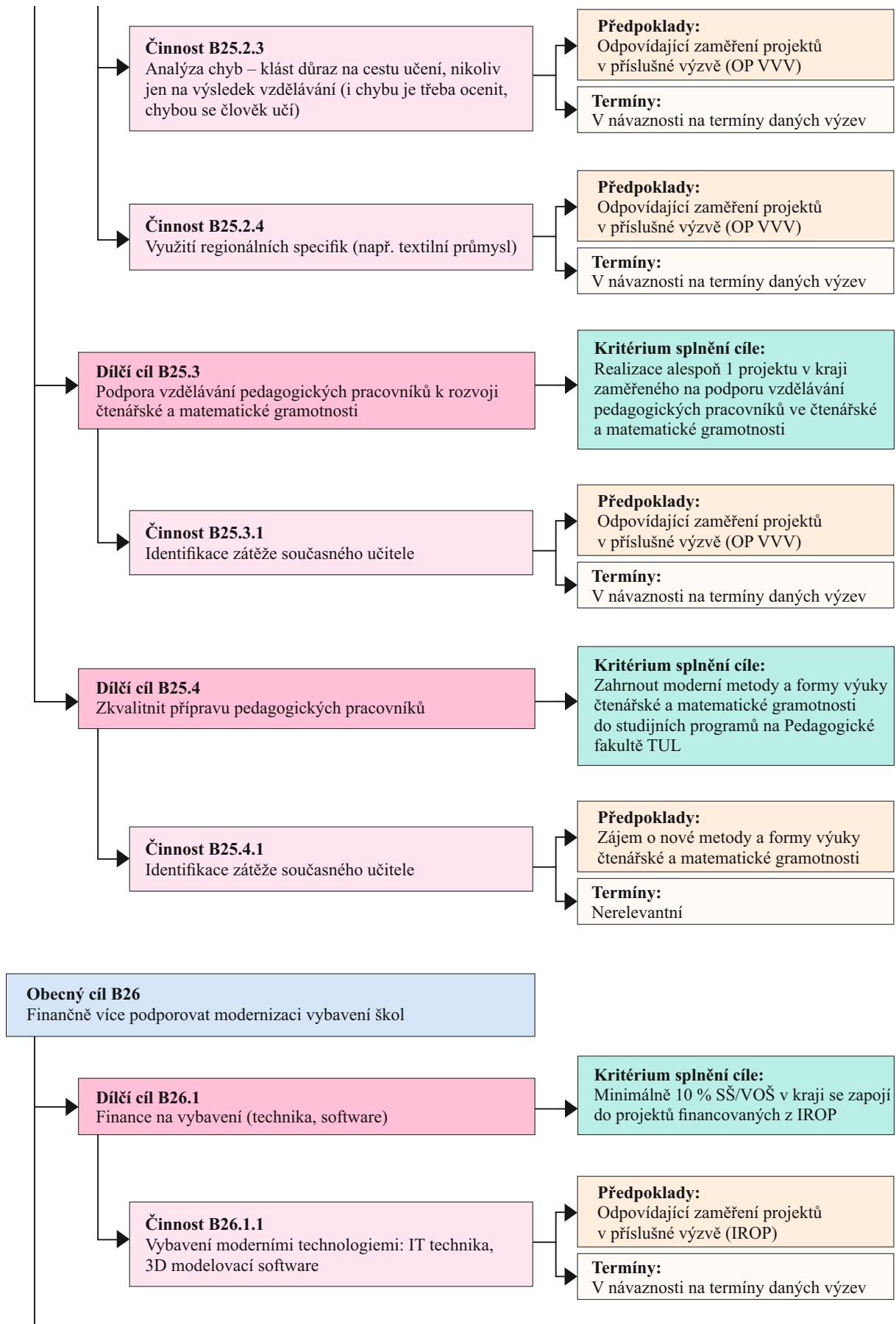
Obecný cíl B24
Podporovat rozvoj kompetencí žáků (čtenářská, matematická, finanční gramotnost atd.)

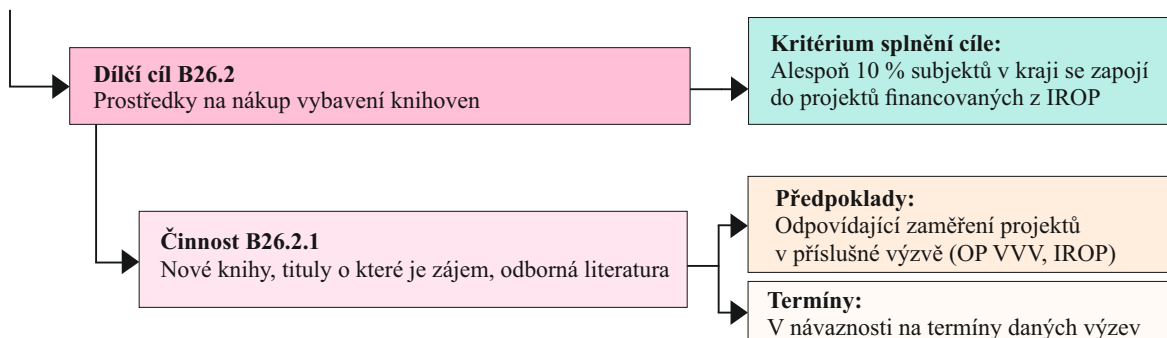

Obecný cíl B25
Podporovat vzdělávání pedagogických pracovníků k rozvoji čtenářské a matematické gramotnosti

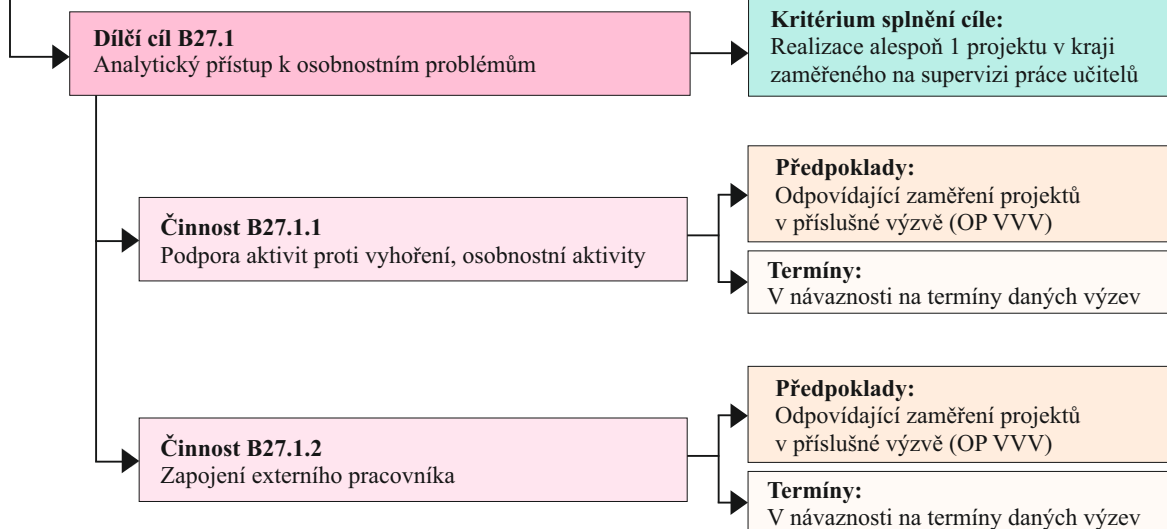

KLÍČOVÉ TÉMA

Podpora kompetencí k podnikavosti, kreativě a iniciativě

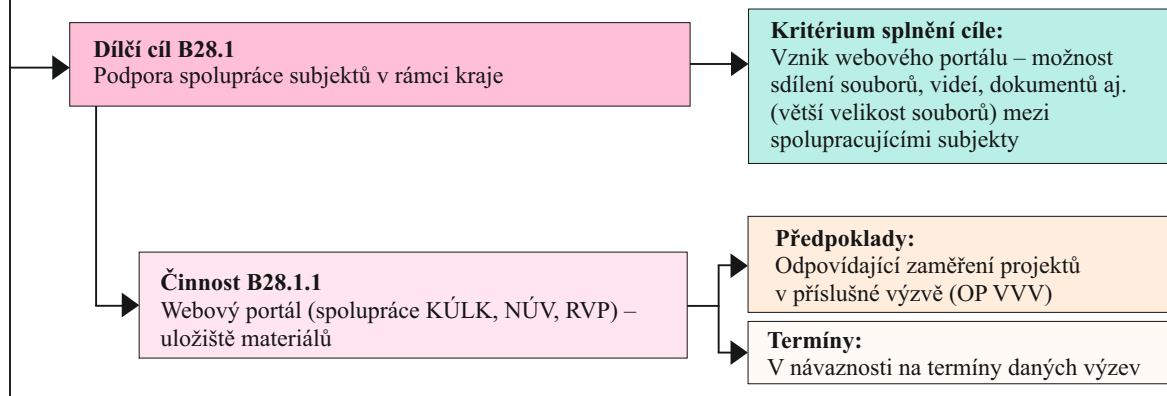
Obecný cíl B27

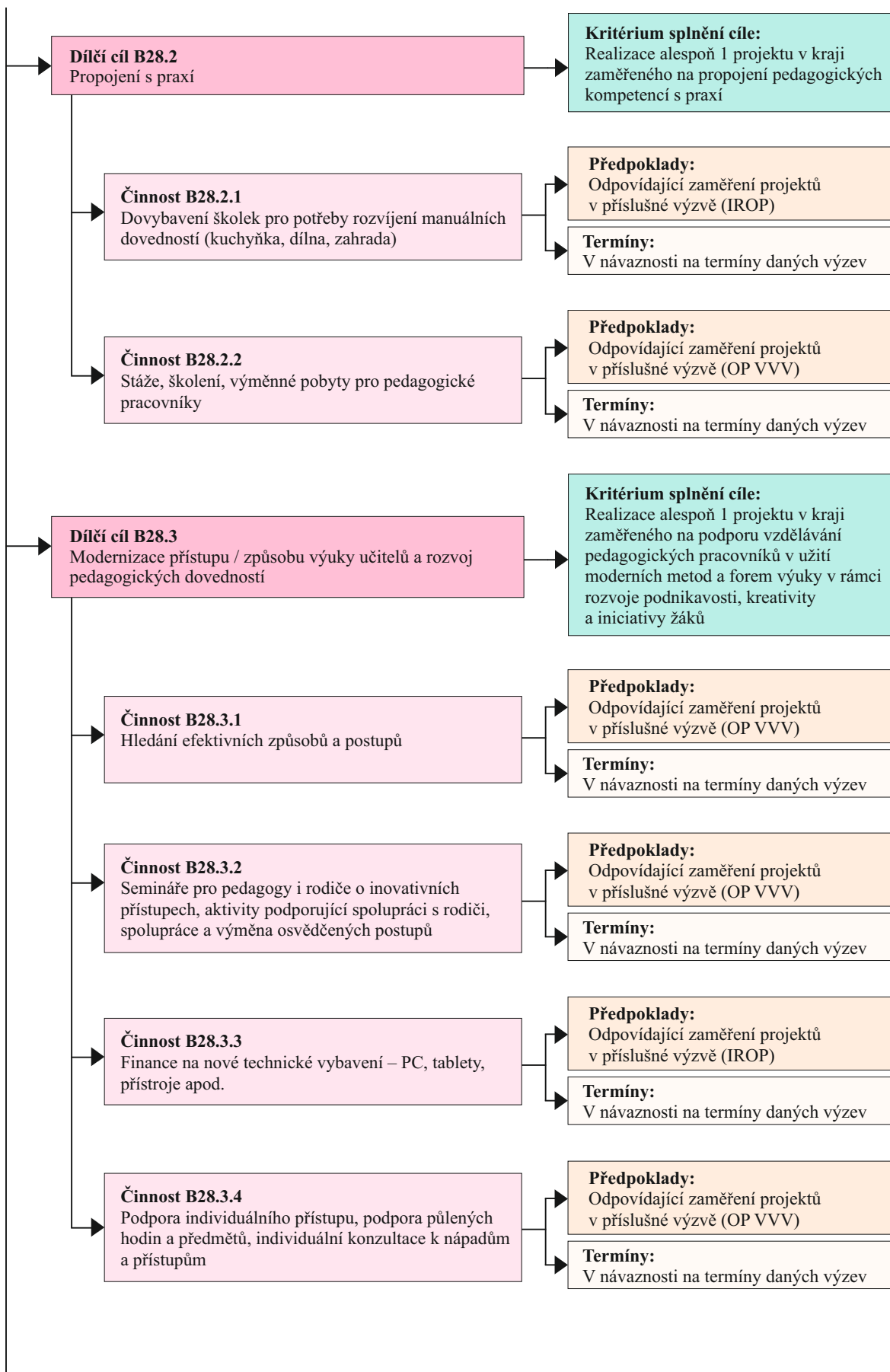
Zvýšit motivaci pedagogů k rozvoji kompetencí v oblasti podnikavosti, kreativity a iniciativy

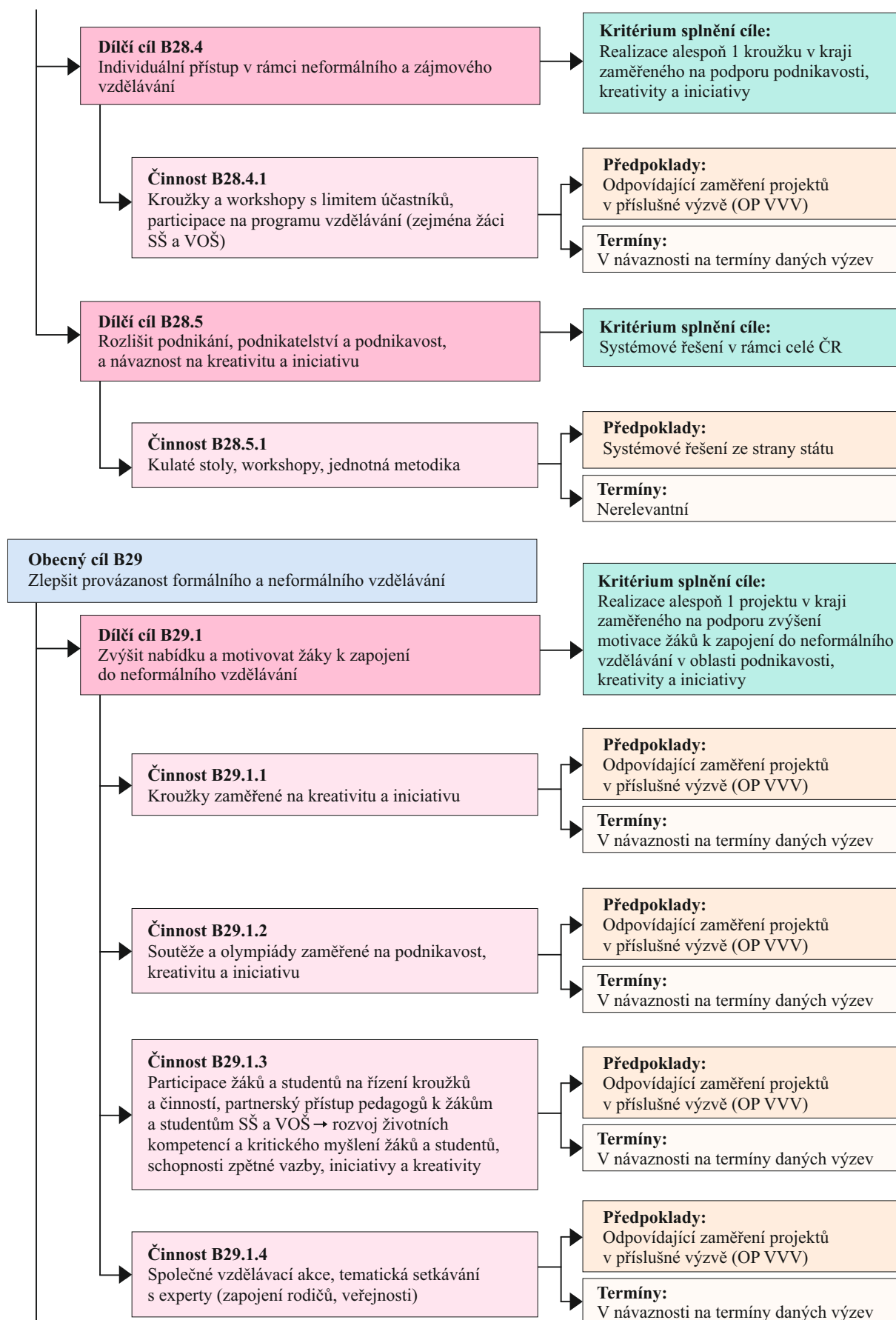

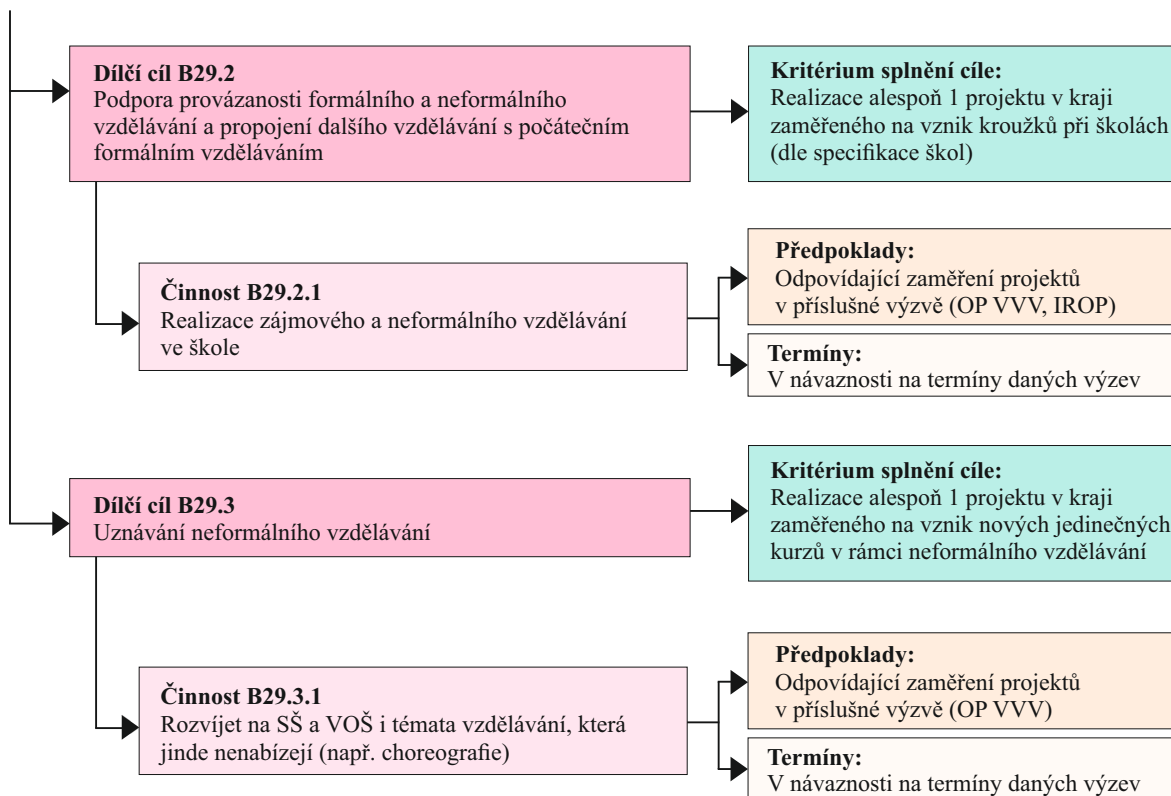
Obecný cíl B28

Podporovat rozvoj pedagogických dovedností (včetně spolupráce s ostatními subjekty)

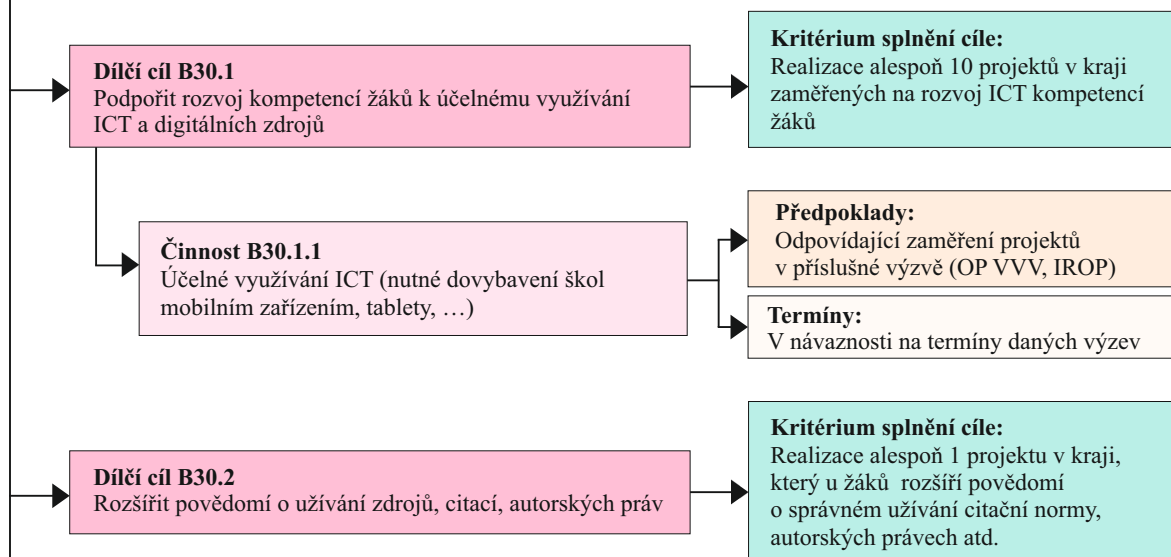

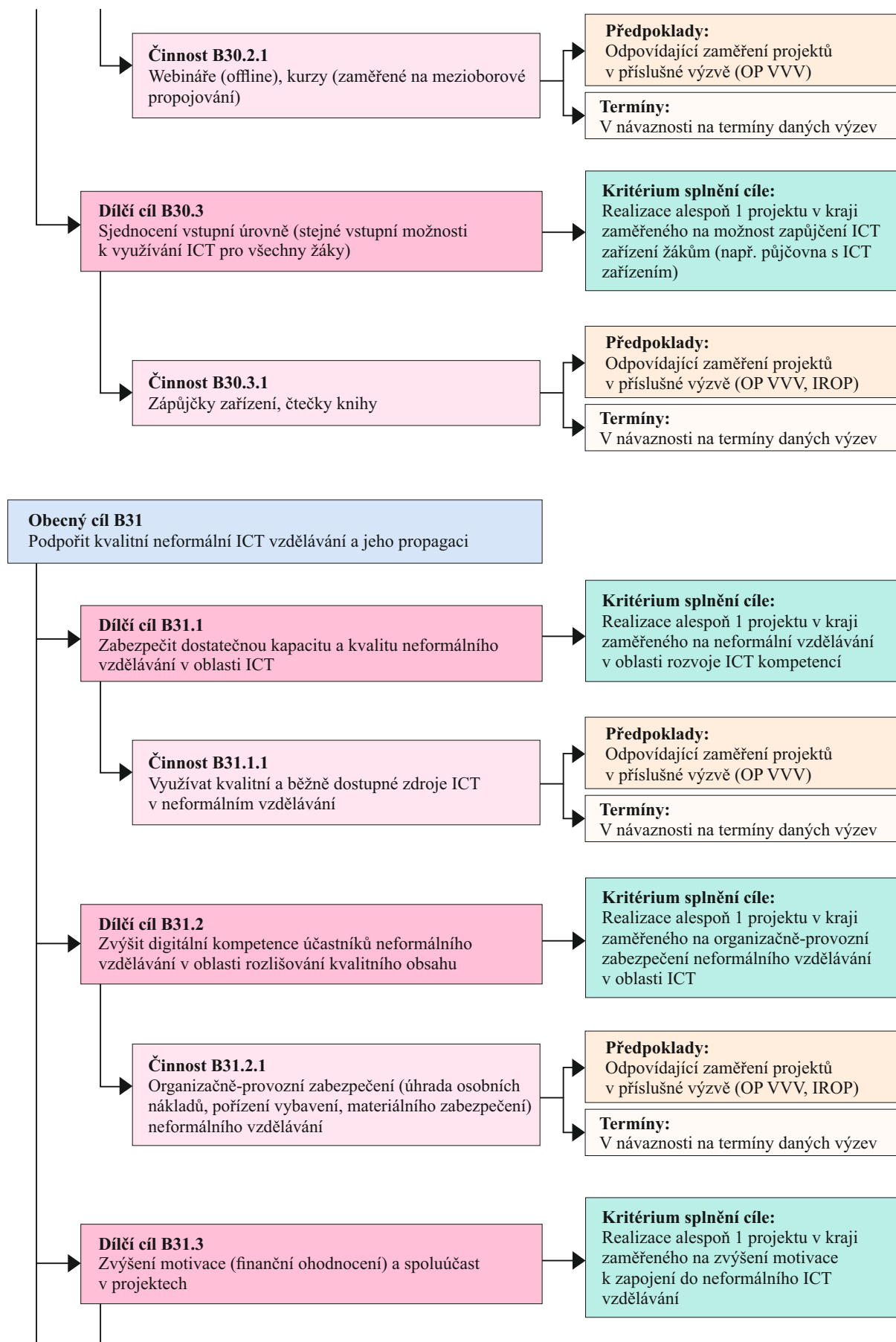
KLÍČOVÉ TÉMA ICT kompetence

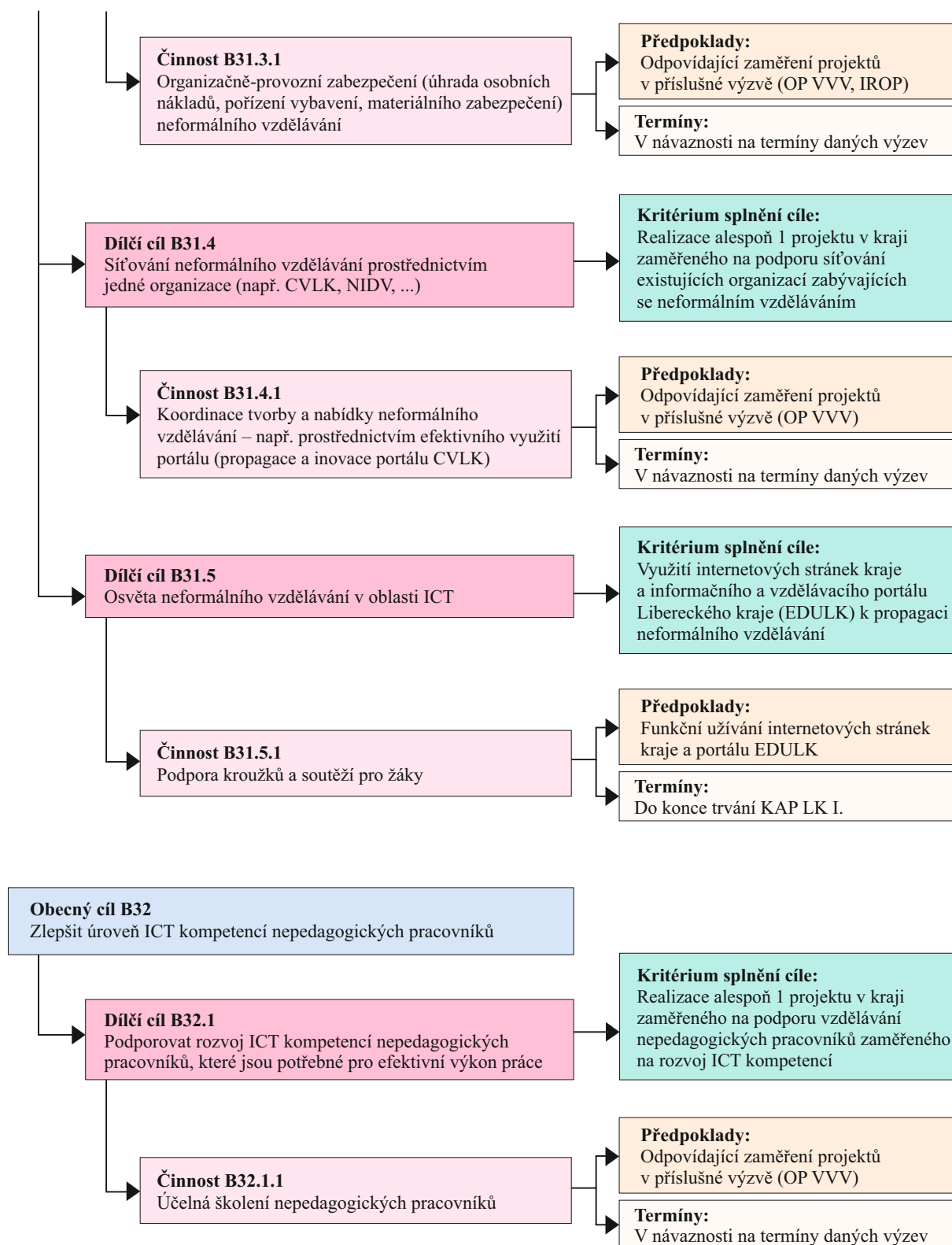
Obecný cíl B30

Podpořit rozvoj ICT kompetencí žáků

2.3 Kategorie C – potřeby s nejnižší důležitostí

KLÍČOVÉ TÉMA

Rozvoj kariérového poradenství

Obecný cíl C1

Podporovat kvalitní neformální vzdělávání a zvýšit jeho propagaci

Dílčí cíl C1.1

Zvýšit úroveň neformálního vzdělávání

Kritérium splnění cíle:

Realizace alespoň 1 projektu v kraji zaměřeného na podporu technických kroužků

Činnost C1.1.1

Podpora technických kroužků, sportu, pracovních činností (typu péče o zvířata, o zahradu), pro starší žáky výjezdy do zahraničí, exkurze, stáže do reálného prostředí

Předpoklady:

Odpovídající zaměření projektů v příslušné výzvě (OP VVV, programy přeshraniční spolupráce)

Termíny:

V návaznosti na termíny daných výzev

Dílčí cíl C1.2

Informovanost žáků o možnostech neformálního vzdělávání

Kritérium splnění cíle:

Využití internetových stránek kraje a informačního a vzdělávacího portálu Libereckého kraje (EDULK) k propagaci neformálního vzdělávání

Činnost C1.2.1

Poradenství ze strany VP, propagace ze strany organizací nabízejících NV

Předpoklady:

Funkční užívání internetových stránek kraje a portálu EDULK

Termíny:

Do konce trvání KAP LK I.

Dílčí cíl C1.3

Spolupráce školy s rodiči (pedagogové znají žáky z jiného pohledu – mohou poradit/doporučit)

Kritérium splnění cíle:

Realizace alespoň 1 projektu v kraji zaměřeného na spolupráci školy s rodiči

Činnost C1.3.1

Projektové dny ve školách (řemesla, sporty, ...) – zapojení rodičů

Předpoklady:

Odpovídající zaměření projektů v příslušné výzvě (OP VVV)

Termíny:

V návaznosti na termíny daných výzev

Obecný cíl C2

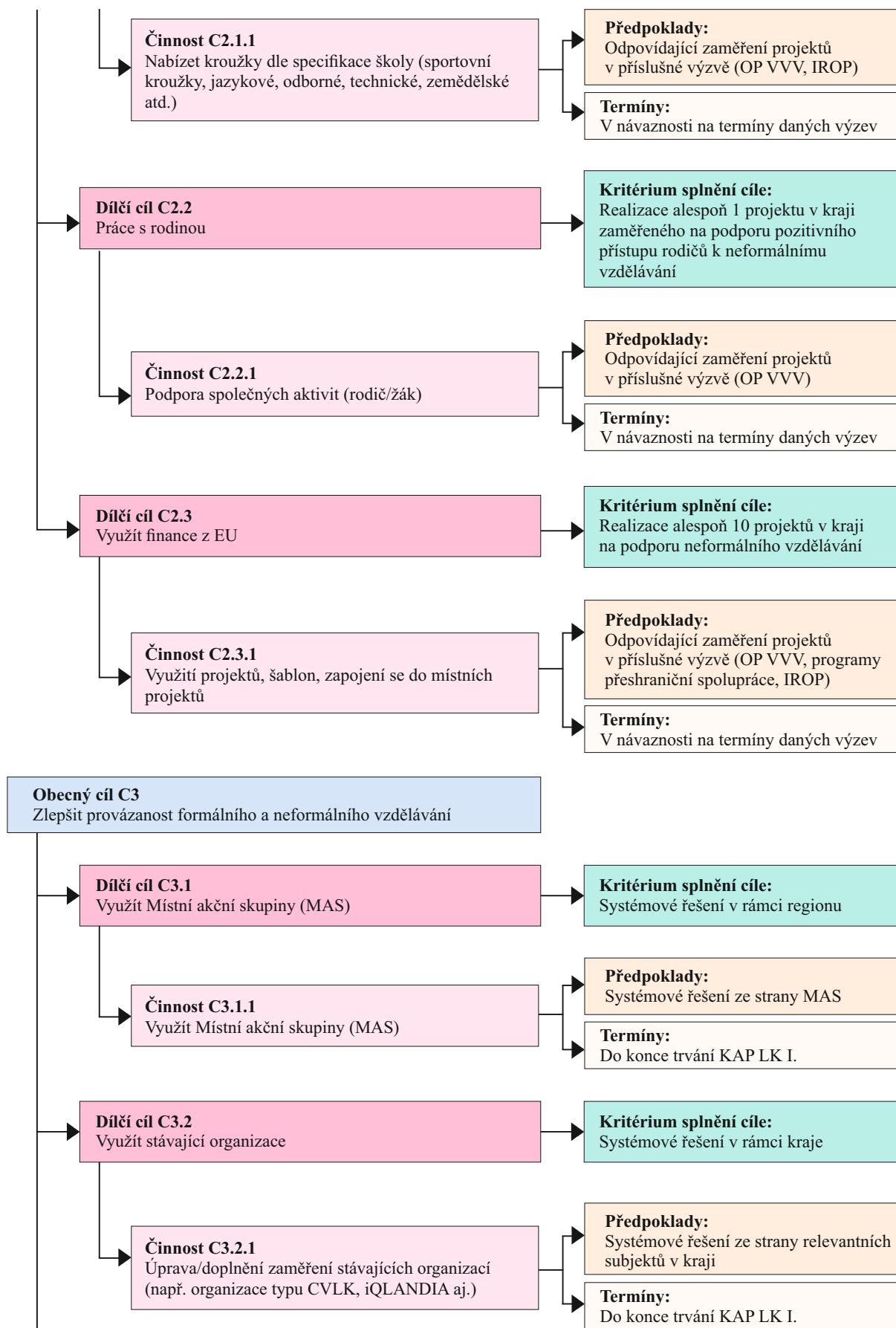
Snížit finanční náročnost neformálního vzdělávání

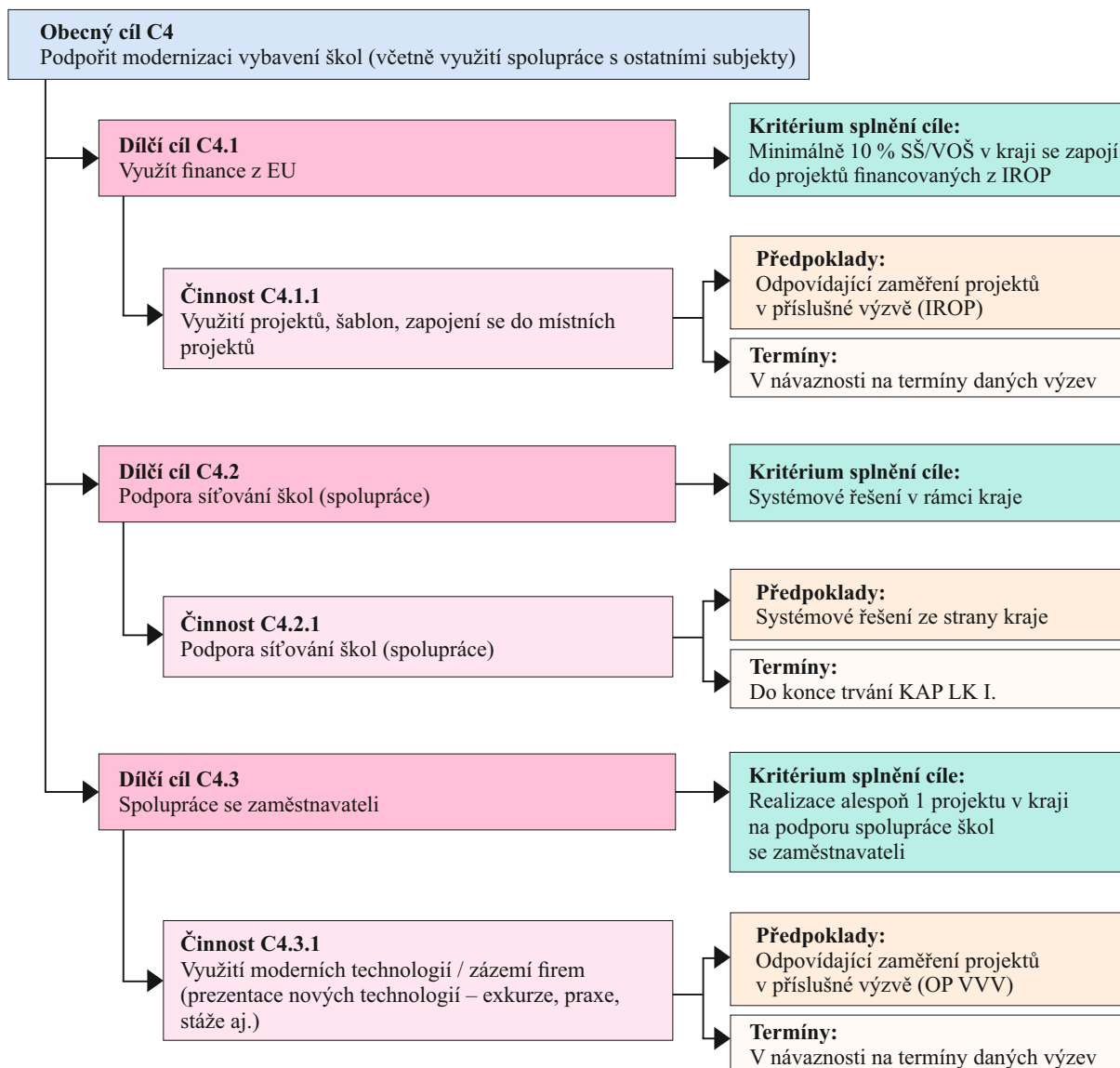
Dílčí cíl C2.1

Podpora kroužků při školách

Kritérium splnění cíle:

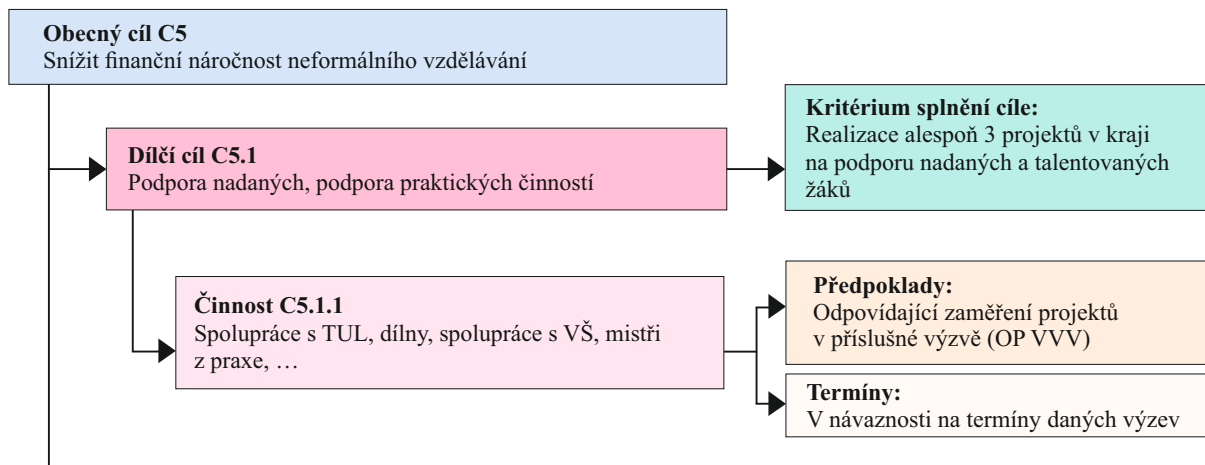
Realizace alespoň 1 projektu v kraji zaměřeného na vznik kroužků při školách (dle specifikace škol)

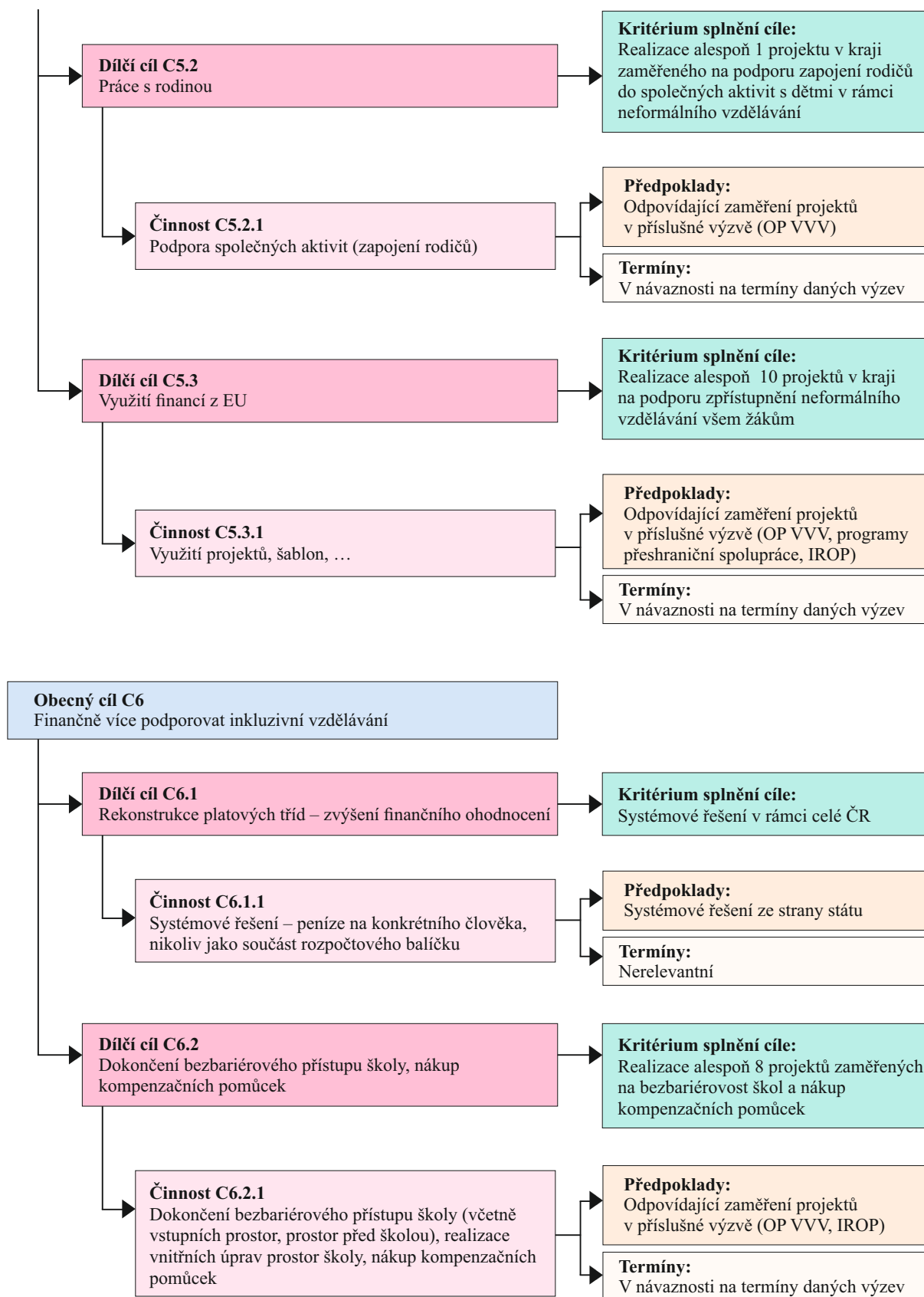

KLÍČOVÉ TÉMA

Podpora inkluze

KLÍČOVÉ TÉMA

Rozvoj škol jako center dalšího profesního vzdělávání

Obecný cíl C7

Zvýšit úroveň dalšího profesního vzdělávání na školách

Dílčí cíl C7.1

Rozšíření kompetencí u stávajících pedagogů v oblasti andragogiky

Kritérium splnění cíle:

Realizace alespoň 1 projektu v kraji zaměřeného na podporu vzdělávání pedagogů v oblasti andragogiky

Činnost C7.1.1

Možnost absolvování profesní kvalifikace Lektor dalšího vzdělávání

Zajištění akreditovaných kurzů v rámci DVPP zaměřených na vzdělávání dospělých

Předpoklady:

Odpovídající zaměření projektů v příslušné výzvě (OP VVV)

Termíny:

V návaznosti na termíny daných výzev

Dílčí cíl C7.2

Vytvoření speciálního týmu / skupiny odborníků zaměřených pouze na vzdělávání dospělých (přeměna struktury škol)

Kritérium splnění cíle:

Realizace alespoň 1 projektu v kraji zaměřeného na vytvoření speciální skupiny odborníky zaměřené na vzdělávání dospělých ve školách

Činnost C7.2.1

Úprava struktury pedagogického sboru daného subjektu se zaměřením specialistů na vzdělávání dospělých s návazností na propagaci a rozšíření povědomí mezi širokou veřejností = tzn. vytvoření administrativního týmu, který bude schopný zajistit rekvalifikační/vzdělávací kurzy podle potřeby potenciálních zájemců ze strany široké veřejnosti (např. uchazeč o zaměstnání, osoba, která si zajišťuje sebevzdělávání sama, zaměstnavatelé)

Předpoklady:

Odpovídající zaměření projektů v příslušné výzvě (OP VVV)

Termíny:

V návaznosti na termíny daných výzev

Dílčí cíl C7.3

Podpora motivace „mladých“ odborníků ke vstupu do počátečního i dalšího vzdělávání a přínosu inovativních prvků do výuky

Kritérium splnění cíle:

Realizace alespoň 1 projektu v kraji zaměřeného na motivaci mladých odborníků z praxe k realizaci dalšího profesního vzdělávání

Činnost C7.3.1

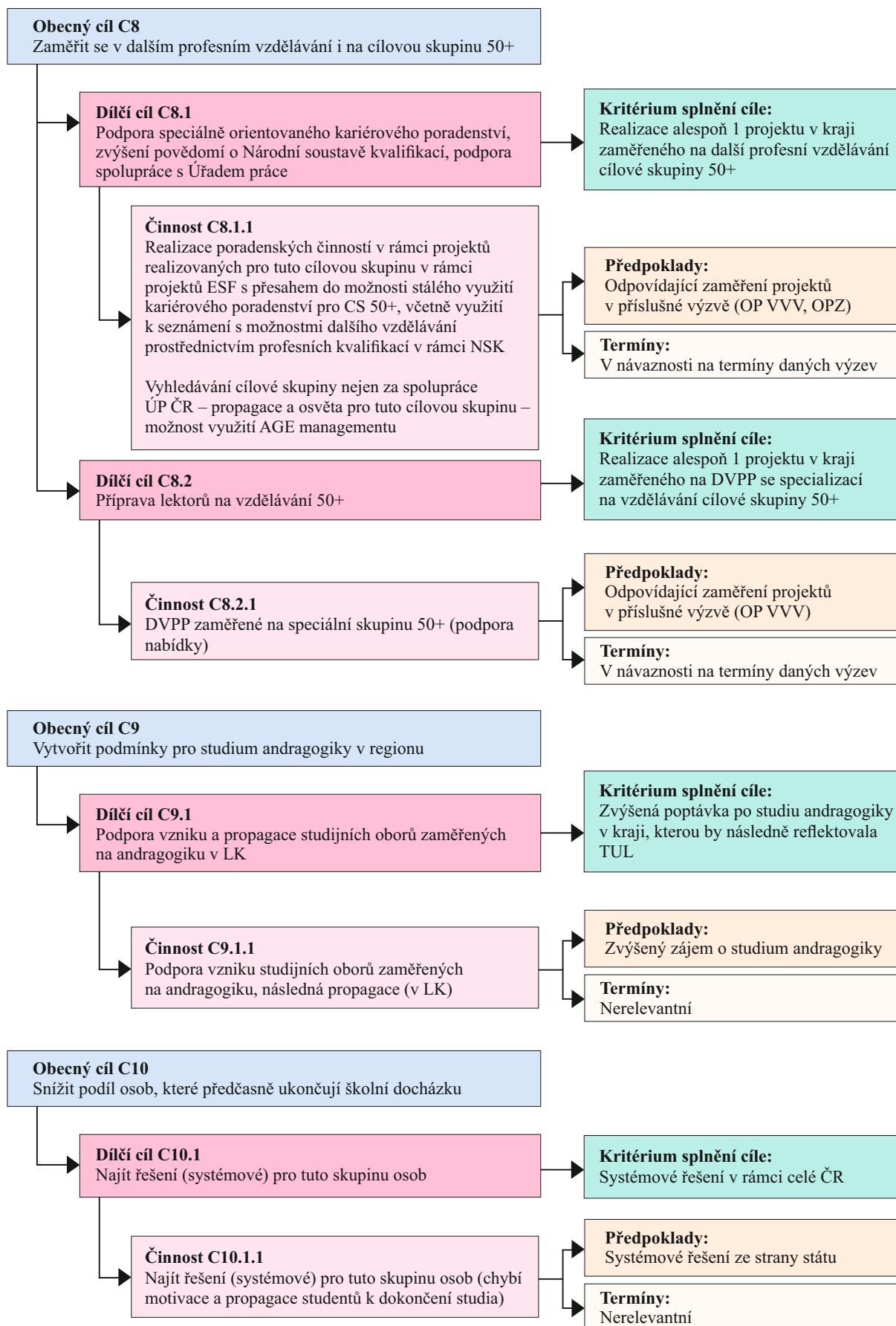
Snaha o vytvoření podmínek pro udržení nejen „mladých odborníků“ na pozicích odborných vyučujících (podpora inovativních prvků) zajištění podmínek pro vnesení inovativních prvků do výuky

Předpoklady:

Odpovídající zaměření projektů v příslušné výzvě (OP VVV)

Termíny:

V návaznosti na termíny daných výzev

KLÍČOVÉ TÉMA Čtenářská a matematická gramotnost

Obecný cíl C11

Propagovat a popularizovat čtenářskou a matematickou gramotnost

Dílčí cíl C11.1

Přesvědčit o důležitosti čtenářské a matematické gramotnosti, klást důraz na elementární dovednosti

Kritérium splnění cíle:

Systémové řešení v rámci celé ČR

Činnost C11.1.1

Oslovení a motivace přímo žáků – populární literatura (zfilmované knihy, komiksy), propagace zajímavého obsahu knihy

Předpoklady:

Systémové řešení ze strany státu

Termíny:

Nerelevantní

Dílčí cíl C11.2

Matematická gramotnost – klást důraz na pracovitost a výchovný aspekt matematiky

Kritérium splnění cíle:

Systémové řešení v rámci celé ČR

Činnost C11.2.1

Žáci se učí soustředit, zamyslet, důležitost posloupnosti kroků v pracovním postupu, učí se trpělivosti, schopnosti argumentovat (mít a obhájit vlastní názor)

Předpoklady:

Systémové řešení ze strany státu

Termíny:

Nerelevantní

Dílčí cíl C11.3

Zdůraznit výchovný charakter knihoven – žáci si půjčí knihu, musí ji v dobrém stavu do určité doby vrátit

Kritérium splnění cíle:

Systémové řešení v rámci celé ČR

Činnost C11.3.1

Žáci se učí soustředit, zamyslet, důležitost posloupnosti kroků v pracovním postupu, učí se trpělivosti, schopnosti argumentovat (mít a obhájit vlastní názor)

Předpoklady:

Systémové řešení ze strany státu

Termíny:

Nerelevantní

Dílčí cíl C11.4

Klást důraz na utužování základů matematiky bez užití moderních technologií, kombinace moderní a klasické výuky

Kritérium splnění cíle:

Realizovat alespoň 1 projekt v kraji zaměřený na matematickou gramotnost bez užití moderních technologií

Činnost C11.4.1

Důraz na odhad, propojení s praxí, výuka procent, trojčlenky, práce se zlomky

Předpoklady:

Odpovídající zaměření projektů v příslušné výzvě (OP VVV)

Termíny:

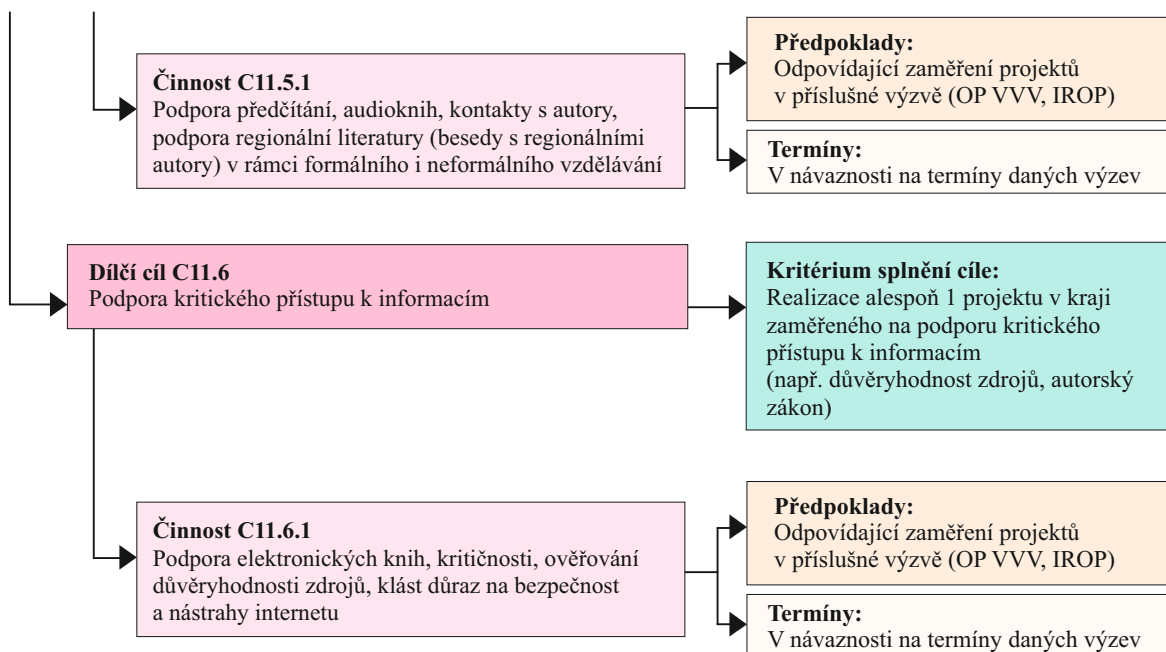
V návaznosti na termíny daných výzev

Dílčí cíl C11.5

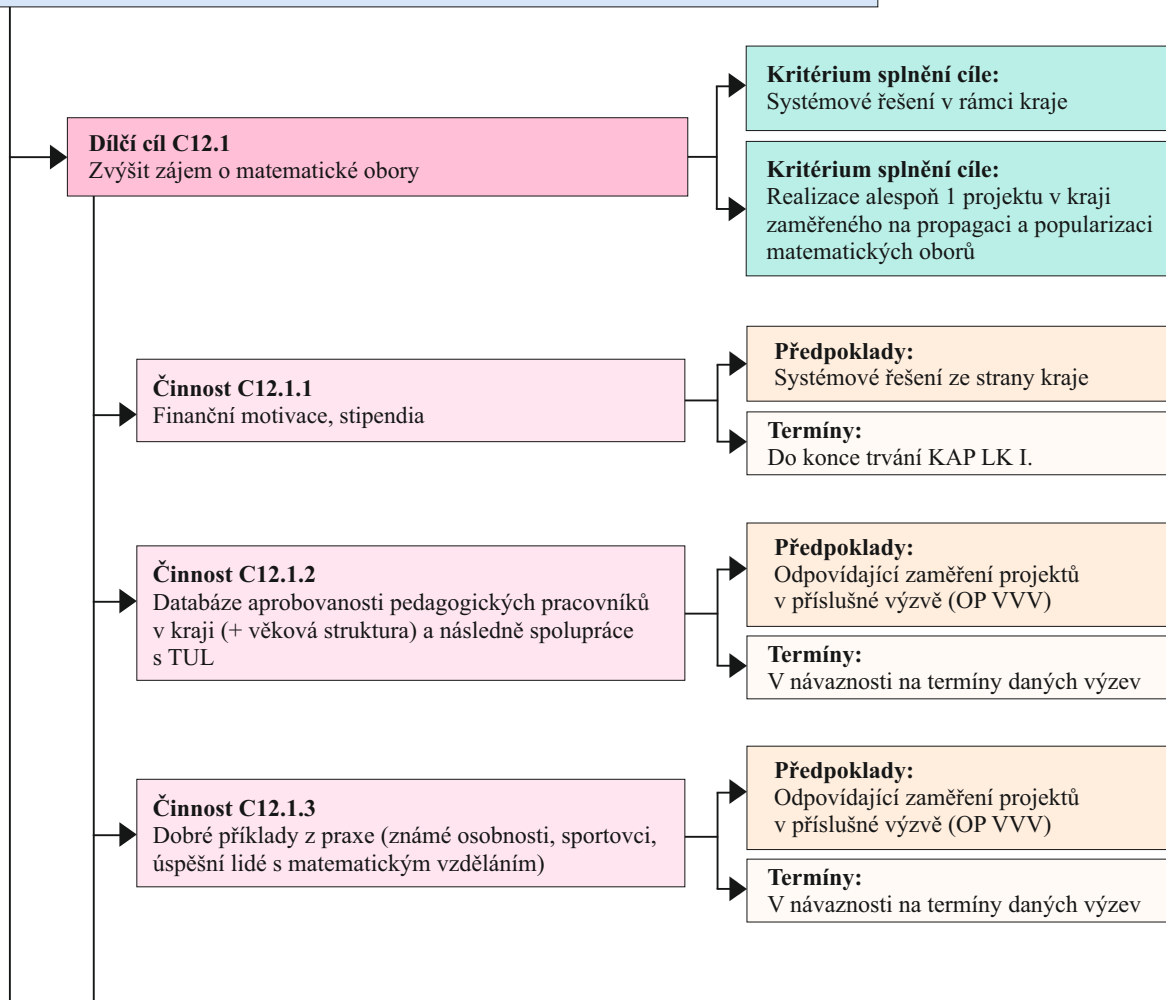
Podpora vnímání obsahu (jít do hloubky, nejen po povrchu)

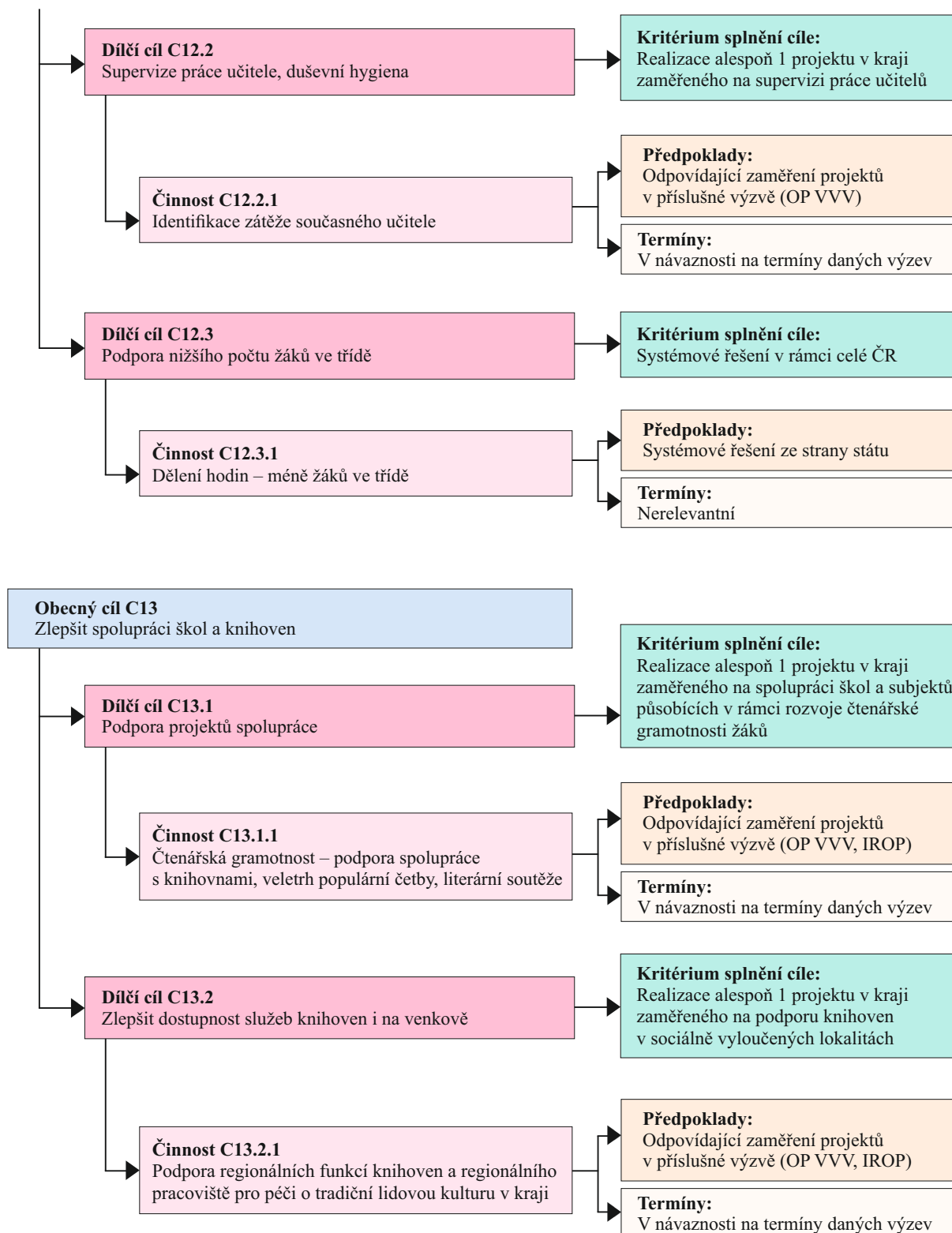
Kritérium splnění cíle:

Realizovat alespoň 1 projekt v kraji zaměřený na podporu regionální literatury, regionálních autorů

Obecný cíl C12
Zvýšit motivaci pedagogických pracovníků k výuce čtenářské a matematické gramotnosti

F. SEZNAM ZDROJŮ

- [1] ČSÚ – *Statistická ročenka Libereckého kraje – 2015*
<https://www.czso.cz/documents/10180/20568471/33008715k1cz.pdf/5cff7fc2-bfae-4edc-a3ed-6efe1531cf12?version=1.5>
- [2] *Zpráva o situaci na krajském trhu práce, o realizaci APZ v roce 2015 a strategie APZ pro rok 2016*. Úřad práce České republiky, krajská pobočka v Liberci. Dostupné také z: https://portal.mpsv.cz/upcr/kp/lbk/kop/liberec/statistiky/zprava_2015_liberecky_kraj_-_ver.pdf [online][cit. 2016-05-12]
- [3] *Přehled škol a školských zařízení všech zřizovatelů nacházejících se na území Libereckého kraje* je veden a pravidelně aktualizován na webu www.edulk.cz
- [4] *Strategie rozvoje lidských zdrojů Libereckého kraje 2014+*. Krajský úřad Libereckého kraje. Liberec 2015. [online][cit. 2016-03-16] Dostupné také z: <http://www.edulk.cz/LinkClick.aspx?fileticket=RDsaRGu9KgM%3d&tabid=160&mid=756>, příloha č.7, str.17
- [5] <http://www.nuv.cz/t/stredni-vzdelavani> [online][cit. 2016-05-09]
- [6] http://ec.europa.eu/education/tools/et-monitor_cs.htm [online][cit. 2016-05-05]
- [7] *Zaostřeno na odborné vzdělávání* Česká republika. Cedefop. [online][cit. 2016-05-06] Dostupné také z: www.cedefop.europa.eu/files/8052_cs.pdf, str. 2
- [8] <http://www.naep.cz/image/content-management/ISCED%20klasifikace%20vzdelavani.pdf>
- [9] *Příprava žáků ke vstupu na trh práce*. Praha NÚV, 2015. ISBN 978-80-7481-103-6 [online][cit. 2016-05-06] Dostupné také z: http://www.nuv.cz/uploads/publikace_34_final.pdf, str. 5
- [10] <http://www.nuv.cz/p/evropsky-ramec-kvalifikaci-egf/jaky-je-rozdil-mezi-isced-a-egf> [online][cit. 2016-06-15]
- [11] *Strategie rozvoje lidských zdrojů Libereckého kraje 2014+*. Krajský úřad Libereckého kraje. Liberec 2015. [online][cit. 2016-06-15] Dostupné také z: <http://www.edulk.cz/LinkClick.aspx?fileticket=RDsaRGu9KgM%3d&tabid=160&mid=756>, příloha č. 7, str. 14
- [12] http://www.spcr.cz/images/stories/Projekty/RSD_Reserse_pro_Liberecky_kraj1.pdf, str. 4 [online][cit. 2016-05-09]
- [13] *Závěry Rady ze dne 12. května 2009 o strategickém rámci evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy („ET 2020“)*. Úřední věstník 2009/C 119/02. [online] [cit. 2016-05-12]. Dostupné také z: <http://www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/evropska-spoluprace-ve-vzdelavani-a-odborne-priprave>
- [14] *Sdělení Komise Evropa 2020: Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění* (Strategie Evropa 2020), Brusel 2010. [online][cit. 2016-05-12]. Dostupné také z: <http://www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/strategie-evropa-2020>
- [15] *Sdělení Komise Evropa 2020: Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění* (Strategie Evropa 2020), Brusel 2010. [online][cit. 2016-05-12]. Dostupné také z: <http://www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/strategie-evropa-2020>, str. 14
- [16] <http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?l=cs&f=ST%2014986%202013%20INIT> [online][cit. 2016-05-13]
- [17] <http://www.cedefop.europa.eu/cs> [online][cit. 2016-05-16]

- [18] <http://www.etf.europa.eu/web.nsf/pages/Home> [online][cit. 2016-05-16]
- [19] *Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020*. Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy, Praha 2009. [online][cit. 2016-05-17]. Dostupný také z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/strategie-vzdelavaci-politiky-1>
- [20] *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období let 2015-2020*. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Praha, 2014. [online] [cit. 2016-05-16]. Dostupný také z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/dlouhodoby-zamer-vzdelavani-a-rozvoje-vzdelavaci-soustavy-3>, str. 22
- [21] *Koncepce podpory mládeže na období 2014–2020*. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Praha 2014. [online][cit. 2016-05-17]. Dostupný také z: <http://www.msmt.cz/mladez/koncepce-podpory-mladeze-na-obdobi-2014-2020>
- [22] *Dohoda o partnerství pro programové období 2014–2020*. Ministerstvo pro místní rozvoj, Praha 2014. [online][cit. 2016-05-18]. Dostupný také z: http://www.mmr.cz/getmedia/40d6c28a-df6f-411d-99c4-efbc0b9a07a8/Dohoda_o_partnerstvi.pdf
- [23] <http://www.msmt.cz/file/27137> [online][cit. 2016-05-18], str. 2
- [24] *Národní výzkumná a inovační strategie pro inteligentní specializaci České republiky*. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Praha, 2014. [online][cit. 2016-05-18]. Dostupné také z: <http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy/ris3-strategie-cr>
- [25] *Program rozvoje Libereckého kraje 2014–2020*. Krajský úřad Libereckého kraje. Liberec 2014. [online][cit. 2016-05-19]. Dostupný také z: <http://regionalni-rozvoj.kraj-lbc.cz/page1884/program-rozvoje-libereckeho-kraje-2014-2020>
- [26] *Strategie rozvoje lidských zdrojů Libereckého kraje 2014+*. Krajský úřad Libereckého kraje. Liberec 2015. [online][cit. 2016-03-16] Dostupné také z: <http://www.edulk.cz/LinkClick.aspx?fileticket=RDsaRGU9KgM%3d&tabid=160&mid=756>
- [27] *Strategie rozvoje lidských zdrojů Libereckého kraje 2014+*. Krajský úřad Libereckého kraje. Liberec 2015. [online][cit. 2016-03-16] Dostupné také z: <http://www.edulk.cz/LinkClick.aspx?fileticket=RDsaRGU9KgM%3d&tabid=160&mid=756>, str. 54–55
- [28] *Strategie rozvoje lidských zdrojů Libereckého kraje 2014+*. Krajský úřad Libereckého kraje. Liberec 2015. [online][cit. 2016-03-16] Dostupné také z: <http://www.edulk.cz/LinkClick.aspx?fileticket=RDsaRGU9KgM%3d&tabid=160&mid=756>, str. 55–56
- [29] *Strategie rozvoje lidských zdrojů Libereckého kraje 2014+*. Krajský úřad Libereckého kraje. Liberec 2015. [online][cit. 2016-03-16] Dostupné také z: <http://www.edulk.cz/LinkClick.aspx?fileticket=RDsaRGU9KgM%3d&tabid=160&mid=756>, str. 61
- [30] *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje na období 2016–2020*. Krajský úřad Libereckého kraje. Liberec 2016. [online][cit. 2016-05-20]. Dostupný také z: <http://www.edulk.cz/P%C5%99%C3%ADsp%C4%9Bvky/tabid/72/EntryId/1171/Dlouhody-zamer-vzdelavani-a-rozvoje-vzdelavaci-soustavy-Libereckeho-kraje-2012-schvalen-zastupiteli.aspx>
- [31] http://www.socialnidialog.cz/images/stories/Sektorove_dohody/RSD_pro_Liberecky_kraj.pdf [online][cit. 2016-05-23]
- [32] <http://www.khkliberec.cz/khk-liberec-1/khk-liberec-1/o-nas> [online][cit. 2016-05-25]

- [33] <http://www.svsb.cz> [online][cit. 2016-05-25]
- [34] <http://www.ddmliberec.cz/olympiady-a-souteze/soc> [online][cit. 2016-05-25]
- [35] <http://www.edulk.cz/LinkClick.aspx?fileticket= SXBKgzNWs%3d&tabid=72> [online]
[cit. 2016-05-20]
- [36] <http://www.edulk.cz/Pedagogi%C4%8Dt%C3%ADpracovn%C3%ADci/tabid/64/CatID/107/Default.aspx> [online][cit. 2016-05-27]
- [37] <http://www.educaliberec.cz/veletrh/zakladni-informace> [online][cit. 2016-05-20]
- [38] http://www.tydenvedy.cz/sd/novinky/hlavni-stranka/160519_veletrh_vedy.html
[online][cit. 2016-05-20]
- [39] <http://www.nuv.cz/pospolu> [online][cit. 2016-05-22]
- [40] https://portal.mpsv.cz/upcr/kp/lbk/evropsky_socialni_fond/ukoncene_projekty/regionalni_individualni_projekty/odborne_praxe_pro_mlade_do_30_let_v_lk [online]
[cit. 2016-05-23]
- [41] <https://databaze.op-vk.cz/Project/Detail/6109> [online][cit. 2016-05-23]
- [42] <http://www.cvlk.cz/cs/projekty/aktualni-projekty/gemini-spolecna-iniciativa-pro-cesko-nemecky-trh-prace-pomoci-preshranicni-profesni-orientace> [online][cit. 2016-05-23]
- [43] <http://www.naerasmusplus.cz/cz/projekty-spoluprace> [online][cit. 2016-05-24]
- [44] <https://databaze.op-vk.cz> [online][cit. 2016-05-30]
- [45] <http://www.nuv.cz/projekty/ecvet> [online][cit. 2016-05-25]
- [46] *Analýza potřeb na školách v Libereckém kraji*. Národní ústav vzdělávání. Praha, 2016. Vytvořeno v rámci projektu P-KAP
- [47] *Národní program rozvoje vzdělávání v České republice – Bílá kniha*. Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy, Praha 2001. [online][cit. 2016-03-21]. Dostupné také z: <http://www.msmt.cz/dokumenty/bila-kniha-narodni-program-rozvoje-vzdelavani-v-ceske-republice-formuje-vladni-strategii-v-oblasti-vzdelavani-strategie-odrazi-celospolecenske-zajmy-a-dava-konkretni-podnety-k-praci-skol>
- [48] *Sdělení Komise Evropa 2020: Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění* (Strategie Evropa 2020), Brusel 2010. [online][cit. 2016-03-21]. Dostupné také z: <http://www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/strategie-evropa-2020>
- [49] *Závěry Rady ze dne 12. května 2009 o strategickém rámci evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy („ET 2020“)*. Úřední věstník 2009/C 119/02. [online] [cit. 2016-03-21]. Dostupné také z: <http://www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/evropska-spoluprace-ve-vzdelavani-a-odborne-priprave>, str. 2
- [50] Rocard, M., Csermely, P., Jorde, D., Lenzen, D., Walberg-Henriksson, H. and Hemm, V. *Science Education Now: A Renewed Pedagogy for the Future of Europe*. Brussels: Directorate General for Research, Science, Economy and Society. 2007. [online] [cit. 2016-03-21]. Dostupné také z: http://ec.europa.eu/research/science-society/document_library/pdf_06/report-rocard-on-science-education_en.pdf
- [51] *Vzdělávání STEM? Anebo STEAM, STREAM či STEAMIE?* – [online][cit. 2016-03-07]. <https://www.scio.cz/o-vzdelavani/trendy-ve-vzdelavani/stem.asp>
- [52] White Wolf Consulting, s. r. o. *Důvody nezájmu žáků o přírodovědné a technické obory – Výzkumná zpráva*, 2009. [online][cit. 2016-03-21]. Dostupné také z: <http://ptpo.reformy-msmt.cz/soubory-ke-stazeni/studie/>
- [53] Brzezina a kol. *Metodika Podpora výuky – Metodika vypracovaná v rámci Individuálního projektu národního „Podpora technických a přírodovědných oborů“ expertním týmem klíčové aktivity „Podpora výuky“ pod vedením Miroslava Brzeziny*. 2012. [online]

- [cit. 2016-03-21]. Dostupné také z:
http://generacey.cz/uploads/ke_stazeni/Podpora_vyuky.pdf
- [54] *Zákon č. 17/1992 Sb. o životním prostředí*. 5. 12. 2001. In: Sbíрка zákonů čá 4/1992 Sb. [online][cit. 2016-03-21]. Dostupné také z:
http://www.mzp.cz/www/platnalegislativa.nsf/5B17DD457274213EC12572F3002827DE/%24file/Z%2017_1992.pdf
- [55] *Závěry Rady ze dne 12. května 2009 o strategickém rámci evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy („ET 2020“)*. Úřední věstník 2009/C 119/02. [online] [cit. 2016-03-21]. Dostupné také z: <http://www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/evropska-spoluprace-ve-vzdelavani-a-odborne-priprave>, str. 7
- [56] Sdělení Komise – *Návrh společné zprávy Rady a Komise pro rok 2015 o provádění strategického rámce evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy (ET 2020): Nové priority evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy*. COM/2015/0408 final. [online][cit. 2016-03-21]. Dostupné také z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:52015DC0408>
- [57] *Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020*. Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy, Praha 2009. [online][cit. 2016-03-21]. Dostupný také z:
<http://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/strategie-vzdelavaci-politiky-1>
- [58] *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období let 2015–2020*. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Praha, 2014. [online] [cit. 2016-03-16]. Dostupný také z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/dlouhodoby-zamer-vzdelavani-a-rozvoje-vzdelavaci-soustavy-3>
- [59] *Koncepce podpory mládeže na období 2014–2020*. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Praha 2014. [online][cit. 2016-03-21]. Dostupný také z:
<http://www.msmt.cz/mladez/koncepce-podpory-mladeze-na-obdobi-2014-2020>
- [60] *Strategie vzdělávání pro udržitelný rozvoj České republiky (2008–2015)*, schválena usnesením vlády ze dne 9. července 2008 č. 851. In: Věstník vlády pro orgány krajů a orgány obcí, 12. 9. 2009. [online][cit. 2016-03-16]. Dostupný také z:
[http://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/strategie_vzdelavani/\\$FILE/OEV-Strategie_VUR_%C4%8CR-20080808.pdf](http://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/strategie_vzdelavani/$FILE/OEV-Strategie_VUR_%C4%8CR-20080808.pdf)
- [61] *Vzdělávání pro udržitelný rozvoj (VUR) – Opatření pro roky 2011 a 2012 ke Strategii vzdělávání pro udržitelný rozvoj České republiky (2008–2015)*. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Praha 2011. [online][cit. 2016-03-21]. Dostupný také z:
<http://www.msmt.cz/file/15295?highlightWords=Opat%C5%99en%C3%AD+pro+roky+2011+2012>.
- [62] *Státní program environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty v České republice, Součást implementace směrnice č. 90/313/EHS, o svobodě přístupu k informacím o životním prostředí*. 2000. Schválen usnesením vlády č. 1048/2000. [online] [cit. 2016-03-16]. Dostupný také z: <http://www.esfcr.cz/file/3770/>
- [63] *Národní výzkumná a inovační strategie pro inteligentní specializaci České republiky*. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Praha, 2014. [online][cit. 2016-04-13]. Dostupné také z: <http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy/ris3-strategie-cr>
- [64] *Strategie rozvoje Libereckého kraje 2014–2020*. Krajský úřad Libereckého kraje. Liberec, 2012. [online][cit. 2016-03-14]. Dostupné také z: <http://regionalni-rozvoj.kraj-lbc.cz/page1885/strategie-rozvoje-libereckeho-kraje-2006-2020-aktualizace>

- [65] *Program rozvoje Libereckého kraje 2014–2020*. Krajský úřad Libereckého kraje. Liberec 2014. [online][cit. 2016-03-14]. Dostupný také z: <http://regionalni-rozvoj.kraj-lbc.cz/page1884/program-rozvoje-libereckeho-kraje-2014-2020>
- [66] *Problémová analýza potřeb Libereckého kraje ve vazbě na nové programovací období EU 2014–2020*. Krajský úřad Libereckého kraje. Liberec 2012. [online][cit. 2016-03-21]. Dostupné také z: <http://regionalni-rozvoj.kraj-lbc.cz/page1885/strategie-rozvoje-libereckeho-kraje-2006-2020-aktualizace>
- [67] *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje na období 2016–2020*. Krajský úřad Libereckého kraje. Liberec 2016. [online][cit. 2016-03-21]. Dostupný také z: <http://www.edulk.cz/P%C5%99%C3%ADsp%C4%9Bvky/tabid/72/EntryId/1171/Dlouhodoby-zamer-vzdelavani-a-rozvoje-vzdelavaci-soustavy-Libereckeho-kraje-2012-schvalen-zastupiteli.aspx>
- [68] *Výzkumná inovační strategie pro inteligentní specializaci: RIS3 strategie za Liberecký kraj – Krajská příloha k Národní RIS3 strategii za Liberecký kraj*. Krajský úřad Libereckého kraje. Liberec 2014. [online][cit. 2016-03-21]. Dostupné také z: <http://regionalni-rozvoj.kraj-lbc.cz/page1874/rozvojove-dokumenty-strategie-rozvoje-lk-a-program-rozvoje-lk/strategie-inteligentni-specializace-ris3/obsah-ris3>
- [69] *Strategie rozvoje lidských zdrojů Libereckého kraje 2014+*. Krajský úřad Libereckého kraje. Liberec 2015. [online][cit. 2016-03-16]. Dostupné také z: <http://www.edulk.cz/LinkClick.aspx?fileticket=RDsaRGU9KgM%3d&tabid=160&mid=756>
- [70] *Koncepce environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty Libereckého kraje na období 2011–2020*. Liberecký kraj, Liberec 2010. [online][cit. 2016-03-21]. Dostupné také z: <http://zivotni-prostredi.kraj-lbc.cz/enviromentalni-vychova-vzdelavani-a-osveta->
- [71] *Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Libereckém kraji za školní rok 2014–2015*. Krajský úřad Libereckého kraje, Liberec 2016. [online][cit. 2016-03-21]. Dostupný také z: <http://www.edulk.cz/P%C5%99%C3%ADsp%C4%9Bvky/tabid/72/EntryId/4197/Vyrocnizprava-o-stavu-a-rozvoji-vzdelavaci-soustavy-v-Libereckem-kraji-za-skolni-rok-2014-2015.aspx>
- [72] *Ekocentra v Libereckém kraji*. Ministerstvo životního prostředí České Republiky. [online][cit. 2016-04-10]. Dostupné také z: <http://www.ekocentra.cz/ekocentra/liberecky-kraj/>
- [73] *Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Libereckém kraji za školní rok 2014–2015*. Krajský úřad Libereckého kraje, Liberec 2016. [online][cit. 2016-03-21]. Dostupný také z: <http://www.edulk.cz/P%C5%99%C3%ADsp%C4%9Bvky/tabid/72/EntryId/4197/Vyrocnizprava-o-stavu-a-rozvoji-vzdelavaci-soustavy-v-Libereckem-kraji-za-skolni-rok-2014-2015.aspx>
- [74] *Živly kolem nás*. Městské středisko ekologické výchovy při ZOO Liberec. [online][cit. 2016-04-10]. Dostupné také z: <http://divizna.zooliberec.cz/cz/divizna-skolam>
- [75] *Koncepce environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty Libereckého kraje na období 2011–2020*. Liberecký kraj, Liberec 2010. [online][cit. 2016-03-21]. Dostupné také z: <http://zivotni-prostredi.kraj-lbc.cz/enviromentalni-vychova-vzdelavani-a-osveta->
- [76] *Career Guidance. A Handbook for Policy Makers*. OECD: 2004. ISBN: 92-64-01519-1. [online][cit. 2016-01-21]. Dostupný také z: <http://www.oecd.org/edu/innovation-education/34060761.pdf>

- [77] *Rozvoj politik celoživotního poradenství: Evropský nástroj pro tvůrce politik*, Praha 2015. ISBN 978-80-7481-092-3 [online][cit. 2016-04-20]. Dostupné na: <http://www.elgpn.eu/publications/browse-by-language/czech/rozvoj-politik-celozivotniho-poradenstvi-evropsky-nastroj-pro-tvurce-politik/view>, str. 11
- [78] *Vyhláška č. 116/2011 Sb., kterou se mění vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních* In: Sbírnka zákonů České republiky, 2011, částka 43, s. 1106–1108. [online][cit. 2016-01-21]. Dostupný také z: <http://www.msmt.cz/dokumenty/vyhlaska-c-116-2011-sb-ktouhou-se-meni-vyhlaska-c-72-2005-sb>
- [79] *Kariérové poradenství v České republice*, Dům zahraničních služeb pro centrum Euroguidance, Praha 2011. ISBN: 978-80-87335-29-1. [online][cit. 2016-01-21] Dostupný také z: <http://www.euroguidance.cz/cz/link-publikace?c=publikace-euroguidance>
- [80] *Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních*. In: Sbírnka zákonů České republiky, 2005, částka 20, s. 490–502. [online][cit. 2016-01-21]. Dostupný také z: <http://www.msmt.cz/dokumenty/vyhlaska-c-72-2005-sb-1>, příloha č.1
- [81] <https://portal.mpsv.cz/upcr/kp/olk/ips> [online][cit. 2016-02-16].
- [82] Závěry Rady ze dne 12. května 2009 o strategickém rámci evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy (ET 2020). Úřední věstník 2009/C 119/02. [online] [cit. 2016-02-02]. Dostupné také z: <http://www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/evropska-spoluprace-ve-vzdelavani-a-odborne-priprave>, příloha II
- [83] Sdělení Komise Evropa 2020: *Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění* (Strategie Evropa 2020), Brusel 2010. [online][cit. 2016-02-04]. Dostupné také z: <http://www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/strategie-evropa-2020>, str. 14
- [84] *Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020* (Strategie ČR 2020). Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy, Praha 2009. [online][cit. 2016-02-10]. Dostupný také z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/strategie-vzdelavaci-politiky-1>
- [85] *Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020* (Strategie ČR 2020). Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy, Praha 2009. [online][cit. 2016-02-10]. Dostupný také z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/strategie-vzdelavaci-politiky-1>, str. 23
- [86] *Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020* (Strategie ČR 2020). Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy, Praha 2009. [online][cit. 2016-02-10]. Dostupný také z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/strategie-vzdelavaci-politiky-1>, str. 24
- [87] *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období let 2015-2020*. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Praha, 2014. [online] [cit. 2016-02-16]. Dostupný také z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/dlouhodoby-zamer-vzdelavani-a-rozvoje-vzdelavaci-soustavy-3>, str. 47
- [88] *Dlouhodobý záměr vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové a inovační, umělecké a další tvůrčí činnosti pro oblast vysokých škol na období 2016–2020*. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Praha 2015. [online][cit. 2016-02-16]. Dostupné také z: www.vzdelavani2020.cz/images_obsah/.../dz-vs-2016-2020.pdf, str. 14
- [89] *Koncepce podpory mládeže na období 2014–2020*. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Praha 2015. [online][cit. 2016-02-16]. Praha 2014. [online]

- [cit. 2016-02-24]. Dostupný také z: <http://www.msmt.cz/mladez/koncepce-podpory-mladeze-na-obdobi-2014-2020>, str. 2
- [90] *Rámcový vzdělávací programy základního vzdělávání*. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Praha 2016. Dostupný také z: <http://www.nuv.cz/t/rvp-pro-zakladni-vzdelavani> [online][cit. 2016-01-20]
- [91] *Rámcový vzdělávací program pro gymnázia*. Výzkumný ústav pedagogický v Praze 2007, Praha 2007. [online][cit. 20.1.2016]. Dostupný také z: <http://www.nuv.cz/t/rvp-pro-gymnazia>
- [92] *Rámcové vzdělávací programy všech kategorií odborného vzdělávání* jsou dostupné z: <http://www.nuv.cz/t/rvp-os> [online][cit. 2016-01-20]
- [93] *Dohoda o partnerství pro programové období 2014–2020*. Ministerstvo pro místní rozvoj, Praha 2014. [online][cit. 2016-02-03]. Dostupný také z: http://www.mmr.cz/getmedia/40d6c28a-df6f-411d-99c4-efbc0b9a07a8/Dohoda_o_partnerstvi.pdf
- [94] *Dohoda o partnerství pro programové období 2014–2020*. Ministerstvo pro místní rozvoj, Praha 2014. [online][cit. 2016-02-03]. Dostupný také z: http://www.mmr.cz/getmedia/40d6c28a-df6f-411d-99c4-efbc0b9a07a8/Dohoda_o_partnerstvi.pdf, str. 111
- [95] *Strategie mezinárodní konkurenceschopnosti České republiky pro období 2012 až 2020*. Ministerstvo průmyslu a obchodu. Praha. [online][cit. 2016-09-02]. Dostupné také z: <http://www.msmt.cz/vyzkum-a-vyvoj/strategie-mezinarodni-konkurenceschopnosti-cr-pro-obdobi-let>
- [96] *Akční plán Národního poradenského fóra pro 2014–2016*. Národní poradenské fórum. Praha 2014.[online][cit. 2016-20-04]. Dostupné také z: <https://www.narodniporadenskeforum.cz/uploads/activity/akcni-plan-npf-2014-2016-27.pdf>
- [97] *Program rozvoje Libereckého kraje 2014–2020*. Krajský úřad Libereckého kraje. Usnesení č. 359/14/ZK ze dne 23. září 2014. Liberec 2014. [online][cit. 2016-02-10]. Dostupný také z: <http://regionalni-rozvoj.kraj-lbc.cz/page1884/program-rozvoje-libereckeho-kraje-2014-2020>
- [98] *Strategie rozvoje lidských zdrojů Libereckého kraje 2014+*. Krajský úřad Libereckého kraje. Usnesení č. 427/15/ZK ze dne 29.9.2015. Liberec 2015. [online][cit. 2016-02-10] Dostupné také z: <http://www.edulk.cz/LinkClick.aspx?fileticket=RDsaRGu9KgM%3d&tabid=160&mid=756>
- [99] *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje na období 2016–2020*. Krajský úřad Libereckého kraje. Liberec 2016. [online][cit. 2016-04-01]. Dostupný také z: <http://www.edulk.cz/P%C5%99%C3%ADsp%C4%9Bvky/tabid/72/EntryId/4196/Dlouhodoby-zamer-vzdelavani-a-rozvoje-vzdelavaci-soustavy-Libereckeho-kraje-2016.aspx>
- [100] http://www.liberec.cz/files/vizitky_prilohy/prehled-zs_lbc_kriteria_15_16_rm.pdf [online][cit. 2016-04-20].
- [101] <http://www.educaliberec.cz> [online][cit. 2016-04-27]
- [102] <http://www.kraj-lbc.cz/Turnovskou-burzu-skol-navstivilo-pres-sedm-stovek-zajemcun330153.htm> [online][cit. 2016-05-04]
- [103] <http://www.nuv.cz/ramps> [online][cit. 2016-03-07].
- [104] <https://databaze.op-vk.cz/Project/Detail/1820> [online][cit. 2016-03-07]

- [105] <http://www.pedagoginkluzce.cz/55-inkluzivni-vzdelavani> [online][cit. 2016-05-01]
- [106] <http://www.inkluzivniskola.cz> [online][cit. 2016-05-01]
- [107] <http://www.pedagoginkluzce.cz/56-zakotveni-inkluzce-v-legislative> [online]
[cit. 2016-05-01]
- [108] *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období let 2015–2020*. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Praha, 2014. [online]
[cit. 2016-05-03]. Dostupný také z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/dlouhodoby-zamer-vzdelavani-a-rozvoje-vzdelavaci-soustavy-3>, str. 48–49
- [109] <http://osobnostnirozvojpedagoga.cz/moduly/m1/5-1-1-vymezeni-integrace-a-inkluzce-vzdelavacim-procesu.html> [online][cit. 2016-05-06]
- [110] <http://osobnostnirozvojpedagoga.cz/moduly/m1/5-1-1-vymezeni-integrace-a-inkluzce-vzdelavacim-procesu.html> [online][cit. 2016-05-07]
- [111] <http://www.inkluzce.cz/inkluzivni-vzdelavani/inkluzivni-vzdelavani> [online]
[cit. 2016-05-07]
- [112] <http://www.msmt.cz/file/36884> [online][cit. 2016-05-08]
- [113] <http://www.msmt.cz/file/36884> [online][cit. 2016-05-09]
- [114] <http://www.nuv.cz/t/in> [online][cit. 2016-05-08]
- [115] <http://www.sagit.cz/info/sb15082> [online][cit. 2016-05-09]
- [116] <http://www.msmt.cz/file/36884> [online][cit. 2016-05-09]
- [117] *Úmluva OSN o právech osob se zdravotním postižením*. Dostupné také z:
http://www.mpsv.cz/files/clanky/10775/umluva_info_160511.pdf [online]
[cit. 2016-05-10]
- [118] Závěry Rady ze dne 12. května 2009 o strategickém rámci evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy (ET 2020). Úřední věstník 2009/C 119/02. [online]
[cit. 2016-05-10]. Dostupné také z: <http://www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/evropska-spoluprace-ve-vzdelavani-a-odborne-priprave>, str. 8
- [119] Sdělení Komise Evropa 2020: *Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění* (Strategie Evropa 2020), Brusel 2010. [online][cit. 2016-05-11]. Dostupné také z: <http://www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/strategie-evropa-2020>, str. 19
- [120] Sdělení Komise Evropa 2020: *Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění* (Strategie Evropa 2020), Brusel 2010. [online][cit. 2016-05-11]. Dostupné také z: <http://www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/strategie-evropa-2020>, str. 13
- [121] *Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020*. Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy, Praha 2009. [online][cit. 2016-05-11]. Dostupný také z:
<http://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/strategie-vzdelavaci-politiky-1>
- [122] *Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020*. Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy, Praha 2009. [online][cit. 2016-05-12]. Dostupný také z:
<http://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/strategie-vzdelavaci-politiky-1>, str. 13
- [123] *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období let 2015–2020*. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Praha, 2014. [online]
[cit. 2016-05-12]. Dostupný také z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/dlouhodoby-zamer-vzdelavani-a-rozvoje-vzdelavaci-soustavy-3>, str. 47
- [124] *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období let 2015–2020*. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Praha, 2014. [online]
[cit. 2016-05-03]. Dostupný také z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/dlouhodoby-zamer-vzdelavani-a-rozvoje-vzdelavaci-soustavy-3>, str. 49

- [125] *Koncepce podpory mládeže na období 2014–2020*. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Praha 2015. [online][cit. 2016-05-12]. Dostupný také z: <http://www.msmt.cz/mladez/koncepce-podpory-mladeze-na-obdobi-2014-2020>, str. 6
- [126] *Koncepce podpory mládeže na období 2014–2020*. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Praha 2015. [online][cit. 2016-05-13]. Dostupný také z: <http://www.msmt.cz/mladez/koncepce-podpory-mladeze-na-obdobi-2014-2020>, str. 18
- [127] *Dohoda o partnerství pro programové období 2014–2020*. Ministerstvo pro místní rozvoj, Praha 2014. [online][cit. 2016-05-13]. Dostupný také z: http://www.mmr.cz/getmedia/40d6c28a-df6f-411d-99c4efbc0b9a07a8/Dohoda_o_partnerstvi.pdf, str. 22
- [128] <http://www.unicef.cz/aktualne/82292-umluva-o-pravech-ditete>[online][cit. 2016-05-09]
- [129] *Akční plán inkluzivního vzdělávání 2016–2018*. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Praha 2016. [online][cit. 2016-05-13]. Dostupné z: <http://www.vzdelavani2020.cz>
- [130] *Akční plán inkluzivního vzdělávání 2016–2018*. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Praha 2016. [online][cit. 2016-05-13]. Dostupné z: <http://www.vzdelavani2020.cz>, str. 44
- [131] *Akční plán inkluzivního vzdělávání 2016–2018*. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Praha 2016. [online][cit. 2016-05-13]. Dostupné z: <http://www.vzdelavani2020.cz>, str. 35
- [132] *Program rozvoje Libereckého kraje 2014–2020*. Krajský úřad Libereckého kraje. Usnesení č. 359/14/ZK ze dne 23. září 2014. Liberec 2014. [online][cit. 2016-05-08]. Dostupný také z: <http://regionalni-rozvoj.kraj-lbc.cz/page1884/program-rozvoje-libereckeho-kraje-2014-2020>
- [133] *Strategie rozvoje lidských zdrojů Libereckého kraje 2014+*. Krajský úřad Libereckého kraje. Usnesení č. 427/15/ZK ze dne 29. 9. 2015. Liberec 2015. [online][cit. 2016-05-08]. Dostupné také z: <http://www.edulk.cz/LinkClick.aspx?fileticket=RDsaRGU9KgM%3d&tabid=160&mid=756>
- [134] *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje na období 2016–2020*. Krajský úřad Libereckého kraje. Liberec 2016. [online][cit. 2016-05-13]. Dostupný také z: <http://www.edulk.cz/P%C5%99%C3%ADsp%C4%9Bvky/tabid/72/EntryId/4196/Dlouhodoby-zamer-vzdelavani-a-rozvoje-vzdelavaci-soustavy-Libereckeho-kraje-2016.aspx>, str. 19
- [135] *Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Libereckém kraji za školní rok 2014–2015*. Krajský úřad Libereckého kraje, Liberec 2016. [online][cit. 2016-05-14]. Dostupný také z: <http://www.edulk.cz/P%C5%99%C3%ADsp%C4%9Bvky/tabid/72/EntryId/4197/Vyrocnizprava-o-stavu-a-rozvoji-vzdelavaci-soustavy-v-Libereckem-kraji-za-skolni-rok-2014-2015.aspx>, str. 22
- [136] *Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Libereckém kraji za školní rok 2014–2015*. Krajský úřad Libereckého kraje, Liberec 2016. [online][cit. 2016-05-14]. Dostupný také z: <http://www.edulk.cz/P%C5%99%C3%ADsp%C4%9Bvky/tabid/72/EntryId/4197/Vyrocnizprava-o-stavu-a-rozvoji-vzdelavaci-soustavy-v-Libereckem-kraji-za-skolni-rok-2014-2015.aspx>, str. 21

- [137] <http://www.edulk.cz/www.edulk.cz/Přijímacířizení/Přehledpřijímacířizení.aspx?admissionType=none&studyType=st%c5%99edn%c3%ad%2cn%c3%a1stavbov%c3%a9>
[online][cit. 2016-06-06]
- [138] <http://www.nuv.cz/projekty/ramps-vip-iii> [online][cit. 2016-05-05]
- [139] <http://www.multipolis.cz/uvodni-stranka.aspx> [online][cit. 2016-05-05]
- [140] <https://databaze.op-vk.cz/Project/Detail/1820> [online][cit. 2016-05-05]
- [141] <http://www.antixeno.cz> [online][cit. 2016-05-05]
- [142] <https://databaze.op-vk.cz/Project/Detail/1934> [online][cit. 2016-05-05]
- [143] <http://ucimese.figurka.net> [online][cit. 2016-05-05]
- [144] Novotná, R. *Výuka cizích jazyků od 90. let po současnost – z pohledu vzdělávací politiky*. Brno, 2007. Magisterská diplomová práce. Masarykova Univerzita, Filozofická fakulta, Ústav pedagogických věd.[online][cit. 2016-05-30]. Dostupné také z: https://is.muni.cz/th/64976/ff_m/Diplomova_prace.pdf
- [145] Zákon č. 82/2015 Sb., *o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)*. In: Sběrka zákonů České republiky 2015, částka 37, s. 1384–1398 [online] [cit. 2016-02-18]. Dostupné také z: <file:///C:/Users/lenikovam/Downloads/sb0037-2015-82-2015.pdf>
- [146] Zákon č. 561/2004 Sb., *o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)*. In: Sběrka zákonů České republiky 2004, částka 190, s. 10262–10324. [online] [cit. 2016-02-18]. Dostupné také z: www.msmt.cz/dokumenty/skolsky-zakon
- [147] *Rámcový vzdělávací program pro gymnázia*. Výzkumný ústav pedagogický v Praze 2007, Praha 2007. [online][cit. 20.1.2016]. Dostupný také z: <http://www.nuv.cz/t/rvp-pro-gymnazia>
- [148] *Rámcové vzdělávací programy všech kategorií odborného vzdělávání* jsou dostupné z: <http://www.nuv.cz/t/rvp-os>. [online][cit. 2016-01-20]
- [149] *Tematická zpráva – Souhrnné poznatky o podpoře a rozvoji výuky cizích jazyků v předškolním, základním a středním vzdělávání v období let 2006–2009*. Česká školní inspekce. Praha, 2010. [online][cit. 2016-06-14]. Dostupné také z: [file:///C:/Users/lenikovam/Downloads/85144%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/lenikovam/Downloads/85144%20(2).pdf)
- [150] Doporučení Evropského parlamentu a Rady ze dne 18. prosince 2006 *o klíčových schopnostech pro celoživotní učení* (2006/962/ES). [online][cit. 2016-01-20]. Dostupné také z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1461065594035&uri=CELEX:32006H0962>
- [151] Doporučení Evropského parlamentu a Rady ze dne 18. prosince 2006 *o klíčových schopnostech pro celoživotní učení* (2006/962/ES). In: Úřední věstník Evropské unie ze dne 30. prosince 2006 L 394. [online][cit. 2016-01-20]. Dostupné také z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1461065594035&uri=CELEX:32006H0962>
- [152] Závěry Rady ze dne 12. května 2009 *o strategickém rámci evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy* („ET 2020“). Úřední věstník 2009/C 119/02. [online] [cit. 2016-02-04]. Dostupné také z: <http://www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/evropska-spoluprace-ve-vzdelavani-a-odborne-priprave>
- [153] Závěry Rady a zástupců vlád členských států zasedajících v Radě *o prioritách posílené evropské spolupráce v oblasti ODBORNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ A PŘÍPRAVY na období let 2011–2020*. Brusel, 2010. [online][cit. 2016-02-04]. Dostupné také z: <https://www.google.cz/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=4&cad=rja&uact=8>

- [164] *Akční plán podpory odborného vzdělávání*. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Praha, 2008. [online][cit. 2016-01-29]. Dostupné také z: http://www.vzdelavani2020.cz/images_obsah/dokumenty/knihovna-koncepci/akcni-plan-odborne-vzdelavani/zp_akcniplanpodporyodbornehovzdelavani.pdf, str. 32
- [165] *Akční plán podpory odborného vzdělávání*. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Praha, 2008. [online][cit. 2016-01-29]. Dostupné také z: http://www.vzdelavani2020.cz/images_obsah/dokumenty/knihovna-koncepci/akcni-plan-odborne-vzdelavani/zp_akcniplanpodporyodbornehovzdelavani.pdf
- [166] *Strategie mezinárodní konkurenceschopnosti České republiky pro období 2012 až 2020 (Zpět na vrchol)*. Ministerstvo průmyslu a obchodu. Praha, 2011. [online] [cit. 2016-02-09]. Dostupné také z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/strategie-mez-konkurenceschopnost-cr-7325.html>
- [167] *Koncepce podpory mládeže na období 2014 až 2020 České republiky („Koncepce 2020“)*. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Praha, 2014. [online][cit. 2016-02-01]. Dostupné také z: <http://www.msmt.cz/file/33599/>
- [168] *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období let 2015–2020*. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Praha, 2014. [online] [cit. 2016-01-21]. Dostupný také z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/dlouhodoby-zamer-vzdelavani-a-rozvoje-vzdelavaci-soustavy-3>, str. 23
- [169] *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období let 2015–2020*. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Praha, 2014. [online] [cit. 2016-01-21]. Dostupný také z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/dlouhodoby-zamer-vzdelavani-a-rozvoje-vzdelavaci-soustavy-3>
- [170] *Strategie rozvoje Libereckého kraje 2006–2020 (aktualizace 2012)*. Krajský úřad Libereckého kraje. Liberec, 2012. [online][cit. 2016-01-21]. Dostupné také z: <http://regionalni-rozvoj.kraj-lbc.cz/page1885/strategie-rozvoje-libereckeho-kraje-2006-2020-aktualizace>
- [171] *Program rozvoje Libereckého kraje 2014–2020*. Krajský úřad Libereckého kraje. Usnesení č. 359/14/ZK ze dne 23. září 2014. Liberec 2014. [online][cit. 2016-02-10]. Dostupný také z: <http://regionalni-rozvoj.kraj-lbc.cz/page1884/program-rozvoje-libereckeho-kraje-2014-2020>
- [172] *Problémová analýza potřeb Libereckého kraje ve vazbě na nové programovací období EU 2014–2020*. Centrum EP Hradec Králové, 2012. [online][cit. 2016-01-15]. Dostupné také z: [file:///C:/Users/lenikovam/Downloads/Problemova_analyza_potreb_Libereckeho_kraje_ve_vazbe_na_nove_programovaci_obdobi_EU_2014-2020%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/lenikovam/Downloads/Problemova_analyza_potreb_Libereckeho_kraje_ve_vazbe_na_nove_programovaci_obdobi_EU_2014-2020%20(1).pdf)
- [173] *Výzkumná inovační strategie pro inteligentní specializaci: RIS3 strategie za Liberecký kraj – Krajská příloha k Národní RIS3 strategii za Liberecký kraj*. Krajský úřad Libereckého kraje. Liberec 2014. s. 42. [online][cit. 2016-01-18]. Dostupné také z: <http://regionalni-rozvoj.kraj-lbc.cz/page1874/rozvoje-dokumenty-strategie-rozvoje-lk-a-program-rozvoje-lk/strategie-inteligentni-specializace-ris3/obsah-ris3>, str. 22
- [174] *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje na období 2016–2020*. Krajský úřad Libereckého kraje. Liberec 2016. [online][cit. 2016-04-01]. Dostupný také z: <http://www.edulk.cz/P%C5%99%C3%ADsp%C4%9Bvky/tabid/72/EntryId/4196/Dlouhod>

- [oby-zamer-vzdelavani-a-rozvoje-vzdelavaci-soustavy-Libereckeho-kraje-2016.aspx](#),
str. 43
- [175] *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje na období 2016–2020*. Krajský úřad Libereckého kraje. Liberec 2016. [online][cit. 2016-04-01].
Dostupný také z:
<http://www.edulk.cz/P%C5%99%C3%ADsp%C4%9Bvky/tabid/72/EntryId/4196/Dlouhodoby-zamer-vzdelavani-a-rozvoje-vzdelavaci-soustavy-Libereckeho-kraje-2016.aspx>,
str. 44
- [176] *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje na období 2016–2020*. Krajský úřad Libereckého kraje. Liberec 2016. [online][cit. 2016-04-01].
Dostupný také z:
<http://www.edulk.cz/P%C5%99%C3%ADsp%C4%9Bvky/tabid/72/EntryId/4196/Dlouhodoby-zamer-vzdelavani-a-rozvoje-vzdelavaci-soustavy-Libereckeho-kraje-2016.aspx>
- [177] *Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Libereckém kraji za školní rok 2014–2015*. Krajský úřad Libereckého kraje, Liberec 2016. [online][cit. 2016-04-01].
Dostupný také z:
<http://www.edulk.cz/P%C5%99%C3%ADsp%C4%9Bvky/tabid/72/EntryId/4197/Vyrocnizprava-o-stavu-a-rozvoji-vzdelavaci-soustavy-v-Libereckem-kraji-za-skolni-rok-2014-2015.aspx>
- [178] <http://www.op-vk.cz/redakce/index.php?lanG=cs&clanek=223018&slozka=10&xsekce=223018&aktualni=vse&rok=146> [online][cit. 2016-05-31]
- [179] <http://www.naerasmusplus.cz/cz/o-programu> [online][cit. 2016-05-31]
- [180] <http://www.naerasmusplus.cz/cz/reformy-a-systemy-vzdelavani-label/> [online]
[cit. 2016-06-01]
- [181] *Analýza potřeb na školách v Libereckém kraji*. Národní ústav vzdělávání. Praha, 2016.
Vytvořeno v rámci projektu P-KAP
- [182] *Průvodce dalším vzděláváním*. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Praha, 2010.
[online][cit. 2019-01-03]. Dostupné také z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/dalsi-vzdelavani/pruvodce-dalsim-vzdelavanim>, str. 3
- [183] *Průvodce dalším vzděláváním*. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Praha, 2010.
[online][cit. 2019-01-03]. Dostupné také z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/dalsi-vzdelavani/pruvodce-dalsim-vzdelavanim>
- [184] *Strategie celoživotního učení ČR*. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Praha, 2007. [online][cit. 2019-03-03]. Dostupné také z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/dalsi-vzdelavani/strategie-celozivotniho-uceni-cr>, str. 87
- [185] Zákon č. 179/2006 Sb., *o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání)*. [online]
[cit. 2019-03-09]. Dostupné také z: <http://www.msmt.cz/dokumenty/zakon-c-179-2006-sb-o-overovani-a-uznavani-vysledku-dalsiho-vzdelavani>, str.1
- [186] *Strategie celoživotního učení ČR*. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Praha, 2007. [online][cit. 2019-03-11]. Dostupné také z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/dalsi-vzdelavani/strategie-celozivotniho-uceni-cr>
- [187] <http://rozcestnik.nidv.cz/front/sekce/22?idCategory=22>

- [188] *Strategie celoživotního učení ČR*. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Praha, 2007. [online][cit. 2019-03-11]. Dostupné také z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/dalsi-vzdelavani/strategie-celozivotniho-uceni-cr>, str. 71
- [189] <http://www.narodnikvalifikace.cz/>[online][cit. 2016-03-14].
- [190] *Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020* (Strategie ČR 2020). Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy, Praha 2009. [online][cit. 2016-03-16]. Dostupný také z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/strategie-vzdelavaci-politiky-1>
- [191] Závěry Rady ze dne 12. května 2009 *o strategickém rámci evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy* (ET 2020). Úřední věstník 2009/C 119/02. [online] [cit. 2016-03-16]. Dostupné také z: <http://www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/evropska-spoluprace-ve-vzdelavani-a-odborne-priprave>
- [192] https://portal.mpsv.cz/sz/politikazamest/evropskastrateg/w_kok_lisabon_strategie_zprava_i_cas_ekonom_30_11_04.pdf, str. 2
- [193] Sdělení Komise Evropa 2020: *Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění* (Strategie Evropa 2020), Brusel 2010. [online][cit. 2016-03-16]. Dostupné také z: <http://www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/strategie-evropa-2020>, str. 5
- [194] Sdělení Komise Evropa 2020: *Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění* (Strategie Evropa 2020), Brusel 2010. [online][cit. 2016-03-18]. Dostupné také z: <http://www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/strategie-evropa-2020>, str. 12
- [195] *Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020*. Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy, Praha 2009. [online][cit. 2016-03-18]. Dostupný také z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/strategie-vzdelavaci-politiky-1>
- [196] *Dohoda o partnerství pro programové období 2014–2020*. Ministerstvo pro místní rozvoj, Praha 2014. [online][cit. 2016-03-18]. Dostupný také z: http://www.mmr.cz/getmedia/40d6c28a-df6f-411d-99c4-efbc0b9a07a8/Dohoda_o_partnerstvi.pdf
- [197] *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období let 2015–2020*. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Praha, 2014. [online] [cit. 2016-03-10]. Dostupný také z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/dlouhodoby-zamer-vzdelavani-a-rozvoje-vzdelavaci-soustavy-3>
- [198] *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období let 2015–2020*. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Praha, 2014. [online] [cit. 2016-03-10]. Dostupný také z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/dlouhodoby-zamer-vzdelavani-a-rozvoje-vzdelavaci-soustavy-3>, str. 70
- [199] *Implementační plán Strategie celoživotního učení*. Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy. Usnesení vlády č. 8 ze dne 5. 1. 2009. Praha 2008. [online] [cit. 2016-03-10]. Dostupný také z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/dalsi-vzdelavani/strategie-celozivotniho-uceni-cr>
- [200] *Implementační plán Strategie celoživotního učení*. Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy. Usnesení vlády č. 8 ze dne 5. 1. 2009. Praha 2008. [online] [cit. 2016-03-10]. Dostupný také z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/dalsi-vzdelavani/strategie-celozivotniho-uceni-cr>, str. 94
- [201] *Implementační plán Strategie celoživotního učení*. Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy. Usnesení vlády č. 8 ze dne 5. 1. 2009. Praha 2008. [online]

- [cit. 2016-03-10]. Dostupný také z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/dalsi-vzdelavani/strategie-celozivotniho-uceni-cr>, str. 90
- [202] *Strategie rozvoje Libereckého kraje 2006–2020*. Krajský úřad Libereckého kraje. Liberec, 2012. [online][cit. 2016-03-02]. Dostupné také z: <http://regionalni-rozvoj.kraj-lbc.cz/page1885/strategie-rozvoje-libereckeho-kraje-2006-2020-aktualizace>, str. 25
- [203] *Národní výzkumná a inovační strategie pro inteligentní specializaci České republiky*. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Praha, 2014. [online][cit. 2016-02-23]. Dostupné také z: <http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy/ris3-strategie-cr>, str. 63
- [204] *Program rozvoje Libereckého kraje 2014–2020*. Krajský úřad Libereckého kraje. Usnesení č. 359/14/ZK ze dne 23. září 2014. Liberec 2014. [online][cit. 2016-03-21]. Dostupný také z: <http://regionalni-rozvoj.kraj-lbc.cz/page1884/program-rozvoje-libereckeho-kraje-2014-2020>
- [205] *Strategie rozvoje lidských zdrojů Libereckého kraje 2014+*. Krajský úřad Libereckého kraje. Usnesení č. 427/15/ZK ze dne 29. 9. 2015. Liberec 2015. [online][cit. 2016-03-23]. Dostupné také z: <http://www.edulk.cz/LinkClick.aspx?fileticket=RDsaRGu9KgM%3d&tabid=160&mid=756>
- [206] *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje na období 2016–2020*. Krajský úřad Libereckého kraje. Liberec 2016. [online][cit. 2016-03-23]. Dostupný také z: <http://www.edulk.cz/P%C5%99%C3%ADsp%C4%9Bvky/tabid/72/EntryId/4196/Dlouhodoby-zamer-vzdelavani-a-rozvoje-vzdelavaci-soustavy-Libereckeho-kraje-2016.aspx>
- [207] *Problémová analýza potřeb Libereckého kraje ve vazbě na nové programovací období EU 2014–2020*. Krajský úřad Libereckého kraje. Liberec 2012. [online][cit. 2016-03-22]. Dostupné také z: <http://regionalni-rozvoj.kraj-lbc.cz/page1885/strategie-rozvoje-libereckeho-kraje-2006-2020-aktualizace>
- [208] <http://www.educaliberec.cz> [online][cit. 2016-03-24]
- [209] <http://www.cvlk.cz/cs/projekty/ukoncene-projekty/podpora-dalsiho-vzdelavani-v-libereckem-kraji> [online][cit. 2016-06-12]
- [210] https://www.esfcr.cz/detail-clanku/-/asset_publisher/BBFAoaudKGfE/content/pozvete-si-vzdela-1 [online][cit. 2016-06-12]
- [211] <http://www.tima-liberec.cz/reference/projekty-tima/item/23-analyza-a-evaluace-aktivit-v-oblasti-dalsiho-vzdelavani-v-libereckem-kraji> [online][cit. 2016-06-12]
- [212] <http://www.nuov.cz/cvlk> [online][cit. 2016-06-12]
- [213] <http://www.nuov.cz/koncept> [online][cit. 2016-03-30]
- [214] <http://www.piaac.cz/> [online][cit. 2016-03-30]
- [215] <http://www.nuv.cz/nsk2/ucel-projektu> [online][cit. 2016-03-30]
- [216] <http://www.nuov.cz/univ2k/projekt> [online][cit. 2016-03-30]
- [217] <http://www.nuv.cz/univ3> [online][cit. 2016-03-30]
- [218] <https://databaze.op-vk.cz/Project/Detail/176> [online][cit. 2016-03-30]
- [219] Sejvalová, J. *Talent a nadání- jejich rozvoj ve volném čase*. Praha: IDM MŠMT, 2004. ISBN 80-86784-03-7. str. 11.
- [220] Gošová, Věra. *Nadané děti a žáci*. [online][cit. 2016-02-10]. Dostupné také z: http://wiki.rvp.cz/Knihovna/1.Pedagogicky_lexikon/N/Nadan%C3%A9_d%C4%9Bti_a_%C5%BE%C3%A1ci
- [221] *Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu Uvolnění potenciálu dětí a mládeže s velkými intelektovými schopnostmi v Evropské Unii (2013/C76/01)*.

- Brusel, 2013. [online][cit. 2016-02-24]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:52012IE0963&qid=1454483574116&from=EN>
- [222] *Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu Uvolnění potenciálu dětí a mládeže s velkými intelektovými schopnostmi v Evropské Unii (2013/C76/01)*. Brusel, 2013. [online][cit. 2016-02-24]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:52012IE0963&qid=1454483574116&from=EN>, str. 4
- [223] Gošová, Věra. *Nadané děti a žáci*. [online][cit. 2016-02-10]. Dostupné také z: http://wiki.rvp.cz/Knihovna/1.Pedagogicky_lexikon/N/Nadan%C3%A9_d%C4%9Bti_a_%C5%BE%C3%A1ci
- [224] Hříbková, L. *Nadání a nadaní*. Praha: UK, Pedagogická fakulta, 2005. 209 s. ISBN 80-7290-213-X.
- [225] Mönks, F. J., Ypenburgová, I. H. *Nadané dítě*. Praha: GRADA, 2002. 98 s. ISBN 80-247-0445-5.
- [226] *Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu Uvolnění potenciálu dětí a mládeže s velkými intelektovými schopnostmi v Evropské Unii (2013/C76/01)*. Brusel, 2013. [online][cit. 2016-02-24]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:52012IE0963&qid=1454483574116&from=EN>, str. 4
- [227] *Koncepce vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami Libereckém kraji 2013–2018*. Odbor školství, mládeže, tělovýchovy a sportu Krajského úřadu Libereckého kraje. Liberec, 2013. [online][cit. 2016-01-18]. Dostupný také z: <http://www.edulk.cz/LinkClick.aspx?fileticket=6cOmbQgotnU%3D&tabid=160&mid=756>, str. 32
- [228] Gošová, Věra. *Nadané děti a žáci*. [online][cit. 2016-02-10]. Dostupné také z: http://wiki.rvp.cz/Knihovna/1.Pedagogicky_lexikon/N/Nadan%C3%A9_d%C4%9Bti_a_%C5%BE%C3%A1ci
- [229] Zákon č. 82/2015 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). In: Sbíрка zákonů České republiky 2015, částka 37, s. 1384–1398 [online] [cit. 2016-02-18]. Dostupné také z: <file:///C:/Users/lenikovam/Downloads/sb0037-2015-82-2015.pdf>
- [230] Zákon č. 82/2015 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). In: Sbíрка zákonů České republiky 2015, částka 37, s. 1384–1398 [online] [cit. 2016-02-18]. Dostupné také z: <file:///C:/Users/lenikovam/Downloads/sb0037-2015-82-2015.pdf>
- [231] Gošová, Věra. *Nadané děti a žáci*. [online][cit. 2016-02-10]. Dostupné také z: http://wiki.rvp.cz/Knihovna/1.Pedagogicky_lexikon/N/Nadan%C3%A9_d%C4%9Bti_a_%C5%BE%C3%A1ci
- [232] Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). In: Sbíрка zákonů České republiky 2004, částka 190, s. 10262–10324. [online] [cit. 2016-02-18]. Dostupné také z: www.msmt.cz/dokumenty/skolsky-zakon
- [233] Vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných. In: Sbíрка zákonů České republiky, 2016, částka 10, s. 234–312. [online] [cit. 2016-02-18]. Dostupný také z: <file:///C:/Users/lenikovam/Downloads/sb0010-2016-27-2016.pdf>

- [234] *Koncepce podpory rozvoje nadání a péče o nadané na období let 2014–2020.* Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Praha, 2014. [online][cit. 2016-02-01]. Dostupné také z: <http://www.msmt.cz/file/35232/>
- [235] *Koncepce vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami Libereckém kraji 2013–2018.* Odbor školství, mládeže, tělovýchovy a sportu Krajského úřadu Libereckého kraje. Liberec, 2013. [online][cit. 2016-01-18]. Dostupný také z: <http://www.edulk.cz/LinkClick.aspx?fileticket=6cOmbQgotnU%3D&tabid=160&mid=756>
- [236] *Koncepce vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami Libereckém kraji 2013–2018.* Odbor školství, mládeže, tělovýchovy a sportu Krajského úřadu Libereckého kraje. Liberec, 2013. [online][cit. 2016-01-18]. Dostupný také z: <http://www.edulk.cz/LinkClick.aspx?fileticket=6cOmbQgotnU%3D&tabid=160&mid=756>, str. 33
- [237] *Koncepce podpory rozvoje nadání a péče o nadané na období let 2014–2020.* Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Praha, 2014. [online][cit. 2016-02-01]. Dostupné také z: <http://www.msmt.cz/file/35232/>
- [238] *Rámcový vzdělávací program pro gymnázia.* Výzkumný ústav pedagogický v Praze 2007, Praha 2007. [online][cit. 2016-01-20]. Dostupný také z: <http://www.nuv.cz/t/rvp-pro-gymnazia>
- [239] *Rámcové vzdělávací programy všech kategorií odborného vzdělávání* jsou dostupné z: <http://www.nuv.cz/t/rvp-os>. [online][cit. 2016-01-20].
- [240] <http://www.soc.cz/>, [online][cit. 2016-03-16]
- [241] *Koncepce podpory rozvoje nadání a péče o nadané na období let 2014–2020.* Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Praha, 2014. [online][cit. 2016-02-01]. Dostupné také z: <http://www.msmt.cz/file/35232/>, str. 39
- [242] <http://talentovani.cz/krajske-site-podpory-nadani>, [online][cit. 2016-03-08]
- [243] <http://www.talentovani.cz/web/guest>, [online][cit. 2016-03-08]
- [244] *Závěry Rady o zvyšování úrovně základních dovedností v rámci evropské spolupráce v oblasti školství pro 21. století (2010/C 323/04).* Brusel, 2008. [online][cit. 2016-03-15]. Dostupné také z: http://ipk.nkp.cz/odborne-cinnosti/docs/Sdeleni_EK_Zlepseni_schopnosti_pro_21_stoleti.pdf
- [245] *Sdělení Komise Evropa 2020: Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění (Strategie Evropa 2020),* Brusel 2010. [online][cit. 2016-02-04]. Dostupné také z: <http://www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/strategie-evropa-2020>, str. 18
- [246] *Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu Uvolnění potenciálu dětí a mládeže s velkými intelektovými schopnostmi v Evropské Unii (2013/C79/01).* Brusel, 2008. [online][cit. 2016-03-15]. Dostupné také z: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2013.076.01.0001.01.CES&toc=OJ:C:2013:076:TOC
- [247] *Národní výzkumná a inovační strategie pro inteligentní specializaci České republiky.* Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Praha, 2014. [online][cit. 2016-02-10]. Dostupné také z: <http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy/ris3-strategie-cr>, str. 65
- [248] *Národní výzkumná a inovační strategie pro inteligentní specializaci České republiky.* Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Praha, 2014. [online][cit. 2016-02-10]. Dostupné také z: <http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy/ris3-strategie-cr>, str. 66
- [249] *Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020.* Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy, Praha 2009. [online][cit. 2016-02-01]. Dostupný také z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/strategie-vzdelavaci-politiky-1>, str. 16

- [250] *Národní výzkumná a inovační strategie pro inteligentní specializaci České republiky.* Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Praha, 2014. [online][cit. 2016-02-10]. Dostupné také z: <http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy/ris3-strategie-cr>, str. 66
- [251] *Národní výzkumná a inovační strategie pro inteligentní specializaci České republiky.* Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Praha, 2014. [online][cit. 2016-02-10]. Dostupné také z: <http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy/ris3-strategie-cr>
- [252] *Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020.* Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy, Praha 2009. [online][cit. 2016-02-01]. Dostupný také z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/strategie-vzdelavaci-politiky-1>
- [253] *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období let 2015–2020.* Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Praha, 2014. [online] [cit. 2016-01-21]. Dostupný také z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/dlouhodoby-zamer-vzdelavani-a-rozvoje-vzdelavaci-soustavy-3>, str. 65
- [254] *Koncepce podpory rozvoje nadání a péče o nadané na období let 2014–2020.* Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Praha, 2014. [online][cit. 2016-02-01]. Dostupné také z: <http://www.msmt.cz/file/35232/>, str. 12
- [255] *Koncepce podpory rozvoje nadání a péče o nadané na období let 2014–2020.* Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Praha, 2014. [online][cit. 2016-02-01]. Dostupné také z: <http://www.msmt.cz/file/35232/>, str. 12
- [256] *Koncepce podpory rozvoje nadání a péče o nadané na období let 2014–2020.* Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Praha, 2014. [online][cit. 2016-02-01]. Dostupné také z: <http://www.msmt.cz/file/35232/>
- [257] *Koncepce podpory rozvoje nadání a péče o nadané na období let 2014–2020.* Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Praha, 2014. [online][cit. 2016-02-01]. Dostupné také z: <http://www.msmt.cz/file/35232/>
- [258] *Strategie rozvoje Libereckého kraje 2006–2020 (aktualizace 2012).* Krajský úřad Libereckého kraje. Liberec, 2012. [online][cit. 2016-01-21]. Dostupné také z: <http://regionalni-rozvoj.kraj-lbc.cz/page1885/strategie-rozvoje-libereckeho-kraje-2006-2020-aktualizace>
- [259] *Program rozvoje Libereckého kraje 2014–2020.* Krajský úřad Libereckého kraje. Usnesení č. 359/14/ZK ze dne 23. září 2014. Liberec 2014. [online][cit. 2016-02-10]. Dostupný také z: <http://regionalni-rozvoj.kraj-lbc.cz/page1884/program-rozvoje-libereckeho-kraje-2014-2020>
- [260] *Výzkumná inovační strate pro inteligentní specializaci: RIS3 strategie za Liberecký kraj – Krajská příloha k Národní RIS3 strategii za Liberecký kraj.* Krajský úřad Libereckého kraje. Liberec 2014. s. 42. [online][cit. 2016-01-18]. Dostupné také z: <http://regionalni-rozvoj.kraj-lbc.cz/page1874/rozvojove-dokumenty-strategie-rozvoje-lk-a-program-rozvoje-lk/strategie-inteligentni-specializace-ris3/obsah-ris3>, str. 46
- [261] *Výzkumná inovační strate pro inteligentní specializaci: RIS3 strategie za Liberecký kraj – Krajská příloha k Národní RIS3 strategii za Liberecký kraj.* Krajský úřad Libereckého kraje. Liberec 2014. s. 42. [online][cit. 2016-01-18]. Dostupné také z: <http://regionalni-rozvoj.kraj-lbc.cz/page1874/rozvojove-dokumenty-strategie-rozvoje-lk-a-program-rozvoje-lk/strategie-inteligentni-specializace-ris3/obsah-ris3>, str. 46
- [262] *Koncepce vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami Libereckém kraji 2013–2018.* Odbor školství, mládeže, tělovýchovy a sportu Krajského

- úřadu Libereckého kraje. Liberec, 2013. [online][cit. 2016-01-18]. Dostupný také z:
<http://www.edulk.cz/LinkClick.aspx?fileticket=6cOmbQgotnU%3D&tabid=160&mid=756>
- [263] *Koncepce vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami Libereckém kraji 2013–2018*. Odbor školství, mládeže, tělovýchovy a sportu Krajského úřadu Libereckého kraje. Liberec, 2013. [online][cit. 2016-01-18]. Dostupný také z:
<http://www.edulk.cz/LinkClick.aspx?fileticket=6cOmbQgotnU%3D&tabid=160&mid=756>
- [264] *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje na období 2016–2020*. Krajský úřad Libereckého kraje. Liberec 2016. [online][cit. 2016-04-01]. Dostupný také z:
<http://www.edulk.cz/P%C5%99%C3%ADsp%C4%9Bvky/tabid/72/EntryId/4196/Dlouho-doby-zamer-vzdelavani-a-rozvoje-vzdelavaci-soustavy-Libereckeho-kraje-2016.aspx>
- [265] *Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Libereckém kraji za školní rok 2014–2015*. Krajský úřad Libereckého kraje, Liberec 2016. [online][cit. 2016-04-01]. Dostupný také z:
<http://www.edulk.cz/P%C5%99%C3%ADsp%C4%9Bvky/tabid/72/EntryId/4197/Vyrocnizprava-o-stavu-a-rozvoji-vzdelavaci-soustavy-v-Libereckem-kraji-za-skolni-rok-2014-2015.aspx>
- [266] *Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Libereckém kraji za školní rok 2014–2015*. Krajský úřad Libereckého kraje, Liberec 2016. [online][cit. 2016-04-01]. Dostupný také z:
<http://www.edulk.cz/P%C5%99%C3%ADsp%C4%9Bvky/tabid/72/EntryId/4197/Vyrocnizprava-o-stavu-a-rozvoji-vzdelavaci-soustavy-v-Libereckem-kraji-za-skolni-rok-2014-2015.aspx>, str. 51
- [267] *Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Libereckém kraji za školní rok 2014–2015*. Krajský úřad Libereckého kraje, Liberec 2016. [online][cit. 2016-04-01]. Dostupný také z:
<http://www.edulk.cz/P%C5%99%C3%ADsp%C4%9Bvky/tabid/72/EntryId/4197/Vyrocnizprava-o-stavu-a-rozvoji-vzdelavaci-soustavy-v-Libereckem-kraji-za-skolni-rok-2014-2015.aspx>
- [268] <http://skolstvi.kraj-lbc.cz/Z-programu-kraj-podpori-talentovane-deti-i-volnocasove-aktivity-n339789.htm> [online][cit. 2016-05-02]
- [269] <http://skolstvi.kraj-lbc.cz/Dvacet-strednich-skol-obdrzi-dotaci-za-skvele-vysledky-v-programu-Excelence-strednich-skol-2015-n348171.htm> [online][cit. 2016-05-02]
- [270] <http://detskauniversita.tul.cz/> [online][cit. 2016-04-28]
- [271] <http://stansevedcem.tul.cz/> [online][cit. 2016-05-30]
- [272] <http://www.vctu.cz/?q=otvirame-dvere-do-sveta-vedy> [online][cit. 2016-06-22]
- [273] <http://odm.olympic.cz/> [online][cit. 2016-04-28]
- [274] <http://skolstvi.kraj-lbc.cz/symposium-strednich-umeleckych-skol-2016symposium-of-applied-arts-schools-2016> [online][cit. 2016-04-28]
- [275] <http://deti.mensa.cz/index.php> [online][cit. 2016-05-30]
- [276] <http://www.mensa.cz/> [online][cit. 2016-05-30]
- [277] *Gramotnosti ve vzdělávání, příručka pro učitele*. Výzkumný ústav pedagogický, kolektiv autorů. Praha 2010. ISBN: 978-80-87000-41-0.[online][cit. 2016-05-06]. Dostupné také z:
<http://www.vuppraha.cz/wp-content/uploads/2010/02/Gramotnosti-ve-vzd%C4%9Bl%C3%A1v%C3%A1n%C3%AD1.pdf>, str. 4

- [278] *Gramotnosti ve vzdělávání, příručka pro učitele*. Výzkumný ústav pedagogický, kolektiv autorů. Praha 2010. ISBN: 978-80-87000-41-0.[online][cit. 2016-05-06]. Dostupné také z: <http://www.vuppraha.cz/wp-content/uploads/2010/02/Gramotnosti-ve-vzd%C4%9Bl%C3%A1v%C3%A1n%C3%AD1.pdf>
- [279] Švejda, J. *Čtenářská gramotnost – postoje ke čtenářství na střední škole*. Brno, 2010. Diplomová práce. Masarykova Univerzita, Pedagogická fakulta, Katedra didaktických technologií. [online][cit. 2016-05-06]. Dostupné také z: http://is.muni.cz/th/345336/pedf_m
- [280] Švejda, J. *Čtenářská gramotnost – postoje ke čtenářství na střední škole*. Brno, 2010. Diplomová práce. Masarykova Univerzita, Pedagogická fakulta, Katedra didaktických technologií. [online][cit. 2016-05-06]. Dostupné také z: http://is.muni.cz/th/345336/pedf_m/,str.9
- [281] Švejda, J. *Čtenářská gramotnost – postoje ke čtenářství na střední škole*. Brno, 2010. Diplomová práce. Masarykova Univerzita, Pedagogická fakulta, Katedra didaktických technologií. [online][cit. 2016-05-06]. Dostupné také z: <http://is.muni.cz/th/345336/.pdf>, str. 8
- [282] Procházková, I. *Čtenářská gramotnost a výukové aktivity v českých školách*. [online] [cit. 2016-03-16]. Dostupné také z: <http://clanky.rvp.cz/clanek/o/z/448/MEZINARODNI-VYZKUM-CTENARSKÉ-GRAMOTNOSTI-A-JEHO-VYSLEDKY-V-CR.html/>
- [283] *Čtenářská gramotnost ve výuce (metodická příručka)*. Kolektiv autorů. Národní ústav pro vzdělávání, divize Výzkumný ústav pedagogický. Praha, 2011. ISBN: 978-80-87000-99-1. [online][cit. 2016-03-16]. Dostupné také z: http://www.vuppraha.cz/wp-content/uploads/2011/11/ctenarskagramotnost_final.pdf
- [284] PISA, *Koncepční rámec čtenářské gramotnosti*. Česká školní inspekce, 2009. [online] [cit. 2016-03-16]. Dostupné také z: <http://www.csicr.cz/html/PISA-CtenarKonceptRamec/flipviewerexpress.html>, str. 5
- [285] PISA, *Koncepční rámec čtenářské gramotnosti*. Česká školní inspekce, 2009. [online] [cit. 2016-03-16]. Dostupné také z: <http://www.csicr.cz/html/PISA-CtenarKonceptRamec/flipviewerexpress.html>
- [286] *Gramotnosti ve vzdělávání, soubor studií*. Výzkumný ústav pedagogický, kolektiv autorů. Praha 2011. ISBN: 978-80-87000-74-8. [online][cit. 2016-03-13]. Dostupné také z: http://www.vuppraha.cz/wp-content/uploads/2011/06/Gramotnosti_ve_vzdelavani_soubor_studii1.pdf
- [287] *Gramotnosti ve vzdělávání, příručka pro učitele*. Výzkumný ústav pedagogický, kolektiv autorů. Praha 2010. ISBN: 978-80-87000-41-0.[online][cit. 2016-05-06]. Dostupné také z: <http://www.vuppraha.cz/wp-content/uploads/2010/02/Gramotnosti-ve-vzd%C4%9Bl%C3%A1v%C3%A1n%C3%AD1.pdf>, str. 22
- [288] *Gramotnosti ve vzdělávání, soubor studií*. Výzkumný ústav pedagogický, kolektiv autorů. Praha 2011. ISBN: 978-80-87000-74-8. [online][cit. 2016-03-13]. Dostupné také z: http://www.vuppraha.cz/wp-content/uploads/2011/06/Gramotnosti_ve_vzdelavani_soubor_studii1.pdf, str. 29
- [289] *Matematická gramotnost ve výuce (metodická příručka)*. Kolektiv autorů. Národní ústav pro vzdělávání, divize Výzkumný ústav pedagogický. Praha, 2011. ISBN: 978-80-87000-97-7 [online][cit. 2016-03-16]. Dostupné také z: http://www.nuv.cz/uploads/Publikace/vup/matematickagramotnost_final.pdf

- [290] *Gramotnosti ve vzdělávání, příručka pro učitele*. Výzkumný ústav pedagogický, kolektiv autorů. Praha 2010. ISBN: 978-80-87000-41-0. [online][cit. 2016-05-06]. Dostupné také z: <http://www.vuppraha.cz/wp-content/uploads/2010/02/Gramotnosti-ve-vzd%C4%9Bl%C3%A1v%C3%A1n%C3%AD1.pdf>, str. 22
- [291] Navrkal, P. *Matematická gramotnost žáků na střední škole*. Brno, 2009. Bakalářská práce. Masarykova Univerzita, Pedagogická fakulta, Katedra didaktických technologií. [online][cit. 2016-03-16]. Dostupné také z: https://is.muni.cz/th/199780/pedf_b/Bakalarska_prace.pdf, str. 20
- [292] Navrkal, P. *Matematická gramotnost žáků na střední škole*. Brno, 2009. Bakalářská práce. Masarykova Univerzita, Pedagogická fakulta, Katedra didaktických technologií. [online][cit. 2016-03-16]. Dostupné také z: https://is.muni.cz/th/199780/pedf_b/Bakalarska_prace.pdf
- [293] <http://clanky.rvp.cz/clanek/c/Z/446/CO-JE-CTENARSKA-GRAMOTNOST-PROC-A-JAK-JI-ROZVIJET.html>, [online][cit. 2016-03-16]
- [294] <http://clanky.rvp.cz/clanek/c/Z/447/ctenarska-gramotnost-klicove-kompetence-a-soucasne-cile-vzdelavani.html>, [online][cit. 2016-03-16]
- [295] <http://www.czechra.cz/web.org/> [online][cit. 2016-05-13]
- [296] <http://www.ibby.cz/> [online][cit. 2016-05-13]
- [297] <http://www.stemedcoalition.org/> [online][cit. 2016-05-13]
- [298] Palečková, J., Tomášek, V., Blažek, R. *Mezinárodní šetření PISA 2012 – Národní zpráva, Schopnost patnáctiletých žáků řešit problémy*. Česká školní inspekce . Praha 2014. [online][cit. 2016-05-02]. Dostupné také z: <http://www.csicr.cz/html/PISA2012-SchResProblemy/flipviewerexpress.html>
- [299] Palečková, J., Tomášek, V., Blažek, R. *Mezinárodní šetření PISA 2012 – Národní zpráva, Schopnost patnáctiletých žáků řešit problémy*. Česká školní inspekce . Praha 2014. [online][cit. 2016-05-02]. Dostupné také z: <http://www.csicr.cz/html/PISA2012-SchResProblemy/flipviewerexpress.html>, příloha 2
- [300] Palečková, J., Tomášek, V., a kol. *Hlavní zjištění PISA 2012 – Matematická gramotnost patnáctiletých žáků*. Česká školní inspekce. Praha, 2013. ISBN 978-80-905632-0-9. [online][cit.2016-04-28]. Dostupné také z: http://www.pisa2012.cz/articles/files/Hlavni_zjisteni_PISA2012.pdf
- [301] Doporučení Evropského parlamentu a Rady ze dne 18. prosince 2006 o klíčových schopnostech pro celoživotní učení (2006/962/ES). In: Úřední věstník Evropské unie ze dne 30. prosince 2006 L 394. [online][cit. 2016-01-20]. Dostupné také z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1461065594035&uri=CELEX:32006H0962>
- [302] Doporučení Evropského parlamentu a Rady ze dne 18. prosince 2006 o klíčových schopnostech pro celoživotní učení (2006/962/ES). [online][cit. 2016-01-20]. Dostupné také z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1461065594035&uri=CELEX:32006H0962>
- [303] Závěry Rady ze dne 12. května 2009 o strategickém rámci evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy („ET 2020“). Úřední věstník 2009/C 119/02. [online] [cit. 2016-02-04]. Dostupné také z: <http://www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/evropska-spoluprace-ve-vzdelavani-a-odborne-priprave>
- [304] Závěry Rady o zvyšování úrovně základních dovedností v rámci evropské spolupráce v oblasti školství pro 21. století (2010/C 323/04). Brusel, 2010. [online][cit. 2016-03-15]. Dostupné také z: <http://eur-lex.europa.eu/legal->

- [content/CS/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2010.323.01.0011.01.CES&toc=OJ:C:2010:323:TOC](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2010.323.01.0011.01.CES&toc=OJ:C:2010:323:TOC), str. 1
- [305] Závěry Rady o zvyšování úrovně základních dovedností v rámci evropské spolupráce v oblasti školství pro 21. století (2010/C 323/04). Brusel, 2010. [online][cit. 2016-03-15]. Dostupné také z: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2010.323.01.0011.01.CES&toc=OJ:C:2010:323:TOC
- [306] Sdělení komise evropskému parlamentu, radě, evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a výboru regionů – Přehodnocení vzdělávání: investice do dovedností pro dosažení lepších socioekonomických výsledků (COM/2012/0669). Štrasburk, 2012. [online][cit. 2016-02-01]. Dostupné také z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX%3A52012DC0669>
- [307] Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020. Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy, Praha 2009. [online][cit. 2016-02-01]. Dostupný také z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/strategie-vzdelavaci-politiky-1>, str. 19
- [308] Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020. Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy, Praha 2009. [online][cit. 2016-02-01]. Dostupný také z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/strategie-vzdelavaci-politiky-1>, str. 19
- [309] Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020. Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy, Praha 2009. [online][cit. 2016-02-01]. Dostupný také z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/strategie-vzdelavaci-politiky-1>
- [310] Strategie mezinárodní konkurenceschopnosti České republiky pro období 2012 až 2020 (Zpět na vrchol). Ministerstvo průmyslu a obchodu. Praha, 2011. [online] [cit. 2016-02-09]. Dostupné také z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/strategie-mez-konkurenceschopnost-cr-7325.html>
- [311] Koncepce podpory mládeže na období 2014 až 2020 České republiky („Koncepce 2020“). Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Praha, 2014. [online][cit. 2016-02-01]. Dostupné také z: <http://www.msmt.cz/file/33599/>
- [312] Koncepce podpory mládeže na období 2014 až 2020 České republiky („Koncepce 2020“). Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Praha, 2014. [online][cit. 2016-02-01]. Dostupné také z: <http://www.msmt.cz/file/33599/>, str. 21
- [313] Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období let 2015–2020. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Praha, 2014. [online] [cit. 2016-01-21]. Dostupný také z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/dlouhodoby-zamer-vzdelavani-a-rozvoje-vzdelavaci-soustavy-3>
- [314] <http://www.csicr.cz/Prave-menu/Mezinarodni-setreni/PIRLS> [online][cit. 2016-05-13]
- [315] <http://www.csicr.cz/Prave-menu/Mezinarodni-setreni/TIMSS> [online][cit. 2016-05-13]
- [316] Rámcové vzdělávací programy pro obor vzdělání 23 – 55 – H/01 Klempíř H. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/t/rvp-os>. [online][cit. 2016-01-20], str. 14
- [317] Rámcové vzdělávací programy pro obor vzdělání 23 – 55 – H/01 Klempíř H. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/t/rvp-os>. [online][cit. 2016-01-20], str. 32
- [318] Rámcové vzdělávací programy všech kategorií odborného vzdělávání jsou dostupné z: <http://www.nuv.cz/t/rvp-os>. [online][cit. 2016-01-20]
- [319] Rámcový vzdělávací program pro gymnázia. Výzkumný ústav pedagogický v Praze 2007, Praha 2007. [online][cit. 2016-01-20]. Dostupný také z: <http://www.nuv.cz/t/rvp-pro-gymnazia>

- [320] *Strategie rozvoje Libereckého kraje 2006–2020 (aktualizace 2012)*. Krajský úřad Libereckého kraje. Liberec, 2012. [online][cit. 2016-01-21]. Dostupné také z: <http://regionalni-rozvoj.kraj-lbc.cz/page1885/strategie-rozvoje-libereckeho-kraje-2006-2020-aktualizace>
- [321] *Program rozvoje Libereckého kraje 2014–2020*. Krajský úřad Libereckého kraje. Usnesení č. 359/14/ZK ze dne 23. září 2014. Liberec 2014. [online][cit. 2016-02-10]. Dostupný také z: <http://regionalni-rozvoj.kraj-lbc.cz/page1884/program-rozvoje-libereckeho-kraje-2014-2020>
- [322] *Strategie rozvoje Libereckého kraje 2006–2020 (aktualizace 2012)*. Krajský úřad Libereckého kraje. Liberec, 2012. [online][cit. 2016-01-21]. Dostupné také z: <http://regionalni-rozvoj.kraj-lbc.cz/page1885/strategie-rozvoje-libereckeho-kraje-2006-2020-aktualizace>, str. 38
- [323] <http://www.kvkli.cz/> [online][cit. 2016-05-13]
- [324] <http://www.skipcr.cz/regiony/07-liberecky-region/klub-detskych-knihoven-libereckeho-kraje/o-klubku> [online][cit. 2016-05-13]
- [325] <http://www.kvkli.cz/deti-nabidka-pro-skoly.html> [online][cit. 2016-06-09]
- [326] <https://databaze.op-vk.cz/Project/Detail/3498> [online][cit. 2016-05-10]
- [327] <http://celeceskoctedetem.cz/> [online][cit. 2016-05-10]
- [328] <https://databaze.op-vk.cz/Project/Detail/3909> [online][cit. 2016-05-10]
- [329] <https://www.jcmf.cz/> [online][cit. 2016-05-10]
- [330] *Analýza potřeb na školách v Libereckém kraji*. Národní ústav vzdělávání. Praha, 2016. Vytvořeno v rámci projektu P-KAP
- [331] Veteška, J. a Tureckiová, M. *Kompetence ve vzdělávání*. Praha: Grada, 2008. ISBN 978-80-247-1770-8. str. 11.
- [332] *Doporučení Evropského parlamentu a Rady ze dne 18. prosince 2006 o klíčových schopnostech pro celoživotní učení (2006/962/ES)*. In: Úřední věstník Evropské unie ze dne 30. prosince 2006 L 394. [online][cit. 2016-01-20]. Dostupné také z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1461065594035&uri=CELEX:32006H0962>
- [333] *Doporučení Evropského parlamentu a Rady ze dne 18. prosince 2006 o klíčových schopnostech pro celoživotní učení (2006/962/ES)*. In: Úřední věstník Evropské unie ze dne 30. prosince 2006 L 394. [online][cit. 2016-01-20]. Dostupné také z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1461065594035&uri=CELEX:32006H0962>
- [334] <http://www.zkola.cz/sofia/pedagogove/pruzevzatemata/vychova-k-podnikavosti/Stranky/Vychova-k-podnikavosti-.aspx>, [online][cit. 2016-04-20]
- [335] Šojdrová, M. *Zpráva o podpoře mladých prostřednictvím vzdělávání a odborné přípravy (2015/2006/INI/)*. Evropský parlament, Výbor pro kulturu a vzdělávání, 2015. [online][cit. 2016-04-20]. Dostupné také z: https://www.sojdrova.cz/zpravy_documents/212/Zprava-podnikani-mladych.pdf
- [336] Marešová, H., Rudolf, J. a Hladík T. *Výchova k podnikavosti*. Univerzita Palackého v Olomouci. Olomouc 2014. ISBN 978-80-244-4436-9.[online][cit. 2016-04-20]. Dostupné také z: http://ropodov.upol.cz/studijni_materialy/skripta.pdf
- [337] *Dlouhodobý záměr vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové a inovační, umělecké a další tvůrčí činnosti pro oblast vysokých škol na období 2016–2020*. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Praha 2015. [online][cit. 2016-01-21]. Dostupné také z: www.vzdelavani2020.cz/images_obsah/.../dz-vs-2016-2020.pdf

- [338] *Strategie celoživotního učení ČR*. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Praha, 2007. [online][cit. 2019-02-01]. Dostupné také z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/dalsi-vzdelavani/strategie-celozivotniho-uceni-cr>
- [339] *Národní inovační strategie České republiky*. [online][cit. 2016-04-20]. Dostupné také z: <http://www.mpo.cz/dokument11662.html>
- [340] Vongreyová, J. *Kreativita a podnikavost ve vzdělávání z pohledu kariérového poradenství*. Praha 2013. Národní ústav pro vzdělávání, Praha 2013. ISBN 978-80-7481-022-0
- [341] Marešová, H., Rudolf, J. a Hladík T. *Výchova k podnikavosti*. Univerzita Palackého v Olomouci. Olomouc 2014. ISBN 978-80-244-4436-9.[online][cit. 2016-04-20]. Dostupné také z: http://ropodov.upol.cz/studijni_materialy/skripta.pdf
- [342] Sdělení Komise Evropa 2020: *Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění* (Strategie Evropa 2020), Brusel 2010. [online][cit. 2016-02-04]. Dostupné také z: <http://www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/strategie-evropa-2020>, str. 18.
- [343] Závěry Rady ze dne 12. května 2009 o strategickém rámci evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy („ET 2020“). Úřední věstník 2009/C 119/02. [online] [cit. 2016-02-04]. Dostupné také z: <http://www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/evropska-spoluprace-ve-vzdelavani-a-odborne-priprave>
- [344] <http://www.zkola.cz/sofia/pedagogove/prurezovatemata/vychova-k-podnikavosti/Stranky/Vychova-k-podnikavosti-.aspx> [online][cit. 2016-04-20]
- [345] Šojdrová, M. *Zpráva o podpoře mladých prostřednictvím vzdělávání a odborné přípravy (2015/2006/INI/)*. Evropský parlament, Výbor pro kulturu a vzdělávání, 2015. [online] [cit. 2016-04-20]. Dostupné také z: https://www.sojdrova.cz/zpravy_documents/212/Zprava-podnikani-mladych.pdf
- [346] Vongreyová, J. *Kreativita a podnikavost ve vzdělávání z pohledu kariérového poradenství*. Praha 2013. Národní ústav pro vzdělávání, Praha 2013. ISBN 978-80-7481-022-0, str. 10.
- [347] Sdělení Komise Evropa 2020: *Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění* (Strategie Evropa 2020), Brusel 2010. [online][cit. 2016-02-04]. Dostupné také z: <http://www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/strategie-evropa-2020>, str. 18.
- [348] *Rámec rozvoje vysokého školství do roku 2020*. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Praha 2013. [online][cit. 2016-02-10]. Dostupný také z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/ramec-rozvoje-vysokeho-skolstvi>
- [349] *Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání*. Výzkumný ústav pedagogický v Praze 2004, Praha 2005. [online][cit. 2016-01-20]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/file/445>, str. 14.
- [350] Vongreyová, J. *Kreativita a podnikavost ve vzdělávání z pohledu kariérového poradenství*. Praha 2013. Národní ústav pro vzdělávání, Praha 2013. ISBN 978-80-7481-022-0. str. 8.
- [351] Vongreyová, J. *Kreativita a podnikavost ve vzdělávání z pohledu kariérového poradenství*. Praha 2013. Národní ústav pro vzdělávání, Praha 2013. ISBN 978-80-7481-022-0. str. 10.
- [352] Vongreyová, J. *Kreativita a podnikavost ve vzdělávání z pohledu kariérového poradenství*. Praha 2013. Národní ústav pro vzdělávání, Praha 2013. ISBN 978-80-7481-022-0. str. 8.
- [353] Vongreyová, J. *Kreativita a podnikavost ve vzdělávání z pohledu kariérového poradenství*. Praha 2013. Národní ústav pro vzdělávání, Praha 2013. ISBN 978-80-7481-022-0.

- [354] *Rámcový vzdělávací program pro gymnázia*. Výzkumný ústav pedagogický v Praze 2007, Praha 2007. [online][cit. 20.1.2016]. Dostupný také z: <http://www.nuv.cz/t/rvp-pro-gymnazia>
- [355] Vongreyová, J. *Kreativita a podnikavost ve vzdělávání z pohledu kariérového poradenství*. Praha 2013. Národní ústav pro vzdělávání, Praha 2013. ISBN 978-80-7481-022-0. str. 9
- [356] Rámcové vzdělávací programy všech kategorií odborného vzdělávání jsou dostupné z: <http://www.nuv.cz/t/rvp-os>. [online][cit. 2016-01-20]
- [357] Blížková, M. *Vzdělávání pro podnikání je v Evropě na vzestupu*. Svaz průmyslu a obchodu, 17. 4. 2012. [online][cit. 2016-18-04]. Dostupné také z: <http://www.spcr.cz/aktivity/evropske-a-mezinarodni-vztahy/eu-infoservis/evropska-komise/5050-vzdelavani-pro-podnikani-je-v-evrop-na-vzestupu>
- [358] Sdělení Komise Evropa 2020: *Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění* (Strategie Evropa 2020), Brusel 2010. [online][cit. 2016-02-04]. Dostupné také z: <http://www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/strategie-evropa-2020>, str. 18.
- [359] Závěry Rady ze dne 12. května 2009 o strategickém rámci evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy („ET 2020“). Úřední věstník 2009/C 119/02. [online][cit. 2016-02-04]. Dostupné také z: <http://www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/evropska-spoluprace-ve-vzdelavani-a-odborne-priprave>
- [360] Usnesení Rady ze dne 27. listopadu 2009 o obnoveném rámci evropské spolupráce v oblasti mládeže (2010–2018). Úřední věstník 2008/1911. [online][cit. 2016-02-02]. Dostupné také z: www.msmt.cz/file/15690_1_1, str. 100.
- [361] Usnesení Rady ze dne 27. listopadu 2009 o obnoveném rámci evropské spolupráce v oblasti mládeže (2010–2018). Úřední věstník 2008/1911. [online][cit. 2016-02-02]. Dostupné také z: www.msmt.cz/file/15690_1_1, str. 102.
- [362] Generální ředitelství pro podniky a průmysl, společnost ICF GHK | GHK Consulting Ltd.: *Podnikatelské vzdělávání – Příručka pro pedagogy*. Brusel 2014. ISBN 978-92-79-30906-9. [online][cit. 2016-02-12]. Dostupné také z: ec.europa.eu/DocsRoom/documents/7465/attachments/1/.../cs/.../pdf.
- [363] Závěry Rady ze dne 11. května 2010 o kompetencích na podporu celoživotního učení a o iniciativě „Novými dovednostmi k novým povoláním“ (2010/C 135/03). Brusel 2010. [online][cit. 2016-01-21]. Dostupné také z: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2010.135.01.0008.01.CES
- [364] CONSILIUM. *Podpora vzdělávání pro hospodářský růst a zaměstnanost*. Evropská Rada, Rada Evropské Unie [online]. Brusel, 2016 [cit. 2016-01-21]. Dostupné také z: <http://www.consilium.europa.eu/cs/policies/education-economic-growth/>
- [365] Závěry Rady a zástupců vlád členských států zasedajících v Radě ze dne 22. května 2008 o podpoře tvořivosti a inovací prostřednictvím vzdělávání a odborné přípravy (2008/C 141/10). Brusel, 2008. [online][cit. 2016-01-21]. Dostupné také z: [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:42008X0607\(02\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:42008X0607(02))
- [366] *Entrepreneurship 2020 Action plan (Akční plán podnikání 2020)*. Brusel 2013. [online][cit. 2016-01-21]. Dostupné také z: http://www.spcr.cz/files/en/eu/ec/report-pub-cons-entr2020-ap_en_fin.pdf
- [367] *Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020*. Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy, Praha 2009. [online][cit. 2016-02-01]. Dostupný také z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/strategie-vzdelavaci-politiky-1>

- [368] *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období let 2015–2020*. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Praha, 2014. [online] [cit. 2016-01-21]. Dostupný také z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/dlouhodoby-zamer-vzdelavani-a-rozvoje-vzdelavaci-soustavy-3>
- [369] *Strategie rozvoje Libereckého kraje 2006–2020 (aktualizace 2012)*. Krajský úřad Libereckého kraje. Liberec, 2012. [online][cit. 2016-01-21]. Dostupné také z: <http://regionalni-rozvoj.kraj-lbc.cz/page1885/strategie-rozvoje-libereckeho-kraje-2006-2020-aktualizace>
- [370] *Výzkumná inovační strategie pro inteligentní specializaci: RIS3 strategie za Liberecký kraj – Krajská příloha k Národní RIS3 strategii za Liberecký kraj*. Krajský úřad Libereckého kraje. Liberec 2014. [online][cit. 2016-01-18]. Dostupné také z: http://regionalni-rozvoj.kraj-lbc.cz/page1874/rozvojove-dokumenty-strategie-rozvoje-lk-a-program-rozvoje-lk/strategie-inteligentni-specializace-ris3/obsah-ris3_str_42
- [371] *Program rozvoje Libereckého kraje 2014–2020*. Krajský úřad Libereckého kraje. Usnesení č. 359/14/ZK ze dne 23. září 2014. Liberec 2014. [online][cit. 2016-02-10]. Dostupný také z: <http://regionalni-rozvoj.kraj-lbc.cz/page1884/program-rozvoje-libereckeho-kraje-2014-2020>
- [372] *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje na období 2016–2020*. Krajský úřad Libereckého kraje, OŠMTS. Liberec 2016. [online] [cit. 2016-04-01]. Dostupný také z: http://www.edulk.cz/P%C5%99%C3%ADsp%C4%9Bvky/tabid/72/EntryId/4196/Dlouhody-zamer-vzdelavani-a-rozvoje-vzdelavaci-soustavy-Libereckeho-kraje-2016.aspx_str_35
- [373] *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje na období 2016–2020*. Krajský úřad Libereckého kraje, OŠMTS. Liberec 2016. [online] [cit. 2016-04-01]. Dostupný také z: <http://www.edulk.cz/P%C5%99%C3%ADsp%C4%9Bvky/tabid/72/EntryId/4196/Dlouhody-zamer-vzdelavani-a-rozvoje-vzdelavaci-soustavy-Libereckeho-kraje-2016.aspx>
- [374] *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje na období 2016–2020*. Krajský úřad Libereckého kraje, OŠMTS. Liberec 2016. [online] [cit. 2016-04-01]. Dostupný také z: <http://www.edulk.cz/P%C5%99%C3%ADsp%C4%9Bvky/tabid/72/EntryId/4196/Dlouhody-zamer-vzdelavani-a-rozvoje-vzdelavaci-soustavy-Libereckeho-kraje-2016.aspx>
- [375] *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje na období 2016–2020*. Krajský úřad Libereckého kraje, OŠMTS. Liberec 2016. [online] [cit. 2016-04-01]. Dostupný také z: <http://www.edulk.cz/P%C5%99%C3%ADsp%C4%9Bvky/tabid/72/EntryId/4196/Dlouhody-zamer-vzdelavani-a-rozvoje-vzdelavaci-soustavy-Libereckeho-kraje-2016.aspx>
- [376] *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje na období 2016–2020*. Krajský úřad Libereckého kraje, OŠMTS. Liberec 2016. [online] [cit. 2016-04-01]. Dostupný také z: <http://www.edulk.cz/P%C5%99%C3%ADsp%C4%9Bvky/tabid/72/EntryId/4196/Dlouhody-zamer-vzdelavani-a-rozvoje-vzdelavaci-soustavy-Libereckeho-kraje-2016.aspx>, str. 41
- [377] *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje na období 2016–2020*. Krajský úřad Libereckého kraje, OŠMTS. Liberec 2016. [online]

- [cit. 2016-04-01]. Dostupný také z:
<http://www.edulk.cz/P%C5%99%C3%ADsp%C4%9Bvky/tabid/72/EntryId/4196/Dlouhodoby-zamer-vzdelavani-a-rozvoje-vzdelavaci-soustavy-Libereckeho-kraje-2016.aspx>,
str. 41
- [378] *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje na období 2016–2020*. Krajský úřad Libereckého kraje, OŠMTS. Liberec 2016. [online]
[cit. 2016-04-01]. Dostupný také z:
<http://www.edulk.cz/P%C5%99%C3%ADsp%C4%9Bvky/tabid/72/EntryId/4196/Dlouhodoby-zamer-vzdelavani-a-rozvoje-vzdelavaci-soustavy-Libereckeho-kraje-2016.aspx>
- [379] <http://www.nuv.cz/p/centrum-fiktivnich-firem> [online][cit. 2016-04-04]
- [380] <http://www.jacr.cz/o-junior-achievement/kdo-jsme.aspx>, [online][cit. 2016-04-04]
- [381] <http://www.jacr.cz/o-junior-achievement/kdo-jsme.aspx>, [online][cit. 2016-04-04]
- [382] <http://www.ekonomicka-fakulta.cz/soutez> [online] [cit. 2016-06-01]
- [383] <https://databaze.op-vk.cz/Project/Detail/6189>, [online][cit. 2016-03-07].
- [384] <http://www.lagpodralsko.com/?p=clanky/projekt-zkusme-podnikat> [online]
[cit. 2016-20-04]
- [385] <http://www.lagpodralsko.com/?p=clanky/ucme-se-podnikat>. [online][cit. 2016-03-07]
- [386] *Gramotnosti ve vzdělávání*. Výzkumný ústav pedagogický v Praze, Praha 2010.
[online][cit. 2016-05-04]. Dostupný také z: <http://www.vuppraha.cz/wp-content/uploads/2010/02/Gramotnosti-ve-vzd%C4%9Bl%C3%A1v%C3%A1n%C3%AD1.pdf>
- [387] *Státní politika v elektronických komunikacích – Digitální Česko v. 2.0, Cesta k digitální ekonomice*, Ministerstvo průmyslu a obchodu, Praha 2013. schválena usnesením vlády ze dne 20. března 2013 č. 203. [online][cit. 2016-04-18]. Dostupné také z:
http://www.mpo.cz/assets/cz/e-komunikace-a-posta/Internet/2013/4/Digi_ esko_v.2.0.pdf; str. 3
- [388] *Gramotnosti ve vzdělávání*. Výzkumný ústav pedagogický v Praze, Praha 2010.
[online][cit. 2016-05-04]. Dostupný také z: <http://www.vuppraha.cz/wp-content/uploads/2010/02/Gramotnosti-ve-vzd%C4%9Bl%C3%A1v%C3%A1n%C3%AD1.pdf>
- [389] *Sdělení Komise – Návrh společné zprávy Rady a Komise pro rok 2015 o provádění strategického rámce evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy (ET 2020): Nové priority evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy*. COM/2015/0408 final. [online][cit. 2016-03-21]. Dostupné také z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:52015DC0408>
- [390] *Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020*. Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy, Praha 2014. Schválena usnesením vlády ze dne 12. listopadu 2014 č. 927/2014. [online][cit. 2016-03-24]. Dostupný také z:
<http://www.msmt.cz/ministerstvo/strategie-digitalniho-vzdelavani-do-roku-2020>
- [391] *Státní politika v elektronických komunikacích – Digitální Česko v. 2.0, Cesta k digitální ekonomice*, Ministerstvo průmyslu a obchodu, Praha 2013. schválena usnesením vlády ze dne 20. března 2013 č. 203. [online][cit. 2016-04-18]. Dostupné také z:
http://www.mpo.cz/assets/cz/e-komunikace-a-posta/Internet/2013/4/Digi_ esko_v.2.0.pdf

- [392] *Dohoda o partnerství pro programové období 2014–2020 Česká republika*. Ministerstvo pro místní rozvoj, Praha 2014. [online][cit. 2016-05-04]. Dostupné také z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020/Dohoda-o-partnerstvi>
- [393] *Státní politika v elektronických komunikacích – Digitální Česko v. 2.0, Cesta k digitální ekonomice*, Ministerstvo průmyslu a obchodu, Praha 2013. schválena usnesením vlády ze dne 20. března 2013 č. 203. [online][cit. 2016-04-18]. Dostupné také z: http://www.mpo.cz/assets/cz/e-komunikace-a-posta/Internet/2013/4/Digi_ esko_v.2.0.pdf
- [394] *Sdělení Komise – Digitální agenda pro Evropu*. COM/2010/0245 final. [online][cit. 2016-05-04]. Dostupné také z: [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A52010DC0245R\(01\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A52010DC0245R(01))
- [395] *Dohoda o partnerství pro programové období 2014–2020 Česká republika*. Ministerstvo pro místní rozvoj, Praha 2014. [online][cit. 2016-05-04]. Dostupné také z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020/Dohoda-o-partnerstvi>
- [396] *Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Digitální agenda pro Evropu*. COM/2010/0245 final. [online][cit. 2016-05-04]. Dostupné také z: [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A52010DC0245R\(01\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A52010DC0245R(01)), str. 26
- [397] *Gramotnosti ve vzdělávání*. Výzkumný ústav pedagogický v Praze, Praha 2010. [online][cit. 2016-05-04]. Dostupný také z: <http://www.vuppraha.cz/wp-content/uploads/2010/02/Gramotnosti-ve-vzd%C4%9Bl%C3%A1v%C3%A1n%C3%AD1.pdf>
- [398] *Gramotnosti ve vzdělávání*. Výzkumný ústav pedagogický v Praze, Praha 2010. [online][cit. 2016-05-04]. Dostupný také z: <http://www.vuppraha.cz/wp-content/uploads/2010/02/Gramotnosti-ve-vzd%C4%9Bl%C3%A1v%C3%A1n%C3%AD1.pdf>
- [399] *Státní politika v elektronických komunikacích – Digitální Česko v. 2.0, Cesta k digitální ekonomice*, Ministerstvo průmyslu a obchodu, Praha 2013. schválena usnesením vlády ze dne 20. března 2013 č. 203. [online][cit. 2016-04-18]. Dostupné také z: http://www.mpo.cz/assets/cz/e-komunikace-a-posta/Internet/2013/4/Digi_ esko_v.2.0.pdf
- [400] *Mezinárodní šetření ICILS 2013, Národní zpráva – Počítačová a informační gramotnost českých žáků*. Česká školní inspekce, Praha 2014. [online][cit. 2016-05-04]. Dostupné také z: <http://www.csicr.cz/Prave-menu/Mezinarodni-setreni/ICILS/Narodni-zpravy/Ceska-skolni-inspekce-zverejnuje-vysledky-setreni>
- [401] *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání*. Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy, Praha 2016. *Rámcový vzdělávací program pro gymnázia*. Výzkumný ústav pedagogický v Praze, Praha 2007. *Rámcové vzdělávací programy pro střední odborné vzdělávání*, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Praha. [online][cit. 2016-05-23]. Dostupný také z: <http://www.nuv.cz/t/rvp>
- [402] *Gramotnosti ve vzdělávání*. Výzkumný ústav pedagogický v Praze, Praha 2010. [online][cit. 2016-05-04]. Dostupný také z: <http://www.vuppraha.cz/wp-content/uploads/2010/02/Gramotnosti-ve-vzd%C4%9Bl%C3%A1v%C3%A1n%C3%AD1.pdf>
- [403] *Státní politika v elektronických komunikacích – Digitální Česko v. 2.0, Cesta k digitální ekonomice*, Ministerstvo průmyslu a obchodu, Praha 2013. schválena usnesením vlády ze

- dne 20. března 2013 č. 203. [online][cit. 2016-04-18]. Dostupné také z: http://www.mpo.cz/assets/cz/e-komunikace-a-posta/Internet/2013/4/Digi_esko_v.2.0.pdf
- [404] *Gramotnosti ve vzdělávání*. Výzkumný ústav pedagogický v Praze, Praha 2010. [online][cit. 2016-05-04]. Dostupný také z: <http://www.vuppraha.cz/wp-content/uploads/2010/02/Gramotnosti-ve-vzd%C4%9Bl%C3%A1v%C3%A1n%C3%AD1.pdf>
- [405] *Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020*. Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy, Praha 2014. Schválena usnesením vlády ze dne 12. listopadu 2014 č. 927/2014. [online][cit. 2016-03-24]. Dostupný také z: <http://www.msmt.cz/ministerstvo/strategie-digitalniho-vzdelavani-do-roku-2020>
- [406] *Výroční zpráva za školní rok 2014–2015*. Česká školní inspekce, Praha 2015. [online][cit. 2016-05-04]. Dostupný také z: [http://www.csicr.cz/cz/Dokumenty/Vyrocni-zpravy/Vyrocni-zprava-Ceske-skolni-inspekce-za-skolni-\(1\)](http://www.csicr.cz/cz/Dokumenty/Vyrocni-zpravy/Vyrocni-zprava-Ceske-skolni-inspekce-za-skolni-(1))
- [407] *Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020*. Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy, Praha 2014. Schválena usnesením vlády ze dne 12. listopadu 2014 č. 927/2014. [online][cit. 2016-03-24]. Dostupný také z: <http://www.msmt.cz/ministerstvo/strategie-digitalniho-vzdelavani-do-roku-2020>
- [408] *Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020*. Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy, Praha 2014. Schválena usnesením vlády ze dne 12. listopadu 2014 č. 927/2014. [online][cit. 2016-03-24]. Dostupný také z: <http://www.msmt.cz/ministerstvo/strategie-digitalniho-vzdelavani-do-roku-2020>
- [409] *Rozvíjíme ICT gramotnost žáků, metodická příručka*. Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků (NÚV), divize VÚP, Praha 2011. [online][cit. 2016-05-04]. Dostupný také z: http://www.vuppraha.cz/wp-content/uploads/2012/01/ICT_gramotnost.pdf
- [410] *Rozvíjíme ICT gramotnost žáků, metodická příručka*. Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků (NÚV), divize VÚP, Praha 2011. [online][cit. 2016-05-04]. Dostupný také z: http://www.vuppraha.cz/wp-content/uploads/2012/01/ICT_gramotnost.pdf
- [411] *Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020*. Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy, Praha 2014. Schválena usnesením vlády ze dne 12. listopadu 2014 č. 927/2014. [online][cit. 2016-03-24]. Dostupný také z: <http://www.msmt.cz/ministerstvo/strategie-digitalniho-vzdelavani-do-roku-2020>
- [412] *Výroční zpráva za školní rok 2014–2015*. Česká školní inspekce, Praha 2015. [online][cit. 2016-05-04]. Dostupný také z: [http://www.csicr.cz/cz/Dokumenty/Vyrocni-zpravy/Vyrocni-zprava-Ceske-skolni-inspekce-za-skolni-\(1\)](http://www.csicr.cz/cz/Dokumenty/Vyrocni-zpravy/Vyrocni-zprava-Ceske-skolni-inspekce-za-skolni-(1))
- [413] *Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020*. Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy, Praha 2014. Schválena usnesením vlády ze dne 12. listopadu 2014 č. 927/2014. [online][cit. 2016-03-24]. Dostupný také z: <http://www.msmt.cz/ministerstvo/strategie-digitalniho-vzdelavani-do-roku-2020>
- [414] *Výroční zpráva za školní rok 2014–2015*. Česká školní inspekce, Praha 2015. [online][cit. 2016-05-04]. Dostupný také z: [http://www.csicr.cz/cz/Dokumenty/Vyrocni-zpravy/Vyrocni-zprava-Ceske-skolni-inspekce-za-skolni-\(1\)](http://www.csicr.cz/cz/Dokumenty/Vyrocni-zpravy/Vyrocni-zprava-Ceske-skolni-inspekce-za-skolni-(1))
- [415] *Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020*. Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy, Praha 2014. Schválena usnesením vlády ze dne 12. listopadu 2014

- č. 927/2014. [online][cit. 2016-03-24]. Dostupný také z:
<http://www.msmt.cz/ministerstvo/strategie-digitalniho-vzdelavani-do-roku-2020>
- [416] *Profil škola21 – nástroj změny*. Národní ústav pro vzdělávání. [online]
[cit. 2016-05-04]. Dostupný také z: <http://skola21.rvp.cz/informace/>
- [417] *Sdělení Komise Evropa 2020: Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění* (Strategie Evropa 2020), Brusel 2010. [online][cit. 2016-03-21]. Dostupné také z: <http://www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/strategie-evropa-2020>; str. 5
- [418] *Závěry Rady ze dne 12. května 2009 o strategickém rámci evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy („ET 2020“)*. Úřední věstník 2009/C 119/02. [online]
[cit. 2016-03-21]. Dostupné také z: <http://www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/evropska-spoluprace-ve-vzdelavani-a-odborne-priprave>, str. 9
- [419] *Sdělení Komise – Návrh společné zprávy Rady a Komise pro rok 2015 o provádění strategického rámce evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy (ET 2020): Nové priority evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy*. COM/2015/0408 final. [online][cit. 2016-03-21]. Dostupné také z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:52015DC0408>
- [420] *Sdělení Komise – Digitální agenda pro Evropu*. COM/2010/0245 final. [online]
[cit. 2016-05-04]. Dostupné také z: [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A52010DC0245R\(01\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A52010DC0245R(01))
- [421] *Sdělení Komise – Digitální agenda pro Evropu*. COM/2010/0245 final. [online]
[cit. 2016-05-04]. Dostupné také z: [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A52010DC0245R\(01\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A52010DC0245R(01)); str. 26
- [422] *Státní politika v elektronických komunikacích – Digitální Česko v. 2.0, Cesta k digitální ekonomice*, Ministerstvo průmyslu a obchodu, Praha 2013. schválena usnesením vlády ze dne 20. března 2013 č. 203. [online][cit. 2016-04-18]. Dostupné také z:
http://www.mpo.cz/assets/cz/e-komunikace-a-posta/Internet/2013/4/Digi_ esko_v.2.0.pdf, str. 5
- [423] *Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020*. Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy, Praha 2009. [online][cit. 2016-03-21]. Dostupný také z:
<http://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/strategie-vzdelavaci-politiky-1>
- [424] *Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020*. Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy, Praha 2014. Schválena usnesením vlády ze dne 12. listopadu 2014 č. 927/2014. [online][cit. 2016-03-24]. Dostupný také z:
<http://www.msmt.cz/ministerstvo/strategie-digitalniho-vzdelavani-do-roku-2020>
- [425] *Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020. Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy*, Praha 2014. Schválena usnesením vlády ze dne 12. listopadu 2014 č. 927/2014. [online][cit. 2016-03-24]. Dostupný také z:
<http://www.msmt.cz/ministerstvo/strategie-digitalniho-vzdelavani-do-roku-2020>, str. 11
- [426] *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období let 2015–2020*. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Praha, 2014. [online]
[cit. 2016-03-16]. Dostupný také z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/dlouhodoby-zamer-vzdelavani-a-rozvoje-vzdelavaci-soustavy-3>
- [427] *Koncepce podpory mládeže na období 2014–2020*. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Praha 2014. [online][cit. 2016-03-21]. Dostupný také z:
<http://www.msmt.cz/mladez/koncepce-podpory-mladeze-na-obdobi-2014-2020>

- [428] *Národní výzkumná a inovační strategie pro inteligentní specializaci České republiky.* Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Praha, 2014. [online][cit. 2016-04-13]. Dostupné také z: <http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy/ris3-strategie-cr>
- [429] *Strategie rozvoje Libereckého kraje 2014–2020.* Krajský úřad Libereckého kraje. Liberec, 2012. [online][cit. 2016-03-14]. Dostupné také z: <http://regionalni-rozvoj.kraj-lbc.cz/page1885/strategie-rozvoje-libereckeho-kraje-2006-2020-aktualizace>
- [430] *Program rozvoje Libereckého kraje 2014–2020.* Krajský úřad Libereckého kraje. Liberec 2014. [online][cit. 2016-03-14]. Dostupný také z: <http://regionalni-rozvoj.kraj-lbc.cz/page1884/program-rozvoje-libereckeho-kraje-2014-2020>
- [431] *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje na období 2016–2020.* Krajský úřad Libereckého kraje. Liberec 2016. [online][cit. 2016-03-21]. Dostupný také z: <http://www.edulk.cz/P%C5%99%C3%ADsp%C4%9Bvky/tabid/72/EntryId/1171/Dlouhodoby-zamer-vzdelavani-a-rozvoje-vzdelavaci-soustavy-Libereckeho-kraje-2012-schvalen-zastupiteli.aspx>
- [432] *Strategie rozvoje lidských zdrojů Libereckého kraje 2014+.* Krajský úřad Libereckého kraje. Liberec 2015. [online][cit. 2016-03-16] Dostupné také z: <http://www.edulk.cz/LinkClick.aspx?fileticket=RDsaRGu9KgM%3d&tabid=160&mid=756>
- [433] *Regionálně specifická data a výsledky dotazníkového šetření ve školách.* Národní ústav pro vzdělávání, 2016. Interní data.
- [434] *Regionálně specifická data a výsledky dotazníkového šetření ve školách.* Národní ústav pro vzdělávání, 2016. Interní data.
- [435] *Ict profesionál.* Národní institut pro další vzdělávání. [online][cit. 2016-05-17]. Dostupné také z: <http://www.nidv.cz/cs/projekty/projekty-esf/ict-profesional.ep/>
- [436] *Informační centra digitálního vzdělávání.* Národní institut pro další vzdělávání. [online] [cit. 2016-05-17]. Dostupné také z: <http://www.nidv.cz/cs/projekty/projekty-esf/icdv.ep/>
- [437] *Strategie rozvoje lidských zdrojů Libereckého kraje 2014+.* Krajský úřad Libereckého kraje. Liberec 2015. [online][cit. 2016-03-16] Dostupné také z: <http://www.edulk.cz/LinkClick.aspx?fileticket=RDsaRGu9KgM%3d&tabid=160&mid=756>
- [438] *Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020. Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy,* Praha 2014. Schválena usnesením vlády ze dne 12. listopadu 2014 č. 927/2014. [online][cit. 2016-03-24]. Dostupný také z: <http://www.msmt.cz/ministerstvo/strategie-digitalniho-vzdelavani-do-roku-2020>, str. 38
- [439] *Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020. Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy,* Praha 2014. Schválena usnesením vlády ze dne 12. listopadu 2014 č. 927/2014. [online][cit. 2016-03-24]. Dostupný také z: <http://www.msmt.cz/ministerstvo/strategie-digitalniho-vzdelavani-do-roku-2020>, str. 38
- [440] *Kurzy pro pedagogy.* Centrum vzdělanosti Libereckého kraje. [online][cit. 2016-05-17]. Dostupné také z: <http://www.cvlk.cz/cs/kurzy-pro-pedagogy/>
- [441] *EU peníze středním školám.* Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. [online] [cit. 2016-05-17]. Dostupné také z: <http://www.op-vk.cz/cs/eu-penize-skolam/eu-penize-strednim-skolam/>
- [442] *Přehled středních škol a poskytnutých prostředků v rámci aktivit III/1 a III/2 akce EU peníze středním školám.* Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2016. Interní data.

- [443] *Výzva k předkládání žádostí individuálních projektů ostatních z Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost, Prioritní osy 1 – Počáteční vzdělávání, Oblasti podpory 1.3 – Další vzdělávání pracovníků škol a školských zařízení, č. 51.* Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2014. [online][cit. 2016-06-08]. Dostupné také z: <http://www.op-vk.cz/cs/zadatel/vyzvy-op-vk/vyzvy-op-vk/ukoncene-vyzvy/vyzvy-ipo/vyhlaseni-vyzvy-k-predkladani-individualnich-projektu-ostatnich-oblast-podpory-1-3-dalsi-vzdelavani-pracovniku-skol-a-skolskych-zarizeni-1.html>, str. 2
- [444] *Přehled středních škol a poskytnutých prostředků v rámci výzvy 51.* Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2016. Interní data.
- [445] <https://databaze.op-vk.cz>
- [446] *Analýza globálních grantů Libereckého kraje v rámci Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost.* Odbor školství, mládeže, tělovýchovy a sportu, Krajský úřad Libereckého kraje. Liberec, 2011 a 2015. [online][cit. 2016-05-20]. Dostupné také z: <http://www.edulk.cz/P%25C5%99%C3%ADsp%C4%9Bvky/tabid/72/EntryId/3922/Evaluace-globalnich-grantu-Libereckeho-kraje-v-ramci-Operacniho-programu-Vzdelavani-pro-konkurenceschopnost.aspx>

G. SEZNAM ZKRATEK

a. s.	Akciová společnost
AJ	Anglický jazyk
ANB	Autorizovaný národní orgán (<i>Authorized National Body</i>)
APZ	Aktivní politika zaměstnanosti
AV ČR	Akademie věd České republiky
Cedefop	Evropské středisko pro rozvoj odborného vzdělávání
CEFIF	Centrum fiktivních firem
CLIL	Integrovaná výuka předmětu a cizího jazyka (<i>Content and language integrated learning</i>)
CMS	Dovednosti pro řízení vlastní kariéry (<i>Career Management Skills</i>)
CNC	<i>Computer Numeric Control</i>
CVLK	Centrum vzdělanosti Libereckého kraje
CZECH RA	Společnost pro podporu a rozvoj čtenářství (<i>Czech Reading Association</i>)
ČR	Česká republika
ČŠI	Česká školní inspekce
DC	Dílčí cíle
DDM	Dům dětí a mládeže
Dlouhodobý záměr ČR	Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2015 – 2020
Dlouhodobý záměr LK	Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje 2016-2020
DV	Další vzdělávání
DVPP	Další vzdělávání pedagogických pracovníků
ECVET	Evropský systém přenosu kreditů pro odborné vzdělávání a přípravu
EDULK	Informační a vzdělávací portál Libereckého kraje
EHSV	Evropský hospodářský a sociální výbor
EPALE	Platforma - <i>ePlatform for Adult Learning in Europe</i>
EQF	Evropský rámec kvalifikací (<i>European Qualifications Framework</i>)
Erasmus+	<i>European Action Scheme for The Mobility of University Students</i>
ESF	Evropský strukturální fond
ESIF	Evropské strukturální a investiční fondy
ET 2020	Strategický rámec evropské spolupráce ve vzdělávání a odborné přípravě
ETF	Evropská nadace odborného vzdělávání (<i>European Training Foundation</i>)
EU	Evropská Unie
EVVO	Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta

GFXŠ	Gymnázium Františka Xavera Šaldy (Gymnázium F.X. Šaldy, Liberec 11, Partyzánská 530, příspěvková organizace)
HW	Hardware
IBBY	Mezinárodní sdružení pro dětskou knihu (<i>International Board on Books for Young People</i>)
IBSE	Inovativní vyučovací metody (<i>Inquiry-Based Science Education</i>)
ICILS	Mezinárodní šetření - <i>International Computer and Information Literacy Study</i>
ICT (IKT)	Informační a komunikační technologie
IEA	Soutěž efektivity digitálních projektů (<i>Internet Effectiveness Awards</i>)
IPn	Individuální projekt národní
IPo	Individuální projekt ostatní
IQ	Intelligenční kvocient
IROP	Integrovaný regionální operační program
ISCED 1	Primární vzdělávání (základní vzdělání)
ISCED 2	Nižší sekundární vzdělávání (nižší střední vzdělání)
ISCED 3	Vyšší sekundární vzdělávání (vyšší střední vzdělání)
ISCED 4	Postsekundární vzdělávání nižší než terciární (nástavbové střední vzdělání)
ISCED 5	První stupeň vzdělávání (vyšší odborné školy)
ISCED 6	Druhý stupeň vzdělávání (vysoké školy a doktorské studijní programy)
IT	Informační technologie
IVP	Individuální vzdělávací plán
JA Czech	<i>Junior Achievement Czech Republic</i>
k. s.	Komanditní společnost
KA	Klíčová aktivita
KAP	Krajský akční plán
KAP LK	Krajský akční plán rozvoje vzdělávání Libereckého kraje
KHK	Krajská hospodářská komora
Koncepce 2020	Koncepce podpory mládeže na období 2014-2020
Koncepce EVVO	Koncepce environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty
LK	Libereckého kraje na období 2011 – 2020
Koncepce nadání ČR	Koncepce podpory rozvoje nadání a péče o nadané na období let 2014-2020
Koncepce nadání LK	Koncepce vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami v Libereckém kraji 2013-2018
KP	Kariérové poradenství
KrP	Krajská pobočka/Krajské pracoviště
KSPN	Krajská síť podpory nadání
KÚLK	Krajský úřad Libereckého kraje
LK	Liberecký kraj
LMP	Lehké mentální postižení
MAP	Místní akční plán

MAS	Místní akční skupina
MCCV	Místní centra celoživotního učení
MD	Ministerstvo dopravy
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MŠ	Mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MÚ	Městský úřad
MZ	Ministerstvo zdravotnictví
MZe	Ministerstvo zemědělství
Národní RIS3	Národní výzkumné a inovační strategii pro inteligentní specializace České republiky (<i>Research and Innovation Strategy for Smart Specialisation</i>)
NIDV	Národní institut dalšího vzdělávání
NNO	Nestátní nezisková organizace
NSK	Národní soustava kvalifikací
NÚV	Národní ústav pro vzdělávání
o. p. s.	Občanské poradenské středisko
o. s.	Občanské sdružení
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (<i>Organization for Economic Co-operation and Development</i>)
OP LZZ	Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost
OP PA	Operační program Praha – Adaptabilita
OP VK	Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost
OP VVV	Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání
OPZ	Operační program zaměstnanost
OSN	Organizace spojených národů (<i>United Nations Organization</i>)
OŠMTS	Odbor školství, mládeže, tělovýchovy a sportu
p. o.	Príspevková organizace
PC	Personal computer
PIRLS	Mezinárodní šetření – <i>Progress in International Reading Literacy Study</i>)
PISA	Mezinárodní šetření – <i>Programme for International Student Assessment</i>)
PPP	Pedagogicko-psychologická poradna
PRLK 2014-2020	Program rozvoje Libereckého kraje 2014-2020
RIS3 LK	Výzkumná a inovační strategie pro inteligentní specializaci Libereckého kraje (příloha Národní RIS3)
RK	Rekvalifikační kurz
RVP	Rámcový vzdělávací program
RVP G	Rámcový vzdělávací program pro gymnázia
RVP SOV a SOU	Rámcový vzdělávací program středního odborného vzdělávání a středních odborných učilišť

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Krajský akční plán
Libereckého kraje

RVP ZV	Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání
s. r. o.	Společnost s ručením omezeným
Sb.	Sbírky
SC	Strategické cíle
SEV	Středisko ekologické výchovy
SIPON	Sít' podpory nadání
SKIP	Svaz knihovníků a informačních pracovníků České republiky
SOČ	Středoškolská odborná činnost
SOŠ	Střední odborná škola
SOU	Střední odborné učiliště
SPC	Speciálně-pedagogické centrum
SPN	Systém podpory nadání
SŠ	Střední škola
STEM	<i>Science, Technology, Engineering and Mathematics</i>
SRLK 2006-2020	Strategie rozvoje Libereckého kraje 2006-2020
Strategie CŽU	Strategie celoživotního učení České republiky
Strategie (ČR) 2020	Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020
Strategie Evropa 2020	Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění
Strategie RLZ 2014+	Strategie rozvoje lidských zdrojů Libereckého kraje 2014+
STŘEVLIK	Středisko ekologické výchovy Libereckého kraje
SVČ	Středisko volného času
SVP	Speciální vzdělávací potřeby
SVSB	Svaz výrobců skla a bižuterie
SW	Software
ŠVP	Školní vzdělávací program
TALIS	Mezinárodní šetření – <i>Teaching and Learning International Survey</i>
TIMMS	Mezinárodní šetření – <i>Trends in International Mathematics and Science Study</i>
TUL	Technická univerzita v Liberci
UNESCO	Organizace OSN pro vzdělání, vědu a kulturu (<i>United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization</i>)
UNIV	Uznávání výsledků formálního vzdělávání a informálního učení v síti škol poskytujících vzdělávací služby dospělým
UoZ	Uchazeč o zaměstnání
ÚP ČR	Úřad práce České republiky
USA	Spojené státy americké (<i>United States of America</i>)
VOŠ	Vyšší odborná škola
VŠ	Vysoká škola
VŠ	Vysoká škola
VUR	Vzdělávání pro udržitelný rozvoj
VZD	Oblast vzdělávání
www	World Wide Web

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Krajský akční plán
Libereckého kraje

ZoZ	Zvláštní odborná způsobilost
ZŠ	Základní škola
ZUŠ	Základní umělecká škola